

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

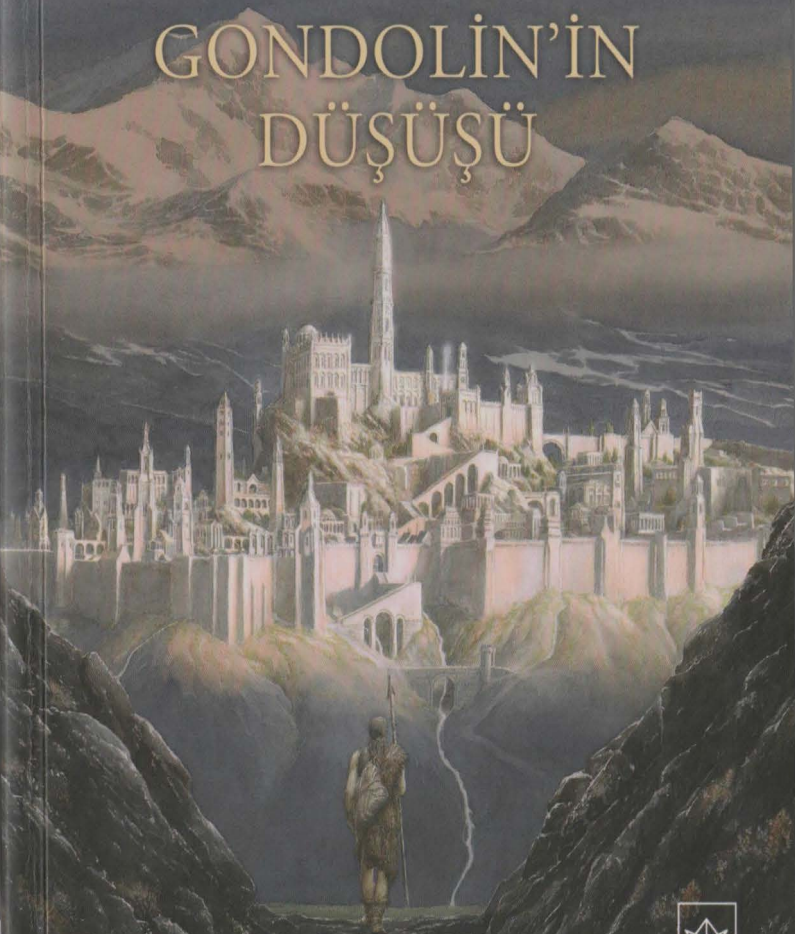
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

J.R.R. TOLKIEN

Hazırlayan: CHRISTOPHER TOLKIEN

GONDOLİN'İN DÜŞÜŞÜ

JOHN RONALD REUEL TOLKIEN

King Edward's School'da eğitim görmeye başlayan Tolkien'in dil üzerine büyük bir yeteneği ve merakı vardı. Eski Gal ve Fin dilleri üzerine eğitim görürken, zamanla kendi Elf dillerini de yaratmaya başladı.

1914'te I. Dünya Savaşı patlak verdiğinde Oxford'da üniversite son sınıftaydı ve ertesi yıl İngiliz Dili ve Edebiyatı'nı birincilikle bitirip teğmen olarak orduya katıldı. 1916 Haziran'ında Fransa'ya gemiyle gönderilmelerinden önce, çocukluk aşkı Edith Bratt ile evlendi ve dört çocuk sahibi oldular. En yakın üç arkadaşından ikisinin öldüğü Somme Savaşı'na katıldı. Yılın sonlarına doğru hastalandı ve İngiltere'ye geri gönderildi.

Savaşın ardından Oxford'da Anglo-Sakson Profesörlüğü yaparak çalışmalarını akademisyen olarak sürdürdü. Anglo-Sakson (1925-45), İngiliz (1945-59) dili ve edebiyatı dersleri verdi. Zamanla dünyanın en önemli dilbilimcilerinden biri haline gelecekti. Ana ilgisi İngiltere'nin Ortabatı topraklarının yazın ve dilbilgisi geleneği üzerineydi. Tolkien, *Yüzüklerin Efendisi*'ni (1954-55) üniversitede öğrenciyken yazmaya başlamıştı. Bu yapıt üzerinde çalışırken çocukları için yazdığı *Hobbit* (1937), *Yüzüklerin Efendisi*'ne bir giriş niteliğindedir.

2 Eylül 1973'te hayata gözlerini yumduktan sonra eşi Edith'la aynı yere gömüldü. Edith'in mezar taşındaki adının altında Luthien, Tolkien'in adının altında ise Beren yazmaktadır.

Gondolin'in Düşüşü
J.R.R. TOLKIEN

Orijinal Adı: *The Fall of Gondolin*

İthaki Yayınları - 1600

Yayın Sorumlusu: *Alican Saygı Ortanca*

Yayıma Hazırlayan: *Emre Aygün*

Son Okuma: *Alican Saygı Ortanca*

Kapak İllüstrasyonu: *Alan Lee*

Kapak Tasarım ve Uygulama: *Hamdi Akçay*

Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*

2. Baskı, Şubat 2020, İstanbul

ISBN: 978-605-7762-68-9

Sertifika No: 46603

Türkçe Çeviri © Kemal Baran Özbek, 2020

© İthaki, 2020

© The J.R.R. Tolkien Copyright Trust and Christopher Reuel Tolkien, 2018

© İllüstrasyonlar, Alan Lee 2018

© Büyük Britanya'da ilk olarak HarperCollins Publishers Ltd. 2018 tarafından
The Fall of Gondolin adıyla yayımlanmıştır.

Bu eserin tüm hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

®© Bu monogramın hakları The J.R.R. Tolkien Estate Limited'e aittir.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Caferaga Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul

Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34

ithaki@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, 1. Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul

Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com

Ücretsiz PDF Sertifika No: 40208
Sertifika No: 40208

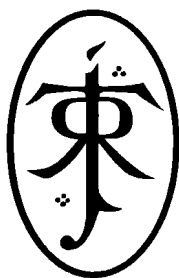
.....

J.R.R. TOLKIEN

Hazırlayan: CHRISTOPHER TOLKIEN

GONDOLİN'İN DÜŞÜŞÜ

Çeviren
Kemal Baran Özbek

Çizimler: ALAN LEE

*Ithaki Yayınları bu kitabı
Christopher Tolkien'in aziz hatırasına
ithaf eder.*

Aileme

İÇİNDEKİLER

Önsöz	11
Karakalem Çizimler.....	23
Giriş.....	25
GONDOLIN'IN DÜŞÜŞÜ'NÜN ÖYKÜSÜ.....	43
Metnin En Eski Hali	137
Turlin ve Gondolin Sürgünleri	141
<i>Mitolojinin Taslağı'nda Aktarıldığı Haliyle Öykü.....</i>	<i>149</i>
<i>Quenta Noldorinwa'da Aktarıldığı Haliyle Öykü</i>	<i>161</i>
Son Versiyon.....	183
Öykünün Geçirdiği Evrim.....	255
Kapanış.....	299
<i>Mitolojinin Taslağı'na Göre Kapanış</i>	<i>303</i>
<i>Quenta Noldorinwa'ya Göre Kapanış</i>	<i>311</i>
İsim Listesi	331
Ek Notlar.....	375

ÖNSÖZ

Beren ile Lúthien'e yazdığım önsözde, “Hayatımın doksan üçüncü yılında hazırladığım bu kitap, babamın yazdıklarından hazırlamış olduğum uzun yazı serilerinden yayımlanacak (muhtemelen) son kitabım olacaktır,”* yorumunda bulunmuştum. Burada “muhtemelen” tabirini kullanmamın sebebi, o dönemde babamın “Büyük Öyküler” gruplamasının üçüncüsü olan *Gondolin'in Düşüşü*'nü de tıpkı *Beren ile Lúthien*'e uyguladığım esasta ele almaya belli belirsiz niyetlenmiş olmamdı. Fakat bunu pek olası bulmuyordum ve o yüzden ki *Beren ile Lúthien*'in son çalışmamı teşkil edeceğini “varsaymıştım.” Gelgelelim bunun yerinde bir varsayım olmadığı anlaşıldı ve şu durumda “hayatımın doksan dördüncü yılında hazırladığım *Gondolin'in Düşüşü* (hiç şüphesiz) sonuncu çalışmam olacak,” ifadesini kullanmam daha uygun kaçacak.

Bu kitapta okur, metnin farklı kıyılardan ilerleyip aynı noktada buluşan kesitlerindeki karmaşık anlatıdan hareketle, Orta Dünya'nın Birinci Çağı'nın sonuna doğru nasıl yol aldığını ve babamın kendi tasarlamış olduğu bu tarihçeyi algılayış biçiminin ta ki en mükemmel şekline bürünmüş vaziyette gözler önüne serilinceye dek uzun yıllar boyunca nasıl geliştiğini gözlemleyecek.

Orta Dünya'nın Kadim Zamanlar'daki tarihçesi, beklenmedik değişiklikler gösteren bir yapı arz edegelmiştir. Bu devre dair hazırlamış olduğum, bir hayli uzun ve de karmaşık *Tarihçe*, söz konusu uzunluğu ve karmaşıklığı işte bu sonu gelme-

* *Beren ile Luthien*'e ait olan alıntılarda Çigdem Erkal'ın çevirilerinden yararlanılmıştır. -yhn

yen değişimlere borçludur: Her daim yeni bir tanım, yeni bir güdü, yeni bir isim ve hepsinden öte, yeni bağlantı ve ilişkiler. Babam, Yaratıcı oluşu bağlamında üstlendiği misyondan hareketle, bu devasa tarihçe üzerinde kafa yorup durmuş ve yazdıkça hikâyeye dahil olan yeni öğelerin farkına varmıştı. Pek çok benzeri için de örnek teşkil edeceğini düşündüğüm kısa ama dikkate değer bir unsura değinerek bu olguyu biraz daha açmak isterim. Gondolin'in Düşüşü isimli öykünün içerdigi en çarpıcı olaylardan biri, hikâyenin İnsan ırkından gelen başkarakteri Tuor'un Gizli Elf Şehri Gondolin'in yerini keşfetmek üzere yoldaşı Voronwë ile birlikte gerçekleştirdiğı yolculuktur. Öykünün özgün metninde babam bu yolculuğa sanki kayda değer herhangi bir olaya sahne olmamış hatta hiçbir olaya sahne olmamış gibi kısaca değinmekle yetinir; bu seyahatin çok daha özenle kaleme alındığı nihai versiyonda ise iki yol arkadaşısı bir sabah yabancı arazide ilerlemekteyken civar koruluklarından yükselen bir çığlıkla irkilirler. Onlardan ziyade "babamın" ansızın ve umulmadık bir çığlık duyduğunu da pekâlâ ifade edebiliriz.* Bir an sonra, siyahlara bürünmüş ve elinde uzun kapkara bir kılıç tutan boylu poslu bir adam ortaya çıkar ve bir yandan sanki kaybettiğı birisini ararmışçasına hep aynı ismi tekrarlayıp etrafa seslenerek bulundukları yere doğru yaklaşır. İşe bakın ki, hiçbir şey söylemeden civardan geçip gidecektir.

Tuor ile Voronwë bu sıradışı sahneye ne anlam vereceklerini bilemezler; ama bu tarihçenin Yaratıcısı bu meçhul şahsın kim olduğunu gayet iyi bilmekteydi. Bu kişi, şöhreti o güne gelinceye dek çok uzaklara yayılmış bulunan ve aslen Tuor'un birinci göbekten kuzeni olan Túrin Turambar'dan başkası de-

* Bunun hayal ürünü bir gelişme olmadığını kanıtlamak istercesine, bana göndermiş olduğu 6 Mayıs 1944 tarihli mektubunda şöyle yazıyor babam: "Sahneye yeni bir karakter çıkmış bulunuyor (ki onu bizzat türetmediğime eminim ve her ne kadar ondan hoşlandıysam da onun ortaya çıkışını aslen ben istemedim, Ithilien yöresindeki koruların derinliklerinden yürüyüp gelerek bir anda beliriverdi): Boromir'in erkek kardeşi, Faramir."

gildir ve olayın geçtiği sıralar –henüz Tuor ve Voronwë tarafından bilinmemekle birlikte– harabeye dönmüş olan Nargothrond kentinden hızla uzaklaşma çabasıdır. Bu kısacık karşılaşmada, Orta Dünya’nın büyük öykülerinden birinin hafif bir esintisi saklıdır. Tûrin’in Nargothrond’dan kaçışı, *Hûrin’in Çocukları*’nda (tarafımca hazırlanmış edisyon) aktarılır, gelgelelim iki akrabanın birbirini tanımayışından dolayı bu karşılaşmanın bahsi bir daha geçmez.

Zamanın seyri içinde meydana gelen dönüşümleri daha iyi resmedebilme hususunda hiçbir değişimin, tanrı Ulmo’nun Siron nehrinin kenarındaki sazlıkların ortasına oturmuş, alacakaranlıkta müzik icra ederkenki o ilk tasvir edilişi ile aradan uzun yıllar geçtikten sonra yapılan tasvirde, yeryüzündeki tüm suların efendisinin, Vinyamar açıklarında dehşetengiz bir fırtına sırasında sulardan yükselişi arasındaki fark kadar çarpıcı olamayacağı kanısındayım. Ulmo bu görkemli efsanenin kelimelerin tam anlamıyla odak noktasındadır. Valinor’un geri kalanı çoğunlukla kendisi ile karşıt görüşte olmasına rağmen bu büyük Tanrı yine de esrarengiz biçimde hedefine ulaşır.

Yaklaşık kırk senelik bir emeğin ardından artık nihayet sonlanan çalışmalarımı dönüp de şöyle bir gözden geçirdiğimde, bu çabanın altında yatan gayenin kısmen de olsa “*Silmarillion*”un yapısal dünyasına ve onun *Yüzüklerin Efendisi* ile arasındaki bağlantıdan ötürü hayati önem arz eden mevcudiyetine daha bir önem addetmek olduğunu zannediyorum – özellikle de bu dönemin daha ziyade babamın Orta Dünya ve Valinor üzerine kurguladığı evrenin *Birinci Çağı* olduğu algısına dayanarak.

1977 yılında yayımladığım *Silmarillion* başlı başına bir kaynak olarak karşımızda durmaktadır elbette ancak bu eserin *Yüzüklerin Efendisi*’nin okurlarla buluşmasının üzerinden çokça yıl geçmişken anlatımsal bir tutarlılık meydana getirmek üzere düzenlendiği hatta daha cüretkâr bir tabirle, “tasarlan-

dığı” söylenebilir. Azametli bir dille kâğıda dökülmüş olan ve güya çok kadim bir geçmişe dayanışı dolayısıyla *Yüzüklerin Efendisi*’nin okur nezdinde yarattığı kuvvetin ve doğrudan etkinin pek azına sahip olan bu geniş kapsamlı kitap, bu haliyle biraz “kopuk” görünüyor belki. Hiç kuşku yok ki kaçınılmaz bir durumdu bu, hele ki benim onu aktarırken benimsediğim yazınsal dil göz önüne alındığında; ne de olsa Birinci Çağ’a dair olayların anlatılış biçimi tamamen farklı bir edebi ve imgesel yapıya sahiptir. Gelgelelim ben, çok önceleri, *Yüzüklerin Efendisi* son halini almış olmakla beraber baskı yüzü görmesine henüz çok vakit varken, babamın Birinci ve Üçüncü Çağların –ki bu ikincisi *Yüzüklerin Efendisi*’nin sahnelendiği dünya ve devirdir– esasında aynı eserin birer ögesi veya başka bir deyişle, birer kesiti olacak şekilde ele alınması ve yayımlanıp okullara sunulması gerektiğine yönelik derin bir arzu beslediğine ve inanç sergilediğine bire bir tanığım.

Elinizde tutmakta olduğunuz kitabın Öykünün Geçirdiği Evrim başlığını taşıyan bölümünde, Şubat 1950’de, yani *Yüzüklerin Efendisi*’nin fiiliyatta nihai haline bürünüşünün hemen akabinde, babamın yayıncısı Sör Stanley Unwin’e hitaben yazdığı ve bir bakıma sırtındaki yükten kurtulmak üzere yukarıda sözünü ettiğimiz meseleye ilişkin zihnini öteden beri işgal eden hususları onunla paylaştığı hayli uzun ve açıklayıcı mektuptan bazı alıntılar yapmış bulunuyorum. O dönemde “altı yüz bin sözcükten kurulu bu ele avuca sığmaz canavarın” tasarımına yeltenme gafletinde bulunmanın dehşetini yaşadığını ifade ederek kendi kendini alaya almaktaydı sevgili babam – yayıncılar gerçekte talep ettikleri şeyle, *Hobbit*’in devamı olacak bir metinle ödüllendirilmeyi hevesle beklerken, bu yeni kitabın (babamın tabiriyle) “esasen *Silmarillion*’ın devamı” oluşu da cabası.

Bu görüşünü asla değiştirmedii. Hatta kimi yazılarında *Silmarillion* ile *Yüzüklerin Efendisi*’ni “Mücevherlere ve Yüzüklere

dair tek ve uzun bir Destan” olarak tanımladı. Bu eserlerden herhangi birinin diğerinden bağımsız şekilde yayımlanmasına da yine bu gerekçeyle direnç göstermiştir. Ne var ki, Öykünün Geçirdiği Evrim bölümünde de irdeleneceği gibi, bu arzusunun yerine getirilme olasılığı bulunmadığının bilincine vararak, sonuçta pes edecekti: *Yüzüklerin Efendisi*’nin tek başına yayımlanmasına rıza göstermesi ancak böyle gerçekleşebilmişti.

Silmarillion’ın yayımlanışı sonrası, babamın bana miras bıraktığı sayısız el yazması metinden oluşan muazzam koleksiyonu inceleme hedefiyle uzun yıllar sürecektir bir araştırmaya adanmış kendimi. Bu kapsamda şekillenen *Orta Dünya Tarihçesi* adlı çalışmamda da, tabiri caizse, “atları aynı hızda koşturmak” şeklindeki genel ilkedен hareketle kendime kısıt getirdim: Hikâyeleri yıllar içinde izledikleri seyre göre tek tek ele almak yerine, öykünün genelinin yıllar içinde geçirdiği evrimi ortaya koymaya çalıştım. *Tarihçe*’nin ilk cildine yazdığım ön-sözde de paylaştığım üzere,

yazarın olayları algılayış biçimine bakış açısı yavaş fakat devamlı bir dönüşüm, ayrışım ve genişleme sürecine maruz kalmıştı: Yalnızca *Hobbit*’te ve *Yüzüklerin Efendisi*’nde bu sürecin bazı parçaları göz önüne çıkmış ve yazarın sağlığında yayımlanarak kalıcı bir yer edinebilmiştir. Orta Dünya ile Valinor üzerine çalışmak bu bağlamda hayli karmaşık bir meşgaledir; ne de olsa bu çalışmanın hedefi sabit olmaktan ziyade, başka bir değişikliğe tabi tutulma olasılığı kalmadan yayımlanan bir kitap olarak, zaman denen düzlem içinde sadece “enlemesine” değil, “boylamasına” (yazarın ömrü hayatında) da hep mevcuttu.

Hal böyleyken, kendi yapısal özelliklerinden ötürü *Tarihçe* takip edilmesi güç bir eser olarak karşımıza çıkmakta. Bu ardi arkası kesilmez yayınlara artık bir son verme vaktinin geldiğine kendimce kanaat getirdiğimde, becerebildiğim kadarıyla

farklı bir yaklaşım tarzı deneme fikrine kapıldım: Önceden yayımlanmış ilgili tüm metinleri dayanak tutarak, belli bir konuyu var olan en eski haliyle ele alıp onun geçen zaman zarfında uğradığı gelişimi takip etmek. *Beren ile Lúthien* bu sayede ortaya çıkabilmiştir. *Húrin'in Çocukları*'nda (2007) metnin sonundaki eklenti kısımlarından birinde, eserin birbirini izleyen farklı versiyonlarında metne yansıyan başlıca değişiklikleri belirtmiştim; gelin görün ki *Beren ile Lúthien*'de izlediğim asıl yol, Kayıp Öyküler bünyesinde yer alan o ilk versiyondan başlamak üzere önceki metinlerin hepsinden bütünüyle alıntı yapmak oldu. Şu an elimizdeki tuttuğunuz kitabın hazırlayacağım son kitap olduğu artık kesinleştiğine göre, *Gondolin'in Düşüşü* için de yine bu alışılmadık yöntemi tatbik etme fikrini benimsemiş bulunuyorum.

İzlenen bu yol sayesinde, pasajlarla birlikte zaman zaman tam teşekküllü kavramların da terk edildiği gün yüzüne çıkıyor; *Beren ile Lúthien*'de Kediler Prensi Tevildo'nun kısa ama dikkat çekici sahneye çıkışı buna örnek gösterilebilir. *Gondolin'in Düşüşü* ise bu bağlamda eşsiz bir yapıdadır. Öykünün ilk taslağında, daha önce hiç görülmemiş nitelikteki akla hayale sığmaz silahlar yardımıyla Gondolin üzerine düzenlenen yıkıcı saldırı, okur tarafından öylesine derin bir ayrıntı ve berraklıkla izlenebiliyordu ki kentin içinde binaların yakılıp harabeye döndüğü veya nam salmış kahramanların vurularak öldüğü mevkilerin isimleri bile tek tek not edilebilmekteydi. Sonraki versiyonlarda ise yaşanan bu yıkımın ve de onca çarpışmanın tek bir paragrafa indirildiği dikkat çeker.

Orta Dünya Çağları'nın birbirine bağlı olduğu gerçeği, Kadim Zamanlar'a özgü şahsiyetlerin *Yüzüklerin Efendisi*'nin metni içinde –salt birer hatıra olarak değil, ete kemiğe bürünmüş halleriyle– yeniden belirmesi ile net bir şekilde ortaya konulabilmektedir. Entlerin lideri Ağaçaşakal'ın ne denli yaşlı olduğunu belirtmek yersiz olur sanırım; Üçüncü Çağ'a gelindiğinde

Entler varlığını halen sürdürmekte olan en eski ırk konumundaydı. Fangorn Ormanı'nın derinliklerinde, sırtında Meriadoc ve Peregrin'le yol alırken Ağaçsakal'ın onlara söylediği şarkıyı anımsayalım:

Tasarinan'ın söğütlerle bezeli çayırlarında gezindim bu İlkbahar,
Ah ah! Nan-tasarion'un manzarası ve kokusu İlkbahar geldi mi ne harikadır!

Suların Efendisi Ulmo'nun Orta Dünya'da boy gösterip Söğütler Diyarı Tasarinan'da Tuor ile konuşması, Ağaçsakal'ın Fangorn'da hobbitlere böyle seslenişinin çok, çok öncesi-ne dayanır. Benzer biçimde, sonraki bir çağda sırasıyla biri Ayırıkvadi'nin hükümdarı, diğeri Númenor'un kraliyet soyunun başı haline gelecek olan, Eärendel'in oğulları Elrond ve Elros hakkındaki kısmı okuruz öykünün sonunda: Burada henüz çok gençtirler, Fëanor'un oğullarından biri tarafından koruma altına alınmışlardır.

Gelgelelim şu noktada, tüm Çağlarda yer etmiş bir sembol oluşu bakımından, Tersaneci Círdan'a değineceğim. Elflere Verilmiş Üç Yüzük'ten biri olan Ateş Yüzüğü Narya'yı, onu Gandalf'a emanet edinceye kadar himayesinde bulundurmuş olan bu kişi hakkında, "Orta Dünya'da onun kadar öteyi ve derini görebilmiş kimse yoktur," denirdi. Birinci Çağ'da Beleriand kıyılarındaki Brithombar ve Eglarest limanlarının yöneticisi konumundayken, söz konusu limanların Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nin akabinde Morgoth tarafından tarumar edilmesinin ardından, halkından geriye kalan az sayıda takipçisiyle birlikte Balar Adası'na kaçmayı başarmıştı. Bu yeni yerleşim yerinde ve aynı zamanda Sirion nehrinin denize döküldüğü kesimde bir kez daha tersanecilik işine girişecek ve Gondolin hükümdarı Kral Turgon'un isteği üzerine onun için yedi gemi inşa edecektir. Bu

gemiler Batı ufkuna yelken açtıysa da son gemi dışında onların akıbetinden haber alınamayacaktı. Gondolin'den ulak olarak gönderilmiş olan ve kaza sonucu batan gemiden sağ kurtulup kıtaya geri dönerek Saklı Kent'e yapacakları büyük yolculukta Tuor'a rehberlik eden Voronwë de işte o gemideydi.

Çok sonraları, Ateş Yüzüğü'nü ona teslim ederken Gandalf'a şöyle diyecektir Círdan: "Bana gelince, bilirsin ki benim gönlüm Deniz'de, gün gelip son gemi de yelken açıncaya dek Limanları koruyup gözeterek, yaşamımı bu gri sahillerde sürdürceğim." Böylelikle, Üçüncü Çağ'ın tam da son günü son defa okurun karşısına çıkar Círdan. Elrond ile Galadriel beraberlerinde Bilbo ve Frodo ile Gri Limanlar'ın Gandalf'ın kendilerini eşliğinde beklemekte olduğu kapıları önüne vardığında,

Gemi Üstadı Círdan onları karşılamak üzere öne çıktı. Uzun bir sakala sahip bu hayli uzun boylu adamın şu kırlaşmış saç sakalıyla gayet ihtiyar bir görünümü olmakla beraber, gözlerine yıldızlarındaki kadar delici bir pırıltı yerleşikti; yeni gelenlere şöyle bir baktıktan sonra eğilerek onları şu sözlerle selamladı: "Tüm hazırlıklar tamamlandı." Sonra Círdan Limanlara inen yolda onlara eşlik etti ve işte orada, beyaz bir gemi dinginlikle uzanmış onları beklemekteydi...

Vedalaşma faslı sona erdikten sonra yolcular gemiye bindiler:

ve yelkenler açılır açılmaz rüzgârın esintisiyle dolarken, gemi gri bir pus altındaki o uzun haliç boyunca usulca süzülerek yola koyuldu; bununla eşzamanlı olarak, Frodo'nun vaktiyle Galadriel'den aldığı ve daima boynuna asılı vaziyette taşıdığı tılsımlı şişeciğin ışığı son bir titremenin ardından solup sönmüştü. Semalardaki Deniz'e çıkan gemi Batı ufkunda gitgide gözden kayboldu...

ve böylelikle, Birinci Çağ'ın sonuna yaklaşılrken “bir daha hiçbir öyküde ya da şarkıda bahisleri geçmemek üzere günbatımına ve de Batı'ya doğru yelken açan” Tuor ve İdril'in izinden gitmiş oluyorlardı.

Gondolin'in Düşüşü öyküsünün seyri aşama kat ettikçe, onun sayfaları arasında farklı öykülere, farklı mekânlara ve farklı dönemlere kısaca da olsa pek çok atıfta bulunulduğu gözlemlenir: Öykünün halihazırdaki zamanında cereyan eden eylemlere ve ihtimallere ışık tutup onları yönlendirecek, geçmişte yaşanmış olayları çitlatır bu ayrıntılar. Bu gibi durumlarda olayı açıklığa kavuşturma veya bir nebze de olsa aydınlatma dürtüsü ağır basıyor basmasına; fakat bu kitabı derlemekdeki asıl amacıma sadık kalarak, metni okuru her seferinde dipnota yönlendirip ona ek külfet getirecek küçük sayılarla doldurmaktan bilhassa kaçındım. Onun yerine, tercihe göre üzerinde durulmayıp atlanabilecek özellikte bir yazın kalıbı benimseyerek sonuçta aynı yardımı sağlamaya çalıştım.

Bu çabanın ilk örneği olarak, kitabın “Giriş” kısmında, babamın 1926 tarihli *Mitolojinin Taslağı* adlı çalışmasından, onun kendi ifadesiyle Dünya'nın mevcudiyet kazanışından nihayet Gondolin şehrinin inşa edilışine kadar geçen süreçte meydana gelmiş olayları büyüteç altına alma gayesiyle yapmış olduğum alıntı gösterilebilir. Dahası, söz konusu listeye dahil edilmiş herhangi bir isme ilk etapta ima ettiğine oranla çok daha etraflıca açıklık getirmek üzere bir de İsim Listesi bölümü tasarladım; bu İsim Listesi'nin peşi sıra, Dünya'nın yaratılışından tutun, Eärendel isminin taşıdığı öneme ve Mandos'un Kehaneti'ne kadar uzanan son derece geniş bir yelpazeye yayılmış farklı unsurlar üzerine aldığım birbirinden bağımsız bir dizi not sıraladım.

İsimlerin veya isim kalıplarının uğradığı dönüşümü işleme tabi tutmak elbette ki çok zorlu bir süreçti. Belli bir kalıbın

bünyesinde yer aldığı kurgunun, hangi dönemde sahnelendiğinin her daim göstergesi olmayışı vaziyeti daha da karmaşık hale getiriyordu. Keza babam birbirinden çok farklı zamanlarda dahi olsa, bir metin üzerinde benzer değişikliklere gitme yolu izlerdi, yeter ki buna gerek olduğuna kanaat getirsin. Kitabın başından sonuna değin tutarlılık göstermesi gibisinden bir hedef güttüğümü söyleyemem: Şöyle ki, metni hep aynı form içinde tutma kaygısı gütmediğim gibi, babamdan kalma el yazması kesitlerdeki dile daima sadık kalmayıp yeri geldiğinde farklı kullanımlara müsaade etmenin en iyi yöntem olduğuna karar kıldım. Bundan ötürüdür ki, değişmez bir dilbilimsel olgu teşkil edişi bakımından *Ulmo* yerine *Ylmir* ismine başvurmakta ısrar ederken, babamın da bu detayı daima değiştirme yoluna gittiğini gözlemlediğimden olsa gerek, “Kartallar Kralı” sahneye çıktığında *Thorndor* yerine her seferinde *Thorondor* adına başvurmayı tercih ettim.

Son olarak, bu kitabın içeriğini *Beren ile Lúthien*’de izlemiş olduğumdan farklı bir yöntemle düzenlediğim altını çizmek isterim. Elinizdeki eserde ilkin metinler, zamansal dizilime uygun biçimde ve hemen hemen hiç yoruma yer verilmeksizin sıralanmakta. Öykünün geçirdiği evrimin, babamın Öykü’nün nihai versiyonunu tam da Tuor, Gondolin’in Son Kapısı’ndan geçtiği sırada tüm sevenlerini derinden üzecek şekilde terk edip bir kenara bırakışının irdelenmesini de kapsayan bir anlatımı takip ediyor bunu.

Kitabın bu kısmını sonlandırırken, kırk sene önce kaleme almış olduğum bir paragrafı buraya aynen aktararak yukarıdaki yorumumu desteklememe izin veriniz.

Tuor’un Gondolin’e yaptığı geçici ziyaret, onun Idril Celeb-rindal ile buluşması, Eârendel’in dünyaya gelişi, Maeglin’in ihaneti, kentin baskına uğrayıp yağma edilişi ve canını kurtarabilenlerin oradan ne şartlar altında kaçtığı –ki bu öykü onun

Birinci Çağ'a ilişkin zihninde kurduğu konsept bakımından merkezi bir ögedir- üzerine bizzat babamın imzasını taşıyan yegâne metnin onun gençlik yıllarında kaleme alınmış oluşu hayret verici bir gerçektir.

Gondolin ve Nargothrond'un her ikisi de birer kez inşa edilmiş ve sonradan hangi vesileyle olursa olsun ikinci bir inşa sürecine tabi tutulmamıştı. Öykünün odağındaki yerini koruyan güçlü birer figürdü bu şehirler... Sonradan yeniden inşa edilmediği için güçlü, güçlü olduğu için sonradan yeniden inşa edilme gereği doğurmamış figürler.

Gondolin'i yeniden inşa etmek için kolları sıvadıysa da bu kente bir daha asla ulaşamayacaktı babam: Orfalch Echor'un o sonu gelmez yamacını tırmandıktan ve birbiri ardına sıralanan üzeri hanedan armalarıyla bezeli geçit kapılarını geride bıraktıktan sonra, Tuor ile yan yana durup Gondolin'in ovanın orta yerinde yükselen ihtişamlı görüntüsüne bakakalmış ve Tumladen'i bir kez daha geçmeye yeltenmemişti.

Büyük Öyküler'in üçüncü ve aynı zamanda sonuncusunu "kendi tarihçesinden sapmaksızın" yayımlamaya girişmek, bana her Öykü'yü sırasıyla resmederek sürece hatırı sayılır katkı sağlayan Alan Lee'nin sanatı üzerine birkaç kelam etmek suretiyle onu onurlandırma şansı tanıyor. O engin olaylar silsilesi içinden seçmiş olduğu sahne ve konulara dair geliştirdiği kişisel kavrayış ve algıyı da sanatına yansıttığını söylemek isabetli olacaktır.

Benzer şekilde, *Hûrin'in Çocukları*'nın sayfaları arasında, tutsak düşmüş olan Hûrin'i Thangorodrim'in zirvelerinden birinde taştan bir koltuğa zincirlenmiş vaziyette Morgoth'un lanetini sineye çekme durumunda bırakılırken canlandırmış ve resmetmişti. *Beren ile Lúthien*'nde bu defa Fëanor'un oğulları arasında hayatta kalan sonuncuları, at sırtında hareketsiz otur-

muş, batı göğünde beliren ve uğrunda nice canlara kıyılmış Silmaril mücevherinden başka bir şey olmayan yeni yıldızı seyrederken tasavvur edip resme dökmüştü. *Gondolin'in Düşüşü*'nde ise buraya ulaşmak için katlandığı çok uzun ve zorlu yolculuğun şu son aşamasında Tuor'un omuz başında dikilmiş, Saklı Kent'in harikulade görünümüne büyülenmiş gözlerle bakarken buluruz çizirimizi.

Son olarak, böylesi bir yayının ortaya süreceği beklenti ve gereksinimler yanı sıra kitabın kendi tabiatından kaynaklı koşullar hakkındaki şaşmaz bilgilerine dayanarak en doğruyu yakalama yönünde gösterdiği özen ve de sergilediği gayret başta olmak üzere, bu kitabın hiçbir ayrıntı atlanmaksızın yayıma hazırlanma sürecinde bana sunmuş olduğu yeri doldurulamaz yardımlarından ötürü HarperCollins'ten Chris Smith'e minnetimi belirtmek isterim. Pek tabii ki sevgili eşim Baillie'ye de: Onun sarsılmaz desteği olmasaydı, elinizdeki kitabın tanıklık ettiği o uzun mu uzun hazırlık sürecinden tamamlanmış halde çıkması asla mümkün olmazdı. *Beren ile Lúthien*'in benim kaleme alacağım son kitap olduğu gündeme geldiğinde bana yazma cömertliğinde bulunan herkese de teşekkürü ayrıca borç bilirim.

KARAKALEM ÇİZİMLER

*Tuor arpından bir nağme yükseltir
Tuor gitgide gizli nehrin daha derinine ilerler
Isfin ile Eöl
Mithrim Gölü
Dağlar ve deniz
Kartallar diyarı çevreleyen dağlar üzerinde süzülüyor
Sirion Irmağı'nın denize kavuştuğu bölgedeki delta
Glorfindel'i yâd etmek üzere Elf teknelerinin burnuna kazınan
gemi başı büstü
Rian, Katledilmişler Tepesi'ni arşınlar
Kralın evinin girişi
Tuor, Vinyamar semalarında kuğuları takip ediyor
Karlar altında Gondolin
Ecthelion'un Sarayı
Elwing, Gondolin'den sağ kurtulanları karşılıyor
Eärendel'in armasının denizin üzerinde belirişi*

Okurlar, kitabın sonunda bir haritanın yanı sıra Bëor Hanesi'nin ve Noldor prenslerinin birer soyağacını bulacaktır. Bazı ufak değişiklikler hesaba katılmazsa, bunlar Húrin'in Çocukları'ndan bire bir alıntıdır.

GİRİŞ

Bu kitaba *Beren ile Lúthien*'in açılışını yaparken başvurduğumla aynı alıntıyı kullanarak başlayacağım: 1964 tarihli bir mektubunda babam sonradan *Gondolin'in Düşüşü* adını alacak olan eseri “kafasından” ve “1917 yılında ordudan aldığı hastalık izninde” yazdığını belirtir ki bu tarih, *Beren ile Lúthien*'in orijinal versiyonunu kaleme aldığı ile aynı seneye tekabül ediyor.

Öte yandan, babamın farklı yer ve zamanlarda bulunduğu başka imalar bu tarihi kuşkulu hale getirmekte. Nitekim, 1955 yılının Haziran ayında yazdığı bir diğer mektupta “*Gondolin'in Düşüşü*”nü (ve Eärendil'in doğumunu) 1916 yılında meydana gelen Somme Muharebesi'nden sağ çıkmayı başarmasının ardından sıhhi izinli olarak hastanede geçirdiği süreçte kaleme aldığını ifade ediyor; dahası, aynı sene içinde W.H. Auden'a yazdığı bir mektupta bu defa, “1916 yılı sonlarına denk gelen

hastalık izni” periyoduna atıfta bulunduğu görülür. Bu konuya ilk değinişi ise o dönemde geçirdiğim acı deneyimden dolayı başsağlığı dilemek üzere bana yazdığı 30 Nisan 1944 tarihli mektuptadır zannedersem. “Gnomların* Tarihçesi’ni yazmaya” (der söz konusu mektupta) “gramofon sesinin hiç eksik olmadığı hıncahınc dolu ordu barakalarında başladım.” Oysa bu, kulağa hiç de sıhhi izin gibi gelmiyor: Metni yazmaya, izne ayrılmadan önce girişmişti belki de.

W.H. Auden’a yazdığı 1955 tarihli mektupta *Gondolin’in Düşüşü* hakkındaki ifadesi ise kitabımızın kurgusu açısından büyük önem taşır: Şöyle ki, söz konusu metin “bu hayali dünya üzerine kâğıda dökülmüş ilk öyküdür.”

Babamın *Gondolin’in Düşüşü’nün* ilk taslağını işleme yöntemi, kurşunkalem ile yazdığı orijinal metni silerek onun üzerine metni silbaştan kaleme aldığı *Tinúviel’in Öyküsü* adlı eseri üzerinde uyguladığı metot ile benzeşmiyor. Bu seferkinde, öykünün ilk versiyonunu büyük ölçüde değiştirmekle birlikte, öncekini tümüyle silmektense gözden geçirilmiş metni, kurşunkalemle yazılmış ilk taslağın üzerine dolmakalemle yazarak metnin devamı geldikçe gerçekleşen değişikliklerin çeşitliliğinin daha iyi gözlemlenebilmesini sağlamış. Alt katmandaki metnin halen okunabilir olduğu pasajlar dikkatle incelendiğinde, babamın orijinal metinden çok da uzaklaşmadığı fark ediliyor.

İşte bu temele dayalı olarak, annem eserin mevcut şartlar altında çıkarılabilecek en muntazam kopyasını çıkarmayı başardı, hele ki elinizde tutmakta olduğunuz kitabın arz ettiği güçlükler göz önüne alındığında. Bunun ardından babam bu kopya üzerinde hepsi de eşzamanlı olmayan birçok değişikliğe gidecekti. Babamın neredeyse her çalışması incelenirken gün

* Elf ırkının Noldor (önceki tabiriyle, Noldoli) koluna mensup olan halklar nitelenirken Gnom tabirinin kullanılışına ilişkin *Beren ile Lúthien* metnine bakınız.

yüzüne çıkan yazınsal karmaşıklıkların masaya yatırılması bu kitabının hedefleri arasında olmadığından, burada sizlere sunacağım metin aslen annemin, orijinali üzerine işlenen değişiklikleri de içerecek şekilde temize çektiği halidir.

Bu bağlamda yine de belirtmek gerekir ki, orijinal metne yansıtılmış olan değişikliklerin pek çoğu, babamın Öykü'yü 1920 yılı ilkbaharında Oxford'daki Exeter Koleji Deneme Metinler Kulübü huzurunda yüksek sesle okumasının öncesine dayanıyor. Bilindik anlamda bir "Deneme" yerine bu hikâyeyi seçmiş olmasının ardında yatan gerekçeleri yarı giriş yarı af dileme niteliğindeki bir konuşma yoluyla sunumu dinleyenlere aktarırken, savunduğu metin hakkında şunları söyler: "Elbette ki bu çalışmam bugüne değin gün yüzü görmedi. Tamamen kendi hayal gücümün ürünü olan bir Elfinesse destanını meydana getirmesi beklenecek olayların kusursuz bir döngüsü uzunca bir süreden beri zihnimde gelişip (veya daha doğru bir tabirle, yapılanıp) şekil almaktaydı. Bütünün bazı parçalarını kâğıda döküyordum. Bu öykü o parçalar arasında en mükemmeli değil fakat içlerinde şimdiye dek üzerinde çalışıp güncellediğim yalnızca bu oldu ve her ne kadar söz konusu bile yetersiz kalıyorsa da onu böylesi bir ortamda yüksek sesle okuma cüreti göstermeme kâfi gelecek seviyeye ulaştığı kanısındayım."

Başlangıçta öykünün ismi *Tuor ve Gondolin Sürgünleri* şeklinde belirlenmişken, sonraları babam onu daima *Gondolin'in Düşüşü* diye nitelemiştir ki ben de aynısını yapmayı yeğledim. El yazması taslakta başlığı, "ve ondan doğan Eärendel'in Destansı Öyküsü" şeklindeki ibare takip etmektedir. Nitekim *Beren ile Lúthien* öyküsünün bir kesitinde, Yalnız Ada'da okurun karşısına çıkan öykü anlatıcısı Küçükyürek (Ilfiniol), bizim öykümüzde önemli rol oynayan Bronweg (Voronwë) karakterinin öz oğludur.

Kadim Zamanlar'da geçen "Büyük Öyküler"ın üçüncüsünü teşkil eden işbu öykümüzde de aynı yapıya uygun olarak, Tanrılarının ve Elflerinin dünyasında muazzam bir dönüşüm meydana gelmesine yol açan çalkantıları *Gondolin'in Düşüşü*'nde anlatılan olaylar dizisiyle –ki esasında bu olaylar da aynı sürecin birer parçasıdır– ilişkilendirmek kaçınılmazdı. Bu yüzden de, söz konusu olayların kısaca da olsa bir anlatımına ihtiyaç doğdu; bu özeti kendim çıkarmaktansa babamın o bir hayli yoğun, nevi şahsına münhasır anlatımına başvurmanın çok daha iyi sonuç vereceğini düşündüm. Babamın bizzat "Özgün *Silmarillion*" (ve bazen de "*Mitolojinin Taslağı*") şeklinde nitelediği, geçmiş 1926'ya uzanan ve sonradan çeşitli güncellemelere tabi tutulmuş olan çalışma bize tam da ihtiyaç duyduğumuz özet sunuyordu. *Beren ile Lúthien*'de de yer vermiş olduğum bu metne *Gondolin'in Düşüşü*'nün bir bütün haline gelme sürecine etki eden bir faktör olarak bu kitapta da başvurdum; fakat onu burada kullanmamdaki asıl amaç, Gondolin şehrinin var oluşunun öncesine dayanan tarihçenin kısa bir özetini okurlara temin etmektir. Babamın edebi kariyerinin görece erken aşamalarından kopup geliyor oluşu da bu çalışmanın kullanımı açısından ayrı bir avantaj arz etmektedir.

Kitabımızın kapsamına dahil edilme gerekçesini göz önüne alarak, bu metnin elimizdeki konuyla ilgisi bulunmayan pasajlarını elediğim gibi, anlatıda akıcılık ve berraklık sağlamak açısından bazı noktalarda ufak değişiklikler ve eklemelerde bulundum. "*Mitolojinin Taslağı*"nın başlangıcı, benim metnimin açılış kısmını teşkil ediyor aynı zamanda...

Dokuz Valar'ın dünyanın yönetimini ele almak üzere gönderilişinin ardından Morgoth (Karanlıklar İblisi) Manwë'nin hükümlerine başkaldırdı ve yeryüzünü aydınlatmak üzere kurulmuş olan lambaları yıkıp yerle bir etmekle kalmayıp Valar'ın (diğer bir ifadeyle, Tanrıların) yerleşim yeri olarak seç-

tiği Almaren Adası'nın sular altında kalmasına yol açtı. Kendi-
ne Kuzey topraklarında, mahzenlere sahip bir saray kurdu. Bu
esnada Valar en batı kıyılarında Dış Denizler ve nihai Duvar ile
sınırdış olan, doğu sahilinde ise Tanrılarca inşa edilmiş olup
göğü yararcasına yükselen Valinor Sıradağları bulunan Batı'ya
çekilmişti. Zamanla tüm aydınlık ve güzel şeyleri Valinor'a top-
layacaklar, malikâneler kuracaklar, bahçeler meydana getire-
cekler ve bir de şehir inşa edeceklerdi, gelgelelim Manwë ile eşi
Varda'nın yerleşkesi, oranın sağladığı hâkim konumdan aşağıyı
seyredince karanlık Doğu topraklarına değin tüm yeryüzünü
gözlem altında tutabildikleri, en yüksek dağın (Taniquetil)
tepesine kuruluydu. Yavanna Palúrien, Valinor düzlüklerinin
tam ortasına, Valmar isimli kentin kapılarının az ötesine, İki
Ağaç'ı dikmişti. Onun nağmeleri eşliğinde büyüyüp serpile-
cekti bu ikili; birinin koyu yeşil yaprakları içten içe gümüşü bir
pırıltıyla ışıldayıp bu yapraklarda açan kiraz büyüklüğündeki
bembeyaz çiçeklerin her birinden aşağı gümüşü ışıklar saçan
çiğ taneleri dökülürken, diğerinin kayın ağacınıninkilere benzer
açık yeşil tondaki yapraklarının uçlarında altın rengi yaldız-
lar seçiliyor, sarı çiçekleri sarısalkım ağaçlarında görülen aşağı
sarkık çiçeklere benzer şekilde, sıcaklık hissi veren çarpıcı
bir ışık saçıyordu. Her iki ağacın tam anlamıyla yeşermesi yedi
saat sürerken, yine yedi saat içinde soluyorlardı; bundan ötü-
rüdür ki, günde iki defa, her iki ağacın solgunlaşıp ışıklarının
iç içe geçmesiyle, ortalığa daha hafif bir ısıltı yaydıkları bir an
gelip çatıyordu.

Dış Diyarlar [Orta Dünya] ise karanlığa gömülü durumdaydı.
Morgoth'un lambaları söndürmesiyle birlikte tabiattaki unsur-
ların gelişimi de durmuştu. Porsukağacı, köknar ve sarmaşık-
lardan kurulu, karanlıklar içindeki ormanlar araziye kaplıyor-
du artık. Oromë'nin bu kesimlerde bazen ava çıktığı oluyordu
ancak Kuzey, Morgoth ve kendi türettiği şeytani hizmetkârları

(Balroglar) ile Orkların (Goblinler, *Glamhoth* veya nefret uyandıran halk olarak da anılırlar) egemenlik alanıydı. Bu dipsiz karanlığa baktıkça kasvete kapılan Varda, buna daha fazla dayanamayıp Silpion, namıdiğer Beyaz Ağaç'ın kalıntılarına birikmiş tüm ışığı toplayarak yıldızları meydana getirdi ve onları gökyüzüne serpiştirdi.

Yıldızların yaratılışı ile eşzamanlı olarak Yeryüzü'nün çocukları şeklinde nitelenebilecek olan bir ırk da uyanacaktı... Eldar (namıdiğer Elfler). Doğu topraklarının bağrındaki, yıldızların ışığınca aydınlanan Cuiviénen, yani Uyanış Suyu'nun mesken edindikleri kıyılarında onlara ilk rastlayan ve böylelikle varlıklarından haberdar olunmasını sağlayan Oromë'dir. Yeni keşfettiği bu topluluğun güzelliğinin etkisi altında Valinor'un yolunu tutacak ve Valar'a durumu aktararak bu yüce varlıklara aynı zamanda bulundukları yere gönderilmelerine vesile olan gerekçeyi, yani kendilerinden sonra, her biri uygun vakit gelip çatınca birbiri ardına Yeryüzü'nde boy gösterecek olan iki ırkın önünü açmak üzere Yeryüzü'nü yönetip koşulları hazırlamak şeklindeki görevi de hatırlatmış olacaktı. Bu olayı, kötülüğün Kuzey'deki karargâhına (Angband, Demir-cehennem) düzenlenen bir sefer izlediyse de o vakte gelinceye kadar oradaki müstahkem mevkiller bertaraf edemeyecekleri ölçüde sağlamlaşmış durumdaydı. Yine de Morgoth esir alınabildi ve hapsedilip her daim gözaltında tutulmak üzere Valinor'un Kuzey kesimlerinde yerleşik olan Mandos'un salonlarına sevk edildi.

Bunu izleyen süreçte, Morgoth'un şeytani unsurlarının onlara zarar vermesinin önüne geçmek amacıyla Eldalië'ye (Elf halkı) Valinor'a yerleşme çağrısında bulunuldu. Doğu topraklarından muazzam bir göç hareketine girişen Eldar'a beyaz atının sırtında onlara yol gösteren Oromë rehberlik edecekti. Eldar üç kola ayrılacak, Ingwë komutasında olana sonradan Quendi (Işık-elfleri), bir diğerine zaman içinde Noldoli (Gnomlar ya da Derin-elfler), sonuncuya ise Teleri (Deniz-elfleri) dene-

cekti. İçlerinden pek çoğu bu uzun yürüyüş sırasında yolunu kaybedecek ve kıta üzerindeki ormanlık arazilere yerleşecekti; Ilkorindi (Valinor'daki Kôr'a hiçbir zaman yerleşmemiş olanlar anlamında) diye anılan Elf kavminin çeşitli kollarını meydana getirecekti bunlar. Yolunu kaybedenler arasında en meşhuru olan Thingol, Melian'ın bûlbûlleri eşliğinde söylediği şarkıyı duyup onun efsununa kapılarak deliksiz bir uykuya dalacak ve ancak aradan bir çağ geçtikten sonra uyanabilecekti. Oysaki Melian gerçekte Vala Lórien'in emrindeki ilahi nedimelerden biriydi ve gönlünce dolaşmak için zaman zaman dış dünyaya ziyarette bulunurdu. Melian ile Thingol böylelikle Doriath yöresi ormanlarındaki Elflerin Kraliçesi ve Kralı haline gelip Bin Mağara ismi verilen yerleşkede hüküm sürmeye başlayacaktı.

Diğer Elfler ise nihayet kıtanın en Batı kıyılarına ulaşmıştı. Söz konusu kıyılar o dönemde Kuzey'de onları Tanrıların diyarından sadece üzeri bilenmişçesine sivri buz kütleleriyle kaplı dar bir deniz ayırır vaziyette kalacak şekilde batıya doğru kıvrılıyordu. Elf kfilesinin eriştiği bölgede ise onları karşılayan tek şey batı ufkuna doğru göz alabildiğine uzanan karanlık bir denizdi.

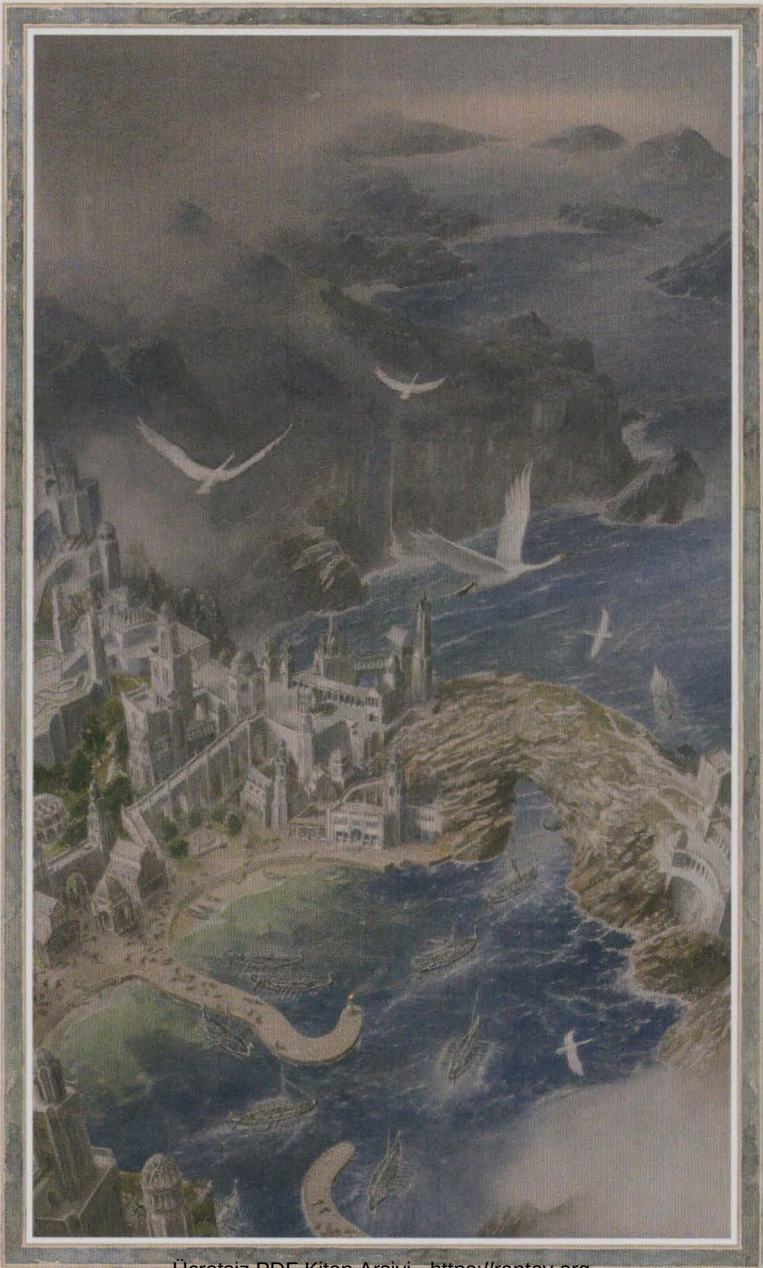
Denizlere hükmetme bağlamında iki Valar'dan söz edilebilir. Manwë ile beraber tüm Valar içinde en kudretlisi olan Ulmo (Ylmir) yerküre üzerindeki, suyla ilgili tüm unsurların efendisi olmakla beraber daha ziyade Valinor'da veya Dış Denizler'de vakit geçirirdi. Ossë ile saçının bukleleri tüm denizleri kaplayan hanımı Uinen'in gözdesi ise dalgaları Valinor Sıradağları'nın eteklerindeki sahillere vuran, yeryüzünün denizleriydi. Valar'ın bir zamanlar ilk yerleşim yeri olan yarı batık Almaren Adası'nı sulardan geri yükselten Ulmo'nun teşvikiyle, kıyıya varan ilk Elf toplulukları olan Noldoli ve Quendi, onları Valinor'a ulaştıracak bu yüzer-adaya bindi. Teleri ise Ulmo'dan benzer bir yardım umarak denizin kıyılarına yerleşip bir süre

bekleyecekti, onların deniz sevdasının kaynağı işte bu süreçtir. Vakit gelip onlar da Ulmo tarafından denizin ötesindeki anakaraya taşındığı sırada, bu topluluğun söylediği güzelim şarkılara duyduğu hayranlığın körüklediği bir kıskançlığa kapılan Ossë, bu adayı kıyidan henüz çok uzakta, Valinor Sıradağları'nın çizgisinin ufukta hayal meyal görülebildiği Faërie adı verilen körfezin sularında seyrettikleri sırada, deniz tabanına zincirleyecekti. Yakınında başka hiçbir kara parçası bulunmadığından, buraya Yalnız Ada denmiştir. Teleri kavmi bu toprak parçası üzerinde zamanla bambaşka bir dil geliştirip yüreklerinde deniz kenarlarına özgü kuş cinslerine karşı derin bir sevgi gelişmesine önayak olan Ossë'den alışılmadık müzikler öğrenerek, çok uzun süre varlığını sürdürecekti.

Tanrılar, Eldar'ın geri kalanına Valinor'da yeni bir yuva bahsetti. Valinor'un Ağaç ışığınca aydınlatılan bahçelerinde bile yıldızların pırıltısını bir anlığına da olsa görebilmenin hasretini çektiklerinden, diyarı çevreleyen dağların belli bir kesitinde bir boşluk meydana getirildi ve orada, derin bir vadide Kôr isminde yemyeşil bir tepe yükseltildi. Batı yönünden Ağaçların ışığınca aydınlanan bu tepenin Doğu yamacı Faërie Körfezi ile Yalnız Ada'ya ve onların da ötesinde Gölge Denizler'e bakıyordu. Bu sayede Valinor'un kutsanmış ışığı bir nebze de olsa Dış Diyarlar'a [Orta Dünya] sızmış oluyor ve Yalnız Ada'ya vurarak bu yerleşimin batı sahillerinin yeşerip güzelleşmesine yol açıyordu.

Kôr'un zirvesine Elfler bir şehir inşa etmiş ve adına Tûn demişti. Quendi kavmi Manwë ve Varda'nın gözdesi haline gelirken Noldoli ise Aulë (Demirci) ve Bilge Mandos'un gözbebeği olacaktı. Noldoli maden damarlarını işleyerek değerli mücevher üretme sanatını keşfetmiş ve gerek Tûn kentini gerekse Tanrıların tüm malikânelerini sayısız miktarda biriktirdikleri bu cevherlerle doldurmuştu.

Noldoli içinde mesleki hüner ve büyüleyici güzellikte

mücevherler meydana getirme yönünden en önde geleni, Finwë'nin en büyük oğlu Fëanor'du.* İki Ağaç'ın ışığının bir araya getirilmesi yoluyla ortaya çıkarılan capcanlı bir ateşin her daim içinde kıpraştığı, kirli ve art niyetlilerce dokunulması halinde dokunanı yakacak nitelikte üç adet mücevher (Silmariller) tasarlayıp yaratmıştı.

Uzaktan Valinor'un ışığını gören Teleri, ırkdaşlarına katılmak üzere bulundukları yeri terk etme ile sevgili adalarında kalıp denizle iç içe yaşam sürme seçenekleri arasında bocalamaya başlamıştı. Ulmo onlara gemi inşa sanatının inceliklerini öğretmişti. En sonunda pes eden Ossë onlara yardım etmek üzere birkaç kuğu gönderdi ve bu kuğuları gemilerine koşup Valinor'a ulaştıktan sonra bir yandan Ağaçlar'ın ısıltısını yakından görme imkânına sahip olup diledikleri vakit Valmar'ı ziyaret edebildikleri, öte yandan Kôr'dan süzülerek gelen ışığın üzerine yansıdığı sularda gönüllerince yelken açıp dans edebildikleri sahillerde kendilerine yeni bir hayat kurdular. Eldar kavminin diğer boyları onlara Faërie Körfezi kıyılarına saçılan başta opal, elmas ve donuk kristaller olmak üzere pek çok mücevher hediye etti. İncileri ise kendileri keşfedeceklerdi. Başlıca yerleşim yerleri Kôr geçidinin kuzeyindeki sahil şeridine kurulu olan Kuğulimanı idi.

Geçen zaman zarfında Tanrılar, çektiği acılar gitgide azalıp hafifleyerek Mandos'un gözetimi altında yedi uzun çağ geçiren ve nihayet hepsinin hazır bulunduğu bir mecliste onların huzuruna çıkan Morgoth tarafından yanılgıya düşürülüp kandırılmış durumdaydı. Tanrılarının dizinin dibinde varlığını sürdüren Eldar'ı dizginlenemez bir hırs ve gazele izliyor, her şeyden

* Finwë, Cuiviënen'den yola çıkılarak girişilen büyük göç süresince Noldoli kavminin önderi konumunda bulunuyordu. Oğulları içinde yaşça en büyüğü Fëanor'du; ikincisi Fingolfin ise Fingon ile Turgon'un babasıydı; üçüncü oğlu Finarfin'e gelince, o da Finrod Felagund'un babasıydı.

çok da onların elindeki mücevherleri ele geçirmeye yönelik bir şehvet içinde gitgide kabarıyordu. Yine de bu nefretini ve intikam tutkusunu gizli tutmayı becerecekti. Valinor'da kendisine mütevazı bir konak tahsis edilip çok geçmeden serbestçe dolaşmasına izin verilirken, görünüşe göre yalnızca Ulmo ondan er geç bir fesatlık geleceğini sezinliyor, vaktiyle onu tutsak etmiş olan güçlü Tulkas ise çokça kuşkulandığı bu Vala'nın hareketlerini gözlemeye özen gösteriyordu. Aynı esnada Morgoth, Eldar ırkına birçok hususta yardım ederken, perde arkasında bu toplumun huzur dolu tabiatını yalanlarıyla yavaş yavaş zehirlemekle meşguldü.

Tanrıların onları sırf kıskançlıktan ötürü Valinor'a getirdiğini vurguluyor, haiz oldukları benzersiz becerilerden, tılsım kabilinden hünerlerden, güzellikten hareketle gün gelip dış dünyada örselenemeyecek raddede güçlenmeleri olasılığından korktukları için onlara bu davette bulunduklarını öne sürüyordu. Quendi ve Teleri bu telkinlere kulak asmıyordu, gelgelelim tüm Elf boyları içinde en bilge ve hünerlisi olan Noldoli, bu kışkırtınaların etkisi altında kalmaktan kurtulamadı. Hem Tanrılar hem de diğer ırkdaşları aleyhine kendi aralarında mırıldanıp söylenmeye başlamaları için çok zaman geçmesi gerekmeyecekti; sahip oldukları beceriler üzerine aşırı bir gurur ve gösteriş merakına kapılmışlardı.

Ama hepsinden çok Fëanor'un yüreğindeki alevleri körüklemeyi bilmişti Morgoth, öte yandan, her ne kadar Fëanor, ister Tanrı olsun ister Elf isterse ölümlü, bundan böyle her kim onlara dokunmaya yeltenirse onu sonsuza dek lanetlemiş bulunsada da, ebedi Silmaril mücevherlerini zilyetliğine geçirmeye yönelik dayanılmaz bir tutku ile yanıp tutuşuyordu. Morgoth'un Fëanor'un aklını çelmek üzere sarf ettiği yalanlardan biri de Fingolfin ile oğlu Fingon'un Gnomların yönetimini Fëanor ile oğullarından gasp etme ve bunu yaparken Silmarilleri de ele geçirme planları kurduğuna ilişkindi. Hal böyleyken, Finwë'nin

oğulları arasında anlaşmazlık çıkması gecikmeyecekti. Fëanor, Tanrıların huzuruna çağrılarak Morgoth'un dolduruşuna geldiği gerçeği ortaya çıkarıldı. Sonuç olarak Tûn'dan sürülmesine karar verilen Fëanor'a oğulları içinde onu en çok seven Finwë ve azımsanmayacak sayıda Gnom da eşlik edecekti. Ellerindeki hazineyi Valinor'un kuzey kesimlerinde, konum itibarıyla Mandos'un malikânesine çok da uzak sayılmayacak tepelik bir araziye istiflediler. Fingolfin ise Tûn'da kalan Gnomların başına geçti. Böylelikle Morgoth'un sözleri gerçekleşmiş oldu ve ırkdaşlar arasına ektiği kin tohumları sarf ettiği yalanların açığa vurulmasından sonra bile daha çok uzun süre biçilmeye devam edecekti.

Tulkas bir kez daha Morgoth'u zincire vurmak üzere gönderildiyse de Kôr geçidi yoluyla kaçan Morgoth, Taniquetil'in eteklerindeki, yeryüzünde gölgelerin en yoğun olduğu yer olarak bilinen karanlık içindeki Arvalin yöresine kaçtı. Orada, dağların bağrındaki bir yarıktaki barınan ve zifiri bir karanlığa, bir sis perdesine ve kasvete bürünmüş ağlar halinde gerisingeri dışarı salmak üzere ışığın her türlüşünü ve parlak nesneleri emip yutan, Kasvetörücü adıyla nam salmış Ungoliant ile karşılaşacaktı. Ungoliant'la beraber bir intikam planına giriştiler. Gelin görün ki sadece kendisini dehşetengiz bir ganimetin beklediği fikri Ungoliant'ın, Valinor'un arz ettiği tehlikelere meydan okuma veya Tanrıların önüne çıkma cüreti göstermeye itebilmişti. Bedeninin etrafına sarıp sarmaladığı yoğun bir pus tabakası içine gizlenip kendisini görünmez kıldı ve tükürüğüyle gerdiği sicimler üzerinde sallanıp bir zirveden diğerine geçerek Valinor'un güneyindeki dağların (söz konusu dağlar erişilmez varsayılan yükseklikleri ve Morgoth'un eski karargâhına olan uzaklıkları dolayısıyla hemen hemen hiç gözetime tabi tutulmuyordu) en yüksek doruğuna erişti. Morgoth'un da tırmanabilmesini sağlamak için bir merdiven hazırladı. Bu sayede ikili kimseye fark ettirmeden Valinor'a girebilmişti. Morgoth,

Ağaçlar'a kılıcını saplarken Ungoliant da emdiği miktarın karşılığında karanlık bulutlar püskürterek onların özsuğunu tüketti. Zehirli kılıç darbeleri ve Ungoliant'ın ölümcül dudaklarının teması, Ağaçlar'ın ağır ağır solup can vermesine neden olacaktı.

Tanrılar gün ortasında ortalığa çöken alacakaranlık karşısında dehşete kapılırken simsiyah buhar bulutları kente giden tüm yolları göz açıp kapayıncaya dek kapladı. Çok geç kalmışlardı. Onlar yanı başında ağlaşıpken, Ağaçlar yaşamlarını yitirdiler. Ancak Tulkas, Oromë ve daha pek çokları, gittikçe yoğunlaşan pus tabakası içinde Morgoth'u aramaya başladılar. Morgoth nereye giderse ona eşlik etmekte olan Ungoliant'ın ördüğü ağlar yüzünden oradaki kafa karıştırıcı karanlık da en yoğun halini alıyordu. Finwë'nin hazine istifi yaptığı yerden çıkagelen Gnomlar, çevresini karanlıklar içinde bırakan bir örümceğin Morgoth'a eşlik etmekte olduğu bilgisini ilettiler. Onları Kuzey topraklarına doğru ilerlerken görmüşlerdi. Nitekim Morgoth kaçışına Finwë'nin Hazinesi'ne uğramak üzere ara vermiş ve orada Finwë ile birçok takipçisini katlederek Elflerin paha biçilmez cevher istifinin en seçkin parçaları beraberinde Silmaril taşlarını da gasp etmişti.

Bu esnada Ungoliant'ın yardımıyla kaçınayı başaran Morgoth kuzeye doğru ilerlemiş ve Gıcırdayan Buzullar'ı aşmıştı. Yeryüzünün kuzey yörelerinde egemenliğini yeniden kurduğunda, Ungoliant kendisine vadetmiş olduğu ödülün kalan kısmını da vermesi için onu yanına çağırırdı. Söz konusu ödülün ilk unsuru Işık Ağaçları'nın özsuuydu. Şimdi ise mücevhherlerden oluşan ganimet yığınının yarısını talep ediyordu dev örümcek. Morgoth'un bu isteği yerine getirmesiyle Ungoliant kıymetli cevherleri yuttu. Artık çok daha korkutucu hale gelmişti fakat Morgoth, Silmaril taşlarından ona pay vermeye yanaşmadı. Bunun üzerine Ungoliant onu kapkara bir ağ ile sardıysa da, Morgoth alevden kamçılarıyla duruma müdahale

eden Balrogların ve bir Ork ordusunun desteğiyle bu tuzaktan kurtuldu; Ungoliant bu kez kıtanın en Güney kesimlerine çekildi.

İzleyen süreçte Angband'a dönen Morgoth'un kudreti muazzam şekilde artarken emrindeki iblislerin ve Orkların mevcudu sayılamayacak boyutlara erişti. Demiri döverek kendisi için bir taç imal etmiş ve Silmaril mücevherlerini bunun üzerine kakmıştı, gelgelelim bunu yaparken taşlar her iki elini yakıp kapkara bırakacak ve bu kavrulma hissinin verdiği daimi acıdan bir daha asla kurtulamayacaktı. Bu tacı başından bir an olsun çıkarmadığı gibi karargâhının en derin mahzenlerini asla terk etmeyecek, devasa ordularını bu dipsiz karanlıklara kurduğu tahtından yönetecekti.

Morgoth'un ellerinden kaçıp kurtulduğu kesinleşince, ölü Ağaçlar'ın başına toplanan Tanrılar içine gömüldükleri deliksiz karanlıkta başka hiçbir şeyi umursamaksızın, serseme dönmüş bir şekilde sessizlik içinde bekleştiler. Bu saldırıyı düzenlemek için tam da Valinor'un genelinde bayram kutlamasının yapılacağı bir günü seçmişti Morgoth. Valar'ın önde gelenlerinin ve Elflerin pek çoğunun, özellikle de Quendi boyundan olanların Manwë'nin dağın zirvesine kurulu olan konağına ulaşmak üzere sonu gelmez bir kafile halinde Taniquetil'in o uzun, sarmal patikaları boyunca yukarı tırmanması bir gelecekti. Öyle ki, gözcüler Ağaçlar'ın ışığının sönükleşmekte olduğunu çok uzaklardan fark edip çığlık çığlığa haber verdiğinde, Quendi'nin tümünün yanı sıra Noldoli'den bazıları (Fingolfin'in önderliği altında halen Tûn'da ikamet etmekte olanlar) Taniquetil'e tırmanmış, oranın en yüksek zirvesinde şarkı söylemeye koyulmuştu bile. Noldoli'nin büyük çoğunluğu aşağıdaki düzlükte, Teleri ise sahil kesimindeydi. Ağaçlar bir yandan gitgide solup ölgün düştükçe, denizin ötesinden sükun eden sis bulutları ve karanlık da Kôr geçidinden sızarak

tüm araziye yayılıyordu. Fëanor ise (sürgüne gönderilmesine yönelik verilmiş olan hükme başkaldırarak) kendi hanesine mensup olan tüm Gnomları Tûn'da bir araya gelmeye çağırdı.

Kôr'un zirvesindeki düzlükte yer alan Ing kulesi civarında, ellerindeki meşalelerin ışığı altında, müthiş bir kalabalık toplanmakta gecikmedi. İşte burada, Fëanor hırçın bir konuşma yaptı ve her ne kadar gazabı Morgoth'u hedef tutsa da aslında bu sözler Morgoth'un yalanları yoluyla ekmiş olduğu nefret tohumlarının yeşerişinden başka bir şey değildi. Tanrıların bürünmüş olduğu yas havasını fırsat bilerek, Gnomlara karanlığa karışıp hızla izlerini kaybettirme ve Valinor dış dünya karşısındaki ayırt edici cazibesini artık yitirmiş olduğundan, denizin ötesindeki anakaraya geçip orada serbestçe hareket ederek Morgoth'un izini etkinlikle sürme çağrısında bulundu. Fingolfin ve Fingon onun aleyhine görüş bildirecekti. Oraya toplanmış bulunan Gnomların kararı oradan uzaklaşmak yönünde olunca Fingolfin ile Fingon da rıza gösterdi; halklarını terk etmeyeceklerdi fakat Tûn'daki Noldoli kavminin yarısından biraz fazlasının yönetimi onlarda kalacaktı.

Bunun üzerine, sefer başladı. Teleri onlara katılmamayı tercih etmişti. Gnomlar gemileri olmadan kaçamazlardı, Gıncırdayan Buzullar'ı geçmeye de cüret edemezlerdi. Bundan ötürüdür ki, Kuğulimanı'ndaki kuğu biçimli gemileri gasp etme girişiminde bulundular ve bunun sonucunda kopan çatışmada (Yeryüzü'ndeki ırklar arasında yaşanan ilk çarpışma) Teleri'den pek çoğu katledilerek gemilerine el kondu. Giriştikleri bu kıyım dolayısıyla Gnomlar kendi üzerlerine de hiç kurtulamayacakları bir lanet çekmiş oluyorlardı zira bundan böyle sıklıkla ihanete uğrayacaklar ve Kuğulimanı'nda akıtmış oldukları kardeşkanının ceremesi olarak kendilerini daima öz ırklarından olanların ihanetine maruz kalma tehdidi altında hissedeceklerdi. Valinor kıyı şeridi boyunca Kuzey'e uzandılar. Yolculuğun bu aşamasında, Mandos tarafından gönderilen

bir elçi, yanından süzülerek geçmekte oldukları yüksekçe yarıların tepesinden onlara seslenip uyarıda bulunacak ve onları geri dönmeye teşvik edecek, bu çağrıya uymadıklarını görünce ise ileriki zamanlarda başlarına geleceklerden dem vuran “Mandos’un Kehaneti”ni açık seçik duyabilecekleri şekilde onlara iletecekti.

İki sahilin birbirine nispeten yaklaştığı bölgeye ulaşan Gnomlar karşiki anakaraya geçiş öncesi soluklanmak için son kez mola verdiler. Kıyıda kurulan kampta diğerleri dinlenmeye çekildiği bir sırada Fëanor ile oğulları kendi yakın takipçileriyle birlikte gemilerin tümünü de yanlarına alarak yelken açıp sahilden uzaklaştılar ve Fingolfin ile grubunu o kıyıda kallesçe kaderine terk etmekle Kuğulimanı’nda üzerlerine yerleşen lanetin ilk emaresini de göstermiş oldular. Yeryüzü’nün Doğu sahillerine ayak basar basmaz hiç vakit kaybetmeksizin gemilerin hepsini ateşe verecekler, bu yangından gökyüzüne yayılan ışık karşı sahildeki Fingolfin ve yandaşlarınca bile görülebilecekti. Fakat bu aynı ışık Orklara da karaya birtakım yabancıların çıktığını haber vermiş oluyordu.

Fingolfin’in halkı sefil ve çaresiz bir vaziyette dağılmaya başladı. Fingolfin’in başını çektiği bazıları, Tanrılar’ın affına sığınmak üzere gruptan ayrılıp Valinor’a dönmeyi seçti. Fingon ise geriye kalan asıl kalabalık grubun başına geçerek Kuzey’e doğru ilerleyip Gıcırdayan Buzullar’ı aştı. Pek çoğu da kayboldu.

Babamın Leeds Üniversitesi’nde geçirdiği sürede yazmaya giriştiği şiirler (aliterasyon nazım esasında yazılmış olan *Húrin’in Çocuklarının Şarkısı* içlerinde en dikkat çekici olanıdır) arasında *Noldoli’nin Valinor’dan Kaçışı* adlı bir çalışma da mevcuttur. Yine aliterasyon tekniğiyle kaleme alınmış olan bu eser, ilk 150 mısraı yazıldıktan sonra öylece bir kenara bırakılmış. Bu şiirin babamın Leeds’te yaşadığı dönemde, Oxford Üniversitesi’nde Anglo-Sakson dili ve edebiyatı profesörlüğüne atandığı yıl olan

1925 senesinde (ben bunun büyük oranda mümkün olduğunu düşünüyorum) yazılmış olduğu neredeyse kesin. Bahsi geçen şiirsel kesitin yalnızca, aynı zamanda *Mitolojinin Taslağı* adlı çalışmanın 32. sayfasında da yer verilmiş olan, Fëanor'un "hırçın bir konuşma" yapacağı "Kôr'un zirvesindeki düzlükte... müthiş bir kalabalık toplanmakta gecikmedi" ibaresiyle başlayan bölümünden alıntı yapacağım. 3 ve 16 numaralı mısralarda geçen *Finn* ismi Fëanor'un babası Finwë'nin adının Gnom diline uygun yansıtılmış hali olup, 49'uncu mısradaki karşımıza çıkan *Bredhil* ise Varda'nın yine Gnom dilindeki karşılığıdır.

Gnomların sayısı hayli kabarıktı hepsi birbiriyle ya adaş ya akraba olan,

çağrıya uyup görkemli düzlüğe toplanan

Kôr'un tacındaki. Orada Finn'in oğlu

seslendi onlara hırçın bir edayla. Alev alev yanan meşaleleri

5 her iki elinde sımsıkı tutup kaldırarak döndü bir sağa bir sola, öyle eller ki onların hüneri en gizli sırları çözebilmişti,

ister Gnom olsun ister ölümlü başka hiç kimse

ne büyüde ne beceride onları yakalayabilmiş veya geçebilmişti.

"Ah! Efendim telef oldu zalimlerin kılıcı altında,

10 ölüm şerbetini kana kana içti konağının kapısı ağzında ve derinlerdeki sığınağının, karanlığın bağrına gizlediği

Üç Mücevher'e bekçilik ettiği, bir eşi daha olmayan

ne Gnom ne Elf ne de Dokuz Valar

bir eşini daha yapabilir ya da bu dünyada onları değiştirebilir,

15 ister el hüneriyle ister büyüyle onlara yeniden şekil verip tutuşturabilir

Finn oğlu Fëanor bile – ki onları geçmişten ilham alarak yaratan kendisidir

ışık yitip gitmişti onları ilk tutuşturduğunda,

Faërie'nin yazgısı böylelikle vaktini bulduğunda.

Böylece akılsız bilgelik oldu edinilen armağan

- 20 Tanrıların kıskançlığının getirdiği, bizi burada koruyup göze-
ten
sırf onlara hizmet edelim diye, şakıyalım o pek sevimli kafes-
lerimizde,
onlar için mücevherler tasarlayalım ve taşlarla süslü biblolar,
ne de olsa boş vakitleri bol bizim sevgi ve ilgimizle dolduru-
lacak,
çağların birikmiş emeğini müsrifçe boşa harcamaya,
- 25 Morgoth hâkimiyet peşinde onlar konaklarında oturadursun
hiç sonu gelmeyen beyhude meclislerde. Davransın haydi her-
kes,
cesareti ve umudu olan! Kulak verin çağırma
buradan kaçmak, uzak diyarlarda özgürlüğe kavuşmak için!
Yeryüzündeki koruluklar koskoca birer konaktır bize
- 30 karanlığın ortasında dipsiz bir rüyaya dalmış görünse de,
yol iz barındırmayan ovalar ve tekinsiz kıyılar
üzerinde ne ay parıldayan ne de şafak söken
çiy ve gün ışığı ile sonsuza dek ıslanmış olan,
bu yöreler çok daha uygundur cüretkâr adımlara
- 35 Tanrıların bahçelerine kıyasla kasvete bürünmüş olan
tembellik ile dolu ve boşa geçen günlerle.
Evet! Işık onları aydınlatsa da ve güzellikleri
arzu edilenin de ötesindeki yine de köle etti bizi
burada nice zaman. Şimdiyse öldü o ışık.
- 40 Mücevherlerimiz yitip gitti, mücevherlerimiz gasp edildi;
ve o Üçlü, benim Üçlüm, üç kez efsunlanmış olan
billur kürecikler hiç sönmeyen bir alevle ışıldayan
için için ne de hoş parlarlardı, onlara can veren bir ihtişamla
ve binbir rengin özülle, sabırsızca titreşen...
- 45 Morgoth onları saklıyor artık o korkunç sinesinde,
benim Silmarillerimi. İşte huzurunuzda yemin ediyorum
bozulmaz bir ant içiyorum beni ilelebet bağlayacak,

Timbrenting üzerine ve ebedi konakları üzerine

Kutlu Bredhil'in orada ikamet eden

50 –bu sözlerimi işitsin ve dikkate alsın– aralıksız süreceğim izini
bıkıp usanmadan ve ümidi kırılmadan karada ve denizde,
kuşatma altına alınmış diyarlar boyunca, ıssız dağlarda,
batak çayırlarda ve ormanlarda ve kar fırtınaları altında,
ta ki yitirdiğim güzelliklere kavuşuncaya dek, kaderinin saklı
olduğu

55 Elfdiyan halkının ve talihinin sımsıkı kenetli olduğu,
ilahi ışığın halen yanmakta olduğu biricik şeylere.”
Bunun üzerine yanı başındaki oğulları, kendi kanından olan
yedisi,

Mahir Curufin, sarışın Celegorm,

Damrod ve Díriel ve esmer Cranthir,

60 Kudretli Maglor, bir de uzun Maidros
(yaşça en büyükleri odur, intikam ateşi daha da şiddetli yanar
babasınıninkine nazaran, gazabı sınır tanımayan Fëanor'un kine;
bundandır ki kader onun için örmektedir habis ağlarını),
hepsi de coşkuyla bağırıştılar liderlerinin omuz başında,
65 el ele tutuşmuş halde bir çırpıda içerken
bir daha kırlamayacak olan andı; kandı bundan sonrası
o kan ki sular seller gibi akacak ve kılıçlarını ıslatacak
nice ordunun, sonu bir türlü gelmeyecek olan bu davada.

GONDOLİN'İN DÜŞÜŞÜ'NÜN Öyküsü

Sözlerine şöyle devam etti, Bronweg oğlu Küçükyürek: “Bilinsin ki Tuor çok kadim dönemlerde Kuzey’in Dor-lómin veya Gölgeleler Diyarı adıyla anılan ve Eldar kavmi içinde daha ziyade Noldoli boyundan olanların yakinen bildiği bölgesinde yaşamını sürdüren biriydi.

Tuor’un mensubu olduğu kavim ormanlık alanlarda ve sazlıklarla bezeli çayırlarda dolaşmaya aşinaydı ve hakkında şarkılar düzmek şöyle dursun, denizin ne olduğunu bilmezlerdi bile; Tuor aynı yerleşkede onlarla bir arada oturmuyor, Mithrim adı verilen gölün kıyılarında kâh civar koruluklarda avlanarak kâh sahile oturup ahşap parçalarını ve bizzat avlamış olduğu ayıların kas kirişlerini kullanarak imal ettiği kaba saba arpın tellerinden ezgiler döktürerek, yalnız bir hayat sürüyordu. Bu

incelikten uzak müzik aletiyle ortaya koyduğu nağmeleri duyan pek çokları onun müziğine kulak vermek üzere uzak yakın demeden başucuna toplandıkça çareyi şarkı söylemeyi bırakıp daha ıssız yörelere çekilmekte bulmuştu. İçine girdiği bu yeni ortamda birçok tuhaf ve yeni şey öğrenmiş, orada karşılaştığı Noldoli kavmi ile yakınlaşarak, gezgin bir yaşam süren bu topluluktan onların dilini ve irfanını öğrenmişti; gelgelelim onun yazgısında, ilelebet o koruluklarda yaşamaktan çok daha fazlası saklıydı.

Söylenen o ki, gün geldi sihirli bir güç veya kader onu kaynağını Mithrim'den alarak akan esrarengiz bir ırmağın varlığını keşfedeceği bir mağara ağzına ulaştırdı. Tuor mağaranın sakladığı sırrı çözme niyetiyle içeri girdi fakat Mithrim'in suları onu dağın öyle derin kesimlerine yöneltmişti ki yeniden gün ışığına çıkması mümkün olmayacaktı belki de. Yine söylenir ki, böyle olması vaktiyle Noldoli'ye telkinde bulunarak o gizli güzergâhı inşa ettiren Suların Efendisi Ulmo'nun arzusuydu.

Sonra Noldoli, Tuor'a yardıma geldi ve tekrar dışarıya, gün yüzüne çıkıncaya ve nehrin tırmanılmaz yarılarla çevrili son derece derin bir vadiye hızla döküldüğü yere varıncaya dek dağların bağrını kat eden bu karanlık tünellerde ona rehberlik etti. Artık Tuor geri dönmek istemiyor hatta daha da ileri gitmek istiyordu ve akıntının seyri onu gitgide batıya yöneltti.

O ilerledikçe güneş arkasından doğup yüzünün baktığı yönde batarken, gündüzün kaya kütleleri arasında köpüren su, bazı noktalarda vadi boyunca gökkuşağı meydana getirecek şekilde çağlayanlardan aşağı dökülüyor, akşam olduğunda ise vadiyi çevreleyen dümdüz yarılar, batan güneşin solgun ışıklarınca aydınlanıyordu ve işte bu gibi manzaralardan ötürü Tuor buraya Altın Yarık ya da Gökkuşağı Altındaki Suyolu isimlerini uygun görmüştü ki bunların Gnom lüğatindeki karşılığı Glorfalc veya Cris Ilbranteloth idi.

Gizli nehrin sularından içerek ve orada yakaladığı balıklarla

karnını doyurarak, üç gün boyunca bu bölgede yol aldı Tuor; bu sulara yetişen balıklar altın, mavi ve gümüşü tonlarda olup şaşırtıcı biçimlere sahipti. En sonunda vadi genişledi ve iki kıyısı birbirinden uzaklaştıkça daha alçak ve engebeli bir hal aldı, nehir yatağı ise üzerlerine çarptıkça suların şiddetli köpükler saçmasına neden olan kaya parçalarıyla doldu. Tuor kıyıdaki bir taşın üzerine kurulup suyun akışını izleyerek ve şırıltısına kulak vererek uzun vakitler öylece oturuyor, ardından ayağa fırlayıp bir yandan şarkı söyleyerek bir kayadan diğerine seke seke ilerliyordu; göğün vadi tavanında görüş alanına girebildiği dar kesitte yıldızlar belirdiğinde ise harpının tellerine vurarak çıkardığı ateşli tıngırtıların vadinin duvarlarında yankılanışına kulak kabartıyordu.

Seyahatin hayli yorucu geçen bir gününün daha ardından gecenin bir yarısı tuhaf bir çığlık duyan Tuor, bunun nasıl bir yaratık tarafından çıkarıldığı konusunda kesin bir yargıya varamadı. “Bu sesin sahibi olsa olsa benim tanıyıp bilmediğim bir canlıdır,” diye tahmin yürütüyor, konu üzerinde düşündükçe, “Kayalıkların arasında çığlık atmış ufak bir hayvancığın iniltisi olsa gerek,” diye içinden geçiriyordu; belki de daha önce hiç rastlamadığı bir kuş cinsinin kendine özgü ve kulağa biraz da hazin gelen ötüşüydü işittiği şey – şu da var ki, Altın Yarık’tan o an bulunduğu noktaya ulaşıncaya kadar geride bıraktığı onca yol üzerinde hiç kuş ötüşü duymadığından olsa gerek, her ne kadar hüzünlü de olsa pek bir hoşuna gitmişti bu ses. Ertesi gün sabah saatlerinde aynı ötüş bu defa tam da başının üzerinde çınlayınca yukarı bakmasıyla beraber iri gövdeli ve beyaz renkli üç adet kuşun bir yandan önceki akşam günbatımında duyduğuna benzer çığlıklar kopararak, kuvvetli kanat çırpışları eşliğinde nehir seviyesinden yukarılara doğru süzüldüğünü gördü. Martılardı bunlar, Ossë’nin kuşları.

Nehir yatağının bu kesiminde akıntının ortasında sarp kayalıklarla kaplı küçük adacıklar meydana gelmiş, yarlardan

aşığı yuvarlanan kaya parçaları zamanla beyaz kumlarla çevrili çıkıntılar oluşturmıştı, bu gibi arazi koşullarından dolayı yola devam etmek güçleşiyordu ve Tuor çıkış yolu keşfetmek üzere bir süre arandıktan sonra nihayet biraz gayret gerektirse de yarıları pekâlâ tırmanabileceği bir nokta bulmuştu. Derken tap-taze bir rüzgârın yüzüne çarpmasıyla beraber şöyle demekten alamadı kendini: “Ne güzel bir his, leziz bir şarabı yudumlamaktan farkı yok,” bu esintinin kaynağı kıyılarına pek yaklaşmış olduğu Büyük Deniz’di oysaki.

Vadinin ırmağa daha yukarıdan bakan bir kesimindeki güzergâhı izleyerek yürüyüşe devam ettikçe, bir kez daha iki kıyının birbirine gitgide yaklaştığını ve yarıların yüksekliğinin arttığını gözlemlediği sırada, tam da rakımı hayli yüksek bir kayalık zirvede, dar bir geçidin ortaya çıktığı noktada yoğun bir gürültü çalındı kulağına. Aşağıya göz atan Tuor, inanılmayacak bir manzara ile karşı karşıya kaldı zira yeni bir azgın akıntı, dar oluktan bir hışım geçerek kendi seyrinde akmakta olan nehre aksi istikamette tosluyordu ve Mithrim’in doruklarından kopup gelen bu yeni akıntının ana akıntıyla çakışması sonucu ortaya çıkan ve maruz kaldığı şiddetli rüzgârların da etkisiyle dört bir yana köpükler saçarak yüksekliği neredeyse onun bulunduğu kayalık zirveye erişen sudan bir duvarın gözler önüne seriyordu. Kaynağını Mithrim’den alan bu sular hemen akabinde gerisingeri aşağı dökülüyor ve oluşan sel misali akıntı, beyaz kumlarla birlikte kayalık adacıkları da kaplayarak nehir yatağı boyunca gürül gürül akmaya devam ediyordu – denize hiç aşına olmayan Tuor bu görüntü karşısında dehşete kapılarak kaçmaya yeltenmişti; fakat Ainur ruhuna tesir edip onu yüreklendirerek vadinin yamaçlarını tırmanmaya teşvik etmişti, aksi halde batıdan esen sert rüzgârın ivme kazandırdığı gelgite kapılması işten değildi. Sonrasında güneşin battığı yönden esen ve tüm çalı kümeleri ile fundalıkların günbatımını selamlar gibi o yöne doğru eğilmesine yol açan hiddetli bir

rüzgârın kasıp kavurduğu, ağaçtan yoksun, kıraç ve engebeli bir arazide buldu Tuor kendisini. Deniz kıyısındaki kara yarlara ulaşıncaya dek bu yörede bir süre amaçsızca dolaştı ve işte o zaman, hayatında ilk kez okyanusu ve onun dalgalarını gördü, hem de tam güneşin Yeryüzü'nün uzak ucunda, denizin ufuk çizgisiyle birleştiği noktada gerçekleşen batışına tanık olacağı bir vakitte ve bu sahne karşısında yüreği son derece büyük bir özlemle dolarak, kollarını iki yana açıp öylece durdu. Bazıları onun İnsan ırkına mensup olup da Deniz'in kıyılarına ulaşan ve bu manzarayı seyretme şansı yakalayarak onun yürekte uyandırdığı özlemi tadan ilk kişi olduğunu söyler; ama söyledikleri ne derece doğrudur bilinmez.

Önüne yığılmış kapkara renkte kocaman kaya kütlelerince gözden saklanan, masmavi bir suyun kısmen altında kaldığı met cezir dönemleri haricinde zemini beyaz bir kum örtüsüyle kaplı olan bir sahil mağarasına yerleşerek o kesimlerde kendisine bir çeşit barınak edinmesi çok zaman almadı; burasının köpüğe ve çalkantıya maruz kalması ise ancak en şiddetlisinden bir fırtına koptuğunda olası hale geliyordu. Sahilde yürüyüş yaparak, sular çekildiği zamanlar açıkta kalan kayalıkların üzerinde gezinerek, sığıklarda beliren su birikintilerine ve upuzun deniz dibi otlarına hayranlıkla göz gezdirerek, tavanından her daim sular damlayan mağaralara ve sıklıkla gördüğü ve artık aşinalık kazanmış olduğu tuhaf deniz kuşlarının hareketlerini izleyerek, orada uzunca bir süre münzevi bir yaşam sürdü; gelgelelim denizin yükselip alçalışı ve dalgaların sesi onu hiç dinmeyen bir şaşkınlığa sürüklüyor, her ne kadar bir süredir içinde bulunsa da bu ortam ona daima yeni ve akla hayale sığmaz bir yer gibi geliyordu.

Ördek ve sutavuşu seslerinin çok uzaklara dek yankılandığı Mithrim'in dingin sularında bir vakitler sıklıkla yaptığı gezintilerde kullandığı, pruvası kuğu başı gibi şekillendirilmiş küçük tekneyi saklı nehrin ağzını keşfettiği gün kaybetmişti. Her ne

kadar yüreği huzurlu akşam vakitleri güneş denizin ötesinde battığı sıra şiddetli bir tutkuya dönüşen garip bir hasret duygusu eşliğinde onu devamlı sıkıştırıp bunu yapmaya teşvik ediyor olsa da, denizde henüz herhangi bir maceraya atılmamıştı.

Saklı nehrin akıntısına kapılıp sürüklenmiş ahşap parçaları içinden topladıklarını yakacak niyetine kullanıyordu; üstelik gayet iyi işlev gören bir odun cinsiydi bu çünkü işin aslı, Dor-lómin'in ormanlarından kesilen bu odunlar sırf onun kullanabilmesi için Noldoli tarafından bilhassa akıntıya bırakılmaktaydı. Mesken tuttuğu koydaki, o günden itibaren Eldar arasında Falasquil adıyla anılan kuytu bir barınak dışında, bu odunları kullanarak inşa ettiği hiçbir şey olmamıştı. Mevzu-bahis barınağı, Mithrim'in suları civarında görüp tanıdığı hayvan, ağaç, çiçek ve kuşların sabır isteyen uzun uğraşlar sonucu ahşap üzerine yontarak resmettiği güzel mi güzel figürleri ile donatmıştı ki Kuğu bunlar arasında daima belirgin bir konumdaydı çünkü Tuor bu canlıya hayrandı ve zamanla onu gerek kendine gerekse yakınlarına ve halkına bir nevi sembol edinecekti. Orada, açık denizin verdiği yalnızlık hissi yüreğine yerleşinceye dek uzun süre ikamet eden Tuor gibi münzevi yaşamı seven biri bile bir zaman sonra başka insanların sesini duymanın özlemini çekmeye başladı. Bu aşamada, Ainur'un duruma müdahil olması gereği doğmuştu: Ne de olsa Ulmo nezdinde Tuor'un ayrı bir yeri vardı.

Bir sabah bakışlarını sahilde dolaştırdığı sırada –ki yaz mevsiminin son günleriydi– kuzey yönünden üç kuğunun güçlü kanat darbeleri eşliğinde çok yüksekten uçarak yaklaşmakta olduğunu fark etti Tuor. Bu cins kuşları o kesimlerde daha önce hiç görmediğinden bu durumu bir işaret olarak algıladı ve şöyle dedi kendi kendine: “Nicedir buralardan uzağa gitmek istiyordum; işte fırsat! Artık bu kuğuları takip edeceğim.” Bu sözleri duymuşçasına, kuğular tam da onun mesken tuttuğu koyun az açığına kondu ve suyun üzerinde üç kez daire çizdik-

ten sonra yeniden havalanıp yavaş yavaş kanat çırparak sahil şeridi boyunca güneye yönelirlerken bir eline harpını diğerine kargısını alan Tuor da onları takibe koyuldu.

Gün sona erdiğinde hatırı sayılır bir mesafeyi geride bırakmış durumdaydı Tuor; ikinci vakti etrafta yeniden tek tük ağaç görülmeye başladığı ve arazinin Falasquil civarındaki sahillerdekinden çok farklı bir görünüme büründüğü bir bölgede yol almaktaydı artık. Barınağında geçirdiği günler boyunca yüzeyi mağaralarla ve büyükçe deliklerle bezeli yalçın kayalıklar ile iki yanındaki duvarları karanın içine doğru derinlemesine ilerleyen kuytu koylar görmeye alışmıştı gözleri, oradaki yükseltilerden bakılınca çok uzaklardaki tepelerin mavi bir çizgi halinde seçilebildiği doğu ufkuna değin çorak ve çetin bir arazi seyreden kasvete boğan bir hava içinde boylu boyunca gözler önüne serilirdi. Oysaki şimdi, yer yer kumluklarla aralanan kavisli bir sahil şeridi göz alabildiğine uzanıp gidiyor, şimdilik çok uzakta olup da arazinin ilerleyen kesimlerinde denizle arasındaki mesafe gitgide daralan tepelerin, üzerindeki çam veya köknar ağaçları sebebiyle daha bir karanlık görünen yamaçlarının eteklerinde ise huş ağaçları ve ulu meşeler göze çarpıyordu. Söz konusu yükseltilerin dibinden fışkıran güçlü akıntılar, daracık uçurumlardan aşağı boşalıp sahil ile buluşuyor ve denizin tuzlu dalgalarına karışıyordu. Tuor'un bu yarıklardan bazısını aşması mümkün gözükmüyordu, dahası, arazinin genel yapısı da üzerinde yol almaya pek elverişli değildi, yine de Tuor azimle yola devam etti çünkü kuğular kimi zaman kendilerine yetişmesini sağlamak için ansızın yavaşlayıp gökte daireler çizerek, kimi zamansa hızlarını artırıp arayı açarak ama bu esnada bir kez olsun yere inmeyerek, güçlü kanatlarının havayı döverken çıkardığı sesler ile yüreklenen Tuor'a rehberlik etmeyi sürdürüyordu.

Tuor'un böylece günler boyu yol aldığı ve sergilediği direnç ve onca sürâte rağmen nedense her zamankinden daha hızlı

şekilde Kuzey topraklarından sökün eden kış mevsiminin onu yakaladığı anlatılır. Buna rağmen bir vahşi hayvan saldırısı ya da mevsimsel koşullar dolayısıyla herhangi bir zarara uğramadan, ilkbaharın ilk günlerinde bir nehir ağzına ulaşmayı başaracaktı. Buradaki çevre koşulları kuzey yörelerinde görülmesi beklenenin aksine, Altın Yarık dolaylarındakine oranla bile daha ılımlıydı ve buna ek olarak, kıyı şeridinin çizdiği meyilden ötürü deniz artık Tuor'un batısından çok güneyinde kalıyordu ki güneş ile yıldızların gökyüzündeki konuşlanışına bakarak kendisi de bu durumun farkına varmıştı; buna karşılık o da güzergâhını saptırmamak için denizi her daim sağ tarafında tutmaya özen gösteriyordu.

Geniş bir kanal boyunca akıp giden ırmağın kıyılarında toprağın hayli bereketli olduğu dikkat çekiyordu: Bir yanda çimenlikler ve rutubetli çayırlar, diğerinde üzerinde çeşit çeşit ağaç yetişen yamaçlar; nehrin akıntısı daha kuzeydeki Mithrim'in savaşırcasına akan çalkantılı sularına nazaran çok daha sakince karışıyordu denize. Nehir yatağı üzerinde kamışlarla ve sık çalılıklarla kaplı toprak kesitlerinin adacıklar meydana getirir şekilde suyun ortasına uzandığı görülüyor, denize yaklaşıldıkça bu kumul tümseklerin ardı kesiliyordu; bu kesimler Tuor'un benzerine daha önce hiç rastlamadığı sayısız kuş türüne ev sahipliği yapmaktaydı. Onların kimi zaman ağlamaklı bir iniltiyi kimi zamansa ıslığı andıran bağırtiları göğü çınlatıyordu; işte burada, bu gürhunun beyaz kanatları arasında Tuor üç kuğunun izini yitirecek ve onları bir daha asla göremeyecekti.

Bunu izleyen süreçte Tuor'a deniz ve denizle ilgili olan şeylerden bir bıkkınlık geldi çünkü geride bıraktığı sarsıcı yolculuk onu fena halde yorup yıpratmıştı. Bu işte Ulmo'nun tasarımı da yok değildi hani, nitekim o gece Noldoli kavminden bazıları Tuor'un bulunduğu yere gelip onu uykudan uyandırdı. Onların taşıdığı fenerlerin mavimtırak ışığında nehir kıyısını takip eden bir yol keşfetmeyi başaracak ve karanın iç kesimle-

rine doğru öyle geniş adımlarla ilerleyecekti ki tan ağardığında sağ tarafında bir de ne görsün, denizi ve ona has sesleri çok gerilerde bırakmış, rüzgâr artık cepheden yüzüne doğru vurduğu için denizin kokusunu da almaz olmuştu. Böylelikle kısa süre içinde kimi uzantıları denize değin erişen Gölgele Dağlar'ın öte yanındaki Dor-lómin'in güneyinde kalan Arlisgion, yani "sazlıklar diyarı" adlı yöreye ulaştı. Birkaç gündür seyrini takip etmekte olduğu ırmak kaynağını işte bu dağlardan alıyordu ve onun ayakları dibine eriştiği kesimde dahi suları şaşırtıcı ölçüde berrak ve serindi. Eldar ile Noldoli'nin tarihçelerinde geniş yer tutan bu meşhur nehrin tüm dillerdeki ortak ismi Sirion idi. Bu ırmağın kıyılarında bir süre dinlenen Tuor, sonrasında ani bir dürtünün etkisiyle şevke gelip bir kez daha yollara düştü ve günler boyu akıntıyı izleyerek kıtanın gitgide daha iç kesimlerine yöneldi. Daha da büyüleyici güzellikteki bir bölgeye eriştiğinde ilkbahar henüz yerini yaza bırakmamıştı bile. Buradaki minik kuşların şakımaları yüreğine ferahlık veren bir ezgi misali onu bir anda sarıp sarmalamıştı, ne de olsa hiçbir kuş bu hususta Söğütler Diyarı'ndaki ötücü kuşlar ile aşık atamazdı; böylesine harikulade bir diyara gelmişti işte Tuor. Bu kesimde her iki kıyısının yüksekliği iyiden iyiye azalan nehir, yeşilin en canlı tonlarını sergileyen son derece uzun otlara sahip engin çayırların ortasında geniş kavisler çizerek kıvrılıyordu; geçmiş hesaplanamayacak kadar eskiye dayanan söğütler her iki yakada göze çarpıyordu, akarsuyun o yayvan bağrına ise yılın bu erken evresinde henüz çiçek açmamış olan nilüfer yaprakları serpilmişti, bununla beraber, söğütlerin hemen altında uzun ince yapraklı cinsinden zambakların yaprakları kınından çekilmiş birer kılıç gibi uzanıyor, sazlıklarda yan yana dizili duran otlar ile kamışlar savaş düzenine geçmiş birlikleri andırıyordu. Bu gibi esrarengiz topraklarda yolculara fısıldayan bir çeşit ruh vardır ve günbatımında ona da bir şeyler fısıldayıp telkinde bulundu zira Tuor biraz da gönülsüzce tekrar yola koyuldu; ertesi

sabah ise çevresini saran sayısız düğünçiçeğinin ortaya koyduğu eşsiz manzara yola devam etme konusundaki isteksizliğini daha da artırmış görünüyordu ve nitekim ayak sürüyüp beklemeye girişti.

Kelebek denen canlıyı ömründe ilk kez görüşü de yine burada gerçekleşti ve bu keşiften çok hoşnut kaldı; zaten yeryüzündeki bütün kelebeklerin ve onlarla akraba olan diğer böceklerin Söğütler Vadisi'nden türediği rivayet edilir. Bunu yaz mevsiminin gelişi ve ona paralel olarak güvelikten kurtulup pervaneye dönüşen böceklerin sıcacık akşamlarda tabiata yayılışı izlerken, Tuor çevrede sinek cinsinden ne çok canlı olduğuna hayret ediyor, onların uğultusu yanı sıra böceklerin ve arıların vızıltısına da kulak kabartıyordu; tüm bunlara kendince isimler uydurmakla ve bu isimleri kaba saba arpını çalarak icra ettiği yeni yeni ezgilerin güftesine dahil etmekle meşguldü aynı zamanda; bu şarkılar geçmişte çalıp söylediklerine oranla daha yumuşak bir tınıya sahipti.

Aynı esnada Ulmo ise Tuor'un bundan böyle bu diyarda kalıp yola devam etmeyeceği ve onun için tasarlamış olduğu geniş çaplı işlerin de bu yüzden asla hayata geçmeyeceği yönünde gitgide kabaran bir endişeye kapılmaktaydı. Tuor'a rehberlik edilmesi sürecinde sırf zaman zaman yaptıkları yardımlarla aslında onun kendilerine gizliden gizliye yüklediği ödevlerin gereğini yapmakta olan Noldoli'ye bel bağlamak Ulmo'yu ayrıca kaygılandırıyordu çünkü Melko'ya duydukları korku bu topluluğun bocalamasına ve görevini layıkıyla yerine getirmemesine yol açmaktaydı. Bu söğütler diyarından yayılan büyü güce karşı direnç göstermeleri de beklenemezdi çünkü buradaki tılsım azımsanmayacak denli kuvvetliydi.

Daha fazla dayanamayan Ulmo, Dış Deniz'in dingin suları altında yer alan sarayının giriş kapısı önündeki savaş arabasına bir sıçrayışta yerleşti; şeklen balınayı andıran bu ulaşım aracı biri denizgergedanı diğeri denizaslanı görünümünde iki

yaratık tarafından çekilmek suretiyle ilerliyordu; dev boyutta-ki deniz kabuklarının üflenmesi sonucu yükselen şaşıalı boru sesleri eşliğinde Ulmonan'dan yola çıktılar. Öyle hızlı yol aldı ki, bekleneceği üzere aradan uzun yıllar geçtikten sonra değil, yalnızca birkaç gün sonra nehrin ağzına varmıştı bile. Buradan öteye savaş arabasının akıntıya ya da nehrin bentlerine zarar vermeksizin ilerlemesi mümkün değildi; bu nedenle, tüm ırmaklara ve hepsinden de fazla Sirion'a sevgi duyan Ulmo, bedeni mavi ve gümüşü renkte balıkların pullarını andıran zırhlara bürünmüş halde, yayan devam etti yola; saçı maviye çalan gümüş renginde, ayaklarına dek uzanan sakalı da bununla aynı tondaydı, başında ise ne miğfer vardı ne de taç. İçine giymiş olduğu entarinin etekleri yeşil pırıltılar saçarak zırhının altından sarkıyordu ve bunların hangi maddeden örüldüğü meçhuldü ama onun incelikli parıltısına bakanlar âdeta derinlere dalıp gider, denizlerin altındaki dipsiz uçurumlarda yaşam süren fosforlu balıkların kaçamak ışıltısı ile yer yer canlanan uzak derinliklerin o baygın evrenini izliyormuş gibi olurdu. Kocaman incilerle süslü bir kaftanı bedenine sarıp sarmalamıştı, ayağında ise heybetli taşlardan yapılma çizmeler vardı.

Kendisi ile özdeşleşmiş olan görkemli müzik enstrümanını da beraberinde oraya getirmişti; üzerine çeşitli delikler açılmış uzun ve kıvrımlı birçok deniz kabuğunun birbirine kenetlenmesi sonucu şekil alan, garip görünümlü bir çalgı aletiydi bu. Bir yandan onu üfleyip uzun parmaklarını üzerinde gezdirerek, herhangi bir müzisyenin o zamana değin arp veya ut, lir veya kaval ya da telli çalgılar ile ortaya koyduğundan çok daha güçlü bir büyü yayan etkileyici ezgiler döktürüyordu. Nehir boyunca ilerleyip alacakaranlıkta sazlıkların arasına oturarak kabuklu aletini çalmaya koyuldu; bu ses Tuor'un oyalanmakta olduğu kesimlere dek ulaşacaktı. Duyduğu sese kulak kabartan Tuor tam anlamıyla afallamıştı. Çimlere dizine dek gömülü vaziyette dikilmekte olduğu yerde ne böceklerin vızıltısını ne de nehrin

iki yakasından gelen doğal uğultuyu işitebiliyordu artık, çiçeklerin kokusunu da alamaz olmuştu; tek duyabildiği, dalgaların sesi ve deniz kuşlarının çığlıklarıydı, ruhu ise bir sıçrayışta sahile serpilmiş taşlara ve balık kokan kayalıklara kavuşmayı arzuluyor, karabatağın suya dalarken çıkardığı şapırtıyı ve denizin kapkara yarlara sanki onları delip geçmek istercesine çarparken koy verdiği haykırışı işitmeye özlem duyuyordu.

Derken Ulmo'nun bir anda doğrulup ayağa kalkması ve kendisine seslenmesi ile Tuor'un yüreği ağzına geldi çünkü Ulmo'nun sesi okyanusun en erişilmez abislerinden geliyormuşçasına gür bir tınıya ve derinliğe sahipti: Görüp görülebilecek her şeyden daha derin bakışları olan gözlerinin derinliği ile birdi bu. Şöyle dedi Ulmo ona: "Ey yüreği yalnızlık sevdası ile dolu olan Tuor, kuşlar ve çiçeklerle bezeli güzel diyarlarda daha fazla vakit geçirmene izin vermeyeceğim; bu harikulade ülkeyi aşip geride bırakma yolunda sana rehberlik de etmeyeceğim ama yapman gereken tam da bu. Daha fazla oyalanmadan yazgında çizili olan seyahate çıkmalısın çünkü seni bekleyen sıradışı yazgı ile buradan çok uzaklarda buluşacaksın. Gondothlim, yani taşların arasında yaşayanlar adı verilen halkın ikamet ettiği şehri bulmak üzere uzun bir yolculuğa çıkman gerekiyor ve Melko'nun casuslarının durumu fark etmemesini sağlamak için Noldoli bu yolculukta sana gizlice rehberlik edecek. Hedefine ulaştığında, dudaklarının arasından benim sözlerim dökülecek ve orada bir süre kalacaksın. Sonra belki de yaşantını yeniden deniz kıyılarının o muhteşem ortamında sürdürme kararı alırsın; bu arada şurası kesin ki senin kanından gelme bir çocuk doğacak ve ister denizin dibinde olsun ister gökkubbenin semalarında, en erişilmez derinlikler hakkında başka hiç kimse onun kadar irfan sahibi olmayacak."

Ulmo, Tuor'a tasarısından ve niyetinden de bir nebze bahsetmedi değil fakat Tuor o sıra bunlardan pek bir anlam çı-

karamayacaktı çünkü halen bu olan bitenden dolayı kapıldığı korkunun etkisi altındaydı. Ardından Ulmo bu karasal yöreyi bir anda deniz havasına boğan bir sis tabakası içinde görünmez oldu ve kulaklarında hâlâ o müziğin sesi yankılanan Tuor, Büyük Deniz'in kıyısındaki yörelere geri dönme arzusuna kapılmaktan kendini alamadı; neden sonra kendisine verilmiş olan görevi hatırlayarak yönünü çevirdi ve kıtanın iç kesimlerine doğru nehir boyunca ilerlemeye koyulup gün boyu yol aldı. Her kim Ulmo'nun deniz kabuğu borusundan yükselen nağmeyi bir kez duysa bu çağrı zihninde ilelebet yankılanırdı, Tuor da bu etkiden kurtulamayacaktı.

Ertesi gün tan ağardığında kendisini yorgun hissettiğinden istirahate devam etti, ta ki güneş yeniden batıncaya kadar, o zaman Noldoli yeniden yola düşmesini sağlamak üzere yanına geldi. Böylelikle, günbatımından şafağa yol alarak, gündüzün ise uyuyarak günler boyu seyahat etti fakat bundan dolayıdır ki, o dönemde geride bıraktığı güzergâhı ileride iyi anımsayamayacaktı. Tuor ile rehberleri yorulmak nedir bilmeksizin ilerlemeyi sürdürürken çevrelerini inişli çıkışlı tepelerle dolu bir arazi sarmış, kıvrılarak akan nehir ise daha bir aşağıda kalmış, tepeler arasında geçiş yaparken karşlarına olağanüstü güzellikte kanyonlar çıkar olmuştu; Noldoli ise burada huzursuz davranmaya başladı. “Bu kesimler,” diye açıkladılar Tuor’a, “Melko'nun o nefret tohumu Goblinleri ile kaynaşan yörelerin sınırında. Kuzeyde, bayâ bir mesafe ötede –gerçi arada on bin fersah dahi olsa bu mesafeye yeterli denemez maalesef– bizim halkımızı da köle etmiş bulunan Melko'nun tüm kudreti ve dehşeti ile hüküm sürdüğü Demirden Dağlar uzanıyor. Düşün ki, sana yapmakta olduğumuz bu rehberliği de ondan gizli yürütmek zorundayız çünkü ne gibi niyetler güttüğümüzü ve ne iş üzerinde olduğumuzu öğrenirse, Balroglarının gazabının tepemize çökmesini hiçbir şey engelleyemez.”

Korkusu gitgide artan Noldoli'nin bir süre sonra onu yalnız

bırakıp uzaklaşmasıyla beraber Tuor tepelik arazide bir başına yol almayı sürdürürken, onların gidişi pek de hayra alamet değildi, nitekim “Melko’nun her yerde gözü olduğu” söylenirdi ve birlikte seyahat ettikleri süreçte Gnomlar, Tuor’u gözden irak, loş patikalardan ve tepeleri bir baştan diğerine aşan pek çok gizli tünelden geçirmeye özen göstermişti. Şimdi ise yön duygusunu yitiren Tuor, çareyi tepelerin ve boğazların zirvesine sık sık tırmanıp civar yöreleri kolaçan etmekte buluyordu. Ancak etrafta bir yerleşim yeri olduğuna dair herhangi bir emareye henüz rastlamamıştı, üstelik Melko ile casuslarının bile onun yerini bir türlü keşfedememiş olmasına bakılırsa, Gondothlim kavminin yaşadığı söylenen bu kenti bulmak pek o kadar kolay olmayacaktı. Diğer yandan, söz konusu casuslar İnsan ırkına mensup bir yabancıнын o topraklara ayak bastığı haberini nasılsa almış ve bundan ötürüdür ki Melko gayretini ve dikkatini iki kat artırmıştı.

Gnomlar paniğe kapılıp Tuor’u kaderine terk ettiği vakit, içlerinden Voronwë ya da Bronweg ismiyle tanınan biri azarlayıp çıkışmanın diğerleri üzerinde cesaretlendirici bir etki yaratmadığını görünce tüm korkusuna rağmen onu uzaktan takip etmeyi sürdürmüştü. Çok geçmeden bitkin düşen Tuor, biraz dinlenmek için çalkantıyla akan ırmağın kenarına oturduğunda yüreği bir kez daha deniz hasretiyle doldu ve akıntıyı gerisingeri izleyip denizin o engin sularına ve güröldeyen dalgalarına kavuşma dürtüsüne kapıldı. Tam da o sırada sadık Voronwë ona yetişti ve omuz başına eğilip kulağına şöyle fısıldadı: “Ey Tuor, sanma ki günü gelince bu arzun yerine gelmeyecek; ama şimdi kalk ayağa ve içindeki cesaret şahlansın çünkü ben seni yalnız bırakmayacağım. Gerçi ben Noldoli içinde yol iz bilenlerden sayılmam, şunun şurasında ahşap ve metal işleyerek nesneler imal eden bir zanaatkârım sadece, hem sana eşlik eden gruba katılışım da nispeten yakın geçmişte oldu. Ama içine sürüklendiğimiz esaretin yılgınlığı içinde gizliden

gizliye aktarılan efsanelerden ve öykülerden geçmişe dair çok şey öğrenmiş bulunuyorum, özellikle de oraya ulaşmayı sağlayan gizli güzergâhı keşfetmesi halinde, Noldoli'nin sınırları içinde özgürce yaşayabileceği bir şehir hakkında anlatılanları; ikimiz bir olduk mu Gondothlim'in hür bir hayat sürdüğü Taştan Şehir'e çıkan yolu bulacağımıza hiç şüphem yok."

Melko, Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nde o kavmin genelini kıyıma tabi tutup sonrasında zincire vurduğunda ve üzerlerine efsun yerleştirip onları sırf kendi iradesini yerine getirmek ve emirlerini uygulamak üzere kölelik etmeye mahkûm kılarak Demir Cehennemler'e sürdüğünde, Noldoli'nin ırkdaşları arasında onun kudretinden kaçmayı başarabilen yegâne gruptu Gondothlim.

Bu halkın yaşadığı şehri bulmak için uzun zaman harcayan Tuor ile Voronwë aradan günler geçtikten sonra tepelerin arasında saklı kalmış derin bir koyağa ulaştı. Buradaki aşırı taşlık zemin üzerinde büyük bir gürültü ve çalkantı eşliğinde akan nehrin iki yakası sık kıvrılaç kümelerince perdelenmekteydi; belli bir irtifadan sonra Voronwë'nin bilmediği birtakım dağların etekleriyle birleşen bu koyağın duvarları son derece dikti. Bu yeşil duvar üzerinde önünü kaplamış sık çalılar ve uzayıp birbirine dolanmış yeşilliklerce gözden saklanan, kapıya benzer, iki yanı eğimli büyükçe bir açıklık keşfetti Gnom; onca tabii engel bile Voronwë'nin keskin gözlerini yanıltamamıştı. Gelgelelim bu geçidi inşa edenler (her ne kadar kıyılarında Melko'nun dehşetengiz etkisi kol gezse de nehrin sularında kudreti yine de geçerli olan Ulmo'nun yardımıyla) oraya öyle bir büyü işlemişti ki Noldoli kanından olanlar dışında hiç kimsenin gözü ilişip de orayı fark etme şansı yoktu; Voronwë isimli Gnom'un sabrı ve azmi olmasa, Tuor'un da orayı bir başına keşfetmesi imkânsızdı. Melko'nun korkusundan, sığınağının girişini böylesine bir esrar perdesi ardına gizleme gereği duymuştu Gondothlim; hal böyleyken bile Noldoli topluluğunun en gözü

pek üyelerinden birçoğu Sirion nehri boyunca dağlardan inmekteydi ve azımsanmayacak sayıda yoldaşları Melko'nun kötücül büyüünün etkisiyle bu uğurda telef olsa da bir o kadarı sihirli geçidin yerini bulup nihayet Taştan Şehir'e ulaşmayı başarıyor ve böylelikle bu yerleşimin nüfusunu artırmış oluyordu.

Bu keşif üzerine Tuor ile Voronwë büyük bir coşkuya kapılmıştı kapılmasına fakat içeri girmeleriyle beraber kendilerini karanlıklar içindeki engebeli ve dolambaçlı bir yolun beklediğini gördüler; bu tünellerde sık sık bocalayıp duraklayarak uzun süre yol alacaklardı. Geçidin duvarlarında korku verici yankılar çınılıyordu ve bu da yetmezmiş gibi, bir yerden sonra, sayılamayacak kadar kalabalık ayak seslerinin onları takip etmekte olduğu izlenimine kapıldılar ve işte o zaman Voronwë büyük bir ürküntüyle şöyle dedi: "Bunlar Melko'nun emrindeki goblinler olsa gerek, bu tepeleri mesken tutan Orklar." Karanlığın içinde taşlara takılıp tökezleyerek telaşla koşmaya başladılar böylece, ta ki bu seslerin tünelin doğal yapısından kaynaklı bir yanılsama olduğunu idrak edinceye kadar. Çok uzaklarda belli belirsiz görülen bir ışık zerresini hedef alarak zifiri karanlığın bağrında el yordamıyla yol aldıkları, hiç bitmeyecekmiş gibi gelen korku dolu bir sürecin ardından, şekil itibarıyla ilk baştakine benzeyen fakat önünü çalı çırpı bürümemiş ikinci bir kapının eşiğinde buldular kendilerini. Burayı aşmalarıyla birlikte ansızın güneş ışığına maruz kalınca bir süre hiçbir şey göremez hale gelmişken, heybetli bir gong sesi ve hareket halindeki zırhların sürtünmesinden kaynaklanan gürültü eşliğinde, çeliklere bürünmüş savaşçılarca etrafları kaşla göz arasında sarıldı. Gözlerinin kamaşması geçip de başlarını kaldırarak şöyle bir baktıklarında bir de ne görsünler! Dimdik yarların eteğindeydiler ve bu yarlar ortada kocaman bir düzlük bırakacak şekilde devasa bir daire meydana getirerek çepeçevre uzanıyordu ve işte o düzlüğün tam merkezinde olmayıp daha

ziyade onların bulunduğu tarafa yakın bir noktasında, büyük bir tepe ve bu tepenin dümdüz uzanan zirvesinde de sabahın ilk ışıkları altında tüm görkemiyle yükselen bir şehir onları selamlıyordu.

Gondothlim'in muhafızlarıyla onlara da gayet tanıdık ve samimi gelen Gnom lehçesiyle konuştu Voronwë. Sonra Tuor söz aldı ve nerede bulunduklarını ve çevrelerini sarmış bu silahlı kişilerin hangi kavme mensup olduğunu sordu, bunu yaparken taşıdıkları silahların kendine has şekli ve üstün niteliği karşısında kapıldığı hayranlığı ve merakı gizlememişti. Bunun üzerine, muhafızlardan biri ona şu açıklamada bulundu: "Ka-çış Yolu adını verdiğimiz çıkış noktasını bekleyip gözetmekle görevli muhafızlarız biz. Burayı bulduğunuz için ne kadar sevinseniz yeridir çünkü karşınızda, Melko ile savaşa tutuşmuş ve tutuşacak herkese umut kaynağı olan Yedi İsimli Şehir dikilmekte."

Bunu duyunca kendisini tutamayıp atıldı Tuor: "Peki nedir o isimler?" Muhafız kıtasının kumandanı oldu bu kez cevap veren: "Söylencelerde de şarkılarda da şehrin kendi ağzından şöyle sıralanır isimleri: 'Gondobar derler bana ve Gondothlim-bar, Taştan Şehir ve Taşların İçine Gizlenmişlerin Şehri; Şarkılara Konu Olmuş Taş, Gondolin ve Gwarestrin derler bana, Gözcü Kulesi, Gar Thurion veya Saklı Yer çünkü Melko'nun gözlerinden sakınırlar beni; ama beni en çok sevenler daha ziyade Loth der bana çünkü çiçeğe benzerim hatta Lothengriol, yani çayırdan açan çiçek.' Hepsi bir yana," diye devam etti sözlerine, "günlük konuşmalarımızda ondan Gondolin diye bahsederiz." Bu noktada Voronwë, "Bize yol gösterin, oraya gitmemiz gerekiyor," diyerek araya girerken, Tuor da bu güzel şehri yakından tanıma arzusunu dile getirdi.

Bu istek üzerine muhafız kıtasının kumandanı yerlerini terk edemeyeceklerini söyledi çünkü nöbet başında geçirmeleri gereken ayın tamamlanmasına henüz günler vardı fakat

Voronwë ile Tuor'un Gondolin'e doğru yola devam etmesi için herhangi bir mâni bulunmuyordu; zaten kumandanın belirttiği üzere, rehber ihtiyaçları da olmayacaktı: "Baksanıza, apaçık göz önünde duruyor, düzlüğün ortasındaki Nöbet Tepesi'nin kuleleri neredeyse arşı delecek." Böylelikle, Tuor ile yol arkadaşı çimenliğin ortasına âdeta serpilmiş duran pürüzsüz yüzeye sahip yuvarlak kayalar ve taşlık zemine sahip göletler ile yer yer bezeli harikulade güzellikteki bu ovada yürümeye koyuldu. Kolay izlenebilir nitelikte birden çok patika çayır boyunca uzanıyordu ve bu sayede, rahat bir yürüyüşle geçen koca bir günün ardından Nöbet Tepesi'nin (Noldoli dilindeki adıyla Amon Gwareth) eteklerine vardılar. O aşamadan itibaren helezonik kavisler çizerek kentin kapılarına doğru çıkan basamakları tırmanmaya koyuldular; buradan da anlaşılacağı üzere, duvarlara konuşlanmış gözcülerin bakışlarına yakalanmaksızın şehre yayan olarak ulaşmaya imkân yoktu. Kentin en batı kapısı güneşin son ışıkları altında altın pırıltılar saçarken basamakların zirvesine nihayet ulaştıklarında, yukarıda sıralanmış mazgallı siperlerden ve kulelerden aşağıyı seyreden birçoklarının meraklı bakışlarının üzerlerine odaklandığını duyumsadılar.

Taştan duvarları ve kentin geri kalan yükseltilerini geride bırakacak şekilde göz alabildiğine yükselen kuleleri uzun uza-dıya süzen Tuor, ince bir işçilik sergileyen korkuluklarla çevrelenmiş ve suları Amon Gwareth'teki kaynağından aşağıdaki ovaya iplik misali dökülen minyatür şelalelerce serinletilmiş bazıları taştan bazıysa mermerden yapılmış basamaklara bakakaldı ve Tanrılara yaraşır bir rüyaya benzettiği bu ortamda şaşkınlık içinde ağır ağır yürümeye başladı çünkü Gondolin'in haşmeti karşısında öylesine büyük bir hayrete düşmüştü ki, böylesi bir manzarayı içeren bir rüyanın ölümlülerce görülebileceğine inanası gelmiyordu.

Tuor hayranlıkla büyülenmiş vaziyette, Voronwë ise gözü-

nü karartıp giriştiği bu uğraş sonucu hem Tuor'un buraya ulaşmasını sağlayarak Ulmo'nun isteğini yerine getirmiş olmanın, hem de kendisini Melko'nun boyunduruğundan sonsuza dek kurtarmanın coşkusu içinde, kent kapılarının önüne geldiler. Ona duyduğu nefret hiç mi hiç azalmamış olmakla beraber, Kötülüğün Efendisi'nin varlığı karşısında elini ayağını titreten bir dehşete kapılmıyordu artık Voronwë (kaldı ki Melko'nun Noldoli üzerine yerleştirmiş olduğu, onları dipsiz bir korkuya bulaştıran kötücül tılsım yabana atılır cinsten değildi, nitekim Demir Cehennemler'den uzakta oldukları vakitler bile onun nefesini enselerinde hissederler, yürekleri korkuyla çarpar ve dizlerinin bağı çözöldüğünden, kaçabilecekken bile kaçamazlardı; Melko'nun en çok güvendiği de bu etkiydi zaten).

İki yabancıнын surların dibinde bitivermesi ile alelacele toplanan kalabalık Gondolin'in kapılarından dışarı uğramış ve bir yandan Noldoli halkından bir kişinin daha Melko'nun esaretinden kurtulup buraya ulaşmayı başarması karşısında sevince kapılırken, öte yandan Tuor'un cüssesi ve endamı yanı sıra birbirine kenetlenmiş balık kemiklerinden meydana gelme ağır mızrağını ve gösterişli arpını de gıptayla inceleyerek, meraklı gözlerle bu ikilinin çevresini sarmıştı. Üstelik Tuor perişan bir görünümde, saçları darmadağın ve ayı postlarına bürünmüş vaziyette olduğu halde. O vakitler bugünkü insanların atalarının şimdikilere oranla cüsse bakımından daha ufak tefek olduğu yazılı kayıtlarda vurgulanmıştır, Elfinesse ırkından olanların torunları ise tam tersine şimdikilere nazaran daha iri yapılydı, buna rağmen Tuor orada hazır bulunanların hepsinden daha boylu posluydu. İşin aslı şu ki Gondothlim'in beli, Melko'nun buyruğu altında dur durak bilmeksizin kazma ve çekiç sallayarak kamburlaşan bazı ırkdaşlarında zaman içinde gözlemlenenin aksine herhangi bir bükölmeye uğramamış olup, bu topluluğun mensupları minyon bedenlerinin o narin ve esnek yapısını korumuştı. Son derece ayağına çabuk olan bu toplu-

luk uzun mesafeleri kısa sürede kat edebiliyordu; kimi zaman neşeli kimi zamansa hüzünlü hikâyeler anlatan bu halkın bakışlarında her an gözyaşına dökülebilecek bir coşku okunurdu; çünkü o devirlerde Gnomlar süregelen bir hasret içindeydi ve gün gelip de kadim vatanlarına yeniden kavuşma arzusu yüreklerinden bir an olsun silinmiyordu. Gelgelelim yazgıları ve yeni bilgiler edinmeye yönelik o dizginlenemez hevesleri onları uzak diyarlara savurmuştu ve şimdilerde Melko'nun korkusuyla bulundukları yere mihlanıp kaldıklarından, yaşadıkları yeri el emeği ve sevgi yoluyla olabildiğince güzel kılma çabasındaydılar.

Noldoli kavminden olanların insanlar tarafından nasıl bir yanılğı sonucu Melko'nun emrindeki bir goblin ırkı olan Orklar ile birbirine karıştırıldığına akıl sır ermez fakat şurası da bir gerçek ki, Noldoli'den bazısı Melko'nun habis yetileri yoluyla gerek ruhen gerekse bedenlen yozlaştırılıp tüm üyeleri bizzat Melko tarafından yeraltındaki alevler ve balçık tabakası kullanılarak türetilmiş olan Ork ırkının saflarına katılmıştı. Kalbi granitten yapılmış olan bu yaratıkların bedeni her bakımdan çarpıktı; tebessüm nedir bilmeyen suratlarına hiç silinmeyen nemrut bir ifade yerleşikti, kahrkahraları ise birbirine sürtülen metallerin çıkardığına benzer bir tınıyla yankılanırdı ve mevcudiyetlerinin temel gerekçesi alçakça planlarını hayata geçirme yolunda Melko'ya hizmet etmektir. Onlara *Glamhoth*, yani nefret edilesi halk ibaresini yakıştıran Noldoli ile aralarındaki kinin şiddeti başka hiçbir şeyle kıyaslanamazdı.

Kent kapılarını gözetmekle görevli silahlı muhafızlar, yolcuların başına üşüşen kalabalığın önünü kesip onları geriye doğru sürerken, içlerinden biri yabancılara dönüp şöyle dedi: "Bu gördüğünüz, Amon Gwareth üzerine kurulu Gondolin, her daim sıkı gözetime tabi tutulan, koruma altındaki bir şehirdir, sınırlarından içeri bir kez giren herkes yaşamını hür bir ruh ile sürdürebilir ama kimliği açığa çıkarılmadıkça hiç

kimsenin içeri adım atmasına izin verilmez. İşte bu yüzden, bana isimlerinizi söylemeniz gerek.” Bunun üzerine, Voronwë kendisini Ulmo’nun İnsan ırkından olan bu kişiye rehberlik edilmesi yönündeki telkinine uyarak buraya gelen, Gnomlardan Bronweg olarak tanıtırken, Tuor da kimliğini şu sözlerle özetledi: “Buradan çok, çok uzaklarda yaşam sürmekte olan Kuzeyli İnsanlar’a bağlı Kuğu klanından Indor oğlu Peleg oğlu Tuor’um ben ve Dış Denizler’de hüküm süren Ulmo’nun iradesini hayata geçirmek ve buyruğunu yerine getirmek üzere buraya seyahat etmiş bulunuyorum.”

Bu açıklamalar karşısında herkes ani bir sessizliğe bürünürken, Tuor’un tok sesi hepsini hayrete sürüklemişti, ne de olsa bir çeşmenin çağıltısı kadar ince ve berrak olan kendi sesleri onunkıyla tezat teşkil ediyordu. Derken fikir birliğine varılmışçasına kalabalıktan aynı haykırış yükselmeye başladı: “Onu kralın huzuruna çıkarın.”

Ardından kalabalık beraberinde iki yabancıyla gerisingeri kent kapılarından içeri girerken Tuor demirden yapılmış bu kapıların heybeti ve gücü karşısında hayrete kapıldı. Gondolin’in taş döşeli geniş sokakları iki yandan mermer ile takviye edilmiş olup bu patikalar üzerine serpiştirilmiş rengârenk çiçeklerle bezeli bahçelerin arasında zarif evler ve avlular göze çarpıyor, üzeri ince bir işçiliğin ürünü olan oyma figürlerle süslü beyaz mermerden yapılmış birbirinden güzel kuleler büyük bir ihtişamla göğe uzanıyordu. Meydanlara kurulu, ortama canlılık veren çeşmelere dalları arasına yuva kurmuş kuşların cıvıltısıyla çınlayan ulu ağaçlar eşlik ediyordu ama tüm bunlar arasında en görkemlisi, kralın sarayının yer aldığı kesimdi ki oradaki kule şehirdekilerin en azametlisi olup kapıları önündeki çeşmelerden havaya fırlayan su metrelerce yükseldikten sonra ıslıl ıslıl bir kristal yağmuru şeklinde aşağı dökülüyordu: Gündüzün güneş burada olağanüstü güzellikte parıldarken, geceleyin ay çevreye sihirli bir ışıltı yayardı. Burayı mesken tutan kar beyaz

renkteki kuşların sesi ise en hoş ninniden bile daha ahenkliydi.

Sarayın girişindeki kapıların iki yanında biri altın diğeri gümüş rengi çiçekler açan birer ağaç duruyordu ve Melko ile Kasvetörücü onları sonsuza dek kurutup öldürmeden önce Valinor topraklarını ışığa boğan bir zamanların yüce ağaçlarının tohumunu taşıdıklarından, asla solmazlardı: Glingol ve Bansil adını vermişti Gondothlim onlara.

Başına lal taşlarıyla süslü bir taç geçirmiş, bedenine ise üzerine altın bir kemer taktığı beyaz bir kaftan dolamış bulunan Gondolin kralı Turgon, sarayının girişi önündeki beyaz basamakların başında dikilip seslendi onlara. “Hoşgeldin, Ey Göl-geler Diyarı’nın İnsanı. Şunu bil ki, senin gelişin irfanla dolup taşan kadim kitaplarımızda haber verilmişti ve senin buraya varmanın ardından Gondothlim yurdunun pek çok sıradışı olaya sahne olacağı yazılı.”

Bunun üzerine Tuor söz aldığı anda, yüreği Ulmo’nun bahışettiği cesaretle dolarken, sesinde yine onun aşıladığı azamet okunuyordu. “Söyleyeceklerime kulak ver, Taştan Şehir’in babası, okyanusun dipsiz abislerinin müziğine komuta eden ve Elfler ile İnsanların zihninden geçenleri okuyabilen o, Kurtuluş gününün gelip çatıldığını size haber vermem için gönderdi beni buraya. Mesken tuttuğunuz gizli yerleşkeye ve Melko’nun kötülüğünden kendinizi sakınmak üzere eteklerine çekildiğiniz bu tepeye ilişkin söylentiler Ulmo’nun kulağına çalındı ve onu bir hayli memnun etti: Ama yüreği biraz buruk, Valinor dağlarındaki makamlarında oturmuş Taniquetil’in zirvesinden yeryüzünü seyrettikçe, Noldoli böylesine çilekeş bir esaret altındayken İnsanların ortalıkta amaçsızca dolaşmasına tanıklık eden Valar’ın yüreği de keza öfke dolu; demirden tepelerin ardındaki Göl-geler Diyarı’nda ırkdaşlarınızı zincire vurulu tutuyor Melko. İşte bu yüzden ben, gizli bir yol izleyerek buraya ulaştırıldım ve size saflarınızı sıklaştırıp harekete geçme çağrısında bulunuyorum çünkü beklenen vakit geldi çatı.”

Buna Turgon'un verdiği karşılık ise şöyle oldu: "Ben bunu yapmayacağım, her ne kadar Ulmo ve Valar öyle buyursa da. Halkımı sonu meçhul bir maceraya sürükleyip Orkların dehşetine kurban etmeye veya kentimi Melko'nun ateşine maruz bırakmaya niyetim yok."

Devam etti Tuor: "Eğer şimdi üzerinize düşeni yapmazsanız, Valar bundan böyle Noldoli'yi kurtarmak için başka yollara başvuracak olsa bile, Orkların yeryüzündeki hâkimiyeti perçinlenir ve gün gelir Dünya üzerindeki dağların çoğunluğuunda egemenlik kurarak ne Elflere huzur verirler ne de İnsanlara; oysa şu aşamada Valar'a güvenip onların telkinine uyarsanız, böyle yapmakla kalkışacağınız iş ne kadar korkunç ve yıldırıcı da olsa, Orklar yenilgiye uğrar ve Melko'nun kudreti aza indirgenebilir."

Gelgelelim Gondolin'in kralı oluşu dolayısıyla konu üzerinde kendisinden başka karar mercii tanımadığı ve bunca zamandır verdikleri emeğe karşılık temin etmiş oldukları güvenli ortamı tehlikeye atmama yönündeki kararını bozmaya onu kimsenin zorlayamayacağı konusunda inat ediyordu Turgon; fakat onun bu yönde bir isteksizlik göstereceğini tahmin ettiğinden, yine Tuor'un ağzından, ısrarını sürdürdü Ulmo: "O halde size tavsiyem şudur ki, Gondothlim halkı arasından sececeğiniz ulaklar Sirion ırmağı boyunca gizlice ve hızla ilerleyerek deniz kıyısına inmeli ve orada kendileri için gemiler inşa ederek vakit geçirmeksizin Valinor'un yolunu tutmalı. Oraya ulaşan yollar unutulmuş, patikalar dimağlardan silinip gitmiş, o topraklar geçit vermez denizler ve dağlarla çevrenilmiş durumda belki ama kapıldıkları yeis ve Melko'ya duydukları korku yüzünden neşeleri körelmiş olsa bile, oradaki Kôr tepesinde Elfler, Valinor'da ise Tanrılar ikamet etmeyi halen sürdürüyor ve kötülüğe hizmet eden hiçbir unsurun o kıyılara çıkamamasını sağlayan sihirli bir ağ ile onu çepeçevre sararak, yurtlarını erişilmez kılıyorlar ve dünyanın geri kalanından saklı tutuyor-

lar. Yine de bir bakarsın sizin habercileriniz oraya ulaşmayı başarır ve bu sayede belki de fikirlerini değiştirip sefere çıkarlar ve tüm gazaplarını Melko'nun üzerine kusup onu ezerler, bu esnada Karanlığın Dağları'nın eteklerinde inşa etmiş olduğu Demir Cehennemler'i de yerle bir ederler.”

Ardından Turgon şöyle dedi: “Her sene kış mevsiminin sona erişiyle ulaklarımız Sirion adı verilen ırmak boyunca büyük bir gizlilik içinde ve süratle yol alıp Büyük Deniz'in sahillerine ulaşır ve orada inşa ettikleri tekneler kimi zaman kuğular ve martılar tarafından çekilerek kimi zamansa kuvvetli rüzgârlar tarafından itilerek, ayın ve güneşin bile ötesinde kalan Valinor topraklarına doğru yol alırlar; gel gör ki oraya ulaşan yollar unutulmuş, patikalar dimağlardan silinip gitmiş, o toprakların kendisi geçit vermez denizler ve dağlarla çevrelenmiştir ve orayı mesken tutanlar Melko'nun etrafa saçtığı dehşetten o denli uzak ve dünyanın geri kalanının çektiği ıstıraba karşı o denli ilgisizdir ki, kötülüğe dair hiçbir haber kendilerine erişemesin diye kıtalarının etrafını orayı erişilmez kılan bir tür ağ ile sarmalamışlardır. Hayır, sayılamayacak kadar uzun yıllardan bu yana halkımızın yeterince ferdi bir daha geri dönmek üzere o engin denize açıldı ve kim bilir, şimdiye ya dipsiz derinliklere batıp telef oldular ya da sıyrılıp çıkmanın imkânsız olduğu gölgelerin bağrında halen çaresizce dolanıyorlar; bu yüzden de önümüzdeki yıl aynı saat gelip çatığında, aramızdan başka hiç kimse denize açılmayacak, onun yerine, Melko'nun arz ettiği tehdidin bertaraf edilmesinde kendi irademize ve şehrimizin kudretine dayanacağız; bu uğurda Valar'dan herhangi bir yardım ummamızın beyhude olacağı tecrübeyle sabit.”

Bu ifadeler karşısında Tuor'un yüreğine kasvet çökerken Voronwë gözyaşlarına boğulmuştu; kralın sarayının önündeki büyük çeşmenin başına oturan Tuor'un ruhu, ona dalgaların sesini hatırlatan bu şıpırtıya kapılıp giderken, Ulmo'nun kabuktan yapılma borusundan yükselen ses zihninde yankı-

lanıyor ve onu kendisini Sirion'un akıntısına bırakıp denize ulaşma şevkiyle dolduruyordu. Fakat duruşundaki azametten ve sesinin o etkileyici tonundan yola çıkarak, ölümlü kandan gelmesine karşın Tuor'un Valar tarafından kutsanmış olduğunun bilincine varan Turgon onu yanına çağırttı ve lütfunun her daim üzerinde olacağını belirtip üstüne üstlük dilemesi halinde kraliyet sarayına da yerleşebileceği vaadinde bulunarak onu Gondolin'de kalmaya davet etti.

Zaten fazlasıyla bitkin olan Tuor şehrin güzelliğinin de etkisiyle hayır diyemedi bu teklife; Tuor'un Gondolin günleri de böylelikle başlamış oluyordu. Gondothlim arasında geçirdiği süreçte Tuor'un neler yaptığına dair istisnasız her şeyin öykülerde yer bulduğu söylenemez ama kalbi Gondothlim halkından aynı zamanda kralın da öz kızı olan bir kadına duyduğu sevgi ile dolmuş olmasa, kalabalıktan bunalarak ve Ulmo'nun sevgili denizlerinin nağmesini uzaktan duyduğunu sanarak sıklıkla kent sınırları dışına çıkıp ormanların ve kırların huzurlu ortamına sığınmayı arzuladığı belirtilir.

Tuor o diyarda kaldığı süre boyunca büyük bir sevgi ve bağlılık duymaya başladığı ve fazlasıyla da karşılık gördüğü Voronwë'den çok şey öğrenmişti; kent ahalisi içinde en hüner sahibi olanlardan ve kralın bilge danışmanlarından da yeri geldi mi faydalı bilgiler kapmaya çalışıyordu. Bu sayede zamanla öncekine oranla çok daha ehil ve yetkinlik sahibi biri haline geldi, üstelik sorunlara akıl ve mantık çerçevesinde çözüm bulma sanatını da kavramıştı; önceden muğlak olan birçok şeyi şimdilerde gayet berrak şekilde algılayabiliyor, ölümlü ırktan olanlarca halen bilinmeyen unsurlar ve çözülmemiş bazı sırlar ona artık aşına geliyordu. Gondolin kentinin tarihçesi ve gerek inşasının gerekse birbirinden güzel unsurlarla donatılmasının ne büyük emeklere mal olduğu ve ne denli uzun zamana yayıldığı hakkındaki bilgileri de yine aynı dönemde edinecekti; şehrin bulunduğu bölgeye çıkan ve ahali tarafından Kaçış

Yolu diye nitelenen gizli tünelin kazılışı, bu esnada nasıl görüş ayrılıkları patlak verdiği, nihayet esaret altındaki Noldoli'nin bu haline duyulan merhametin baskın çıkıp tünelin inşasına kaldığı yerden devam edilmesine karar verilmesi; giriş noktalarına konuşlanmış muhafız kıtasının büyük bir hevesle tekrar tekrar anlatılan işleyiş yapısı, bölgeyi çevreleyen dağ silsilesi üzerindeki bazı alçaltılarda nasıl daima silah başında nöbet tuttukları, bazı diğer nöbet mangalarının ise aynı dağların rakımı en yüksek doruklarında tutuşturulmaya her an hazır vaziyette muhafaza edilen işaret ateşi kümbetlerinin yanı başında büyük bir ihtiyatla ve bıkip usanmaksızın çevreyi kolaçan ederek bekleyişi gibi unsurlardan da anlaşılacağı üzere, Orkların düzenleyeceği ani bir saldırının saklı yerleşkelerinin yerini açığa çıkarması ihtimali bu halkı pürdikkat yaşamaya alıştırmıştı.

Gelinen son aşamada, tepelerde nöbet tutmak gereksiniminden ziyade alışkanlık halini almıştı çünkü Gondothlim çok uzun zaman önce Amon Gwareth çevresindeki düzlüğün bütününü akla durgunluk veren çabalar sonucu engebelerden arındırmış, görüşü engeller nitelikteki unsurlardan temizlemiş ve bu uğurda bolca kazı yapmıştı, bu nedenle de, ister Gnom olsun ister kuş, yılan veya herhangi bir başka vahşi hayvan, bir canlının kilometrelerce öteden görülmeksizin şehre yaklaşması olanak dışıydı, kaldı ki Gondothlim arasında görme yetisi Tanrıların Efendisi Manwë Sulimo'nun emrindeki şahinlerinden ya da Taniquetil'in doruklarında yaşam süren Elflerinden bile üstün olan pek çokları vardı; bahsi geçen özelliklerinden ötürü, kenti çevreleyen alana düzayak vadi anlamında Tumladen deniyordu. Bu büyük uğraşın sona erdiğine kanaat getirdiklerinde, bu defa madenleri işleyerek her türden kılıç ve balta, mızrak ve kargı imal etmeye, zincirden zırhlar, mintanlar ve yelekler, baldır zırhları ve kolluklar, miğferler ve kalkanlar tasarlayıp ocaklarda dökmeye odaklanmışlardı. Tuor okçulukta gece gündüz demeden ustalığını konuşturan Gondolin sa-

kinlerinin yıllardan bu yana tek bir ok atmadığını ve Orklara duydukları korkunun her geçen yıl azaldığını işitiyordu.

Aynı zamanda taş işçiliğini, duvar ustalığını, kaya ve mermer parçalarını yontma sanatını da öğrenmişti Tuor; örgü ve dokumacılık, terzilik ve ressamlık gibi zanaatların içyüzünü kavramış, metal işlemeciliğinin püf noktalarını haiz olmuştu. Orada kaldığı süre içinde ezgilerin en narin ve zarifine kulak aşinalığı kazanmıştı; bu alanda derinlemesine yetenek sahibi olanlar kentin güney yakasında oturan ahaliydi çünkü müzik icra edenlere şırlıtısıyla ilham veren çeşme ve pınarların sayısı şehrin başka hiçbir yerinde o kesimdeki kadar bol değildi. Tuor bu incelikli melodilerin pek çoğunu kavramış ve onları kendi şarkılarıyla kaynaştırarak her duyanın ilgisini uyandırıp içini keyifle dolduracak türden bir müzik ortaya koymaya başlamıştı. Güneş, Ay ve Yıldızlar üzerine, Yeryüzü ve onu meydana getiren elementler üzerine ve gökyüzünün sonsuz derinlikleri üzerine birbirinden tuhaf öyküler anlatılıyordu ona; Elflerin bilinmedik özellikleri hakkında fikir sahibi olmuş, kullandıkları dilleri ve kadim dönemlerden kalma lehçelerini zamanla ayırttırabilir hale gelmiş, dünyanın ötesindeki bir boyutta var olan Tüm Zamanların Efendisi Ilúvatar'a ve zamanın en uzak derinliklerinde Ilúvatar'ın ayakları dibinde icra edilerek dünyanın yaratılışına, mevcut özelliklerini edinmesine, üzerinde yaşayan tüm canlıların vücuda gelmesine ve bunların yaşantılarının belli bir düzene sokulmasına vesile olan Ainur'un Müziği'ne ilişkin anlatılanları dinlemişti.

Sahip olduğu becerilere ek olarak yeni yurdunun irfanı, bilgi dağarcığı ve zanaatları üzerine kısa süre içinde kurduğu hâkimiyet ve ayrıca fiziksel ve ruhsal cesareti dolayısıyla Tuor erkek çocuğu bulunmayan kralın gözdesi haline gelmekte gecikmemiş, sarayda kendisine kalıcı bir yer edinmişti; Gondolin halkı da ona büyük sevgi duyuyordu. Bir süre sonra kral, en mahir zanaatkârlarına Tuor'a hediye edilmek üzere üstün nite-

likli bir zırh tasarlamaları talimatı verdi ve böylece, çeliğin üzerini gümüşle kaplama şeklindeki Gnomlara has yöntem kullanılarak özel bir zırh imal edildi; bu zırhı tamamlaması amacıyla hazırlanan miğferin iki yanında ise metal ile değerli taşlar kaynaştırılarak şekillendirilen birer kuğu kanadı bulunuyordu ki aynı kuğu kanadı sembolü kalkanının üzerine de işlenmişti; silah niyetine ise kılıçtan ziyade sarsıcı darbeleri ve her türden zırhı yarıp geçen keskin yüzeyinden ötürü Gondothlim dilinde Dramborleg ismini yakıştırdığı bir baltayı taşımayı tercih ediyordu Tuor.

Oturacağı evin konumu seçilirken şehrin güney duvarları tercih edilmişti çünkü basık olmayan havadar ortamları seviyor ve birbirine yakın konuşlanan yerleşkelerin kalabalığından uzak kalmak istiyordu. Bu yeni mekânında tan ağarırken surların üzerinde dikilip ufku seyretmekten büyük keyif alıyor, aşağıdan bakıp da onu görenler ise güneşin ilk ışıklarının miğferinin iki yanındaki kanatlara vurması sonucu meydana gelen gümüşü yansımalara hayranlık duyuyordu – Tuor ile Turgon arasında, sarayın kapıları önünde gerçekleşen ve pek çoklarının tanıklık etmiş olduğu konuşmanın etkisiyle, Orklara karşı girişilecek bir savaşta onun peşine takılmaktan memnuniyet duyacağını belirterek kendi arasında mırıldananların sayısı da yabana atılır cinsten değildi; fakat söz konusu görüşmede Turgon niyetini açıkça ortaya koyduğundan, konu daha öteye taşınamıyordu, hem Ulmo'nun vaktiyle tembihlemiş olduğu sözler de artık Tuor'un yüreğindeki ağırlığını yitirmiş gibiydi.

Gondothlim ile iç içe uzun bir süre yaşadı Tuor. Öteden beri kralın kızına duyduğu, onu tanıdıkça kabaran ilgi ve sevgi, yüreğini doldurur hale gelmişti. Aynı şekilde Idril de Tuor'a karşı büyük bir sevgi besliyordu ve işin aslı şu ki, kızın yazgısını belirleyen ipler, daha bakışları yükseklerdeki bir pencereden sarayın kapıları önünde krala yakaran pejmürde yolcuya takıldı-

ğı an onunkiyle bir örülmüştü bile. Turgon'un bu ikili arasında yeşeren aşka karşı gelmek için bir sebebi yoktu çünkü Tuor'un şahsında her koşulda güvenebileceği ve ümit bağlayabileceği bir yakınına görüyordu. İnsan ırkından gelen bir erkekle Elfinesse kavminden bir kız arasında gerçekleşen ilk evlilik işte bu yolla hayata geçti ki Tuor bunu yapacak olanların sonuncusu değildi. Bu süreç onlara pek az kişiye nasip olmuş bir mutluluk bahşetse de sonunda onları bekleyen çile de bir o kadar büyük boyut olacaktı. Idril ile Tuor'un kraliyet sarayının yakınındaki Gar Ainion, namıdiğer Tanrılar Meydanı'nda halkın da katılımıyla düzenlenen evlilik töreni görülmeye değer bir coşkuya sahne olmuştu. Gondolin şehri açısından benzerine az rastlanır bir mutluluk günü olarak tarihe geçen bu olay, Tuor ve Idril çiftini sevince boğmuştu. Bunun sonrasında, kentin güney cephesindeki surlar üzerine Tumladen'i görecektir şekilde konuşlandırılmış olan evde beraberce neşeli ve huzurlu bir hayat sürmeye başlamışlardı ve bu durum Meglin hariç, tüm şehir halkı tarafından memnuniyetle karşılanıyordu. Söz konusu Gnom, o dönemde nüfusu diğerlerinin çok altına inmiş bulunmakla birlikte, köklü geçmişe sahip bir haneye mensuptu ve annesi Isfin'in, kralın kız kardeşi olması dolayısıyla kralın öz yeğeni konumundaydı; ama hikâyenin bu detayıyla ilgili kısmına burada değinmek yersiz kaçır.

Temsilcisi olduğu hanedanın arması siyah renkli bir samur olan Meglin, taş ocağı işçiliğinin en büyük ustalarından ve toprağın derinliklerindeki madenlerde kıymetli cevher arayan kazıcıların önde gelen isimlerindendi; zaten bu uğraşlarda ona eşlik eden ekip üyelerinin çoğu da kendisiyle aynı haneye mensuptu. Esmer çehresi ve hiç de cana yakın denemeyecek olan tabiatıyla, bu sevecen halkın geri kalanıyla tezat teşkil ediyor, bu yüzden de pek yakınlık görmüyordu hatta damarlarında Ork kanı aktığına ilişkin söylentiler bile kulaktan kulağa fısıldanırdı ama bu iddianın gerçeği ne ölçüde yansıttığını

kestirmek güç. Geçmişten bu yana Idril ile evlenmelerine izin vermesi için krala defalarca teklifte bulunduyrsa da Turgon, kızın bu ihtimale ne denli gönülsüzce yaklaştığını gözlemlediğinden her seferinde hayır demişti, bu yönde karar vermesinde Meglin'in bu güzelim kıza sevgi duyduğu kadar, kendisine yüksek nüfuz temin etmek amacıyla kraliyet makamına yakın bir konum edinme kaygısı da güttüğü fikrinde olmasının etkisi de vardı elbet. Kız güzel olduğu kadar gözü pekti de; kralın kızı oluşunun getirdiği mecburiyetten iştirak etmek durumunda kaldığı Ainur şenliklerinin haricindeki zamanlar, başına hiçbir şapka veya miğfer geçirmeden, üstelik yalınayak vaziyette ortalıkta dolaşmasından ötürü kent sakinleri ona Gümüş Ayaklı Idril lakabını takmıştı; işte böylesine nadide bir kız için girişilen rekabette Tuor'un kendisini safdışı bıraktığını gördükçe içi içini yiyen Meglin dizginlenemez bir öfkeye kapılıyordu.

Valar'ın arzusunun nihayet yerine gelişi ve Eldalië'nin beslediği umutların karşılığını buluşu da yine aynı döneme denk düşecekti; Idril ile Tuor arasındaki büyük aşk meyvesini vermiş ve Idril, Eärendel adını alacak bir oğlan çocuk dünyaya getirmişti. Gerek Elf gerekse İnsan dilinde birden çok anlama çekilebilecek çeşitli tercümelere sahip bu ismin yalnızca Gondothlim toplumunca bilinen ve zaman içinde yitip gitmiş olan gizli bir lisandan türetilmiş olma ihtimali ağır basıyordu.

Son derece güzel bir bebektir onlarınki; teni beyazın âdeta pırıltılar saçan bir tonunda, gözleri ise güney diyarlarının göğünü bile sönük bırakacak mavilikteydi – hatta Manwë'nin giysilerini süsleyen safirlerden bile daha canlı bir mavilikte; onun doğumu Meglin'i derin bir kıskançlığa sürüklerken, Turgon ile halkın geri kalanının coşkusu büyüktü.

Tuor'un, Noldoli tarafından terk edilip de o tepelik arazide kaybolmasından beri çok uzun zaman geçmişti; benzer şekilde, Sirion ırmağı kıyılarındaki koyaklarda ne amaçla olduğu bilinmeksizin dolaşan bir insana dair bazı garip haber-

ler –bunlar her ne kadar müphem ve birbiriyle çelişir nitelikte de olsa– Melko’nun kulağına çalınalı da çok oluyordu. İnsan ırkından gelenlerin faaliyetleri tam da gücünün doruğunda olduğu o dönemde Melko’yu hiç mi hiç endişelendirmiyordu, bu nedenledir ki, fark edilmeksizin hareket etme konusunda Valar’ın hiçbirinin, Eldar veya Noldoli kavimleri mensuplarının ise muhtemelen pek azının başarılı olabileceği kanısına varan Ulmo, aklındaki planları uygulamaya koyarken Melko’yu daha iyi yanıltabilmek için özellikle bu ırktan birine başvurmuştu. Yine de, aldığı haberlerden hareketle aksi bir durumla karşılaşılması halinde kendisini korkunç bir cezanın beklediğini sezinleyen Melko, önlem olarak muazzam bir casuslar ordusunu harekete geçirmeyi ihmal etmedi: Hem şekil itibarıyla hem de karanlığın her türlüşünü delip geçişiyle ve pus, sis, gece demeden berrak bir görü yetisi sağlayışıyla kedilerinki ile benzeşen kâh sarı kâh yeşil renkteki gözleriyle Orklar, bu güruhun değişmez bir unsuruydu; mesafe tanımaksızın her yere gidebilen, en derin dehlizlerden en yüksek zirvelere dek her türlü sığınağı kolaçan edebilen, ister rüzgâr tarafından çayır-larda taşınsın ister tepelerde yankılansın her türlü konuşmayı işitebilen yılanlar da vardı aralarında; kurtlar, alışılmadık bir vahşete kapılmış köpekler, bir akarsu sığılığının başına varıp haftalar önce oradan geçmiş bir varlığın kokusunu alabilecek veya çakıl bir zeminde koskoca bir ömür öncesi oradan geçmiş birinin ayak izlerini seçebilecek kadar kana susamış normal-den daha iri cüsseli sansarlar; baykuşlar ve gündüzün olduğu kadar geceleyin de yeryüzü üzerindeki hangi ormanda olursa olsun küçük kuşların kanat çırpışını tabiattaki diğer kıpırtılardan ayırıştırabilecek ve toprağın yüzeyinde yaşayan her türden fare, sıçan ve benzeri kemirgenlerin hareketlerini yakalayabilecek keskinlikte gözlere sahip şahinler de cabası. Tüm bu yaratıkları Demirden Saray adı verilen taht salonuna çağırmış, binlercesi bu çağrıya uyarak onun huzurunda toplanmıştı. Ar-

dından onları Gölgeler Diyarı'ndan kaımayı başaran bu İnsan'ı bulmaları için dört bir yana salmış, hepsine onun eline esir düşmekten kurtularak gizli bir yerleşkeye çekildiğini tahmin ettiği Noldoli'nin sığınağının yerini keşfetmek üzere daha titiz ve ısrarcı bir arayış içine girmeleri talimatını vermişti; bu aykırı topluluğun direncini kırıp onları yıkıma uğratmak veya diğerleri gibi onları da esaret altına almak kadar arzuladığı bir şey yoktu.

Tuor mutlu mesut bir yaşam sürdüğü Gondolin'de her geçen gün bilgisini artırıp yetkinliklerini derinleştiredursun, bu habis yaratıklar karşılarına çıkan her bir taşın ve kayanın dibine burunlarını sokarak, ormanları ve fundalıkları kolaçan ederek, en erişilmez yükseklikleri dahi gözetleyerek, vadiler ve ovalar boyunca uzanan bütün patikalarda iz sürerek, pes etmek hatta mola vermek nedir bilmeden, yıllar yılı sürecek azimli ve inatçı bir arayış içine girmişti. Bu geniş kapsamlı av süresince Melko'ya paha biçilmez kıymette havadisler taşımaktan da geri durmamışlardı – gerçekten de, o zamana değin saklı kalmış daha pek çok bilgiyi açığa çıkarmalarının yanı sıra Tuor'un bir vakitler beraberinde Voronw ile keşfedip girmiş olduğu "Kaçış Yolu"na açılan mağara ağzının yerini tespit etmeye de muvaffak olacaklardı. Noldoli içinde nispeten zayıf iradeli olanları korkunç işkencelere tabi tutmakla tehdit edip yıldıarak koskoca bir diyarın altının üstüne getirildiği bu harekta dahil olmaya zorlamalarının da bu keşifte payı vardı; çünkü o girişe yerleştirilmiş olan büyü Melko'nun emrindeki herhangi bir unsurun Gnomların yardımı olmaksızın oradan geçmesini engelliyordu. Oysa son dönemde tünellerin çok içerilerine değin uzanmayı başarmışlar ve esaretten kaçmak üzere o geçitten içeri sızmaya yeltenen pek çok Noldoli'yi gafil avlamışlardı. Kuşatan Tepeler'e de belli bazı noktalardan adım atmayı başarıp Gondolin kentinin ihtiyaşını ve Amon Gwareth'in heybetini uzaktan inceleme olanağı bulmuşlardı; gelgelelim dağların coğrafi

yapısından kaynaklı engeller kadar o kesimdeki muhafızların bir an olsun gevşemeyen ihtiyatından çekinmeleri de onları ovaya inmekten men ediyordu. Gerçekten de Gondothlim'in okçuluk becerisi çok üstündü ve yaptıkları yaylar olağanüstü güce sahipti. Öyle ki, onlardan birinin yayını gerip gökyüzüne savurduğu ok, İnsan ırkından çıkma en usta okçunun zemin üzerindeki bir hedefe attığından yedi kat öteye erişebilirdi; bu sayede hiçbir şahin ya da atmacanın ovaları üzerinde fazlaca süzülmesine veya bir yılanın kendi arazilerinde gezinmesine imkân bırakmıyorlardı; çünkü kan dökme güdüsüyle hareket eden yaratıklara, hele ki Melko'nun hizmetindeki türlere tahammülleri yoktu.

Eärendel'in bir yaşını henüz doldurmuş olduğu dönemde Melko'nun casuslarının bölgedeki faaliyetlerinin yoğunlaştığına ve Tumladen vadisini her yönden kuşattıklarına dair kötü haberler şehre ulaşmaya başladı. Bunları duydukça, Tuor'un vaktiyle saray kapıları önünde kendisine söylemiş olduğu sözleri anımsayan Turgon'un yüreği daralıyordu; bunun üzerine muhafız ve gözcü sayısının kenti çevreleyen tüm nöbet birimlerinde üç kat artırılması ve emrindeki askeri zanaatkârlar tarafından tasarlanmış olan muharebe teçhizatının tepe üzerindeki yüksek mevkilere yerleştirilmesi talimatını verdi. Zehirli alevler ve kaynar sıvılar, ok misali fırlatılan dev boyutta kargılar ve kocaman kayalar ile daha nice savaş gereci kentin pırlıtlı duvarlarına saldırmaya teşebbüs eden her kim olursa üzerine yağdırılmaya hazırdı; sonrasında kral bu hazırlıktan tatmin olmuş halde beklemeye koyulduysa da Tuor'un içi bir türlü rahat etmiyordu çünkü Ulmo'nun sözleri yeniden kulaklarında çınlamaya başlamıştı ve onların taşıdığı anlamı ve önemi şimdi öncekine oranla çok daha iyi idrak ediyordu; yetmezmiş gibi, Idril'in varlığı da bu sıkıntıyı giderme konusunda kendisine katkı sağlamıyordu çünkü kız onunkini de bastıran bir karamsarlık içine sürüklenmiş durumdaydı.

Idril, Elflerin ve İnsanların yüreğini bürümüş olan kasveti delip geçen ve geleceğe dair kapıldıkları endişeyi dağıtan tılsımlı bir irade gücüne sahipti – Eldalië ırkından olanların genelinde görülen zihinsel kuvvetin de ötesinde bir tılsımdı bu; bu gücün kendisine bahşettiği sezgilere dayanarak bir gün şöyle demişti Tuor’a: “Söyleyeceklerime kulak ver, sevgili kocam, Meglin’den ötürü içime bir kuşku oturuyor, bunun hangi yolla ve ne zaman gerçekleşeceğini öngöremiyorum fakat korkarım ki onun davranışları bu güzelim diyara felaket getirecek – attığımız her adım ve yaptığımız hazırlıklar hakkında o ne biliyorsa Düşman’ın da bir şekilde bundan haberdar olduğu ve bu sayede, herhangi bir önlem almayı ihmal ettiğimiz bir noktadan bizi vurup gafil avlamak üzere plan kurduğu hissine kapılıyorum. Hatta rüyalarımın birinde Meglin’in bir gece vakti bir çeşit ocak yaktığını ve habersizce yanımıza sokulup Eärendel’i kaçıarak önce biricik bebeğimizi, ardından da seni ve beni bu ocağın alevleri arasına attığını gördüm; bebeğimizi kaybetmenin acısı rüyamda bile o kadar derindi ki bizi ateşe atması karşısında direnç gösteremiyordum.”

Dikkatle dinleyen Tuor şöyle cevap verdi: “Böylesine korkuya kapılman boşuna olmasa gerek çünkü benim yüreğim de Meglin’e bir türlü ısınamıyor; ama o neresinden baksan kralın yeğeni ve senin de kuzenin, üstelik onu suçlu duruma düşürecek somut bir gerekçe de yok, bu durumda da bize gözümüzü dört açıp beklemek dışında yapacak bir şey kalmıyor.”

Yine de şöyle dedi Idril: “O halde sana tavsiyem şudur: Onlar arasındayken sergilediği kibir ve kendini beğenmişlikten ötürü Meglin’den soğuyarak ona karşı tüm samimiyetini yitirmiş kazıcıları ve taş ocağı işçilerini gizlice etrafına topla. Bunlar içinden çevre tepelerde yürüyüşe çıktığı sıralar kendisine fark ettirmeden Meglin’i göz hapsinde tutacak güvenilir kişiler seçmelisin, yine de ben sır saklayacağından şüphe duymadığın adamların çoğu ile önceden kararlaştırıp gözden ırak şekilde

bir araya gelmekte ve onların da katkısıyla –her ne kadar bu girişim fazlaca temkin gerektirecek ve mecburen ağır bir hızla işleyecek de olsa– buradan, bu tepenin kayaları altına kurulmuş olan evinden başlayıp vadinin çok aşağı kesimlerinde yeniden gün ışığıyla buluşacak gizli bir kaçış rotası tasarlamada fayda görüyorum. Söz konusu güzergâh Kaçış Yolu'na yönelmemeli çünkü içimden bir ses bunun güvenli bir seçenek olmadığını söylüyor, dağların güney kanadı üzerindeki, Kartalların Yanğı adıyla bilinen uzak geçit bile ona yeğdir; bu güzergâh ovanın altında ne kadar uzaklara erişirse zannımca o kadar iyi olur – ama işin püf noktası, seçilmiş pek azı dışında bu meşgaleden hiç kimsenin haberdar olmaması.”

Taş ve kaya yüzeyleri kazma zanaatında (Melko'nun da gayet iyi bildiği gibi) hiçbir toplum Noldoli kadar usta değildi ama o yörenin toprağı fazla sert bir yapı arz ediyordu; o yüzden şöyle dedi Tuor: “Amon Gwareth tepesinin tabanını teşkil eden kayalar demir kadar sert olduğundan, onları yontmak son derece zahmetli bir iş olacak; hem böylesi bir çalışmanın gizlice yürütülmesi ayrı bir zaman ve sabır gerektirir; bu yetmezmiş gibi, Tumladen Vadisi'nin taş zemini de ocakta dövülmüş çelikten farksız, Gondothlim'in bilgisi dışında üzerine tek bir çentik atılmayalı aylar, hatta yıllar geçtiğine bakılırsa işin gizli kalması olanaksız görünüyor.”

Idril ise şöyle devam etti: “Doğru bir noktaya değindin değinmesine ancak benim tavsiyem bu ve üzerinde düşünmek için halen yeterince zaman var.” Bunun üzerine Tuor bu tavsiyenin ardında yatan anlamı yeterince kavrayamamış olabileceğini itiraf ederek, “Yerinde öğütler dikkate alınarak yapılan bir plan daima verimli sonuçlar doğurur,” diye belirtti, “o yüzden ben de senin uyarıların doğrultusunda hareket edeceğim.”

Talihin cilvesine bakın ki, bu konuşmanın üzerinden pek az zaman geçmişken, ocaklarda işlenecek maden damarları bulmak üzere tepelerde keşif gezisine çıkan Meglin, kayalık-

ların arasında yalnız başına dolaştığı sırada o civarda sinsice kol gezen bir Ork grubuna esir düştü ve Gondothlim halkına mensup biri olduğu tahmininde bulunan bu habis yaratıklar tarafından olmadık işkencelere tabi tutuldu. Üstelik bu hadise Tuor'un görevlendirmiş olduğu gözcülerin dikkatinden de kaçmıştı. Derken zihninde beliren ani bir dürtünün etkisiyle kendisini yakalayanlara şöyle seslendi Meglin: "Bilin ki Eöl oğlu Meglin derler bana ve babam, Gondothlim topluluğunun kralı Turgon'un kız kardeşi İsfın ile evlenmek durumunda bırakılmıştır." Şaşırان Orkların, "Bundan bize ne?" diye karşılık vermesi üzerine Meglin şöyle sürdürdü sözlerini: "Bu ayrıntı sizin için çok şey ifade eder; çünkü ister ağır ister hızlı yoldan beni öldürecek olursanız Gondolin şehri hakkında efendinizin duymaya can atacağı müthiş bilgiler edinme şansını da yitirmiş olursunuz." Bunu işitince durulan Orklar, kendileri ile buna degeceğini düşündükleri bilgiler paylaşması halinde onun canını bağışlayacakları taahhüdünde bulundular; karşılığında Meglin de onlara şehre ve ortasında kurulu olduğu düzlüğe, kent duvarlarının yüksekliğine ve kalınlığına, kapılarının ne denli dayanıklı olduğuna dair ne biliyorsa anlattı; Turgon'un emrindeki silahlı kuvvetlerin sayısını ifşa etmekle kalmayıp olası bir kuşatma halinde kullanılmak için istiflenen silahlardan zehir saçan alevler de dahil olmak üzere savunmacıların elindeki her türlü muharebe teçhizatına kadar bütün askeri donanımın niteliğini onlarla paylaştı.

Orkların öfkesi iyiden iyiye kabarmıştı ve gerekli bilgileri de artık edinmiş olduklarına göre, verdikleri sözü hiçe saymaya ve kendi halkının sahip olduğu silahları göklere çıkarmakla Melko'nun azametini ve kudretini alaya aldığı kanısına kapıldıkları bu gafili hemen oracıkta kılıçtan geçirmeye niyetliydi; fakat Meglin bir nefeste onların aklını çelmeyi yine başaracaktı: "Böylesine önemli bir tutsağı onun ayakları dibine sermekle ve ona benden kendisini ilgilendirecek havadisler

edinip bunların doğruluğunu tartma imkânı sağlamakla efendinizi ne kadar memnun edeceğinizi düşünün hele.”

Bu fikir Orkların hoşuna gitmiş olsa gerek ki Gondolin’i çevreleyen dağlardan uzaklaşmışlar ve yönlerini Melko’nun karanlıklar içindeki sarayını da bağrında saklayan Demir Tepeler’e çevirmişlerdi; yolculuk süresince fazlaca hırpalanıp bitap düşen Meglin’i de beraberlerinde sürüklemişlerdi. Birbirinden dehşetengiz yaratıkların dört bir yandan kendisi üzerine odaklanmış olan bakışlarından dolayı içten içe ürpererek Melko’nun dibinde kurtların uzandığı, iki yandaki ayaklarına ise kıvrır kıvrır engerek yılanlarının dolanmış olduğu kara tahtı önünde nihayet diz çöktüğünde, Melko ona tüm bildiklerini anlatmasını buyurdu. O sahip olduğu bilgileri birbiri ardına aktardıkça söylenenleri pürdikkat dinleyen Melko, onunla gayet nazikâne konuşuyor, bu yüzden de Meglin’in yüreğindeki art niyet ve küstahlık büyük ölçüde depreşiyordu.

Bu görüşmenin sonucunda, Meglin’in kallesçe yardımında bulunmasının da katkısıyla, Gondolin’i ani bir baskın yoluyla ortadan kaldırmak üzere kurnazca bir plan hazırladı Melko. İşin bitiminde Meglin’in payına düşen –gerçi Melko’nun bu vaadi yerine getirmeye pek niyeti yoktu– Ork tümenlerinin başında üst düzey bir kumandanlık mertebesine yükseltilmek olacaktı, aynı süreçte Tuor ile Eärendel, Melko tarafından katledilirken, Idril, Meglin’in kollarına bırakılacaktı – ihanetinin karşılığında habis Meglin’in alacağı mükâfat buydu işte. Ancak aksi bir harekette bulunması ya da yalan ifade verdiğinin anlaşılması halinde Meglin’e Balrogların elinde işkenceye terk edileceği tehdidinde bulunmayı da es geçmemişti Melko. Herhangi bir koşulla kendisine karşı durma cüreti gösteren Noldoli’ye ölümcül işkenceler yaptırırken alevden kamçılar taşıyan ve çelikten bile daha keskin pençeleri olan bu iblisleri kullanıyordu – Eldar’ın onlara yakıştırdığı isim ise Malkarauki idi. Gelgelelim Meglin’in dikkat çektiği hususlardan en önemlisi, bü-

t n Ork birliklerinin Balrogların katılımı ile  hri çevreleyen d zl    ele geçirmeyi ba arsalar dahi ne denli yıkıcı ve  id-
detli olursa olsun, ister topyek n saldırı ister kuşatma yoluyla Gondolin kentinin surlarını ve kapılarını a amayaca ı idi. Bu doğrultuda Melko'ya büyüsel g  lerinin yardımına başvurarak sava  ılarının çıkılacak olan bu seferde üstün gelmesini sa la-
yacak bir yöntem bulması telkininde bulunmuştu. Elinin al-
tındaki muazzam boyut ve  e itlili e sahip metal y  ınlarını ve
ateşin gücü üzerindeki hâkimiyetini seferber eden Melko'nun
bu telkinlere uyarak Ku atan Dağlar'ı sürünerek açıp etekle-
rinde uzanan d zl    ve o d zl   n ortasında yükselen hari-
kulade  hri aleve ve de  l me bo acak karşı konulmaz güce
sahip yılana benzer canavarlar ve ejderhalar yeti tirmesi çok
zaman almayacaktı.

Sonrasında, yokluğu ırkda ları arasında şüphe uyandırır çekincesiyle daha fazla alıkonmayıp salıverilen Meglin evin yolunu tuttu; ancak Melko, yola çıkmadan önce onun üzerine kendisini daimî bir korkunun dehlizinde hissetmesine sebep olacak bir çeşit büyü yerle tirmekten geri kalmamıştı, işte bu yüzdendir ki Meglin'in ruhu bir daha asla huzur ve mutluluk bulamayacaktı. Yine de suratını görenlere, "Meglin'in karakterinde bir yumuşama var," dedirtecek bir ne e ve sevecenlik kisvesi altına gizlenmeyi ba armı , çevresindekiler ona  n-
cekinin aksine daha yakın davranır olmuştu; oysa ondaki bu değişim Idril'in içine eskiye nazaran daha büyük korku salı-
yordu. "Bunca zamandır kendimi çok yordu umun bilincine yeni yeni varıyorum, artık biraz dinlenceye çekilmek hiç de fena olmaz, bundan böyle herkes gibi ben de danslı müzikli e lencelere ve kutlamalara katılaca ım," diyerek durumuna açıklama getiren Meglin, maden aramak ve ta  işlemek üzere tepelere yollanmaya bir son vermişti: Oysa için aslı, korkusunu ve içini kemiren huzursuzluğu ardına gizleyecek bir s  ınak arayı ındaydı. Melko'nun her an kendisini g zetlemekte oldu-

ğu hissine kapılıyordu ki bunun nedeni üzerine yerleştirilmiş olan korku tılsımıydı; bir kez daha Orklarla karşılaşp onların eline düşeceği ve karanlığın hâkimiyetindeki salonların dehşetine maruz bırakılacağı çekincesi ile madenlerin civarında dolaşmaya da asla çıkmıyordu artık.

Yıllar gelip geçerken Idril'in nasihatine uyan Tuor, saklı tuttuğu sığınağında kazı işlerini sürdürüyordu; diğer yandan, kötülüğün emrindeki casusların yöredeki faaliyetlerinin yoğunluğunu yitirdiğini gözlemleyen Turgon endişelerinden sıyrılarak daha gevşek hareket etmeye başlamıştı. Oysaki aynı yıllar Melko'nun hummalı bir hazırlık yaptığı ve kendisi tah-tının üzerine kurulmuş yeryüzünün en derin katmanlarından çekip çıkardığı alevler ve dumanlar yardımıyla yepyeni ateş silahları tasarlayıp imal ederken, zincire vurulu olduğu yerden bir adım oynamasına mahal verilmeyen esir Noldoli'nin onun arzu ettiği cinsten madenler bulmak için durup dinlenmeksiz kazma sallamayı sürdürdüğü döneme tekabül ediyordu. Sonra bir zaman geldi, Melko'nun bir araya topladığı en hünerli metal ustaları ve büyücüler, demiri ve ateşini yoğurarak yalnızca o devirde boy gösterecek ve Büyük Son'a değin bir daha asla görölmeyecek bir canavar sürüsü vücuda getirdi. Palaları ve mızrakları ile olmadık gaddarlıklar yapmaya her daim hazır Orkların tabiatı ruhunun nüvesine işli olan bu iblisten bozma yaratıkların bazısının bünyesi demir cevheri ile o denli bağlaşıktı ki ağır ağır akan, madenden müteşekkil bir ırmak misali süzölerek ilerleyebilir, önlerine çıkan her tür engelin etrafına ve tepesine yılankavi kıvrımlar eşliğinde dolanabilirlerdi; bronz ve bakırdan yapılma bazı diğerlerine ise alaz alaz yanan birer kalp ve ruh verilmiş olup bunlar karşalarına ne dikkilse ya soluklarının yakıcılığı ile onları savurup atar ya da bu saldırıdan her nasılsa kurtulan varsa çiğneyip dümdüz ederdi; saf alevden meydana getirilmiş bir cins daha vardı ki bunlar dökme metalden yapılma birer sicim gibi kıvrılabilir ve tesir

ettikleri her türlü yüzeyi ya da dokuyu tarumar ederdi, demir ile taşın bile, onların kuvveti karşısında direnç gösteremeyip eriyerek sudan farksız hale geldiği bu yaratıkların yüzlercesi-ni Balroglar savaş meydanına inerken binek hayvanı niyetine kullanıyordu; Melko'nun Gondolin'e düzenlenecek olan saldırı için tasarlayıp bel bağladığı canavarlar içinde en korkuncu bahsi geçen bu sonunculardı işte.

Meglin'in ihaneti üzerinden yedi yaz geçmişken ve Eärendel yigit bir delikanlı olacağının müjdesini vermekle beraber he-nüz kırılğan bir çocukken, Melko tüm casuslarını geri çekti çünkü Gondolin'i çevreleyen dağlar üzerindeki her patikayı ve köşeyi artık ezberlemiş durumdaydı; Gondothlim ise son dönemde kapılmış olduğu rehabetin etkisiyle bunu Melko'nun onların yerini keşfetmekten ümidi kesip arayışa son verdiğinin ve yerleşkelerinin zapt edilememe özelliğinin onlara kazandırdığı kudret ile boy ölçüşemeyeceğini aklı kesip mücadeleden vazgeçtiğinin bir emaresi olarak algılama tedbirsizliğinde bu-lunacaktı.

Bu esnada karanlık bir ruh haline bürünen Idril'in, çevresi-ne her daim ısıltı saçmasına alışılmış güzelim suratına karam-sar bir ifade yerleştiği dikkatlerden kaçmıyor ve herkes bunun nedenini sorguluyordu; ama Turgon yine de surlar üzerindeki nöbetçilerin sayısının azaltılıp eski haline indirgenmesi tali-matı vermekten çekinmedi ve sonbahar yaklaşp da mevsimlik meyvelerin toplanması sona erdiğinde, şehir ahalisi neşeli bir hava içinde kış festivallerinin hazırlığına girişti: Tuor'a gelince, duvarların tepesinde tek başına dikilmiş, sıra sıra dizili maz-gallı siperin arasından bakışlarıyla Kuşatan Dağlar'ı kolaçan etmeyi sürdürüyordu o da.

Idril gelip yanı başında durduğu bir vakit, saçları rüzgârda savrulan eşinin güzelliğine hayran kalan Tuor onu öpmek üze-re eğildiğinde, yüzünde hüzünlü bir ifadeyle, "Bir tercihte bu-lunman gerektiği günler geldi çattı," dedi kız fakat Tuor onun

bu sözlerle ne demek istediğini anlamadı. Ardından kocasını eve sürükleyen Idril, ona oğulları Eärendel'in güvenliğinden dolayı duyduğu endişenin yüreğini büyük bir şüpheye düşürdüğünü ve perde arkasında Melko'nun bulunduğunu zannettiği müthiş bir felaketin üzerlerine çökmek üzere olduğu hissine kapıldığını anlattı. Tuor onu yatıştırmak için ne kadar uğraşırsa da bunu başaramazken, kız ona gizli kaçış güzergâhı hazırlıklarının ne aşamada olduğuna dair sorular yağdırıyordu ve Tuor kazılan tünelin aşağıdaki ovanın ortalarına değin ulaştığı bilgisini verince kızın içi bir nebze ferahladı. Bununla birlikte, kazıların ara verilmeksizin devam ettirilmesi telkininde bulunan kız, bu aşamadan sonra gizlilikten ziyade süratin önem taşıdığını vurguladı, "çünkü vakit artık iyiden iyiye daraldı." Gondothlim arasındaki asillerin ve savaşçıların en cesur ve güvenilir olanlarından özenle seçilecek bir gruba gizli kaçış güzergâhının varlığı ve de amacının açıklanması şeklinde bir tavsiyede daha bulundu ve kocası bunu da dikkate aldı. Bunlar sarsılmaz bir muhafız kıtası meydana getirecekti ve hatta Tuor'a olan bağlılıklarını perçinlemek üzere onun hanedan arınasını giysilerine ve zırhlarına işlemelerine karar verildi ki kralın ailesine mensup büyük bir kumandan olmanın kendisine kazandırdığı hak ve itibar bu hareketi temize çıkarırdı. "Dahası," diye ekledi kız, "bu iş için babamın onayını da alacağım." Halk arasında gizliden gizliye yaptığı konuşmalarda, iş o raddeye gelir de kent düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalır ya da Turgon öldürülürse, Tuor ile oğlunun etrafında toplanmaları çağrısında bulunuyor, dinleyenler ise bu sözlere alayla yaklaşıyor ve Taniquetil ile Valinor Dağları ayakta kaldığı sürece Gondolin'in de dayanacağını dile getiriyordu.

Yine de Turgon ile durumu olduğu gibi gözler önüne serip görüşmekten çekiniyor, Tuor'un bunu yapma arzusuna da gem vuruyordu kız çünkü her ne kadar ona derin bir sevgi duysalar ve hürmet gösterecekler de –ne de olsa mağrur, asil ruhlu ve şanlı

bir kraldı— onun Meglin'e olan güvenini ve kentin onu düşürülemez kılan sarsılmaz kudreti karşısında Melko'nun ümitlerinin kırıldığı yönündeki yaklaşıma kör bir inatla sarılışını dikkatle gözlemliyorlardı. Bu fikre sarılmasında Meglin'in kurnazlıkla yönelttiği telkinlerin önemli payı vardı. Bu Gnom'un hilekârlığı çok ileri düzeye varmıştı, zaten vaktinin çoğunu karanlık madenlerde çalışarak geçirdiği dönemlerden beridir halk onun hakkında, “Kara samur sembolünü kendisine arma edişine şaşmamak gerek,” diye fısıldaşırđ; kimi taş işçilerinin anlık bir ihmâl sonucu ağzından laf kaçırması ve âdeta bunu teyit eder gibi, kendisine yakın olanlar arasında Tuor'un her nasılsa tedbiri elden bırakıp birtakım bilgiler paylaşmış olduğu bazılarının boş bulunup konuşması sonucu, gizli güzergâhın varlığından dahi haberi olmuş ve konuyla ilgili bilgi edindikçe buna karşılık kendi planını geliştirmeye koyulmuştu.

Kış artık iyiden iyiye bastırmıştı ve Tumladen ovasına don oturmuş, göletlerin üzerini buz tabakası kaplamıştı; Amon Gwareth'te ise çeşmelerden şırl şırl sular akmaya devam ediyor, saray kapılarının iki yanındaki ağaclar çiçek açıyordu ve halk mutluluk içindeydi... ta ki gün gelip Melko yüreğinde nicedir beslediğı fenalığı üzerlerine salana kadar.

Çok sert bir kış böylelikle geride bırakılırken, Kuşatan Tepeler'in dorukları hiçbir zaman olmadığı kadar uzun süre kar altında kaldı; ama ihtişamıyla nihayet çıkagelen ilkbaharın bu beyaz mantonun eteklerini eritmesiyle suya doyan vadi boydan boya çiçek açacaktı. Nost-na-Lothion, namıdiğer Çiçeklerin Doğuşu festivali de halkın çocuklar gibi şenlenerek kendini kaybettiğı kutlamalar eşliğinde geçerken, kendilerini verimli bir senenin beklediğı ümidi Gondothlim'in ruhunu coşturuyordu ve bir süre sonra Tarnin Austa, yani Yaza Açılan Kapılar adı verilen büyük şenlikler dönemine geldi sıra. Gece yarısında, ağırbaşlı bir hava içinde başlayan merasim, onu izleyen Tarnin Austa günü tan ağarıncaya dek, tüm gece boyunca

şehir genelinde tek bir çıt bile çıkarılmadan sürdürölür, güneşin doğuşuyla birlikte de koro halinde söylenen kadim şarkılar eşliğinde tatbik edilirdi bu festival. Sayılamayacak kadar çok sayıda yıllardan bu yana, yaz mevsiminin gelişi, kentin doğu yönüne bakan duvarı üzerine toplanan ahalinin, doğan güneşi hep birlikte şarkılar söyleyerek buyur etmesi suretiyle kutlanmıştı; o sene de yine aynı şekilde, herkesin sabahlayacağı gece başladığında, tüm şehir gümüşü ışıklar saçan fenerlerle donatılırken, koruluklarda yeni yaprak salmış ağaçların dalları üzerine mücevherleri andırır renklerle parıldayan ışıklar yerleştirilmiş, şarkı söylemeye âdet gereği ancak şafak sökerken başlanacak dahi olsa sokaklarda müzik aletleriyle icra edilen birbirinden hoş ezgilerin hafif tınısı yankılanır olmuştu.

Güneş tepelerin ardında gözden kaybolurken halk hoşnutluk ve heves içinde festivale hazırlanıyordu – beklenti dolu bakışlar o andan itibaren Doğu ufkuına çevrilecekti. Güneş tamamen gözden yitip de arazi bütünüyle karanlığa gömüldüğünde, ansızın yeni bir ışık kendini gösterdi, kaynağını sıradağların kuzey yamaçlarının ötesinden alıyor gibi gözükken ve gittikçe belirginleşen bu parıltı herkesi hayrete düşürmüş, telaşlı bir kalabalığın koşuşarak duvarlar ve surlar üzerine toplanmasına yol açmıştı. Bu ışıltının her geçen an daha kızıl bir tona bürünerek artması topluluğun kapıldığı genel şaşkınlığın yerini şüpheyi bırakmasına, dağların zirvesindeki kar sanki kan ile boyanmışçasına kızıl bir renk alışına tanıklık ettikçe de o şüphenin korkuya dönüşmesine sebep oluyordu. Melko tarafından gönderilen ateş-yılanlarının Gondolin'e düzenlediği saldırı böyle başlamıştı işte.

Derken tepelerdeki gözcü mevkilerinde nöbet tutanlardan aldıkları taze haberleri şehir halkına yetiştirme telaşıyla nefes nefese kalan atlılar göründü düzlükte; ateş saçan canavarların ve şeklen ejderhaya benzeyen iblislerin odak noktasını teşkil ettiği bu haberler tek bir ibare ile özetleniyordu: "Melko tepe-

mize çöktü.” Güzelim şehre bir uçtan diğerine yayılan dehşet ve ıstırap öyle büyüktü ki sokaklar ve mahalle araları kaşla göz arasında kadınların çığırışı ve çocukların zırl zırl ağlayışı ile dolmuş, meydanlar ise apar topar silahlarına sarılan askerlerin çizme sesleri ve zırh şingirtıları ile çınlamaya başlamıştı. Gondothlim’in önde gelen tüm hanelerinin rengârenk sancakları bu hengâmenin ortasında seçilebiliyordu. En görkemli manzara ise bizzat kralın hanesine bağlı tugayın üzerine ay, güneş ve kızıl bir kalp şeklindeki kraliyet sembolleri işlenmiş olan beyaz, altın ve kırmızı renklerle bezeli hanedan sancağı altında saf tutuşuydu. Bu kalabalığın ortasında hepsinden en az bir baş uzun olan Tuor tüm heybetiyle dikilirken, örme zırhı gümüşü parıltılar saçıyordu; etrafına şehir halkı içindeki en sağlam yapıları ve çetin dövüşçüler toplanmıştı. Bu gruba gözü takılanlar, bu yaman savaşçıların miğferinin iki yanına tutturulmuş kuğu veya martı kanadını andıran figürler ile kalkanlarına işlenmiş Beyaz Kanat amblemini görünce şaşkınlığa düşmekten kendilerini alamadılar. Diğer taraftan, Meglin’e yakın olanlar da aynı meydanda toplaşmıştı ve kapkara renkte zırhlara büründüğü görülen bu grubun üzerindeki giysilerde ve taşıdığı teçhizatı herhangi bir amblem veya işaret göze çarpmamakla birlikte, samur kürkü ile kaplı çelikten yapılma yuvarlak miğferleri ile birincil silah olarak seçtikleri kazma misali iki yana uzanan çift-başlı baltalar dikkat uyandırıyor. Hem suratına hem de taşıdığı teçhizatın cilalı yüzeyine tekinsiz bir pırıltı yerleşmiş olan karanlık yüz ifadesine ve somurtkan bakışlara sahip pek çok savaşçı kısa süre içinde Gondobar prensi Meglin’in etrafına toplanmıştı. Şimdiye kuzeydeki tepeler bütünüyle kızıl bir aleve boğulmuş, Tumladen düzlüğüne inen yamaçlardan aşağı âdeta ateşten nehirler akmaya başlamış, şehir halkı gittikçe artan ısıyı tüm benliğinde hisseder olmuştu.

Mücadeleye hazırlanan diğer birlikler arasında sayıca en kalabalığı, arınalarında Kırlangıç ve Gökteki Kemer simgele-

rini kullanan hanelere mensup olanlardı ki şehirdeki en usta okçuları da içeren bu iki grup duvarlar üzerindeki geniş boşluklara dizilmişti. Kırlangıç hanesinin beyaz, koyu mavi, mor ve siyah renklerinin iç içe geçtiği üniformalar giyen askerleri, miğferlerinde tüy motifi, kalkanlarının yüzeyinde ise ok başı sembolü taşıyordu. Liderleri Duilin, atikliğiyle koşu ve zıplamada herkesi geride bırakan, ok ve yaya sarıldığında ise nişancılıkta rakip tanımayan biriydi. Zenginliğiyle meşhur Gökteki Kemer hanesine bağlı olanlar ise rengârenk zırhlar içinde sıra sıra dizilirken, silahlarının üzerine kakılı mücevherler artık tüm göğü kaplamış olan kızıl ışık huzmesi altında titreşiyordu. Bahsi geçen bu son birliğin gök mavi renkteki her bir kalkanının sırtına yakut, mor kuvars, safir, zümrüt, krizopraz,* topaz ve kehribardan oluşan yedi ayrı değerli taşın bir araya getirilmesiyle elde edilmiş gösterişli birer mücevher mihlanmış, miğferlerine ise kocaman birer opal tutturulmuştu. Onların reisi ise üzerine yıldız biçimli kristal nakışlar işli mavi bir harmani ile savaş meydanına inen ve ucu kavisli kılıcıyla diğerlerinden ayrılan –ki Noldoli içinde başka hiç kimse ucu kıvrık kılıç taşımazdı– Egalmoth isimli yiğitti ama silah anlamında onun birinci tercihi de yayını gerdi mi kendi hanesindekiler arasında herkesten daha uzağa fırlatabildiği oktu.

Bunların yanı sıra arnasında Sütun motifi kullanan hane ile Kar Kulesi amblemlili haneye mensup olanlar vardı ki her iki grup da Gnomların en uzun boylusu Penlod'un komutası altındaydı. Kudretli bir hane olan Ağaç klanının yeşil renkli elbiselere bürünmüş askerleri de ayrıca muharebeye hazırды. Demir saplı sopalar ve de sapanlar ile donanmış olan bu gruba önderlik eden Galdor'un tüm Gondothlim ahalisi içinde yiğitlikte sadece Turgon'un gerisinde kaldığı kabul görürdü. Kalkanlarında dört bir yana ışık saçan güneş sembolü taşıyan Altın Çiçek hanesinin reisi Glorfindel'in ise kaftanı altın sırma-

* Krizopraz: Elma yeşili tona sahip, nikel içeren bir çeşit kuvars taşı. –çn

lar ile öylesine yoğun işlenmişti ki ilkbaharda kırlangıçotuyla bezenmiş bir çayırı andırıyordu; kollarındaki altın sarısı haller bu göz kamaştırıcı giysiyi tamamlıyordu.

Çok geçmeden başlarında reisleri Ecthelion olan ve kentin güney yakasından çıkagelen Çeşme klanının ayırt edici unsurları ise gümüş ve elması; soluk renkli, çok uzun ve parlak kılıçlar taşırlar, flüt sesleri eşliğinde çarpışmaya girerlerdi. Onların peşi sıra yürekli savaşçılardan kurulu Arp klanı göründü; ne var ki bunların reisi Salgant gerçekte namert ödeğin tekiydi ve öteden beri Meglin'e dalkavukluk ediyordu. Giysileri bazısı gümüş bazısı altın püsküllerle süslüydü ve hanedan arınlarında siyah zemin üzerine gümüşten bir arp resmedilmişti; Salgant'ın şahsi arınasında ise klanın geri kalanından farklı olarak bu arp altın rengindeydi ve Gondothlim'in savaşçıları içinde yalnızca o, belki de ağır cüsseli ve tıknaz olduğundan, savaşa at üstünde katılmayı tercih ediyordu.

Ufukta beliren tehdide karşı silaha sarılan grupların sonuncusunu Gazap Çekici namıyla anılan klan teşkil ediyordu ve en usta demircilerin ve zanaatkârların çoğu bu topluluk içinden çıktığından, tüm diğer Ainur'dan ziyade Demirci Aulë'ye hürmet ederlerdi. Kollarının müthiş kuvveti sayesinde çekici andıran büyük gürzler ve son derece ağır kalkanlar taşımakta hiç mi hiç zorlanmazlardı. Eski dönemlerde onların hünerlerine çokça başvuran Noldoli'den Melko'nun madenlerinden kaçınmayı başarmadan önce orada çektikleri çilelere dair sayısız hikâye dinlediklerinden olsa gerek, şeytani eylemlerine aşına oldukları o kötücül varlıktan ve onun emrindeki iblislerin en korkuncu olan Balroglardan ölesiye nefret ediyorlardı. Tüm Gnomların en güçlüsü olan, atılganlıkta ise ancak Ağaç klanından Galdor'un gerisinde kalan Rog liderlik ediyordu onlara. Renklerden kızıla çalan altın ile demir siyahını benimsemiş olan bu hane kendisine amblem olarak ise Kıvılcımlar Saçan Örs sembolünü seçmişti ki zaten kalkanlarının üzerine de örs

üzerine sertçe indirilmekten ötürü dört bir yana kıvılcım sıçratan bir çekiç motifi işliydi. Sayısı bir hayli kalabalık olan bu birliğin mensupları cesaretle ve cüretkârlıkla âdeti birbiriyle yarışıyor, o gün kötülüğün güçlerine karşı sergilenecek olan mücadele sırasında onca hanenin temsilcileri arasında en büyük şana erişen de yine bu klanın savaşçıları olacaktı; öte yandan yazgılarının da bir o kadar kötü çizildiği söylenebilir, nitekim günün sonunda içlerinden biri bile savaş alanından sağ çıkamayıp reisleri Rog'un yanı başında topluca can vereceklerdi ve böylece icra ettikleri zanaatlardaki o eşsiz hünerleri de yeryüzünden silinmiş olacaktı.

Gondothlim halkını meydana getiren on bir haneye mensup savaşçıların belirleyici özellikleri ve hanedanlık armaları ile o günkü muharebe öncesi dizilimi böyleyken, Tuor'un yakın korumalığını yapan manga, yani Kanat figürü taşıyan sancığın altında bir araya gelenler de on ikinciyi teşkil ediyordu. Yüzüne gaddar bir ifade yerleşmiş olan bu reis o günü sağ atlatabileceğine inanmıyordu belli ki – surların tepesindeki evinde ise eşi Idril oğulları Eärendel'i kurtarma girişiminde bulunmak üzere zırhlara bürünmekle meşguldü. Uyuduğu odanın duvarlarında kamaşan kızıl ışıkların yarattığı tuhaf atmosferden dolayı korkuya kapılmış olan çocuk ağlıyordu; şımarıklık yapması halinde ateşler içindeki Melko'nun gelip kendisini cezalandıracağına ilişkin dadısı Meleth'in tekrar tekrar anlatarak zihnine işlemiş olduğu ürkünç masallar şimdi şimdi musallat oluyordu ona. Tam o sırada annesi yanına gelip önceden gizlice hazırlattırmış olduğu örme zırhtan yapılmış ufak yelege ona giydirince çocuk göğsü kabararak coşkuyla haykırmaya başladı. Idril'in gözlerine yaşlar birikmişti oysa çünkü bu güzelim şehre ve de biricik aşkı Tuor ile birlikte yaşadıkları o sıcak yuvaya büyük bir sevgiyle bağlıydı; şimdiyse onun mahvının an meselesi olduğunu idrak ediyor ve kuzeydeki dağlardan sökün eden dev sürüngenlerin kudreti karşısında

bunca zamandır biçimlendirdiği tasarıların beyhude kalacağı endişesine kapılıyordu.

Gece yarısına halen dört saat vardı ve artık sadece kuzey değil, doğu ve batı ufkunda da gökyüzü kızıl bir tona bürünmüştü; derisi demir zırhtan farksız devasa boyutta yılanlara benzeyen canavarların ilerlemesine paralel ortalığa yayılan alevler tepelerin eteklerine değin inip istilacılar Tumladan düzlüğüne erişirken ve bu güzergâh üzerinde konuşlanmış olan gözcüler neye uğradıklarını şaşırarak esir düşüp de geçtikleri her yere kırbaç darbeleriyle gazap kusan Balroglar tarafından hemen oracıkta işkenceye tabi tutulmaya başlarken, yalnızca Kartalların Yarığı diye de anılan Crithorn'un bulunduğu dağların en güney yamaçları bu bozgunun etki alanı dışında kalmış gözüküyordu.

O sıra Kral Turgon bir savaş konseyi topladı ve kraliyet ailesine mensup birer prens olmaları dolayısıyla Tuor ile Meglin de bu kurula katıldı; Egalmoth ve uzun Penlod yanı sıra Duilin de oradaydı, beraberinde Ağaç klanından Galdor ve altın sırmalar içindeki Glorfindel ve müziğe sevdalı Ecthelion ile uzun adımlarla topluluğa yaklaşan Rog da. Son gelişmelerden ötürü korkuya kapılmış titreyen Salgant da dahil olmak üzere onun kadar asil kandan gelmese bile yüreği onunkinden daha cesur diğer lordlar da toplantıdaki yerini almıştı.

Söz alan Tuor ılık ve ateş düzlüğü tamamıyla kaplamadan surların dışına şiddetli bir akın düzenlenmesi önerisinde bulundu; pek çokları bu öneriye esasen arka çıkınakla birlikte bunun genç kızları, hanımları ve hatta çocukları da içeren topyekûn bir hamle şeklinde mi yoksa kentin dışına bir kez çıkıldı mı kaçış yolu bulmak üzere farklı yönlere ilerleyecek bağımsız yarma harekâtları şeklinde mi düzenleneceği hususunda görüş ayrılıkları vardı; Tuor ise ikinci seçeneğin tatbik edilmesinden yanaydı.

Karşıt fikir yalnızca Meglin ve Salgant'tan çıkmıştı ki onlar,

kent surları içinde kalınmasını ve içeride istiflenmiş bulunan hazinelerin her ne pahasına olursa olsun korunmasını salık veriyordu. Meglin'in bu yaklaşımı ortaya atmasının ardında art niyet yatıyordu, şöyle ki, Noldoli'den bazısının, kendi eliyle onların üzerine saldığı bu kâbustan sağ çıkmayı başarması ve dahası, ihanetinin açığa çıkması durumunda gün gelip kendisinden intikam alınacağından fena halde korkuyordu. Salgant ise düşürölmesi güç bir kalenin görece güvenli konumu terk edilerek açık alanda yıkıcı darbelere maruz kalma riski alınmasını akıl kârı bulmadığını vurgulayıp şehrin surları içinde mevzi alınmasında ısrar etmekle Meglin'in düşüncelerine de tercümanlık etmiş oluyordu.

Derken Samur hanesinin lordu, Turgon'un yegâne zayıf noktasını hedef alarak yeni bir hamlede bulundu: "Yüce kralımız, Gondolin kenti sayısız mücevheri, değerli metali, birbirinden nadir hazineleri ve geçmişten günümüze Gnomların el hüneriyle yapılmış eşsiz güzellikte nice kıymetli eşyayı bünyesinde saklıyor, oysa şu an burada hazır bulunan bütün lordlar –ki bana sorarsanız cesaretleri, bilgiliklerini gölgede bırakmakta– bu zenginlikleri Düşman'ın eline bırakmaya hazır. Düzlükteki muharebede galip gelsek bile şehir yağmalanmaktan kurtulamaz ve Balroglar geri çekilirken ölçülemeyecek büyüklükte bir vurgunu da yanlarına katarlar." Turgon'un bu ifadeler karşısında belli ki içi karararak sıkıntılı bir inilti koy verdiğini gözlemleyen Meglin, kralın Amon Gwareth üzerine kurulu bu biricik hisarının benzersiz zenginliğine ve güzelliğine olan tutkusunu deşelemekle doğru bir yöntem izlediğini anlamıştı. Bu defa sesine daha ateşli bir tını vererek tekrar atıldı: "Aşılamaz kalınlıkta duvarlar inşa etmek ve geçit vermez kapılar tasarlamak için bunca zamandır harcadığınız emekler bir hiç uğruna mıydı yani; Amon Gwareth tepesinin savunmacılarına bahşettiğı kudret vadinin en çukur yerindekinden farksız mı veya bu tepeye yığılı olan silahlar ile binlerce ok

tehlike ânı gelip çattığında her şeyi bir kenara bırakıp kendini-
zi çeliğe ve ateşe hükmeden ve adımlarının azameti yeri göğü
sarsmakla kalmayıp Kuşatan Dağlar'ı bile çınlatan bir hasmın
önünde, tüm savunma avantajından feragat etmiş şekilde düz
ovaya atmanızı gerektirecek kadar etkisiz ve kıymetsiz mi?"

Bahsi geçen sahneleri zihninde canlandırıp ürperen Salgant
sesini yükselterek şu yorumda bulundu: "Meglin'in hakkı var,
yüce kralımız, onun sözlerine kulak vermek gerek." Bunun
üzerine kral aksi yönde görüş belirten tüm diğer lordların uya-
rılarını hiçe sayarak bu ikilinin verdiği akla uydu: Akabinde
oradakilerin hepsine duvarlara yapılacak saldırıya hazırlan-
mak üzere mevzilerdeki yerlerini alma talimatı vererek konseyi
sona erdirdi. Tuor ise gözleri dolu dolu olmuş şekilde kralın
sarayını terk ederek Kanat sancağı altına toplanmış takipçi-
lerinin önüne düşüp evinin yolunu tuttu; vadiye yayılan ışık
şimdiye yangın kızılı bir tona bürünüp dört bir yanı sarmış,
boğucu bir hararet ve çevreye dayanılmaz kokular salan kesif,
kapkara duman bulutları kente uzanan patika ve yollara hâkim
olmuştu.

Canavarlar vadi boyunca ilerledikçe Gondolin'in beyaz ku-
leleri al bir renge bürünüyordu; ateş kusan ejderhalar ile bronz
ve demirden dökülme zırhlardan bile daha sağlam gövdeye sa-
hip dev sürüngenlerin şehrin üzerine kurulu bulunduğu tepe-
nin eteklerine yaklaştığını gördükçe savunmacılar arasında en
yaman olanların dahi kanı damarlarında donuyor, istilacıların
üzerine savurdıkları oklar hiçbir etki sağlamıyordu. Sonra bir-
den, onca hengâmenin ortasında umut dolu bir haykırış yük-
selerek bir uçtan diğerine tüm surlara yayıldı, ateş sürüngen-
lerinin tepenin iki yandan aşağı dökülen suların da etkisiyle
camsı bir kayganlık edinen o dimdik yamaçlarına tırmanama-
ması ihtimali zihinlerde belirmişti zira; gelgelelim iblislerin
tepenin eteklerine dip dibe uzanıp hep birden ateş kusması
sonucu Amon Gwareth'in akıntıları ile bu alevlerin kesiştiği

bölgeden muazzam bir buhar kütlesi yükselmeye başladı. Yine aynı noktadan etrafa öyle bir ısı yayılıyordu ki kadınların bazıları baygınlık geçirirken ağır zırhlar içindeki erkekler sıcaktan bunalıp bitap düşmüş, kralın sarayı önündeki çeşme haricinde şehirdeki tüm pınarların kaynama derecesinde ısınan sularından buharlar çıkar olmuştı.

Melko tarafından o gün savaş meydanına sürülen tüm birliklerin komuta mertebesine getirilerek onurlandırılmış bulunan Balrogların lideri Gothmog, kurmaylarına da danıştıktan sonra ordusunun önüne çıkacak her tür engelin etrafını sarmalayıp üzerini kaplama özelliğine sahip tüm demir iblisleri seferber etme kararı almıştı. Bu doğrultuda bunlara kendilerini birbirinin üstüne yığıp kentin kuzey duvarları önünde etten bir kümbet meydana getirme talimatı verdi; işin garibi bu yöntem öyle başarılı oldu ki sarmal sarmal uzanan bedenlerin oluşturduğu devasa yığının surların eşigine değin yükseldiği, gözcü kulelerine ve mazgallı siperlere uzanmasının an meselesi olduğu görülürken, üst üste binen gövdelerin gitgide artan ağırlığına daha fazla dayanamayan kapılar çok geçmeden müthiş bir gürültü eşliğinde göçüverdi: Yine de kapıları çevreleyen duvarların büyük kısmı zedelenmemiş olup halen dimdik ayakta idi. Hemen ardından bu defa vaktiyle kralın emriyle surların üzerine konuşlandırılmış olan savunma düzenekleri ile mancınıkların bu acımasız canavarların üzerine kocaman kargılar ve kaya parçaları savurup eritilmiş metal yağdırmaya başlamasıyla, canavar yığınının zangırdayıp bir nebze yıprandığı gözlemlendiyse de bu karşı saldırının pek bir fayda sağlamadığının anlaşılması uzun sürmedi çünkü kızgın lavlar bile ciddi herhangi bir zarara yol açmaksızın yaratıkların derisinden kayıp zemine kadar dökülüyordu. Derken en üstteki canavarların fikir birliğine varmışçasına vücutlarını kanırtarak yer açması sonucu yığının tepesinde bir gedik meydana geldi ve nefret edilesi bir goblin cinsi olan Orklar ardı arkası kesilmez

sürüler halinde bu boşluktan dışarı uğrayarak surlara hücum etti; dört bir yana savurdukları palaların uyandırdığı dehşeti ve kurbanlarının zırhını delmekte kullandıkları geniş ağızlı mızrakların o uğursuz pırıltısını tarif etmeye ne hacet!

Bu gelişme üzerine güçlü bir çılgılık koy veren Rog, Gazap Çekici klanına mensup savaşçıların önünde muharebenin orta yerine atılırken, Ağaç armalı hanenin cesur reisi Galdor da kendi birliğinin başına geçip onu izledi. Heybetli çekiçlerden ve demir saplı sopalardan yükselen darbe sesleri Kuşatan Dağlar'ın yamaçlarında çınlıyor, Orklar bu saldırının şiddeti karşısında yaprak gibi dökülüyordu; Kırlangıç ve Gökteki Kemer klanlarının savaşçıları ise saldırganların tepesine kapkara renkli sonbahar yağmurlarını aratmayacak yoğunlukta dalgalar halinde ok yağdırmakla meşguldü ve savaş alanını saran duman tabakasının ve kargaşanın göbeğinde hem Orklar hem de Gondothlim bu oklara hedef olup can veriyordu. Çatışma son derece çetin geçerken, Gondothlim, safları takviye kuvvetlerce devamlı sıkıştırılan düşmanın ezici çoğunluğu karşısında tüm cesaretine rağmen yavaş yavaş gerilemekten kurtulamadı ve bir süre sonra goblin sürüleri kentin en kuzey kesimlerinde hâkimiyeti kısmen ele geçirmişti.

Tuor ise bir süredir Kanat armalı savaşçıların önünde kargaşa içindeki sokaklarda kendisine yol açma mücadelesi veriyordu ve nihayet evine ulaştığında oraya kendisinden önce varmış olan Meglin ile karşı karşıya geldi. Kentin kuzey kapısı civarında yoğunlaşan çatışmalara ve şehri bir uçtan diğerine saran çalkantıya güvenen Meglin planlarını hayata geçirmek için doğru anın geldiği fikrindeydi. Tuor'un uzunca zamandır hazırlığını yapmakta olduğu gizli kaçış rotası hakkında geniş bilgi edinmişti (yine de bu bilgileri yakın geçmişte toplamış ve tüm detayları öğrenme şansı yakalayamamıştı) ve bu tünelin bir safhada elbet Kaçış Yolu ile kesişeceği çıkarımında bulunduğundan, onu kendi lehine ve Noldoli aleyhine kul-

lanma fırsatı yaratma niyetiyle elindeki bilgileri kral veya bir başkasıyla paylaşmaksızın kendi tasarısını şekillendirmişti. Bu işin gizli kalmasına büyük özen göstererek Melko'ya haberciler göndermiş ve ona, saldırı düzenlendiğinde Kaçış Yolu'nun ağzına nöbetçiler yerleştirmesi telkininde bulunmuştu; şimdi ise Eärendel'i yakalayıp surların dibindeki alevlerin ortasına atma ve sonrasında Idril'i tutsak alarak onu daha önce hiç girmedigi ve haliyle aşına olmadığı tünel boyunca kendisine rehberlik etmeye zorlama ve bu sayede, şehri kiskacına alan ateş ve kıyım ortamından sıyrılıp kızı da beraberinde sürükleyerek Melko'nun egemenliğindeki topraklara ulaşma gayesindeydi. Diğer yandan, bu dehşetengiz hengâmenin ortasında, Melko'nun vaktiyle kendisine vermiş olduğu, karanlığın güçlerince olası bir enselenme anında kimliğini açığa vurup kendisini güven altına almak üzere saklı tuttuğu mührün işe yaramayabileceği endişesine de kapılmıyor değildi Meglin, bu yüzden de o habis Ainu'ya emellerine ulaşma yolunda her türlü hizmeti vermeyi göze almıştı. Tuor'un ise yangında öyle ya da böyle can vereceğine kuşkusu yoktu, nitekim Salgant'a hasmını en şiddetli çarpışmaların cereyan ettiği kraliyet sarayına yönlendirerek bu sayede kendisine vakit kazandırma görevini vermeyi ihmal etmemişti – oysa nereden bilebilirdi ki Salgant ani bir ölüm korkusuna kapılarak evine kaçmıştı ve şimdi hem bedenen hem ruhen sarsıntıya uğramış vaziyette yatağında uzanıyordu; Tuor ise beraberinde Kanat klanı savaşçıları ile kendi evine erişmeyi başarmıştı.

Çatışmaların sesini duydukça yüreği onu savaşın orta yerine atılmaya itiyordu gerçi fakat öncelikle Idril ve Eärendel ile vedalaşıp yanlarına bir muhafız mangası vererek onların tünel boyunca hızla uzaklaşmasını sağlamalı ve ancak ondan sonra öleceğini bile bile savaşın izdihamına geri dönmeliydi: Gel gör ki şimdi Samur hanesinden bazı savaşçıların kapısına dayandığına tanık oluyordu ki Meglin bu işi yaptırmak için

şehir sınırları dahilinde daha hunhar ve kötü kalpli kişiler bulamazdı doğrusu. Ama neresinden baksan bunlar özgür iradeye sahip Noldoli idi ve efendilerinin aksine hiçbiri Melko'nun kötücül tılsımının etkisi altında da değildi, bundan dolayıdır ki, aldıkları talimata rağmen Idril'e dokunmaya yanaşmadılar ve Meglin'den sayısız hakaret yemek pahasına bu işe bulaşmamayı tercih ettiler.

İş başa düşünce Meglin, Idril'i saçından kavrayarak sırf oğlu Eärendel'in alev deryasının ortasına yuvarlanışına tanıklık edip eziyetlerin en büyüğünü çeksin diye onu surların tepesindeki siperlere doğru sürüklemeye başladı; ama çocuğun ayak sürüyüp ona köstek oluşu, güzelliği ve narinliği dikkate alındığında böylesi bir direnç göstermesi, hiç beklenmeyen, üstelik bu girişimle yapayalnız yüzleşmek durumunda kalan kızın ise dişi bir kaplan gibi mücadele edişi, bu tuhaf üçlünün mesafe kat etmesine engel oluyordu. Meglin bir yandan küfür üstüne küfür savurarak bu dişli ana-oğul ile cebelleşirken, Kanat klanı savaşçıları imdada yetişti ve Tuor öyle hiddetli bir nara attı ki şehrin çok uzak kesimlerinde kılıç sallamakta olan Orklar bile bu sesle irkilip dört bir yana kaçıştı. Kanat armalı savaşçılar Samur sancağı altındakilerin ortasına kasırga gibi dalarak bir solukta onları darmadağın etmişti. Meglin bunu görür görmez elindeki kamayı Eärendel'e saplayıp işi çabuk yoldan bitirmek istedi; ama çocuk tam da o anda dişlerini derinlemesine gömererek onun sol elini ısırınca yalpaladığı için, savurduğu darbe kamanın ancak gevşekçe saplanmasına yol açmış, Idril'in önceden oğlunun üzerine giydirdiği küçük yelegin örgü zırhı kamanın yana kaymasına neden olmuştu; zaten bu anlık duraksama Tuor'a iş işten geçmeden korkunç bir gazap ile onun üzerine çullanma fırsatı tanımış oluyordu. İzleyen birkaç saniye içinde bıçak tutan elini kısıkıvrak yakalayıp bükerek Meglin'in kolunu kırması ve onu gövdesinden tutup havaya kaldırarak bir sıçrayışta surların üzerine çıktıktan sonra aşağıya savurması

hayret verici bir hızla gerçekleşmişti. Bu ölüm uçuşu sıradışı bir manzara ortaya koymuş, Meglin'in bedeni düşüş süresince üç defa Amon Gwareth üzerindeki çıkıntılara çarptıktan sonra ancak alevlerin ortasına gömülerek gözden yitmişti; böylelikle Meglin ismi Eldar ve Noldoli arasında bundan böyle yalnızca utançla anılacak biçimde tarihe karışmış oluyordu.

Samur klanı savaşçıları, Kanat hanesine bağlı olanları sayıca hayli bastırıyordu ve üstelik öldürülüşüne tanık oldukları liderlerine karşı vefalıydılar, bunun sonucunda Tuor'un üzerine saldırdılar ve kıran kırana bir mücadele baş gösterdi fakat Tuor öyle bir gazaba kapılmıştı ki karşısında hiç kimse duramıyordu ve surlardan aşağı atılmaktan kurtulanlar çareyi sığınacak karanlık bir delik bulmak üzere kaçmakta buluyordu. Tuor ile adamlarının bir sonraki hedefi şehrin ana giriş kapıları önünde süregelen çarpışmalara katılmaktı çünkü o taraftan gelen çarpışma seslerinin şiddeti gittikçe artırıyordu ve Tuor oradaki savunmanın takviye edilerek ayakta tutulması halinde şehrin yıkımdan halen kurtulabileceği inancındaydı; itirazlarını duymazlıktan geldiği Voronwë'yi kendisi geri dönünceye ya da çatışmanın gidişatıyla ilgili onlara haber gönderinceye kadar Idril'e göz kulak olması için birkaç savaşçıyla birlikte orada bırakarak uzaklaştı.

Artık kapılardaki çatışmalar son derece çetin bir vaziyet almış, Kırlangıç hanesinin reisi Duilin surlardan aşağı ok yağdırdığı sırada, Amon Gwareth'in eteklerinde bir o yana bir bu yana sıçrayarak devamlı mevzi değiştiren bir grup Balrog tarafından ansızın üzerine savrulan ateşli kargılardan birine hedef olmuş ve siperlerden aşağı uçup yere çakılarak korkunç şekilde can vermişti. Bunu izleyen dakikalarda Balrogların fırlatmayı sürdürdüğü ateşten yapılma kargılar ve gökyüzünde küçük birer yılan gibi süzülerek uçuşan alevli oklar surların gerisinde bulunan çatıları ve bahçeleri tutuşturmuş, kısa süre içinde ortalıkta yanıp küle dönmemiş ne bir ağaç ne de çimenlik

veya çiçek kalmış, bembeyaz duvarlar, sütunlar ve kemerler, ise bulanıp kararmıştı: Hepsinden daha kötüsü, iblislerden bir kısmının sürüngenlerin demir zırhı andıran derisine tutunarak kıvrım kıvrım gövdelerden meydana gelme yığının tepesine tırmanışı ve bu avantajlı konumdan yararlanıp yayları ve sapları yardımıyla duvarların öte yanını dur durak bilmeksizin alev yağmuruna tutmak suretiyle kentin arka kısımlarını yangına vererek böylelikle savunmacıların ana kitlesinin kaçış yolunu kapatmış oluşuydu.

Sonra şöyle haykırdı Rog: “Varsın etrafa dehşet saçsınlar, içinizde şu Balroglardan korkan var mı? Asırlardan bu yana Noldoli halkına zulmeden, şimdiyse alevli oklarıyla akıllarınca kaçış yolumuzu tıkayan lanetli yaratıklar işte karşımızda. Davranın artık, Kıvılcımlar Saçan Örs sancağının yiğitleri, yaptıkları tüm kötülüklerin hıncını çıkaralım onlardan!” Ardından, o upuzun sapından kavradığı gürzünü iki yana sallayıp önüne kim çıkarsa yıkarak düşman kuvvetleri tarafından zapt edilmiş olan kapıya değin kendisine yol açtı: Kıvılcımlar Saçan Çekiç sancağı altında mücadele veren savaşçıların hepsi kabaca büyük bir kama meydana getirecek şekilde onu takip ederken, kapıldıkları hiddetten dolayı gözleri çıkmak çıkmaktı. Noldoli halkının şarkılarında daha nice nesil anılacak olan bu hücum öylesine gösterişliydi ki bu grubun önüne çıkma gafletinde bulunan Orkların pek çoğu geriye sürülüp surlardan aşağı uçmaktan ve ateş denizi içinde gözden yitmekten kurtulamamıştı; Rog’un adamları ise hızını alamayıp sürüngen yığınının tepesine atlamış ve bu defa alevden birer kırbaça ve çelik pençelere sahip dev cüsseli Balroglar ile savaşa tutuşmuştu. Art arda indirdikleri darbeler yardımıyla onları etkisiz hale getirinceye dek hırpalamış, kamçılarını yakalayıp onlara karşı kullanmayı bile başarmış, bu iblisleri onların öteden beri Gnomlara yaptığı hunharlığı aratmayacak bir şiddetle dövmüşlerdi; bu çatışma sırasında Balrogların uğradığı kayıp Melko’nun birlik-

lerinin muharebedeki genel durumunu tehlikeye düşürecek boyuta ulaşmıştı, kaldı ki o güne dek hiçbir Balrog, Elf veya İnsan eliyle öldürülememişti.

Gidişatın kendileri açısından vahim olduğunu gözlemleyen Balrogların Reisi Gothmog, ani bir karar vererek şehir geneline yayılmış iblislerinin hepsini bir araya toplayıp onlara yeni bir talimat vermekte gecikmedi: İçlerinden bir kısmı Çekiç sancağı altındaki Elflerle yüzleşip onların karşısında bilhassa geri-lerken, asıl kalabalık grup büyük bir süratle düşmanın kanadını çevirerek ona ejderhalardan meydana gelme yığının ve şehir kapılarının bulunduğu daha yüksekçe olan arka kısımdan saldıracaktı, bu sayede Rog geri çekilebilse bile bunu ancak büyük kayıplar verme pahasına yapma durumunda bırakılacaktı. Öte yandan, düşmanın bu hamle ile neyi hedeflediğini sezinleyen Rog, beklendiği gibi vuruşa vuruşa geri çekilmektense, elinin altındaki askerlerin hepsini seferber ederek onları cepheden karşılayan ve aşamalı olarak geri çekilip onları tuzağa çekmesi planlanan grubun üzerine yüklendi; artık plan dahilinde değil, gerçekten bozguna uğradıkları için önleri sıra kaçıyorlardı. Düşman birliğinin Tumladen düzlüğüne dek sürülen artıklarının canhıraş cıgıllıkları havayı yırtıyordu şimdi. Çekiç hanesini temsil eden yaman birlik, kendisini Melko'nun iyiden iyiye afallamış durumdaki kuvvetlerini kesip biçmeye kaptırmıştı ki bir ateş-ejderince desteklenen Ork ve Balroglardan kurulu çok kalabalık bir grup tarafından önleri nihayet kesildi. Orada, liderleri Rog'un etrafında, son adam da düşünceye dek hasımlarına ölüm saçmayı sürdürerek, amansız bir demir ve ateş yağmuru altında bir bir can vereceklerdi ve Gazap Çekici arınası taşıyan her bir savaşçının beraberinde yedi düşman da götürerek düşüşü, o kavmin şarkılarında yer edecekti. Rog'un ölümü ve takipçilerinin safdışı kalışı Gondothlim üzerine çöken felaketin daha ağır seviyelere ulaşmasına yol açacak, çatışmaların her sahnesinde safları gerileyen birlikler çareyi şehrin

daha iç kesimlerine çekilmekte bulacaktı, işte bu esnada, dar bir sokakta kıştırılan Penlod sırtını duvara vermiş yiğitçe vuruştuğu sırada, Sütun ve Kar Kulesi klanlarına mensup daha pek çoklarıyla beraber telef olacaktı.

Varılan son aşamada Melko'nun goblin sürüleri kentin ana giriş kapısını ve her cephede duvarların büyük kısmını kontrol altına almışken, Kırlangıç ve Gökkuşağı klanlarının mevcudu eriyip tükenme noktasına gelmişti; surların içinde ise işgalciler kent merkezine ve hatta Kraliyet Sarayı'nın bitişiğindeki Çeşme Meydanı'na erişecek kadar hâkimiyet sağlamış durumdaydı. Ama oraya çıkan yollar leşlerin oluşturduğu yığınlar yüzünden tıkanınca, saldırıya ara verip durum değerlendirmesi yapma gereği duydular zira Gondothlim'in sergilediği umulmadık direnç ve yiğitlik, öngörülenin ötesinde ve düşmanlarına oranla çok daha fazla zayıat vermelerine yol açarak onları şaşkınlık içinde bırakmıştı. Rog ve askerlerinin Balroglar arasında gerçekleştirdiği kıyım da savaşın başlangıcında varlığından çokça cesaret alıp güvendikleri bu iblislerin pekâlâ alt edilebilir olduğunu kanıtladığından onları ayrıca endişeye sevk etmişti.

Son gelişmelerin ardından istilacıların harekât planı muharebenin o âna kadarki kısmında elde etmiş oldukları kazanımları muhafaza etme esasına oturmuştu ve bu doğrultuda, bronz sürüngenler kocaman ayaklarıyla ağır fakat sebatlı adımlar atarak demirden hemcinslerinin gövdesine tırmanıp duvarlara ulaşırken, orada ateş ejderhalarının sırtına binmiş Balrogların içeri girebileceği bir gedik açmayı başardı: Ama bu işi olabildiğince hızlı gerçekleştirmeleri gerektiğinin farkındaydılar çünkü söz konusu ejderlerin püskürttüğü alevlerin ısısı elbette sonsuza dek dayanacak değildi ve ancak Melko'nun egemenliğine kimsenin meydan okuyamadığı kendi hükümlerlik alanında onlar için açmış olduğu kuyulardan tedarik edilen lavlarla beslenip taze tutulabiliyordu.

Ancak habercileri son sürat yola çıkmıştı ki Gondothlim

saflarının ortalarında bir yerden narin bir müzik sesi yükseldi ve bunun ne anlama gelebileceğini gayet iyi biliyorlardı: O âna dek cereyan eden kapışmanın büyük kısmını kulesinin en yüksek mevkilerinden birindeki gözlem yerinden seyretmekle yetinen Turgon'un, bilhassa yedekte bekletmiş olduğu Ecthelion ve beraberindeki Çeşme hanesinin savaşçılarının muharebe alanında nihayet boy gösterdiğinin işaretiydi bu ses. Hep birden çalınan flütlerin ezgisi eşliğinde yürüyüşe geçen bu topluluğun giysilerine ve zırhlarına hâkim olan kristal ve gümüşü unsurların şaşaalı pırlıltısı, dört bir yanı sarmış bulunan alevlerin kızıllığı ve daha şimdiden harabe haline gelmiş olan şehrin karanlığı ortasında görülmeye değer bir manzaraydı.

Sonra müzik ansızın kesildi ve Ecthelion'un gür bir sesle kılıçların çekilmesi komutu vermesiyle beraber, Orklar ne olup bittiğini henüz sezinleyemeden yalın çelikten bir sağınağa tutuldu. Söylenen odur ki bu çatışmada Ecthelion'un birliği o iğrenç ırkın Eldalië ile giriştiği tüm savaşlarda düşenden daha fazla goblinin canını almış, bu bağlamda bu kumandanın adı Orklar arasında ilelebet dehşet uyandırırken, Eldar savaşçılarının kendilerini yüreklendirmek için savurduğu bir savaş narası halini almıştı.

Şimdiye Tuor ile Kanat arımalı savaşçılar da Ecthelion'un Çeşme sancağı altında vuruşan savaşçılarının yanında saf tutacak şekilde çatışmanın göbeğine atılmıştı ve bir yandan amansız darbeler indirip karşı hamleleri savuşturmak suretiyle birbirlerine destek çıkarak, Orkları neredeyse kent kapılarına değin adım adım geri püskürtmeyi başardılar. Fakat tam o sırada şiddetli bir sarsıntının meydana gelmesiyle savaşçı kitlesi çalkalandı ve saldırının ivmesi kesildi çünkü bir süredir Amon Gwareth boyunca kendilerine bir yol oluşturmak ve şehir surlarına doğrudan darbe indirebilecek konuma ulaşmak için güdümlü bir uğraş içine girmiş olan ejderhalar çıkmıştı sahneye; duvarda şimdiden bir gedik açılmış, çöküp harabeye dönen

nöbet kulelerinin molozu zemini kaplamıştı bile. Kırlangıç ve Gökteki Kemer arması taşıyan savaşçılar, bu yıkıntıların arasında kıran kırana vururken diğer yandan kentin doğuya ve batıya bakan surlarını düşmana karşı savunma mücadelesi veriyordu; ancak Tuor, Orkları önü sıra sürerek o kesime ulaşmak üzere olduğu sırada, derisi madeni zırhla kaplı bu yılanlardan birinin cüssesinin tüm ağırlığıyla duvara yaslanması üzerine batı surunun bir bölümü sarsılıp yıkıldı ve oluşan boşluktan içeri sırtında Balroglar ile beraber ağzından ateş saçan bir iblis daldı. Ayırık çenesinden dışarı alev dalgaları saçılan bu solucanın karşısına çıkanlar hemen o an safdışı kalırken, Tuor'un miğferinin iki yanını süsleyen kanatlar dahi kararmıştı fakat bu komutan kendi sancağına bağlı muhafızların yanı sıra Yay ve Kırlangıç klanlarından artakalanlar içinde bulabildiği tüm savaşçıları da etrafına toplayarak yerini korumayı başarmıştı ve onun sağ kanadında ise Ecthelion, Güney Çeşmesi klanı savaşçılarını saflara dizmekle meşguldü.

Ejderlerin ortaya çıkışıyla cesaret toplayan Orklar, gedikten içeri üşüşen Balroglara katılarak yeni bir şevkle Gondothlim'in üzerine çullanıyordu şimdi. Bu kapışma esnasında Tuor, Ork reislerinden Othrod'u miğferini ortadan ikiye çatlatacak sertlikte bir darbe ile öldürürken, önde gelen bir diğer savaşçı olan Balcmeg'i üst üste yaptığı hamleler sonucu lime lime etmiş, Lug'u ise her iki bacağını diz altından kesip atan tek bir balta darbesiyle etkisiz hale getirmeyi bilmişti, öte yandan Ecthelion da ortalarına rüzgâr gibi daldığı iki goblin subayını bir çırpıda kesip atmakla kalmayıp düşman birliklerinin en yaman dövüşçüsü olarak bilinen Orcobal'ın kafasını dişlerine değin yarmıştı; bu iki liderin gayreti ve ustalığı sayesinde diğer hasımları bertaraf ettikten sonra hızlarını alamayıp hep birlikte Balrogların üzerine atılmaları çok vakit almayacaktı. Bu kudretli iblislerden üçü Ecthelion'un kılıcı altında can vermekten kurtulamadı zira onun silahının nüvesini teşkil eden parlaklık,

bu canavarların demirden zırhını deşiyor ve onların bünyesi-
nin temel ögesi olan ateşi zedeliyordu, bu sebeptendir ki onun
darbelerine maruz kalınca acı içinde kıvranmaya başlıyorlardı;
Tuor'un elinde yıkıcı etkisi katlanan Dramborleg isimli balta-
nın her savruluşunda da daha büyük korkuya kapılıyorlardı,
keza havada savrulurken dalışa geçmiş bir kartalın kanatları-
nın hışırtısına benzer bir ses çıkaran ve indiği yere ölüm kusan
bu silah kaşla göz arasında içlerinden beşinin canını almıştı.

Gelgelelim sayısı az olanın kalabalığı alt etmesi sıkça görü-
len bir durum değildi elbet, nitekim Ecthelion'un sol kolun-
da Balroglardan birinin savurduğu bir kamçı darbesi sonucu
bir yırtık oluşmuş, üstelik tam da ateş-ejderi duvar yıkıntıları
arasında kendisine yol açıp dosdoğru onun üzerine ilerlediği
sırada aldığı bu yaranın acısıyla kalkanını da yere düşürmüştü.
Ecthelion dayanak niyetine Tuor'a yaslanmak durumunda ka-
lırken ve Tuor da öteye çekilmektense onu yalnız bırakmamayı
seçerken, bu ikilinin, önüne ne çıksa un ufak ederek ilerle-
meyi sürdüren canavarın ayakları altında kalıp telef olması an
meselesiydi: Derken Tuor'un ani bir hamleyle yaratığın ayak-
larından birine baltasını indirmesi sonucu açılan yaradan alev
fışkırırken acı bir çığlık basan canavar o devasa kuyruğunu
şuursuzca bir o yana bir bu yana sallamaya başladı; bu esnada
hem Ork hem Noldoli saflarında pek çokları kuyruk darbeleri-
ne hedef olup ölecekti. Oluşan boşluktan faydalanan Tuor tüm
kuvvetini toplayıp Ecthelion'u kucağına almış ve imdada yeti-
şen bir grup askerin perdelemesi sayesinde ejderin saldırısın-
dan kurtulup uzaklaşabilmişti; fakat canavarın yarattığı kıyım
feci boyutlardaydı ve verilen kayıplar Gondothlim saflarını bir
hayli zayıflatacaktı.

Peleg oğlu Tuor'un bir yandan Çeşme klanından Ecthelion'a
kendisini siper edip vurularak adım adım geri çekilişi ve başka
bir yara almasına izin vermeksizin onu çatışma alanından uzak-
laştırışı böyle gerçekleşmişti işte ama ejderler ve diğer düşman

birlikleri tüm kuzey surları da dahil olmak üzere kentin yarısına hâkimdi artık. Şehrin o kesimindeki sokaklarda gezinip ortalığı yağmalayan düşman kolları karşılarına çıkan bahtsızları erkek, kadın, çocuk demeden katlediyorlar ve dahası, şartlar elverdiğince bunlar içinde ellerini bağlayıp tutsak ettikleri ve haşince sürükleyip demirden ejderhaların gövdelerince sarmalanan demir kafeslere tıktıkları birçoğunu da ileride Melko'ya hizmet etmelerini sağlamak amacıyla karanlık topraklara sürülecekleri zamanı beklemek üzere hazırlıyorlardı.

Tuor bir süre sonra kuzey yönünden Halkçeşmesi Meydanı'na giriş yapmış ve Galdor'u, meydanın batı girişini teşkil eden Inwë Kemerini, Ağaç klanı birliklerinden artakalan bir avuç adamla beraber kalabalık bir goblin güruhuna karşı tutarken bulmuştu. Orada Galdor, Tuor'un canının kurtulmasına vesile oldu çünkü Tuor, Ecthelion'u taşıdığı sırada yerde uzanmakta olan bir bedeni karanlıkta fark etmeyip tökezlemesi sonucu yere düşüp adamlarının gerisinde kalmış, bunu fırsat bilen Orkların her ikisinin de tepesine binmesini ancak Galdor'un demir saplı sopasını hiddetle savurarak yaptığı ani müdahale önleyebilmişti.

Kanat arınlı muhafızların yanı sıra, Ağaç ve Çeşme hanelerine mensup olanların ve hatta Kırlangıç ve Gökteki Kemer sancağı taşıyan savaşçıların artıkları bir araya toplanarak, yabana atılmayacak güçte tek bir tümen meydana getirilmiş ve Tuor'un tavsiyesi üzerine Çeşme Meydanı terk edilip onun hemen yanı başındaki, savunmaya daha elverişli görülen Kraliyet Meydanı'na geçilmişti. Bu yeni mevki önceden akla zarar derinliğe ve berrak mı berrak suya sahip geniş bir kuyunun etrafına konuşlandırılmış birbirinden güzel meşe ve kavak ağaçlarını bağrında yaşatırdı; oysa şimdi Melko'nun emriyle hareket eden habis ve tiksiniç sürünün tecavüzüne maruz kalarak allak bullak edilmiş, kuyunun suları içine düşen sayısız ceset yüzünden kirlenip zehirlenmişti.

Son savunma hattını teşkil edecek olan ve eldeki kaynaklar dahilinde en sağlam şekilde vücuda getirilen birlik, Turgon'un hükümranlılık merkezi önünde uzanan bu Saray Meydanı'nda toplanmıştı işte. Aralarında pek çok yaralı ve hatta baygın düşmenin eşiğinde olan asker vardı, Tuor ise gecenin geride kalan kısmı boyunca katlandığı onca zahmete ve sergilediği mücadeleye ek olarak ölümden farksız bir baygınlık içine sürüklenmiş olan Ecthelion'u taşıdığı için bir hayli yıpranmış durumdaydı. Yeni oluşturulan tümene, Kemerli Yol boyunca kuzeybatı yönünden ilerleyerek önderlik ettiği sırada (kaldı ki bir yandan da hasımlarının onları geriden vurmasına mâni olmak için de kayda değer bir çaba sarf etmekteydiler) meydanın doğu yakasından coşkun bir gürültü yükseldi ve bir de baktılar ki Altın Çiçek hanesinin sağ kalan son fertlerinin başında Glorfindel çıkagelip onlara katıldı.

Bahsi geçen bu son grup, ana kapı civarında süregiden çatışmalara dahil olmak üzere dolambaçlı bir güzergâh izleyerek yol aldığı sırada, kentin doğu yakasındaki Büyük Pazar Yeri'nde Balrogların başını çektiği güçlü bir Ork birliğinin onları gafil avlayıp üzerlerine atılması sonucu dehşetengiz bir mücadeleye tutuşmuştu. Bu yolu izlemelerinin sebebi düşmanı hazırlıksız yakalayıp sol kanattan vurmak iken baskına uğrayan kendileri olmuştu; sonrasında saatlerce sürecek kıran kırana bir çarpışmaya girişmişler ve bu da yetmezmiş gibi surlarda açılan gedikten içeri giren bir ateş-ejderinin üzerlerine gelip saflarını darmadağın etmesiyle Glorfindel ancak büyük kayıplar verme pahasına bir kaçış yolu açarak artakalan pek az adamıyla bu kumpastan kurtulmayı ucu ucuna başarabilmişti; erzak ve malzeme stokları yanı sıra eşsiz bir işçiliğin ürünü olan nice nesnenin istiflenmiş olduğu bu kıymetli mevki de yanıp küle dönüyor ve böylelikle yitirilmiş oluyordu.

Anlatılan o ki, Glorfindel'in gönderdiği endişeli habercilerden vaziyeti öğrenen Turgon, Arp armalı savaşçıları vakit kay-

betmeksizin onların yardımına sevk etmiş fakat Salgant onlara Küçük Pazar Yeri'nin konuşlanmış olduğu ve halbuki gerçekte kendi evini de kapsayan daha güneydeki meydanı koruma görevi verildiğini söyleyip yanlış yönlendirme yaparak asıl emri onlardan kasten gizlemiş, askerler de telaşla o yöne koşmuştu. Şimdiyse Salgant'ın yanıltmasından her nasılsa sıyrılıp kralın sarayı önüne erişmeyi başarmışlardı; o sıra Glorfindel'in safalarının dibine değin erişmiş olan düşman kuvvetlerinin zafere ne denli yaklaştığı göz önüne alındığında, bunun tam vaktinde cereyan eden bir gelişme olduğu şüphe götürmez. Arp sancağı taşıyan askerlerin bu hasımlar üzerine müthiş bir coşkunluk ve itkiyle beklenmedik şekilde çöküşü komutanlarının o ödleğe ihanetini tamamen telafi ederken, düşmanlar gerisingeri pazar meydanına püskürtülmüş, ne var ki kapıldıkları gazabın şiddetinden ötürü gözü dönen bu birliğin, kendilerini dizginleyecek bir liderden yoksun kalmış olmanın getirdiği disiplin eksikliğinin de etkisiyle hızını alamayan askerlerinin pek çoğu ya alevlerin ortasında mahsur kalıp feci şekilde can vermiş ya da orada hevesle pusuya yatmış olan dev yılanın ağzından saldırdığı yakıcı nefes önünde boğularak yıkılmıştı.

Büyük pınarın suyundan içerek kuvvet tazeleyen Tuor, sonrasında Ecthelion'un miğferini başından çıkardı ve içini suyla doldurarak hem ona içirdi hem de baygınlıktan kurtulmasına yardım etmek için yüzüne su çarptı. Emirleri altındaki birliklerle meydanı temizlemiş bulunan Tuor ve Glorfindel, giriş noktalarından çekebildikleri kadar adam çekip güney yönündeki haricinde, meydanın tüm giriş noktalarının önüne birtakım engeller yığdirmışlardı. Egalmoth da güneye bakan o cepheden meydana giriş yaptı işte. Başlangıçta surların tepesindeki savunma teçhizatlarının kumandası ondaydı; fakat durum çoktandır mazgallı siperlerden aşağı mancınıkla taş savurmaktan ve ok yağdırmaktan ziyade, sokaklarda diş diş göze göz bir mücadele gerektirir hale geldiğinden, o da yayını bir kenara

bırakıp Gökteki Kemer ve Kırlangıç klanlarından bazı askerleri de yanına alarak meydana inmişti. Bunun ardından düşman mangalarıyla her karşılaştıklarında onlara yıkıcı darbeler indirerek şehrin içinde kol gezmeye başlamışlardı. Hatta bu sayede önceden tutsak edilmiş olan pek çok ırkdaşlarını serbest bırakıp yanlarına katmışlar ve gerek dört bir yana dağılmış vaziyette amaçsızca dolaşan başıboş askerler, gerekse ilk çatışmaların ardından bozguna uğrayıp kaçışmış birlikler arasında rastladıklarını bir araya toplayarak saflarını sıklaştırmışlar, çetin bir mücadeleyle kendilerine yol açıp nihayet Kraliyet Meydanı'na ulaşmışlardı; şimdiye öldüğünü varsaydıkları komutanın, bu yaman tugayın başında çıkageldiğini görmek diğerlerini sevince boğmuştu. Meydanda toplanmış veya Egalmoth'un refakatinde oraya ulaştırılmış olan bütün kadın ve çocuklar, kraliyet sarayının salonlarına sığınırken, civardaki evler son savunma için tahkim edilmeye başlanmıştı. Sağ kalanlar içinde, her ne kadar her birinin sayısı iyiden iyiye azalmış olmakla beraber tüm hanelerin temsilcileri mevcut iken, sadece Gazap Çekici klanından hiç kimse yoktu; son sığınma yeri içinse o âna dek herhangi bir hasar almamış olan kraliyet sarayı seçilmişti. Sarayı savunmakla yükümlü muhafız alayı açısından bunda utanılacak bir durum yoktu zira ezelden beridir onların asli görevi dinç bir vaziyette hazırda bekleyip kralın şahsını korumak olagelmmişti.

Aynı esnada Melko'nun kuvvetleri de eldeki tüm unsurları bir araya toplamakla meşguldü ve bu doğrultuda, kuzey, doğu ve batı yönlerinden sırtlarında Balroglar, beraberlerinde ise Ork sürüleri olduğu halde tam yedi ateş-ejderi şehri kat edip Kraliyet Meydanı'nın bulunduğu bölgeye ulaşmıştı. Böylelikle çok geçmeden meydanın giriş noktalarında hazırlanmış olan bariyerlerin başında feci bir çatışma koparken, Egalmoth ile Tuor savunmaya destek olmak üzere mevziden mevzie yetiştiriyor, Ecthelion ise pınarın başında baygın vaziyette uzanıyordu;

burada savunmacılar tarafından sergilenen direnç ve azim, tüm zamanların şarkıları ve öyküleri içinde benzersiz bir nitelik kazanacaktı. Ama en sonunda ejderhalardan biri kuzeydeki bariyeri yıkıp geçmeyi başardı – bunun sonucunda, vaktiyle oraya uğrayanları o benzersiz güzelliğiyle hem seyir hem gezi keyfi anlamında kendisine hayran bırakan Güller Geçidi'nin bulunduğu alan, üzerinde canhıraş haykırıışların cınladığı kavrulup kömüre dönmüş bir patikadan ibaret hale gelecekti.

Tuor bu canavarla yüzleşmek üzere hazırlandıysa da çatışmanın karmaşası içinde Egalmoth ile birbirlerinden koptuklarından, meydanın pınarın da bulunduğu merkez kesimine dek gerilemek durumunda kalmıştı. Orada dayanılmaz boyutlara ulaşan ısıнын etkisiyle bitap düşüp yere çökmüş durumda, Melko'nun öz oğlu sayılan kudretli iblis, Balrogların Reisi Gothmog tarafından tepelenmek üzereydi ki benzi çelik grisine çalacak ölçüde solgunlaşmış, kalkan tutan sol kolu ise aldığı yaradan ötürü atıl vaziyette bedeninin yanına düşmüş olan Ecthelion, geniş bir adımla onu aşarak düşman başkumandanının önüne dikildi ve karşılarındaki heybetli hasım ile teke tek dövüşe girişerek onu öldürmeyi başaramadıysa da en azından kılıç tutan kolunu yaralayıp silahını avucundan düşürmesine neden oldu. Hemen ardından, Noldoli kavminin en göz alıcı temsilcisi, Çeşme klanının reisi Ecthelion ani bir sıçrayışla Gothmog'un üzerine atıldı ve her iki bacağına hasmının uyluklarına dolayıp onu kısıtırırken miğferinin tepesindeki sivri ucu bu habis düşmanın göğsüne sapladı; bunun üzerine Balrog'un acı dolu bir çığlık koyverip öne doğru yıkılmasıyla, birbirine dolanmış vaziyetteki iki düşman kraliyet sarayının önündeki kuyunun dipsiz derinliklerine gömölüp gözden kayboldu. Orada, eceliyle buluışan canavar ile birlikte çelik zırhlar içindeki Ecthelion da sonsuza dek yitip gidecek ve Çeşme hanesinin efendisinin bu ateşli kapışması serin sularda nihayete ermiş olacaktı.

Ecthelion'un beklenmedik saldırısı sayesinde zaman kazanıp kendine gelme fırsatı yakalayan Tuor, Çeşme klanının derin bir sevgi beslediği bu liderince sergilenen yiğitlik karşısında bir an gözyaşlarını tutamadıysa da etrafında süregiden çarpışmaların gürültüsü ile zihnini toplamış ve kılıç gücüyle kendisine yol açıp güçlkle sarayın kapılarına erişebilmişti. Başkumandanları Gothmog'un safdışı kalışının yarattığı dehşet yüzünden düşman saflarının çözülmekte olduğu fark edilince sarayın kapıları açılmış ve hanedanlık muhafızları kralın da bizzat katılımıyla büyük bir ihtişamla kıtalar halinde alana sökün etmiş, düşman sürüleri üzerine gazap kusan bu yeni kuvvet aynı süreçte Balrogların kırk kadarını kılıçtan geçirmek gibi büyük hüner ve cesaret isteyen bir işi de başararak meydanın genelinde hâkimiyetin yeniden kazanılmasını sağlamıştı. Bununla da kalmayıp dört bir yana saçtığı onca aleve rağmen ateş-ejderlerinden birini geri püskürtmeyi de başarmışlar ve onun kuyudan aşağı düşüp telef olmasına yol açmışlardı. Söz konusu olay aynı zamanda o güzelim pınarın sonunu da getirmişti; suyun üzerine buhar çökmüş, pınarın kaynağı kurumuş, çeşmeden göğe doğru fışkıran suların yerini bir müddet yükseldikten sonra çevre araziye gitgide yayılan kesif bir is bulutu almıştı.

Pınarın felakete uğraması savunmacıların durumunu da beklenmedik ölçüde tehlikeye düşürmüş, kaynar denebilecek ısıya sahip hava dalgaları ve kör edici sis bulutları meydanı sarıp sarmalarken, hanedanlık muhafızları, kimisi ısıya yenik düşerek kimisi ise düşmanın darbeleri, dev yılanların saldırıları ve hatta kazara birbirini kılıçtan geçirerek can vermişti; yine de içlerinden bazısı kralı güven altına almayı başarmıştı ve sağ kalanlar Glingol ve Bansil adlı ikilinin komutası altında yeniden bir araya toplanıyordu.

Sonra şöyle seslendi onlara kral: "Gondolin'in düşüşü de kendisi kadar görkemli olacak," ve bu ifade üzerine dinle-

yiciler dehşetle ürperdi çünkü bu sözcükler geçmiş dönem kâhinlerinden Amnon'un sözleriyle bire bir uyuşuyordu; fakat o anda krala duyduğu merhamet ve sevginin körüklemesiyle yırtınırcasına haykırarak araya girdi Tuor: "Gondolin henüz düşmedi, hem Ulmo onun felakete uğramasına seyirci kalmayacaktır!" O sırada tıpkı Tuor'un şehre ilk kez gelip de Ulmo'nun mesajını ona ilettiğindeki gibi Tuor sarayın girişindeki Ağaçlar'ın dibinde, kral ise giriş kapısına uzanan merdivenlerin başında olmak üzere, azametle dikiliyorlardı. Gelgelelim Turgon'un buna cevabı şöyle oldu: "Onun telkinlerini kulak ardı etmekle felaket bulutlarını Ovanın Çiçeği üzerine bizzat ben çektim ve buna karşılık Ulmo da kentimizin bir ateş denizi içinde kavrulup gitmesine seyirci kalıyor. Sevgili şehrimizin akıbetine dair içimde hiç ümit kalmadı ama Noldoli kavminin çocuklarının bahtı ilelebet kara olmayacaktır."

Söylenenleri can kulağıyla dinlemekte olan Gondothlim savaşçıları, hep birlikte doğrulup silahlarını çarparken şöyle devam etti Turgon: "Üzerimize çökmüş olan felakete karşı direnmeyi aklınızdan geçirmeyin, çocuklarım! Gücü kuvveti yerinde olanlar bir an önce kaçıp canını kurtarmaya baksın, belki buna hâlâ vakit vardır: Ama öncelikle Tuor'a bağlılık yemini etmelisiniz." Ama Tuor araya girdi: "Tek bir kral var ve o da sizsiniz," ama Turgon'un yanıtı hazırды: "Öyle olsa bile artık bir kez olsun kılıç savurmayacağını bilin," ve başındaki tacı kendi elleriyle çıkarıp Glingol'un ayaklarının dibine bıraktı. Yanı başında dikilmekte olan Galdor uzanıp tacı yerden alarak ona geri uzattıysa da Turgon onu kabul etmedi ve başı çıplak bir vaziyette sarayının yanında yükselen beyaz kulenin basamaklarını en üst kata varıncaya değin tırmanmaya koyuldu. Zirveye ulaşınca aşağıdakilere dağların yamaçlarında yankılanan boru sesini andırır bir tonda tekrar seslenirken Ağaçlar'ın dibinde toplaşmış olan kendi halkı yanı sıra meydana çöken duman bulutu içinde bekleşmekte olan düşmanlar da aynı berraklıkla

işitiyordu söylediklerini: “Noldoli’nin zaferi çok görkemli olacak!” Söylendiğine göre bu olay tam da gece yarısı cereyan etmekteydi ve Orklar bu sözleri alaycı bir bağrış çağrış sağanağı eşliğinde karşılamıştı.

Sonrasında düşman üzerine bir akın düzenlenmesi fikri üzerinde konuşulmaya başlandı ve iki ana eğilim ortaya çıktı. Birçokları düşman hattını yarıp geçme seçeneğini imkânsız görüyor, düzlüğe veya tepelere ulaşma olanağı bulunmadığını ve yapılabilecek en doğru şeyin kralın yanı başında son nefesine dek dvşp postu pahalıya satmak olduğunu savunuyordu. Fakat Tuor ister son an gelip çatınca kendi ırkdaşlarının elinden, isterse düşman kılıcı altında olsun merhamete muhtaç bunca kadın ve çocuğun lme terk edilmesini kabul edilebilir bulmadığından hazırlatmış olduğu sığınağın ve oradan dışarı uzanan gizli kaçış yolunun bahsini diğerlerine amaya karar verdi. Bu bağlamda beraberce Turgon’un huzuruna çıkıp fikrini değiştirmesi yönünde ona hep bir ağızdan yalvarmaları ve onu sağ kalanların oluşturacağı kafilenin başına geçip kentin gizli geçidin girişinin de bulunduğu güney kesimine doğru onlara önderlik etmeye razı etmeyi denemeleri önerisinde bulundu; oysa kendisi orada kalmak ve Idril ile Eârendel’in akıbetini öğrenmek için iten içe yanıp tutuşuyor, en azından onlara haber ulaştırıp Gondolin’in düşüşünün artık kaçınılmaz olduğunu ve şehirden hızla kaçmaları gerektiğini tembihlemek istiyordu. Tuor’un planı –zellikle de anlatılanlardan çıkardıkları kada- rıyla tünelin darlığı ve oradan geçmesi gereken kitlenin sayısı değerlendirildiğinde– topluluğun nde gelenlerince ümitsiz bulundysa da mevcut şartlar uyarınca tercih şansları olmadığından buna razı gelmek durumunda kalmışlardı. Gelin görün ki Turgon bu fikri onaylamakla beraber kafileye katılması yönündeki ricaları geri evirmış ve, “nderiniz Tuor olmalı,” demişti, “size layıkıyla rehberlik edecektir. Ama ben, Turgon, şehrimi terk etmeyeceğim ve onunla birlikte yanıp yok ola-

çağım.” Bu cevap üzerine kuleye alencontre tekrar haberciler gönderilerek, “Efendimiz, siz kendinize kıyıp da bizi başsız bırakırsanız Gondothlim’in hali nice olur? Bizi liderliğinizden mahrum bırakmayın!” diye yakarıldı. Fakat alacakları yanıt aynı yöneydi: “Hayır, ben burada kalacağım;” ve bunu izleyen üçüncü bir ricanın ardından kararında ısrarlı olduğu şu sözlerle anlaşıldı: “Eğer ben gerçekten kralısam, emrimi yerine getirirsiniz ve talimatlarımı sorgulamaktan vazgeçersiniz.” Sonrasında başka haberci gönderilmedi ve girişecekleri ümitsiz ve de cüretkâr seferin hazırlıkları başlatıldı. Doğrudan hanedanlık tebaasına mensup bulunup da halen hayatta olanların ise bulundukları yerden öteye bir adım dahi atmaya niyeti yoktu ve kralın çekildiği kulenin eteğinde kümelenmiş bekliyorlardı. “Madem ki Turgon’un kararı buradan bir yere ayrılmamak,” diye vurguluyorlardı, “biz de onunla kalacağız,” ve onları bu karardan döndürmeye olanak olmadığı gayet açıktı.

Kralın buyruğuna olan hürmeti ile Ildril’e ve çocuklarına duyduğu sevgi arasında feci şekilde bocalayan Tuor ise ne yönde tercihte bulunacağını bilmez bir vaziyette vicdan azabı çekiyordu; fakat dev yılanlar çoktan meydana giriş yapmış, ceset yığınlarını ve de can çekişenleri çiğneyerek kendilerine yol açıyor, düşman birlikleri ise meydana kaplayan sis tabakası içinde nihai bir saldırı için kıtalar halinde toplanıyordu; acilen seçim yapması gerekiyordu Tuor’un. Nitekim bir an sonra, sarayın salonlarına doluşan kadınların feryat figan ağlayışının ve bir zamanların yüreği yaşama sevinciyle dolu o capcanlı Gondolin ahalisinden geriye kalan bu sefil topluluğun içine düştüğü vahim durum karşısında kapıldığı hüznün de etkisiyle kararını verdi ve kadınlar, çocuklar, yaşlılar da dahil olmak üzere tüm kitleyi bir araya toplayarak eli silah tutanları ana kafilenin çevresinde bir koruma perdesi meydana getirecek şekilde konuşlandırıp kafileyi harekete geçirdi. Savaşçıların büyük çoğunluğunu grubun iki yanına ve de arkasına yerleştirmişti

Çünkü geriden gelecek saldırılara karşı sağlam durmaya dikkat ederek arpışa arpışa güney yönünde ilerlemeyi tasarlıyordu; bu sayede yeterince güçlü bir düşman birliği kendilerini kanattan sarıp nlerini kesmeye vakit bulamadan Görkemli Yol adı verilen bulvara ve Tanrılar'ın Meydanı'na erişme olasılıkları doğardı. Güney Pınarları'nın yanından geçen Akarsu Yolu'nu izleyerek kentin o yakasındaki duvara ve de kendi evine ulaşmaktı planın esas hedefi; oradan sonrası içinse gizli tünelin ne denli güvenli bir geçit teşkil ettiği konusunda ciddi şüphe-leri yok değildi. Öte yandan, yola koyulmalarının üzerinden henüz çok zaman geçmemişti ki onlardaki bu hareketlenmeyi fark eden düşman kuvvetleri derhal kafilenin sol kanadına ve de gerisine –yani sırasıyla, doğudan ve kuzeyden– amansız bir saldırı düzenledi; o sıra konvoyun sağ kanadı saray binası tarafından perdelenirken ndekilerin Görkemli Yol'a adım atması-na ramak kalmıştı.

Derken ejderler içinde en cüsseli birkaçının uğursuz parıltılar saçarak sis perdesinin ortasında ansızın belirmesiyle sol kanadında dağınık bir dövüşün süregittiği konvoyu koşuya kaldırmayı zaruri grd Tuor; Glorfindel ise artçıların başında yaman bir dövüş sergilemekteydi ve bu uğraşta Altın iek arınası taşıyan pek çok yiğit bir daha kalkmamak üzere düşüp önceden can veren yoldaşlarına katıldı. Görkemli Yol'u işte bu şartlar altında geride bırakmış ve Tanrılar'ın Meydanı şeklinde de anılan Gar Ainion'a ulaşmışlardı; hayli geniş olan bu meydanın göbeğinde kent sınırları içindeki en yüksek zemin uzanmaktaydı. Daha fazla uzaklaşmalarının mümkün olmadığına kanaat getiren Tuor, burada canlarını dişlerine takıp son bir savunma tertiplmeleri fikrindeydi; fakat dönüp de baktıklarında kendilerini takip eden birliklerin çoktan gevşediğini ve arkalarında pek az düşman unsuru kaldığını hayretle fark ettiler. Kafilenin başındaki yerini alıp Düğün Köşesi'nin önüne gelen Tuor, orada tıpkı evlendikleri gün olduğu gibi örgüleri-

ni çözüp saçlarını serbestçe salmış olan karısı Idril'i karşısında bulmuş ve şaşkınlık içinde kalmıştı. Eşinin yanı başında duran kişi Voronwë'nin ta kendisiydi fakat bakışları artık uzaklara, Kraliyet Meydanı'nın bulunduğu yöne odaklanmış olan Idril'in gözleri Tuor'u görmüyordu bile. Bu sahne karşısında tüm kafile başını o yöne çevirip kızın dalıp gittiği tarafa göz gezdirince kalpleri duracak gibi oldu; zira enselerinden bir an olsun kopmamış olan düşman kuvvetlerinin takibi niçin bıraktığının ve kurtuluşlarına neyin vesile olduğunun açıklaması gözlerinin önündeydi şimdi. Ejderlerden biri o boğum boğum gövdesiyle sarayın basamaklarını tırmanmış ve mekânın mukaddes beyazlığını lekelemişti; önlerine ne çıksa altüst edip ortalığı yağmalayan Orklar ise ardı arkası gelmez sürüler halinde saray kapılarından içeri dalıyor ve bir yandan kafileye katılmayıp orada kalmış olan kadın ve çocukları yaka paça dışarı çıkarırken tek başına âcizane bir direniş sergileyen savaşçıları bir çırpıda kılıçtan geçiriyordu. Glingol'un çarpışmaktan gücü tükenirken ve Bansil ateş kusan düşmanlarla cebelleşir, baştan aşağı ise bulanırken, kralın sarayı tamamen kuşatılmıştı. Saray kulesinin en üst katlarında kralın silueti seçilebiliyor, kulenin zemininde ise Balrogların refakat ettiği demir kaplı bir yılanın kuyruğunu kâh çırpıp kâh vurarak dört bir yana alev püskürttüğü dikkat çekiyordu; kralın evinin müthiş bir hengâmeye ve ıstıraba sahne olduğu, rüzgâra kapılıp izleyicilerin kulağına dek gelen çığlıklardan belliydi. Anlaşılan o ki Turgon'un sarayının yağmalanması ve kraliyet muhafızlarının ortaya koyduğu cesurca savunma, düşmanın zihninin ve ilgisinin kaçış yoluna düşen kafileden uzaklaşıp başka tarafa yoğunlaşmasına neden olmuştu ve bu sayededir ki Tuor'un önderlik ettiği kafile kan ter içinde ve gözü yaşlı şekilde Tanrılar'ın Meydanı'na ulaşabilmişti.

Tam o sırada Idril'in şöyle seslendiği duyuldu: "Babası kulelerin en yüksekinde ölüme kucak açan bana elbette ki yazık; ama efendilerini Melko'nun gazabına kurban veren ve artık dö-

necek bir evi olmayanlara yedi kere yazık” – o gece yaşananların uyandırdığı dehşetten dolayı perişan olup deliye dönen kız biraz da farkında olmaksızın sarf etmişti böylesi sözleri.

Ardından Tuor söz aldı: “İdril, bak ben buradayım, halen hayattayım; şimdi babanı buraya, aramıza getirmeye koşacağım, varsın Melko’nun Mahzenleri’ne götürülüyor olsun!” Her men akabinde, karısını kısı kacına almış olan kedere duyduğu tepkiyle sarsılarak, yanına bir başkasını almaksızın tepeyi gerisingeri inmeye koyulmuştu ki birdenbire şuuru yerine gelen eşi gözlerinden yaşlar saçılarak kendisini onun dizlerine atıp şöyle yakardı: “Efendim! Kocam benim, dur!” ve böylelikle onu geciktirmiş oldu. İkisi arasında bu olay cereyan ederken sarayın bulunduğu taraftan muazzam bir gürültü yükseldi. Kule tüm izleyenlerin gözü önünde alev yumağınca sarmalanmış bir kama misali dikildiği yerde ansızın çökuverdi çünkü ejderhalar civardaki diğer yapılarla beraber onun temelini de ateşe verip göçertmeyi başarmıştı. Bu dehşetengiz yıkımın gümbürtüsü yeri göğü sarsarken Gondothlim halkının kralı Turgon da böylelikle yitip gidiyor, Melko’nun zaferi o an için perçinleniyordu.

Sonra şöyle dedi İdril, ağır bir edayla: “Bilgece davranması gerekenlerin körlüğe düşüşü ne acı,” fakat Tuor onu düzeltti: “Sevdiklerimizin inatçılığı da bir o kadar acı – yine de bu hatanın cesareten kaynaklandığını unutmayalım,” ve ardından eşini kolları arasına alıp öptü çünkü Gondothlim içinde kendisi için en çok şey ifade eden kişiydi o; kız ise babasının ardından kederli gözyaşları döküyordu. Sonrasında kurmaylarına dönen Tuor şöyle belirtti: “Herkes dikkatini toplansın, buradan olabildiğince hızlı uzaklaşmalıyız, aksi halde etrafımızı sarıp bizi kısıtırırlar.” Vakit geçirmeksizin, sarayı yağmalamaktan dolayı bitap düşmüş ve Turgon’un kulesinin yıkılışı karşısında zafer sarhoşluğuna kapılmış olan Orkların bu halini fırsat bilip oradan uzaklaşmaya koyuldular böylece.

Artık kentin en güney kesimlerinde yol alıyorlar ve talan hevesiyle diğerlerinden kopup o taraflara dek uzanmış bazı düşman mangaları karşılarına çıksa bile onları önleri sıra kaçırtıyorlardı; geçtikleri güzergâh üzerinde tanık oldukları ateş ve yıkım ise hasımlarının acımasızlığının ne boyutlara vardığının göstergesiydi. Kimisi kucağında bebeğini, kimisiyse geride bırakmayı göze alamadığı birtakım özel eşyaları taşıyan çaresiz kadınlarla karşılaştıkları ve onları da kafileye kattıkları da oluyordu ancak Tuor bunların az miktarda yiyecek dışında herhangi bir eşya taşımaya izin vermiyordu. Nispeten sessiz bir bölgeye vardıklarında Tuor, Voronwë'ye baygınlık derecesinde kendini kaybetmiş durumdaki Idril'den öğrenemediği ayrıntıları sordu; Voronwë de ona savaşın gürültüsü gitgide artarken karısının yanı başında, evin kapısı önünde yürekleri endişeyle sıkışarak nasıl bekleştiklerini ve Idril'in Tuor'dan bir türlü haber gelmediği için nasıl ağlayıp sızlandığını anlattı. En sonunda kız, onları mecbur bırakmak için özellikle otoriter bir tavır takınarak beraberindeki muhafızların büyük kısmına Eärendel ile birlikte gizli geçit yoluyla hızla kaçmaları talimatı verip onları göndermişti ve her ne kadar belli etmemeye çalışsa da bu ayrılış onu kedere boğmuştu. Kendisinin ise orada beklemeyi sürdüreceğini ve kocasını yitirmesi durumunda yaşamın onun için bir anlam ifade etmeyeceğini vurgulamıştı; derken halen çevrede bulunan şaşkın kadınları ve ne yapacağını bilmez vaziyette oradan oraya koşuşturan diğerlerini bir araya toplayıp son sürat uzaklaşmak üzere tünele sokma uğraşına vermişti kendini, bunu yaparken omuz başından ayrılmayan bir avuç muhafızı ile yağmacı mangaları yakaladığı her fırsatta tepelemeyi ihmal etmiyordu; askerleri onu kılıcı eline alıp bizzat çatışmaya girmeme konusunda bir türlü ikna edememişti.

Böyle uğraştıkları sırada nispeten kalabalık bir düşman grubu ile burun buruna gelmişler ve Voronwë kızı oradan ancak Tanrılar'ın bahşetmiş olabileceği bir talih sonucu çekip uzak-

laştıramıştı, yanlarında bulunan tüm diğerleri orada öldürülmekle kalmayıp düşmanlar Tuor'un evini de yakıp yıkacak, ne var ki gizli geçidin yerini fark etmeyeceklerdi. "Bu son hadisenin ardından," diye anlatmayı sürdürdü Voronwë, "eşiniz yorgunluğun ve kederin etkisiyle şuurunun yitirip kentin içlerine doğru çılgınca koşmaya başladı – benimse alevlere kapılmasına engel olamam korkusuyla yüreğim ağzıma geldi."

Bir yandan böyle konuşurlarken şehrin güney duvarlarına ve de bir vakitler Tuor'un evinin bulunduğu yere ulaşılar ve evin tamamen yanıp yıkılarak üzerinde dumanlar tüten bir harabeye dönmüş olduğunu gördüler; bu manzara karşısında Tuor'un öfkesi feci şekilde kabarmıştı. Gelgelelim kalabalık bir Ork güruhunun bölgeye yaklaşmakta olduğuna dair sesler gittikçe yoğunlaşıyordu ve bu yüzden Tuor beraberindekileri şehirden hızla kaçmak üzere gizli tünele sokmaya odaklandı.

Geçide inen merdivenlerin başı, sürgüne çıkmak üzere olan bu grubun Gondolin'e veda etmek için son kez duraksadığı an büyük bir hüzne sahne oluyordu; üstelik tepelerin öte yanında kendilerine yeni bir yaşam kurabileceklerine dair ümitleri de son derece zayıftı zira bundan böyle Melko'nun elinden kurtulmak nasıl mümkün olabilirdi?

Kafilenin tüm üyelerinin geçitten içeri girmesiyle Tuor'un endişeleri bir nebze dağıldı; hepsinin Orklara fark ettirmeden tünele sızmayı başarması için gerçekten de Valar onlardan yardımını esirgememiş olsa gerekti. Bilhassa geride kalan bazıları silahlarını bir kenara bırakıp önceden içeriye yerleştirilmiş olan kazmalara davranarak geçidin önünü kaya ve toprak yığınlarıyla kapamakla uğraşıyordu, bu işi bitirince diğerlerine nasılsa yetişirlerdi; gelin görün ki topluluk basamakları inip de vadinin zeminiyle aynı seviyeye vardığında, şehri halen ateşe vermekte olan ejderhaların yaydığı sıcaklık işkence boyutuna ulaşmıştı; tünel toprağın çok da aşağılarındaki bir hizaya kazılmadığından, yer seviyesindeydi ve dolayısıyla alevlerle ara-

larında fazla bir mesafe olduğu söylenemezdi. Zeminde meydana gelen sarsıntılar yüzünden tavandan kopup düşen kaya parçaları, kaçaklardan birçoğunun ezilip ölmesine yol açıyor, ortama hâkim olan tütsü bulutları, meşalelerin ve fenerlerin sönmesine neden oluyordu. Bir yerden sonra, önceden oradan geçmeye çalışırken telef olmuş bazı kişilerin cesetlerine tosladılar ve Tuor, Eärendel'in de bunlar arasında bulunabileceği ihtimali karşısında korkuya kapıldı; zifiri karanlığın göbeğinde yürekleri dehşetle ürpererek koşar adım ilerlemeyi sürdürdüler. Kafile toprağın içine kazılı bu yola gireli beri neredeyse iki saat geçmişti ve tünelin son safhaları henüz tam anlamıyla rötuşlanıp da bitirilmemiş olduğundan, iki yandaki duvarlar keskin çıkıntılarla doluydu, üstelik tavan da gittikçe alçalıyordu.

Nice kayıp verdikleri çilekeş bir seyahatin ardından nihayet tünelin çıkışına varmak üzereydiler ki yolun beklenmedik şekilde kıvrıldığını ve bir zamanlar içi suyla dolu olup da sonradan her nasılsa kuruyarak üzerini sık çalı kümeleri bürümüş genişçe bir havzaya açıldığını gördüler. Idril ile Voronwë'nin önceden gizli geçide sokup kaçmaya teşvik ettiği hemen her klan mensup kişilerden meydana gelme azımsanmayacak sayıda bir halk kümesi bitkinlik ve yeis içinde usulca ağlaşıp bu açıklıkta beklemekteydi fakat Eärendel yoktu görünürlerde. Bu gerçek karşısında Tuor ile Idril'in yüreği sıkıştı. Şimdi tüm diğerleri de hep bir ağızdan feryat etmeye başlamıştı çünkü o an en dış periferinde bulundukları düzlüğün ortasında yükselen, kısa süre öncesine kadar hepsinin evini de bağrında saklamış olan o pırıltılı şehrin üzerine kurulu olduğu Amon Gwareth tepesinin dört bir yanı alevlerce sarmalanmış şu alışılmadık haliyle arz ettiği dehşetengiz manzara uzaktan belli belirsiz görülmekteydi. Ateş-ejderleri tepeyi arşınlarken demir kaplı canavarların kent kapılarından içeri girip çıktığı seçilebiliyor, belli ki Balroglar ile Orklar şehirde benzeri görülmemiş bir talan harekâtı sürdürüyordu. Kafilenin liderleri açısından bu

durumun ister istemez ferahlatıcı bir yanı da yok değildi zira Melko'ya bağlı kuvvetlerin tüm kaynaklarını kentin istilası için seferber ettiği ve kötücül unsurların bu yıkıma iştirak etmek üzere tüm dikkatini tepeye yoğunlaştırdığı düşünülürken, düzlüğün kaçakların bulunduğu bölgeye kadarki kısmının düşmandan arınmış olduğu çıkarımında bulunulabilirdi.

“Şimdi,” diye söze başladı Galdor, karşılarında cereyan eden manzarayı bir süre seyrettikten sonra, “şafak söküp de bizi ifşa edemeden Kuşatan Dağlar'a ulaşmamız gerekiyor ki bu da fazla zamanımız olmadığı anlamına gelir çünkü yaz mevsimine girmek üzereyiz ve geceler iyiden iyiye kısaldı.” Bunun üzerine grup içinde görüş ayrılığı ve tartışmalar patlak verdi çünkü bazıları Tuor'un tavsiye ettiği gibi Crithorn'a, namıdiğer Kartalların Yarığı'na erişmeyi denemenin beyhude bir girişim olacağı kanısındaydı. “Biz daha dağların eteğine varamadan güneş çoktan doğmuş olacak,” diye vurguluyorlardı kendi savlarına dayanak ararken, “işte o zaman düzlükte hızla bize yetişecek olan ejderhalar ve diğer iblisler tarafından alt edilmemiz işten değil. Onun yerine, iyisi mi Bad Uthwen'e, yani Kaçış Yolu'na ulaşmayı deneyelim çünkü oraya kadarki mesafe diğer seçeneğimizin yarısı kadar ve beraberimizdeki yaralılar ve gücü tükenmek üzere olanlar belki daha öteye değil ama en azından oraya kadar yolculuğa katlanabilir.”

Idril ise bu öneriye muhalefet etti ve kurmaylara o yolun keşfedilmekten kendisini bunca zamandır alıkoymuş olan koruyucu tılsımına artık güvenilemeyeceği uyarısında bulundu: “Gondolin artık düştüğüne göre hangi koruyucu tılsımdan bahsedebiliriz ki?” Yine de bu uyarı kadınlı erkekli kalabalık bir grubun Tuor'un yanından koparak Bad Uthwen'e ve Meglin'in tavsiyesi üzerine Melko'nun tek bir kişinin bile kaçmasına mahal bırakmamak için söz konusu kaçış güzergâhının diğer yanına kendisine yakışır bir hinlikle konuşlandırmış olduğu canavarın ağzına doğru yola çıkmasını önleyemeyecek-

ti. Geride kalanlar ise her köşesini avucunun içi gibi bildiği o düzlükte gündüzün olduğu kadar geceleyin de yönünü rahatça bulabilecek olan ve üstelik gece karanlığında bile çevresini apaçık seçmesini sağlayan benzersiz bir görme yetisine sahip bulunan Ağaç klanı ileri gelenlerinden Legolas Yeşilyaprak'ın rehberliğinde son derece hızlı yol alarak vadi boyunca ilerlemeyi sürdürmüşler ve ancak hatırı sayılır bir mesafe kat ettikten sonra mola vermişlerdi. Çok geçmeden, bundan böyle karşısında güzelliğini selamlayacak bir Gondolin şehri bulamayacak olan hüzünlü bir şafağın boz ışıkları tüm yeryüzüne yayılmaya başlamıştı; düzlüğün üzerine ise boydan boya sis çökmüştü – şaşılası bir durumdu bu çünkü o yörelere sis veya pus yerleştiği görülmüş şey değildi, kraliyet sarayının önündeki pınarın heba olup kuruyuşuydu belki de buna sebep. Yeteri kadar soluklanınca yeniden hareketlendiler ve buhar dumanlarının gizleyici duvarı içinde şafak vaktinin çok sonralarına değin görece güvenli bir şekilde yol aldılar, ta ki ister tepelerden ister harabeye dönmüş kent duvarlarından etrafı gözleyen herhangi birinin onları bu sis perdesi içinde fark edemeyeceği kadar uzaklaşıncaya kadar.

Kuşatan Dağlar ya da daha doğru bir tabirle onların eteklerindeki tepeler, vadinin o yakasında Gondolin'e kırk kilometre uzaklıktaydı ve Kartalların Yarığı Crithorn bu sıradağların eteklerinden yokuş yukarı tırmanıldığında on kilometre gibi ciddi bir yükseklikte yer alıyordu; bu da demekti ki halen aşmaları gereken dikenli çalılar ve engebelerle kaplı on kilometreden fazla mesafe vardı ve üstelik güçleri neredeyse tükenmişti. Şimdiye kan kırmızı renkte kocaman bir güneş doğudaki tepelerin yamaçları üzerinde yükselmişti; günün ilk ışıkları kafilenin bulunduğu kesimdeki sis perdesini dağıtmışsa da Gondolin'in harabeleri, üzerine bir bulut çökmüşçesine hâlâ tamamen pusa bulanık olup hayal meyal görülebiliyordu. Sisin dağılmasıyla birlikte gözlerini kısıp dikkatle bakınca, bu-

lundukları yere iki yüz metre mesafede, bir grup savaşçının iri cüsseli kurtlara benzeyen birtakım hayvanların sırtında bir yandan mızrak sallayıp kendilerini takip eden alışılmadık bir Ork mangasınca kovalanarak yayan şekilde kaçmakta olduğunu seçtiler. Bu sahne karşısında heyecanla haykırdı Tuor: “Bakın, oğlum Eärendel orada işte; ıssız arazinin ortasında yıldız gibi parlayan suratını buradan bakınca bile tanıyabiliyorum, Kanat arımalı savaşçılarıнын bazısı da yanında ve görünen o ki, başları belada.” Sonrasında nispeten daha az yorgun olanlar arasından seçtiği elli savaşçının başına geçti ve derhal ana kafileden ayrılarak güçleri elverdiğince süratli şekilde düzlüğe atıldılar. Sesini uzaktan duyurabilmek için tüm kuvvetiyle bağırarak Eärendel’in yanındakilere kaçınmayı bırakıp durmaları, aksi halde kurt-binicilerinin onları farklı yönlere kaçırtıp birbirinden kopararak rahatça kılıçtan geçireceği uyarısında bulundu Tuor, oğlu ise Idril’in ev işlerine yardım edegelen Hendor adlı bir çiftçi tarafından omuzda taşınmaktaydı ve görünüşe göre tam da o sıra bu ikili diğerlerinden ayrı düşmüştü. Tuor’un telkini üzerine bir araya kümelenen grup Hendor ile çocuğu en ortada bırakacak şekilde sırt sırta verirken, bir an sonra Tuor ve beraberindekiler de nefes nefese onlara yetişti.

Kurt-binicilerinin sayısı hayli kalabalık iken Eärendel’in beraberindeki adamların yalnızca altısı hayatta kalmıştı; bu durum karşısında Tuor binicileri çevreleme ve bu sayede içlerinden bir tekinin dahi bu kapandan sıyrılarak haberi düşmanın ana birliklerine yetiştirmesine mâni olma gayesiyle kendi adamlarını bir hilal meydana getirecek biçimde tek sıra halinde yaydı. Bu hamlesinde başarılı da oldu zira düşmanlardan sadece ikisi kaçınmayı başarmıştı ki bunlar hem yaralanmış hem de binek hayvanından yoksun bırakılmıştı ve böylelikle onlar gelişmeleri bildirmek üzere şehre varıncaya kadar iş iştenden geçmiş olacaktı.

Tuor’u görmek Eärendel’i sevince boğmuş, Tuor da oğluna

sağ salim kavuşabildiği için coşkuya kapılmıştı; sonra şöyle belirtti Eärendel: “Bilsen ne kadar susadım, baba, uzunca zamandır koşuyoruz... kaldı ki beni taşıma külfeti de zavallı Hendor’a düştü.” Babası ise buna verecek bir karşılık bulamadı çünkü üzerinde hiç su yoktu, dahası, temel ihtiyaçlarını gidermekle yükümlü olduğu koca bir kafile vardı yanı başında; Eärendel ise şöyle sürdürdü konuşmasını: “Meglin’in o şekilde ölüşüne tanıklık ettiğime memnunum çünkü anneme silah çekmişti – zaten oldum olası hoşlanmazdım kendisinden; Melko’nun emrindeki bütün kurt-binicileri tarafından açık arazide kovalanmayı o tünele girmeye tercih ederdim.” Bu son ifade Tuor’un dudaklarında bir tebessüm belirmesine yol açmış, oğlunu bir kavrayışta havalandırıp omuzlarının üstüne oturtuvermişti. Kısa süre içinde ana kafile de onlara katılmış ve Tuor, Eärendel’i sevinç gözyaşlarına boğulan annesinin kollarına teslim etmişti; ama Eärendel onunla uzun uzadıya kucaklaşmaktansa endişe içinde şöyle demişti: “İdril anneciğim, sen çok bitkin düşmüşsün, üstelik yaşlı Salgant hariç Gondothlim içinde zırh kuşanmış at binen savaşçı da kalmamış!” Onun bu sözleri onca kedere rağmen annesinin içten bir kahkaha koy vermesine yol açmıştı; Eärendel ise buna aldırmaksızın devam ettirdi sözlerini: “Hem bu arada, Salgant nerede?” Ne de olsa Salgant öteden beri ona geçmiş dönemlere dair enteresan öyküler anlatır, onu neşelendirmek için türlü maskaralıklar yapardı, onun ikram edilecek şarapların tadını çıkarmak ve hazırlanacak sofranın başına kurulup tıka basa karnını doyurmak üzere Tuor’un evini sıklıkla ziyaret ettiği artık eskilerde kalmış o güzel günlerde, Eärendel bu ihtiyar Gnom sayesinde hoşça vakit geçirmeye alışmıştı. Oysa şimdi Salgant’ın nerede olduğunu kimse bilmiyor, akıbeti hakkında kesin bir yargıya varılamıyordu. Yattığı yerden kalkmaya henüz fırsat bulamadan alevlerin kışkacında kalıp ölmüş olması kuvvetle muhtemeldi; diğer yandan bazıları onun tutsak alınıp Melko’nun zindan-

larına sürüklenmiş olduğu ve orada ona şaklabanlık etmeye zorlanacağı tahmininde bulunuyordu... ki bu, mağrur yarıdılışlı Gnom ırkına mensup bir soylunun başına gelebilecek en vahim hallerdendi. Böylesi bir ihtimalin varlığı Eärendel'i hüzünlendirmiş, çocuk, annesinin yanı başında yürürken sessizliğe gömülmüştü.

Artık dağların eteğine ulaşmışlardı ve sabahın ilerleyen saatlerinde oldukları halde şafak vaktine özgü kurşuni hava toprağın üzerinden henüz kalkmamıştı, yokuş yukarı uzanan patikanın başında bir müddet uzanma kararı alan kafile üyeleri çevresindeki ağaçlar ve kestane çalılarınca gözden saklanan küçük bir koyakta dinlenmeye çekilmiş ve gücü tükenme noktasına gelen pek çokları içinde bulundukları tehlikeye rağmen yorgunluğa yenik düşüp uyuyakalmıştı. Tuor'a gelince – gözünü bir an olsun kırpmadan nöbet tutuyordu o. Elleri altındaki kısıtlı gıdalarla ve herkese pay düşebilmesini sağlamak için iyiden iyiye ufalamak zorunda kaldıkları et parçalarıyla karınlarını gelişigüzel doyurdular; Eärendel ise susuzluğunu bastırmaya gayret ediyor ve yakınlarda bulunan ufak bir derenin başında kendince oyunlar oynuyordu. Neden sonra annesine seslendi: "İdril anne, keşke Çeşme'den Ecthelion da burada bizimle olsa ve flütüyle bana ezgiler çalsa veya bana söğüt dallarından düdükler yapsaydı! Belki de bizden önce dağa tırmanmıştır, kim bilir?" Fakat İdril gerçeğin öyle olmadığını söyleyip bahsi geçen kahramanın ölümüyle ilgili duyduklarını çocuğa anlattı. Eärendel de Gondolin sokaklarını bir daha görüp görememenin bu duyduklarından sonra onun için bir şey ifade etmediğini belirterek acı içinde ağlamaya başladı; Tuor ise oğluna zaten istese de o sokakları tekrar göremeyeceğini vurguladı, "çünkü Gondolin diye bir yer yok artık."

Sonrasında güneşin tepelerin ardında batıp gözden kaybolmasına yakın Tuor kafile mensuplarını tekrar yola koyulmak üzere hareketlendirdi ve engebelerle dolu bir patikayı izleye-

rek beraberce yürüyüşe geçtiler. Bu kesimlerde çimenlerin seyrekleşip yerini yosun tutmuş taşlara bıraktığı görülüyor, ağaç yoğunluğunun azaldığı, çam ve köknar korularının bile seyreldiği dikkat çekiyordu. Güneş batarken, üzerinde ilerlemekte oldukları yol, tepelerden birinin sırtına doğru öyle bir kavis çizdi ki Gondolin artık görüş alanlarının dışında kaldı. Hep beraber durup da son bir kez baktıklarında ise göz alabildiğine uzanıp giden bütün bir ovanın günün son ışıkları altında tıpkı geçmişte olduğu gibi iç açıcı bir huzurla dolu olduğunu gördüler; fakat bakışları daha uzaklara yöneldikçe, karanlığa gömülmekte olan kuzey ufkunda muazzam bir alev dilinin ansızın göğe doğru yükseldiğini fark ettiler – ve bu, şehrin güney kapısının yanında ezelden beridir dimdik yükselmekte olan ve gölgesi sık sık Tuor'un evinin duvarına vuran Gondolin'deki o son kulenin de yere çakıldığı anlamına geliyordu. Hemen ardından güneş battı ve Gondolin'i bir daha görmediler.

Kartalların Yarığı diye de tabir edilen Cristhorn isimli dağ geçidi, son derece tehlikeli bir coğrafi yapıda olduğundan, sayısı böylesine kabarık bir konvoyun arazide kimseye fark ettirmeden yol almasının ortaya koyduğu zorluğun da etkisiyle Melko'nun gözcülerince yerlerinin keşfedilmesinin an meselesi olduğuna yönelik dayanılmaz bir tedirginlik içinde olmasalar, kafile üyeleri yanlarında fener veya meşale olmaksızın ve hele ki yorgunluktan bitap düşmüş bunca kadın, çocuk ve dahası hasta ve yaralıların yükü de üzerlerindeyken burayı karanlıkta geçme teşebbüsünde bulunamazdı. Rakımı gittikçe yükselen bu güzergâh üzerinde yol aldıkları sırada, karanlık da hızla bastırırken, elbet bazıları diğerlerinin gerisinde kaldığı için bütünlüğü ister istemez bozulup dağınık bir hal alan uzun bir sıra halinde yola yayılmak durumunda kaldılar. Galdor ile mızrak kuşanmış bazı adamlar, karanlıkta kedi misali görebilen Legolas'la birlikte önden gidiyor ve bu sayede yolun ilerisinde kendilerini nelerin beklediğini seçebiliyordu. Bu öncü gru-

bu, yürüyebilecek durumdaki hasta ve yaralıları refakat eden nispeten dinç durumdaki kadınlar izliyordu. İdril ve ağır yolculuk şartlarına şimdilik gayet iyi direnç gösterdiği gözlenen Eärendel de bu bahsi geçenler arasındaydı, Tuor ise daha ciddi şekilde yaralanmış olanların bazılarını da beraberinde taşıyan Kanat arımalı savaşçılarının tümüyle birlikte bir arkadaki grubun ortasında ilerliyor, kendilerini şehir meydanından dışarı atabilmek için düzenledikleri yarma harekâtı sırasında yaralanmış olan Egalmoth onun yanı başında yürüyordu. Onların da gerisinde bebekler, genç kızlar ve birisinden destek almaksızın yürüyemeyecek durumda olan ve kafilenin hızının gayet düşük oluşu sayesinde diğerlerine ayak uydurabilen yaralıları ile tüm bunlara göz kulak olan birçok kadın vardı. Konvoyun gerisini ise altın saçlı Glorfindel önderliğindeki en kalabalık savaşçı topluluğu tutmaktaydı.

Böylelikle rakımından dolayı ne ilkbahar ne de yaz mevsimi orada etki gösterebildiği için her daim buz gibi soğuk olan ve bu bağlamda kafile açısından fazlaca tekinsiz bir özellik arz eden Cristhorn geçidine ulaşılar. Gerçekten de, aşağılardaki vadi güneş ışığı altında ıslıl ıslıl parıldadığı zamanlarda bile buradaki kasvetli yükseltiler yılın geri kalanındaki gibi yine kar altında olurdu ve kafile nihayet oraya ulaşmayı başardığında, arıları sıra kuzey yönünden esip uğuldayan şiddetli bir rüzgâr karşıladı onları. Yoğun bir tipi halinde yağan kar, rüzgârın meydana getirdiği girdaplar halinde savrularak gözlerine doluyordu ve bu hiç de iyiye işaret değildi çünkü o kesimde yol adamakıllı daralmıştı ve sağ yanlarında, yani batıya bakan cepheye yoldan birkaç metre mesafede sarp kayalıkları arasında sayısız kartal yuvası barındıran sivri bir zirvenin taçlandığı dimdik bir yar belirmişti. Eldar kavmince Sorontur diye de adlandırılan, Thornhoth ırkının efendisi, Kartalların Kralı Thorondor'un yerleşkesiydi burası. Yolun diğer yakasında ise tamamen dik olmasa bile fazlasıyla meyilli bir yokuş vardı ve

yukarıya doğru bakan birbirinden sivri çıkıntılarla bezeli olduğu için birisi oradan aşağı inebilse –veya ola ki düşse– bile geri yukarı çıkılması hiçbir şekilde mümkün değildi. Söz konusu yokuş, yukarı veya aşağı olmadığı gibi her iki yana da kaçış yolu sunmazken, tabanında Thorn Sir adı verilen nehir akmaktaydı. Güney yönündeki büyük bir yarı aşırıp gelen bu akarsu, o yükseklikte fazla bir ene kavuşmadan seyrine devam ediyor ve bir balığın dahi sığamayacağı ölçüde dar bir geçide dolarak dağın bağrında gözden kayboluncaya dek kayalık bir zemin üzerinde kuzeye doğru bir buçuk kilometre kadar akıp gidiyordu.

Galdor ile adamları Thorn Sir'in dipsiz derinliklere doğru döküldüğü mevkie geldiği vakit, kafilenin geri kalanı Tuor'un onları gayrete getirmeye yönelik tüm çabalarına rağmen bir yanı uçurum diğeri ise dimdik yarılarla çevrili tehlikeli patika üzerinde iki kilometreye yakın bir mesafeye dağılmış, ağır aksak ilerlemeye devam etmekteydi, o yüzden de gecenin karanlığı içinde cınlayan acı dolu bir çığlık bölgeyi çevreleyen tüm o çorak, kasvetli yamaçlarda yankılandığında, Glorfindel'in komutasındaki birlik henüz yolun sonunu görememişti. Galdor'un öncü müfrezesinin, karanlığın içinde kayalıkların ardında kendilerini Legolas'ın keskin bakışlarından bile sakınmayı başararak sindikleri yerlerden ansızın üzerlerine atılan uğursuz birtakım siluetlerce dört bir yandan pusuya düşürüldüğü çok geçmeden anlaşılacaktı. İlk anda zihninde Melko'nun o kesimlerde devriyeye çıkarmış olduğu bir manga tarafından saldırıya uğradıkları ve ortam her ne kadar karanlık olsa da bu baskını fazla zorlanmadan savuşturacakları fikri uyanmakla beraber Tuor, kadınları ve muhtaç durumdaki diğerlerini kafilenin gerisine doğru yönlendirmeyi ihmal etmemiş ve hemen akabinde adamlarının başında Galdor'a destek vermeye koşmuştu ve böylelikle güzergâhın bu en tehlikeli safhasında kıyasıya bir dalaşa tutuşulmuştu. Gelgelelim şimdi bilinmedik bazı eller

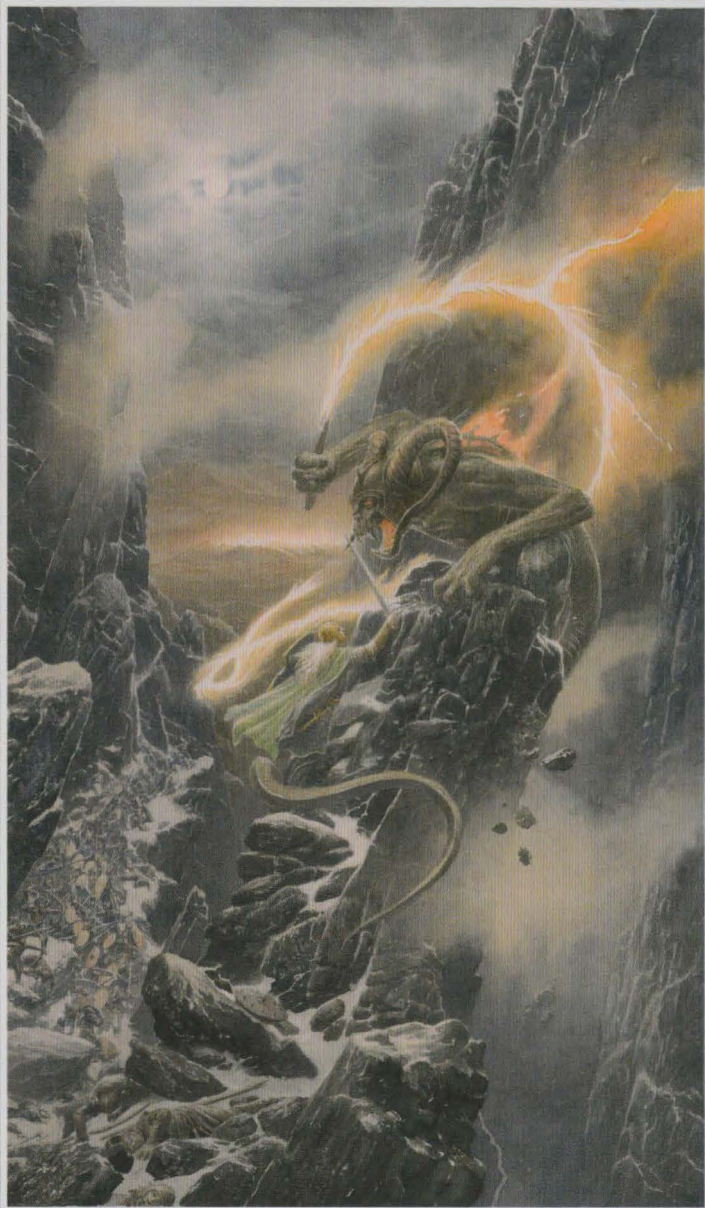
tarafından yuvarlanan kayalar da tepelerine yağmaya başlamış ve çokça kayıp vermelerine sebep olan bu gelişme durumun vahametini artırmıştı; Tuor'u iyice endişeye sevk eden ise arkalardan da çatışma seslerinin yükselmesi oldu ve çok geçmeden çıkagelen Kırlangıç hanesine mensup bir savaşçı ona Glorfindel ve adamlarının üstelik beraberlerinde bir Balrog ile konvoya geriden saldıran düşmanlarca feci şekilde hırpalanmakta olduğu haberini yetiştirdi.

İşte o zaman bir tuzagın içine çekilmiş olabilecekleri endişesine kapıldı ki işin gerçeği de buydu zira Melko vadiyi çevreleyen tepelerin hepsine gözcüler yerleştirmişti. Yine de şehir zapt edilinceye kadar geçen süreçte bunların birçoğu Gondothlim'in gözü pek hamleleri sonucu defedildiğinden şimdiye devriyeler çok seyrelmişti ve bunların yoğunluğunun en az olduğu bölge de vadinin güney kesimleriydi. Ne var ki bu devriyelerden birinin, kafile kestane korusundan yukarı tırmanışa geçtiği sırada durumu fark etmesi sonucu çevredeki diğer birliklere haber salınmış ve olabildiğince kalabalık bir kuvvet aceleyle bir araya toplanarak kaçakların konvoyuna tam da Cristhorn'un tehlikeli güzergâhı üzerinde yol almaktalarken hem önden hem geriden saldırı düzenlenmesi planlanmıştı. Bu beklenmedik baskın ilk anda büyük şaşkınlığa sebep ol-duysa da Galdor ile Glorfindel, adamlarının başında bu saldırıyı pek de sarsılmadan göğüslemeyi bilmiş hatta Orkların pek çoğu püskürtülüp uçurumdan aşağı savrulmuştu; gelgelelim yukarıdan yağdırılan kayalar tüm bu çabanın boşa gitmesine, Gondolin'den buraya dek iyi kötü süregelen kaçışın hüsrarla sona ermesine yol açacağa benziyordu. O sıra ayın gökte yü-ksele yüксеle geçide tepeden bakacak bir konuma gelişi ve her ne kadar soluk da olsa ay ışığının kuytu noktaları bile aydınla-tışı sayesinde ortama hâkim olan karanlık bir nebze dağılmıştı; ne var ki kıyısında uzanan yarların yüksekliği yüzünden yolun kendisine ışık vurmuyordu. İşte tam da bu esnada, Melko'ya

oldum olası nefret duyan Kartalların Efendisi Thorondor, harekete geçti; çünkü Melko geçmişte onun ırkından pek çoklarını tutsak edip keskin kayalıklara zincirle bağlamış ve kendisi de uçma yetisi edinebilme ümidiyle (zira günün birinde gökyüzünde bile Manwë'ye meydan okuma hayalleri kuruyordu) onlardan bu hünere ilişkin büyülu sözleri öğrenebilmek için kartallara tarıfsız işkenceler etmişti; onca işkenceye rağmen onların direncini kırıp da herhangi bir bilgi koparamayacağını anlayınca da kendisine muazzam boyutta bir çift uzuv hazırlama niyetiyle kanatlarını kesmişse bile bir sonuca varamamıştı.

Geçitte patlak veren çatışmanın gürültüsü görkemli yuvalarının bulunduğu yalçın doruklara kadar yükseldiğinde, beraberindekilere şöyle seslendi: "Demek bu iğrenç mahlûklar, adına Ork denen bu tepe ahalisi benim hükümlanlık alanıma tecavüz etme cüreti gösterdi; Noldoli kavminin çocukları o melun Melko'nun üzerlerine saldığı sürülerin saldırısı altında feryat ederken biz buna seyirci mi kalacağız? Harekete geçelim, Thornhoth halkının yüce kartalları, hasımlarımıza çeliktен gagalarımızın ve kılıç keskinliğindeki pençelerimizin gazabını tattıralım!"

Bunun üzerine, yalçın kayalıklardan aşağı esen kuvvetli bir rüzgârın uğultusunu andırır bir ses yamaçları inletti ve Thornhoth, kudretli Kartallar halkı, dağ geçidine yayılmış olan Ork birlikleri üzerine hışımla çökerek bu ezeli düşmanlarının suratlarını ve ellerini pençeleriyle paralayıp onları çok aşağılardaki Thorn Sir'in akıntısı ortasında yükselen sivri kayalıklara fırlattı. Bu müdahale Gondothlim'in yüreğini öyle ferahlatmış ve ruhunu öyle bir coşkuyla doldurmuştu ki bu umulmadık kurtuluşun şerefine ilerleyen dönemlerde Kartal figürünü kendilerine sembol edinecekler, Idril bile üzerinde kartal tokası taşırken yalnızca Eärendel babasından kendisine yadigâr kalacak olan Kuğukanadı imgesine sahip çıkmayı sürdürecekti. Üzerindeki baskıyı böylelikle atan Galdor'un müfrezesi karşısındaki

düşmanları geriletmeye başlamıştı çünkü hasımlarının sayı üstünlüğü aslında çok da fazla değildi ve üstelik Thornhoth'un hücumu Orkları fazlasıyla korkutup telaşa sürüklemişti; bu sayede kabile yeniden ilerleyebilir hale geldiyse de geri uçta kıyasıya vuruşmayı sürdüren Glorfindel'in eli halen fazlasıyla meşguldü. Konvoyun yarısı yolun en tehlikeli safhasını ve Thorn Sir'e dökülen çağlayanları geride bırakmıştı ki o âna dek düşman birliklerinin artçıları arasında yer alan Balrog, bütün haşmetiyle öne atılarak patikanın solunda, tam da uçuşunun kenarında yükselen yalçın kayalıklar üzerinde boy gösterdi ve hiddetle öne sıçrayarak Glorfindel'in adamlarını yarıp geçtikten sonra alevden kırbacını etrafta şaklata şaklata kadınların ve yaralıların oluşturduğu ön kısımdaki topluluğun ortasına daldı. Buna karşılık ay ışığı altında tuhaf bir pırıltı yayan altın zırhı içindeki Glorfindel de silahını savurarak hiç tereddüt göstermeden onun üzerine saldırdı ve bu şiddetli hamleden dolayı sarsılan iblis kocaman bir kaya parçasının tepesine doğru gerilerken, Elf kumandanı bir adım arkadan onu izledi. İkisi arasında ölümcül bir kavgaya başlamıştı şimdi; aynı esnada hem beri yandan baskı gören hem de önü kesilen kabile ile iki hasmın bulunduğu konum arasındaki mesafe gitgide daralmaktaydı ve Glorfindel'in adamları bir sıçrayışta yetişip ona destek vermek üzereydi ki çarpışma beklenmedik bir sonla bitti. Şöyle ki, art arda inen darbeleri ile Balrog'u adım adım geriletip ona sığınacak yer bırakmayan Glorfindel'in zırhı onu hasmının pençelerinden olduğu kadar kamçısından da koruyordu. Canavarın demirden miğferine indirdiği ağır bir vuruşla onu sersemletmekle kalmamış, kırbaç tutan elini de dirsek kısmında derin bir kesik açmak suretiyle yaralamayı başarmıştı. Balrog kapıldığı dayanılmaz acının ve de dehşetin körüklemesi ile o muazzam cüssesini kullanarak Glorfindel'in üzerine çullanırken, yiğit savaşçı onun gövdesinde kesikler açma gayesiyle bir yılaninkileri andıran seri hamleler savurmaya devam

ediyordu; fakat karşısında hasmının omzundan başka hedef bulamazken âdeta yekvücut olmuş halde boğuşup cebelleştikleri sırada farkında olmaksızın sarp kayalıkların en dış kısmına yanaşan iki rakip bir an sonra uçurumun eşiğinde sallanmaya başlamıştı. Derken Glorfindel'in sol eli kemerinde taşıdığı bir kamaya uzandı ve bir kavrayışta bunu kendi yüzünün hizasına değin kaldırıp Balrog'un karnına sapladı (ne de olsa iblis onun iki katı boya sahipti); bu ani darbe yaratığın acı bir çığlık koy vererek geriye doğru savrulmasına ve boşluğa basıp dengesini kaybetmesine yol açmış, düşerken son bir gayretle uzanıp Glorfindel'i miğferinin altından dışarı sarkan o sarı buklelelerinden yakalaması sonucu ikisi birlikte yardan aşağı uçmuştu.

Glorfindel'in herkes tarafından çokça sevilen biri oluşu bu kaybın vahametini artırıyordu – düşüşleri ise o denli şiddetli olmuştu ki zemine çarpmaları ile kopan gürültü civar yamaçlarda yankılanırken çok aşağılarda Thorn Sir ile buluşan uçurum bu sesle bir uçtan diğerine çınlamıştı. Balrog'un ölüm çığlığının ortalığı inletmesiyle kafilenin hem ilerisinde hem de gerisinde bulunan Orklar amansız bir dehşetin pençesine düşmüş ve saflarının önlenemez şekilde gevşemesiyle beraber bunlar arasında düşman kılıcı altında can vermekten kurtulanlar çareyi kaçmakta bulurken Thorondor tüm azametiyle uçurumdan aşağı süzülerek Glorfindel'in ölü bedenini bizzat yukarı taşımıştı; çakıldığı yerde boylu boyunca serilmiş uzanan Balrog'un cesedinden sızan kan ise Thorn Sir akıntısının çok aşağılardaki Tumladen düzlüğüne kavuşuncaya kadarki safhasının daha günler boyu kapkara bir renk almasına sebep olacaktı.

Eldar kavmi bunu izleyen nice devir süresince ne zaman ki kötülüğün hizmetindeki üstün düşman kuvvetlerine karşı zorlu koşullar altında bir dövüş sergilenme gereği doğsa şu ifadeyi kullanacaktı: "Kör talih! Sanki Glorfindel, Balrog'a karşı," ve bundan da anlaşılacağı gibi, yürekleri Noldoli kavminin o yiğit

ferdinin acı kaybının hatırasından ötürü her daim sızlayacaktı. Yine bu sevgiden dolayıdır ki, içinde bulundukları durumun arz ettiği ivediliğe ve yeni düşman birliklerinin oraya sökün etme ihtimali karşısında duydukları endişeye rağmen, Tuor'un talimatı üzerine Glorfindel'in naaşı oracığa, Kartal-akıntısına bakan uçurumun, büyük tehlikelere sahne olmuş o dar geçidin hemen ardındaki en kıyı mevkillerinden birine dikilen görkemli bir taş höyüğün altına defnedilirken, Thorondor bundan böyle orasını her türlü fenalıktan korumayı görev bilecek, nereden peyda olduğu anlaşılamayan, bu aykırı diyarda bir benzeri daha görülmemiş sarı çiçekler çok geçmeden o kümbetin çevresinde uçuşmaya başlayacak ve bu durum nesiller boyu böyle devam edecekti; Altın Çiçek hanesinin halkı ise bu höyüğün inşası sırasında övünçle karışık bir hüzne kapılarak gözyaşlarına hâkim olamamıştı.

Tuor ve beraberindeki diğer Gondolin sürgünlerinin Tumladen vadisinin güneyindeki dağların öte yakasında uzanan engin düzlüklerde devam eden seyahatinde yaşananları tarif etmeye vakit yeter mi ki? Hiç bitmeyen bir çilekeşlik ve sayısız ölüm, irade sınırlarını zorlayan soğuk ve açlık, ara vermeksizin tutulması icap eden tedirgin nöbetler. Melko'nun kötülüğünün bir daha silinmemecesine yerleştiği o ıssız bölgelerde yolculuklarını halen devam ettirebiliyor olmalarına sebep, müthiş bir kıyıma sahne olan geçitteki şu son çatışmada düşmanın gücünü sarsmış bulunmaları ve Tuor önderliğinde temkini bir an bile elden bırakmaksızın hatırı sayılır bir hızla yol almaları olsa gerekti; çünkü Melko'nun bu kaçıştan haberdar olduğuna, bundan dolayı da müthiş bir öfkeye ve hırsa kapıldığına şüphe yoktu. Tüm bu olan bitenler okyanusun en uzak kesimlerindeki Ulmo'nun dahi kulağına gitmişse de kafilenin güzergâhı üzerinde herhangi bir akarsu ya da bir başka su kütlesi bulunmadığından onlara yardım etme imkânından yoksundu – ger-

çekten de, kabile üyelerinin susuzluğu dayanılmaz boyutlara ulaşmıştı ve buna nasıl bir çare bulacaklarını bilemiyorlardı.

O düzlüklere yerleşmiş olan tılsımın etkisiyle bu süre zarfında pek çok defa dönüp dolaşıp kendi bırakmış oldukları izlerle karşılaştıklarını fark ederek, bir yılı aşkın süre şaşkınca dolandıktan sonra bir yaz mevsimine daha girdiler ve o yazın ortalarına doğru rastladıkları bir ırmağı izleyerek nihayet daha bereketli topraklara erişmeleriyle birlikte bir nebze rahatladılar. Yolculuğun bu safhalarında konvoyu rehberlik etme görevini Voronwë üstlenmişti çünkü bir yaz gecesi geç saatlerde bahsi geçen ırmağın kıyısında oturmuşken Ulmo'nun fısıltıları kulağına çalınmıştı – ve bu sayede suyun şarılıtsı onun zihnini bilgelikle doldurmuştu. Onun öncülüğünde seyrine paralel bir yol izledikleri akarsu belli bir noktada Sirion nehri ile birleşiyordu ve oraya vardıklarında hem Tuor hem de Voronwë bir vakitler yine beraberce yerini keşfettikleri Kaçış Yolu'nun kızılâğaç ve akçaâğaç kümelerince perdelenen gizli girişini bağrında saklayan o kuytu koyağa pek uzak sayılmayacak bir mevkie ulaşmış olduklarını gözlemledi. Fakat bu kez, yöredeki tüm çalılıkların yere serilip ezildiği, ağaçların ateşe verilip kora çevrildiği, koyağı çevreleyen yarıların yanık izi içinde kalıp ise bulandığı gerçeğiyle karşılaşacaklar ve bu manzara karşısında gözleri yaşla dolacaktı çünkü bu sahne, önceki süreçte tünelin ağzında görüş ayrılığına düştükleri vakit bu yolu izlemeyi tercih ederek kendilerinden ayrılan grubun nasıl bir akıbete uğradığının göstergesiydi aynı zamanda.

Sonrasında akarsuyu izleyerek yollarına devam ettiler fakat püskürtmek durumunda kaldıkları Ork akınlarının ve kabileyi hırpalamak için kurt-binicilerince düzenlenen ani baskınların sayısındaki artıştan da anlaşılacağı üzere, Melko'nun tehdidi bu kesimlerde bir kez daha yoğun şekilde hissedilmeye başlarken, bağırılarından beslenen alevlerin Gondolin'in fethi sırasında fazlaca tüketilmekten sönmeye yüz tutması kadar nehir

genişledikçe Ulmo'nun etkisinin de artması dolayısıyla zayıf düşen ateş-ejderleri şimdilik onlara ilişemiyordu. Bu şartlar altında günlerce yol aldıktan sonra –ki erzaklarını ucu ucuna yetirebildiklerinden ilerleyiş hızları da ister istemez düşüyordu– Söğütler Diyarı'nın üst kesimlerindeki fundalık ve bataklıklarla kaplı geniş araziye ulaştılar ve bu yörelere yabancı olan Voronwë'nin rehberliği de böylelikle sona erdi. Burada yer tabakasının oldukça altına inerek Güröldeyen Rüzgârlar adı verilen tabiat unsurunu sinesinde gizleyen devasa mağaranın içine dolan Sirion, sonrasında Alacakaranlık Göletleri denilen ve günün birinde Tulkas'ın da Melko ile teke tek dövüşe tutuşacağı bölgede yeniden gün yüzüne çıkıyordu. Ulmo, sazlıkların arasında ansızın belirip kendisi ile konuştuktan sonra Tuor, bu bölgede her defasında günbatımında başlayarak sadece geceleri yol almaya dikkat ettiğinden, belleğini ne kadar da zorlarsa etraf şimdi kendisine tanıdık gelmiyordu. Bazı kesimlerinde sulak bataklıklarla iyiden iyiye kaplanan arazi, bu bağlamda yanıltıcı bir yapı arz ediyordu; yolcular bu bölgede çokça vakit kaybetmekle kalmayıp sokması büyük acı uyandıran sinek sürülerinin istilasası ile de sıkıntıya girdi çünkü halen sonbahar sezonundaydılar ve sıtma nöbetleri ve yüksek ateşe yol açan humma hastalığı kafile üyeleri arasında hızla yayıldıkça hep bir ağızdan Melko'ya lanet yağıdırıyorlardı.

Yine de en sonunda büyük göletler bölgesine ve de Söğütler Diyarı ismiyle bilinen ılıman toprakların kıyısına varmayı başardılar; o civardaki rüzgârların esintisi bile onların içini âdeta huzur ve dinginlikle dolduruyor, bu yörenin yüreklerde uyandırdığı güven hissi biricik şehirlerinin düşüşü sürecinde verilen kayıpların ardı sıra tuttukları yası dağıtmaya yardımcı oluyordu. Çok geçmeden kadınlar ve genç kızlar kendilerini toparlayıp yeniden canlanırken, hastalar iyileşmiş, yaraların acısı dinmişti; halklarının Demir Cehennemler'in dehlizlerinde bedbaht bir tutsaklığa sürüklenme riskinin hâlâ kaybolma-

dığının bilincinde olanlar ise diğerlerinin aksine ne şarkı söyleyebiliyor ne de tebessüm edebiliyordu.

Burada uzunca zaman konakladılar, öyle ki Ulmo'nun kabuktan borusunun sesi Tuor'un kulağına çalındığında ve onun nicedir karasal iklime sahip bölgelerde bulunmaktan dolayı daha da depreşen bir deniz özlemi ile yanıp tutuşmasına yol açtığında, Eärendel yetişkin bir oğlan olmuştu bile; böylelikle Tuor'un telkini ile kafilе bir kez daha harekete geçecek ve Sirion'un seyrini takip ederek Büyük Deniz'e kavuşmak üzere yollara düşecekti.

Kartalların Yarığı'nı geride bırakan ve Glorfindel'in yarlarından aşağı uçuşuna tanıklık eden topluluğun sayısı şimdiye sekiz yüze yaklaşmıştı – bu rakam yayan seyahat eden bir grup için hayli kabarık gözükse de kalabalık ve zengin bir kentin ahalisinden geriye kalan acınası bir kırıntıdan ibaretti aslında. Birkaç yıl aradan sonra Söğütler Diyarı'nı kaplayan çimenliklerdeki yerleşkeyi terk etme kararı alıp uzaklardaki denize doğru yola koyulan ve ilkbaharın gelişiyle çayırlar kırlangıçotu kümelerince bezendiğinde Glorfindel'in anısına hüznü bir anma töreni düzenleyen grup ise üç yüz yirmi kadar yetişkin erkek ve oğlan çocuğu yanı sıra sayıları iki yüz altmışı bulan yetişkin kadın ve kız çocuğundan meydana geliyordu. Toplam mevcut içinde kadınların azınlıkta kalışının nedeni, kent istila edildiği sıra daha pek çoklarının bulabildikleri kuytu köşelere rasgele sığınarak birbirinden ayrı düşmek veya kendi yakınlarının yönlendirmesiyle kümелendikleri gizli mekânların düşmanca keşfedilmesi sonucu toplu kıyıma uğramak suretiyle telef oluşuydu. Saklandıkları bu yerlerde kimisi yanarak ölürken, bazıları kılıçtan geçirilmiş, bazı diğerleriyse yakalanıp tutsak edilmişti ve alelacele tertip edilerek etrafa salınan arama heyetlerinin ulaşp da bunları kurtarabilmesi nadiren mümkün olmuştu; işin bu yönü hepsinden daha vahimdi çünkü Gondothlim topluluğundaki genç kızlar ve kadınlar güneş kadar

sevecen, ay kadar güzel ve yıldızlardan daha pırıltılıydı. Yedi İsimle Anılan Şehir Gondolin, ayakta durduğu sürece ne denli görkemli bir yaşama sahne olduysa, bu kentin düşüşü de yüzünde yağmaya uğramış ve uğrayacak tüm diğer şehirlerin başına gelenleri gölgede bırakacak kadar dehşetengiz olmuştu. Ne Bablon ne Ninwi ne Trui'nin kulelerinin ne de İnsan kavmi nezdinde tüm diğerlerinden daha gözde tutulan Rûm'un maruz kaldıkları, o gün Amon Gwareth sırtlarında Gnom halkının uğradığı felaket ile yarışabilir nitelikteydi; bu hamle aynı zamanda Melko'nun o zamana değin tasarlayıp dünya üzerinde uygulamaya koyduğu eylemler içinde en beteri de sayılıyordu.

Şimdi ise Gondolin sürgünleri Sirion ırmağı ağzında, Büyük Deniz'in dalgalarının vurduğu kıyılarda yaşam sürüyordu. Yurt edindikleri bu yeni diyarda, çiçeğin halkı anlamındaki Lothlim ismini aldılar çünkü Gondothlim onların yüreğini hüzne boğan bir isimdi; taze Lothlim toplumunun en seçkin fertlerinden biri haline gelecek olan Eärendel babasının hanesinde büyüüp yetişirken, Tuor'un şahsı etrafında biçimlenen destansı öykü de sonuna yaklaşıyor.”

Ve şu sözlerle noktaladı öyküsünü, Bronweg oğlu Küçükürek: “Ne de yazık oldu Gondolin’e.”

METNİN EN ESKİ HALİ

Kadim Zamanlar'ın tarihçesinin şekillendirilmeye başlandığı ilk dönemlere ilişkin en önemli unsurlar, babamın aceleyle çiziktirdiği notlardır. Daha önce başka kaynaklarda da vurgulamış olduğum gibi, söz konusu notların büyük kısmı bozuk bir el yazısı ile kâğıda dökülmelerine yol açan telaşlı bir hızla ve üstelik kurşunkalem ile yazıldığından, aradan geçen onca zamandan sonra bu yazılar bir hayli silikleşmiş durumdaydı ve bazısı oradan buradan koparılmış ufak kâğıt parçaları üzerine, bazısı ise küçük bir deftere herhangi bir tarih düşülmeksizin ve kronolojik bir sıraya tabi tutulmaksızın çalاکalem düşülmüş olan bu notların belli kesitleri uzun uğraşlar sonrasında bile zorlukla seçilebiliyordu; babam *Kayıp Öyküler* adlı eserini hazırladığı dönemde kimi fikirlerini ve yerinde bulduğu birta-

kim önerileri de zihninde her canlandığında bahse konu notlara yansıtmadan geçmemiştir – ki bunların büyük çoğunluğu basit birer kelimeden ya da ilk bakışta metnin geri kalanıyla ilgisi yokmuş gibi gözüken kopuk isimlerden ibaret olup, vakti gelince tatbik edilmesi gereken işlere, kâğıda aktarılması planlanan hikâyelere veya çoktan yazıya dökülmüş metinler üzerinde yapılması tasarlanan değişikliklere dair birer hatırlatma işlevi gördükleri anlaşıyordu.

Bu notlar arasında, Gondolin’in düşüşü etrafında şekillenecek olan öykünün büyük ihtimalle en eski izlerinin saptanabildiği bir kesit de mevcuttur: Gnom kavminin Samur hanesine mensup Eöl (Arval) isimli soylu, Fingolma kızı Isfin’e uzaktan sevdalıydı. Kendi toplumları içindeki Madenci zümrenin ve kayıp mücevherlerin izini süren grubun lideri konumundaki bu kudretli savaşçı, gerek Fingolma’nın gerekse (aynı zamanda akrabası da olduğu) Fëanor’un Oğulları’nın beğenisini kazanmakla birlikte, içten pazarlıklı bir yaradılışa sahip olduğunu sezdiği için kendisinden hoşlanmayan Isfin’in gönlünü bir türlü kazanamıyordu.

“Gnomlar” tabirinin tercih edilmesine getirilebilecek bir açıklama için, elinizdeki kitabın Giriş kısmına göz atabilirsiniz. *Fingolma* ise sonradan yerleşik hale gelecek olan *Finwë* (uyanış diyarı Palisor’dan başlayan Büyük Yolculuk sırasında Elflerin ikinci kavmi olan Noldor’un lideri) isminin önceki türevlerinden biriydi. *Gondolin’in Düşüşüne Dair Öykü*’de ise Isfin, Gondolin Kralı Turgon’un kız kardeşi ve Eöl oğlu Meglin’in annesi olarak çıkar karşımıza.

Aradaki ciddi farklılıklara rağmen, bu notun hikâyesinin Kayıp Öyküler kapsamında sunulan versiyonuyla esasen benzeştiği aşikâr. Bu pasajda madenci özelliğiyle ön plana çıkan “Samur hanesine” mensup Eöl karakterinin Fingolma’nın kızı Isfin’e talip olduğu fakat kendisini çirkin bulan bu kızdaki kar-

şılık göremediği vurgulanıyor. Buna karşılık “Kayıp Öykü”de ise reddedilen –ve çirkin– talip Eöl’ün oğlu Meglin iken, aynı zamanda Gondolin Kralı Turgon’un kız kardeşi olan İsfın onun annesi kimliğiyle betimlenir; İsfın ile Eöl’ün öyküsüne “burada derinlemesine girilmeyeceği” de açıkça vurgulanır – zannım o ki babamın böyle yapılması halinde konunun çok dışına çıkılacağı fikrinde oluşu sebebiyle.

Yukarıda bahsedilen kısa notun *Gondolin’in Düşüşüne Dair Öykü*’nün kaleme alınışının ve Maeglin karakterinin türetilişinin öncesine dayanması ve öykünün orijinal halinin Gondolin kenti ile uzaktan yakından ilgisi bulunmaması bence kuvvetle muhtemel.

(Bu noktadan itibaren, *Gondolin’in Düşüşü* adlı hikâyenin “Kayıp Öykü” versiyonuna [kitabımızın Özgün Öykü başlıklı kısmında okura sunulan haline] atıfta bulunurken ondan basitçe “Öykü” diye bahsedeceğim.)

TURLİN VE GONDOLİN SÜRGÜNLERİ

Babamdan bize miras kalan notlar içinde, bütünüyle muhafaza edildiğine şüphe olmayan, *Turlin ve Gondolin Sürgünleri* başlıklı kısa bir metni günümüze taşımış bağımsız bir sayfa mevcuttur. Bu paragraflar *Gondolin'in Düşüşüne Dair Öykü*'nün zamandizinsel anlamda sonrasına oturtulabilir ve hiç kuşku yok ki, Öykü'nün yeni bir versiyonunun sonradan terk edilmiş olan giriş kısmını teşkil eder.

Gondolin çerçevesinde şekillendireceği öykünün başkarakterine isim ararken çokça tereddüt geçirmiş olan babamın bu metinde kahramanına *Turlin* adını yakıştırdığı fakat öykünün akışı içinde bunun yerine *Turgon*'da karar kıldığı görülmektedir. Karakterler arasında karşılıklı uygulanan (pek de nadir denemeyecek) böylesi isim değişiklikleri gereksiz bir kafa karışıklığına yol açabildiğinden, söz konusu metnin kitabımızın

bundan sonraki kısmında yer verilen içeriğinde ben onu *Tuor* diye adlandırmayı yeğledim.

Bu metnin başlangıcını da teşkil eden, Tanrıların (Valar) Gnomlara tepki gösterip Valinor'u dışarıdan gelecek herkese karşı mühürlemesi olayı, onların isyana kalkışmasının ve Kuğuların Sığınağı adı verilen limanda giriştikleri hunharca eylemin kaçınılmaz bir sonucuydu. Kardeşkatli adıyla belleklerde yer eden bu hadise, gerek Gondolin'in Düşüşü öyküsü kapsamında anlatılanlar gerekse Kadim Zamanlar'ın ileriki tarihçesi açısından büyük önem taşır.

TURLIN [TUOR] VE GONDOLIN SÜRGÜNLERİ

“Gel zaman git zaman,” diyerek sözlerine devam etti Bronweg oğlu Ilfiniol, “Elf kavimlerinin Melko'nun kudreti altında ne büyük çileler çektiğini asla unutmamışsa da, İki Ağaç'ın yok edilişinden ötürü kapıldıkları üzüntünün ve küskünlüğün boyutu dolayısıyla Gnom kavmine olan ilgiyi yüreklerinden tamamıyla söküp atmış ve Dış Dünya'da olup bitenleri bundan böyle hiç mi hiç umursamaksızın Valinor'u çevreleyen sıradağların ardına çekilmiş olan diğer Tanrıların bu meseleye tepkili yaklaşması yüzünden Suların Efendisi Ulmo'nun elinden bir şey gelmiyordu. Tüm yeryüzüne yıkım ve keder getiren Melko'nun hükümranlılığına Ulmo haricinde meydan okuma cüreti gösterebilen yoktu; oysa Ulmo çok geç olmadan Valinor'dakilerin güçlerini bir araya getirip onun kötülüğünü ezmesi arzusundaydı ve ona öyle geliyordu ki olur ya Gnomların göndereceği ulaklar Valinor'a ulaşmayı bir şekilde başarır ve yalvarıp yakararak onları yeryüzündeki hadiselerle müdahil olmaya ikna ederse her iki amaç da gerçekleşebilirdi; çünkü Palúrien ve oğlu Oromë'nin o geniş diyarlara olan sevgisi halen capcanlıydı. Gelgelelim Dış Kıta'dan Valinor'a uzanan yol çetin ve tekinsizdi, üstelik okyanusu aşıp o kıyılara çıkmaya yeltene-

ceklerin izleyebileceği bütün güzergâhlar Tanrıların kendisinde uygulamaya konan büyüler vasıtasıyla yön duygusunun yitirileceği dolambaçlı bir ağdan farksız hale getirilip âdeta mühürlendiği gibi, kıtanın dış sınırlarını teşkil eden dağ silsilesi de geçit vermez bir duvara dönüştürülmüştü. Bu sebeptendir ki Ulmo bıkip usanmaksızın Gnomları Valinor'a haberci göndermeye teşvik ediyordu, öte yandan eşsiz bir kurnazlığa ve olayların perde arkasını görmesini sağlayan parlak bir zekâya sahip olan Melko ise Elf kavimleri ile öyle ya da böyle ilintili her tür konuya azami temkinle yaklaşılmaktaydı ve bu yüzden de gönderilen haberciler yolların bu en uzun ve en tehlikelisinin önlerine çıkardığı engellere ve yönlerini kaybetmelerine sebep olan yanıltıcı sapmalara yenik düşmekten kurtulamıyor, bu çabaya girişme gafleti gösterenler hedefe ulaşmadan yitip gidiyordu.

Öykümüzün bu kısmı, Elf ırkına mensup herhangi birinin yolun zorluklarını aşıp aşamayacağı, bunun başarılması halinde son tasarısını ne denli etkinlikle uygulamaya koyabileceği ve ne gibi sonuçlar elde edilebileceği konularına ilişkin Ulmo'nun duyduğu endişeleri konu alır.

Sayırsız Gözyaşı Muharebesi'ni izleyen o günlerde İnsan ırkının büyük çoğunluğu pek çok farklı isimle anılmakla birlikte Kôr diyarının Elfleri tarafından Alacakaranlıkta Çöken Pus anlamında Hisilómë, Elf kavimleri arasında o yöreleri en iyi tanıyanı olan Gnomlarca ise Gölgele Diyarı anlamında Dor-lómin şeklinde adlandırılan Kuzey yörelerini mesken edinmiş durumdaydı. Bunların hayli kalabalık bir kısmı, bölgenin en büyük gölü olan Mithrim'in o ferah, pırıl pırıl sularının kıyısında yaşam sürüyor, otlakların ve korulukların bağrında bu yabanıl yerleri konu alan müzikler ve şiirler icra etmekten haz aldıkları için başka halklar tarafından Tunglin veya Arp Çalanlar diye nitelenen bu topluluk tanımadığı ve dolayısıyla hakkında şarkılar düzemediği deniz hakkında ise hiçbir şey bilmiyordu.

O topraklara göç edişi bahsi geçen korkunç savaşın sonrasına rastlayan bu toplumun, aldığı ağrı üzerine çok uzaklardaki anayurtlarından ayrılıp oralara gelişinin üzerinden hen çok zaman geçmemiş olduğundan, Elf ırkına karşı en ufak bir art niyet ya da hıyanet beslemiyorlardı; tam tersine, içlerinden birçoğu Ninniach Vadisi'nde [Sayısız Gözyaşı Muharebesi'ne sahne olan mevki] vuku bulan elim olaydan dolayı ilerine işleyen keder ve güvensizlik hissinin etkisiyle kabuklarına çekilerek, kendilerine dağların derinliklerinde gözden uzak bir hayat kurmuş olan Gnomlar ve Karanlık Elfler ile sıkı dostluk ilişkileri tesis etmişti.

Indor oğlu Peleg oğlu Tuor, büyükbabası Fengel'in reisliği yürüttüğü dönemde aldığı çağrıya uyarak Doğu'nun en uzak kesimlerindeki yurtlarından ayrılıp bu topraklara gelme sürecinde önderlik etmiş olduğu bu topluluğun bir ferdiydi. Gelin görün ki Tuor halkının geri kalanıyla bir arada vakit geçirmekten pek hoşlanmaz, arazide tek başına gezintiye çıkmayı ve dillerini iyi bildiği Elfler ile arkadaşlık etmeyi severdi ve kimi zaman civar ağalıklarda avlanarak kimi zamansa ansızın gelen bir ilhamla kayaların üzerine ilişiverip ayı leşlerinden edindiği kaslar yardımıyla birbirine tutturulmuş odun parçalarından meydana gelme kaba saba arpından nağmeler dktrerek, Mithrim'in uzun kıyıları boyunca bir başına yürüyüşler yapardı. Ama onun şarkılarının tınısı İnsan ırkından olanların kulağına göre değildi ve bu yontulmamış ezgilerin etkileşimine uğrayan pek çokları sırf arpının nağmelerini yakından işitebilmek için uzak bölgelerden oralara geliyordu; derken Tuor şarkı söyleme uğraşını bir kenara bıraktı ve dağların en kuytu köşelerine çekilip izini kaybettirdi.

Bu yeni yerleşkesinde birbirinden tuhaf pek çok şey öğrendikçe ve ırak diyarlarda var olduğu söylenen şeylere dair kulağına kopuk haberler alındıka, yüreği yaşadığı kıtanın kültürü, mitosları ve geçmişi üzerine daha da derinlemesine

bilgi sahibi olma isteğiyle doluyordu ancak ruhu sisler içindeki Mithrim'in uzun kıyılarına ve soluk bir ışıltı yayan dingin sularına veda etmeye henüz razı değildi. Öte yandan, yazgısında sonsuza dek o yörede kalmak da yoktu besbelli ve söylenen o ki, gün geldi sihirli bir güç veya kader onu kaynağını Mithrim'den alarak akan esrarengiz bir ırmağın varlığını keşfedeceği bir mağara ağzına ulaştırdı. Bu gizemi çözme gayesiyle mağaraya giren Tuor, Mithrim'in sularına adım atmasıyla beraber akıntıya kapılacak ve ne kadar da uğraşsa gün ışığına geri kavuşamayıp dağın derinliklerine sürüklenecekti. Olayların bu yönde gelişmesinde Ulmo'nun iradesinin tesiri olduğu da söylenmiyor değildi, Gnomlar dağın bağrında uzanan bu derin, gizli güzergâhı onun telkini üzerine tasarlayıp inşa etmişti belki de. Bunu izleyen süreçte Tuor'a katılan Gnomlar yeniden gün yüzüne çıkıncaya dek dağları bir baştan diğerine kat eden karanlık geçitlerde ona rehberlik etti.

Babam bu metni (ki bu noktadan itibaren onu “*Turlin* versiyonu” şeklinde niteleyeceğim) kaleme aldığında Öykü'nün metnini de yeri geldi mi alıntı yapmak için önünde hazır bulundurmuş olduğu görülebilir çünkü birinde yer alan betimleme ve ifadelerin diğerine de aynen aktarıldığı (tıpkı Özgün Öykü'nün üçüncü paragrafının açılış cümlesindeki, “gün geldi sihirli bir güç veya kader onu kaynağını Mithrim'den alarak akan esrarengiz bir ırmağın varlığını keşfedeceği bir mağara ağzına ulaştırdı” tümcesinde olduğu gibi) görülüyor; diğer yandan belli bazı yapısal ve anlamsal özellikler itibarıyla önceki metnin teknik anlamda ileriye taşındığını teslim etmek gerek. Tuor'un soy kütüğüne ilişkin düzenlenmiş ilk kurgu (onun Indor oğlu Peleg'in oğlu oluşu) aynen korunurken bu defa halkına ilişkin daha detaylı bilgi verildiği göze çarpıyor: *Sayırsız Gözyaşı Muharebesi* adıyla nam salacak olan, büyük kıyıma sahne olmuş o muazzam çarpışmada Melko'nun güçlerine karşı Elfler ile aynı cephede saf tutmak üzere Doğu

diyarlarından kopup gelmiş bir İnsan kavmidir onlar. Gelin görün ki onlar yetişinceye kadar iş işten geçmişti; sonrasında bunlardan kalabalık bir grup “Gölgeler Diyarı” anlamına gelen Dor-lómin ismi yanı sıra “Alacakaranlıkta Çöken Pus” anlamındaki Hisilóme (Hithlum) ismi de yakıştırılan bölgeye yerleşecekti. Kadim Zamanlar’ın tarihçesinin başlangıçtaki kurgusunun en önemli ve belirleyici unsurlarından biri, Melko’nun söz konusu muharebede elde ettiği ezici zaferdir ve bu olay öylesine kesin sonuçlar doğurmuştur ki Noldoli halkının büyük kısmı esir düşüp onun hizmetinde çalıştırılan köleler haline gelmiştir; nitekim Öykü’de şu tabiri görürüz: “Melko, Sayısız Gözyaşı Muharebesi’nde o kavmin genelini kıyıma tabi tutup sonrasında zincire vurduğunda ve üzerlerine efsun yerleştirip onları sırf kendi iradesini yerine getirmek ve emirlerini uygulamak üzere kölelik etmeye mahkûm kılarak Demir Cehennemler’e sürdüğünde, Noldoli’nin ırkdaşları arasında onun kudretinden kaçmayı başarabilen yegâne gruptu Gondothlim [Gondolin kenti ahalisi].”

Ulmo’nun “tasarısı ve niyeti” de bu metnin kurgusu kapsamında altı çizilen unsurlardan olup onun asıl gayesi Öykü’nün satırları arasında tanımlanır: Fakat yine Öykü’de “Tuor’un o sıra bunlardan pek bir anlam çıkaramayacağı” belirtiliyor ve okurlara konuyla ilgili daha fazla bilgi vermekten kaçınılıyor. Diğer yandan, asıl metni daha da ötelere taşıyan diğer küçük kesitte, yani *Turlin* versiyonunda ise Ulmo, Valar’ın geri kalanının direncini kırıp onlara sözünü geçirme konusundaki başarısızlığından ve Melko’nun kudreti karşısında kapıldığı endişeyi kendisiyle paylaşacak kimse bulamadığından yakınmakta, Valinor’un kötülüğün gittikçe artan gücü karşısında er geç ayağa kalkması arzusunda olduğunu vurgulamaktadır; Ulmo’nun Valar, “Dış Dünya’da olup bitenleri bundan böyle hiç mi hiç umursamaksızın Valinor’u çevreleyen sıradağların ardına çekilmişken” içlerindeki merhamet duygusunu kabartıp onları kendilerine yardıma koşturmayı teşvik etmek üzere Valinor’a haberciler göndermeleri konusunda Noldoli’yi ikna etme çabaları da kayda değer. *Turlin* versiyonunda “okyanusu

aşıp o kıyılara [Valinor'a] çıkmaya yelteneceklerin izleyebileceği bütün güzergâhlar Tanrıların kendisince uygulamaya konan büyüler vasıtasıyla yön duygusunun yitirileceği dolambaçlı bir ağdan farksız hale getirilip âdeta mühürlendiği gibi, kıtanın dış sınırlarını teşkil eden dağ silsilesi de geçit vermez bir duvara dönüştürülmüştü" şeklinde tanımlanan bu dönem "Valinor'un Gizlenişi" diye nitelenmektedir (Tarihçenin bu kritik devresine ilişkin daha fazla bilgi için lütfen kitabımızın Öykünün Geçirdiği Evrim başlıklı bölümünü inceleyiniz).

Bence en dikkat çekici paragraf ise hiç kuşkusuz şudur: "Öykümüzün bu kısmı, Elf ırkına mensup herhangi birinin yolun zorluklarını aşip aşamayacağı, bunun başarılması halinde son tasarısını ne denli etkinlikle uygulamaya koyabileceği ve ne gibi sonuçlar elde edilebileceği konularına ilişkin Ulmo'nun duyduğu endişeleri konu alır."

MİTOLOJİNİN TASLAĞI'NDA AKTARILDIĞI HALİYLE ÖYKÜ

Kitabımızın bu bölümünde, Gondolin'in Düşüşü'nü konu alan hikâyenin babam tarafından 1926 senesinde *Mitolojinin Taslağı* adı altında kaleme alınmış olup sonradan yine onun tarafından Özgün Silmarillion şeklinde yeniden isimlendirilen deneme kapsamında sunulmuş versiyonunu paylaşacağım sizinle. Bu çalışmanın belli bir kesiti yanı sıra içeriği üzerine yapılmış bir irdeleme *Beren ile Lúthien* metnine de dahil edilmişti, bir başka kesitini ise elinizde tutmakta olduğunuz kitabın giriş kısmını teşkil etmekte kullanmış bulunuyorum. Babam sonraları metin üzerinde (hemen hepsi eklentiden ibaret olan) birtakım düzeltmeler yapmış, ben de ayırt edilebilmelelerini sağlamak açısından bunların büyük çoğunluğunu köşeli parantez içinde belirttim.

Ylmir Gnom lüğatinde *Ulmo* isminin karşılığıdır.

Ulu nehir Sirion kıtanın güneybatı bölgeleri boyunca s z l p giderdi; denize kavuştuğu yerde geniş bir delta oluşturan bu ırmağın kavisli bir yapı sergileyen en aşağı kesimi ardı arkası kesilmeyen Ork akınları yüzünden kuşlar ve vahşi hayvanlar dışında pek az varlığın yaşar hale geldiği, yemyeşil rengiyle göz alabildiğine uzanan bereketli topraklardan geçerdi; yine de Orklar burada gereğinden fazla kalmaya cüret edemiyor ve daha kuzeydeki koruluklarda vakit geçirmeyi tercih ediyordu ve bunda Ylmir'e duydukları korkunun büyük payı vardı – ne de olsa Sirion'un ağzı onun asıl hükümranlık alanı olan Batı Denizi'ne dökülüyordu.

Fingolfin'in oğlu Turgon'un, Isfin adında bir kız kardeşi vardı. Bu kız Sayısız Gözyaşı Muharebesi'ni izleyen günlerde Taur-na-Fuin yöresinde yolunu kaybetmiş, oralarda şaşkınlık içinde dolaştığı sırada E l isimli bir Karanlık Elf tarafından tuzağa düşürülmüştü.  iftin Meglin isminde bir oğlu oldu. H rin'in yiğitliğinin de yardımıyla kaçıp izini kaybettirmeyi başaran Turgon'un halkı, böylelikle Morgoth'un aklından da tümüyle çıkmış, öyle ki, onların varlığının farkında olan bir tek Ylmir kalmıştı. Dağların en ücra kesimlerinde yer alan gözden uzak bir mevkideki yükseltilerden birine rasgele tırmanan izcileri, merkeze yaklaşıldıkça alçalan i  içe geçmiş daireler görünümünde tepe silsilelerince bütünüyle çevrili geniş bir vadinin varlığını keşfetmiştir. Bu çemberin orta yerinden ziyade dağ silsilesinin Sirion'un kıyısına en yakın konumdaki yamaçlarına doğru, üzerinde ovayı yarıp yukarı fırlamış asına dikilen kayalık bir yükselti haricinde hiçbir engebe bulunmayan düz bir arazi uzanıyordu. [Angband'a en yakın pozisyonadaki tepe ise Fingolfin'in kümbet biçimli mezarınca korunmaktaydı.]

Ylmir, Sirion'un akıntısı üzerinden onlara ilettiği mesajlar yoluyla bu vadiye yerleşmelerini salık vermiş, ardından onlara civar tepelere boylu boyunca yerleştirmeleri için düşmanları ve casusları uzak tutmaya yönelik birtakım koruyucu tılsımlar

öğretmişti. Kuracakları bu yerleşkenin Morgoth'un kudretine karşı tüm diğer Elf sığınaklarından daha uzun süre direneceği haberini veriyor, tıpkı Doriath gibi burasının da kendi bünyesinden birinin ihanetine uğramadıkça düşmeyeceğini vurguluyordu. Çevre dağlar tam da o kesimde diğer yakalara nazaran daha alçak bir seyir izlese de koruyucu büyülerin gücünün en çok geçerli olduğu bölge dağların Sirion'a bakan bu yüzüydü. Yine burada, Gnomlar öteki ucu Korunan Düzlük'te nihayet gün ışığına kavuşuncaya dek dağların derinliklerinde kıvrımlı bir yol çizerek ilerleyen görkemli bir tünel kazacaktı. Bu geçidin öteki ucu Ylmir'in oraya yerleştirdiği büyülerce gözden saklanmaktaydı; tünelin içi ise Gnomlarca devamlı gözetim altında tutuluyordu. Temelde gün gelir de vadinin içinde yaşayanların kaçması gerekirse onlara kolaylık sağlama gayesi yatmakla beraber, izciler, gezginler, mesaj taşıyan ulaklar açısından hızlı ulaşım sağlayacak bir güzergâh, Morgoth'un gazabından yakasını kurtarmak isteyen kaçaklar içinse vadiye giriş yapmalarını temin edecek saklı bir geçit teşkil etmesi amacıyla bu tünelin kazılmasına ihtiyaç duyulmuştu.

Öte yandan, Kartalların Efendisi Thorondor tebaasının yuvalarını vadiyi kuşatan dağların kuzey doruklarına taşımış olup o kesimlerde [Fingolfin'in höyüğünün tepesine tünemenin verdiği avantajla etrafı daha iyi kolaçan ederek] Ork casuslarına aman vermiyordu. Vadiyi çepeçevre gözetleme imkânı sağlayan Amon Gwareth isimli kayalık tepenin yamaçları cam kadar pürüzsüz ve kaygan hale gelecek şekilde cilalanmış, bu yükseltinin adamakıllı düzleştirilen zirvesine ise çelik kapılardan geçilerek girilen göz kamaştırıcı Gondolin kenti inşa edilmişti. Tepeyi çevreleyen ova dağların yamaçları ile kavuştuğu en dış periferine değin her türlü yabancı unsurdan arındırılıp temizlenerek, kısacık biçilmiş bir çim deryası misali dümdüz uzanır hale getirilmiş ve bu bağlamda hiç kimsenin sürünerek dahi olsa görülmeden şehre yaklaşamaması temin edilmişti. Bu

şartlar altında Gondolin halkının refahı her geçen gün artarken şehrin silah depoları dolup taşıyordu. Gelgelelim hal böyleyken bile Turgon ne Nargothrond'un ne de Doriath'ın imdadına koşmuş ve dahası, Dior'un öldürülmesi sonrası Fëanor'un oğullarıyla da ilişkiyi tümüyle kesmişti. Çok geçmeden içeri ulaşım sağlayan gizli koyağın girişini sığınmacılara ve kaçaklara men etme kararı almakla kalmayıp Gondolin ahalisine de vadiden dışarı çıkmayı yasaklayacaktı. Mevcut durumda, Gondolin Elflerin son sığınağıydı. Morgoth, Turgon'u unutmuş değildi fakat onun gizlendiği yeri onca çabaya rağmen bir türlü bulamıyordu. Bu esnada Nargothrond yerle bir edilmişti; Doriath yağmaya maruz kalıp terk edilmiş bir harabeden ibaretti; Húrin'in çocuklarından biri dahi hayatta değildi; Morgoth'un demirhanelerinde ve madenlerinde boyunduruk altında çalışmaya zorlanan hayli kalabalık sayıdaki esirler sayılmazsa, geriye yalnızca dört bir yana dağılmış vaziyette yaşam mücadelesi veren az sayıda Elf, Gnom ve Ilkorin kalmıştı. Zaferini perçinleme yolunda kötülüğün önünde hemen hiç engel yoktu artık.

Eöl oğlu Meglin ile Turgon'un kız kardeşi Isfin, Meglin'in annesinin ısrarıyla Gondolin'e gitmişti ve her ne kadar damarlarında yarı Ilkorin kanı akıyor olsa da Meglin orada hürmetle karşılanarak prens muamelesi görmüştü [Bu ikili aynı zamanda vadi sınırları dışından gelip de Gondolin'e kabul edilecek son sürgünlerdi].

Hithlumlu Húrin'in Huor isimli bir erkek kardeşi vardı. Huor'un oğlu Tuor ise Húrin oğlu Túrin'in kendisinden yaşça küçük kuzeniydi. Huor'un karısı Rían, Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nde hayatını kaybetmiş kocasının naaşını aramaya gitmiş ve orada ölmüştü. Hithlum yöresinde kalan oğlu ise malum savaşın akabinde Morgoth'un teşvikiyle o bölgenin içerlek kısımlarına dek sokulan yoldan çıkmış İnsan topluluklarının eline düşmüş ve onlar tarafından köle edilmişti. Gitgide yabanıl ve aksi bir tabiata bürünen Tuor, çok geçmeden kaçıp ormanlık

arazide izini kaybettirmiş ve ara sıra ağaçların arasında dolaşmaya çıkmaları haricinde o topraklardaki varlığını tamamen gözden uzak şekilde sürdüren Elflerle nadiren kurduğu temaslar sayılmazsa hiç kimseyle iletişime geçmeksizin içe kapanık ve yalnız bir yaşam benimsemişti. Derken günün birinde Ylmir, önceden şekillendirmiş olduğu kendi tasarıları doğrultusunda, onu Mithrim'den ayrılıp en nihayet koskoca bir kanyon boyunca güröldeyerek Batı Denizi'nin sularıya buluşan bir diğer nehre karışacak bir yeraltı ırmağını keşfetmeye yönlendirdi. Bu sayede onun bölgeden ayrılışı ister İnsan ister Ork, isterse herhangi bir başka casus, hiç kimse tarafından fark edilmeksizin ve de Morgoth'un haberi dışında gerçekleşmiş olacaktı. Kitanın bu batı sahillerinde uzunca bir vakit amaçsızca dolandıktan sonra Sirion nehrinin ağzına vardı ve orada, geçmişte bir dönem Gondolin'de bulunmuş olan, Gnom kavminden Bronweg ile karşılaştı. Sirion nehir yatağını kuzeye doğru izleyerek ve olabildiğince gizli hareket ederek, bu defa beraberce yol aldılar. Güzergâhları üzerinde rastlayacakları güzelim "Söğütler Vadisi" namıdiğer Nan-tathrin'de bir müddet vakit geçirecekti Tuor; ta ki Ylmir ırmağın suları ortasında ansızın belirip onu bizzat ziyaret edinceye ve kendisi için uygun gördüğü görevin ayrıntılarını ona aktarınca kadar. Tuor, onu Morgoth'a karşı girişilecek savaşa hazırlanmaya davet eden mesajı Turgon'a iletmekle yükümlüydü; Ylmir ise aynı esnada Valar'ın yüreğini yumuşatmayı ve onları Gnomları bağışlayıp onlara yardım göndermeye ikna etmeyi umuyordu. Turgon'un razı gelip mücadeleye girişmesi durumunda, gerçekten de korkunç bir savaş yaşanacağına şüphe yoktu ama böylelikle Ork ırkı telef olacak ve ileriki devirlerde ne Elflere ne de İnsanlara sorun yaratabilecekti. Davetin reddedilmesi halinde ise Gondolin ahalisine Sirion'un ağzına doğru kaçışa hazırlanmaktan başka çare kalmıyordu ve oraya vardıklarında Ylmir'in desteğiyle bir filo inşa edecekler ve yine onun rehberliği altında Valinor'un yolunu

tutacaklardı. Turgon, Ylmir'in iradesi doğrultusunda hareket edecek olursa, Tuor'un bir süre Gondolin'de ikamet etmesi ve ancak ondan sonra beraberinde Gnomlardan kurulu silahlı bir birlik ile Hithlum'a dönerek oradaki İnsan topluluklarını bir kez daha Elfler ile ittifak kurmaya çağırması gerekecekti, ne de olsa, "İnsanların desteği olmaksızın Elflerin hem Orklar hem de Balroglar karşısında galip gelmesi beklenemezdi." Ylmir'in tüm bu tasarımı şekillendirip uygulamaya koyma çabası içine girmesinin ardında yatan etken, onun içinde bulundukları senenin üstünden yedi tam yıl geçtiğinde Meglin'in eylemlerinin vesile olacağı birtakım koşullar yüzünden Gondolin'in [tabii bu konuda daha önce harekete geçmezlerse] felakete uğrayacağı gerçeğini öngörmüş oluşuydu.

Gizli geçide [elbette ki yine Ylmir'in yönlendirmesiyle] ulaşan Tuor ile Bronweg, kendilerini koruma altındaki düzlüğün kıyısında bulacaklardı. Sonrasında, orada nöbet beklemekte olan muhafızlar tarafından yakalanıp Turgon'un huzuruna çıkarıldılar. Geçen zaman zarfında bir yandan yaşlanmış olan Turgon'un kudreti ve gururu iyiden iyiye kabarırken Gondolin öylesine ferah ve güzel bir diyar haline gelmiş ve kent ahalisi gurur duydukları şehirlerinin o gizli, erişilemez konumundan dolayı öyle yoğun bir güven duygusuna kapılmıştı ki bizzat kral yanı sıra halkın büyük çoğunluğu da kendi sınırları dışında yaşam süren Gnomlar ile diğer Elflerin ve de İnsan kavimlerinin dertlerini umursamadıkları gibi artık Valinor'a gitme özlemi de çekmez olmuştu. Uzak görüşlülüğüyle bilinen (ve arazide yalınayak dolaşmayı sevmesinden ötürü İdril Gümüşayak diye adlandırılan) ve aslında tüm danışmanları içinde en bilgisi olan kızı İdril'in aksi yöndeki uyarılarına kulak asmayan kral, böyle yapmakla Meglin'in gönlünü de fazlasıyla hoş ederek, Tuor'un iletmediği daveti geri çevirecekti. Tuor ise Gondolin'de yaşamaya devam etti ve zaman içinde kentin önde gelen reislerinden biri oldu. Üç yıldan sonra İdril

ile evlenecekti – ve böylelikle Tuor, ölümlü ırktan olup da bir Elf kızı ile nikâhlanma ayrıcalığına erme konusunda Beren'in örneğini izleyecekti, üstelik Beren oğlu Dior'un kızı Elwing, gün gelip Tuor ile Idril'in oğulları Eärendel ile evleneceğinden, Elf ırkının kalıtsal özelliklerinin ölümlü kana karıştığı yegâne soyu onlarınki teşkil edecekti.

Tuor ile Idril'in evliliğinin üzerinden çok zaman geçmemişti ki Meglin dağların en ücra kesimlerinde yürüyüşe çıktığı bir sıra Orklar tarafından esir alındı ve Angband'a götürülünce canının bağışlanmasına karşılık olarak Gondolin kentinin türlü türlü özelliğiyle beraber gizli konumunu ve ulaşım yolunu da ifşa etti. Morgoth başarıya ulaşılması halinde ona Gondolin'in hükümdarlığı yanı sıra Idril'i de bahşedeceğini belirtmişti. Idril'e karşı duyduğu tutku ihanetini kolaylaştırmakla kalmıyor, Tuor'a duyduğu nefreti de körüklüyordu.

Sonrasında Morgoth onu gerisingeri Gondolin'e gönderdi. Bu esnada Eärendel dünyaya gelmişti ve Elf ırkına özgü o ışıltılı zarafeti ve bilgeliği olduğu kadar, İnsan ırkına has metaneti ve irade kuvvetini de bünyesinde saklamakla birlikte, babası Tuor'un Ylmir, Söğütler Diyarı'nda kendisi ile ilk kez konuştuğu andan itibaren kapıldığı ve bir daha asla silkip atamadığı deniz sevdasını da ruhunda barındırıyordu.

Morgoth nihayet tüm hazırlıkların tamamlanmıştı ve ejderhalar, Balroglar ve Orklardan ordusuyla Gondolin'e saldırdı. Surlar önünde verilen amansız mücadelenin ardından düşman birlikleri şehrin içerilerine sökün edecek, sürecin devamında büyük kent meydanında ortaya konan son savunma esnasında Turgon halkının en seçkin fertlerinin çoğuyla omuz omza vuruşarak can verecekti. Tuor ise Idril ve Eärendel'i Meglin'den kurtarınayı başarmış ve hasmını surların tepesindeki mazgallı siperlerden aşağı atmıştı. Bunun peşi sıra Gondolin halkından sağ kalanları elinden geldiğince bir araya toplayarak bunlara Idril'in tavsiyesi üzerine önceden hazırlatmış olduğu, Ova'nın

en uzak kuzey kesimlerinde gün ışığıyla buluşan gizli bir tün-
nel boyunca rehberlik etmişti. Bu girişimde onlara iştirak et-
meyi reddedip eski Kaçış Yolu'nu izlemeyi yeğleyenler ise o
güzergâhın çıkışını tutması için Morgoth tarafından gönderil-
miş olan ejderha tarafından telef edilecekti.

Kenti bütünüyle kaplayan yangının kısa süre içinde tüm va-
diye yayılmış olan dumanı içine sığınıp gözden uzak kalmayı
başaran Tuor, beraberindeki kabileyi dağların derinliklerine yö-
nelterek zorlu bir yürüyüşün ardından Crithorn (Kartalların
Yarığı) ismi verilen soğuk boğaza ulaştırmıştı. Orada baskına
uğrayacaklar ve ancak Glorfindel'in yiğitliği (Gondolin'deki
Altın Çiçek hanesinin reisi olan bu kahraman, geçidin zirvele-
rinden birinde bir Balrog ile giriştiği teke tek kapışma sırasında
ölecekti) ve Thorondor'un müdahalesi sayesinde mahvolmak-
tan kurtulacaklardı. Sağ kalanlar Sirion ırmağı kıyılarına vara-
cak ve akıntının seyri boyunca ilerleyerek nehrin denize dökül-
düğü bölgeye erişecekti – yani Sirion Sulakları'na. Morgoth'un
zaferi böylece perçinlenmiş oluyordu.

Hikâyenin bu fazlaca sıkıştırılmış versiyondaki anlatımı
Gondolin'in Düşüşüne Dair Özgün Öykü'deki halinden pek de
farklı olmamakla beraber kayda değer birtakım düzeltmeler de
yapılmamış değil. Öykü'de bahsi geçen Tuor karakterinin, Elf-
dostu oluşuyla tanınan *Edain* kavminin soyağacına ilkin bura-
da dahil edildiği görülür: Trajik kahraman Túrin Turambar'ın
babası Húrin'in erkek kardeşi olan Huor'un oğludur o artık.
Bu bağlamda Tuor, Túrin'in birinci dereceden kuzeni haline de
gelmiştir. Huor'un Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nde katledilişi-
ni ve eşi Rían'ın muharebe meydanında onun ararken ölümü
de yine burada çıkar karşımıza. Oğulları Tuor ise Hithlum yö-
resinde kalmış ve “malum savaşın akabinde Morgoth'un teşvi-
kiyle o bölgenin içerlek kısımlarına dek sokulan yoldan çıkmış
İnsan topluluklarınca” tutsak edilmişse de bir süre sonra onla-

rın elinden kaçarak yabanıl arazinin derinliklerinde bir başına yaşam sürmeye başlamıştır.

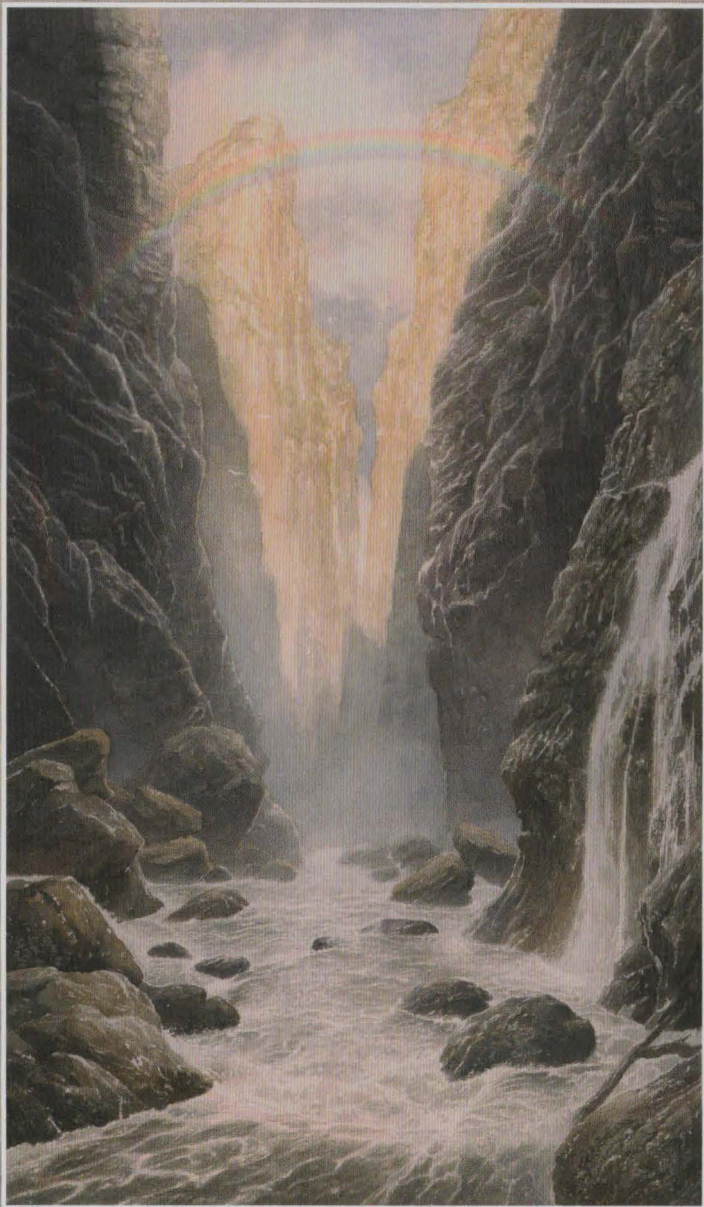
Kadim Zamanlar'ın tarihçesine daha geniş bir çerçeveden baktığımızda, hikâyenin ilk versiyonları arasında göze çarpan en büyük farklılıklardan biri, Tumladen isimli vadinin Kuşatan Dağlar'ın orta yerindeki gizli konumunun keşfedilmesine ilişkin babamın söylediklerinde yatıyor. *Mitolojinin Taslağı*'nda, büyük savaşın (*Nirmaeth Arnoediad*, namıdiğer Sayısız Gözyaşı Muharebesi) ardından bölgeden kaçan Turgon ve halkının Morgoth'un bilgisi dışına çıktıkları vurgulanır çünkü "dağların en ücra kesimlerinde yer alan gözden uzak bir mevkideki yükseltilerden birine rasgele tırmanan izcileri, merkeze yaklaşıldıkça alçalan iç içe geçmiş daireler görünümünde tepe silsilelerince bütünüyle çevrili geniş bir vadinin varlığını keşfetmiştir." Gelgelelim *Gondolin'in Düşüşüne Dair Özgün Öykü*'nün kaleme alındığı dönemde geçerli olan kurgu, korkunç savaşın ardından Gondolin'in mahvoluşuna kadar uzunca bir zaman geçeceği şeklindeydi. Öyle ki, oraya vardığında Tuor'un "uzun yıllar süren bitmez tükenmez uğraşların bile oranın inşasının ve birbirinden harikulade unsurlar ile donatılmasının tamamlanışı için yeterli gelmediği, bundan dolayı da halkın halen zahmet çekmekte olduğu" belirtilir. Kronolojik sıralamanın doğurduğu zorluklar babamı Gondolin'in –Turgon ve beraberindekiler tarafından– keşfini ve şehrin inşa edilmesini sonradan Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nin yüzyıllarca öncesine yerleştirmeye itmiştir: Halkından geriye kalanlara muharebe meydanaından başlayıp Sirion boyunca güneye uzanan yolda rehberlik eden Turgon, onları asırlar önce temellerini atmış olduğu gizli şehre ulaştırmıştı. Buradan da anlaşılacağı üzere, oraya vardığında kelimenin tam anlamıyla kadim bir şehri ziyaret etmiş oluyordu Tuor.

Mitolojinin Taslağı metni içinde, Gondolin'e düzenlenen saldırıyla ilgili kısımda önceki kurguyla kıyaslandığında belirgin

bir farklılık olan başka bir kısım daha mevcut. *Gondolin'in Düşüşüne Dair Özgün Öykü*'de Morgoth'un Gondolin'in yerini, Meglin, Orkların eline henüz eşir düşmemişken keşfetmiş olduğu vurgulanır. İnsan ırkından yalnız bir yolcunun "Sirion ırmağı kıyılarındaki koyaklarda ne amaçla olduğu bilinmemsiz" yönünde tuhaf haberler almak Morgoth'u epey kuşkulandırmıştı; durumu yakından araştırmak üzere, vahşi hayvanların, kuşların ve sürüngenlerin de katkıda bulunduğu "çeşitli unsurlardan oluşma kalabalık bir casus ordusunu seferber edecek" ve bunların "bıkıp usanmaksızın yıllar yılı ortaya koyduğu çabalar sonucu" kendisine taşıdığı bilgiler sayesinde gelişmeleri anbean takip edebilecekti. Nihayet bir gün, Kuşatan Dağlar üzerindeki hâkim bir mevkinden aşağılarda uzanan Tumladen ovasına bir uçtan diğerine göz gezdirmeye olanaklı yakaladı casusları; bu süreçte "Kaçış Yolu" bile es geçilmeyip keşfedilecekti. Morgoth'un gönderdiği casusların "Tumladen vadisini her yönden kuşattığı" haberleri Gondolin'e ulaştığında Eärendel bir yaşına henüz basmıştı; bunun üzerine Turgon vakit kaybetmeden kentteki savunma mevzilerini tahkim ettirmeye girişti. *Gondolin'in Düşüşüne Dair Öykü*'de Meglin'in daha sonraki ihaneti, Gondolin'in şehir planını ve savunma mevzileri ile bu müstahkemlerde kullanılacak teçhizatın özelliklerini en ince ayrıntısına kadar düşmana ifşa edişi şeklinde vuku bulur; Melko ile âdeta kafa kafaya verip, "Gondolin'i ani bir baskın yoluyla ortadan kaldırmak üzere kurnazca bir plan hazırlamışlardır."

Mitolojinin Taslağı metni içerisinde yer alan daha özet versiyonda ise Meglin'in dağlarda Orklar tarafından yakalanıp da "Angband'a götürüldüğünde canının bağışlanmasına karşılık olarak Gondolin kentinin türlü türlü özelliğiyle beraber gizli konumunu ve ulaşım yolunu da ifşa ettiği" belirtilir. Buradaki "Gondolin'in sırlarını ifşa etmek" ibaresi bana göre metnin değişime tabi tutulmuş olduğunu gözler önüne seriyor ve hikâyenin bunu izleyen kısmına da açıklık getiriyor: Meglin, Orklar tarafından yakalanarak huzuruna çıkarılınca

dek Morgoth, Saklı Krallık'ın yerini bilmiyor ve bir türlü keşfedemiyordu. Gelgelelim, metne işlenen değişiklikler bundan ibaret değildi (Bakınız: Kitabımızın Ek Notlar başlıklı bölümünde yer alan *Húrin ve Gondolin* kısmı).

QUENTA NOLDORİNWA'DA AKTARILDIĞI HALİYLE ÖYKÜ

Kitabımızın bu aşamasında, bazı pasajlarını *Beren ile Lúthien*'e de dahil etmiş bulunduğum, “Silmarillion” kapsamındaki ana metinlerden birine atıfta bulunacağız ve bunu yaparken öncelikle bahse konu kitaptaki açıklayıcı notların birinden alıntı yapmayı uygun gördüm.

Mitoloji Taslağı'ndan sonra “Quenta” adını takacağım bu metin, “Silmarillion”ın babamın bitirebilmiş olduğu tek nüshasıdır: 1930 yılında (kesin olarak) daktiloyla yazmış olduğu bir nüsha. Eğer var idiye bile önden yapılmış bir plan veya bir özet bugüne ulaşamamıştır; fakat eserini yazarken, bu sürecin önemli bir bölümünde önünde “Taslak”ın duruyor olduğu kesindir. Bu “Taslak” daha uzundur ve “Silmarillion üslubu”

burada iyice belirginleşmiştir ama yine de bir özet gibidir, özlü bir açıklama gibidir.*

Söz konusu metin için özet bir çalışma tabirinde bulunurken onun sonraki bir dönemde elden geçirilip daha nihai bir hale büründürülmek üzere alelacele çiziktirilmiş bir denemeden ibaret olduğunu kastetmiyorum. Q I ve Q II (her ikisi de aşağıda açıklanacak) versiyonları arasında kıyaslama yapıldığı vakit babamın kullandığı tabirlerin ahengine ne büyük bir dikkatle eğildiği ve her aşamada onları tartarak ilerlediği gözlenmektedir. Ama hal böyleyken bile metnin özet bir aktarımla kısıtlı kaldığı yadsınamaz bir gerçek: *Quenta*'da muharebeyi betimlemek için ayrılmış olan yirmi kûsur satırla *Öykü*'de bu işi gören on iki tam sayfayı yan yana koymak bu detayı vurgulamaya yeter sanırım.

Quenta'nın sonlarına doğru babam (bunu yaparken gözden çıkarma kararı aldığı sayfaları imha etmeyip saklı tutarak) metnin bazı kısımlarını genişletmiş ve silbaştan kaleme almış; yazının bu gözden geçirme öncesindeki haline “Q I” diyeceğim. Nihai safhalara yaklaşıldığında ise Q I tükeniyor ve yenisinden düzenlenmiş olan metin (“Q II”) işi Q I'in bıraktığı yerden devralıp sona bağlıyor. Bu husustan hareketle açıkça anlaşıyor ki, revizyondan geçen (Gondolin'i ve onun mahvoluşunu odağına alan) versiyon diğeriyle aynı dönemde kaleme alınmış ve ben de Gondolin'e ilişkin kısmın başladığı aşamadan itibaren sona değin Q II metnine yer verdim. Keza Kartalların Kralı *Thorndor*'un isminin de metnin akışı içinde *Thorondor* halini aldığını görmekteyiz.

Hikâyenin *Taslak*'ta değinilen başlıca unsurunun, el yazması *Quenta* metninde sunulan halinin içeriğinde de yer aldığı dikkatlerden kaçmıyor: Orta yerinde Gondolin kentini barındıran vadinin Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nin ardından bölgeden kaçma çabası içine girmiş olan Turgon'un izcileri tarafından keşfedilişi. Tarihini tam olarak kestirmeye imkân bulunmamakla birlikte, hiç şüphesiz ileriki bir safhada babamın

* Bu paragrafın çevirisi *Beren ile Lúthien*'den birebir alınmış olup Çiğdem Erkal tarafından çevrilmiştir. -yhn

ilgili sayfaların hepsini yeniden kaleme aldığı anlaşılıyor, ben de metne yansıtılmış olan bu revizyonları şimdi okuyacağınız sayfalarda işaret etmeden geçmedim.

Gondolin'in destansı öyküsü başlıyor şimdi. Elf kavimlerinin şarkılarında yer edinmiş olan ulu nehir Sirion, güneybatı istikametli bir seyir izleyerek Beleriand topraklarını boydan boya kat ederdi; belli bir aşamadan sonra güneye yönelen akıntısı, kuşlar ve bazı yabani hayvan cinsleri dışında pek bir varlığa rastlanmayan yemyeşil ve bereketli topraklar boyunca süzülerek en nihayet denizle buluştuğu bölgede koskoca bir delta meydana getirmekteydi. Orkların bu kesimlere nadiren gelmesinin ardında yatan sebep, yalnızca buraların kuzeydeki koruluklara ve otlaklara son derece uzak bir konumda bulunuşu değil, Ulmo'nun suyla ilintili her türlü unsurda daima var olan kudretinin ve nüfuzunun denize yaklaşıldıkça hissedilir ölçüde artışıydı; çünkü o ırmağın ağzı, dalgaları diğer yakasında Valinor sahillerini döven batı okyanusu ile birleşiyordu.

Fingolfin oğlu Turgon'un akça pakça elleri olan Isfin adında bir kız kardeşi vardı. Bu kadın Sayısız Gözyaşı Muharebesi sonrası Taur-na-Fuin yöresinde yolunu kaybetmişti. Burada, kasvetli bir karaktere sahip olduğu ve bahsi geçen muharebe öncesi ırkdaşlarından ayrı düştüğü söylenen Eöl isimli bir Karanlık Elf tarafından yakalandı; bu kişi savaşa Morgoth saflarında da katılmamıştı halbuki. Isfin'i kendisine eş olarak aldı ve bu birliktelikten Meglin isminde bir oğulları dünyaya geldi.

Öte yandan, Turgon'un tebaası, Húrin'in ortaya koyduğu yigirte çabaların da yardımıyla savaş bölgesinden uzaklaşmayı başarmış ve daha önce de belirtildiği gibi, Morgoth'a izini kaybettirip sırra kadem basmıştı; nereye gittiklerini Ulmo'dan başka bilen yoktu. [Izcileri en yüksek mevkilere tırmanıp çevreyi kolaçan ederken dağların derinliklerinde yerleşim kurmaya müsait gizli bir alanın varlığını keşfedecekti: Geniş bir vadi

>] Böylelikle, vaktiyle Turgon tarafından inşa edilmiş olan saklı şehir Gondolin'e geri dönmüş oluyorlardı. Dağların bağrındaki gözden uzak bir yörede, merkeze yaklaşıldıkça alçalır nitelikteki iç içe geçmiş kesintisiz daireler şeklinde uzanan sıradağlarla etrafı tamamen kuşatılmış geniş bir vadi saklıydı. Bu hayret verici halka silsilesinin orta yerinde, tek bir kayalık yükselti dışında hiçbir engebe barındırmayan, üzeri yemyeşil çimlerle kaplı geniş bir alan yer almaktaydı. Düzlüğün tam anlamıyla ortasında değil de dağların Sirion kıyılarına bakan yakasındaki yamaçlara yakın bir konumda karanlık bir heyula gibi yükseliyordu bu tepe. Kuşatan Dağlar'ın rakımı en yüksek kolu, kötücül tehditlerin ana kaynağı olan Angband'ın da yer aldığı Kuzey yönüne bakan kesimde olup, sıradağların dış etekleri hem doğu hem kuzey tarafında Taur-na-Fuin adıyla anılan gölgelere bürünmüş tekinsiz diyar ile sınırdaştı ki Fingolfin'in höyüğü bilhassa o kesimdeki zirvelere dikilmiş olduğundan, kötülüğün hizmetindeki herhangi bir unsur bölgeye o taraftan yaklaşmıyordu, en azından şimdilik.

Turgon [Gnomların sığındığı >] bu vadiye sığınma kararı almış ve bölgeyi çepeçevre kuşatan dağlara düşmanların ve olası casusların orayı keşfetmesini ilelebet önleyecek gizleyici bazı tılsımlar yerleştirmişti. Ulmo'nun Sirion nehri yoluyla kendisine ulaştırdığı mesajlardaki talimatları yerine getirerek yapmıştı bu işi Turgon; ne de olsa bu yüce varlık suyla ilgili her tür tabii unsuru kullanarak sesini uzaklara taşıyabiliyordu ve Gnomlardan bazısı bu yolla iletilen mesajları algılama yetisine halen sahipti. O günlerde Ulmo, mecburi bir sürgüne çıkmış ve kendilerini yeryüzünden silinmenin eşiğine getiren feci koşullara maruz kalmış olan ihtiyaç içindeki bu Elflerin haline acıyordu. Elf kavimlerinin Morgoth'un kudreti karşısında sığınacağı tüm hisarlar içinde en uzun ömürlüsünün Gondolin olacağı öngörüsünde bulunuyor ve tıpkı Doriath gibi bu şehrin de içeriden birinin ihanetine uğramadığı sürece ilelebet ayak-

ta kalacağına işaret ediyordu. Onun koruyucu gücü sayesinde, Kuşatan Dağlar'ın rakımı en düşük kolunun da yine aynı taraftaki olmasına rağmen, diyarı gizli kılan büyüler en çok dağların Sirion'a yakın olan yörelerinde geçerliydi. Gnomlar o kesimlerdeki tepelerin çatısı altına, kıvrımlar çizerek ilerleyen ve uzak ucu ırmağın coşkun sularının çalkalandığı karanlık bir koyağın ağaçlarla bezeli dimdik yamaçlarından birindeki bir gedikte gün yüzüne kavuşan büyük bir tünel inşa edecekti. O yöreyi sulayan kolunun oluşumu nispeten yakın bir geçmişe dayandığı halde akıntısı yine de son derece kuvvetli olan ırmağın gürül gürül suları, Kuşatan Dağlar ile Hithlum diyarının sınırlarını teşkil eden [üzeri çizilerek şöyle düzeltilmiş: kaynağını en yüksek doruklarından aldığı] Gölge Dağları, namıdiğer Eryd-Lómin'in [> Eredwethion] dirsekleri arasında uzanan bu daracık vadinin içine akmaktaydı.

Başlangıçta bu gizli geçidi inşa etmekle hedefledikleri şey, yerinden yurdundan olmuş kaçakların ve Morgoth'un boyunduruğundan kurtulabilen diğerlerinin güvenli bir ortama sığınmasını sağlayacak bir yol temin etmektir; fakat asıl önemlisi, kendi izcileri ve habercileri de aynı güzergâh üzerinden dışarıya ulaşım sağlamış olacaktı. Çünkü Turgon o dehşetengiz savaşın ardından vadiye ilk girdikleri vakit* Morgoth Bauglir'in Elfler ve İnsanlar için baş edilemeyecek ölçüde büyük bir tehdit halini aldığına kanaat getirmiş ve bunun umdukları yönde bir sonuç doğurup doğurmayacağını kestirememekle beraber, izlenecek en doğru yolun henüz vakit varken Valar'ın affına sığınıp onlardan yardım dilenmek olacağı sonucuna varmıştı, aksi halde her şey her halükârda yitirilmiş olacaktı. İçlerinden bazısı Morgoth'un gölgesinin henüz Beleriand'ın bu en ücra kesimlerine değin yayılmamış olmasını fırsat bilerek Sirion'un akıntısı boyunca zaman zaman dışarı açılıyordu ve hatta nehrin

* Bu cümle metinden çıkarılmak üzere üstü X ile çizilmiştir ancak yerine yeni bir cümle yazılmamıştır.

ağızına yakın, dikkatlerden uzak bir noktada küçük bir liman bile inşa etmişlerdi; Gnom kralının yardım mesajını taşıyan gemiler ara sıra buradan Batı ufkuna yelken açıyordu. Karşıt rüzgârlar tarafından itilen bazılarının mecbur kalıp gerisine geri limana döndüğü oluyordu; birçoğu ise asla geri dönemediği gibi Valinor kıyılarına ulaşabilen de yoktu henüz.

Kaçış Yolu'nun dış dünyaya açılan çıkışı, hazırlayabildikleri büyülerin en kuvvetlileri yanı sıra Ulmo'nun o pek sevdiği Sirion ırmağının sularında her daim geçerli olan kudretince de koruma altına alınıp gizlenmiş durumdaydı ve bu yüzdendir ki hiçbir kötücül güç henüz oranın yerini keşfedememişti; diğer yandan, geçidin Gondolin'i de bağrında saklamakta olan vadiye açılan çıkışı ise Gnomların kesintisiz gözetimi altındaydı.

Yine aynı dönemde, Kartalların Efendisi Thorondor, halkının yuvalarını Thangorodrim'in zirvelerinden o kesimlere taşıma gereği duymuştu çünkü hasımlarının karargâh niyetine kullandığı mağaradan bozma salonların tepesinde kule misali yükselen doruklardan dışarı süzülen iğrenç kokulu dumanları ve aynı semalarda hiç dağılmamacasına kümelenen kasvetli, kapkara bulutlar bölgeyi kaplıyordu. Buna karşılık, Kral Fingolfin'in höyüğünün tepesine tünemenin kendisine kazandırdığı hâkim konumdan faydalanıp bir an ara vermeksizin ve civarda vuku bulan en ufak hareketi gözden kaçırmaksızın gözcülük ederek, Kuşatan Dağlar'ın kuzeye bakan zirvelerinde nöbet beklemeyi azimle sürdürdü Thorondor. Aşağılarda uzanan vadide ise Fingolfin'in öz oğlu Turgon hüküm sürmekteydi. Düzlüğün ortasında tüm heybetiyle yükselen ve bir diğer ismi Savunma Tepesi olan kaya kümbeti Amon Gwareth üzerine, Elflerin, Dış Diyarlar şeklinde nitelediği bu uçsuz bucaksız topraklarda kuracağı yerleşkeler içinde destanlara konu olmuş haşmeti ve güzelliğiyle benzersiz bir yeri bulunan Gondolin kenti kurulacaktı. Kapıları çelikten, duvarları ise mermerden yapılmaydı bu şehrin. Yamaçları Gnomlar tarafından cam ka-

dar kaygan ve pürüzsüz kıvama gelecek ölçüde yontulup cilalanmış olan tepenin üzeri ise, kraliyet sarayı ve de onun kulesi için ayrılan en orta kısmı haricinde, şehrin inşasına elverecek biçimde düzleştirilmişti. Kentin her yanı pınarlarla bezenirken bembeyaz sular titreşip ışık oyunları yaratarak Amon Gwareth'in yamaçlarından aşağı dökülüyordu. Tepeyi çepeçevre saran ovanın zemini de kapıların önündeki basamakların dibinden başlayıp devasa bir duvar gibi sıralanan dağların eteklerine varıncaya dek her türlü engebeden arındırılarak, art niyet güden herhangi bir varlığın ister yürüyerek olsun ister sürünerek surlara fark edilmeksizin yaklaşmasına imkân bırakmayan yeni biçilmiş bir çimenlikten ibaret hale indirgenecek ölçüde dümdüz edilmişti.

Bu güvenli ortamda refah içinde yaşam süren şehir ahalisi gücüne güç katarken, cephanelikler çeşit çeşit silah ve kalkanla dolup taşıyordu; ne de olsa akıllarında daima en öncelikli fikir, vakti gelince savaşa girişmek durumunda kalacaklarıydı. Fakat yıllar gelip geçtikçe o diyara derin bir sevgi beslemeye başladılar ve Gnomların karakterinin temelini teşkil eden bağlılık duygusundan hareketle el emeklerinin ürünü olan bu kenti her şeyden üstün tutmaya başladılar. Bundan ötürüdür ki, bir zaman sonra savaşa veya barışa dair son havadisleri öğrenmek için Gondolin sınırları dışına nadiren ulak çıkarılır oldu. Artık Batı anakarasına haberci de yollanmadığından, Sirion ağzındaki liman kaderine terk edilmişti. Kendilerini ardına çektikleri, büyü yoluyla korunan o aşılması imkânsız tepelerin sınırlarından içeri Morgoth'un gazabından kaçanlar dahil hiçbir yabancının girmesine izin vermiyorlardı; uzak diyarlarda olup bitenlere ilişkin haberler onların kulağına müphem bir şekilde ancak erişebiliyor ve içlerinde en ufak bir merak veya ilgi uyandırmıyordu; buna karşılık yaşadıkları yerin varlığı ise zamanla söylentiden ibaret bir hal almış, sırrını kimsenin keşfedemediği bir efsaneye indirgenmişti. Bu süreçte ne Nargothrond'un ne de

Doriath'ın imdadına koşma zahmetine girerlerken, söz konusu diyarların yıkıma uğraması ile araziye kaçışan başıboş Elflerin onların yerleşkesini bulup yanlarına sığınma çabaları hüsrarla sonuçlanmıştı; Turgon'un krallığının yerini Ulmo'dan başka bilen yoktu zira. Thingol'un varisi Dior'un katledildiğı haberini Thorondor'dan alan Turgon, o günden itibaren dış dünyada yaşanan acı gelişmelere kulağını tümünden tıkayacaktı; dahası, hiçbir koşul altında Fëanor'un oğullarından herhangi biriyle aynı safta yürümeme andı içmiş, halkına yerleşim yerlerini çevreleyen tepelerin öte yanına geçmeyi kesinkes yasaklamıştı.

Elflerin kaleleri arasında halen ayakta olan yalnızca Gondolin'di artık. Morgoth ise Turgon'u aklından çıkarmış değildi ve bu kralın sığınağının yerini öğrenmeden zaferini perçinleyemeyeceğinin bilincindeydi; gelgelelim aralıksız sürdürdüğü arayışlardan henüz bir sonuç alamamıştı. Nargothrond harabeye dönmüş, Doriath terk edilmiş, Fëanor'un oğulları uzaklara sürölüp kıtanın Güney ve Doğı illerindeki ormanlık alanlarda yabanıl bir yaşam sürmeye mahkûm olmuş, Hithlum habis güçlerin hizmetine giren kimi İnsan topluluklarınca istila edilmiş, Taur-na-Fuin tarif edilemez kötölüklerin beşiğı haline gelmişti: Hador'un ırkı böylelikle tarihe karışmıştı, Finrod'un hanesi de öyle; Beren bundan böyle savaş meydanlarına inmeyecekti, Huan ise öldürölmüştü; tabiatın bağrında uygarlıktan uzak bir hayat benimseyen veya hiçbir yerleşkeye bağı olmaksızın arazide oradan oraya gezinen gruplar dışında –ki bunların da büyük çoğunluğu bir zamanların ferah Beleriand topraklarına çok uzak bir konumda bulunan Doğı yörelerine çekilmiş durumdaydı– tüm Elfler ve İnsanlar ya kötölüğün iradesine boyun eğmeye ya da Angband'ın madenlerinde ve demirhanelerinde zincire vurulu vaziyette çalıştırılmaya zorlanıyordu. Morgoth'un zaferini perçinleyebilmesi için geriye tek bir pürüz kalmıştı.

Gün gelmiş Eöl, Taur-na-Fuin yöresinde yolunu kaybetmiş, Isfin ise büyük badireler atlattıktan sonra Gondolin'e varmayı başarmıştı ve onun kente ulaşmasının ardından, Ulmo'nun gönderdiği habercilerin öykünün sonlarına doğru bahsi çokça geçecek olan sonuncusuna değin, kent sınırları içine adım atabilen bir başkası olmayacaktı. Isfin surlardan içeri beraberinde oğlu Meglin ile girmiş, her ne kadar damarlarında yarı yarıya Karanlık Elf kanı akıyor olsa da kral Turgon tarafından kız kardeşinin çocuğu olması dolayısıyla samimiyetle kabul edilip el üstünde tutulan bu genç, Fingolfin'in soyundan gelme bir prense yakışır bir paye ile onurlandırılmıştı. Esmer tenine rağmen hayli yakışıklı olan Meglin, keskin zekâsı ve hitap becerisi yanı sıra, kurnazca yöntemleri sayesinde başkalarının kalbini ve ruhunu etki altına alma yetisine de sahipti.

Hithlumlu kahraman Húrin'in Huor isimli bir erkek kardeşi vardı. Huor'un ise Tuor adında bir oğlu. Huor'un eşi Rían, Sayısız Gözyaşı Muharebesi'ne sahne olan meydandaki ceset yığınları arasında eşinin naaşını aramış ve kahrından ölünceye dek eşinin ardından ağlamıştı. O dönemde henüz çocuk denecek yaşta olan oğlu ise Hithlum yöresinde kalarak savaşın akabinde Morgoth tarafından kitleler halinde o mıntıkaya göçmeye teşvik edilen hain İnsan topluluklarının eline düşmüş ve karın tokluğuna çalışan bir köleden farksız hale gelmişti. Yaşı ilerledikçe etkileyici yüz hatları yanı sıra endamı ve adaleli cüssesi ile de dikkat çekmeye başlayan bu genç adam, acılar içinde geçen yaşantısına karşın yiğit ve bir o kadar bilge bir karakter edinmişti ve bir süre sonra kaçıp ormanlık arazide izini kaybettirerek, ara sıra ağaçların arasında dolaşmaya çıkmaları haricinde o topraklardaki varlığını tamamen gözden uzak şekilde sürdüren Elflerle nadiren kurduğu temaslar sayılmazsa hiç kimseyle iletişime geçmeksizin içe kapanık ve yalnız bir yaşam benimsemişti.*

* Aceleyle uygulamaya konan değişikliklerden ötürü metin burada az çok kafa karıştırıcı bir yapı arz ediyor. Şu an okumakta olduğumuz yeniden

Bu esnada Ulmo, zihnindeki tasarımlara son şeklini vermişti ve bu doğrultuda, *Gondolin'in Düşüşüne Dair Özgün Öykü*'de de vurgulandığı gibi, Tuor'u Hithlum bölgesinin ortalarında yer alan Mithrim Gölü'nden başlayıp en nihayet batı denizinin sularıya buluşan çalkantılı bir akıntının kat ettiği Gökkuşağı-yarığı, namıdiğer Cris-Ilfing [> Kirith Helvin] isimli büyük kanyona açılan bir yeraltı nehrine yönlendirecekti. Kanyona bu ismin yakıştırılmasının nedeni, engebeli bir zemin üzerinde sayısız çağlayan aşarak yoluna devam eden akıntının dört bir yana sıçrayan serpintisi dolayısıyla, o bölgede her güneş açtığı vakit kanyon semalarında pırıltılar saçan bir gökkuşağının belirmesiydi.

Söz konusu güzergâhı izleyen Tuor'un ilerleyişi gerek İnsan gerek Elf ırkından hiç kimsenin dikkatini çekmediği gibi, o sıralar Hithlum diyarında kaynaşmakta olan Orklar veya Morgoth'un emrindeki diğer casuslar da durumu gözden kaçırmıştı.

Böylelikle kıtanın en batı yakasına ulaşan Tuor, sahil şeridi boyunca daima Güney istikametinde ilerleyerek yol aldı; ta ki Sirion nehrinin sayısız deniz kuşunca şenlendirilen kumul bir delta ağı ile kaplı ağzına varıncaya dek. Yine o sıralar, Angband'dan kaçıp, bir dönem kendisi de tebaasına dahil olduğu efendisi Turgon'un, şimdilerde kaçaklar ve sürgündekiler arasında çokça dillendirilen saklı yerleşkesinin yerini araştırıp bulma gayesiyle oralara değin seyahat etmiş olan Bronwë isminde bir Gnom ile karşılaşacaktı. O kesimlere çok, çok uzak-

kaleme alınmış olan versiyonda Rían'ın "kendisini yaban ellere vurduğu" ve Tuor'u orada dünyaya getirdiği belirtilir ve "Tuor, Karanlık Elfler tarafından yetiştirilirken, tüm ümitleri tükenen Rían'ın Katledilmişler Tepesi üzerine yığılıp kalarak kendisini ölüme teslim ettiği" söylenir. "Hithlum yöresinin ormanlarında yetişen Tuor, zamanla güzel bir yüze ve etkileyici bir endama sahip bir genç adam haline gelecekti..." Görüldüğü üzere, yeniden yazılmış versiyonda Tuor'un esaretine dair herhangi bir auf yer almıyor.

lardaki Doğu yörelerinden son derece dolambaçlı yollar izleyerek ve binbir zahmet çekerek ulaşabilmiş olan Bronwë, kendisi açısından yeniden esaret altına girme ihtimali doğuracak en ufak bir adım dahi atmakta tereddüt ettiği halde, gelinen aşamada Sirion boyunca beraberce yol alıp Beleriand bölgesinin derinliklerinde Turgon'un gizli yerleşkesini aramaları önerisinde bulunmaktan çekinmemiştir. Ürkekliği ve aşırı temkini üzerinden bir türlü silkip atamamakla birlikte, Orklar tarafından fark edilmemek için daha ziyade alacakaranlıkta ve geceleri sürdürdükleri, gizlilik içinde geçen bu yolculukta Tuor'a destek olmaktan geri kalmayacaktı.

Hem Narog hem Sirion ırmaklarınca sulanan, ferahlık verici Nan-tathrin, diğer adıyla Söğütler Diyarı'na ulaştılar ilkin; çiçeklerle bezeli bu bereketli, yemyeşil arazide pek çok farklı kuş cinsinin cıvıltısı birbirine karışırdı; artık çok gerilerde bırakmış olduğu Kuzey topraklarının kasvetinden sonra, hele ki bu denli yıpratıcı geçen bir yolculuğun ardından vardığı bu güzelim diyarın büyüüne kapılan Tuor, bir süre mola verip çevrenin güzelliğine doyarak kaygısızca vakit geçirdi.

Bir akşam uzun sazlıkların arasında sakince oturduğu sırada Ulmo karşısında beliriverdi; bu yüce varlığın sulardan yükselip tüm azameti ve kudretiyle önünde dikildiği sahne Tuor'un zihnine kazınmış, oğlu Eärendel için bestelediği şarkıda bile yer etmiştir. Bu andan itibaren denizin sesi Tuor'un kulaklarından silinmez, deniz hasreti gönlünden çıkmaz oldu; zaman zaman ruhuna yerleşen huzursuzluğun itkisiyle, daha fazla dayanamayıp harekete geçecek ve Ulmo'nun hükümlerlik alanının derinliklerine doğru yola koyulacaktı. Ulmo ise o diyara açılan gizli kapıyı bulması için gereken bilgileri kendisine aktararak vakit kaybetmeksizin Gondolin'in yolunu tutması talimatını verdi; Elflerin ebedi dostu Ulmo tarafından Turgon'a hitaben hazırlanmış, ona her şey yitirilmeden önce Morgoth ile hesaplaşmak üzere savaşa hazırlık yapması ve Batı ufkuna

haberci göndermeye yeniden girişmesi telkininde bulunur iç-
rikteki mesajı Tuor'a iletmeyi de ihmal etmemiştir. Buna göre,
Turgon, Doğu diyarlarına da ulaklar çıkarmalı ve o kesimleri
mesken tutmuş (ve sayıları gitgide kabarıklaşıp yaşam sahala-
rını her yönde genişletmekte olan) İnsan kavimlerinden olabil-
diğince kalabalık bir kısmını kendi sancağı altında toplanmaya
çağırmalıydı; tüm bu mesajları hedefine ulaştırmanın en emin
yolunun bu uğurda Tuor'a güvenmek olduğu kanısındaydı
Ulmo. "Üzerine lanetlerin en büyüğünü çekmiş olan Uldor'un
ihametini aklından çıkar," diye tembihliyordu yeni habercisine,
"Hûrin'i ise asla unutma; çünkü fani İnsan ırkının katkısı ol-
maksızın Elflerin Balroglara ve Orklara karşı zafer kazanması
mümkün değildir." Fëanor'un oğulları ile sürdürülen kan dava-
sına da bir son verilmeliydi; çünkü bu, Gnom kavminin bekası
için son ümitti belki de ve eli kılıç tutan her bir kişinin katılımı
büyük önem taşıyordu. Ölümcül sonuçlara gebe müthiş bir ça-
tışma ufukta belirmişti bir kere ama Turgon'un gereken cüreti
göstermesi halinde Morgoth'un beli kırılmakla kalmayacak,
ırkdaşlar arasındaki sürtüşmeler son bulacağı gibi, İnsan ve Elf
toplulukları arasında yeryüzünde iyiliğin hâkimiyetini daimî
kılan ve Morgoth'un hizmetkârlarının zedelemeye güç yetire-
meyeceği bir dostluk bağı da kurulmuş olacaktı. Ola ki Turgon
bu çarpışmaya atılmaya yanaşmazsa, kendisine Gondolin'i terk
etmekten ve tebaasının başına geçip Sirion boyunca ilerleyerek
nehrin ağzına vardıktan sonra orada apar topar kurduracağı
tersanelerde inşa edilecek gemilerle Valinor sahillerine ve de
Tanrıların merhametine sığınma yolları aramaktan başka çare
kalmayacaktı. Fakat her ne kadar ilk anda idrak edilemese de
bu seçenek öncekine oranla daha elim tehlikeler arz etmektey-
di; nitekim böylesi, Öte Diyarlar'ın yazgısının çok daha kor-
kunç bir seyre oturmasına yol açacaktı.

Elflere olan derin sevgisinden ve aradan uzun yıllar geç-
se bile halkı surların içinde tıkılmış kalmakta inat ederse

Gondolin'in er geç mahva uğrayacağına inanmasından ötürü bu çağrıyı iletme gereği duymuştu Ulmo; zira yeryüzünün neresinde olursa olsun bünyesinde neşe ve güzellik taşıyan bir unsurun Morgoth'un gazabını üzerine çekmemesi beklene-
mezdi.

Ulmo'nun talimatı doğrultusunda kuzey istikametinde yol alan Tuor ile Bronwë, nihayet gizli kapının önüne vardı; içeri girdikten sonra tünel boyunca ilerleyerek daha içerilerde yer alan bir başka kapıya ulaşacak ve orada nöbet bekleyen muhafızlarca yakalanacaklardı. Onların refakatinde saklı şehre götürüldükleri sırada tepelerin ortasında yemyeşil bir mücevher gibi ışıldayan Turnladen vadisinin göz alıcı güzelliğine tanık olup hayran kaldılar; Turnladen ovasının merkezinde ise, şafak vaktinin pembemsi ışık huzmelerince sarmalanmış o bembeyaz pırıltısı çok uzaklardan dahi seçilebilen yedi isimli Gondolin kenti tüm haşmetiyle arz-ı endam etmekteydi. Muhafızlarca dosdoğru oraya yönlendirilip kentin çelik kapılarından içeri girdiler ve kraliyet sarayının basamakları dibine gelip durdular. Orada Tuor, Ulmo'nun kendisine yüklemiş olduğu görevi yerine getirerek onun mesajını krala birinci ağızdan iletirken, sesinde Suların Efendisi'nin kudretinin ve görkeminin tınısı yankılanıyordu ve bundan ötürüdür ki tüm ahali ona hayretle bakakalıp karşılardaki bu kişinin gerçekten de iddia ettiği gibi ölümlü İnsan ırkına mensup biri olup olmadığına kafa yormaktan kendini alamadı. Ama geçen zaman zarfında Gondolin'in güzelliğinin Tûn kentinin hatırasını aratmayacak seviyeye erişmesinin de körüklemesiyle gururu iyiden iyiye kabararak kibir derecesine varmış olan Turgon, şehrinin gizemli yapısından kaynaklı o alt edilemez kudretine o denli güveniyordu ki, ne kendisi ne de halkı bu korunaklı ortamı terk etmekten ya da herhangi bir vesileyle tehlikeye atılmaktan yanaydı ve sınırlarının dışındaki topraklarda yaşam süren Elflerin veyahut İnsanların acı dolu yardım feryatlarına kulak verip

onların davalarına müdahil olmaya hiç niyetleri yoktu; dahası, kendilerini Batı anakarasına ulaştıracak birbirinden ürkünç sayısız tehlikeyle dolu geri dönüş yolculuğuna çıkma heveslerini de çoktan yitirmişlerdi.

Kralın danışmanları arasında Meglin, daima Tuor'un aleyhinde fikir belirtiyordu ve anlaşılan o ki, onun telkinleri Turgon'un zihnine diğerlerinininkinden fazla nüfuz etti. Buradan hareketle, Ulmo'nun davetini geri çevirecekti Turgon; bu kararı danışmanları arasında en bilgilerinden bazıları tarafından sitemle karşılanmış olsa da. Elf kadınları içinde alışılmadık boyutlardaki dirayeti ve zekâsı ile tüm diğerlerini bastıranı, kralın öz kızıdan başkası değildi ve onun ısrarla Tuor'dan yana konuşması bile kralı kararından döndürmeyerek kızcağızı ümitsizliğe boğacaktı. Güzelliği ve kendisine bir savaşçının endamını bahşeder uzunluktaki boyuyla dikkat çeken kızın saçları, kıyısından aşağı altın tozu dökülen bir çeşmeydi sanki. Idril isimli bu kıza ayaklarının akça pakça oluşundan ötürü Gümüş-ayaklı anlamında Celebrindal da denirdi; kâh Gondolin'in dört bir yanını bezeyen bembeyaz patikalarda kâh yeşil çimlerin üzerinde, her daim yalınayak gezip dans ederdi.

İzleyen süreçte Gondolin'e yerleşen Tuor, kendisini şehrin o büyüleyici cazibesine öylesine kaptırmış ve kent ahalisinin bilgeliğini ve zarafetini izlemeye öyle dalmıştı ki, misyonunun o yörelerdeki İnsan kavimlerine yardım çağrısında bulunmak üzere Doğu diyarlarına gitme kısmı aklından tamamen çıkmıştı. Öte yandan Turgon'un nazarındaki konumu her geçen gün yükselmekteydi; çünkü Gnom toplumu arasında geçirdiği bu süreç, bir yandan onların geleneklerine ve kültürüne aşinalık kazandıkça bedenen olduğu kadar ruhen de dirayetini artırmasına yardımcı olmuştu. Bu esnada Idril'in yüreği ona ısınırken, onun da kıza karşı ilgisi uyanmıştı; Meglin ise bu durumu dış gıcırdatarak seyrediyordu çünkü Idril'e karşı öteden beri dizginlenemez bir tutku beslemekteydi ve aralarındaki yakın

akrabalık bağına rağmen ne yapıp edip ona sahip olma planları kuruyordu; kız Gondolin kralının yegâne varisiydi üstelik. Işın aslı, Turgon'u nasıl yerinden edip de tahta kendisi oturabileceğine dair tasarılarla zihnini uzunca zamandır meşgul ediyordu; Turgon onu samimiyetle sevmekte ve dahası, ona güvenmekteydi oysa. Derken bir süre sonra Tuor, Idril'i kendisine eş olarak aldı; Gondolin halkı kalplerini çoktandır kazanmış olan Tuor ile karısının mutluluğunu paylaşırken, Meglin ve gizliden gizliye onu destekleyen zümre haricinde tüm kent ahali bu gelişmeyi günlerce süren şenliklerle kutlayacaktı. Böylelikle, fani yaradılışlı İnsan ırkına mensup bulunup da bir Elf kızı ile evlenme ayrıcalığına nail olma hususunda Tuor da Beren'e katılıyordu ve Beren oğlu Dior'un kızı Elwing, izleyen süreçte Gondolinli Idril ile Tuor'un evliliğinden doğacak Eärendel ile evleneceğinden, Elf kanının ölümlü ırklarındaki ile bütünleşmesi yalnızca onların soyunda gerçekleşmiş olacaktı. Fakat o dönemde Eärendel henüz küçücük bir çocuktur: Semaların aydınlığını andıran bir nur ile ışıldayan yüzü ve Elf ırkının zarafetinin ve bilgeliğinin İnsan ırkının kadim dönemlerden kopup gelen kuvveti ve dayanıklılığı ile harmanlandığı bünyesi göz önüne alındığında, eşsiz diye nitelenebilecek güzelliğe sahip olmasının yanı sıra dalgaların davetkâr sesinin kulağından bir an olsun silinmeyip tıpkı babası Tuor gibi onun yüreğini de deniz hasretine boğduğu bir çocuk hem de.

Eärendel'in halen yeniyetme bir delikanlı olduğu döneme denk gelen, (Idril'in yüreğinin adlandıramadığı bir sıkıntıyla daralması ve karamsarlığın ruhu üzerine kara bir bulut gibi çökmesi hariç tutulursa) Gondolin ahalisinin neşe ve huzur dolu geçen günlerinin birinde, Meglin dağlarda gezinirken yolunu kaybetmişti. Madencilikle ilgili uğraşlara ve ham metalleri işleyerek kıymetli eşyalar imal etme zanaatına başka her şeyden çok meraklı ve de yatkın olan Meglin, bu işte herkesten daha hünerli oluşunun da katkısıyla, gerek barış gerekse savaş

zamanı kullanılacak cinsten eşyalar üretme gayesiyle dağların şehre uzak yamaçlarında işlenebilecek ham maden damarları arayıp bulmayı meşgale edinmiş olan bazı diğer Gnomların lideri konumuna gelmekte zorlanmamıştı. Meglin'in kralın sağını çiğneme pahasına bunlardan birkaçıyla tepelerin ardına geçtiği de sıklıkla oluyordu; gün geldi, kaderin bir cilvesi sonucu Meglin, Orklar tarafından esir alınarak Morgoth'un huzuruna çıkarıldı. Gerçekte Meglin ne ödlekti ne de zayıf karakterli fakat kendisini maruz bırakma tehdidinde bulundukları işkenceler öylesine dehşetengizdi ki iradesi çözülecek, yaşamının bağışlanması ve serbest bırakılması karşılığında Morgoth'a Gondolin'in gizli yerini ifşa etme ve oraya nasıl erişilebileceği ve şehrin nasıl düşürülebileceğine dair bilgiler verme pazarlığına girişecekti. Bu durum Morgoth'u pek bir memnun etmişti; kentin zapt edilmesi halinde Meglin'e Gondolin'i kendisine bağlı bir sancak beyi sıfatıyla yönetme imkânı bahşedeceği gibi Idril'i de ona vereceği vaadinde bulundu. Idril'e olan tutkusu ve Tuor'a duyduğu nefret, Meglin'i bu habis kandırmacaya daha kolay alet olmaya itecekti. Şehirdekiler onun uzun süren yokluğu karşısında kuşkuya düşmeden Gondolin'e geri dönmesi için Meglin'i salıveren Morgoth, böylelikle kente saldırıldığında surların içinde kendi emellerine hizmet edecek bir müttefik kazanmış oluyordu; zira Meglin bunun sonrasında suratında muzip bir tebessüm, kalbinde derin bir kötülükle kralın sarayında ikamet etmeyi sürdürürken Idril'in ruhuna çöken kasvet günbegün ağırlaşacaktı.

Eärendel yedi yaşına bastığında, Morgoth nihayet koşulların hazır hale geldiği kanaatine vardı ve Orklar, Balroglar ve dev yılanlardan kurulu ordusunu Gondolin üzerine saldı; bu birliklerin önemli bir unsurunu teşkil eden birbirinden tiksiniç görünümüne sahip birçok ejderha, sırf kentin ele geçirilmesine yönelik tasarlanıp türetilmiş yaratıklardı. Morgoth'un emrindeki sürüler tepelerin rakımın en yüksek, gözetimin ise nispe-

ten gevşek olduğu Kuzey silsilesini aşır vadiye inme seçeneğini izlemiş, bunun için tam da Gondolin halkının tamamının ertesi gün kutlanacak olan Yaza Açılan Kapılar isimli festival öncesi bir yandan şarkılar söyleyip güneşin doğuşunu beklemek için surların üzerine sıralanmış olduğu, gecenin en karanlık saatlerini tercih etmişti. Kent ahâlisinin Doğu semalarında görmek üzere hevesle beklediği kızılımsı şua, Kuzey yönündeki tepelerin ardında belirmişti ama uğursuz bir vesileyle; düşman birlikleri Gondolin surlarının dibine varıncaya dek engel tanımayan bir sel misali ilerlerken, şehir geriye hiçbir kurtuluş ümidi kalmayacak şekilde kuşatılıyordu.

Başta Tuor olmak üzere, soylu hanelerin reislerinin ve onların sancağı altındaki savaşçıların bu muhasara sırasında sergilediği yiğitlik ve canını dişine takarak ortaya koyduğu mücadele, *Gondolin'in Düşüşü* adı verilen destanda etraflıca anlatılır; Rog'un surların dışında vururken ölüşü, Çeşme klanı lideri Ecthelion ile Balrogların reisi Gothmog'un kraliyet sarayının önündeki meydanda teke tek düello edip birbirinin canını alışı, Turgon ile muhafız kıtasının kraliyet sarayı üzerinde yükselen kuleyi o bina binbir parçaya ayrılıp çökünceye dek savunuşu; nitekim o görkemli çöküşle birlikte, harabeler altında can veren Turgon'un görkemli hükümranlığı da sona ermiş oluyordu.

Şehrin yağmalanması esnasında Tuor'un birincil kaygısı İdril'i kurtarmak olduysa da Meglin daha önce davranıp kızı ve Eärendel'i tutsak almıştı; bunun üzerine onunla Tuor arasında surların zirvesindeki siperli mazgallarda gerçekleşen dövüş, Tuor'un hasmını surlardan aşağı düşürüp öldürmesiyle son bulacaktı. Sonrasında Tuor ile İdril yangının ve yağmanın sebep olduğu onca hengâme içinde Gondolin halkının halen hayatta olan fertleri arasından bir araya toplayabildikleri bazısını yanlarına alarak İdril'in karamsarlığa kapıldığı dönemde tarif edilemez bir önsezi ile yapımında ısrar etmiş olduğu gizli bir tünel yoluyla kaçmaya başladılar. Son safhaları henüz tamamlana-

bilmiş olmamakla beraber, duvarların çok otesine uzanıp düz-
lğn kuzey kesimlerine erişen bu tünelin diğerk ağızı, Amon
Gwareth ile arasında halen hatırı sayılır mesafe bulunan bir
mekide, dağların eteğinde dışarı açılıyordu. Onlara katılmaya
yanaşmayıp zemininde Sirion nehrinin aktığı kanyona açılan
bilindik Kaçış Yolu üzerinden bölgeden uzaklaşmaya yeltenen-
ler ise saldırı ncesi Meglin sayesinde buradan haberdar olur
olmaz Morgoth tarafından çıkışı tutması için bizzat gönderil-
miş olan ejderhanın pençesine düşüp telef edilecekti. Sonradan
inşa edilen gizli tünelden ise Meglin haberdar değıldi, kaldı ki
herhangi bir kaçağın dağların en yüksek kesimlerinin bulun-
duğı ve bunun da otesinde, Angband'a görece en yakın ko-
numdaki kuzey istikametine yneleceğı akla bile gelmezdi.

şehri saran yangının dumanı ve Kuzey'in bağıından kopup
gelmiş ejderhaların alevlerine maruz kalıp ttslenen o g-
zelim çeşmelerin suyundan yükselip havaya karışan buharlar
hazin bir sis perdesi halinde etrafa yayılıp vadiyi bütünüyle r-
terken, Tuor ile beraberindeki kafilenin kaçışı bu sayede fark
edilmeden gerekleşebilmişti zira tünelin ağızından dağların
eteklerine kadarki hatırı sayılır mesafeyi kimseye görünmeden
aşmaları beklenemezdi normal şartlarda. Hal böyleyken, daya-
nılmaz bir soğugun hüküm sürdüğü bu yüksekliklerde bir yan-
dan aralarındaki birçok kadın, ocuk ve de yaralıyı zorlu yol
koşullarına karşı mümkün mertebe korumaya gayret ederek,
Çileli bir yürüyüşün ardından dağların derinliklerine ulaşmayı
başardılar.

Yolları üzerinde, en yüksek dorukların gölgesi altında sağı
kanadı dimdik yarlarla çevrili, sol yanı ise dipsiz bir uçuruma
bakan daracık bir patikanın kıvrımlar çizerek ilerlediğı, Kar-
talların Yarığı, namıdiğerk Cristhorn [> Kirith-thoronath] uza-
nıyordu. Kafile bu dar güzergâha girip belli bir mesafeyi geride
bırakmışken, Morgoth tarafından o dolaylara salınmış bir dev-
riye ile karşılaşma talihsizliğıne uğrayacak, bir Balrog'un n-

derlik ettiği bu düşman birliği ansızın her iki yönden üzerlerine çullanıp onları bu dağ geçidinde kıştırıracaktı. İşte o zaman, Thorondor tam vaktinde imdada yetişmemiş olsa, Gondolin'in Altın Çiçeği Hanesi'nin reisi altın saçlı Glorfindel'in dillere destan kahramanlığı bile kurtulmalarına yetmez, halleri nice olurdu.

Glorfindel'in Balrog ile o zirvede tutuştuğu, her ikisinin de yaka paça uçurumdan aşağı uçmasıyla sonuçlanacak düello, şarkılara şiirlere konu olmuştur. Gelgelelim Thorondor'un Glorfindel'in ölü bedenini kanyonun dibinden alıp getirmesi sonrası, bu kahramanın naaşı geçidin yanı başına dikilen taştan bir höyüğe defnedilmiş, çok geçmeden üzeri yemyeşil bir çimle kaplanan bu mezarda açacak sarı birer yıldızı andıran küçük çiçekler o çıplak kayaların arasında nesiller boyu varlığını sürdürmüştür. Thorondor'un tebaasını meydana getiren kartalların Orkların tepesine aniden çökmesi, onların çığlık çığlığa püskürtülmesine yol açmıştı; kimi vurularak ölen kimiye uçurumdan aşağı savrulup atılan düşmanlardan sağ kalan olmamış ve bu sayede, bir kafilenin Gondolin'den kaçmayı başardığına dair söylentiler Morgoth'un kulağına ancak aradan uzun zaman geçtikten sonra çalınabilmişti.

Tehlikelerle dolu bu güzergâhta yapılan yıpratıcı bir yürüyüşün ardından, Gondolin halkından geriye kalanların meydana getirdiği acınası kafiye Nan-tathrin adı verilen yöreye ulaştı ve yol yorgunluğunu üzerlerinden atıp yaralarını sarmak üzere orada bir süre dinlendilerse de kederlerini dindirmeye imkân yoktu. Bu mola esnasında Gondolin şehrinin ve gencecik kızlar, yaşını başını almış analar ile eşler, cesur savaşçılar ve biricik kralları da dahil olmak üzere orada yitip giden tüm ırkdaşlarının anısına bir tören düzenlediler; kaybettikleri içinde ardından en çok yas tutup şanlı hatırasına birbirinden güzel şarkılar yazıp söyledikleri ise, herkesin sevgilisi Glorfindel idi. Yine orada, Tuor oğlu Eärendel'e Ulmo'nun vaktiyle kendisi-

ne yapmış olduğu ziyareti ve karanın ortasında gerçekleşen bu deniz serabını şarkıya dökerek anlattı ve hem kendi yüreğinde hem de oğlununkinde deniz özlemi bir kez daha depreşti. Böylelikle, çok geçmeden kafil e üyelerinin büyük kısmıyla birlikte Sirion'un denize döküldüğü nehir ağızının yolunu tuttular ve kendilerinden kısa bir süre önce oraya varmış bulunan Dior kızı Elwing ve beraberindeki cılız gruba katılarak bir süreliğine oraya yerleştiler.

Fëanor'un oğullarını ve şimdiye dek hiçbir zararını görme-yip üstelik doğurduğu sarsıcı sonuçlar dolayısıyla kendi lehine kullandığı yeminlerini ciddi bir tehdit unsuru olarak algılamayan Morgoth'un mutlak zafere ulaştığı inancı bu bağlamda gitgide perinleniyordu. O kendine özgü habis mizacından hareketle içten içe gülüyordu bile zira yitirmiş olduğu Silmaril taşının ardından hayıflanmak şöyle dursun, Elf ırkının varlığına işaret eden son emarelerin de yeryüzünden silineceğı ve kendisi açısından bundan böyle dert teşkil etmeyeceğı fikrindeydi. Sirion kıyılarındaki gizli yerleşkeden haberi var idiyse dahi dışarıya karşı buna dair hiçbir işaret vermiyordu, doğru zamanın gelmesini kolluyor, iftira ve yalan yoluyla etrafa saçtığı kötölük tohumlarının yeşermesini bekliyordu besbelli.

Öte yandan, Sirion'un denizle buluştuğu yörede Gondolin ve Doriath halklarının artıklarından meydana gelme taze bir Elf kavmi yetişmiş ve gemicilik zanaatında uzmanlaşan bu topluluk, Ulmo'nun koruyucu gölgesi altındaki o sahillerde varlığını güven içinde sürdürme olanağı bulmuştu.

Gondolin'e dair öykünün *Quenta Noldorinwa* metni içinde aktarılan versiyonunda geldiğimiz şu noktada, hikâyenin *Mitolojinin Taslağı* kapsamında verilmiş olan haliyle aynı aşamaya ulaşmış bulunuyoruz. Burada *Quenta* metnini bir kenara bırakıp, Gondolin'i konu alan destanın aynı zamanda Gondolin

kentinin kuruluşuna ve Tuor'un şehre nasıl giriş yaptığına ilişkin elimizdeki anlatımların sonuncusunu da teşkil eden son ana metnine geçiş yapmayı uygun buldum.

SON VERSİYON

Gondolin öyküsünün *Quenta Noldorinwa* kapsamında sunulan versiyonu ile birazdan okuyacağınız, *Tuor ve Gondolin'in Düşüşüne Dair* isimli metnin kaleme alınması arasında uzun yıllar geçmiştir. İşbu metnin 1951 senesine dayandığı kesindir (*Öykünün Geçirdiği Evrim* başlıklı bölüme bakınız).

Huor'un eşi Rían, Hador hanesine mensup topluluk arasında yaşam sürmekteydi; fakat Nírnaeth Arnoediad'a [Sayısız Gözyaşı Muharebesi] dair haberler Dor-lómin yöresine ulaşmasına rağmen eşinin akıbetine ilişkin hiçbir bilgi edinemediğini görünce endişeden çıldırırcasına alıp başını kendisini yabanıl araziye vurdu. Orada telef olması işten değildi, Boz-Elfler yardımına koşmamış olsaydı tabii. Mithrim Gölü'nün batısındaki dağlarda bu kavmin bir yerleşkesi vardı; kadıncağızın onların refakatinde götürüleceği ve içinde bulundukları Yas Yılı'nın sonlarına doğru bir oğlan çocuk dünyaya getireceği yer de burası olacaktı.

Bebeğini doğurduktan sonra, şöyle seslendi Elflere Rían: “Onun adı *Tuor* olacak çünkü savaş patlak verip de bizi birbirimizden ayrı düşürmeden önce babasının yeni doğacak oğlu için seçtiği isim buydu. Yavrumu sizin himayenize bırakıyorum, onu koruyup gözeterek her türlü kötülükten uzak yetiştireceğinize eminim; çünkü onun hem Elflerin hem de İnsanların iyiliğine yönelik büyük işler başaracağı içime doğuyor. Bense kocam ve efendim Huor’u aramak üzere aranızdan ayrılmak durumundayım.”

Bu konuşma üzerine Elflerin yüreğinde bu kadına karşı derin bir merhamet uyanmıştı; içlerinden Nírnaeth savaş alanında hazır bulunup sağ salım dönmeyi başarmış olan Annael isminde biri ise söylenenleri duyunca araya girip şöyle belirtti: “Ne yazıktır ki, hanımım, Huor’un kardeşi Húrin ile omuz omza vermiş çarpışırken canını kaybettiği sanılıyor; naaşı Orkların muharebe sonrası savaş meydanının orta yerine ölüleri yığarak oluşturduğu ceset kümbeti içinde olsa gerek.”

Bu bilgi üzerine apar topar harekete geçip Elflerin yerleşkesini terk eden Rían, Mithrim diyarını geride bıraktıktan sonra nihayet çorak Anfauglith düzlüğünde yükselen Haudh-en-Ndengin’in eteklerine varacak ve bahsi geçen ceset yığınının üzerine uzanıp kendisini ölümün kollarına teslim edecekti. Elfler ise Huor’un kendilerine emanet edilmiş oğluna sahip çıkacak ve böylelikle Tuor onların arasında büyüüp yetişecekti; babasının tabi olduğu soyun en belirgin kalıtsal özelliği kabul edilen altın sarısı saçları ve biçimli yüz hatlarıyla dikkatleri üzerine çeken, boyu posu yerinde, güçlü kuvvetli bir yiğit olmakta gecikmeyen bu genç, Elflerin arasında yetiştirme ayrıcalığına nail olması sayesinde bu ırkın folkloruna ve yaşam tarzına aşinalık bakımından Kuzey diyarlarının yıkıma uğramasının öncesindeki devirlerin Edain prenslerinden geri kalmıyordu.

Geçen zaman zarfında, ister Elf ister İnsan, bir dönemlerin Hithlum ahalisinden geriye kalanların yaşantısı çok daha çetin ve tekinsiz bir hale bürünmüştü. Çünkü pek çok kez dillendirildiği üzere, Morgoth kendisine hizmet etmiş olan Doğulu İnsan kavimlerine verdiği sözde durmamış ve gıpta ile baktıkları bereketli Beleriand topraklarını onlardan esirgeyerek bu kötü ruhlu topluluğu Hithlum yöresine sürüp kendileri için orada bir yaşam kurmakla yetinmeye zorlamıştı. Her ne kadar bu tavrından ötürü artık Morgoth'a sevgi beslemiyor olsalar da duydukları derin korku onları talimatlara uyup bu habis varlığa hizmete devam etmeye mecbur kılarken bu esnada Elf-lere olan nefretleri de had safhaya çıkmıştı; öte yandan, Hador Hanesi'nin halen hayatta olan unsurlarını (bunların geneli yaşlılar, kadınlar ve çocuklardan müteşekkildi) hakir görüyorlar ve kadınlarını zorla kendilerine eş almak, topraklarını ve mülklerini gasp etmek, çocuklarını köleleştirmek suretiyle, bu kavmin mensuplarına her fırsatta zulmediyorlardı. Ağır aksak kaçmaya çalışan Elfleri, sığınmayı hedefledikleri dağların derinliklerine değin takip eden Orklar onların topraklarına dile-digince girip çıkıyor, ele geçirdikleri azımsanmayacak sayıda tutsağı Morgoth'un hizmetinde köle gibi çalıştırılmak üzere Angband'ın madenlerine sürüyordu.

Annael'in beraberinde Androth mağaralarına götürdüğü küçük topluluk da zorlu koşullar altında bir yaşam sürmeye mecbur kalmıştı ve bu süreçte Tuor on altı yaşına gelip Boz-Elflere özgü ok ve yay yanı sıra balta gibi ağır silahlar kuşanacak güce kuvvete erişmişti; halkının çektiği çilelere dair anlatılanları dinledikçe içi kan ağladığı gibi müthiş bir gazaba da kapılıyor, bir hışım Orkların ve Doğuluların tepesine çökmeye can atıyordu. Ancak Annael kendisini dizginlediği için bu işe girişemiyordu.

"İçimden bir ses senin yazgının buraların çok ötesinde bir yerlerde olduğunu söylüyor, Huor oğlu Tuor," diye belirtti ona

Annael. “Thangorodrim yerle bir edilmedikçe Morgoth’un gölgesi bu diyarların üzerinden kalkmayacaktır. Yapmamız gereken, buraları terk edip Güney illerine gitmek; sen de bizimle gelmelisin.”

“Peki ama bu yöreyi sarmalayan düşmanların ağından nasıl sıyrılıp çıkacağız?” diye sordu Tuor. “Bu denli kalabalık bir kafilenin yürüyüşü onların gözünden kaçmaz elbet.”

“Açık arazide yol almayacağız,” diye açıkladı Annael; “talihimiz yaver giderse, çok önceleri Turgon’un talimatı üzerine yine o halkın hüneriyle inşa edildiğinden Noldor’un Kapısı namıyla anılan, bizimse Annon-in-Gelydh adını verdiğimiz gizli yola ulaşırız.”

Bu haber Tuor’u sebebini açıklayamadığı bir heyecana sürüklemişti; hemen Annael’e Turgon ile ilgili sorular yağdırma-ya koyuldu. “Fingolfin’in oğullarından biridir,” dedi Annael, “Fingon da artık ölmüş bulunduğuna göre, Noldor kavminin Yüce Kralı payesini o taşıyor. Çünkü o hâlâ sağ ve Morgoth’un düşmanları arasında en kudretlisi, üstelik Dor-lóminli Húrin ile senin baban Huor’un savaş meydanından çekilen kitlenin arkasını kollayıp Sirion geçitlerini tutması sayesinde halkının bir kısmıyla Nírnaeth’in yıkımından kurtulmayı da başardı.”

“O halde gidip Turgon’u bulacağım,” diye kesip attı Tuor, “sence de babamın hatırına bana yardım eli uzatmaz mı?”

“Bunu başarmana imkân yok,” oldu Annael’in yanıtı. “Çünkü onun yerleşkesi Elflerden de İnsanlardan da saklı tutuluyor ve yerini bilen yok. Noldor kavminden bazılarının oraya nasıl gidileceğinden haberdar olduğu söylenir fakat onlar da bu sırrı kimseyle paylaşmaz. Yine de onlarla konuşma olanağı yaratmak istersen, o zaman dediğimi yapıp bizimle Güney’e gelirsin; zira Saklı Kralık’ta bulunmuş gezginler yalnızca o kesimdeki limanlarda karşına çıkabilir.”

Bunu izleyen süreçte Elfler, Androth mağaralarından ayrı-
lıp Güney’e yönelirken Tuor da onlara katıldı. Ama onlardaki

bu hareketlenme yerleşim yerlerini öteden beri gözetim altında tutmakta olan düşmanın gözünden kaçmamıştı; bu yüzden de tepeleri aşip düzlüğe çıkmalarının üzerinden henüz çok zaman geçmemişken Orklardan ve Doğulu İnsanlardan kurulu kalabalık bir birliğin üzerlerine saldırmasıyla dört bir yana dağılıp birbirlerinden koptular ve başarabilenler ortalığa yeni yeni çökmekte olan karanlıktan faydalanıp izini ancak kaybettirebildi. Yüreği intikam ateşiyle yanıp tutuşan Tuor ise kaçınayıp düşmanlarla hesaplaşmayı yeğlemiş ve çatışma alanındaki yerini uzunca süre korumuştur, üstelik henüz toy bir delikanlı olmasına rağmen, kuşandığı baltayı kendisinden önce babasının her daim sergilemiş olduğu ustalıkla savuruyor ve üzerine gelen hasımları hallaç pamuğu gibi atıyordu; gelgelelim nihayetinde alt edilmekten kurtulamayacak ve tutsak edilerek Lorgan isimli Doğulu'nun ayakları dibine getirilecekti. Bu kişi Doğuluların reisiydi ve Morgoth'un vasallarından biri oluşuna dayanarak bütün Dor-lómin toprakları üzerinde hak iddia ediyordu; Tuor artık onun esiriydi. Genç kahramanın yaşantısı böylelikle çileli ve de zorlu bir evreye girmiş oldu; zira Lorgan bir dönemlerin en soylu hanelerinden birinin kanından geldiğini öğrendiği Tuor'a eziyet etmekten büyük haz almaktaydı ve bu yolla Hador hanedanının onurlu hatırasını da elinden geldiğince zedeleyeceği ümidindeydi. Ama durumu sezinleyen Tuor zekice davranacak ve bir yandan tüm acıları ve de alaycı aşağılamaları sineye çekip iradesinin ne denli sağlam olduğunu ortaya koyarak, sabırlı bir bekleyiş içine girecekti; böylelikle bir süre sonra üzerindeki yük bir nebze hafifledi ve Lorgan'ın boyunduruğu altındaki diğer kederli kölelerinin aksine o, en azından artık açlık çekme riskiyle yüzleşmez oldu. Çünkü güçlü olduğu kadar becerikli biriydi de ve Lorgan gündelik işlerinde kullandığı kölelerini halen genç ve işe yarar durumdalarken iyi beslemeye bakardı.

Esaret altında geçen üç senenin ardından Tuor kaçmak için

bir fırsat gördü. Doğuluların hepsine yukarıdan bakmasını sağlayan boyu ve koşuda hepsini geride bırakacak olan hızı ile, bedeni gelişimini tamamlamış durumdaydı; kas gücü gerektiren müşterek bir işi yerine getirmek üzere başka esirlerle birlikte ormanlık alanın derinliklerine götürüldükleri vakit an-sızın muhafızların üzerine atıldı ve kaptığı bir balta ile karşı-sındakileri doğrayarak civar tepelerin derinliklerinde gözden kayboldu. Doğulular köpekler yardımıyla onun izini sürdüyse de herhangi bir sonuç alamayacaktı; çünkü Tuor'un Lorgan'ın mıntıkasında beslenen köpeklerin neredeyse hepsinin bağlı-lığını kazanmış olduğundan ve bu yüzden de söz konusu hay-vanların ola ki ormanda izini yakalayıp da ona yaklaşırlarsa birden sevecenlikle kuyruk sallamaya başlayarak onun tek bir komutu üzerine hızla evin yolunu tuttuğundan habersizdiler. Bu sayede takipçilerinden kurtularak en sonunda Androth ma-ğaralarına ulaşmayı başaracak ve bir müddet orada yalnız başı-na konaklayacaktı. Dört yıl boyunca atalarının diyarında yapa-yalnız şekilde ve tedirginlik içinde kaçak hayatı sürecekti; bu esnada ismi de çevreye korku salar olmuştu, nitekim her fırsat bulduğunda sığınağından dışarı akınlar düzenliyor ve rastla-dığı Doğuluları öldürüyordu. Çok geçmeden başına yüklü miktarda ödül konacaktı; ama sayıları ne kadar kalabalık olsa da onun sığındığını tahmin ettikleri yöreye dek uzanma cüreti gösteremiyorlardı çünkü Elflerden ölesiye korkuyorlar ve on-ların mesken tuttuğu mağaraların bulunduğu bölgeden uzak duruyorlardı. Bununla birlikte, Tuor'un arazide yaptığı bu ge-zintilerin sırf intikam alma gayesini taşıdığı da söylenemezdi; Annael'in kendisine bahsetmiş olduğu, Noldor'un Kapısı isimli gizli geçidin ağzını bulmaktı onun asıl hedefi. Ama aramaları-nı nerede yoğunlaştırması gerektiğini bilmediğinden uğraşları her defasında boşa çıkıyordu ve yetmezmiş gibi, dağların o ke-simlerinde dolaşmaya çıktıkları sıralar nadiren karşılaştığı tek tük Elf de oranın konumundan habersizdi.

Her ne kadar talih o âna dek yüzüne gülmüş olsa da böyle diken üstünde yaşam süren birinin kaçaklık günlerinin sayılı olduğunun ve yakayı er geç ele vereceğinin bilincindeydi Tuor. Başını sokacak bir dam olmaksızın yabancı arazide sonsuza dek yaşamaya niyeti de yoktu zaten, kaldı ki yüreği onu daha büyük işler başarmak üzere harekete geçmesi için her daim dürtüyordu. Söylenceye göre, Ulmo'nun kudreti de işte bu aşamada zuhur etmişti. Çünkü Beleriand topraklarında olup bitene dair tüm haberler ona ulaştırılır, Orta Dünya diyarlarını kat edip Büyük Deniz'e dökülen veya kıtanın içerlek kısımlarına doğru seyreden her akarsu, mesaj alıp vermede onun için ulak işlevi görürdü; ayrıca öteden beri Sirion Nehir Ağzı'nı mesken edinmiş olan Círdan ve emrindeki Tersaneciler ile dostluk bağlarını koruyordu. Bu sıralar Hador Hanesi'nden olanların yazgısı üzerine başka herkesinkinden fazla eğilmekteydi Ulmo çünkü o akıl sır ermez çıkarsamalarında bu haneye mensup olanların onun tasarıları doğrultusunda tüm diğer Sürgünlerin geleceğini etkileyecek işler yapacağı sonucuna varmıştı; Tuor'un intikam yemininden de haberliydi çünkü Dor-lómin yöresinden kaçınayı başaran Annael ve halkının büyük çoğunluğu nihayet Círdan'ın Güney'in en ırak kesimlerindeki yerleşkesine ulaşmıştı.*

Yılın ilk evrelerinde bir gün (Nírnaeth'in üzerinden yirmi üç şafak geçmişken) o sıralar sığınak olarak kullanmakta olduğu mağaranın ağzına yakın konumdaki bir pınardan damla damla dökülen suyun başına oturmuş, bulutların arasından belli belirsiz gözüken güneşin batı ufkunda batışını seyrediyordu Tuor. Sonra birden, yüreği daha fazla bekleyemeyeceği ve artık harekete geçmesi gerektiği hissiyle doldu. "Çoktan yitip gitmiş olan halkımın ıssız topraklarını terk etmeliyim," diye

* Burada bahsi geçen Tersaneci Círdan, *Yüzüklerin Efendisi* metninde Üçüncü Çağ'ın sonlarında Gri Limanlar'ın efendisi olarak okurların karşısına çıkan karakterin ta kendisidir.

yakındı kendi kendine, “yazgımla buluşmak üzere yola çıkma vakti geldi! Oysa bilemiyorum ki yönümü ne tarafa çevirsem! Nicedir Geçit’in yerini arıyorum ama nafile.”

Sonra yanından hiç ayırmadığı arpına uzandı ve telleri üzerinde parmaklarını gezdiren gezdiren ustalık kazandığı bu enstrümanın nağmeleri eşliğinde Kuzey diyarlarının Elf kavimlerine has yürek paralayıcı bir ezgi tutturarak, ıssız arazinin ortasında çınlayan o berrak sesinin bulunduğu konumu ele vereceği ihtimaline aldırmaksızın, şarkı söylemeye başladı. O şarkı söyledursun, yanı başında uzanan kuyudaki su şiddetle fokurdamaya başlamış ve çok geçmeden taşarak, yabana atılmayacak bir gürültüyle kayalık yamaçtan aşağı dökülüp ayaklarının dibine erişen bir çay meydana getirmişti. Bunu bir işaret olarak algılayan Tuor hemen ayağa fırlayıp derenin akıntısını takibe koyuldu. Mithrim’in yalçın tepelerini gerilerde bırakıp daha kuzeyde yer alan Dor-lómin yöresinin düzayak arazisine giriş yaptı; kendisi onun akıntısını izleyerek batıya doğru ilerlediği sırada derenin boyutu da gitgide büyümüştü, ta ki aradan üç gün geçtikten sonra o toprakları kuzey-güney istikametli bir hat halinde keserek Batı Sahilleri diye anılan çok uzaklardaki kıyı şeridini bu kesimlerden ayıran Ered Lómin sıradağlarının o upuzun gri silueti batı ufkunda seçilmeye başlayıncaya dek. O güne kadarki onca seyahati arasında Tuor’un yolu bu tepelere bir defa olsun düşmemişti.

Tepelere yaklaşıldıkça arazi yeniden engebeli ve taşlık bir yapıya bürünüyordu ve Tuor’un ayaklarının altındaki zemin çok geçmeden yukarı doğru meyletmeye başlarken civardaki bir yarığın içine yönelen akıntı seyrine buradaki yeni yatağında devam ediyordu. Yolculuğunun üçüncü gününde günbatımı vakti alacakaranlığın bulanık gölgesi ortalığa yayılmaktayken kendisini dimdik bir kaya silsilesinden meydana gelme kocaman bir duvarın karşısında bulan Tuor’un dikkati kemeri andıran büyükçe bir kaya kütesinin altındaki bir gedige yo-

ğunlaşmakta gecikmeyecekti; akıntı bu gedikten içeri dolarak gözden kayboluyordu. Bu manzara karşısında düş kırıklığına uğrayan Tuor şöyle söylemekten alamadı kendini: “Bütün ümitlerim suya düştü! Tepelerde gördüğüm işaret beni getire getire düşman topraklarının göbeğindeki bu karanlık dehlizin başına getirmiş demek ki.” Hüzne kapılarak akıntının inişe geçtiği noktadaki kayaların başına çöküp kaldı ve yılgınlıktan dolayı ateş bile yakmaya üşendiği karanlık ve soğuk gecenin bağrında öylece oturup etrafı gözledi; çünkü Sülime ayı halen sonlanmamıştı ve ilkbaharın emarelerinin henüz görülmediği kuzeyin bu ücra kesimleri Doğu diyarlarından esen keskin bir rüzgârın etkisi altındaydı.

Doğan güneşin solgun ışıkları çok uzaklardaki Mithrim’in pusları arasında yeni yeni belirliyordu ki birtakım seslerle irkilen Tuor aşağı eğilip baktığında iki Elf’in derenin ayak bileklerine ancak erişen sığ suları içinde yürümekte olduğunu hayretle fark etti; bir an sonra ise bu ikilinin yamaca önceden oyularak meydana getirilmiş basamakları tırmanmaya giriştiğini görünce bulunduğu yere varmalarını beklemeden ayağa kalkıp onlara seslendi. Elflerin bu beklenmedik durum karşısındaki ilk tepkisi, şimşek hızıyla kınından çektikleri kılıçlarını sımsıkı kavrayarak onun bulunduğu yana doğru atılmak olmuştu. Tuor’un keskin bakışları kaşla göz arasında bu esrarengiz yolcuların sırtındaki gri pelerinlerin altına gizli bir çift örme zırhın parıltısını yakalamakta zorlanmamıştı; sarının en açık tonuna çalan saçları ve onlara haşin bir görünüm verecek ölçüde ışıltı yayan gözleri ile bu yabancıların o güne değin tanıdığı hiçbir Elf’e benzemeyişi de dikkatinden kaçmamıştı. Yine de tüm heybetiyle dikilip sakince bekledi yaklaşmalarını; bu gizemli şahsın tek başına ve üstelik silahsız vaziyette kendilerini karşılaması ve dahası onlara Elf dilinde seslenmesi üzerine yatışan ikili ise kılıçlarını gerisingeri kınına sokup onun

selamına nazikçe karşılık verdi. “Gelmir ile Arminas derler bize,” diye açıklamaya girişti içlerinden biri, “Finarfin’in halkına mensubuz. Sen Nírnaeth öncesi dönemlerde bu toprakları mesken tutmuş olan Edain kavminden misin? Bana kalırsa ya Hador’un klanındansındır ya da Húrin’in; zira saçının altın sarısı rengi buna delalet ediyor.”

Tuor’un buna verdiği karşılık şöyle oldu: “Doğru bildiniz, ben Huor oğlu Tuor’um, dedem Galdor, onun babası ise Hador’dur; gelin görün ki halkımdan ayrı düştüğüm ve kaçak muamelesi gördüğüm bu diyarı terk etmekten başka çarem kalmadı.”

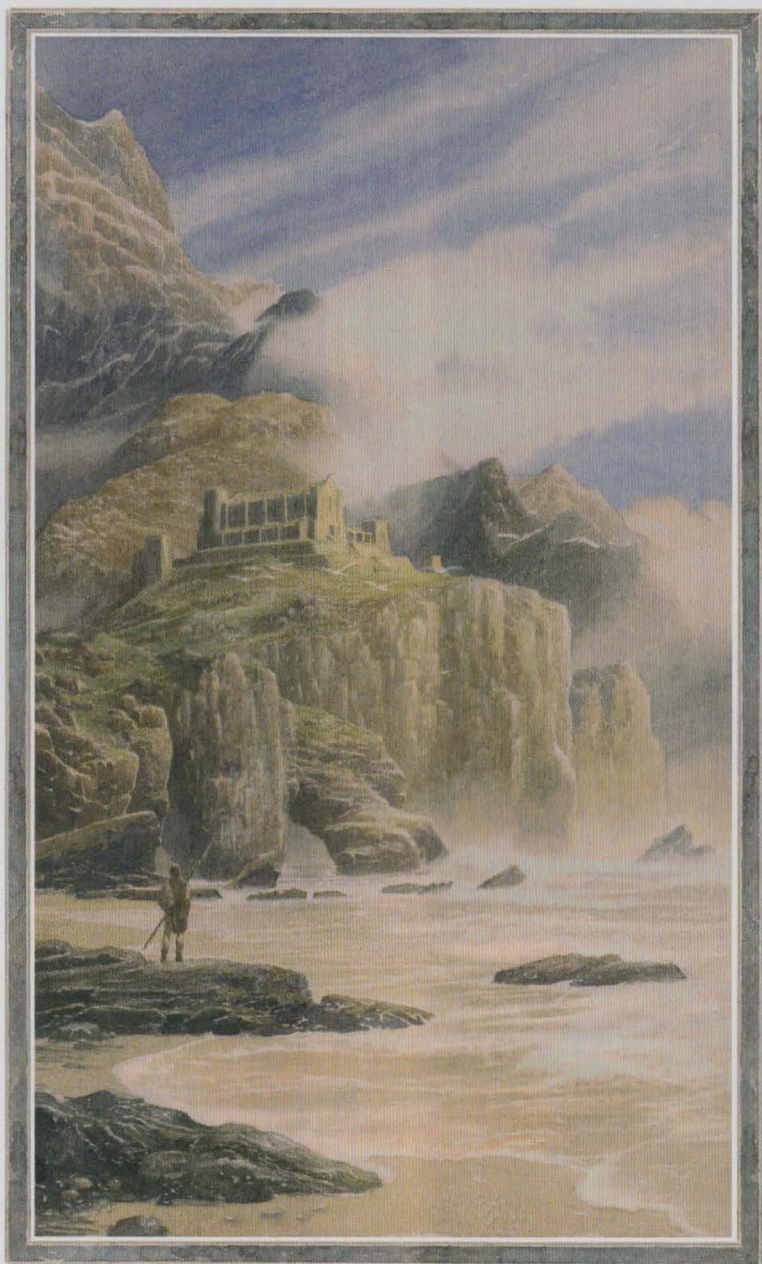
“O halde,” diye söze girdi Gelmir, “emelin buralardan kaçıp Güney’deki limanlara erişmekse, doğru güzergâha çoktan çıkmışsın demektir.”

“Ben de öyle tahmin ediyordum,” dedi Tuor. “Tepelerde anızın karşıma çıkan bir kaynağın akıntısını da bu umutla takibe başlamıştım zaten. Meğerse yanılgıya düşmüşüm zira dere şuradaki gediğin içine yönelip karanlıklara karışıyor, bense ne yana gitmem gerektiğini kestiremiyorum.”

“Karanlık bazen kişiyi aydınlığa çıkarır,” dedi Gelmir.

“Ama bize Güneş gökyüzünde var olduğu sürece onu rehber almamız öğretildi,” şeklinde geldi Tuor’un buna yorumu. “Madem ki siz o halktansınız, belki de Noldor’un Kapısı denen gizli geçidin yerini bana söylemekte sakınca görmezsiniz. Çünkü yetişmemde büyük pay sahibi olan manevi babamdan, yani Boz-Elf kavmine mensup Annael’den ilk kez bahsini duyuşumdan bu yana, çok uzun zamandır orayı arıyorum.”

Bu sözler üzerine içten bir kahkaha patlatan Elfler şöyle devam etti: “Desene arayışın artık sona ermiş; çünkü biz o bahsettiğin Geçit’ten daha yeni geçtik. İşte orada, karşında duruyor!” Bir yandan ellerini kaldırmış, derenin içine doğru akıp gözden kaybolduğu kemeri işaret ediyorlardı. “Gel haydi! Karanlık seni aydınlığa çıkaracaktır. Sen yola aşinalık

kazanıncaya dek sana rehberlik ederiz ama yolun belli bir safhasından sonra yalnız devam etmek zorundasın; çünkü acil bir mesaj iletmek üzere vaktiyle kaçıttığımız topraklara geri gönderildik.” Gelmir bu noktada sözü aldı: “Ama gereksiz yere endişelenme, senin alın yazında büyük işler saklı ve bu diyarlardan çok uzağa hatta sanırsam Orta Dünya’nın bile ötelere götürecektir seni bu yazgı.”

Bunun akabinde Noldor kavminin bu iki temsilcisinin peşi sıra basamakları inen Tuor, akıntının içine adım attı ve buz gibi suya dizlerine kadar batmış vaziyette yürüyerek kemerin bulunduğu kesimden uzaklaşıp geçidin derinliklerinde gölgelere karıştılar. İşte o vakit Gelmir pelerininin altından Noldor kavminin o pek meşhur lambalarından birini çıkarıp tutuşturarak izledikleri güzergâhı bir nebze görünür kıldı; kadim devirlerde Valinor’da tasarlanıp üretilmiş olan ve bir kez açığa çıkarıldılar mı bembeyaz bir kristalin içinde muhafaza edilen mavi renkli berrak mı berrak bir ışıltı ile etrafı aydınlatan bu ışık kaynaklarını söndürmeye ne rüzgârın gücü yeterdi ne de suyun. Gelmir’in baş hizasının üzerinde tuttuğu bu ışık sayesinde Tuor, nehrin keskin bir açıyla ansızın aşağı meylederek düz bir yamaç boyunca akıp büyük bir tünelin içine dolduğunu görebiliyordu, dikkatli adımlarla üzerinde ilerledikleri basamaklar ise kayalık yüzeyden meydana gelme bu alışılmadık nehir yatağına paralel biçimde gitgide daha derinlere, lambanın ışığının ötesindeki bilinmedik karanlığın bağına uzanıyordu.

Akıntının nihayet zeminle buluştuğu taban kısmına varınca, tepelerini çatı misali kaplayan devasa bir kaya kütesinin altına geldiler ve bir kemerin daha altından geçerek yeni bir tünel boyunca akınaya devam eden suların yankıları mağara boşluğunu boydan boya dolduran büyük bir gürültü eşliğinde bir çağlayandan aşağı döküldüğü dik bir uçurumun başında durdular. İşte o zaman, iki Noldor o noktadan öteye gidemeyeceklerini belirterek Tuor ile vedalaştılar.

“Biz artık geri dönmeli ve yolumuza bıraktığımız yerden büyük bir süratle devam etmeliyiz,” şeklinde belirtti Gelmir, “çünkü Beleriand topraklarında büyük tehlikelere gebe koşullar geliyor.”

“Öyleyse Turgon’un ortaya çıkma vakti de geldi mi dersiniz?” diye sordu Tuor, bir ümit.

Bu soru Elflerin yüzünde bir şaşkınlık ifadesi belirmesine neden olmuştu. “İnsanlardan ziyade Noldor halkını ilgilendiren bir mesele bu,” dedi Arminas. “Hem sen Turgon hakkında neler biliyorsun ki?”

“Çok şey değil,” diye açıklamaya girişti Tuor; “tek bildiğim, babamın onun ve beraberindekilerin Nírnaeth savaş meydanından kaçışına yardım ettiği ve Noldor halkının bekası için son umut ışığının onun saklı karargâhında yattığı. Gelin görün ki, neden ve nasıl olduğuna aklım ermesede onun ismi devamlı zihnimde yankılanıyor, tasalarım hep ona yoğunlaşıyor. Bana kalsa bu tekinsiz ve karanlık tünelde bocalayacağıma onun yerleşkesinin yerini aramaya odaklanırdım. Fakat belki de bu gizli güzergâh beni zaten oraya çıkaracaktır, ne dersiniz?”

“Kim bilir?” oldu Arminas’ın cevabı. “Nasıl ki Turgon’un yerleşkesi gizemini koruyor, oraya uzanan yollar da öyle. Ben de uzunca zamandır o yolları aramıyorum değil ama bu uğurdaki tüm uğraşlarım beyhude çıktı. Gelin görün ki eğer bilseydim bile bu sırrı ne seninle paylaşırdım ne de İnsan ırkından bir başkasıyla.”

Bu noktada Gelmir aldı sözü: “Duyduğuma göre senin mensubu olduğun hane Suların Efendisi’nin gözdesiymiş. Onun tavsiyeleri ve yönlendirmesiyle Turgon’u aramaya çıktıysan, ne yana dönersen dön er geç ona ulaşacağına şüphe yok. Şimdi suların seni tepelerden alıp buraya değin getirerek kavuşturduğu bu güzergâha sıkı sıkıya tutun ve endişe etme! Karanlıkta fazla yürümen gerekmeyecek. Elveda! Karşılaşmamızın tesadüf eseri olduğunu da sanma sakın; çünkü Derinlerin Sakini,

bu diyarda halen pek çok şeye yön verebiliyor. *Anar kaluva tielyanna!* [Güneş yoluna ışık tutacaktır!]"

Bu vedanın ardından iki Noldor geldikleri yoldan geri dönüp uzun basamakları tırmanmaya koyuldular; Tuor ise lambalarının ışığının son emareleri de artık görülemez hale gelinceye ve çağlayanın gürültüsünden başka bir şeyin duyulmadığı bu en yıldızsız geceden bile karanlık ortamda bir başına kalıncaya dek olduğu yerden ayrılmayıp arkalarından baktı. Neden sonra cesaretini toplayarak sol elini kaya duvara yasladı ve başlangıçta yavaş adımlarla fakat karanlığa alıştıkça ve önünde bir engel olmadığını fark ettikçe artırdığı bir hızla, elini duvardan ayırmaksızın ilerlemeye başladı. Kendisine hiç bitmeyecekmiş gibi gelen bir sürenin ardından iyiden iyiye bitkin düştüğü halde zifiri karanlığın hâkim olduğu bu tünelde mola vermemek için iradesini zorlamaya başladığı sırada, önünde, çok uzaklarda minicik bir ışık huzmesi yakaladı gözleri; şevke gelerek bir nefeste bu ışığın kaynağına ulaştı ve bir an sonra, ırmağın meyilli duvarları üzerinde aşağı doğru köpükler saçarak akıp gitmeyi sürdürdüğü, yüzeyi akşam güneşinin altın sarısı ışınlarınca yıkanmakta olan bir yamaçtaki uzun ve dar bir yarığın başında buldu kendini. Tünel her yanı dimdik yarlarla çevrili olup Batı istikametinde uzanan derin bir kanyona çıkarmıştı onu; bulutsuz bir gökyüzünde ağır ağır alçalarak batmakta olan güneşin ışıkları üzerine yansidikça kanyon duvarlarında titreşen sarımtırak ateşin pırıltısı ile tabanından yükselen kaya kütlelerine her çarpışında dağılan suyun ısıltısının iç içe geçtiği bir sahne canlanıyordu gözleri önünde.

Bu saklı kanyona erişmenin verdiği hevesle yüreği taze bir itkiyle dolan Tuor kanyonun güneye bakan yamacının eteklerinde upuzun ve bir o kadar dar bir patika tespit etmekte gecikmeyecekti. Gece karanlığı bastırdığında ve artık gözle görülemez hale gelen ırmağın seyri çok yükseklerdeki yıldızların parıltısının nehir yatağında yer yer beliren karanlık göletler-

deki aksi hariç tutulursa ancak çalkantısı hiç dinmeyen akıntının gürültüsü sayesinde takip edilebilir olduğunda, bir süreliğine dinlenmeye çekildi ve huzurlu bir uykuya daldı; çünkü Ulmo'nun kudretinin yadsınamaz şekilde hissedildiği suyun yakınındayken hiçbir şeyden endişe etmiyordu.

Güneşin doğuşuyla beraber yeniden yürüyüşe geçti ve telaşsız bir hızla günler boyu yol aldı. Sırtının dönük olduğu yönden doğup yüzünün baktığı yönde batan güneş ister sabah olsun ister akşam, suyun gürültüsüyle sıçrayarak kayalıkları aştığı veya nehir yatağının kimi yerlerinde ansızın beliren şelalelerden aşağı hızla döküldüğü yerlerde göğü bir uçtan diğerine uzanan gökkuşakları ile beziyordu. Buradan hareketle, akıntıyı bağrında taşıyan bu kanyona Cirith Ninniach [Gökkuşağı Yarığı] ismini yakıştırdı Tuor.

Susuzluğunu akıntının buz gibi sularıyla gidermekle beraber karnını doyurmasına yardımcı olacak bazısı altın sarısı bazısı gümüşü, bazısı ise başının üzerindeki gökkuşağının renk cümbüşünü aratmayacak parıltılar saçan sayısız balık suda kaynaştığı halde her nasılsa hiç açlık hissetmeden üç gün yol aldı. Dördüncü gün nehir yatağının genişlediğini, duvarların daha alçak ve daha yumuşak meyilli bir hale büründüğünü gözlemledi; buna karşılık akıntının ise hem derinliği hem de şiddeti artmıştı zira artık nehrin her iki yakasında yüksekçe tepeler sıralanıyor ve kaynağını bunlardan alan pınarların tazecik suları pırıl pırıl şelaleler halinde süzülerek Cirith Ninniach'a karışıyordu. Akıntının o süreğen çalkantısını seyredip hiç dinmeyen gürültüsüne kulak kabartarak, orada uzunca süre aylakça vakit geçirdi Tuor, ta ki ortalığa bir kez daha gece karanlığı çöküp de gök kubbenin karanlık yüzeyinde yıldızların soluk beyaz pırıltısı yeniden seçilmeye başlayınca kadar. İşte o zaman, arpının tellerini koparırcasına icra ettiği nağmelere sesinin en gür tonuyla söylediği şarkıları katarak, akarsuyun gürültüsünü bastıran ve civardaki kayalık yamaçlarda yankılandıkça tınısı

daha da artan bir ezgi tutturdı ve bu müziğin sesi gece karanlığına bürünmüş tepelerde çınlaya çınlaya çevredeki çorak araziye yayıldı. Çünkü her ne kadar kendisi henüz bunun bilincinde olmasa da Drengist Körfezi'nin yanı başında yer alan Lammoth yöresindeki Yankı Dağları'na ulaşmış bulunuyordu Tuor. Burası çok önceleri denizi bir kıyıdan diğerine aşan Fëanor'un kıtaya ayak bastığı ve takipçilerinin hep bir ağızdan haykırmasıyla meydana gelen muazzam yaygaranın Ay semalarında yükselmeden hemen önce tüm Kuzey sahillerini çınlattığı yeri aynı zamanda.

Derken kulağına yabancı bir ses çalınan Tuor, ani bir merakla şarkısını yarıda kesip tüm dikkatini toplarken, tepelerdeki yankıların da gitgide dinerek nihayet duyulmaz olmasıyla etraf yeniden mutlak bir sessizliğe büründü. Başının üzerinde bir yerlerde bir an sonra kopan, daha önce bir benzerini daha işitmediği tiz çığlık, duyularının onu yanıltmadığının kanıtıydı; bu çığlığı nasıl bir yaratığın koy vermiş olabileceği konusunda kesin bir yargıya varamıyordu Tuor. "Masallarda bahsi geçen perilerden biri olsa gerek bu çığlığın sahibi," diye kendi kendine fikir yürütürken, hemen akabinde şöyle yön değiştiriyordu tahminleri: "Yok yahu, olsa olsa kırlarda yaşam süren küçük bir hayvancıktır böyle bağırsan." Demeye kalmadan aynı çığlığın bir defa daha ortalığı çınlatmasıyla, "Kesin eminim ki hava kararınca ortaya çıkan bilinmedik bir gece kuşunun ötüşü bu," şeklinde son noktayı koydu kendince. Çığlığın tınısı ona biraz acıklı da gelmiyor değildi hani, yine de onu tekrar tekrar duymaya yönelik önlenemez bir arzuya kapılıyor ve dahası, tuhaf bir biçimde kendisine davette bulunduğu kanısına kapıldığı bu sesin geldiği yeri aşağı yukarı tespit ederek, karanlığa aldırmaksızın onu takibe girişmeye niyetleniyordu.

Ertesi sabah aynı ses ile uyanmasıyla beraber başını kaldırıp bakınca, doğan güneşin ilk ışıkları altında pırıltılar saçan kanatlarını azametle çırparak batı yönünden esen rüzgâra

karşı derin vadi boyunca hızla uçmakta olan bembeyaz renkte üç büyük kuşun tam da onun bulunduğu yerin hizasına vardıklarında yüksek sesle öttüğünü fark etti. Teleri kavminin en gözde hayvanları olan meşhur martılarla ilk karşılaşması böyle olmuştu işte. Onları takip etmek üzere hızla ayaklanan Tuor, ne yöne uçtuklarını gözden kaçırmamak için sol omzuna denk düşen yamacı tırmanmaya girişti ve zirveye vardığında tüm heybetiyle dikilerek, Batı diyarlarından esen kuvvetli bir rüzgâr bir yandan yüzüne vurup saçlarını dalgalandırırken, alabildiğine uzanıp giden çevre araziye gözden geçirdi. Bu tap-taze havayı içine çekerken şöyle dedi kendi kendine: “Tıpkı serin bir şarabı yudumlar gibi, yüreği ferahlatan bir hissiyat veriyor bu esinti!” Bu rüzgârın Büyük Deniz’den kopup geldiğini o an için bilmesine olanak yoktu elbette.

Martıları görme ümidiyle bakışlarını devamlı nehrin hizasındaki göklerde gezdirerek, bir kez daha yollara düştü Tuor; o ilerledikçe vadinin yamaçları da yeniden daralmaya başlamış ve en nihayet ortasından gürül gürül su sesi yükselen daracık bir kanyon meydana getirecek kadar birbirine yaklaşmıştı. Aşağı baktığında kendisini hayrete düşüren bir manzarayla karşılaştı Tuor; kanyonun karşı ucundan çılginca köpürerek çıkagelen akıntı olağan hızıyla seyrine devam etmekte olan nehrin sularıyla çakışıyor ve bu birleşme sonucu oluşan köpüklerle taçlanmış devasa dalga, neredeyse yamacın zirvesine erişir boyda bir duvar misali yükseliyordu. Çarpışmanın şiddetiyle ırmak geriye doğru savrulurken, nehir yatağındaki koskoca kaya kütlelerini sanki birer taş parçasıymışlar gibi kolaylıkla yerinden söküp yuvarlayarak engel tanımaz bir sel misali yoluna devam eden akıntı, koca kanyonu ağzına kadar su altında bırakıyordu. Anlaşılabileceği üzere, Tuor’u bu ölümcül gelgit ortamının orta yerinde gafil avlanıp korkunç bir akıbete uğramaktan alıkoyan yegâne şey, deniz kuşlarının yırtınırcasına ötüşüp dikkatini çe-

kerek onu nehir yatağından uzaklaştırışı olmuştu; aksi halde yılın o diliminde geçerli olan mevsim koşulları ve denizden esen rüzgârların şiddeti dolayısıyla böylesi bir gelgitten kurtulmak zaten beklenemezdi.

Bu alışılmadık ölçüde hırçın suların ortaya koyduğu dehşetengiz manzara yüzünden umutsuzluğa düşen Tuor, ani bir karar değişikliği sonucu yönünü güneye çevirdiğinden Drengist Körfezi kıyılarındaki uzun sahil şeridine ulaşma seçeneğini de yitirmiş oldu ve üzerinde tek bir ağaç dahi görülmeyen kıraç topraklarda bir süre daha beyhude dolaştı; ister çalı olsun ister ot, denizden esen haşın bir rüzgârın aralıksız dövdüğü bu arazide biten her ne bitki varsa, Batı'dan esen egemen rüzgârın şiddeti yüzünden her daim güneşin doğduğu yöne doğru eğik vaziyette dururdu. Bu şartlar altında bir müddet daha yol alan Tuor, geçmişte bir dönem Turgon'un kavmince de yerleşim yeri olarak benimsenmiş bulunan Nevrast yöresi sınırları içine giriş yaptı ve böylelikle bir adım sonra, farkında olmaksızın (çünkü toprağın eşiğindeki zirveler daha ötede uzanan tepe hattını alçakta bırakıyordu) Orta Dünya adıyla bilinen kıtanın batı kıyı şeridinin denize doğru çıkıntı yaptığı en uç noktaya ulaştı ve kurşuni bir göğün altında uzanan Büyük Deniz, namıdiğer Uçsuz Bucaksız Belegaer ile ansızın yüz yüze geldi. Tam da o sıra güneş dört bir yana kızgın ateşler saçarak ufuk çizgisinin ardında gözden kayboluyordu; kollarını iki yana açmış vaziyette yarların kenarında yapayalnız dikildiği yerden bu sahneyi seyre dalan Tuor'un yüreği tanımlanamaz bir özlemle doldu. Onun İnsan soyundan gelip de Büyük Deniz'in kıyılarına erişebilen ilk kişi olduğu ve Eldar kavmi haricinde hiç kimsenin bu manzaranın ruhlarda uyandırdığı hasreti onunkini bastırarak bir yoğunlukla hissetmediği söylenir.

Nevrast topraklarında uzunca bir süre oyalanan Tuor, bu durumdan oldukça hoşnuttu çünkü hem Kuzey hem Doğu cephe-

si dağlarla çevrili olan ve denize bu denli yakın konumda bulunan bu diyar, Hithlum düzlüklerine oranla çok daha ılıman ve katlanılabilir bir iklime sahipti. Yabanıl arazide avcılıkla idame ettirdiği yalnız bir yaşam sürmeye çoktandır alışık olan Tuor, bu yeni yerleşkede de besin bulmakta hiç zorlanmıyordu; bu esnada ilkbahar mevsimi Nevrast yöresinde tüm canlılığıyla kendini hissettirmeye başlarken, gerek kalabalık sürüler halinde kıyıyı mesken tutan gerekse bölgenin en çukur kesimini teşkil eden Linaewen sazlıklarında toplaşan kuşların cıvıltısı havayı dolduruyorsa da o tarihlerde gündelik gürültüleriyle diyarın dinginliğini yırtacak ne Elf ne de İnsan kalmıştı ortalıkta.

Devasa gölün sınırına ulaşmıştı ulaşmasına fakat sahile inip ayaklarını suya değdirmeye muvaffak olamamıştı Tuor zira geniş bataklıklar ve içinde yol bulmaya mahal vermeyen kamış ormanları bürümüştü her yanı; çok geçmeden çareyi bir kez daha yön değiştirmekte ve gerisingeri sahile yönelmekte buldu çünkü Deniz âdeta onu çekiyordu ve kendisini ne kadar da zorlasa dalgaların sesini işitemediği yerlerde uzun süre kalamıyordu. Bir dönemler o civarda yaşamış olan Noldor kavminin izlerine ilkin o sahillerde rastladı Tuor. Drengist'in güney kıyılarını döven dalgalarca aşındırılmış yüksek yarların kuytu girintilerinde, içten içe parıldayan abanoz karası kayaların arasında saklı beyaz kumulların eşlik ettiği sığınak kurmaya müsait sayısız mağara ve koy mevcuttu ve o civarda yaptığı gezintiler sırasında, bunlara iniş sağlamak üzere kayaların yüzeyi helezoni kıvrımlar çizerek şekilde kazınarak meydana getirilmiş doğal basamaklara sık sık rast gelmekle kalmayıp suyun kenarında yine aynı kayalıklar parçalanarak elde edilme kocaman taş blokların yan yana yığılması suretiyle inşa edilen, bir zamanlar Elf gemilerinin demirlediği, şimdilerde ise harabeye dönmüş iskeleler keşfetti. Tuor huyu suyu sürekli değişim gösteren denizi seyrederek o mıntıkada uzunca süre ikamet ededursun, ilkbahar ve yaz ayları birbiri peşi sıra ağır ağır geçip

giderken karanlığın bulutları Beleriand toprakları üzerinde günbegün yoğunlaşıyor, Nargothrond'un felakete uğrayışına sahne olacak sonbahar gitgide yaklaşıyordu.

Yaklaşan kış mevsiminin dehşetengiz hadiselere gebe olduğunu belki de ilkin kuşlar sezinlemişti; çünkü her sene aynı zamanlar güneye göç etmek üzere bir araya gelme âdetinde olan sürüler bu defa erken toplanırken, öteden beri Kuzey topraklarında eğleşen kuş cinsleri yuvalarını terk edip Nevrast'a akın ediyordu. Derken günün birinde, Tuor kıyıda sakince otururken telaşla çırpılan heybetli kanatların çıkardığı sesle irkil-di ve başını kaldırıp baktığında, gökyüzünde keskin bir kama figürü çizecek biçimde sıralanmış yedi beyaz kuğunun güney istikametinde hızla uçmakta olduğunu gördü. Bulunduğu yerin hizasına varınca ansızın pike yaparak inişe geçen bu kuşlar dört bir yana köpük saçıp suda çalkantılar yaratarak göz açıp kapayıncaya kadar denize konacaktı.

Bu zarif hayvanlara Mithrim'in her daim boz bir pusla örtülü göletlerinden aşına olan Tuor, kendisini bildi bileli kuğulara karşı derin bir sevgi beslerdi; tesadüfe bakın ki kuğu, onu bağ-rına basıp yetiştirmiş olan Annael ile kavminin de kendisine simge olarak seçtiği varlıktı. Bu duyguların da itkisiyle kuşları selamlamak üzere ayağa kalkıp onlara seslendiği sırada bu se-ferkilerin daha önce görmüş olduğu kuğu cinslerinin hepsin-den daha iri cüsseli ve daha mağrur görünüşlü olduğunu fark edip hayrete kapıldı; hayvanlar ise sanki dargınlarmış da onu sahilden öteye kovalamak istiyorlarmış gibi, kondukları yerde kanatlarını çırpmaya ve keskin çığlıklar koy vermeye devam ediyordu. Sonra muazzam bir gürültü kopararak yeniden ha-valandılar ve bu kez başının üzerinde daireler çizmeye başla-dılar, öyle ki, kanat çırpışlarının yarattığı esinti ışığa benzer bir ses eşliğinde Tuor'un yüzüne çarpıyordu; hemen ardından, havada geniş bir kavis çizip göğün daha üst katmanlarına yük-selerek, güney istikametinde uzaklaştılar.

Bunun üzerine şöyle haykırmaktan kendini alamadı Tuor: "İşte nicedir yolunu gözlediğim bir işaret daha!" Akabinde hiç vakit kaybetmeksizin yanı başındaki yarların tepesine tırmandı ve bir şeylerin gerçekleşmesini bekler gibi yükseklerde daireler çizmeyi sürdüren kuğuları seyre daldı, onları takip etmek üzere nihayet hareketlenip aşağı inmeye davrandığında ise kuğular bekledikleri işareti almışçasına yine güney yönünde hızla uzaklaşmaya başlamışlardı.

Her şafak vakti tam tepesinde çırpılan kanatların esintisiyle uyanıp gündüzün önü sıra uçan kuğuları izleyerek, kıyı şeridi boyunca güneye doğru yedi gün yedi gece yol aldı Tuor. O ilerledikçe başlangıçta oldukça yüksek görünen civar tepeler gitgide alçalıyor, yükseltilerin dorukları rengârenk çiçeklerle bezeli yemyeşil çimlere bürünüyordu; doğuda ise güz mevsiminin etkisiyle uzaktan sarı bir örtüyle örtülüymüş izlenimi uyandıran korular göze çarpmaktaydı. Bakışlarını karşıya diktiğinde, batı ucunda nihayet yüksek bir dağ ile bütünleşinceye dek önünde kocaman bir bariyer gibi uzanan bir tepe silsilesinin her adımda kendisine daha da yaklaştığını gözlemledi: Denize doğru çıkıntı yapan yeşillikler içindeki yalçın kayalıkların taşıdığı, doruğunu bulut kümeleri bürümüş karanlık bir kuleyi andırıyordu bu dağ.

Cepheden onu karşılayan bu boz tepeler gerçekte Beleriand topraklarının kuzey sınırını çevreleyen Ered Wethrin'in en batı kanadını teşkil ettiği gibi, söz konusu yükselti de o diyarın semalarını birer kule misali yaran birçok dağ arasında coğrafi açıdan en batıda konuşlanmış olanı, çok uzaktan dahi seçilebilen zirvesi ile ölümlü bir yaşamın hüküm sürdüğü bu kıtanın sahillerine yanaşacak her denizcinin rehberi, Taras Dağı idi. Çoktandır maziye karışmış olan günlerde, Noldor kavminin sürgünlük dönemine sahne olan bu diyarlarda inşa ettiği taş yapılar arasında geçmişini en eskiye dayananı olup tam da bu dağın

eteklerine kurulmuş bulunan Vinyamar'ın salonlarında ikamet etmişti Turgon. Birer seyir terası misali denize doğru uzanan yarların omzunda, kaderine terk edilmiş vaziyette ama dimdik ayakta, her zamanki yerinde tüm haşmetiyle yükseliyordu bu kadim yapı. Geçen yıllar onu sarsamamış, Morgoth'un o yörelere yolu düşen izcileri ona ilişmekten her defasında bilhassa kaçınıp hızla uzaklaşmıştı; gelin görün ki rüzgâr, yağmur ve don onun genel hatlarını az çok aşındırmamış da değildi, duvar tepelikleri ile o görkemli çatı padavralarının havadaki tuzla beslenip serpilen ve çıplak taş yüzeylerdeki en ufak yarığa dek işleyen gri-yeşil tonda yoğun bir bitki örtüsünce çepeçevre kaplandığı dikkat çekiyordu.

Bir süre sonra hatları silikleşip yok olmaya yüz tutmuş bir patikanın kalıntılarına ulaşan Tuor, üzeri yosun tutmuş kümbetler ve eğri büğrü taşlar arasından kendisine yol bulup ilerleyerek günün geç saatlerinde yüksek tavanlı koridorlarında ve salonlarında keskin yeller esen kadim salonların eşiğine ulaştı. Etrafta korku verici veya kötücül herhangi bir unsurun emaresi okunmuyordu gerçi ama bir zamanlar orayı mesken edinmiş ve sonra kimsenin bilmediği bir yerlere göçüp gitmiş olanları düşündükçe içi garip bir heyecanla doluyordu: Büyük Deniz'in ötelerinden gelme, ölümsüz olmasına rağmen yitip gitmeye mahkûm o mağrur halkı. Şimdi o da tıpkı kendisinden önce orada bulunmuşların bir vakitler sıklıkla yaptığı gibi, görüş alanının sınırlarına dek uzanan çalkantılı suların parıltısına doğru çevirdi bakışlarını. Hemen akabinde yeniden karadan tarafa döndü ve kuğuların âdeta bilinçli olarak konduğu en yüksek taraçanın dibinde yer alan batı kapısının eşiğinde durdu: Kanatlarını şiddetle çırpışlarına baktıkça kendisini içeri girmeye teşvik ettikleri kanısına kapılıyordu. Bunun üzerine şimdiye kat kat deliotu ve deniz lavantası tarafından yarı yarıya örtülmüş bulunan geniş basamakları tırmanmaya koyulan Tuor, bir

nefeste o görkemli eşikten içeri adım atarak Turgon'un konağının gölgeleri arasına dalmıştı; çok geçmeden yüksek sütunlarla bezeli bir salonda bulacaktı kendisini. Dışarıdan bakıldığında bile ona gayet muazzam görünen bu mekânın asıl boyutlarını ve dudak uçuklatıcı şaşaasını içeriden daha iyi idrak eden Tuor, bu boş salonlara sinmiş olan dinginliği zedelemekten ürktüğü için olabildiğince sessiz hareket ediyordu. Salonun doğu ucunda yer alan bir tür kürsü üzerine yerleştirilmiş yüksekçe bir taht haricinde içeride gözüne ilişen bir şey olmayınca usul adımlarla o tarafa yöneldi; attığı her adımın taş döşeli zeminde çıkardığı ses ona dehşetengiz boyutta bir gürültü gibi geliyor, ayak seslerinin yankısı sıra sıra kolon arasında uzanan koridorları kendisinden önce arşınılıyordu.

Büyük tahtın önünde durmuş, tek bir taş blok oyulmak suretiyle biçimlendirildiği anlaşılan bu kaidenin belli yerlerine yazılı olduğunu fark ettiği tuhaf sembolleri meraklı bakışlarla ve ortamın loşluğu elverdikçe incelediği sırada, batan güneşin içeri vuran ışık huzmesinin tam karşısına düşen duvarda meydana getirdiği, yeni cila çekilmiş metal bir yüzeyden yansıması beklenecek pırıltılar çekti ilgisini. İşte o zaman dikkat kesilen Tuor, duvarın tahtın hemen arkasına rastlayan kısmında asılı duran kalkan ile zırh yeleği ve beraberindeki miğfer ile kınında muhafaza edilmiş uzun kılıcı fark etti. Güneş ışınları gümüşün en ufak bir leke veya karartı barındırmayan bir cinsi işlenerek örüldüğü izlenimi uyandırır şekilde parlayan yeleğin yüzeyinde kıpraştıkça altın sarısı kıvılcımlar meydana getiriyordu. Kalkan ise uzun ve konik biçimiyle Tuor'un o güne değin gördüklerinin hepsinden farklıydı; yüzüne mavi bir zemin ortasında beyaz bir kuğu kanadı sembolü resmedilmişti. Bu manzara karşısında, sesi bir meydan okumayı dile getirircesine yükselip salonun tavanında çınlayarak, şöyle dedi Tuor: "Bunu bir işaret kabul edip karşımda duran silahları kuşanacağım ve taşıdıkları yazgı her ne ise onu da kabullenmiş olacağım." Kalkanı asılı

olduğu yerden indirirken tahmin ettiğinin aksine onun gayet hafif ve de rahatlıkla taşınabilir olduğunu fark etti; anlaşılan o ki bunun sebebi kalkanın aslen ahşaptan imal edilmiş olmakla beraber Elf demirci ustalarının hünerli ellerinde metal plakalar ile kaplanarak incecik görünümüne rağmen son derece sağlam bir şekle büründürülmüş oluşuydu ki besbelli bu sayede hava koşullarından kaynaklı en ufak bir aşınmaya veya yıpranmaya uğramadan muhafaza edilebilmişti.

Sonrasında zırh yeleği giyen Tuor miğferi başına yerleştirdi ve kılıcı beline doladı; kopçası gümüşten yapılma bir kemere tutturulmuş kapkara bir kın içindeydi bu harikulade silah. Böyle giyinip kuşanmış halde Turgon'un konağından çıkıp Taras Dağı'nın batan güneşin kızıl ışınlarınca yıkanan en yüksek taraçalarının birinde gururla dikildi. Baştan ayağa gümüş ve altın pırıltısına bürünmüş vaziyette batı ufkunu seyre dalmışken kendisini görebilecek kimse yoktu ki ona bu görüntüsüyle Batı'nın Kudretli Lordları'nın yanında saf tutmaya layık bir savaşıyı andırdığını söyleyebilsin ve gerçekten de kaderinde yazılı olduğu üzere, Deniz'in bu yakasında hükümrانlık kuracak olan İnsan Irkının Kralları'nın soyunun atası ve de başlangıcı olmaya hak kazanacağını idrak edebilsin; yine de o silahları kuşanmak ve zırhlara bürünmek Huor oğlu Tuor'un bir tür değişimin etkisi altına girmesine yol açmış, yüreği tanımlanamaz bir heyecanla kabarmaya başlamıştı. Basamakları gerisingeri inmek üzere konağın eşiğinden aşağı adımını attığında kuğular huşu içinde ona selam durdu ve her biri gagası yardımıyla kanatları arasından büyükçe bir tüy kopardıktan sonra o uzun, narin boynunu eğip onun ayakları dibindeki taştan zemine uzattı; Tuor'un bu yol-la kendisine sunulan toplam yedi adet tüyü miğferinin tepesine tutturması karşısında kuğular bir anda havalanacaklar ve güneşin anbean gözden kaybolmasıyla gitgide kararan kuzey ufkuna doğru hep birden kanat çırparak uzaklaşacaklardı ve kendisi henüz bilmesede bu, Tuor'un onları son görüşüydü.

Dizginleyemediği bir itkinin onu ister istemez deniz kıyısına yönlendirdiğini duyumsayan Tuor, kendisine hiç bitmeyecekmiş gibi gelen bir basamak silsilesini geride bıraktıktan sonra nihayet Taras-ness'in* kuzey eteklerinde uzanan geniş kumsala adım attı; ilerledikçe bir yandan da güneşin gittikçe kararmakta olan denizin kıyısında peyda olmuş kocaman ve kapkara bir bulut kümesinin ardında yitip gittiğini gözlemliyordu; hava hissedilir derecede soğumuş, bir fırtınanın kopmak üzere olduğuna işaret eden huzursuz bir kıpırdanma ve uğultu ortama yayılmıştı. Tuor sahilde durmuş etrafı gözlerken, göğün yer ile bittiği eşiğe doğru alçalan güneş, üzerinde tehditkâr dumanlar tüten kızıl bir alev topunu andırıyordu; Tuor gözlerini kısıp da baktıkça çok uzaklarda dev bir dalganın yükseldiği ve kıyıya doğru gümbürdeyerek ilerlemeye başladığı izlenimine kapıldıysa da merakına yenik düştü ve bakışlarını bu manzardan bir an olsun ayırmaksızın bulunduğu yerde çakılıp kaldı. Sanki tam da onu hedef almış gibi gitgide yaklaşan dalga duvarının zirvesinde gölgeli bir pus hattı göze çarpıyordu. Sonra birden, kıyıya erişmesine ramak kalmışken duvar dağılıp çözüldü ve köpüksü uzun kollar halinde uzanıp nihayet sahil ile buluştu; su setinin çöktüğü noktada ise kabardıkça kabaran fırtına bulutlarının geri planda teşkil ettiği fon dolayısıyla bir nebze karanlıkta kalan muazzam ve haşmetli bir figür belirmişti.

Tuor hürmetli bir tavırla eğilip selam durmakta hiç tereddüt göstermedi çünkü karşısındakinin tabiatüstü özelliklere sahip kudretli bir kral olabileceği haricinde bir seçenek gelmemişti o an aklına. Günbatımının alacakaranlığı ortasında, köpüksü pırıltılar saçarak dökülen upuzun saçlarının tepesinde gümüşten yapılmışa benzer yüksek bir tacı vardı bu varlığın; bede-

* Ness: İngiliz Adaları'nın bütününde "çıkıntı", "denize uzanan burun" gibi anlamlarda kullanılan eski tabir. -çn

nini bir sis perdesi misali sarmalayan gri pelerini bir an sonra geriye doğru savurup geniş ve telaşsız adımlarla karaya doğru yürümeye başlamasıyla, iri bir balığın derisindeki pulları andırır ölçüde sık dokunmuş ıslıl ıslıl bir zırh ve yüzeyinde en göz kamaştırıcı yakamozunkini bile gölgede bırakacak ışık oyunları süregiden yeşilin en derin tonunda bir entari çıkacaktı açığa. Noldor kavmince Ulmo ismiyle anılan Suların Efendisi, Derinlerin Sakini, Hador Hanesi'nden Huor oğlu Tuor ile Vinyamar eteklerindeki sahilde böyle buluşmuştu işte.

Kıyıya ayak basmayıp denizin gölgeli sularına dizine dek gömülü vaziyette Tuor ile konuşmuş, gözlerindeki ışıltı ve sesine yerkürenin dipsiz derinliklerinden kopup geldiği havası veren o derin tını karşısında dehşete düşen Tuor ise dizlerinin bağı çözülerek kumların üzerine çöküp kalmıştı.

“Ayağa kalk, Huor oğlu Tuor!” diye seslendi ona Ulmo. “Bunca zamandır sana yaptığım çağrılar cevapsız bırakmış olsan da gazabımdan çekinmene lüzum yok; zira geç de olsa yola koyulup onca oyalanınana rağmen nihayet buraya ulaşabildin. Halbuki ilkbahar vakti bu sahilde dikiliyor olman gerekirdi; şimdi ise Düşman'ın hüküm sürdüğü diyarlardan bu yöne yaman bir kış mevsimi sükun etmekte. Hızlı hareket etmeyi öğrenmelisin, senin için önceden çizmiş olduğum rahat güzergâhı ise değiştirmek durumundayım. Çünkü benim tavsiyelerim hakir görüldü ve büyük bir tehlike hiçbir engelle karşılaşmadan Sirion Vadisi'nin üzerine çökmek üzere, öyle ki, kalabalık düşmanlar şimdiden seninle hedefin arasına konuşlanmış durumda.”

“Peki nedir bu bahsettiğiniz hedef, haşmetli efendim?” diye sordu Tuor.

“Yüreğinin öteden beri özlemini duyduğu şeyle aynı,” diye yanıtladı Ulmo: “Turgon'un gizlendiği yeri keşfetmek ve onun dillere destan, saklı kentini görebilmek. Henüz bunun bilincinde olmasan da koşullar seni bana habercilik hizmetinde

bulunman için zaten hazırladı, çok önceden senin için buraya bıraktığım zırh ve silahlar ile donanmış oluşun da bunun en taze göstergesi. Gelgelelim seni bekleyen tehlikeleri atlatabilmek amacıyla yolculuğunun bundan sonraki kısmını gölgeler arasına sığınarak geçirmek zorundasın. Şu pelerine sarın ve bir daha sakın üzerinden çıkarma, ta ki hedefine varıncaya kadar.”

Bu sözlerin ardından Ulmo, Tuor’un tam olarak hızına yetişemediği bir hareketle gri pelerinininden bir kesit ayırdı ve sakince aşağı bıraktığı bu parça Tuor’un üzerine düştüğü sıra onun bedenini baştan ayağa sarmalamaya yetecek büyüklükte bir kaftana dönüşüverdi.

“Bu sayede seyahatine benim gölgemin güvencesi altında devam etmiş olacaksın,” şeklinde açıkladı Ulmo. “Ama bundan böyle kaybedecek vaktin yok; bu koruyucu tılsımın Anar diyarında ve Melkor’un ateşleri arasında geçerli olmayacağını da unutma. Sana vereceğim görevi üstlenmeye hazır mısın?”

“Hazırım, efendim,” oldu Tuor’un buna cevabı.

“O halde senin ağzına Turgon’a iletilmek üzere sözcükler yerleştireceğim,” diye devam etti Ulmo. “Ama öncelikle benden bazı şeyler öğrenmen gerekiyor ki bunlar daha önce hiç kimsenin hatta Eldar kavminin en maruf temsilcilerinin dahi işitmediği şeylerdir.” Ardından Valinor’u ve onun karanlığa gömülüşünü, Noldor kavminin gönüllü olarak atıldığı Sürgün’ü, Mandos’un Hükmü’nü ve Kutsanmış Diyar’ın nasıl tüm gözlerden saklı ve de erişilmez kılındığını anlattı Tuor’a. “Şimdi söyleyeceklerime kulak ver!” diyerek dikkat kesilmesini sağladı sonra, “Siz ölümlüler tarafından Dünyanın Sonu diye tabir edilen an gelip çatıncaya ve devran yazılıncaya dek, Kader’in (Yeryüzü’nün Çocukları böyle adlandırıyor onu) zırhında daima bir delik, Yazgı’nın duvarlarında elbet bir gedik bulunacaktır. Bu varoluş zifiri karanlığın ortasında titreşen zayıf bir ışık huzmesine, kulak ardı edilip gizli kalmaya zorlanan bir sese indirgenmiş dahi olsa, ben varlığımı sürdürdüğüm sürece

durum değişmeyecek. Bundan          ki, içinde bulunduğumuz şu karanlık günlerde kendi cinsimden olanların, Batı'nın Efendileri'nin iradesi ile ters düşmüş g z ksem de benim onlar arasında oynamam gereken rol, Dünya yaratılalı beri yerine getirmekle yükümlü olduğum görev, yine de budur. Gelgelelim Yazgı çok kuvvetli ve Düşman'ın gölgesi dur durak bilmeden yayılıyor; benim n fuzumsa azaldıkça azaldı, öyle ki varlığım Orta Dünya'da kulaktan kulağa aktarılan gizli bir fısıltıdan ibaret artık. Batıya akan nehirler cılız düşüp kurudu, sularını besleyen pınarlar zehirlendi, anlayacağın benim gücüm bu topraklardan adamakıllı silinmek üzere; bunun sebebi ise Elflerin ve İnsanların sırf Melkor'un kötücül kudretinin yarattığı ürküntü yüzünden benim telkinlerim karşısında gözünü kapayışı ve kulağını tıkayışı. Oysa şimdilerde Mandos'un Laneti yerini bulmaya süratle yaklaşıyor ve Noldor halkının bugüne değin ortaya koyduğu tüm emek boşa gidecek, yeşerttikleri tüm umutlar suya düşecek. Geriye son bir  mit kaldı, arayıp bulmak için gayret göstermek şöyle dursun, varlığından dahi haberdar olmadıkları ve haliyle yüzleşmek üzere hiçbir hazırlık yapmadıkları bir  mit. Söz konusu  mit senin şahsında saklı;       benim tercihim bu yönde."

"Tüm Eldar kavminin halen beklediğinin aksine, Turgon, Morgoth'un karşısına dikilmeyecek mi yani?" diye sordu Tuor. "Kaldı ki Turgon'a ulaşmayı başarsam bile benden ne medet umuyorsunuz ki, lordum?       her ne kadar ben de tıpkı babam gibi zor zamanında o yüce kralın yanında saf tutmaya can atsam da Batı'nın Yüce Halkı'na mensup birbirinden yiğit onca savaşcının vereceği mücadeleye benim gibi bir faninin hele ki tek başına pek bir katkıda bulunamayacağı aşık r."

"Ben bu görev için seni se mişsem, Huor oğlu Tuor, sanma ki bunu boşuna yaptım ve bil ki tek bir kılıcın dahi katkısı yabana atılmaz.       Edain halkının cesaretinin hatırası ve onların fani yaradılışları dolayısıyla bunca az kazanıma sahip

olduğu dünyada canlarını bu denli kolaylıkla tehlikeye atabilmesi karşısında kapıldıkları hayret, Elflerin zihninde daha nice devir canlı kalacaktır. Ama bu göreve başkasını değil de seni koşmamın nedeni yalnızca gözü pekliğin değil, yeryüzündeki bedbaht vaziyete kendi idrakinin de ötesinde bir umut getiriyor oluşun, senin karakterinde karanlığı delebilecek güçte bir ışık görüşümdür.”

Ulmo bu sözleri sarf ettiği sırada fırtınanın uğultusu muazzam bir çığlık halini almış, rüzgâr depresirken gökyüzü kapkara kesilmişti; Suların Efendisi'nin kaftanı oradan oraya savrulan bir bulut misali havada uçuşuyordu şimdi. “Artık yola düşmelisin,” dedi Ulmo, “aksi halde Deniz seni yutacak! Çünkü Ossë, Mandos'un iradesi doğrultusunda hareket eder ve Yazgı'nın gerçekleşmesi yolunda hizmet verdiğinden, bizim bu girişimimiz karşısında öfkeye kapılmış olsa gerek.”

“Siz nasıl emrederseniz,” dedi Tuor. “Ama olur da ben Yazgı'nın seyrini bozmayı başarıp hedefime ulaşırsam, Turgon'a ne söylemeliyim?”

“Onun huzuruna çıkmayı başarırsan,” diye açıklamaya girişti Ulmo, “ileteceğin mesaj zihninde kendiliğinden canlanacak ve ağzından benim yönlendireceğim sözcükler dökülecek. İşte o zaman çekinmeden konuş! Mesajı ilettikten sonra ise yüreğin ne yapmanı buyuruyorsa ona göre hareket et. Yolculuğun süresince sana verdiğim şu kaftana sarınmayı ihmal etme zira kötülüğün hizmetindeki unsurlardan korunmanın yegâne teminatıdır o. Ossë'nin gazabından canını kurtarmayı başarmış birini de yanına yollayacağım ayrıca, kendisi sana rehberlik edecek: Yasaklanmış anakaraya erişme gayesiyle Yıldız'ın semalarda yükselişine dek Batı ufkuna yelken açan gemilerin sonuncusundan sağ salim kurtulacak bir denizcidir bu bahsettiğim. Ama bu kadar laf yeter, artık yönünü karaya çevirip yola koyulmalısın!”

Bunu fırtınanın gümbürtüsü ve denizin üzerinde alevden

birer dil gibi kamaşan şimşeklerin parıltısı izledi; Tuor her yanında kıvılcımlar kıpraşan gümüş bir kuleden farksız gövdesiyle dalgaların arasında dikilen Ulmo'nun azametine bakakalmıştı; rüzgârın uğultusu üzerinden sesini duyurma gayretiyle şöyle bağırdı sonra: "Gidiyorum, lordum! Fakat yüreğim Deniz'e her daim sevdalı kalacak."

Bu sözlerin ardından Ulmo'nun havaya kaldırıp üflediği heybetli borunun tek bir nota halinde ortalığa yayılan sesi ile kıyaslandığında fırtınanın gürültüsü dingin bir gölün yüzeyini yalayıp geçen hafif bir esintiden ibaret kalıyordu. Bu ses Tuor'un kulaklarına dolmakla kalmayıp onu âdeta çepeçevre sararken ve hatta benliğine işlerken, sanki Orta Dünya sahilleri ansızın yitip gitmiş, yeryüzündeki tüm sular geniş bir bakış açısıyla gözlemlenir şekilde zihninde canlanmıştı: Kara parçaları boyunca kıvrımlar çizerek ilerleyen akarsulardan nehirlerin denize kavuştuğu deltalara, açık denize komşu kıyılardan ve haliçlerden en dipsiz abislere kadar, suyla ilgili her ne varsa kapsamına alıyordu bu manzara. Büyük Deniz'i dalgalarının çalkantısında garip şekillerin belirdiği ücra kesimlerine, sonsuz bir karanlığın ortasında fanilerin kulağında dehşet uyandırır nitelikte seslerin yankılandığı o en ışısız derinliklerine değin görme olanağı buldu. Kâh Anar'ın* gözetimi altında sularında en ufak kıpırtı olmaksızın uzanan kâh boynuz biçimi almış bir Ay'dan yansıyan yakamozun parıltısını yüzeyinde taşıyan, kâh dağ boyuna erişmiş kudurgan dalgaları ile Gölge Adalar'ı döven okyanusların uçsuz bucaksız enginliğini ancak Valar'ın sahip olabileceği bir görü yetisiyle hızlıca kolaçan etti, ta ki bakışları görüş alanının en uç kıyısında, kaç fersah olduğu hesaplanamayacak bir mesafe ötede, zirvesi algı sınırlarını zorlayacak bir yükseklikte pırıl pırıl bir bulut kümesi ile bütünleşen, eteklerinde ise kıyıya vuran dalgaların köpüğünün

* Anar: Ellerin Vanyar boyunun lügatinde "altın sarısına çalan ateş rengindeki" anlamına gelen bu sözcük güneşi betimlemekte kullanılır. —çn

meydana getirdiği uzun hattın belli belirsiz seçilebildiği yüce bir dağın görkemli silüetini yakalayana kadar. Çok uzaklardaki o dalgaların sesini işitebilme ve dağın bulutla birleştiği noktadan yayılan ısıltıyı daha berrak şekilde görebilme ümidiyle öne doğru kaykıldığı sırada borunun sesi kesildi ve sayısız çatala ayrılan şimşeklerin tarumar ettiği kurşuni bir göğün altında, azgın fırtınanın göbeğinde bir başına dikilip kalmış buldu kendini. Ulmo ise ardında Ossë'nin saldıgı hırçın dalgaların Nevrast'ın duvarlarını kamçıladiğı çalkantılı bir deniz bırakarak çoktan kayıplara karışmıştı.

Vakit geçirmeksizin bu öfkeli denizin kıyısından uzaklaşmaya bakan Tuor, geldiği yolu güç bela da olsa kat ederek gerisingeri yüksek taraçalara ulaşmayı başardı; zira tırmandığı sırada onu defalarca yarlara çarpma tehlikesi ile karşı karşıya bırakan rüzgârın şiddeti, nihayet terasın düzayak zeminine ulaştığında dizleri üzerine çökmesine yol açacak kadar artmıştı. Böylelikle bir kez daha konağın o karanlık ve boş salonlarına sığındı ve geceyi Turgon'un taştan tahtına oturmuş dinlenerek geçirdi. Fırtınanın hiddeti konağın sütunlarını kökünden sarsarken, tanım veremediği pek çok feryat ve çığlığın rüzgârın sesine karıştığı izlenimine kapılıyordu Tuor. Fakat son derece bitkin düşmüş olduğu için zaman zaman uyuyakalıyor ve sonuçta biri hariç hepsi hiçbir iz bırakmadan zihninden silinip giden rüyalar yüzünden söz konusu uyku nöbetleri hayli huzursuz geçiyordu: Batmak üzere olan bir güneş ve eğri büğrü çizgiler halinde göğe doğru yükselen gölgelerden meydana gelme bir fona karşı orta yerinde yalçın bir dağın yükseldiği bir adacıktan ibaret olan bu istisnai görüntünün en dikkat çekici ögesi, tam tepede keskin bir ışık yayarak kıpraşan tek bir yıldızdı.

Bu rüyanın ardından Tuor nihayet deliksiz bir uyku çekebilecekti çünkü gecenin ilerleyen saatlerinde fırtına, o kapkara bulutları beraberinde yeryüzünün Doğu diyarlarına doğru sürükleyerek geçip gitmişti. Puslu bir sabahın ilk ışıklarıyla uya-

nan Tuor toparlanıp kalktı ve geceyi üzerinde geçirdiği haşmetli tahttan inip çıkış kapısına yöneldiği sırada fırtınadan kaçan deniz kuşlarının konağın loş salonlarına doluşmuş olduğunu fark etti; dışarı adımını attığında son yıldızlar da meydana yeni doğan güne bırakarak Batı ufkunda sahneyi terk etmekteydi. Gece boyunca sahile vuran dalgaların gerçekte ne boyutlara vardığını şimdi şimdi anlıyordu, dalga yüksekliğinin kimi zaman yarların zirvesine değin çıktığı, kapı önlerindeki teraslara saçılmış çakıllardan ve dört bir yana yapışıp kalmış yosun ve benzeri deniz yeşilliklerinden belliydi zira. Bu teraslar arasında en alt hizadakine gelip aşağıya şöyle bir göz atan Tuor işte o an omuzlarında sıırıslık olmuş gri bir pelerinle sahildeki taşların ve fırtına sonrası kıyıya vurmuş diğerk enkazın arasında sırtını duvara vermiş dinlenen bir Elf ile karşılaştı. Kumsaldaki yıkıntıların çok ötesini, açık denizde birbiri ardına sıralanan dalga sırtlarını seyre dalmış vaziyette, sessizce oturmaktaydı bu esrarengiz şahıs. Kıyıya vuran köpüklerin o bildik hışırtısı dışında, bu sahneye egemen olan mutlak sessizliğı bozacak hiçbir şey yoktu etrafta.

Dikildiğı yerden aşağıda sessizce oturmayı sürdüren bu griler içindeki figüre fark ettirmeden baktığı sıra zihninde Ulmo'nun sözleri yankılanan Tuor, kendiliğinden dilinin ucuna gelen ismi haykırmakta tereddüt göstermedi: "Hoşgeldin, Voronwë! Ben de seni bekliyordum."

Elf'in irkilerek dönmesi ve başını sesin geldiğı yöne doğru kaldırmasıyla bakışları o deniz-grisi gözlerin delici bakışlarıyla ilk kez kesişen Tuor bu kişinin Noldor adı verilen yüce kavme mensup olduğunu hemen o an anlayacaktı. Bedenine bir gölge misali sarmaladığı pelerininin altından bir göğüs zırhının parıltısı seçilebilen Elf ise tam tepesine denk düşen duvardan kendisini süzmekte olan bu heybetli savaşcının görüntüsü karşısında korku ile karışık bir hayrete kapılmaktan kendini alamamıştı.

Birbirlerinin yüzünü inceleyerek öylece kalakaldıkları kısa bir duraksamanın ardından Elf ayağa kalktı ve yerlere kadar eğilerek Tuor'u selamladı. "Siz de kimsiniz, soylu efendim?" diye girmişti söze. "Bu amansız denizlerde nicedir uğraş veriyorum. Söyleyin bana lütfen: Uzunca bir aradan sonra yeniden karaya ayak bastığım şu güne değin bu diyarlarda ne gibi önemli hadiseler vuku bulmuş ola? Gölge alt edilebildi mi yoksa? Saklı Halk gizlendiği yerden nihayet çıktı mı?"

"Maalesef hayır," diye yanıtladı Tuor. "Bilakis, Gölge'nin yayılma alanı günbegün genişliyor, Saklı Halk ise o meçhul sığınağından hâlâ çıkmış değil."

Bu sözler üzerine Voronwë hiç ses çıkarmadan uzunca bir süre baktı ona. "Peki ya siz kimsiniz?" dedi neden sonra. "Benim halkım uzun yıllar önce bu toprakları terk edeli beri buralarda kimse ikamet etmez. Oysa bakıyorum ki giysileriniz aksini işaret etmesine rağmen siz, ilk anda sandığımın aksine, onlardan biri değilsiniz ve İnsan ırkındansınız."

"Bu tespitinde haklısın," diye belirtti Tuor. "Sakin sen de yasak kıtaya ulaşmak üzere Círdan'ın Limanları'ndan Batı'ya yelken açan son gemiden sağ kurtulmayı başarmış son gemici olmayasın?"

"Aynen öyleyim," dedi Elf. "Aranwë oğlu Voronwë derler bana. Gelgelelim nasıl olup da benim ismimi ve başımdan geçenleri bilebildiğinize aklım ermiyor."

"Biliyorum çünkü dün akşam bizzat Suların Efendisi bildirdi bunları bana," diyerek açıklamaya girişti Tuor, "seni Ossë'nin gazabından kurtaracağını ve çıkacağım yolculukta bana rehberlik etmen için buraya göndereceğini de vurguladı."

İnanmaz gözlerle ona bakan Voronwë'nin sesinde şaşkınlık okunuyordu: "Haşmetli Ulmo ile mi konuştunuz? Öyleyse size biçilen değer ve sizin için çizilmiş olan yazgı gerçekten esaslı olsa gerek! İyi ama size rehberlik etmem beklenen yolculuk nereyi hedef alıyor, efendim? Çünkü hiç şüphesiz siz İnsan

kavmi içinde önemli yere sahip bir kralısınız ve pek çokları sizden emir bekliyordur.”

“Hiç de değil, ben kaçak bir köleyim sadece,” dedi Tuor, “ıssız arazide bir başına hayatta kalmaya çalışan sefil bir sürgün. Fakat Saklı Kral Turgon’a bir mesaj iletmekle görevlendirildim. Onun bulunduğu yere hangi yolla ulaşılacağını biliyor musun?”

“Aslen öyle olmayan birçokları günümüzde kaçak ve sürgün konumuna düştü,” dedi Voronwë, sorunun yanıtına geçmeden önce. “Bana öyle geliyor ki siz doğuştan kazanılmış hakla İnsan halkı içinde soylu bir mertebede bulunuyorsunuz. Ama kendi toplumunuzun en yüksek mertebesinde bulunuyor olsaydınız dahi bu durum size Turgon’un yerini arama hakkı tanımazdı ve çabalarınız beyhude kalırdı. Çünkü ben sizi o gizli diyarın kapılarına ulaştırsam bile, içeri girmeniz mümkün değil.”

“Beni kapılardan öteye götürmeni beklemiyorum senden,” dedi Tuor. “O aşamada Kehanet, Ulmo’nun Nasihati ile çakişacaktır. Turgon beni huzuruna kabul etmeyecek olursa görevim başarısızlıkla sonuçlandı demektir ve bu da Kehanet’in baskın çıktığı anlamına gelir. Turgon’un gizli yerleşkesinin yerini arama hakkıma gelince: Ben Huor oğlu Tuor’um ve bu bağlamda Húrin ile de yakın akrabayım ki bu saydığım isimleri Turgon elbet hatırlayacaktır. Ayrıca Ulmo’nun buyruğunu yerine getirmek üzere bu sefere çıkmış bulunuyorum. Turgon vakti zamanında kendisine söylenen şu cümleyi hatırlamaz mı dersin: *Unutma ki Noldor halkının son ümidi Deniz’den gelecek*. Ya şu ifade zihninde yankılanmayacak mı: *Tehdit kapına dayandığında seni uyarmak üzere Nevrast’tan bir haberci çıkagelecek*. İşte bahsi geçen bu haberci benim ve şüpheyi yer bırakmama babında, senin de gördüğün gibi, benim için hazırlanmış olan zırlara büründüm, silahları kuşandım.”

Ağzından dökülen sözcüklere Tuor’un kendisi de şaşmış-

tı çünkü halkı ile birlikte Nevrast'tan ayrıldığı sırada Turgon ile Ulmo arasında geçen konuşmanın içeriğinden haberi yoktu, kaldı ki Saklı Halk haricinde hiç kimse ikisi arasında sarf edilen cümleleri işitmemişti. Voronwë'nin şaşkınlığı ise iyiden iyiye artmıştı; arkasını dönüp Büyük Deniz'e baktı ve derin bir iç geçirdi.

“Heyhat!” diyerek yeniden söze girdi sonra. “Buraya dönme fikri asla yoktu aklımda. Açık denizde geçirdiğim süreçte gün gelip de yeniden karaya ayak basacak olursam Kuzey'i mesken tutmuş olan Gölge'den olabildiğince uzak bir bölgede, muhtemelen Círdan'ın Limanları civarında veya belki de pınarlarından fışkıran suların kişinin yüreğini umduğunun da ötesinde hoş ettiği Nan-tathrin'in güzelim çayırılarında dinlenceye çekileceğime dair kendime defalarca söz vermiştim. Ancak ben uzaklardayken bu topraklara kötülük egemen olduysa ve nihai tehdit onların kapısının eşğine vardıysa, o zaman bana da halkımın yardımına koşmak düşer.” Yüzünü yeniden Tuor'dan yana çevirerek devam etti sözlerine. “Seni gizli kapılara ulaştıracağım,” dedi, “çünkü Ulmo'nun tavsiyesini kulak ardı etmek arif bir kişinin yapacağı iş değildir.”

“O halde birlikte seyahat edeceğiz, buyrulduğu üzere,” dedi Tuor. “Ama yüreğini ferah tut, Voronwë! Çünkü içimden bir ses önündeki uzun yolun seni Gölge'den çok uzaklara çıkaracağını ve o çok sevdiğin Deniz'e er geç kavuşacağını söylüyor.”

“Bana öyle geliyor ki sen de kavuşacaksın,” diye belirtti Voronwë. “Ama artık yola koyulmalı ve olabildiğince hızlı hareket etmeliyiz.”

“Haklısın,” dedi Tuor. “Fakat söyler misin, ne yöne gideceğiz ve bana nereye kadar eşlik edeceksin? Öncelikle yabancı arazide nasıl hayatta kalacağımız ve ola ki yolculuk beklediğimizden uzun sürerse çetin kış mevsimini nasıl atlatacağımız üzerine konuşup plan kursak daha doğru olmaz mı?”

Gelin görün ki Voronwë izleyecekleri güzergâha ilişkin açık

seçik bilgi vermekten kaçınıyordu. “İnsan ırkının ne denli dirençli bir yapıya sahip olduğunu sen benden daha iyi bilirsin,” dedi ona. “Bana gelince, ben Noldor soyundanım ve Gıcırdayan Buzullar’ı aşma cüreti göstermiş bir kavmin mensubunu telef edecek kışın beraberinde eşi görülmemiş bir açlık ve soğuk getirmesi gerekir. Okyanusun tuzlu enginliklerinde onca zaman sa  kalmayı nasıl başarıyoruz sanıyorsun? Elfekme i denen şeyin bahsini hiç duymadım deme sakın. Her denizcinin son  na değin yanından ayırmadı ı o besinden üzerimde halen bir miktar var.” Bunları söylerken bir yandan pelerinini kaldırıp kemeri üzerinde takılı duran bir çeşit keseyi işaret etti. “şu g rd   n şekilde ağzı kapalı durduğu sürece ne su zarar verebilir ona ne de hava koşulları; hem kaçak yaşamaya alışkın biri ya da bir avcı havalar bozmadan önce kışı geçirmesini sağlayacak miktarda gıda pekâlâ istifleyebilir.”

“Haklı olabilirsin,” dedi Tuor. “Ama avlanmak her diyarda aynı ölçüde verimli yürütülecek bir iş sayılmaz, kaldı ki av hayvanlarına sıklıkla rastlanmadığı da oluyor. Bu da avcının yolda vakit kaybetmesine yol açacaktır.”

Tuor ile Voronw  yola çıkmaya hazırıldı artık. Taht odasında bulduğu teçhizatın yanı sıra baştan beri yanından ayırmadı ı küçük yayı ve ok takımını da beraberinde götürüyordu Tuor; Kuzey diyarlarında yaşayan Elflerin r nik alfabesi ile üzerine kendi ismi kazınmış olan mızra ını ise, oradan ge ti inin kanıtı olarak, duvarda oluşan boşluğa asmıştı. Voronw ’ye gelince, kısa bir kılıç dışında silah yoktu onun üzerinde.

Güneş gökyüzünde henüz çokça y kselmemişken yola koyulup Turgon’un kadim yerleşkesini geride bıraktılar ve Taras’ın yamacındaki dik yarıları aştıktan sonra Voronw ’nin rehberliğinde kabaca bir kavis çizecek şekilde batıya yönelerek, büyük burnun öte yakasına geçmiş oldular. Bir zamanlar Nevrast’tan Brithombar’a uzanan yolun izlediği bu güzergâh şimdilerde

üzeri çimle kaplı hendekler yüzünden güç bela adım atılabilen yemyeşil bir patikaya indirgenmişti. Böylece bir süre sonra Beleriand topraklarına, Falas'ın kuzey kesimlerine giriş yaptılar; ardından yönlerini doğuya çevirerek bu kez Ered Wethrin'in karanlık korularla kaplı eteklerini hedef aldılar ve söz konusu yöreye ulaşınca gözden uzak bir köşeye sinip güneş batınca ya dek dinlenmeye çekildiler. Çünkü her ne kadar Falathrim toplumunun kadim dönemlerdeki yerleşim yerleri olan Brit-hombar ile Eglarest bulundukları yöreye halen çok uzak olsa da Orkların bir süredir oralarda kol gezdiği biliniyordu ve civar topraklar bütünüyle Morgoth'un casuslarıyla kaynaşır hale gelmişti: Çünkü Düşman, Círdan'ın saldırdığı gemilerin kıyı şeridi boyunca zaman zaman yıkıcı seferler düzenlemesi kadar bunların Nargothrond'dan o taraflara gönderilecek akıncılarla güçlerini birleştirmesi ihtimalinden de çekiniyordu.

Tepelerin yamacında zorlukla seçilebilen birer gölgeden farksız şekilde pelerinlerine sarınmış oturdukları sıra Voronwë ile Tuor sohbet etmeye çokça zaman bulmuştu. Tuor, Voronwë'ye Turgon hakkında art arda sorular sorarken Voronwë bunları fazla ayrıntıya girmeden cevaplamaya özen gösteriyor ve sözü ondan ziyade Balar Adası üzerine kurulu yerleşke ile Sirion Nehir Ağzı'ndaki sazlık bölgede yer alan Lisgardh'a getiriyordu.

“Eldar kavminin bu sığınaklardaki mevcudu gitgide artıyor,” diye anlattı yol arkadaşına, “çünkü hangi haneye mensup olursa olsun pek çokları ister Morgoth'un korkusundan isterse hiç bitmeyen savaşlar dolayısıyla yılgınlığa düştüğünden, çareyi oralara kaçmakta buluyor. Ama benim halkımdan ayrı kalmış olmam kendi tercihim değildi. Çünkü Bragollach'ı ve de Angband Kuşatması'nın kırılışını izleyen günlerde Morgoth'un sanıldığından daha dişli olabileceği şüphesi Turgon'un içine düşmüştü. Halkı arasından seçtiği bazılarını gizli diyarının kapıları dışına ilk gönderişi de yine aynı seneye rastlar: Gizli

bir görev yüklediği bu grup çok az kişiden oluşuyordu. Sirion boyunca güneye ilerleyip nehrin denizle buluştuğu deltaya ulaştılar ve orada gemiler inşa ettiler. Ama bu girişim onlara pek bir fayda sağlamayacaktı, görkemli Balar Adası'nı bulmak ve Morgoth'un erişemeyeceği bu ücra yerde birtakım meskenler inşa etmek dışında. Çünkü Noldor kavmi Büyük Deniz Belegaer'in dalgalarına uzun süreliğine meydan okumaya elverecek nitelikte gemiler inşa etme sanatını sökmüş değildi.

“Gelgelelim Falas'ın tahrip edildiğine, kadim dönemlerden beridir Gemi-ustalarına hizmet etmiş olan yanı başımızdaki Limanların yağmaya uğradığına, Círdan'ın ise tebaası içinde sağ kalmayı başaranlar ile birlikte Balar Körfezi'ne yelken açtığına dair haberler bir süre sonra Turgon'un kulağına çalınınca keşif seferi düzenlemek amacıyla etrafa izci salınmaya yeniden başlandı. Bu son söylediğim hadiseler yakın geçmişe dayanıyor, oysa benim hafızamda hayatımın başka hiçbir kesitinin tutmadığı kadar fazla yer tutuyorlar. Çünkü Eldar topluluğu içinde yaşça en gençlerinden biri olduğum için, gönderdiği son ulaklar arasında ben de yer almıştım. Ben aslen burada, Orta Dünya sahillerindeki Nevrast diyarında doğmuşum. Annem Falas yöresinin Boz-Elflerinden biri olup bizzat Círdan'ın akrabasıymış –zaten Turgon'un hükümranlığının ilk döneminde Nevrast yöresindeki halkların evlilik bağları dolayısıyla fazlasıyla kaynaştığı söylenir– ki annemin mensubu olduğu halkın en belirgin özelliklerinden olan deniz sevdası benim ruhuma da sağlam şekilde yerleşmiş. Her şey yitirilmeden önce Batı'nın Efendileri'ne yardım çağrısı içeren mesajlar iletmemizi sağlayacak gemilerin inşa edilmesi konusunda Círdan'a başvurmak üzere seçilenler arasına girmiş bulunuyordum. Gel gör ki yolda fazlaca oyalandım. Çünkü o güne değin Orta Dünya'nın doğup büyüdüğüm yer dışındaki diyarlarından pek azını, o da nadi-ren görme olanağım olmuştu, derken ilkbahar aylarında Nantathrin yöresine ulaştık. Günün birinde Sirion'u izleyerek gü-

neye yol alacak olursan sen de göreceksin ki Tuor, o bölgenin güzelliği yürekleri fetheden bir tılsıma sahiptir. Deniz özlemi çekenler orada şifa bulur, Kehanet'in onlar için farklı bir yazgı belirledikleri hariç elbet. O diyarda Ulmo, Yavanna'nın bir hizmetkârıdır sadece ve oraların toprağında Kuzey'in çetin tepelerinde yetişmiş birinin aklına durgunluk verecek güzellikte unsurlar yetişir. Yine o diyarda Narog, Sirion ile buluşur ve böylelikle nehir, genişliği daha bir artmış, akıntısının hızı ise düşmüş şekilde, capcanlı çayırların ortasında seyrine sakince devam eder; bu pırıltılı ırmağın her yanı uzaktan bakıldığında çiçek açmış bir ormanı andıran süsen bitkileriyle kaplıdır, her iki yakasında uzanan çimen deryası ise kimi zaman mücevherleri, küçücük çanları, kızıl ve altın tonlarda alev dillerini, kimi zamansa yemyeşil bir semaya serpilmiş, binbir renkle kıpraşan yıldızları çağrıştıran çiçeklerle dolup taşar. Hepsi bir yana, içlerinde en göz alıcı olanı ise, sayısız yaprağının hışırtısı kulağa sihirli bir müzikmiş gibi gelen ve esasen soluk yeşil renkte olmakla beraber rüzgâra maruz kaldığı zamanlar gümüşü bir tona bürünen, Nan-tathrin'e özgü söğüt ağaçlarıdır: Günler ve geceler birbirini kovalayadursun, ben diz boyu çimlerin ortasında dikilip onların ezgisini dinlerdim. Orada âdeta bir tılsımın etkisi altına girmiştim ve Deniz hasreti de gönlümden silinivermişti. Kâh ilk kez gördüğüm çiçek cinslerine yeni yeni isimler yakıştırarak kâh kuş cıvıltıları ve arı, böcek vızıltıları altında hülyalara dalmış vaziyette serilip yatarak, uzunca bir müddet amaçsızca gezindim; Teleri gemilerinin ya da Noldor kılıçlarının akıbetini umursamaksızın, kendimi ırkdaşlarımdan soyutlamış bir ruh hali içinde, böyle hoşnutlukla vakit geçirmeyi sürdürürdüm sürdürmesine ama yazgım benim için farklı bir yol çizmişti. Harekete geçmemde bu gidişata bizzat Suların Efendisi'nin razı gelmeyişinin de payı vardı muhtemelen; zira o yörelerde onun varlığı kuvvetle hissedilir.

“Böylece söğüt dallarından bir sal inşa ederek kendimi

Sirion'un o pırıl pırıl seyrine bırakma fikri geldi aklıma; öyle de yaptım ve bunun yerinde bir karar olduğu çok geçmeden kanıtlandı. Nitekim günlerden bir gün kendimi nehrin akıntısına bırakmış salının üstünde yol aldığım sırada ansızın kopan bir rüzgâr beni Söğütler Diyarı'ndan uzaklaştırarak Büyük Deniz'e dek sürükledi. Bu sayede bu amaçla gönderilen habercilerin sonuncusu sıfatıyla Círdan'ın bulunduğu yere varmayı başardım; Turgon'un talebi üzerine inşa etmeye giriştiği yedi gemiden yalnızca biri o dönemde yelken açmaya hazır durumdaydı. Gel zaman git zaman bunlar birbirini ardına denize açıldıysa da şu âna dek ne geri dönebileni oldu ne de herhangi birinden haber alındı.

“Ama denizin tuzlu havası annemin soyundan kalıtsal olarak bana geçmiş bulunan hislerin yeniden kıpırdanmaya başlamasına yol açmıştı ve dalgaların sesinin içime coşku saldıgı bu kıyılarda gemicilik zanaatının inceliklerini oldum olası biliyor-muşum gibi kolaylıkla öğrenmekte gecikmemiştim. Böylelikle aynı zamanda içlerindeki en büyüğü de olan sonuncu geminin inşası tamamlanırken ben de güverte-deki yerimi almaya can atıyor ve içimden şöyle fikir yürütüyordum: ‘Noldor halkından duyduklarım doğruysa Batı anakarasında Söğütler Diyarı'nda-kiyle bile kıyas kabul etmeyecek güzellikte çayırlar varmış. Yeşillikler hiç solmaz, ilkbahar mevsiminin sonu hiç gelmezmiş. Bu yolculuk sayesinde belki ben, Voronwë, orayı çıplak gözle görebilme ayrıcalığına nail olanlar arasına katılacaktım. Hem neresinden baksan açık denizlerin bilinmeyen sularında seyretmek Kuzey'deki Gölge'nin daimî tehdidi altında endişeli bir yaşam sürmekten çok daha caziptir.’ İçimde en ufak korku da yoktu ayrıca çünkü Teleri'nin elinden çıkma gemilerin battığı görülmüş şey değildi.

“Oysa Büyük Deniz öyle dehşetengiz çıktı ki anlatamam, Huor oğlu Tuor; üstelik Noldor kavminden nefret eder bir tabiatı var, ne de olsa Valar'ın Kehaneti'nin hayata geçmesi süre-

cine hizmet ediyor. Dipsiz derinliklere batıp telef olmaktan çok daha beter etkenler saklıyor bağrında: İçinde bulunulan koşullardan tiksiniş çileden çıkmak, yalnızlığın kısılcasına düşmek, aklını yitirmek bunlardan yalnızca bazıları; kimi zaman keskin bir rüzgârın uğultusunun zihinlerde yarattığı kasvetle kimi zamansa mutlak bir sessizlikle ve de tüm ümitlerin içinde eriyip gittiği, yaşayan her şeyi âdeta yutan gölgelerle cebelleşmek zorundasındır orada. Birbirinden melun ve alışılmadık pek çok sahile vurur dalgaları, çeşit çeşit tehlike ile kaynaşan adalar serpilmiştir her yanına. En Kuzey kıyılarından en Güney sularına değin uğraşıp didinerek Büyük Deniz’de geçirdiğim yedi koca senenin öyküsünün ayrıntıları ile senin ruhunu daha fazla karartmak istemem, Orta Dünya’nın oğlu fakat şu kadarını bil ki bu süre zarfında Batı ufkuna bir defa olsun yelken açmadık. Çünkü o ufuklar bize yasaklanmıştır.

“En sonunda, amansız bir kasvete sürüklenmiş ve mücadeleden ümidi kesmişken, yönümüzü çevirdik ve nicedir bize ilişmemiş olan yazgıdan kaçmaya yeltendik fakat elde ettiğimiz tek sonuç daha da zalim bir akıbet ile yüzleşmek olacaktı. Şöyle ki, çok uzaklardan bir dağın zirvesini seçtiğimizde, ‘Bakın, işte Taras!’ diye bağırdım. ‘Orası doğduğum yer.’ Dememle birlikte şiddetli bir rüzgâr koptu ve fırtına taşıyan bulut yığınları Batı semalarından sökün etti. Hemen akabinde dalgalar bize gazez güden canlı birer varlıkmişler gibi üzerimize atılırken dört bir yanıma sanki bizi avlamaya niyetli yıldırımlar düşmeye başlamıştı; tekнемiz biçare bir ağaç gövdesinden farksız hale gelecek ölçüde yıpranıp harabeye döndüğünde ise deniz nihai darbeyi indirmek için tüm hiddetiyle tepemize çöktü. Ama şu an karşında durduğuma göre, canım bilhassa bağışlanmış olsa gerek; bana öyle geliyor ki tüm diğerlerinden daha heybetli ama her nasılsa daha sakin bir dalga ayağımı güverteden kesti ve beni sırtında taşıyarak gemiden uzaklaştırdıktan sonra büyük bir gürültü eşliğinde karayla buluşup beni tam da kıyıya yuka-

rıdan bakan yeşilliklerle kaplı bir yamacın tepesine kondurdu, bir an sonra ise geride koskoca bir şelale misali yardan aşağı dökülen sular bırakarak, geldiği gibi denize geri döndü. Bunu izleyen bir saate yakın süre boyunca olayın yarattığı sersemliği üzerimden atamamış bir halde o tepede oturup kalmıştım ki sen bana seslendin. Açıkçası, başımdan geçen bu hadisenin yarattığı dehşetin etkisinden halen de kurtulabilmiş değilim ve ölümlü kıyıların çok ötesine uzanan tekinsiz, bilinmedik sulara beraberce meydan okuduğumuz bu denli uzun soluklu bir yolculuğun tüm zorluklarını paylaştığım onca dostu yitirmiş olmanın hüznü var hâlâ üzerimde.”

Derin bir iç geçiren Voronwë, daha ziyade kendi kendine konuştuğu izlenimi uyandıran hafif bir sesle devam etti anlatmaya. “Ama Batı semalarındaki bulutlar kenara çekildiği ara göz ucuyla yakalayabildiğimiz kadarıyla, dünyanın kıyısında yıldızlar bir başka parıldıyor. Daha da ötelerde zaman zaman seçebildiğimiz, daha doğrusu bir anlığına gözümüze ilişen şey başka bulut kümeleri miydi, yoksa içimizden bazılarının iddia ettiği gibi, nesiller önce terk ettiğimiz yurdumuzun sahilleri boyunca uzanan Pelóri Sıradağları mıydı, ondan emin değilim. Öylesine uzaktalar ki fani kıyılardan yola çıkan birinin gün gelip de o dağların eteğine erişebilme ihtimali olduğunu hiç sanmıyorum.” Bu son cümlemin ardından sessizliğe gömüldü Voronwë; çünkü artık gece çökmüş, yıldızların o soluk, iç ürpertici ışıltısı göğü kaplamıştı.

Kısa süre sonra yeniden hareketlenen Tuor ile Voronwë, sırtlarını denize vererek karanın iç kesimlerine yöneldiler ve kendilerini bekleyen uzun yolculuğun ilk adımını sıkı sıkıya tutunma niyetinde oldukları karanlığın güvencesi altında attılar; seyahatlerinin bu safhası boyunca yaşananlar üzerine anlatılacak olağandışı bir şey yok çünkü Ulmo’nun koruyucu gölgesi devamlı Tuor’un üzerindeydi ve bunun da yardımcı-

la, kimi zaman ormanlık kimiz zamansa kayalık arazileri kat eden, kırları ve bataklıkları aşan, güneşin batışı ile doğuşu arasında kalan zaman dilimine sığdırdıkları ilerleyişleri sırasında kimse onların varlığını fark edemedi. Yine de kendilerini Morgoth'un hizmetinde bıkip usanmadan avlanan, gece görme yetisine sahip mahlûklardan sakınarak ve Elfler ile İnsanların sıklıkla izlediği patikalardan bilhassa uzak durarak, temkini bir an için elden bırakmaksızın yol almaya özen gösteriyorlardı. Güzergâhı Voronwë belirliyor, Tuor onu takip ediyordu. Yol arkadaşını boş sorularla meşgul etmekten kaçınmakla beraber, gitgide yükselen dağ silsilesini izleyerek doğuya doğru ilerledikleri ve yolun hiçbir aşamasında güneye yönelmedikleri dikkatine takılmıştı: Bu durum onda merak uyandırıyordu çünkü tüm Elfler ve İnsanlar gibi o da Turgon'un sığınağının Kuzey'in savaş alanına dönmüş topraklarından çok uzakta olduğuna inandırmıştı kendini.

Yolculuklarını, üzerinde iz bulunmayan yabancı arazide alacakaranlıkta ya da geceleyin sürdürmek zorunda kalışlarından ötürü kayda değer bir hıza erişemezlerken, Morgoth'un diyarından çıkagelen kış tüm şiddetiyle bastırmak üzereydi. Tepeler bunu bir nebze perdeliyor olsa da rüzgâr bir hayli kuvvetli ve keskindi, yetmezmiş gibi kısa süre içinde kar dorukları kaplamaya, geçitlerde küçük çaplı hortumlar halinde savrulmaya, Núath yöresinin sararıp kuruyan yapraklarını henüz tam anlamıyla dökmemiş ağaçlarının üzerine bir örtü gibi serilmeye başlamıştı. Bu sebeple, Narquelië ayını yarılammışken yola çıktıkları halde, henüz Narog ırmağının kaynağına varamadan yırtıcı bir soğuk eşliğinde çıkagelen Hísimë'nin kiskacına düşmüşlerdi.

Yorucu bir gecenin sonunda şafağın griliği gökyüzüne yayılırken durdular ve endişe ile korkunun iç içe geçtiği bir ifade ile etrafa göz gezdiren Voronwë ani bir kedere kapıldı. Bir zamanlar Ivrin ismi verilen güzelim göletin, yüksek kesimlerden

dökülen suların aşındırmasıyla oluşmuş geniş bir taş zeminde, etrafı tepelerin eteğine dek erişen ağaçlık koyaklarla çevrili vaziyette sakince uzandığı yerde şimdi hiçbir hayat emaresi barındırmayan, tarumar edilmiş bir arazi vardı. Bölgedeki ağaçlar ya kökünden sökülüp öylece bırakılmış ya da yanıp kora dönmüştü; göletin taştan pervazları kasten kırılıp yıkıldığı için İvrin'den dışarı taşan sular bu harabeden farksız çevrede kıraç bir bataklık meydana getirmişti. Ortalık donmuş bir çamur deryasıydı artık, berbat bir çürük kokusu ise iğrenç bir pus tabakası gibi araziye bütünüyle oturmuştu.

“Ne yazık! Kötülük bu dolaylara değin yayılmış demek!” diye tepkiyle haykırmaktan kendini alamadı Voronwë. “Vaktiyle buralar Angband'ın tehdidine çok uzak kabul edilirdi; anlaşılan o ki Morgoth'un pençesi her geçen gün daha öteye erişiyor.”

“Tam da Ulmo'nun bana anlattığı gibi,” diye belirtti Tuor: *“Batıya akan nehirleri besleyen pınarlar zehirlendi, benim gücüm bu topraklardan silinmek üzere.”*

“Bana öyle geliyor ki,” dedi Voronwë, “kudreti Orklarının katbekat üstünde olan bir kötülük geçmiş buradan. Korku bir daha kalkmamacasına sinmiş bu topraklara.” Bu sözlerin ardından bir yandan ortalığı kolaçan ederek göletin kıyısında gezinmeye başladı, ta ki ansızın durup bir kez daha dehşet içinde haykırana dek: “Evet, çok büyük bir kötülük hem de!” Belli ki bir şey göstermek üzere eliyle onu çağırması üzerine dostunun yanına giden Tuor, her iki yakasında kimi yerde zorlukla ayırt edilebilen kimi yerdeyse buz tutup katılaşmaktan ötürü açıkça seçilebilen kocaman pençe izleri göze çarpan ve zeminde devasa boyutta bir saban izini andırır bir oyuk meydana getirerek güneye doğru göz alabildiğine ilerleyen çukur bir hat gördü. “Şuna bak!” diye işaret etti Voronwë bir an sonra, ürperti ve tiksintiden dolayı beti benzi atmış şekilde. “Angband'ın Haşmetli Solucanı, Düşman'ın emrindeki canavarlar içinde en

dehşetengizi, buradan geçeli çok olmamış! Turgon'a iletmemiz gereken mesajı zaten çok geciktirmiş durumdayız. Kaybedecek bir dakikamız bile yok artık.”

Henüz cümlesini bitirmemişti ki civar korulukların ortasında acı dolu bir çığlık kopması sonucu oldukları yerde gri birer kaya parçası misali donakalıp çevreye kulak kabarttılar. Keder yüklü olmasına karşın içinde kötülük barındırmadığı sezilen bir sesteki bu ve kaybettiği birini ararcasına sürekli aynı ismi tekrarlıyor gibiydi. Onlar böyle pürdikkat bekleşedursun, oyugun karşı yakasındaki ağaçların arasında bir figür belirdi ve bunun tepeden tırnağa karalara bürünmüş, elinde sımsıkı tuttuğu kınından çekilmiş heybetli kılıcın daha da ürkünç bir hava verdiği cengâver görünümlü ve uzun boylu bir İnsan olduğunu gözlemlediler; iki yol arkadaşı normalin ötesinde bir şaşkınlığa düşmüştü çünkü söz konusu kılıç kenarları soluk bir ışıltı yaymakla beraber aslen simsiyahtı. Yüzüne sonsuz bir hüznün yerleşmiş olan bu esrarengiz adam İvrin'in harabeye dönmüş kalıntılarını karşısında bulmasıyla beraber ruhundaki yeis bir anda ikiye katlamış gibi, yüksek sesle haykırdı: “İvrin, Faelivrin! Ah, Gwindor ve Beleg! Bir zamanlar burada şifa bulmuştum. Oysa şimdi, huzur bahşeden sularından bir daha asla içemeyeceğim.”

Sonra hızla dönüp güdümlü bir şekilde bir şeylerin izini sürermiş ya da aceleyle yetiştirilmesi gereken bir mesaj taşırmış gibi, Kuzey yönünde uzaklaştı ve sesi korulukların derinliğinde artık duyulmaz oluncaya dek, *Faelivrin, Finduilas!* diye haykırmaya devam ettiğini duydular. Nargothrond'un düşman saldırısı sonucu düştüğünü, bu gizemli kişininse Karakılıç lakabıyla da tanınan Húrin oğlu Túrin'in ta kendisi olduğunu o an için bilmelerine imkân yoktu elbet. Akraba oldukları halde birbirini tanımayan Túrin ile Tuor'un kısa bir anlığına da olsa ve bir ikincisi yaşanmamak üzere yollarının kesişmesi böyle vuku bulmuştu işte.

Karakılıç gözden kaybolduğunda, her ne kadar gün artık ağarmış da olsa Tuor ile Voronwë bir süre daha yola devam ettiler; çünkü az önce tanık oldukları sahneye çöreklenmiş olan keder havasını üzerlerinden atamadıkları gibi, Ivrin'in bu yığma uğramış görüntüsünün yakınında olmaya da daha fazla katlanamıyorlardı. Fakat sığınak arayışına girmeleri için çok zaman geçmesi gerekmeyecekti zira çevrelerini saran bu toprakların bütününe egemen olan ve attıkları her adımda daha bir yoğun hissedilen kötülük onları fazlasıyla tedirgin etmeye başlamıştı. Toplamda pek az, o da gayet huzursuz şekilde ve sıkça bölünen bir uyku uyuyabiliyorlar, gündüz yerini akşama bırakmaya doğru hava iyiden iyiye kararıp kuvvetli bir kar yağışı başlarken, gecenin gelişiyle ortalık iliği kemiği titretecek ölçüde dona çekiyordu. İşte bu koşullar altında, amansız bir kar ve buz sağanağına sahne olan beş ay süresince hafızalarında silinmemecesine yer edecek olan Korkunç Kış tüm Kuzey diyarlarını etkisi altında tutacaktı. Tuor ile Voronwë soğuktan fazlaca mustarip olsalar da her yanı kaplayan bembeyaz kar örtüsünün onları civarda kol gezdiğine kesin gözüyle baktıkları düşman devriyelerine ya da ava çıkmış diğer kötücül unsurlara yakalatacağı ve dahası, bu beyaz örtü altında dikkatlerinden kaçacak doğal tuzaklara düşecekleri gibi ihtimallerden çekindikleri için, sığındıkları yerden ayrılmakta tereddüt ediyorlardı. Gittikçe daha güç katlanılır ve de acılı hale gelen dokuz günün ardından kendilerini yeniden yollara attıklarında, Voronwë bu kez rotalarını bir nebze kuzeye çevirdi ve Teiglin'in kaynağını Ered Wethrin'den alıp peş peşe sıralanan üç pınarını sırayla aştılar; sonra bir defa daha doğuya yönelerek dağ hattından uzaklaşan ikili Glithui'yi geride bıraktıktan sonra yorgunluktan bitap düşmüş bir halde Malduin kıyılarına vardılar ve söz konusu akarsuyu buz tutup simsiyah bir renk almış vaziyette buldular.

Manzara karşısında Voronwë'ye şu yorumda bulundu Tuor:

“Bu don çok feci boyutlara vardı ve ölüm sana değil belki ama bana gitgide yaklaşıyor.” Çünkü şimdiye durumları hiç olmadığı kadar vahim bir hale bürünmüştü: Vahşi arazide son defa herhangi bir besin maddesi bulmalarının üzerinden hayli zaman geçmişti ve başlıca dayanakları olan Elf usulü peksimetler de bitmeye yüz tutmuştu; soğuğa karşı dirençlerinin tükenme noktasına varışı ve ölesiye bitkinlik içinde oluşları da cabası. “Valar’ın Kehaneti ile Düşmanın Fesadı arasında böylesine sıkışıp kalmış olmamız ne acı,” dedi Voronwë. “Denizin dipsiz derinliklerinde yitip gitmekten kurtulmuşken buralarda karların altına sefilce gömülüp telef olmak mı varmış yani alın yazımda?”

Bunun üzerine, şöyle atıldı Tuor: “Daha ne kadar yolumuz var? Çünkü, Voronwë, geldiğimiz şu aşamadan sonra gizliliği bir kenara bırakıp gerçekleri benimle paylaşmalısın. Kıvrım çizmeden, dosdoğru bir güzergâh mı izliyoruz, hem neresi hedefimiz? Çünkü gücümü son raddesine dek seferber edeceksem, bunun neye degebileceğini bilmem gerekiyor.”

“Seni bu safhaya kadar güvenlik kaygısı elverdiği ölçüde dolambaçsız bir yolla getirmeye gayret ettim,” şeklinde yanıtladı Voronwë. “Madem öyle, şu kadarını söyleyebilirim ki, her ne kadar bu olasılık pek çoklarının aklına yatmasa da Turgon’un sığınağı Eldar halkının mesken tuttuğu diyarların kuzey kesimlerinde yer alıyor. Aslına bakarsan biz orayla aramızdaki mesafeyi bayağı kapamış durumdayız. Fakat kuş uçuşuyla dahi hesaplasan halen gidecek çok yolumuz var; hem Sirion’u geçmemiz gerek daha ki onunla aramızda da nice kötülük pusuda yatmış bekliyor olabilir. Ne de olsa yakında Kral Finrod’un yerleşkesi Minas’tan Nargothrond’a uzanan Eski Yol’a ulaşacağız.”

“Ben kendimi ırkdaşım olan diğer İnsanlar arasında pek çoklarından daha dayanıklı görürüm,” dedi Tuor, “dağlarda nice çetin kış mevsimini sağ salım atlatmış biriyim; ama o

vakitler başımı sokacak bir mağaram ve de ateş yakıp ısınma şansım vardı, oysa şimdi zorlu hava şartlarında böyle aç biilaç daha fazla ilerleyebileceğimden kuşkuluyum. Yine de ümidimiz tükeninceye dek ilerlemeye devam etmeliyiz.”

“Başka seçeneğimiz yok,” dedi Voronwë, “aksi halde olduğumuz yere uzanıp kalır ve ölümün o tatlı uykusuna dalma gafletine düşeriz.”

Böylece, iklim şartlarına yenik düşmektense düşmanlardan gelebilecek tehditleri göğüslemeyi göze alarak, o zorlu günün geri kalanı boyunca ağır aksak yol almayı sürdürdüler; mesafe kat ettikçe karın etkisi azalıyordu çünkü rotalarını yeniden güneye, Sirion Vadisi’ne çevirmiş durumdaydılar ve Dor-lómin Dağları artık çok gerilerde kalmıştı. Alacakaranlık çökmeye yakın, uzun ağaçlarla bezeli bir yamacın eteklerindeki Eski Yol’a vardılar. O an birtakım seslerle irkilmeleriyle beraber ağaçların arasından temkinli bir şekilde etrafı kolaçan edince aşağılarda parlayan kıvılcık bir alev huzmesi ilişti gözlerine. Bir Ork mangası yolun tam ortasına kamp kurmuş, genişçe bir kamp ateşinin başına kümelenmişti.

“*Gurth an Glamhoth!* [Orklara ölüm!]” diye mırıldandı Tuor. “Kılıçlarımızı pelerinlerin altında saklı oldukları yerden çıkarma vakti geldi. O ateşe sahip olabilmek için ölüme meydan okumaya hazırım, hem şu şartlar altında Ork eti bile yabana atılmadık bir nimet olur.”

“Hayır!” diyerek karşı çıktı Voronwë. “Çıktığımız bu seferde tek güvencemiz bizi gizleyen pelerinler. Ya ateşten yoksun kalmayı göze alacaksın veyahut da Turgon’dan. Bu grup vahşi arazinin ortasında yalnız değil elbet: Ölümlü biri için bile fazla keskin sayılacak o gözlerin kuzeyde ve güneyde buna benzer başka kamp yerlerinden yükselen ateşleri göremiyor mu? Burada gireceğimiz bir çatışmanın gürültüsü koca bir kalabalığın dört bir yandan üzerimize çullanmasına yol açar. Söyleyeceklerime kulak ver, Tuor! Herhangi birinin ense başında kendisini

takip eden düşmanlar olduğu halde Saklı Krallık'ın kapılarına gelmesi o diyarın yasalarına kesinkes aykırıdır; benim de ister Ulmo'nun buyruğunu yerine getirmek ister düşmanın elinde ölümle buluşmaktan kaçmak, hangi gerekçeyle olursa olsun bu yasayı çiğnemeye niyetim yok. Orkların dikkatini üzerimize çekersen, seni şuracıkta terk ederim.”

“Madem öyle, onları kendi hallerine bırakıp yola devam edelim,” dedi Tuor, kabullenmiş bir edayla. “Umarım bir avuç Ork'tan pısırik bir köpek gibi saklanmaya gerek duymayacağım günleri yine görürüm.”

“Haydi gel öyleyse!” dedi Voronwë. “Burada daha fazla eğlenmeyelim, aksi halde kokumuzu alacaklar. Beni takip et!”

Peşinde yol arkadaşı ile ağaçların arasında sürünerek uzaklaşan Voronwë, rüzgâr ile aynı yönde güneye doğru ilerledi ve az önce gözlemledikleri kamp ateşiyle bir sonraki arasındaki mesafenin orta yerine gelince tekrar durdu. Orada bir süre çevreye kulak kabartarak beklediler.

“Yol üzerinde hareket eden bir şey duymuyorum,” dedi Voronwë sonra, “ama gölgelerin arasında nelerin gizlenmiş beklemekte olduğunu bilemeyiz.” Karanlığın içinde bir şeyler seçebilmek ümidiyle gözlerini kısıp bir süre etrafa bakınınca ürpertiyle titredi. “Havada kötülük var,” diye mırıldandı. “Tüh, şu işe bak! Görevimizin odağındaki diyar ve aynı zamanda hayatta kalma umudumuz artık çok da uzağımızda sayılmaz, gel gör ki onunla aramızda ölüm kol geziyor.”

“Ölüm zaten her yanımızda,” dedi Tuor. “Benimse sadece en kestirme güzergâha katlanabilecek dermanım kaldı. Ya yolu burada geçeriz ya da ben pes edip ölürüm. Ulmo'nun bana vermiş olduğu kaftanın korumasına güvenelim, seni de saracak kadar geniş hem. Bu sefer ben yol göstereceğim!”

Bunları söyledikten sonra süzülürcesine ilerleyerek yolun kıyısına vardı. Ardından Voronwë'yi sımsıkı kavrayıp yanına çekti ve Suların Efendisi'nden almış olduğu pelerini her ikisini

de kaplayacak şekilde üzerlerine örttü ve beraberce yola adım attılar.

Ortalık mutlak bir sükûnet içindeydi. İlikleri titreten rüzgâr, ısıklar çalarak kadim patika boyunca esiyordu. Sonra birden o da kesiliverdi. Bu duraklama esnasında Tuor sanki Morgoth'un diyarından bu yakalara esen nefes bir süreliğine kesilmiş de yerini Deniz'in silik hatırasını üzerinde taşıyarak Batı ufuklarından kopup gelen bir melteme bırakmış gibi, havada bir tür değişim sezinledi. Rüzgârın savurduğu gri bir pus tabakası misali, taşlı patikayı bir çırpıda aştılar ve kendilerini yolun doğu yakasındaki ağaç kümelerinin arasına attılar.

Hemen o anda yakınlarda bir yerden vahşet dolu tiz bir çığlık yükseldi ve her iki yönde de yolun ileriki safhalarından kopan pek çok benzer çığlık buna karşılık verdi. Ortılığı çınlatan keskin bir boru sesi ve koşan ayak seslerinin gürültüsü izleyecekti bunu. Ama arkadaşını da yanında sürükleyerek, tüm bunlara aldırmadan devam etti ilerlemeye Tuor. Tutsaklığı sırasında Orkların dilini bu çığlıkların ne anlama geldiğini sökecek kadar öğrenme olanağı bulmuştu: Gözcülerin onların kokusunu aldığı ve pıtırıtısını işittiği fakat henüz hiçbirinin onları göremediği anlamına geliyordu bu bağrışmalar. Gelgelelim, av başlamıştı bir kere. Yanı başındaki Voronwë ile birlikte kâh tökezleyip kâh sürünerek, çayüzümü ve karaçalı kümeleleriyle alabildiğine kaplı olup kimi yerinde üvez ağaçları ile alçak boylu huş ağaçlarının iç içe geçtiği sık koruluklar bulunan uzun bir yamaç boyunca nefes nefese ilerlediler. Sırtın zirvesine ulaştıklarında kısa süreliğine durup arkalarından yükselen bağrış çağrışa ve Orkların kurbanlarını ararken yamacın eteklerindeki yeşilliğin ortasında kopardığı gürültüye kulak kabartarak biraz soluklandılar.

Derken gözlerine, durdukları yerin çok yakınında yer alan, üst kısmı fundalıklar ve böğürtlen çalılardan meydana gelme

bir kümenin içinden dışarı uzanmış iri bir kaya kütlesi ve bu kayalığın dibinde, avcılarca kovalanan vahşi bir hayvanın izini kaybettirme ümidiyle saklanmasına veya en azından sırtını duvara verip postu pahalıya satmasına elverecek bir mağara girişi çarptı. Tuor, Voronwë'yi de beraberinde bu kovuğun gölgeleri içine çekti ve orada, sürekle avından canını kurtarmaya çalışan birer tilki gibi soluk soluğa, büyük gri kaftanın altında yan yana uzanmış vaziyette beklemeye koyuldular. Tek kelime geçmiyordu aralarında; tüm dikkatlerini çevredeki seslere yoğunlaştırmışlardı.

Avcıların haykırıları gitgide silikleşti; çünkü Orklar yolun her iki yakasındaki vahşi arazinin derinliklerine uzanmaktan kaçınıyorlar, patika üzerinde ileri geri devriye gezmeyi yeğliyorlardı. Yolunu kaybetmiş kaçaklar onların pek de urnurunda değildi, casuslar ve silahlı düşmanlardan meydana gelme izci kollarıydı asıl çekindikleri; zira Morgoth'u Eski Yol üzerine devriyeler yerleştirmeye iten esas sebep, Tuor ile Voronwë'yi (ki o dönem onların varlığından tamamen habersizdi) veya Batı'dan gelecek herhangi bir başkasını tuzağa düşürüp yakalamak değil, Karakılıç'ın yolunu gözleyerek onun bir ihtimal Doriath'tan da yardım toplayıp Nargothrond'un yıkımı sırasında tutsak edilenlerin meydana getirdiği kafilenin imdadına yetişmek üzere fark ettirmeden yolun öte yanına geçmesine engel olmaktı.

Gece çökerken o çorak topraklara bir kez daha iç karartıcı bir sessizlik egemen oldu. İyiden iyiye tükenmiş olan Tuor, Ulmo'nun pelerini altında derin bir uykuya dalmıştı; Voronwë ise sürüne sürüne mağaranın dışına çıkmış, Ellere has o keskin bakışlarını çevrelerini saran arazinin gölgeleri arasında gezdirerek, çıt çıkarmaksızın, taş kadar hareketsiz dikiliyordu. Tan ağarırken onu uyandırmasıyla sürünerek dışarı çıkan Tuor, karanlık bulutların çekilip gittiği ve havanın bir nebze ferahlamış olduğu gerçeğiyle karşılaştı. Sökmekte olan şafağın kızıl

ışıkları altında göz alabildiğine uzanan arazinin uzak ucunda, doğu ufkundan üzerlerine vuran alevin yamaçlarında tuhaf titreşimler meydana getirdiği dağların zirvelerini bulunduğu yerden seçebiliyordu.

Alçak sesle şöyle dedi Voronwë, gözlerini manzaradan ayırmaksızın: “*Alae! Ered en Echoriath, ered e-mbar nîn!* [Kuşatan Dağlar, yurdumu sarmalayan dağlar!]” Çünkü karşılarında uzanan yapının Kuşatan Dağlar, yani Turgon’un diyarının dış duvarları olduğunu biliyordu. Çok aşağılarında, doğuya doğru, derin ve gölgeler içindeki derin bir vadide Sirion’un şarkılara konu olmuş o güzeller güzeli akıntısı göze çarpıyordu; onun da ötesinde, puslara bürülü gri bir toprak kesiti nehirden yukarı, dağların eteğindeki engebeli tepelere uzanmaktaydı. “Dimbar şu tarafta,” diye belirtti Voronwë. “Keşke o yörede yol alıyor olsaydık! Çünkü düşmanlarımız o kesimlere sarkınaya nadiren cüret eder. Eskiden öyleydi en azından, Ulmo’nun gücü Sirion dolaylarına halen çok egemen olduğu vakitler. Şimdi ise her şey değişmiş olabilir – ırmağın arz ettiği doğal tehdit dışında: Oldum olası derin ve süratli bir nehirdir, bir yakasından diğereğine geçmeye gelince Eldar için bile fazla tehlikeli. Ama sana hiç de fena rehberlik etmemişim; bak işte şu tarafta parıldayan, Brithiach Sığılığı, biraz daha güneyde ise bir zamanların Doğu Yolu ta kıtanın en batı ucundaki Taras’tan buraya dek uzanıp nehri geçiyor. Şimdilerde ister Elf ya da İnsan olsun ister Ork, hiç kimse başka çare kalmadıkça bu güzergâhı izlemeye yanaşmaz çünkü bu kadim yol Dungortheb’e ve Gorgoroth ile Melian Kuşağı arasında kalan dehşetengiz topraklara erişiyor; hatları silikleşip araziden ayırt edilemez hale geleli veya yabani otlar ve dizi dizi diken arasında seyrine zorlukla devam eden bir patikaya indirgeneli uzun zaman oldu.

Voronwë’nin işaret ettiği yöne bakan Tuor’un gözleri şafağın ilk ışıkları altında suları açık deniz misali pırıldayan nehrin çizgisini görmekte gecikmedi; görkemli Brethil ormanının çok

uzaklardaki yükseltilere doğru güney yönünde gitgide yükselerek uzandığı daha ileriki topraklar ise karanlıklar altındaydı. Temkinli adımlarla vadinin yamacından inmeye koyuldular, ta ki Nargothrond'dan gelen yol ile kesiştiği Brethil sınırlarındaki sapaktan o yana tırmanışa geçen kadim yola kavuşuncaya dek. Oraya varınca Sirion'a ciddi anlamda yaklaşmış olduklarını fark etti Tuor. Nehrin o derin yatağının bentleri söz konusu mevkide gevşeyerek her iki yana açılıyor, ivmesi taşlık zemin üzerinde bir nevi dizginlenen akıntı ufak derelerin çağıladığı geniş sığıklar meydana getirir biçimde araziye yayılıyordu. Belli bir mesafe sonra iki yakası tekrar birbirine yaklaşan nehir yeni bir yatağa oturarak ormanın içerlek kesimlerine yöneliyor ve Tuor'un ötesini seçemediği kesif bir sis tabakası içinde gözden kayboluyordu; kendisi henüz bunu bilmese de o tarafta Melian Kuşağı'nca korunan Doriath'ın kuzey hudutları uzanmaktaydı.

Tuor nehir geçidinin bulunduğu yöne doğru hemen atıldıysa da Voronwë şu sözler eşliğinde durdurdu onu: “Peşimizde olma ihtimalleri halen varken Brithiach'ı böyle gündüz gözüyle geçmeye yeltenemeyiz.”

“Buraya oturup çürüyelim mi yani?” diye çıkıştı Tuor. “Morgoth'un hükümranlığı devam ettikçe o ihtimal geçerli değil mi zaten? Gel haydi! Ulmo'nun pelerininin gölgesine sığınıp ilerlemeye devam etmeliyiz.”

Yine de tereddüt eden Voronwë dönüp batı yönüne bir süre göz gezdirdi; geride bırakmış oldukları bölgede kimsecikler olmadığı gibi, suların çağlításından başka hiçbir unsur da yoktu sessizliği bozan. Başını kaldırıp yukarı baktığında ise gri bir renge çalan gökyüzünün bomboş olduğunu gözlemledi, tek bir kuş dahi çarpmıyordu göze. Sonra birden yüzü aydınlandı ve sesini alçaltmaya gerek görmeden coşkuyla haykırdı: “Her şey yolunda gibi! Belli ki Brithiach hâlâ Düşman'ın hasımlarının koruması altında. Orklar bu yörede izimizi sürmeye cüret ede-

mez; hem pelerinin güvencesi altında çekinmeden yolu geçebiliriz.”

“Nasıl bir yenilik gözlemledin de böyle fikir değiştirdin?” dedi Tuor merakla.

“Fani İnsanların görü yetisi ne de zayıf!” dedi Voronwë, biraz da kendi kendine. “Crissaegrim Kartalları’nı gördüm; tam da bu tarafa geliyorlar. Biraz bekleyip gözlersen sen de fark edeceksin!”

Bunun üzerine Tuor gözlerini kısıp göğü dikkatle taramaya koyuldu; şimdiye yeniden bulutlarca sarmalanıp görünmez olan uzak zirvelerden yola çıkmış üç koca şeklin görkemli kanatlarını kuvvetle çırparak yüksek bir irtifada yaklaşmakta olduğunu çok geçmeden seçebilecekti. Büyük daireler çizerek yavaşça alçalan bu dev kuşlar iki yolcunun hizasına gelince ansızın dalışa geçmişti; fakat Voronwë henüz onlara seslenmeye fırsat bulamadan havada yolcuların suratına tokat gibi çarpacak keskinlikte bir esinti meydana getiren geniş bir kavis çizerek yönlerini çevirip ırmağın akıntısı boyunca kuzeye doğru uçup gittiler.

“İyisi mi biz de harekete geçelim,” dedi Voronwë bu gelişme karşısında. “Yakınlarda bir Ork varsa bile burnu toprağa gömülü vaziyette saklanmış kartalların gözden yitmesini bekliyordur.”

Uzun bir yamacı koşar adım inerek zemine ulaştılar ve sonrasında, genellikle ayaklarını suya daldırmaksızın çakıl tümsekleri üzerinde seke seke yürüyerek, icap ettiğinde ise yüksekliği diz boyuna ancak varan suyun içine girerek, Brithiach’ı aşmaya giriştiler. Suları berrak ve son derece soğuk olan nehir geçidinin kendisine yol arayan başıboş dereciklerin taşlarca engellenip tıkanıdığı kesimlerinde göze çarpan sıklık göletlerin yüzeyi buz tutmuştu; ama hiçbir zaman, Nargothrond’un Düşüşü’ne sahne olan Korkunç Kış süresince bile Kuzey’in ölümcül nefesi Sirion’un ana akıntısını dondurmaya muvaffak olamamıştı.

Sığılğın öteki yakasına ulaşınca bir vakitler başka bir nehre yataklık ettiği fakat uzunca süredir boş kalıp kuruduğı anlaşılan bir suyolunda buldular kendilerini; görünen o ki kuzeydeki Echoriath dağlarından sel misali kopup gelen hırçın bir akıntı güzergâhını derinlemesine oyarak bu oluğı şekillendirirken Brithiach'ın tabanındaki taşları ve kaya parçalarını da beraberinde sürükleyip Sirion'un yüzeyine saçmıştı.

“Ümitsiz addettiğimiz çabalar nihayet karşılığını buldu!” diye coşkunlukla haykırdı Voronwë. “Bak! Kuru Nehir adıyla bilinen akıntının ağzı işte burası ve biz de şu karşıki yolu izleyeceğiz.” Böylelikle iki dost dere yatağına adım atarken, kuzeye doğru kıvrılan kurumuş suyolunun tabanı her iki yamaçta rakımın keskin bir açıyla yükselişe geçişine paralel olarak gitgide dikleşiyor ve Tuor dört bir yanına keskin taşlar saçılmış engebeli zeminde ilerlemeye çalıştıkça ikide bir tökezliyordu. “Eğer bu bir yolsa,” diye söylenmeden edemedi, “bizim gibi bitkin yolcular açısından fazladan dikkat gerektiriyor.”

“Ne yaparsın ki bizi Turgon'a ulaştıracak olan yol bu,” dedi Voronwë.

“Beni asıl hayrete düşüren de işin o yönü zaten,” dedi Tuor, “hele ki yolun girişi böyle korunmasız bırakılmış ve uluorta iken. Ben heybetli bir kemerin altından geçip de girilen bir kapı ve ona bekçilik eden bir manga asker görmeyi umuyordum.”

“O dediğin, yolun devamında çıkacak karşımıza,” dedi Voronwë. “Burası henüz başlangıç safhası. Burayı yol diye tabir ediyorum etmesine fakat gizlilik içinde hareket eden az sayıda ulak haricinde üç yüz seneyi aşkın süredir buradan kimse geçmiş değil ve Saklı Halk buradan giriş yapalı beri Noldor halkının kadim zanaatlar üzerine tüm bilgisi ve hünéri bu diyarı gizli tutmak için seferber edildi. Uluorta duruyor mu diyor-sun? Peki sanıyor musun ki beraberinde Saklı Krallık'tan gelme bir rehber olmasa burayı bulabilirdin? Yoksa en iyi tahminle burasının iklim şartları ve vahşi akıntıların etkisiyle mey-

dana gelmiş bir kanal olduğu kanısına varıp dikkatini başka tarafa mı yöneltirdin? Hem Kartalları da gördün. Morgoth'un gücü karşı konulamaz ölçüde artıncaya kadarki devirlerde ta Thangorodrim'e kadar tüm dorukları kontrol altında bulundurmuş olan, Fingolfin'in mağlup edilmesinden bu yana ise hükümrانlık alanını Turgon'un Dağları ile sınırlı tutan Thorondor'un tebaasıdır onlar. Saklı Krallık'ın yerinin sırrını Noldor haricinde sadece onlar bilir ve her ne kadar şu âna dek Düşman'a hizmet eden herhangi bir varlık o irtifalara çıkma cüreti gösteremediyse de her ihtimale karşı bölgenin semalarında yılmadan bekçilik ederler; civar topraklarda vuku bulan tüm hadiseler ve dikkat çekici her türlü kıpırdanmaya ilişkin Kral'a vakit geçirmeksizin haber ulaştırırlar. Şöyle söyleyeyim, eğer biz bir çift Ork olsaydık şimdiye çoktan enselenmiş ve akıllara zarar yüksekliklerden aşağı savrulup sivri kayaların tepesine çakılmıştı, hiç kuşkun olmasın."

"Buna en ufak kuşkun yok zaten," diye teslim etti Tuor. "Öte yandan, bölgeye girişimize ilişkin haberlerin Turgon'a bizden önce varıp varmayacağını merak ediyorum doğrusu. Bunun lehimize mi aleyhimize mi olacağını ise ancak sen söyleyebilirsin."

"İkisi de değil," dedi Voronwë. "Çünkü gelişimizden haberleri olsun veya olmasın, Korunan Kapı'yı kimseye fark ettirmeden geçmemiz mümkün değil; oraya varmayı başarsak bile öncelikle muhafızların bizim Ork olmadığımızı içeriye bildirmesi gerekir. Gelgelelim bize geçiş izni verilmesi için bundan çok daha geçerli bir mazeret sunmak zorundayız. Çünkü dostum Tuor, o safhada ne denli vahim bir tehlike ile karşı karşıya kalacağımızı tahmin bile edemezsin. Başımıza gelebileceklerden ötürü seni habersiz bıraktım diye sonra beni suçlama diye anlatıyorum bunları sana; iş o raddeye gelecek olursa, Suların Efendisi'nin kudreti ve nüfuzu etkisini gösterse bari! Çünkü sırf böyle olacağı umuduna sarılarak sana rehberlik etmeye

razı geldim ve eğer beklediğimiz çıkmazsa, yabancı arazinin bağrında sakladığı tehlikelerin veya zorlu kış şartlarının arz ettiğinden bile daha kesin bir ölüm bizi bekliyor demektir.”

Fakat bu yoruma şöyle karşılık verdi Tuor: “Kötümserce öngörülerini bir kenara bırakalım. Yabancı arazide ölümcül tehlikeler atlatmamız gerekeceği kesin; oysa tüm bu söylediklerine rağmen, Kapi’da ölümle buluşmamız ihtimalini düşük görüyorum. Haydi, düş önüme!”

Kuru Nehir’in zeminindeki taşlarla cebelleşerek kilometrelerce yol aldıktan sonra akşam karanlığının derin yarığa çökmesiyle beraber o gün için kat edebilecekleri mesafenin sonuna geldiler; suyolunun doğu yakasını tırmanıp dışarı çıktıklarında dağların eteği boyunca karman çorman uzanan tepelik bölgenin eşiğinde buldular kendilerini. Başını kaldırıp şöyle bir göz gezdirdiğinde bu tepelerin o güne dek gördüğü hiçbir dağ silsilesi ile benzeşmeyen bir şekle sahip olduğunu fark etti Tuor; yamaçları dimdik birer duvar gibi yükselen bu tepeler, dış yüzeyinde basamak misali sırt sırta binmiş yarlar bulunan çok katlı yüce kuleler misali, her biri bir öncekine nazaran daha yüksekte kalacak biçimde art arda sıralanıyordu. O esnada gün geceye karışırken puslu bir grilik arazinin bütününe yayılmaktaydı ve Sirion Vadisi gölgeler altında kalmıştı. Voronwë yol arkadaşısını Dimbar’ın çorak sırtlarına bakan bir tepenin eteğinde tespit ettiği alçak bir mağaraya yönlendirdi ve geceyi bu gözden uzak yerde saklanarak geçirmek üzere sürünerek içeri girdiler; yanlarındaki son yemek kırıntılarını da tükettikten sonra iliklerine kadar buz kesmiş olmalarına rağmen yorgunluğa yenik düşüp uykuya daldılar. Böylece, Ulmo’nun kudreti sayesinde hem Valar’ın Kehaneti’nin hem de Düşmanın Fesadı’nın pençesinden sıyrılıp kurtulmayı başaran Tuor ile Voronwë, Hísimë ayının yolculuklarının otuz yedinci gününe denk gelen on sekizinci günü alacakaranlık vakti, Echoriath’ın göğü kule misali

yarıp geçen yükseltilerine, Turgon'un diyarının eşiğine varmış bulunuyordu.

Günün ilk ışıkları Dimbar'ı sarmalayan sisler arasından boz birer huzme şeklinde szlmeye başladığında gizlendikleri yerden çıkıp bir yandan ortalığı kolaçan ederek kurumuş nehir yatağına geri indiler ve çok geçmeden, izledikleri suyolunun yönünü doğuya çevirip dağların yamacına doğru kıvrıla kıvrıla tırmanışa geçtiğine tanık oldular; tam karşılarında ise dikenli dallardan meydana gelme karmakarışık bir çalı kümesiyle örülü sarp bir yamacı ansızın keserek alabildiğine yükselen dimdik bir uçurumun heyula misali karaltısı belirmişti. Taşlık kanal halen zifiri karanlığa gömülü olan bu çalılığın bağrında gözden kayboluyordu; bu noktada durmak zorunda kaldılar çünkü dikenli çalılar nehir yatağının diplerine değin sarkmış durumdaydı ve bağ bağ olmuş dalları, Tuor ile Voronw'nin yolun bundan sonraki safhasının büyük çoğunluğunu inine geri dönme uğraşı veren vahşi birer hayvan misali eğilmiş vaziyette geçirmesine neden olacak ölçüde alçakta kalan bir çatı gibi, suyolunun tepesini yoğun şekilde kaplıyordu.

Yine de hatırı sayılır çabalar sonucu nihayet uçurumun kenarına ulaşmayı başardılar ve orada, dağların bağrından kopup gelen suların sert kayalık zemini zamanla aşındırarak meydana getirdiği bir tünelin ağzı olduğunu tahmin ettikleri bir gedik buldular. İçeri girdiklerinde göz gözü görmez bir karanlıkla karşılaştılsa da Voronw duraksamaksızın ilerlemeye devam ederken tavanın son derece alçak oluşundan dolayı bir nebze eğilmek durumunda kalan Tuor da tek elini omzuna koyduğu dostunun adımlarını izleyerek ona ayak uydurdu. nlerini dahi görmeden karanlığın içinde bu şekilde bir süre adım adım yol aldıktan sonra, ayaklarının altındaki zeminin düzleştiğini, taş ve benzeri pürüzlerden arınmaya başladığını duyumsadılar. Sonra biraz soluklanmak için durdular ve bir yandan çevreye dikkatle kulak kabartırken tüneli dolduran havayı ciğerlerine

çektiler. Havayı beklemedikleri kadar temiz ve ferah bulurken gerek çevrelerinde gerekse başlarının üzerinde hayli geniş hacimli bir mekân olduğunun bilincine vardılar; her şey mutlak bir sessizlik içindeydi ve tavandan damlayan tek bir damla sesi bile işitilmiyordu. Voronwë'nin ciddi anlamda akıl karışıklığına sürüklendiği ve şüphe içinde bocaladığı izlenimine kapılan Tuor, karanlığın ortasında şöyle fısıldadı dostuna: "Öyleyse hani nerede şu Korunan Kapı? Yoksa farkında olmaksızın onu çoktan geçtik mi?"

"Hayır," dedi Voronwë. "Yine de bu işe aklım ermiyor çünkü bir yabancıнын bunca mesafeyi hiçbir engelle karşılaşmadan, gizliliğini koruyarak kat etmesi tuhaf bir durum. Bu zifiri karanlığın orta yerinde her an bir darbe yiyebileceğimiz ihtimalinden endişe ediyorum."

İkisi arasında cereyan eden bu fısıldaşma tünelin o âna dek kesintisiz süregelen sessizliğini bozar nitelikte sedalara yol açmış, katlanarak büyüyen yankılar karanlığın koruyucu perdesine sığınan tıslamalar ve mırıltılar halinde tavana ve görünmez duvarlara yayılmıştı. Söz konusu yankılar taş yüzeylere çarpıp dindiği sırada, karanlığın içinde bir yerlerden, tam olarak tanımlayamadığı bir Elf lehçesi kullanan birinin sesini işitti Tuor: İlkini hiç aşına olmadığı Soylu Noldor Lehçesi ile kendilerine seslenilirken, sonradan kulağına az biraz garip gelmekle beraber Beleriand yöresinde yerleşik Elflerin kullandığıyla benzeştirdiği bir başka lehçeye geçildiğini fark etti.

"Olduğunuz yerde kalın!" dedi ses. "Bir adım daha atmaya yeltenmeyin sakın! Yoksa ister dost olun ister düşman, oracığa mıhlar öldürürüz sizi."

"Biz dostuz," dedi Voronwë.

"O halde size ne diyorsak onu yapın," diye karşılık verdi meçhul ses.

Seslerin yankısı çok geçmeden dinip gitti. Voronwë ve Tuor oldukları yerde donakalırken dakikalar geçmek bilmemiş,

kendisine hiç bitmeyecekmiş gibi gelen bu bekleyiş sırasında, geride bıraktıkları yolculuğun hiçbir aşamasında hissetmediği ölçüde yoğun bir korku Tuor'un yüreğine oturmuştu. Bunu izleyen birkaç saniye içinde, gitgide gürleşip bir grup trolün koşturmasını andırır düzeye varan telaşlı birtakım ayak sesleri onları çevreleyen boş mekânın sükûnetini bozdu. Sonra birden, belli ki üzerindeki örtü kaldırılıp da açığa çıkarılmış bir Elf lambasının parlak ışığı karanlığı deldi ve Tuor'un hemen önünde dikilmekte olan Voronwë'nin yüzüne doğru yaklaştırıldı fakat karanlığın içinde göz kamaştırıcı bir yıldız misali kamaşan bu ısıltı haricinde hiçbir şey seçememişti ilk anda Tuor'un gözleri; bu ışık böyle üzerlerine doğrultulduğu sürece hareket kabiliyetinden yoksun kalacağını, geri kaçamayacağı gibi ileri de atılamayacağını adı gibi biliyordu.

Dosdoğru kendilerine çevrilen bu ışık altında birkaç saniye boyunca hareketsiz kalakalmışlardı ki az önceki ses tekrar duyuldu: "Yüzlerinizi açığa vurun!" Bunun üzerine Voronwë'nin pelerininin kapüşonunu geriye atmasıyla gerginlikten dolayı hatları daha bir sertleşmiş olan suratı, yontularak biçim verilmiş pürüzsüz bir taş yüzey misali gayet berrak şekilde çıktı açığa; bunca zamandır birlikte seyahat ettiği arkadaşının çehresinin bu denli güzel olduğunu daha önce fark etmemiş olmak Tuor'u hayretler içinde bırakmıştı. Sonra gururlu bir edayla karşılık verdiğini işitti arkadaşının: "Karşınızdakini tanımadınız mı? Voronwë'yim ben; Fingolfin Hanesi'nden Aranwë'nin oğlu. Şunun şurasında birkaç sene uzakta kaldım diye öz yurdumda unutuldum mu yoksa? Geçen zaman zarfında Orta Dünya ahalisinin dimağına sığmayacak mesafelere yelken açtım, yine de bu, senin sesini hemen tanımama engel teşkil etmedi, Elemmakil."

"Öyleyse Voronwë kendi yurduunun yasalarını da anımsayacaktır," diye kestirip attı, ışık huzmesinin öte yanından gelen ses. "Buralardan ayrılışına sebep kendisine verilmiş bir görev

olduğuna göre geri dönmeye pekâlâ hakkı vardır. Ama beraberrinde bir yabancıyı da getirmeye kalkışınca iş değişiyor. Böyle davranmakla kendi hakkından da feragat etmiş oldu ve şu durumda, onun şaşmaz muhakemesine başvurulmak üzere kralın huzuruna götürülürken tutsak muamelesi görecektir. Yabancıya gelince, o ya hemen şuracıkta öldürülmeli ya da geçide muhafızlık edenlerin hükmüne terk edilmeli. Onu yanımıza getir ki bir yargıya varayım.”

Bu talimat üzerine Voronwë, Tuor’u kolundan tutup yanına doğru çekti ve fenerin ışığı onunkinin yanı sıra şimdi Tuor’un yüzüne de vururken tepeden tırnağa zırhlara bürünüp silahlar kuşanmış birçok Noldor savaşçısı karanlığın içinden ansızın çıkıp kınından çekilmiş kılıçları ellerinde olduğu halde kaşla göz arasında bu ikilinin etrafını sardı. Muhafız mangasının kumandanı Elemmakil ise havada tutmakta olduğu lambayı daha bir yakınlaştırarak uzun uzun inceledi yolcuların suratlarını.

“Bu davranışın garibime gitti doğrusu, Voronwë,” dedi neden sonra. “Seninle dostluğumuz çok eskilere dayanıyor. Neden beni yasalara karşı yükümlülüklerim ile seninle olan dostluğum arasında böylesi bir ikilemde bırakma zalimliği gösterdin? Noldor halkına mensup bir başkasını buraya davetsizce getirmiş olsan neyse. Ama sen, Yol’un sırrını fani bir İnsan ile paylaşma gafletine düşmüşsün – yanındaki şahsın gözlerine bakınca o ırka mensup olduğunu anlayabiliyorum. Sırrı bir kere öğrendiğine göre, bundan böyle serbest kalması mümkün değil; ayrıca buraya girme cüreti gösteren kişi yabancı bir ırktan olduğu için, onu öldürmem icap eder – isterse senin dostun ve senin gözünde kıymetli olsun.”

“Bu diyarın dışında uzanan geniş topraklarda, Elemmakil, kişinin başına birbirinden şaşırtıcı pek çok şey gelebilir ve omzuna beklenmedik görevler yüklenebilir,” diye açıkladı Voronwë. “Bu yüzden de yolcu, asıl güzergâhını değiştirmek zorunda kalabilir. Ben her ne yaptıysam Muhafızlık yasasının

çok daha üzerindeki bir iradenin buyruğu doğrultusunda yaptım. Beni yalnızca Kral'ın kendisi yargılayabilir, aynı şekilde, benimle birlikte yol alanı da."

Bu noktada Tuor söze girerken, sesinde en ufak korku emaresi okunmuyordu. "Aranwë oğlu Voronwë ile birlikte buraya geldim çünkü kendisi bizzat Suların Efendisi tarafından bana rehberlik etmekle görevlendirildi. Sırf bu amaç için hem Deniz'in gazabından hem de Valar'ın Kehaneti'nden kurtarılmış bulunuyor. Çünkü ben Ulmo'dan Fingolfin'in oğluna iletilmek üzere bir mesaj taşıyorum ve bunu ondan başkasıyla paylaşamam."

Bu açıklama üzerine Elemmakil hayretle baktı Tuor'a. "Peki ya sen kimsin?" diye sordu sonra. "Nereden geliyorsun?"

"Ben Hador Hanesi'nden Húrin'in akrabası, Huor oğlu Tuor ve bana söylenen o ki bu isimler Saklı Krallık'ta yakından tanınırmış. Şehrinizi bulmak uğruna nice tehlikelere göğüs gererek Nevrast'tan buralara geldim."

"Nevrast mı dedin?" diye atıldı Elemmakil. "Halkımız tarafından terk edildiğinden bu yana o dolaylarda kimsenin yaşamadığı söylenir oysa."

"Bu doğru," diye belirtti Tuor. "Vinyamar'ın salonları soğuk ve bomboş. Ama benim oradan geldiğim yalan değil. Şimdi sizden isteğim, beni vaktiyle o kadim salonları inşa etmiş olan kişinin huzuruna çıkarmanız."

"Böylesi önemli konularda yargıya varmak benim haddimi aşar," dedi Elemmakil. "O yüzden de seni, olayın daha etraflıca incelenebileceği, gün ışığı altındaki yere götüreceğim ve Haşmetli Kapı'nın Bekçisi'ne teslim edeceğim."

Bu sözlerin peşi sıra adamlarına bir dizi talimat vermesiyle birlikte Tuor ile Voronwë ikisi önde üçü arkada olmak üzere kendilerini zapturapt altına alan birbirinden uzun boylu muhafızlar eşliğinde yola çıkarıldılar; kafilenin başındaki yerini alan kumandanın önderliğinde mağaradan ayrılıp Dış Gözetim Noktası'na ulaştılar ve dosdoğru uzandığı izlenimi uyandıran

bir geçidi geride bırakarak tam karşıda soluk bir ışık huzmesi belirinceye dek düz bir zemin üzerinde uzunca süre ilerlediler. Böylece en sonunda, her iki yanında kayaların yüzeyi oyularak biçimlendirilmiş heybetli sütunlar bulunan, ortasında ise kale girişlerinde kullanılanlara benzer, üzeri harikulade oymalarla süslü olup kocaman demir çiviler yardımıyla birbirine kenetlenmiş ahşap mazgallardan meydana gelme büyük bir kapı yer alan geniş bir kemerin dibine varıp durdular.

Elemmakil'in ahşap yüzeydeki belli bir noktaya eliyle dokunması sonucu ağır kapı sessizce yükseldi ve oluşan boşluktan birbiri peşi sıra geçtiler; öte yana adım atınca, vakti zamanında Kuzey'in vahşi dağlarında yaptığı onca gezintiye rağmen karşılaşmayı bırak zihninde dahi canlandırmadığı bir kanyonun kenarına ulaştıklarını fark etti Tuor; ne de olsa Orfalch Echor'un yanında Cirith Ninniach kaya yüzeyindeki ufak bir oyuktan farksız kalırdı. Valar burada, yeryüzünün varoluşunun başlangıç safhalarında vuku bulan savaşılar sırasında devasa dağları kendi elleriyle parçalara ayırmıştı ve o yüzdendir ki, yarığın akıllara durgunluk verecek yüksekliklere erişen kenarları baltayla doğranmışçasına dik ve pürüzsüzdü. Çok yukarılarda gökyüzü ince uzun bir kesit halinde seçilebiliyordu ve çentikli hatlarının gaddarca bir hava kattığı kapkara dorukların silueti, mavinin en derin tonundaki bu fon önünde uzak ama bir o kadar belirgin şekilde göze çarpıyordu. Bu görkemli duvarlar kış güneşinin ışıklarına geçit vermeyecek ölçüde yüksekti ve sabahın ilerleyen saatlerine vardıkları şu vakitte bile yıldızlar dağların doruklarının da üzerinden soluk bir pırıltıyla onlara göz kırpmaktaydı, aşağıda ise tırmanma güzergâhına önceden yerleştirilmiş olan fenerlerin zayıf ışığı da olmasa her şey karanlığa gömülü durumdaydı. Çünkü kanyonun zemini doğu yönünde dimdik yukarı meylediyordu ve Tuor sol yanına bakınca nehir yatağının yanı başında uzanan belli ki ilkin düleştirildikten sonra zeminine taş döşenmiş genişçe bir yolun

en nihayet gölgelere karışınca da dek kıvrımlar çizerek yukarı doğru uzanıp gittiğini fark etti.

“Birinci Kapı’dan, namıdiğer Ahşap Kapı’dan geçmiş bulunuyorsunuz,” dedi Elemmakil. “İzleyeceğimiz yol işte orada. Hızlanmalıyız.”

O derin yolun daha ne kadar böyle sürüp gittiği hakkında tahmin yürütemeyen Tuor, aşağıya göz gezdirdikçe yoğun bir yılgınlık hissinin ruhunu bulut misali kapladığını duyumsadı. Ürpertici bir esinti taş yüzeyleri yalayıp geçerken daha bir sıkı sarındı kaftanına. “Saklı Krallık’tan esen rüzgârlar amma da soğukmuş!” yorumunda bulundu sonra.

“Evet, gerçekten de öyle,” dedi Voronwë; “buralara ilk kez gelen bir yabancı aşmak zorunda kaldığı yolun zorluklarıyla yüzleştikçe kibir derecesine varan bir gururun Turgon’un hizmetkârlarını acımasız kıldığı kanısına kapılabilir. Yedi Kapı’yı kat eden güzergâh, koşullardan ötürü perişan düşmüş aç biilaç yol almaya çabalayan seyyahlar açısından daha da uzun ve çetindir.”

“Eğer yaşamızın katılığından bir ölçü dahi taviz vermiş olsaydık, hile ve nefret şimdiye çoktan topraklarımıza sızıp bizi mahvetmişti. Bu yargının haklılığını siz de teslim edersiniz sanırım,” dedi Elemmakil. “Yine de, acımasız olduğumuz söylenemez. Burada hiçbir gıda maddesi yoktur, yabancı birinin geçtiği bir kapıdan geri dönmesi de olanak dışı. İyisi mi dişinizi sıkın biraz, İkinci Kapı’ya varınca bir nebze rahata ereceksiniz.”

“İçime su serptiniz doğrusu,” diyen Tuor, belirtilen hedefe ulaşmak üzere herkesten önce atılarak taze bir nefesle adımlarını sıklaştırdı. Bir süre sonra dönüp de arkasına baktığında Voronwë’den başka yalnızca Elemmakil’in onu izlemekte olduğunu fark edecekti. “Yolun bu safhasından sonra başka muhafıza lüzum yok,” diyerek açıklama getirdi Elemmakil, onun düşüncelerini okurcasına. “Herhangi bir Elf veya İnsan için ne kaçış vardır Orfalch’tan ne de geri dönüş.”

Böylece, yolun kimi aşamasında uzun basamakları çıkararak, kimi safhada ise kıvrımlı yamaçları tırmanarak, daima kanyonun kenarlarındaki uçurumun yıldırıcı gölgesi altında yokuş yukarı ilerlemeye devam ettiler, ta ki Ahşap Kapı'ya iki kilometrelik bir mesafe kala Tuor kanyonun bir yakasından diğerine uzanacak şekilde inşa edilmiş, her iki ucunda kalın birer taş kule bulunan muazzam bir duvar tarafından yollarının kesildiğini görünceye dek. Söz konusu duvarın cephesinde, yolun tam da altından geçerek devam ettiği, tepesi kemerli büyük bir kapı dikkat çekiyordu fakat görünüşe göre duvarcı ustaları tek parçadan müteşekkil devasa boyutta bir kaya ile bu geçidi kapamıştı. Onlar yaklaşıdursun, duvarın karanlık yüzeyi kemerin ortasında asılı duran bir fenerin beyaz ışığı altında cıllanmışçasına parılıyordu.

“Bu karşıımızdaki, İkinci Kapı'dır, yani Taş Kapı,” diye duyurdu Elemmakil; ardından geçidi kapayan taş bloğun dibine kadar gidip rasgele bir noktasından onu hafifçe itekledi. Bu hamle dışarıdan bakılınca göze görünmeyen bir mekanizmayı harekete geçirmiş olmalı ki, kaya parçası ince kenarı onlara bakacak konuma gelinceye dek ağır ağır döndü ve böylelikle her iki yanında müsait birer açıklık ortaya çıkmış oldu; öte yana geçtiklerinde ise grilere bürünmüş eli silahlı birçok muhafızın beklemekte olduğu bir avluda buldular kendilerini. İki grup arasında hiçbir konuşma geçmezken, Elemmakil refakatindekileri iki kuleden kuzeye bakanının dibindeki bir bölmeye götürdü; orada bitkin yolculara yiyecek ve şarap ikram edildi ve bir müddet dinlenmelerine izin verildi.

“Katlandığınız onca zorluğa karşılık bu sunulanlar size yetersiz görünebilir,” dedi Elemmakil, Tuor'a. “Ama eğer savınızda haklı çıkarsanız, sonrasında fazlasıyla telafi edilecektir.”

“Bu kadarı da kâfi,” dedi Tuor. “Daha fazla şifaya ihtiyaç duynam iradem yeterince güçlü değil demek olurdu zaten.” Gerçekten de Noldor muhafızlarının sunduğu içecek ve besin-

ler sayesinde o denli güç tazeleyip toparlanmıştı ki, çok geçmeden yeniden yola koyulmaya heves eder hale geldi.

Kısa bir aradan sonra öncekinden daha yüksek ve daha sağlam görünümlü bir başka duvara vardılar ki bunun ortasına da Üçüncü Kapı, namıdiğer Bronz Kapı yerleştirilmişti: Yüzeyine çeşitli şekiller ve tuhaf semboller işli bronzdan yapılma birçok kalkan ile plakanın birbirine kenetlenmesi suretiyle meydana getirilmiş, çift kanatlı devasa bir kapıydı bu. Çatıları ve gövdeleri bronzun duvar boyunca birer meşale gibi sıralanmış olan fenerlerin kızıl ışığı altında alev misali kıpraşan, bilinmedik bir mekanizmaya başvurularak veya el hüneri yoluyla her daim parlak kalması sağlanmış bir cinsi ile kaplı köşegen hatlara sahip üç adet kule kapının hemen yukarısında uzanan eşik boyunca sıralanıyordu. Bu kapıyı da sessizlik içinde geçtiler ve öte yandaki avluya varınca sönmeye yüz tutmuş bir alevin o mat pırıltısını taşıyan zırlara bürünmüş daha da kalabalık bir muhafız mangası ile karşılaştılar; bu seferkilerin kuşandığı bal-taların yüzü dahi kırmızı tonlardaydı. Vaktiyle Nevrast'ta yaşamış olan Sindar halkından geriye kalanların büyük çoğunluğu bu kapıya bekçilik eden gruptaydı.

Yolun en meşakkatli kısmı burada başlıyordu çünkü izledikleri patikanın meylinin en çok dikleştiği bölge Orfalch'ın henüz giriş yapmış oldukları merkez kesimleriydi ve tırmandıkça Tuor o âna dek karşılarına çıkmış duvarların en heybetlisinin dört bir yanı gölgelere boğarak tam tepelerinde yükseldiğini gözlemliyordu. Böylelikle en sonunda Dördüncü Kapı'nın, diğer ismiyle Çarpık Demir Kapı'nın eşiğine ulaştılar. Söz konusu kapının da üzerinde yer aldığı yüksek, kapkara duvarda tek bir lamba dahi göze çarpmıyordu. Duvarın tepesinde demirden yapılma dört kule yükseliyor, bunlardan içeride kalan ikisinin arasında, büyük ihtimalle Kral Thorondor'un kendisini kim bilir hangi dağın zirvesindeki yalçın bir kayanın tepesine tünemiş halde gösteren demirden dövülme kocaman bir kartal

figürü kapıya yaklaşan yolcuları selamlıyordu. Fakat kapının dibine gelip durduğunda, birbirine dolanmış ağaç dallarının ve köklerinin oluşturduğu geçit vermez bir ağ arasında zorlukla saptanabilen gediklerden bakıldığında Ay'ın öte yandan vuran soluk ışığının seçilebildiği izlenimine kapılıp hayretler içinde kaldı Tuor. Nitekim kapının kıvrım kıvrım kökleri ve ağ misali her yöne yayılan, üzeri yaprak ve çiçeklerle bezeli dalları çağrıştıırır şekilde dökülüp dövülmüş oymaları arasından hakikaten de ışık sızılmaktaydı. Geçidin öbür yanına adımını attığı sırada bunun nasıl bir hüner yoluyla mümkün kılındığını yakından gözlemleme olanağı bulacaktı da; zira duvar son derece kalındı ve kapıya yaklaşan birinin bir mekanizmanın birer parçası olduklarını henüz yolun yarısındayken anlayabileceği şekilde tasarlanıp konuşlandırılmış, tek değil, birbiri ardına sıralı üç ayrı ızgaradan meydana geliyordu, öte yandan vuran ışık ise söz konusu mekanizmanın bir unsuru değil, doğal gün ışığıydı.

Sebebu şu ki, yürüyüşe ilk çıktıkları alçak bölgelerin çok üzerinde kalan bir rakıma erişmiş bulunuyorlardı ve yolun Demir Kapı'nın ötesinde kalan kısmı neredeyse dümdüzdü. Dahası, Echoriath'ın zirvesi ile merkez kesimlerini de şimdiye geride bırakmışlardı ve kule gibi yükselen dorukların daha içerilerde konuşlanmış olan tepelere doğru inişe geçtiği, kanyonun ise her iki yakasının meyli gitgide yumuşayarak genişlediği görülmüyordu. Kanyonun uzun yamaçları karla örtülüydü, bu kar tabakasından yansıyan bembeyaz gün ışığı havayı dolduran pırıltılı pus kütlesinin içinden ay ışığı misali süzülüyordu.

Vardıkları bu sonuncu Kapı'nın ardında konuşlanmış olan Demir Muhafızlar'ın hatları arasından geçiyorlardı şimdi; bu nöbet yerindekilerin pelerinleri gibi zırhları ve uzunca bir biçime sahip kalkanları da simsiyahtı, yüzleri ise siperi kartal gagasını andırır şekle sahip miğferlerin ardında gizliydi. Elemmakil'in peşi sıra ilerleyip soluk bir ışık huzmesinin içine

daldılar; mevsim değışikliklerine aldıriş etmeksizin her daim yeşemesi dolayısıyla Akıldakalan şeklinde nam salmış uilos isimli beyaz çiçeklerin gökyüzüne serpiştirilmiş yıldızlar misali kapladığı, yolun yanı başında uzanan çimenliğı işte o zaman fark etti Tuor; Gümüş Kapı'ya yürekleri ferahlatan büyüleyici bir tılsım altında ulaşmış oluyordu böylece.

Beřinci Kapı'nın bir cins beyaz mermer kullanılarak inşa edilmiş olan duvarı alçak ve genişti, siperi ise yine mermerden yapılma beş büyük küre arasında kafese benzer bir yapı meydana getiren gümüş mazgallardan oluşuyordu; tepeden tırnağı beyazlara bürünmüş birçok okçu söz konusu mazgalların arasında hazır beklemekteydi. Gümüş cevheri ve Nevrast yöresinden toplanmış inciler kullanılarak Ay'ın safhalarını çağrıştıracak biçimde imal edilmiş olan kapının kendisi şeklen bir dairenin üç parçasını andırıyordu; Kapı'nın üzerinde sıralanan küreler içinde en ortadakinin tepesine, dallarına çiçek niyeti-ne Balar sahillerinden toplanma büyükçe inciler kondurulmuş bulunan, Beyaz Ağıaç Telperion'un gümüş ve malakit taşından müteşekkil bir figürü yerleştirilmişti. Kapı'nın öte yanındaki, zemini yeşilli beyazlı mermer döşeli geniş avlunun sağında ve solunda ise üzerlerinde gümüş zırhlar, başlarında ak siperlikli miğferler, yüzer tane okçu konuşlanmıştı. Tuor ve Voronwë'yi, sessizlik içinde bekleşen bu askerlerin saçları arasından geçiren Elemmakil, bir an sonra doğrudan Altıncı Kapı'ya yönelen uzun beyaz bir patikaya adım attı; ilerledikçe yolun iki yakasını saran çimenliğin daha da genişlediğini, beyaz birer yıldız andıran uilos çiçekleri arasında altın yaldızlar saçan daha başka pek çok çiçeğin türediğini gözlemliyordı.

Nırnaeth öncesi dönemde Turgon'un talimatı üzerine inşa edilmiş kadim geçitlerin sonuncusu olan Altın Kapı'ya böylelikle ulaştılar; bu seferkinde duvarın sarı mermerden müteşekkil oluşu ve tepesindeki küreler ile korkuluğun altın kızılı rengi sayılmazsa, Gümüş Kapı ile büyük ölçüde benzeştikleri söyle-

nebilirdi; bu kapının siperinde altı adet küre göze çarparken, bunların tam ortasına, üzerine topaz cevheri işlenerek biçimlendirilmiş çiçekler dizili altın zincirlerin uzun salkımlar halinde dallarından aşağı sarktığı Güneş Ağacı Laurelin'in figürünü yüzeyinde taşımasıyla dikkat çeken altın bir piramit yerleştirilmişti. Kapı'nın gövdesi ise Güneş'in farklı görünümlerini temsil eden altın disklerin lal taşı, topaz ve sarı elmaslardan kurulu bir fon üzerine sayısız ışık oyununa yol açacak şekilde işlendiği bir tasarım ile donatılmıştı. Bu son kapının arkasındaki avluda, üzerlerinde altın yaldızlı zırhlar, ellerinde uzun yaylar, her birinin miğferinin tepesinde altından yapılma uzun birer tüy olduğu halde düzen içinde hizaya girmiş beklemekte olan üç yüz savaşçı karşılamıştı yolcuları; yuvarlak hatlara sahip kocaman kalkanlarının alev kıvılcı rengi gözleri kamaştırıyordu.

Yolun bundan sonraki kısmı güneş ışınlarınca bütünüyle yıkanmaktaydı çünkü her iki yakada duvar gibi yükselen tepelerin doruklardaki kar örtüsü ile tezat teşkil eder ölçüde yeşile bürünmüş durumdaki yamaçları o kesimde adamakıllı alçalıyordu; Elemmakil daha bir aceleyle ileri atılmıştı şimdi, ne de olsa o anki konumlarından Haşmetli namıyla da anılan ve Nirmaeth arp meydanından bozguna uğramış bir halde geri dönüşü izleyen günlerde Orfalch Echor'a açılan o geniş boşluğun önüne set çekecek biçimde Maeglin tarafından dökülüp işlenmiş olan Yedinci Kapı olan Çelik Kapı'ya kadarki mesafe kısaydı.

Burada herhangi bir kapı olmayıp geçidin iki yanında üzerinde sayısız pencere göze çarpan ve yuvarlak gövdesi tam yedi kat çıkıldıktan sonra parlak çelikten yapılma konik biçimli bir zirve ile taçlanan hatırı sayılır yüksekliğe sahip birer kule, bu ikisi arasında ise beyaz yüzeyinden asla pas tutmadığı izlenimi uyandırır nitelikte soğuk bir ısıtılı yayılan görkemli bir demir duvar yer almaktaydı. Üst üste katlar meydana getirecek şekilde birbirine kenetlenmiş, her biri genç bir ağacinkini aratmayacak heybete ve de dirence sahip toplamda yedi büyük çe-

lik sütun, iğne ucu kadar sivri birer çıkıntı ile son bulana dek göğü yarıp geçiyordu; söz konusu sütunlar arasında çelikten yapılma yine yedi adet kol demiri yer alıyor, başları geniş birer mızrak ucunu andırırçasına dimdik yükselen yedişer çubuktan oluşma bu yedi küme konuşlandığı boşlukların her birinde dayanak işlevi görüyordu. Bu yapının merkezine, en ortadaki ve de en görkemli sütunun tepesine, Turgon'un giydiği kral miğferinin, Saklı Krallık'ın Tacı'nın her yanı elmaslarla bezeli büyükçe bir heykeli oturtulmuştu.

Tuor'un dikkatli bakışları ilk anda bu görkemli çelik çitin yüzeyinde hiçbir kapı yakalayamadıysa da onunla arasındaki mesafe daraldıkça, çelik çubukların ortasındaki boşluklardan süzülen, bir çeşit ışık olduğunu talimin ettiği yansıma nedeniyle ellerini gözlerine siper etme gereksinimi duyarak olduğu yerde dehşet ve hayret içinde kalakalmıştı. Elemmakil ise en ufak bir duraksama göstermeksizin yürümeye devam etmiş ve bu defa herhangi bir kapı açmak üzere duvara dokunmamıştı bile; onun yerine, kirişlerden birine hafifçe vurması sonucu çitin tamamı ancak çok telli bir harptan çıkması beklenecek, ahenk içinde bir kuleden diğerine sıçrayan, notaları açık seçik ayırt edilebilir bir ezgi eşliğinde zangırdamıştı.

Bunun hemen akabinde bazı atlılar kendini kulelerden dışarı vururken, kuzeydeki kuleden harekete geçen grubun başını çeken biri hepsi arasında ön plana çıkıyordu; tam karşılarına gelince kar beyaz atından inip geniş adımlar eşliğinde yolculara doğru yürümeye başlamıştı. Heybetli görüntüsü ve vakur tavrı ile Elemmakil'i dahi gölgede bırakan bu kişi, o sıralar Haşmetli Kapı'nın Muhafızı unvanını da taşımakta olan, Çeşme Klanı'nın Lordu Ecthelion'dan başkası değildi. Tepeden tırnağa gümüşlere bürünmüş olan bu asil kumandanın pırıl pırıl parlayan miğferinin tepesinde, ucuna büyük bir elmas kakılı çelikten bir diken dikkat çekiyordu; atından iner inmez onu yanında bitiveren yaverine teslim ettiği sırada ise kalkanı,

yüzeyine tutturulmuş binlerce kristal dolayısıyla sanki üzerine çiy çiy yağmur damlaları birikmiş gibi ışıldamıştı.

Karşısında saygıyla selam duran Elemmakil şöyle seslendi ona: “Balar’dan geri dönmüş olan Voronwë Aranwion’u getirdim beraberimde; onun buralara kadar rehberlik ettiği, şu gördüğünüz yabancı ise kendisine bir mesaj iletmek üzere yüce kralımızın huzuruna çıkarılmayı talep ediyor.”

Bu açıklama üzerine Ecthelion bakışlarını ona odaklarken, pelerinini geriye doğru şöyle bir savuran Tuor kendinden emin bir şekilde onun karşısına geçip hiç ses etmeden dikilmişti; nereden peyda olduğu bilinmeyen esrareniz bir sis Tuor’u sarmalayıp onun gerçekte olduğundan daha iri görünmesine yol açmış da bir an için karaya doğru savrulan gri bir deniz dalgasının köpüklü zirvesini andırır bir şekle bürünen kapüşonunun tepesi Elf lordunun miğferini bile alçakta bırakır seviyeye yükselmiş gibi gelmişti o an Voronwë’ye. Buna karşılık Ecthelion o delici bakışlarını Tuor’un üzerinden ayırmadı ve kısa bir sessizliğin ardından ciddi bir edayla şöyle dedi:* “Son Kapı’ya ulaşmış bulunuyorsun. Hal böyleyken şunu bil ki, bu kapının diğer yanına adım atan bir yabancı ölümün eşiğinden geçmek haricinde hiçbir suretle bir daha geri dönemez.”

“Böyle uğursuz söylemleri bir kenara bırakalım! Suların Efendisi’nin mesajını taşıyan biri o kapıdan geçecek olursa, burada yaşayanların hepsi onu izleyecektir. Çeşmelerin Lordu, Suların Efendisi’nin gönderdiği haberciyi yolundan alıkoyma!”

Bu sözler üzerine Voronwë ve orada bulunan diğerleri Tuor’un sesinin tonu ve hitap şeklinin azameti karşısında hayrete kapılıp ona öylece bakakaldı. Hatta Tuor’un dudakları arasından çıkan sözcüklerin çok uzaklardan seslenen haşmetli bir varlığın güçlü sesiyle dile döküldüğü izlenimine kapılmaktan kendini alamadı Voronwë. Tuor’a ise onun ağzını aracı olarak kullanan bir başkasının konuşmasını kendi sesinden işitiyor gibi gelmişti.

* Metnin özenle kaleme alınmış olan kısmı burada sona eriyor ve bir kâğıt parçası üzerine çalakalem not edilmiş dağınık kesitler bunu izliyor.

Bir süre için hiç ses etmeden Tuor'u süzen Ecthelion'un yüzüne, Tuor'un sırtındaki pelerinin gri gölgesi altında uzaklarda cereyan eden sahnelerin canlandığını görüyormuş gibi, bir huşu ifadesi yerleşti ağır ağır. Sonra ansızın başını eğip onu selamladı ve çitin yanına yürüyüp ellerini duvara dayamasıyla birlikte üzerinde Taç sembolü bulunan sütunun iki yanında önceden göze görünmeyen bir çift kapı belirterek içeri doğru açıldı. Ortaya çıkan boşluktan geçen Tuor öbür yana varınca daha ötede boylu boyunca uzanan vadiye hâkim konuma sahip üzeri çimen kaplı yüksek bir platforma geldi ve bembeyaz karlar arasında tüm azametiyle yükselen Gondolin'i nutku tutulmuşçasına seyre daldı. Öylesine kendinden geçmişti ki uzunca bir müddet başka hiçbir şeye bakamadı; ne de olsa özlem dolu rüyalarını nicedir süsleyen, çıplak gözle görmek için yanıp tutuştuğu manzara nihayet önündeydi.

Tek söz söylemeksizin bir süre böylece dikildi. Gondolin ordusuna mensup kalabalık bir muhafız grubu da aynı esnada onun her iki omuz başına kümelenmiş, benzer bir sükûnet içinde beklemekteydi; geride bırakmış oldukları Yedi Kapı'ya muhafızlık eden yedi farklı garnizonun her biri temsil ediliyordu bu güruhun içinde; kumandanları ve reisleri ise bazısı beyaz bazısı gri atlarının sırtında iştirak etmişti topluluğa. Onlar şaşkın bakışlarını üzerinden bir an olsun ayırmaksızın kendisini seyrederdursun, pelerini çözülüp yere düşen Tuor izleyenlerin karşısında Nevrast'ta edinmiş olduğu o görkemli üniforma ile boy gösterdi. Orada hazır bulunan grup içinde pek çoklarının bizzat Turgon tarafından Vinyamar'ın Yüce Tahtı'nın arkasına denk düşen duvara asıldığına tanıklık ettiği zırh ve silahlardı bunlar.

Ecthelion herkesin duyabileceği şekilde konuşarak sessizliği bozdu nihayet: "Daha fazla kanıta ne hacet; Huor'un oğlu olduğu iddiasının ona bahşettiği nam bile, Ulmo tarafından kendisine yüklenen görevi yerine getirmek üzere buraya gelişini ispatlayan bu bariz gösterge yanında gölgede kalıyor."

Şimdiki metnimiz burada son buluyor, babamın eserin kurgusunu zihninde o dönemler nasıl tasarladığını yansıtacak anlatım öğelerinin ön plana çıktığı, hızlıca kâğıda döküldüğü anlaşılan birtakım notlar izliyor bunu sadece. Buna göre, Tuor yanındakilere kentin adını sorar ve ona yakıştırlan yedi ayrı isim kendisine tek tek sayılır (Bu sahnenin betimlenişi için lütfen kitabımızın *Gondolin'in Düşüşü Öyküsünün Özgün Hali* başlıklı kısmındaki ilgili paragrafa bakınız). Sonrasında Ecthelion sıradışı bir gelişme vuku bulduğu haberinin şehirdekilere duyurulması talimatını verir ve Haşmetli Kapı'nın kulelerinde öttürülen boruların sesi dört bir yanı inletir; bunu kısa bir süre sonra cevaben kent duvarlarında öttürülen trompetlerin sesi takip eder.

Ardından, at üstünde şehre inerler ve şu unsurların tasviri vardır sırada: Haşmetli Kapı, ağaçlar, Çeşme Meydanı, Kral'ın hanesi; Tuor'un Turgon tarafından huzura kabul edilişinin anlatımı izler bunu. Tahtın sağında Maeglin, solunda ise Ildril dikilmektedir; Tuor, Ulmo'nun mesajını burada yüksek sesle duyurur. Şehrin Tuor'un onu uzaktan seyrettiğindeki görünümünü betimleyen bir kesitin de metne dahil edilmesinin tasarlandığına dair bir not da mevcut; Gondolin'in neden bir kraliçesi olmadığını açıklanışına dair bir diğeri de.

ÖYKÜNÜN GEÇİRDİĞİ EVRİM

Söz konusu notlar (kitabımızın bir önceki bölümünde aktarmış olduğumuz “sonuncu Tuor metninin” kapanış kısmında belirtilenler) *Gondolin’in Düşüşü* destanının tarihçesi açısından görece silik önem taşımaktadır, yine de bunlar, babamın konu üzerine yürüttüğü çalışmayı aciliyet arz eden beklenmedik bir başka husustan dolayı bir daha dönüş yapmamak üzere ansızın bırakmaçlığını ispat ediyor en azından. Gelgelelim Ecthelion’un Tuor’a Gondolin’in Yedinci Kapısı önünde söylediği sözlerin peşi sıra yaşanan tüm bir süreci kapsamına alır nitelikte, eksiksiz biçimde geliştirilmiş bir devam metninin zaman içinde kaybedilmiş olduğu ihtimaline dokundurmada bulunan herhangi bir fikir tamamen yersizdir.

Durum böyle işte. Babam gerçekten de efsanenin bu en etraflica tasarlanıp yazılmış ve (bir bakıma) nihai şeklini bulmuş versiyonu üzerinde çalışmayı tam da Tuor’u “bembeyaz karlar arasında tüm haşmetiyle yükselen Gondolin’i nutku

tutulmuşçasına seyre dalacağı” pozisyona getirdiği an birden-bire kesmiş. Bana göre bu, onun imzasını taşıyan benzeri pek çok yarım bırakmalar arasında en vahim olanıdır. Acaba neden hikâyeyi tam da o safhasında terk etmişti? Buna öyle ya da böyle bir açıklama getirebileceğimiz kanısındayım.

O dönem babam yoğun hayal kırıklıklarına sahne olan son derece gergin bir süreçten geçmekteydi. *Yüzüklerin Efendisi* metninin yazımı nihayet tamamlandığında, Kadim diye nitelendiği devirlere ilişkin efsaneler kaleme alma işine her zamankinden güçlü ve tazelenmiş bir enerjiyle yeniden giriştiği kesinkes ifade edilebilir. Onun Allen and Unwin Yayınevi’nin yöneticisi Sir Stanley Unwin’e yazmış olduğu 24 Şubat 1950 tarihli kayda değer mektuptan alınma bazı kesitlere şu aşamada yer vermeyi uygun görüyorum çünkü burada karşımıza çıkacak olan ifadeler, o sıralar babamın yayıncılık sürecinin bütününe nasıl bir bakış açısıyla yaklaştığına ve de bu süreçten ne gibi beklentileri olduğuna alenen ışık tutuyor.

Son dönemde tarafıma iletmiş olduğunuz mektupların birinde, halen üzerinde çalıştığım ve aslen *Hobbit*’in bir devamı niteliği kazandırmayı planladığım *Yüzüklerin Efendisi* isimli eserimin taslak metnini görme arzunuzu belirttiğiniz kanısına varmakta haksız mıyım? Tam on sekiz aydır ona son noktayı koyduğuma kanaat getireceğim günün gelmesini ümitle beklemekteydim. Fakat nihayet bu hedefe ulaşmam ancak Noel [1949] sonrasında gerçekleşebildi. Halen kısmen de olsa üzerinden geçilmesini gerektirir vaziyette olmakla beraber, nihai şeklini aldı denebilir ve zannediyorum ki, her okurun zorlanmadan okumasına elverir durumda, yeter ki okur ilk bakışta cüssesi karşısında yılgınlığa kapılmasın.

Fena denemeyecek bir kaliteyle daktilo edilmesi tanıdık çevrelerde aşağı yukarı 100£ (ki bu, benim göze alamayacağım düzeyde bir masraf) tuttuğundan, neredeyse tamamını bizzat yazmaya mecbur kaldım. Şimdi ise ona şöyle bir bakın-

ca, felaketin boyutları benim için gayet aşikâr. Sürecin akışı içinde kontrolden kaçırdığım bir çalışma oldu bu ve sonuçta bir canavar çıktı ortaya: Katlanılmaz derecede uzun, karman çorman ögelerle dolu, birden çok yönüyle okurda acı ve hatta dehşet duygusu uyandırmaya meyilli, çocukların beğenisine sunulmaya aykırı (kime sunulmaya aykırı değil ki zaten?), dram yüklü bir macera; hem dürüst olmak gerekirse, *Hobbit*'in değil, *Silmarillion*'ın devamı niteliğinde. Lüzum doğuran belli ilaveler hariç tutulacak olsa bile, tahminimce 600.000 civarında sözcük içeriyor. Daktilo yazmanlarından biri bu rakamın daha da yukarılara eriştiği iddiasında. Bunun ne denli sevimsiz ve de kullanışsız bir eser olduğu gerçeğini teslim etmek için fazla bir çaba göstermem gerekmiyor. Gelgelelim fena halde yorgunum. Koca bir yük kalktı üzerimden ve birkaç yerindeki edebi pürüzleri düzeltmek gibisinden ufak bir çaba dışında bu metinle ilgili başkaca bir uğraş içine girebileceğimi hiç mi hiç sanmıyorum. Henüz bitmedi, daha da kötüsü var: Bu eserin *Silmarillion* ile yadsınamaz ölçüde bağlantılı olduğunu hissediyorum.

Söz konusu çalışmamı hatırlarsınız sanırım; “abartılı bir tarzda” kurgulanmış hayali dönemleri konu edinen ve (hesapta) Elfleri odağına alan uzun bir efsaneler dizisiydi. Baskıya verilmesi seçeneği yıllar önce yayınevinizin düzeltmeninin tavsiyesi üzerine reddedilmişti. Hafızam beni yanıltmıyorsa, Anglo-Saksonların kaldıramayacağı kadar ağır dozda bir nevi Kelt zarafeti ile donanmış oluşuydu bu tercih için kendisince öne sürülen gerekçe.* Tamamen yerinde ve adil bir karardı da .

* Burada bahsi geçen düzeltmen, her ne kadar o dönemde bunun farkında olmasa da gerçekte *Silmarillion*'ın sadece birkaç sayfasına göz gezdirmişti. *Beren ile Lúthien*'de belirtmiş olduğum gibi, iki çalışma arasındaki bağlantıyı algılama konusunda aciz kalarak, okuduğu sayfaları *Leithian*'ın Şarkısı [Tolkien'in *Beren ile Lúthien*'in aşkı üzerine yazdığı, ölümünden sonra yayın yüzü görmüş bir şiiri. -çn] ile bu ikinci büyük ölçüde gözden düşürecek şekilde kıyaslamıştı; *Silmarillion*'ın kesitlerini içeren sayfalar onun içinde öyle bir heves uyandırmıştı ki orada anlatılan öykünün “gözü yoran Kelt isimleriyle bezeli oluşuna karşın okurun ilgisini her daim canlı tutmayı başaran özlü bir ifade tarzı ile aktarıldığı” şeklinde saçma bir yar-

bu muhtemelen. Siz de onun yayıma sokulmaktan ziyade bir başvuru kaynağı niyetine yararlanılması gereken bir çalışma olduğu yorumunda bulunmuştunuz.

Maalesef ki bendeniz Anglo-Sakson değilim ve onu (bir yıl öncesine kadar) rafa kaldırmış bulunsam da, içeriğindeki tüm unsurlar ile bir bütün olarak *Silmarillion* sindirilip hasıraltı edilmeyi reddetti. O zamandan bu yana kaleme almaya yeltenmediğim (“Düşsel Dünya” dediğimiz şeye az çok dokundurmada bulunan) her şeyin altını ısıttı, içine sızdı ve belki de yapısını bozdu. Çiftçi Giles’a bulaşmaması için büyük çaba sarf ettim fakat onu sekteye uğratmasına mâni olamadım. Gölgesi *Hobbit*’in son kısımlarına da fazlasıyla vurdu. *Yüzüklerin Efendisi* üzerinde ise onun bir nevi devam ve de nihayete erdirme metni şeklinde algılanır hale indirgenmesine yol açacak kadar derin bir etki bıraktığı ve bu bağlamda öncelikle *Silmarillion* metninin okurlar tarafından tümüyle hazmedilmesi ihtiyacı doğurduğu söylenebilir – hem akıl karışıklığına sebep olan birkaç yerde bir eserden diğerine atıfta bulunulması ve sonu gelmeyen açıklamalar yapılması gereği de bu sayede ortadan kalkmış oluyor.

Bunu gülünç ve yorucu bir uğraş olarak göreceksiniz belki ama birbiriyle bağlaşıp ve yeri geldi mi kesişecek biçimde, her ikisini de –hem *Silmarillion*’ı hem de *Yüzüklerin Efendisi*’ni– yayımlatmak istiyorum. Burada “yayımlatmak istiyorum” yerine “yayımlatsam hiç de fena olmaz” tabirini kullanmak sanırım daha isabetli kaçacak, ne de olsa, aşağı yukarı bir milyon sözcük gibi ufak bir yığından kurulu, Anglo-Saksonların (ya da İngilizce konuşan okur kitlesinin) elden geçirilip bir nebze ılımlı hale getirilmiş versiyonunu okumayı ancak kaldırılabileceği, üstelik ucu açık bir paketin, el altında sınırsız bir kâğıt stoku olsa dahi gün yüzü görmesi düşük ihtimaldir.

Ne var ki benim yapmaya niyetli olduğum şey tam da bu.

giya varmıştı. Ona göre, “Anglo-Sakson kanı taşıyan herkesi Kelt sanatı karşısında şaşkınlığa sürükleyen o alışılmadık, cezbedici güzellikle dolup taşıyordu” bu satırlar.

Bu girişimden vazgeçip her şeyi olduğu gibi bırakabilirim de pekâlâ. Kendimi mevcut metinleri silbaştan düzenlemeye veya kapsamlarını daraltmaya da zorlayamam. Bir yazar oluşum babında, kendi ürettiğim sözcüklerin baskıya kavuştuğunu görmektir elbette arzum; gelgelelim içinde bulundukları vaziyet tarife mahal bırakmıyor. Benim için en önemlisi, bu meseleyi artık tümüyle “kâğıda dökmüş olmam” ve bu hikâyelerin artık beni rahatsız etmiyor oluşu. Bundan sonra dikkatimi başka şeyler üzerine yoğunlaştırabilirim...

Bunu izleyen iki sene boyunca yaşanan karmaşık ve sancılı sürecin detaylarına burada inmeyeceğim. Bir başka mektubunda kullandığı ifadeyle, “*Silmarillion* ve ilintili diğer öyküler ile *Yüzüklerin Efendisi*’nin uzun bir Mücevherler ve Yüzükler Destanı’nın bütününe oluşturduğu” fikrinden asla taviz vermeyecekti babam: “Ayrı birer eser şeklinde yayımlanacak olsalar dahi, bu ikisini bir bütünmüş gibi ele alma konusunda kararlıydım.”

Fakat böylesine muazzam bir çalışmayı başından sonuna tüm boyutları ile kapsamına alan bir yayım sürecinin doğuracağı maliyet, hele ki 2. Dünya Savaşı’nın hemen ertesine denk gelen o yıllarda, babamın emelleri açısından müthiş bir engel teşkil etmekteydi. 22 Haziran 1952 tarihli mektubunda Rayner Unwin’e şöyle yazdığını görürüz:

Yüzüklerin Efendisi ve *Silmarillion*’ın yayımlanması meselesine gelirse, önceki durumdan bir adım ileriye gidilememiş olduğu aşikâr. İçlerinden biri tamamlandı (hatta kapanış kısmı elden geçirilip yeniden düzenlendi), diğeri ise halen son şeklini alabilmiş değil (diğer bir deyişle, elden geçirilmedi) ve hal böyleyken her ikisi de toz tutmakta. Geride kalan süreçte ben de kâh kendimi iyi hissetmediğim, kâh söz konusu metinler üzerinde rötuş yapmaya vakit ayıramayacak ölçüde başka meşgalelerle didiştiğim, kâh genel anlamda gönül kırık-

lğına uğramış olduğum için bu işe bir türlü odaklanamadım. Kâğıt kıtlığı ve maliyetler gibi unsurlardan kaynaklı engellerin hedefimle aramda dağ gibi yükseldiğine tanıklık ettim. Öte yandan, konuyla ilgili görüşlerimi de büyük ölçüde gözden geçirmedim değil. Az da olsa bir şeyler yayımlamak hiçbir şey yayımlamamaktan iyidir! Her ne kadar benim gözümde hepsi esasen tek bir bütün olsa da ve *Yüzüklerin Efendisi* o bütünün yayımlanmaya daha hazır (ve kolaylaştırılmış) kısmını teşkil etse de, söz konusu yekûnun herhangi bir kesitinin baskıya verilmesi fikrini memnuniyetle değerlendiririm. Zaman dediğimiz şeyin kıymeti gitgide artmakta. Emekliye ayrılmak (ki bu benim için pek de uzak sayılmaz), öngöründe bulunabildiğim kadarıyla, keyifli bir dinlence değil, hayatı idame etmek için “eleştirel incelemelerde bulunma” ve benzeri görevler üstlenme lüzumu doğuran bir fakirlik getirecek beraberinde.

Morgoth’un Yüzüğü (1993) adlı çalışmamda da belirtmiş olduğum üzere: “Böylelikle mecburiyete teslim oldu ama bu durum onu kedere boğmuştu.”

Babamın “Son Versiyon”u niçin yarıda bıraktığının açıklamasının çeşitli yazışmalardan alınma yukarıdaki kesitlerde bulunabileceği düşüncesindeyim. Hepsinden önce, Stanley Unwin’e yazmış olduğu 24 Şubat 1950 tarihli mektuptaki bazı sözleri ele alalım. Orada, *Yüzüklerin Efendisi*’nin tamamlanmış olduğunu kesinkes ifade ettiği görülür: “...nihayet bu hedefe ulaşmam ancak Noel sonrasında gerçekleşebildi.” Şöyle belirtir söz konusu mektupta: “Benim için en önemlisi, bu meseleyi artık tümüyle ‘kâğıda dökmüş olmam’ ve bu hikâyelerin artık beni rahatsız etmiyor oluşu. Bundan sonra dikkatimi başka şeyler üzerine yoğunlaştırabilirim...”

İkinci olarak, belirleyici öneme sahip bir tarih çıkıyor karşımıza. *Tuor ve Gondolin’in Düşüşü Üzerine* isimli eserin Son Versiyon adını verdiğimiz metninde, metnin devamına yön vermesi için tasarlanan ve fakat metne asla eklenemeyen unsurlara

ilişkin notların çiziktirilmiş olduğu sayfa, ajanda görünümüne bir takvimin Eylül 1951 dönemini gösteren yaprakları arasından koparılmış; aynı takvimin başka sayfalarının ise bazı pasajların yeniden kaleme alınmasında kullanıldığı fark ediliyor.

Morgoth'un Yüzüğü başlıklı eserin Önsöz'ünde şöyle yazmıştım:

Fakat o dönemde başlatılmış olan çalışmaların pek az bir kısmı tamamlanabilecekti. *Leithian*'in *Şarkısı*'nın yeni hali, Tuor ve Gondolin'in *Düşüşü* hikâyesinin yeni bir aktarımı, *Boz Yıllıklar* (Beleriand'ın Boz Yıllıkları), *Quenta Silmarillion*'in elden geçirilmiş versiyonu, hepsi yarım bırakıldı. Babamın bunları en azından kendi istediği format ve içerikte yayımlatabilme konusundaki ümitsizliğinin sürecin çıkmaza girmesinin ardında yatan başlıca sebep olduğuna neredeyse hiç kuşum yok.

Rayner Unwin'e hitaben kaleme aldığı, yukarıda, içeriğinden bazı alıntılar yapmış olduğum 22 Haziran 1952 tarihli mektubunda kendisi de ifade ediyor zaten: “*Yüzüklerin Efendisi* ve *Silmarillion*'ın yayımlanması meselesine gelirsek, önceki durumdan bir adım ileriye gidilememiş olduğu aşikâr. Geride kalan süreçte ben de kâh kendimi iyi hissetmediğim, kâh söz konusu metinler üzerinde rötuş yapmaya vakit ayıramayacak ölçüde başka meşgalelerle didiştiğim, kâh genel anlamda gönül kırıklığına uğramış olduğum için bu işe bir türlü odaklanamadım. ”

Bu durumda geriye, öykünün “Gondolin'in Düşüşü”ne dönüşme imkânı asla bulamamış olmakla birlikte yine de Orta Dünya'nın Kadim Zamanlar'daki durumuna ilişkin çağrışımlar yapan benzerleri arasında muhtemelen bilhassa babamın ayrıntılar, genel atmosfer ve sahnelerin birbirini takip edişi gibi

hususlar üzerine eğilirken sergilediği yoğun farkındalığın biçim verdiği benzersiz birtakım özellikleriyle öne çıkan bu son versiyonunun elimize ne bıraktığına bakmak kalıyor. Babamın Suların Efendisi Tanrı Ulmo'nun Tuor ile buluşmasına, onun karşısında ansızın ortaya çıkışına ve “denizin gölgeli sularına dizlerine kadar gömülü vaziyette dikilip” ona seslenişine dair kaleme aldığı pasajları okudukça, insan onun Gondolin uğruna verilen nihai muharebe sırasında cereyan edecek muazzam kapışmaları imkân bulmuş olsa nasıl kâğıda dökceğini hayalinde canlandırmadan edemiyor.

Aldığı son şekil itibarıyla –her ne kadar yarım kalmış olsa da– bir seyahat öyküsüdür bu – Valar içinde en kudretlilerinden biri tarafından tasarlanıp uygulamaya konmuş ve söz konusu Tanrı'nın müthiş bir fırtınanın ortasında bir okyanus kıyısında nihayet karşısında belirmesini takiben İnsan ırkının önde gelen hanelerinden birine mensup Tuor'a özellikle ve de alenen yüklemiş olduğu sıradışı bir görev uğruna çıkılan bir seyahat. Bahsi geçen bu sıradışı görev, olayların geçtiği hayali dünyanın tarihinin akışını değiştiren daha da sıradışı bir sonuçta yol açacaktır.

Yolculuğun taşıdığı derin önem, Tuor ve onun yol arkadaşı haline gelecek olan Voronwë isimli Noldorin Elfi'ni yükünü her adımda daha yoğun hissettikleri bir sorumluluk altında bırakıyordu ve Kadim Zamanlar'ın Orta Dünya üzerinde sahnelenmiş bu son perdesinde, Korkunç Kış sırasında hayatta kalabilme kaygısıyla gitgide artan bir tedirginliklerini, Vinyamar'dan Gondolin'e uzanan yolda Orkların ani bir baskınına uğrama ihtimalinin yarattığı ürpertiye ve açıkla tükenmişliği babam da sanki rüyalarında tüm bunları bizzat tecrübe etmişçesine kendisi de hissediyordu.

Kökenleri 1916 tarihine dayanan ilk halinden hemen hemen otuz beş yıl sonra tuhaf biçimde pat diye yarıda bırakılmış

olan nihai versiyonuna değin, Gondolin'in hikâyesi defalarca gözden geçirilip düzeltilmiş bulunuyor. İşbu yazımın izleyen kısmında hikâyenin orijinal halini nitelerken genellikle “Kayıp Öykü” veya daha öz bir ifade ile sadece “Öykü” tabirine başvururken, yarıda kesilmiş olan metni “Son Versiyon” ya da kısaca “SV” şeklinde adlandıracam. Birbirine oldukça uzak sayılacak bu iki müstakil metin hakkında ilk etapta hemen bu ayırmada bulunabiliriz. Babamın Kayıp Öykü'nün metnini bir nevi başvuru kaynağı olarak önünde her daim açık bulundurduğu veyahut Son Versiyon'u kaleme almaya girişmesinin kısa süre öncesine kadar öyle ya da böyle ona göz atmakta olduğu şüphe götürmez görünüyor. Her iki metnin şurasında burasında karşımıza çıkan pasajlardaki, kimi yerde özdeşlik derecesine varan yakın benzerlik, böylesi bir çıkarımda bulunmamıza yol açmakta. Bu savı bir örnekle destekleyecek olursak:

(Kayıp Öykü'den)

Sonrasında güneşin battığı yönden esen ve tüm çalı kümele-ri ile fundalıkların gündoğumunu selamlar gibi o yöne doğru eğilmesine yol açan haşin bir rüzgârın kasıp kavurduğu, üzerinde tek bir ağaç bile görünmeyen kıraç ve engebeli topraklarda buldu Tuor kendisini.

(Son Versiyon'dan)

[Tuor] üzerinde tek bir ağaç dahi görülmeyen kıraç topraklarda bir süre daha beyhude dolaştı; ister çalı olsun ister ot, denizden esen haşin bir rüzgârın aralıksız dövdüğü bu arazide biten her ne bitki varsa, Batı'dan esen egemen rüzgârın şiddeti yüzünden her daim gündoğumunu selamlar gibi o yöne doğru eğik dururdu.

İş daha da ilginç kılan şey, iki metni birbiriyle kıyaslanmaya elverdikleri ölçüde kıyaslamak ve bir yandan tamamıyla taze unsurlar ve yepyeni boyutlar metne dahil edilirken, hikâyenin

en ham halinin çerçevesini teşkil eden başlıca unsurlar muhafaza edilmekle beraber onlara atfedilen önem düzeyinin zaman içinde nasıl bir dönüşüme tabi tutulduğunu gözlemleyebilmek.

Öykü'nün sayfaları arasında Tuor'un kendi isminin ve soyunun nereye dayandığı hakkında şu şekilde bilgi verdiğine tanık oluruz:

Buradan çok, çok uzaklarda yaşam sürmekte olan Kuzeyli İnsanlar'a bağlı Kuğu klanından Indor oğlu Peleg oğlu Tuor'um ben.

Öykü'de aynı zamanda onun hakkında, okyanusa nazır Falas-quil'deki koyda kendisi için bir yerleşke oluşturduğu vakit bu sığınağı oymacılık sanatıyla ortaya koyduğu pek çok figür ile donattığı söylenir ve, "Kuğu bunlar arasında daima belirgin bir konumdaydı çünkü Tuor bu canlıya hayrandı ve zamanla onu gerek kendine gerekse yakınlarına ve halkına bir nevi sembol edinecekti" ifadesi kullanılır. Dahası, yine Öykü'nün sayfaları arasında, Gondolin'de bulunduğu dönemde Tuor için özel bir zırh imal edildiği belirtiliyor ve, "bu zırhı tamamlaması amacıyla hazırlanan miğferin iki yanında ise metal ile değerli taşlar kaynaştırılarak şekillendirilen birer kuğu kanadı bulunuyordu ki aynı kuğu kanadı sembolü kalkanının üzerine de işlenmişti" deniyor.

Bununla da kalmayarak, Gondolin'e saldırı düzenlendiği sırada Tuor'un çevresinde saf tutan tüm savaşçıların, "miğferinin iki yanına tutturulmuş kuğu veya martı kanadını andıran figürler ile kalkanlarına işlenmiş Beyaz Kanat ambleminden" bahsediliyor; "Kanat klanı savaşçılarıdır" onlar.

Diğer yandan, Tuor'un o dönemde yeni yeni şekillenmeye başlayan *Silmarillion*'da konu edilecek olay kurgusunun içine henüz *Mitolojinin Taslağı* metni içeriğinde çekiliyor oluşu dikkate değer. Kuzeyli İnsanlar'a bağlı Kuğu klanı teması orta-

dan kaybolmuştur. Hador Hanesi'nin bir ferdi, Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nde can veren Huor'un oğlu ve Túrin Turambar'ın kuzeni olarak karşımıza çıkar bu kez Tuor. Gelgelelim Tuor'un Kuğu ve Kuğu kanadı figürleri ile bağlantısı bu dönüşüm sırasında yitip gitmemiştir. Nitekim *Son Versiyon*'da şöyle dendiğini görürüz:

Bu zarif hayvanlara Mithrim'in her daim boz bir pusla örtülü göletlerinden aşına olan Tuor, kendisini bildi bileli kuğulara karşı derin bir sevgi beslerdi; tesadüfe bakın ki kuğu, onu bağrına basıp yetiştirmiş olan Annael ile kavminin de kendisine simge olarak seçtiği varlıktı [Annael hakkında detaylı bilgi için lütfen ayrıca *Son Versiyon*'un başlangıç kısmına bakınız].

Benzer şekilde, Turgon'un Gondolin şehrinin kuruluşunun çok öncesindeki dönemlerde yerleşke olarak kullandığı kadim Vinyamar sarayına yolu düşüp de yüzeyine beyaz bir kuğu kanadı işli kalkanı bulunca Tuor şöyle der kendi kendine: “*Bunu bir işaret kabul edip* karşımda duran silahları kuşanacağım ve taşıdıkları yazgı her ne ise onu da kabullenmiş olacağım” (SV).

Orijinal Öykü, “çok kadim dönemlerde Kuzey'in Dor-lómin veya Gölgeleler Diyarı adıyla anılan bölgesinde yaşamını sürdüren biriydi,” şeklinde, Tuor'a yönelik üstünkörü olmaktan öteye geçemeyen bir tanıtım ile yapar açılışı. Mithrim Gölü yakınlarında avlanarak ve arpından çıkan nağmeler eşliğinde kendi bestelediği şarkıları söyleyerek yalnız başına vakit öldürmekten hoşlandığının altı çizilir; zamanla “gezgin Noldoli kavmi” ile yakınlaşacak ve onlardan hayatın pek çok alanına ilişkin bilgiler edinmekle kalmayıp dillerini de azımsanmayacak ölçüde öğrenecektir.

Derken “gün geldi sihirli bir güç veya kader onu kaynağını Mithrim'den alarak akan esrarengiz bir ırmağın varlığını keşfedeceği bir mağara ağzına ulaştırır” ve Tuor bu mağaradan içeri

girer. Söz konusu olayın “vaktiyle Noldoli’ye telkinde bulunarak o gizli güzergâhı inşa ettiren Suların Efendisi Ulmo’nun arzusu” olduğu ima edilmektedir.

Tuor nehrin gücünü alt edip de gerisingeri mağaradan dışarı çıkmayı başaramayınca Noldoli’den bazısı imdadına yetişerek bir kez daha gün ışığına çıkıncaya dek dağların bağrını kat eden karanlık tünellerde ona rehberlik eder.

İçeriğindeki bir pasajda, Tuor’un soyunun Hador hanesine dayandırıldığına yukarıda da değindiğimiz 1926 tarihli *Taslak*’ta, annesi Rían’ın ölümünün ardından Sayısız Gözyaşı Muharebesi’ni takip eden günlerde Morgoth’un teşvikiyle Hithlum yöresinin içerilerine değin sokulmuş olan hain İnsan topluluklarından biri tarafından tutsak edildiği anlatılıyor; fakat onların elinden kurtulup izini kaybettirir ve yine Ulmo’nun planı doğrultusunda, suları nihayetinde Batı Denizi’nin kıyıları ile buluşuncaya kadar bir kanyonun tabanı boyunca akıp gitmeyi sürdüren bir nehrinkine karışacak bir yeraltı akıntısını izlemeye başlar. 1930 tarihine dayanan *Quenta* metninde ise esasen bu konu akışına sadık kalınmakla beraber her iki taslakta da en belirgin vurgunun Tuor’un kaçışının Morgoth’un hizmetindeki hiçbir casusun durumdan haberdar olmamasına yol açan bir gizlilik içinde gelişmesi detayına yapıldığı dikkat çeker. Kaldı ki söz konusu metinlerin her ikisi de özet anlatımlardır.

Öykü’ye dönecek olursak, Tuor’un ortasından nehir akıp giden kanyon boyunca yaptığı yolculuğa geniş yer ayrıldığını görürüz, ta ki Mithrim Gölü’nden aşağı hızla akan ırmağın karşı yönden gelen dalgalar ile o güzergâh üzerinde yakalanma gafletine düşecek her yolcuyu dehşete sürükler boyutta bir hengâme meydana getirerek çarpıştığı sahneye dek: “...fakat Ainur [Valar] ruhuna tesir edip onu yüreklendirerek vadinin yamaçlarını tırmanmaya teşvik etti, aksi halde batıdan esen

sert rüzgârın ivme kazandırdığı gelgite kapılması işten değildi.” Öyle anlaşıyor ki o safhaya dek kendisine rehberlik etmiş bulunan Noldoli, karanlık mağaradan çıktığı an Tuor’un yanından ayrılmış: “[Noldoli] tekrar dışarıya, gün yüzüne çıkıncaya dek dağların bağrını kat eden bu karanlık tünellerde ona rehberlik etti.”

Nehri geride bırakan ve yarıların zirvesinde dikilip manzaraya göz gezdiren Tuor deniz denen şeyi hayatında ilk kez görmektedir. Sahilde korunaklı bir koy (burası sonradan *Falasquil* adıyla anılmaya başlayacak) keşfeder ve Noldoli tarafından ona yardımcı olma gayesiyle bilhassa nehre bırakıldıktan sonra akıntının oralara değin sürüklediği tomrukları ve odun parçalarını kullanıp kendisi için bir tür baraka inşa eder (bu ahşap yapının çeşitli yerlerini oymak suretiyle meydana getirdiği figürler arasında dikkat çeken Kuğu sembolünün taşıdığı anlamı yukarıdaki paragraflarda irdlemiştik). *Falasquil*’de “açık denizin verdiği yalnızlık hissi yüreğine yerleşinceye dek uzun süre ikamet eder,” ancak ondan sonra bezginliğe kapılacak ve yeniden harekete geçecektir ki ondaki bu niyet değişikliğinde de Ainur’un parmağı olduğu ima ediliyor (“Ne de olsa Ulmo nezdinde Tuor’un ayrı bir yeri vardı”); sonrasında *Falasquil*’den ayrılır ve besbelli ona yol gösterme emeliyle tam da başının tepesinden geçip sahil şeridi boyunca güneye doğru kanat çırpmakta olan üç kuğuyu takibe koyulur. Tuor’un bu noktada başlayan ve kıştan ilkbahara değin sürüp Sirion kıyılarına varmasıyla son bulan destansı yolculuğunun gayet kapsamlı bir anlatımı vardır sırada. Ardından bir sonraki aşamaya geçilir ve hiç durmadan uçuşan kelebekler ile arıların, dört bir yanı saran çiçeklerin ve kuş cıvıltılarının onu mest ettiği, karşılaştığı bu yeni varlıklara kendince isimler yakıştırarak geçmek nedir bilmeyen bir ilkbahar-yaz sezonunu nihayet geride bırakacağı Söğütler Diyarı’na (namıdiğer *Nan-tathrin*, *Tasarinan*) ulaşır Tuor.

Hem *Taslak* hem de *Quenta* metinlerindeki anlatılar, beklenildiği üzere, son derece kısa. *Taslak*'ta Tuor hakkında yalnızca "Kıtanın bu batı sahillerinde uzunca bir vakit amaçsızca dolaandıktan sonra Sirion nehrinin ağzına vardı ve orada, geçmişte bir dönem Gondolin'de bulunmuş olan, Gnom kavminden Bronweg [Voronwë] ile karşılaştı. Sirion nehir yatağını kuzeye doğru izleyerek ve olabildiğince gizli hareket ederek, bu defa beraberce yol aldılar. Güzergâhları üzerinde rastlayacakları güzelim 'Söğütler Vadisi' namıdiğer Nan-tathrin'de ruhunu doğanın harikulade unsurlarının büyüüne kaptırarak bir müddet vakit geçirecekti Tuor" denir. *Quenta*'daki benzer pasaj da içeriği bakımından bununla büyük ölçüde aynıdır. İsmi bu metinde Bronwë diye geçen Gnom bu kez Angband'dan kaçmış biri olarak yansıtılırken "bir dönem kendisi de tebaasına dahil olduğu efendisi Turgon'un saklı yerleşkesinin yerini bulma gayesiyle" bıkip usanmadan civar toprakları araştırdığı vurgulanır ve Tuor ile birlikte Sirion boyunca ilerleyip Söğütler Diyarı'na gelirler.

Tüm bu metinlerde Voronwë'nin senaryoya dahil olmasının Tuor'un Söğütler Diyarı'na gelişi öncesi vuku buluşu dikkate değer bir ayrıntı: Çünkü birincil kaynağımızı teşkil eden Öykü'de Voronwë çok daha sonraki bir aşamada ve tamamen farklı koşullar altında, Ulmo'nun Tuor'a görünüşünün de *sonrasında* çıkar ortaya. Öykü'de Tuor'un Nan-tathrin'de büyülenmişçesine takılıp kalışının Ulmo'yu onun o yöreden bir daha hiç ayrılmayacağı endişesine sürüklediğini görürüz; Tuor'a verdiği talimatta da Noldoli'den bazılarının kendisine *Gondothlim* veya "taşların arasında yaşayanlar" şeklinde tabir edilen halkın gizli şehrine dek refakat edeceğini belirtir (Bu ifade, Öykü'de Gondolin kentine yapılan ilk atıf olma özelliği taşıyor: Oysaki saklı kente dair bir anlatı hem *Taslak*'ta hem *Quenta*'da Tuor'un bahsi henüz hiç geçmemişken aktarılıyordu bile). Hal böyleyken, Öykü'de anlatıldığına göre, doğuya doğru yaptığı yolcu-

lukta Tuor'a rehberlik eden Noldoli, Melko'nun korkusundan belli bir yerden sonra onu terk edip gider ve böylelikle Tuor kaybolur. Ama Elflerden biri geri döner ve Gondolin'in yerini bulma yolunda –ki bu Noldo saklı kentin yerine dair müphem birtakım söylentilerden öte hiçbir bilgiye sahip değildir– kendisine eşlik etmeyi önerir. Voronwë'den başkası değildir bu kişi.

Şimdi zamanda uzunca bir yolculuk yapıp Son Versiyon'a (SV) gelelim ve orada Tuor'un gençlik dönemine dair neler yazılı olduğuna bakalım. Tuor'un Hithlum yöresindeki Boz-Elfler tarafından evlat edinilip yetiştirilişine ne *Taslak*'ta ne de *Quenta*'da değinilirken, tam tersine bu nihai versiyonda söz konusu süreç kapsamlı şekilde ele alınıyor. Onun Annael liderliğindeki Elfler arasında nasıl büyütüldüğü, zorlu şartlar altında sürdürdükleri mazlum yaşantı, Annon-in-Gelydh ismini taşımakla birlikte “çok önceleri Turgon'un talimatı üzerine yine o halkın hüneriyle inşa edildiğinden Noldor'un Kapısı namıyla anılan” gizli yolu kullanarak güneye nasıl kaçtıkları bu metinde uzun uzadıya anlatılır. Tuor'un esaret altında geçen günleri ve firar edişinin ardından hasımlarının yüreğine korku salan bir kanun kaçağı olarak geçirdiği dönem de yine bu kapsamda okura sunuluyor.

Tüm bu süreç içinde meydana gelen en önemli ve de belirleyici gelişme, Tuor'un o diyardan uzaklaşma konusundaki kararlılığında kendini gösteriyor. Annael'den edinebilmiş olduğu bilgiler ışığında, Noldor'un Kapısı'nın yerini bulmak ve Turgon'un o geçidin ardında yatan esrarengiz krallığına ulaşmak üzere, geniş bir alana yayılan uzun bir arayışa girişiyor. Tuor'un ilk anda benimsediği hedef budur; fakat bahsi geçen “Kapı”nın nasıl bir şey olduğu hakkında en ufak fikri yoktur. Kaynağını Mithrim tepelerinden alan bir derenin pınarına ulaşır ve Noldor'un Kapısı'nı bulmaya yönelik çabaları o âna dek sonuçsuz kalmış olsa da “çoktan yitip gitmiş olan halkı-

nın ıssız toprakları" şeklinde nitelediği Hithlum'u terk etme yönündeki nihai kararını bu aşamada verir. Akabinde dereyi "kemer andıran büyükçe bir kaya kütesinin altındaki bir gedikten" içeri dolarak gözden kaybolduğu noktaya dek takibe koyulur. Çaresizlik içinde o kayadan duvarın dibine oturup kalır ve geceyi orada geçirir, tan ağarırken ise kemerin derinliklerinden dışarı çıkan iki Elf'i ansızın karşısında bulunca hayrete kapılır.

Ayrıntısını vermedikleri acil bir görevi yerine getirmek üzere yollara düşmüş Gelmir ve Arminas isimli Noldorin Elfleri'dir bunlar. Kayalığın yüzeyine oyulmuş olan bu büyük kemerin gerçekte Noldor'un Kapısı olduğunu öğrenince, aradığı şeyi farkına varmaksızın bulmuş olduğu gerçeği karşısında büyük şaşkınlık geçirir Tuor. Önceki Öykü'de ona rehberlik eden Noldoli'nin yerini bu metinde Gelmir ve Arminas alır ve belli bir noktaya gelip de durana dek tünel boyunca Tuor'a yol gösterirler, bu noktada Tuor onları Turgon hakkında sorulara boğar ve bu ismi her duyuşunda yüreğinde tuhaf bir heyecan uyandığına dikkat çeker. Bu duruma ilişkin herhangi bir yorumda bulunmaktan kaçınan ikili kendisine veda ederek onun yanından ayrılacak ve uzun basamakları gerisingeri tırmanmaya girişerek karanlığın içinde gözden kaybolacaktır.

Son Versiyon adını verdiğimiz metin, Öykü'nün içeriğinin Tuor'un yolculuğunun tünelden çıkışını ve kanyonun o dimdik yamaçlarını inmeye başlayışını izleyen safhası üzerine çok az bir değişiklik yansıtmakta. Gelgelelim Öykü'de "Ainur ruhuna tesir edip onu yüreklendirerek vadinin yamaçlarını tırmanmaya teşvik etti, aksi halde batıdan esen sert rüzgârın ivme kazandırdığı gelgite kapılması işten değildi" betimlemesi kullanılırken, SV'de üç büyük martının ne yöne gittiğini gözlemleme arzusuyla yamacı tırmanmaya giriştiğinin vurgulanması ve "Tuor'u bu ölümcül gelgit ortamının orta yerinde gafil

avlanıp korkunç bir akıbeta uğramaktan alıkoyan yegâne şey, deniz kuşlarının yırtınırcasına ötüşüp dikkatini çekerek onu nehir yatağından uzaklaştırışı olmuştu” ifadesine başvurulması dikkatlerden kaçmıyor. Tuor’un kendisine bir barınak inşa edişinin ve bir yandan “sabır isteyen uzun uğraşlar sonucu” ortaya koyduğu oyma figürler ile onu donatarak “açık denizin verdiği yalnızlık hissi yüreğine yerleşinceye dek” orada uzun süre ikamet edişinin anlatıldığı, deniz kıyısındaki Falasquil adı verilen kuytu koyun (Öykü’de değinilmektedir) izine ise Son Versiyon’da hiç rastlanmaz.

Söz konusu metinde (SV) akıntının şiddetinden ürken Tuor nehrin yamacını tırmanıp güney yönünde ilerler ve “geçmişte bir dönem Turgon’un kavmince de yerleşim yeri olarak benimsenmiş bulunan,” kıtanın en batı ucundaki Nevrast bölgesinin sınırlarından içeri giriş yapar; nihayet bir akşam, güneşin batışıyla eşzamanlı olarak Orta Dünya’nın batı sahillerine ulaşır ve ilk kez karşılaştığı Büyük Deniz’in ufka değin uzanan o engin manzarasını seyre dalar. İşte tam da bu noktada, Son Versiyon, Tuor’un o güne kadarki metinlerde aktarılmış olan hikâyesinin bilindik akışından radikal şekilde sapmaktadır.

Bir kez daha Öykü’ye dönüş yapacak ve Ulmo’nun Söğütler Diyarı’nda Tuor’un yanına geldiği kısmı mercek altına alacak olursak, babamın bu kudretli Vala’nın sahneye bu ilk çıkışına dair kaleme aldığı özgün anlatımı inceleme şansı yakalamış oluruz. Yeryüzündeki tüm denizlerin ve ırmakların efendisi olan bu yüce varlık Tuor’a o yörede oyalanmayı bırakıp bir an önce yola koyulması telkininde bulunacaktır. Bahsi geçen pasajlardaki tarif, sırf Tuor’a görünmek için okyanusun en uzak kesimlerinden çıkıp gelen bu tanrının ayrıntılı ve çarpıcı bir betimlemesini okura sunmaktadır. Dış Denizler’in suları altındaki bir “sarayda” ikamet eden bu Vala balina görünümündeki bir “savaş arabası” vasıtasıyla akla zarar bir hızla seyahat etmektedir.

Saçı ve görkemli sakalı detaylı şekilde tarif edilir, üzerindeki zırhın “mavi ve gümüşü renkte balıkların pullarını andırdığı” belirtilir, içine giymiş olduğu entarinin (tuniğin) etekleri “yeşil pırıltılar saçarak” zırhının altından sarkmaktadır, bedenini sarıp sarmalayan kaftanı kocaman incilerle süslü olup ayağında heybetli taşlardan yapılma çizmeler vardır. Sirion’un ağzında “arabasından” indikten sonra ulu nehrin kıyısında geniş adımlarla yürür ve “çimlere dizine dek gömülü vaziyette dikilmekte olan” Tuor’un yanına varıp “alacakaranlıkta sazlıkların arasına oturur”; sonrasında yanında taşıdığı, “üzerine çeşitli delikler açılmış uzun ve kıvrımlı birçok deniz kabuğunun birbirine ke-netlenmesi sonucu şekil alan garip görünümlü çalgı aletini” çıkararak sakince müzik icra etmeye başlar.

Ulmo’nun karakteristik özellikleri arasında belki en dikkat çekici olanı, gözlerinin okyanusun dipsiz derinliklerini çağrıştıran ifadesi ve ona ilk seslenişinde Tuor’u dehşet içinde bırakan, sesindeki benzersiz tınıdır. Söğütler Diyarı’nı geride bırakan Tuor, kendisine gözden ırak güzergâhlar üzerinde rehberlik etmekte olan bir grup Noldoli’nin refakatinde, Gondothlim halkının kentinin yerini keşfetme amacıyla harekete geçer. Öykü’nün akışı içinde Ulmo’nun ona “Dudaklarının arasından benim sözlerim dökülecek ve orada bir süre kalacaksın,” dediğine şahit oluruz. Turgon’a iletmek üzere tasarladığı sözlerin ne olduğuna bu metinde değinilmez – ama karşısındaki her ne kadar bunları tam olarak idrak edemese de Ulmo, Tuor’a “tasarı ve niyetlerinden” bir nebze bahsetmiyor değil. Bunun yanı sıra, Tuor’un doğacak çocuğuna ilişkin “ister denizin dibinde olsun ister gök kubbenin semalarında, en erişilmez derinlikler hakkında başka hiç kimsenin onun kadar irfan sahibi olmayacağı” gibisinden alışılmadık bir kehanette bulunmaktan da geri kalmıyor Ulmo. Burada bahsi geçen çocuk, Eärendel’in ta kendisidir.

Diğer yandan, Ulmo'nun Tuor'u Gondolin'e varınca şehir sakinlerine kendisi adına dayatmakla yükümlü kıldığı planın ne olduğu, 1926 tarihli *Taslak*'ta gayet açık belirtiliyor: Özetle, Turgon, Morgoth'a karşı verilecek ve "Ork ırkının telef olması" ile sonuçlanacak muazzam bir savaş için hazırlıklara girişmelidir; fakat Turgon bu çağrıyı dikkate almayacak olursa, Gondolin halkı kenti acilen terk etmeli ve Sirion deltasına inip Ulmo'nun yardımıyla "inşa edecekleri gemilere doluşarak, yine onun yönlendirmesi altında vakit geçirmeksizin Valinor'un yolunu tutmalıydı." 1930 tarihini taşıyan *Quenta Noldorinwa* metninde ise Ulmo'nun izlenmesini buyurduğu seçenekler esasen aynı olmakla birlikte, yukarıda bahsedilen türden "ölüm-cül sonuçlara gebe müthiş bir çatışmanın" Morgoth'un belinin kırılmasına ek olarak daha nice olumlu sonuç doğuracağı ve "Morgoth'un hizmetkârlarının zedelemeye güç yetiremeyeceği" bir barış ortamının tesis edileceği vurgulanır.

Bu noktada dikkatimizi, 1930'lu yılların sonunda yazılmış *Quenta Silmarillion* başlıklı çok daha önemli bir metne odaklamamızın elimizin altındaki konuları daha iyi irdelememiz açısından faydalı olacağı fikrindeyim. Kadim Zamanlar'ın tarihçesinin 1930 tarihli *Quenta Noldorinwa*'da anlatılan olayların ertesine denk düşen kısmının kaleme alınmasını hedefleyen yeni bir çalışmaydı bu; ne var ki 1937'de "hobbitlere ilişkin yeni bir öykünün" gündeme gelmesi ile (beklenmedik şartlar altında cereyan eden bu garip süreci *Beren ile Lúthien* isimli kitabımda etraflıca masaya yatırmıştım) aniden kesilmişti.

Quenta Silmarillion'ın Turgon'un geçmişine, onun sonradan Tumladen ismini alacak vadiyi nasıl keşfettiğine ve Gondolin kentinin inşa edilmesine dair bilgiler içeren ve fakat *Gondolin*'in *Düşüşü* üzerine baştan beri yazılmış diğer metinlerin hiçbirine dahil edilmemiş olan bazı pasajlarına burada yer vereceğim.

Quenta Silmarillion'da, Turgon'un Orta Dünya'ya geçmek

üzere *Helkaraksë* (Gıcırdayan Buzullar) adı verilen buzul arazinin ortaya koyduğu dehşetengiz tehlikelere göğüs germe cüreti gösteren Noldor kavminin liderlerinden biri olduğu ve sonrasında Nevrast'a yerleştiği anlatılır. Okuyacağınız paragraflar, söz konusu metinden yapılmış doğrudan alıntılardır:

Gün geldi Turgon uzun zamandır ikamet etmekte olduğu Nevrast'tan ayrılarak arkadaşı Inglor'u ziyarete gitti ve kuzeyin dağlık bölgelerindeki yaşantının getirdiği bezginliği bir süreliğine de olsa üzerlerinden atmak için beraberce Sirion ırmağı boyunca güneye yol alarak Alacakaranlık Göletleri'ni geride bırakıp Sirion kıyılarına varmışlardı ki gecenin bastırmasıyla ırmağın kıyısında mola verip bulutsuz yaz gecesinin fonuna yayılmış yıldızların ışığı altında biraz kestirmek üzere uzandılar. Fakat aynı esnada nehir boyunca ilerleyip onların bulunduğu yere gelen Ulmo, sayısız rüya ile renklenecek derin bir uykuya dalmalarına yol açacaktı; söz konusu rüyaların bıraktığı ürkütücü etkiyi uyandıktan sonra da üzerlerinden atamayacaklardı, yine de bu konuyu birbirlerine açınamayı tercih ettiler çünkü hafızaları çok da berrak değildi ve her ikisi de Ulmo'nun bu mesajı yalnızca kendisine ilettiğini zannediyordu. Gelgelelim huzursuzluk bir kez yerleşmişti ruhlarına ve izleyen dönemde meydana gelebilecek olayların gölgesi onlarda daimî bir kaygı uyandırdığından, doğal yapısı itibarıyla sığınmacılar açısından korunaklı bir kale işlevi görebilecek yerler arayıp bulma gayesiyle daha önce kimsenin ayak basmadığı yabanıl bölgelerde sık sık bir başlarına geniş çaplı keşif gezilerine çıkar olmuşlardı; çünkü her ikisi de kötülüğün halklarının tepesine çökeceği o kaçınılmaz gün için hazırlık yapma ve Morgoth'un emrindeki tüm kuvveti Angband'dan dışarı salıp Kuzey'in ordularını mağlup etmesi ihtimaline karşı sığınılacak gizli bir yerleşkeyi şimdiden kurma sorumluluğunun kendi omuzlarına yüklendiğine inanıyordu.

Böylelikle bir gün Inglor, tabanında Narog nehrinin aktığı derin bir kanyonun ve o kanyonun batı yamacı üzerine serpil-

miş birtakım mağaraların varlığını keşfetti; kendisi ve takipçileri için orada Menegroth'un toprağın derinliklerine uzanan konakları esas alınarak inşa edilmiş müstahkem bir yerleşke ve de cephanelik kurması için çok zaman geçmesi gerekmeyecekti. Bir sonraki adımda, Nargothrond ismini verdiği bu yeri hayli kabarık sayıdaki halkıyla beraber mesken edindi; Kuzeyli Gnom topluluklarının başlangıçta bu girişiminden dolayı kapıldıkları coşku ve sevinçten hareketle kendisine yakıştırdığı Felagund, yani Mağaraların Efendisi lakabını zamanla benimseyecek ve ömrünün sonuna değin o isimle anılacaktı. Turgon ise saklanmaya elverişli gizli mekânlar aramayı sürdürüyordu ve yine bu niyetle tek başına çıktığı gezilerin birinde Ulmo'nun yönlendirmesiyle Gondolin adlı gözden uzak vadiyi buldu; peşi sıra Nevrast'a, halkının arasına döndüyse de bu keşfinden şimdilik kimseye bahsetmeme kararındaydı.

Quenta Silmarillion'ın ileriki pasajlarından birinde, Fingolfin'in kalabalık bir kitleye hükmeden ikinci oğlu Turgon'un ruhunun "Ulmo'dan kaynaklı, gitgide yoğunlaşan bir huzursuzluğun tesiri altında kaldığı" vurgulanır:

Böylelikle harekete geçti ve Fingolfin'in tebaasının neredeyse üçte biri sayıya erişen bir Gnom topluluğunu da eşleri, çocukları ve tüm malvarlıkları da beraberlerinde olacak şekilde yanına katarak, doğuya doğru yola çıktı. Geceleri, olabildiğince hızlı ve sessizlik içinde yol alan bu kfile çok geçmeden ırkdaşlarınca unutulacak, silik bir hatıradan ibaret hale gelecekti. Oysa onlar biricik hedeflerini teşkil eden Gondolin'e ulaşacaklar ve orada, Valinor'daki Tûn Tepesi üzerine kurulu olana benzer bir kent inşa ederek civar tepeleri de müstahkemlerle donatacaklardı; bu sayede Gondolin uzun yıllar yeryüzünün geri kalanından saklı kalmayı başardı.

Aynı ölçüde kayda değer üçüncü bir alıntı ise çok farklı bir kaynaktan çıkıyor karşımıza. Bahsini ettiğimiz kaynak, *Beleri-*

and Yıllıkları ve Valinor Yıllıkları başlıklarını taşıyan iki ayrı metinden oluşmakta. Her ikisinin de yazımı 1930 senesinde başlatılan bu metinler müteakiben çeşitli düzeltmelerden geçerek varlığını korumayı başarmıştır. Geçmişte onlarla ilgili şu yorumu yapmıştım: “Yıllıkların gitgide daha karmaşık hale gelen bu edebi örümcek ağındaki farklı unsurları *Quenta* ile paralellik kuran elverişli bir yöntem teşkil etmek suretiyle az çok hizaya sokmak ve böylelikle onların takibini sağlamak amacıyla tasarlanmış olması kuvvetle muhtemel.” *Beleriand Yıllıkları*’nın *Boz Yıllıklar* ismiyle de anılan son kısmı, babamın *Yüzüklerin Efendisi*’nin tamamlanması sonrası yeniden Kadim Zamanlar kurgusu üzerine eğildiği 1950’li yılların başlarına dayanmaktadır. *Silmarillion*’ın kitabevlerinin raflarında yerini alan nihai versiyonunun şekillenmesinde başlıca kaynaklardan birini teşkil etmiştir bu çalışma.

Incelememizin bu aşamasında, *Boz Yıllıklar*’dan olduğu gibi alınma bir pasaja yer vereceğiz; “elli iki yıl süreyle gizlice yürütülen zahmetler sonucu Gondolin’in inşasının tam anlamıyla bitirildiği” seneyi konu aldığını da not edelim.

Turgon en sonunda Nevrast’tan ayrılma ve Taras Dağı’nın altına kurulu ikametgâhı Vinyamar’ın muhteşem salonlarını terk etme hazırlıklarına girişmişti; işte o zaman, ikinci kez yanına gelen Ulmo şöyle seslendi ona: “Gondolin’e doğru yola çıkma vaktin nihayet geldi, Turgon; gidişinizi kimse fark edemesin diye kudretime dayanarak Sirion Vadisi’ne bir tılsım yerleştireceğim, sizin rızanız olmadan gizli yerleşkenizin girişini de kimse bulamayacak böylece. Eldalië halkının kurduğu krallıklar arasında Melkor’un tehdidine karşı en uzun süre dayananı olacak Gondolin. Yine de ona gereğinden fazla bağlanmamaya bak çünkü unutma ki Noldor kavminin ümitlerinin asıl kaynağı Batı’da, Deniz’in ötesinde yatar.”*

* Bu sözlerin hafifçe değiştirilmiş bir versiyonuna, Tuor’un Vinyamar’da bulundukları sırada Voronwë’ye yapmış olduğu konuşmada da rastlarız;

Turgon'a Mandos'un Hükümü'nün gölgesinin onun üzerine de vurduğu ve bunu kaldırmaya kendisinin dahi gücünün yetmeyeceği uyarısında bulunmayı da es geçmez Ulmo. "Öyle bir gün gelecek ki," diye sürdürür konuşmasını, "Noldor kavminin üzerine yerleşmiş olan lanet seni ve takipçilerini de bulacak ve kentinin duvarları içinde ihanet tohumları filizlenecek. İşte o zaman hepiniz alevlerin pençesine düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaksınız. Gelgelelim bu tehdit kapınızı çalmaya yakın sizi uyarmak üzere Nevrast'tan bir haberci çıkagelecek ve onun şahsında Elfler ve İnsanlar için her türlü yıkımı ve ateşi alt etme ümidi belirecek. Bu yüzden, haneni terk ederken ardında bir zırh takımı ve bir de kılıç bırakmayı ihmal etme ki bahsini ettiğim haberci gün gelip de yazgısı onu buraya sürüklediğinde onları bıraktığın yerde bulabilsin ve bu sayede, huzuruna çıktığı vakit sen de onu tanıyabilesin ve yanılığa düşmeyesin." Turgon'a ardında bırakması gereken zırhın, miğferin ve kılıcın yapısına ve görünümüne ilişkin talimatlar da verdi ayrıca Ulmo.

Ardından Ulmo açık denizlere geri dönerken Turgon da halkını harekete geçirdi – Eryd Wethion'un gölgelerine sığınmanın sağladığı gizliliğe bel bağlayarak gruplar halinde yol aldılar ve eşleri ve tüm eşyaları da yanlarında olduğu halde, hiç kimse tarafından fark edilmeksizin Gondolin'e ulaşmayı başardılar, nereye gittiklerinden bir başkasının bilgisi de olmamıştı üstelik. Son kafilenin de geçişi sağ salım tamamlanınca bu defa Turgon, beraberinde ailesi ve yakın kurmayları ile hareketlenecek ve tepe silsilesini sessizce aşarak dağların bağrındaki geçitleri birer birer geride bırakıp kendisini bu yeni diyarın erişilmez kapıları ardına kapayacaktı. Bütünüyle terk edilmiş olan Nevrast ise Beleriand'ın mahvına değin öyle kalacaktı.

Tuor'un Vinyamar'daki büyük salona girdiğinde bulduğu kalkanın ve kılıcın, zırhlı yeğin ve miğferin (Son Versiyon'un

lütfen Son Versiyon'un ilgili bölümüne bakınız.

ilgili kısımlarına bakınız) izahatı bu son pasajda okura sunuluyor.

Önceki metinlerin tümü (Öykü, *Taslak*, *Quenta Noldorinwa*) Ulmo ile Tuor arasında Söğütler Diyarı'nda gerçekleşen görüşmenin sona erişini takiben Tuor'un Voronwë'nin de katılımıyla Gondolin'i bulmak üzere yaptığı yolculuğun tasviri ile devam eder akışına. Doğuya doğru gerçekleşen bu seyahatin ayrıntısına pek girilmez gerçi, saklı kenti çevreleyen sır perdesinin Tumladen isimli vadiye giriş sağlayan gizli geçidin keşfine (kaldı ki gerek *Taslak* gerekse *Quenta Noldorinwa*'da bu işi ancak Ulmo'nun katkısıyla başarabildiklerinin altı çiziliyor) indirgendiğini görürüz.

Bu noktaya varmışken, incelememizin önceki safhalarında Tuor'un Nevrast sahillerine varıp Büyük Deniz'i ilk kez gördüğü an yarıda bırakmış olduğumuz Son Versiyon'a dönüş yapalım derseniz. Taras Dağı'nın eteklerine kurulu, çoktandır kaderine terk edilmiş durumdaki, ("Noldor kavminin sürgünlük dönemine sahne olan bu diyarlarda inşa ettiği taş yapılar arasında geçmişi en eskiye dayananı") bir zamanlar Turgon tarafından mesken tutulmuş, şimdi ise Tuor'un eşiginden içeri adımını attığı haşmetli Vinyamar konağı ile karşı karşıya buluruz kendimizi. Metnin izleyen kısmında ("Tuor Vinyamar'da", SV) önceki versiyonlarda senaryonun bundan sonraki kısmına dair anlatılmış olaylardan dem vuran en ufak bir ize ya da ipucuna rastlanmaz...Ulmo'nun sahneye çıkışının otuz beş senelik bir aranın ardından kaleme alınmış olan tasviri haricinde tabii.

Şimdi incelememizin akışına biraz ara verip, Ulmo'nun tasarılarını hayata geçirmek üzere Tuor'a bahsettiği rehberliğe veya daha gerçekçi ifade etmek gerekirse, Tuor'u içine düşürdüğü telaşeye ilişkin diğer metinlerde sunulmuş açıklamaları mercek altına almak istiyorum.

Bu ulu varlığın Tuor'u odağına aldığı zamanla kesinlik kaza-

nan “tasarıları,” *Valinor’un Gizlenişi* adı verilen ve etkileri çok geniş bir alana ve de zamana yayılan muazzam boyuta sahip olaya dayanır. *Kayıp Öyküler* arasında, Kadim Zamanlar’da yer yüzünün coğrafi yapısını kökünden değiştiren bahse konu etkileşimlerin kökenini ve kapsamını konu alır nitelikte çok eski bir hikâye bulunmaktadır. Noldoli (Noldor) halkının Valar’a karşı galeyana gelip Silmaril mücevherlerinin mucidi Fëanor liderliğinde başkaldırışını ve Valinor’dan ayrılma niyetiyle harekete geçişini anlatmak üzere yazıya dökülmüştür bu metin. Verdikleri bu kararın ne menem sonuçlar doğurduğuna *Beren ile Lúthien* adlı kitabımda kısaca değinmiştim, keza aynı konuyu burada da ele alacağım.

Adı geçen grubun Valinor’dan ayrılışı öncesi, Noldor kavminin Orta Dünya üzerindeki tarihçesini sonsuza dek lekeleyen elim bir hadise vuku bulacaktı. Eldar ırkının [Uyanış’a sahne olan diyardan başlayarak düzenlenen] Büyük Yolculuk’a iştirak etmiş boylarından üçüncüsü Teleri’den, bu halkın biricik övünç kaynağını ve de servetini teşkil eden, göç sonrası kendisine yurt edindiği Aman kıyılarında demirli gemi filosunu Noldor’un hizmetine vermeleri talebinde bulunmuştu Fëanor zira gemiler olmaksızın bu denli kalabalık bir topluluğun okyanusu aşip Orta Dünya sahillerine varmasına imkânsız gözüyle bakıyordu. Teleri bu teklifi kesinkes reddetti. Bunun üzerine Fëanor ile takipçileri Teleri’ye saldırıp Kuğuların Sığınağı veya Kuğulimanı isimleriyle de anılan başkentleri Alqualondë’yi tarumar edecek ve bahsi geçen donanımaya zorla el koyacaktı. Hafızalara Kardeşkatli tabiriyle kazanacak olan bu çatışma sırasında Teleri’den birçoğu katledilecekti.

Valinor’un Gizlenişi’nde, yukarıda aktarılan hadise üzerine Valar arasında gerçekleşen son derece ateşli ve kelimenin tam anlamıyla sıradışı toplantıya ayrılmış çarpıcı bir bölüm vardır. Alqualondë kentinden gelme, yakınları Kuğulimanı’nda ger-

çekleşen çatışmada öldürülmüş Ainairos isminde bir Elf öne çıkar bu defa “ve art arda sıraladığı sözlerle diğerlerinin [toplantıda hazır bulunan Teleri’nin] yüreğindeki acıyı depreştirir.” Ainairos’un söz konusu müzakerede yapmış olduğu konuşmanın tabiatı *Valinor’un Gizlenişi*’nde kayıt altına alınmıştır.

Elflerin [Teleri kavmi kastediliyor] Noldoli hakkındaki görüşlerini ve Valinor adı verilen diyarın yeryüzünün geri kalanına kapalı tutulmasına olan bakış açısını Tanrıların huzurunda ortaya koymaktan çekinmedi. Bunun üzerine büyük bir hengâme koptu ve Valar’ın pek çoğu kendilerine bağlı olan Elfler ile birlikte ona yüksek sesle destek çıkarken, Eldar topluluğu içinde bazı diğerleri ise seslerini yükselterek Manwë ile Varda’nın orada sonu gelmez bir huzur ve neşe bulacakları vaadiyle halklarını Valinor’a yerleşmeye zorladığından yakındı – madem öyle, Melko’nun dünya üzerinde mutlak hâkimiyet kurduğu ve bu bağlamda onları ilk ortaya çıkışlarına sahne olan topraklara dönmekten men ettiği şu ortamda, memnuniyeti ufacık unsurlarda aramaya muhtaç kalmamalarını sağlamak da yine Valar’a düşerdi.

Valar’ın büyük çoğunluğu öteden beri süregelen tepkisizliğine sıkı sıkıya tutunma niyetindeydi ve ne Melko’nun gaddarca girişimlerine dair söylentilere ne de huzursuz Gnomlar arasında birtakım kıpırtılar baş gösterdiğine ilişkin haberlere bir daha kulak verip de huzurunu yeniden bozmak istiyordu; yine aynı sebeplerden hareketle, ikamet ettikleri diyarın dünyanın geri kalanından soyutlanması ve erişilmezlik özelliğinin devamı konusunda yaygara koparmaya hazırdılar. Vána ile Nessa şöyle dursun, Tanrılar arasında en kıdemli olanların tamamen yakını bu konuda hemfikir di. Öngörülerine dayanarak aksi yönde hareket edilmesi gerektiğine inanan Ulmo, merhamete gelmeleri ve Noldoli halkını mazur görmeleri için onlara boş yere yalvardığı gibi, Ainur’un Müziği’nin taşıdığı sırları ifşa etme ve böylelikle dünyanın yaratılışı ile güdülen asıl emeli ortaya koyma konusunda Manwë’yi ikna etmeyi

de başaramadı; tartışmaların şiddeti gitgide artarken konseye katılanlar karşılıklı gücenmeye yol açacak sözler sarf etmekten geri durmuyordu; nitekim onların bu halini gören Manwë Súlmo artık hiçbir duvarın veya engelin Melko'nun fesadını onlardan uzak tutamayacağını zira aralarının çoktan bozulup zihinlerinin kararmış olduğunu söyleyerek toplantıyı terk etti.

Böylece Tanrılar arasındaki bu konseyden Gnomlar ile ters düşen taraf galip ayrılırken kan da dökülmeye [Kuğulımanı'nda cereyan eden vahim hadise kastediliyor] başlamıştı bir kez; Valinor'un Gizlenişi adı verilen süreç hayata geçiriliyordu artık ve ne Valar ne de Elfler içinde bir başkası bu sürecin dışında kalmaya gönüllü olurken yalnızca Manwë, Varda ve Denizlerin Efendisi Ulmo olan bitene iştirak etmekten bilhassa kaçındı.

Lórien ile Vána tarafından yönlendirilen Tanrılar Aulë'nin hünerleri, Tulkas'ın da kol kuvveti ile katkıda bulunmasıyla bu kabuğuna çekiliş sürecini nihayete erdirirken, Valar'ın o dönemde ellerinde imkân varken Melko'nun üzerine yürümektense her şeyden elini eteğini çekip kendi içine kapanışı, onları çok uzun süre silkinip kurtulamayacakları acınası bir vaziyete düşürmüştü; sırf hatalı verilmiş bu karar yüzünden, Valar'ın kendilerine yakışan şana erişmesi ancak Yeryüzü'nde daha nice çağ gelip geçtikten sonra mümkün olacaktı ki o dönemde bunun halen çok uzağındaydılar.

Tanrıları gayet açık biçimde sırf kendi güvenliğini ve de rahatını düşünen üşengeç varlıklar olarak yansıtmaları ve Melko'ya karşı durmaktan kaçınmakla Orta Dünya'yı yıkıcı ihtiraslar ve ezeli düşmanlarının nefreti karşısında savunmasız bırakmak gibi muazzam boyutta bir "hata" işledikleri görüşüne vurguda bulunması bakımından bu son pasaj son derece çarpıcıdır. Valar'ın tavrını kınar nitelikteki bu türden bir yaklaşıma sonraki metinlerde rastlanmıyor oysaki. Bu bağlamda, Valinor'un Gizlenişi hayal ile gerçek arası efsanelere sıkışıp kalmış kadim bir olgudan öteye geçememekte.

Valinor'un Gizlenişi'nin bundan sonraki kısmında, diyarı sarımalayan dev ölçekli türlü türlü savunma unsurunun tarifi sunulur okura – anakaranın doğu sahillerini bir uçtan diğerine kat ederek bütünüyle aşılmaz kılan sıradağların konuşlandırılması başta olmak üzere, “Valinor'un varlığa büründüğü o ilk zamanlardan bu yana bir benzeri daha görülmemiş çapta yepyeni bir çalışmadır ortaya konan.”

Tanrılarca yerleştirilmiş tılsımlar ve büyü yoluyla var edilen aşılması imkânsız engeller kıtanın sınırları boyunca Kuzey'den Güney'e uzanıyordu ama bu bile tatmin etmemiştii onları; şöyle seslendiler birbirlerine: “İster bilindik olsun ister gizli, Valinor'a çıkan tüm yolları yeryüzünden silelim veya buraya ulaşmaya yeltenecekleri içinden çıkılmaz bir kafa karışıklığına sürükleyecek dolambaçlı bir ağ haline getirelim.”

Aynen öyle de yaptılar ve sonuç olarak, tehlikeli girdaplarla ya da her türden gemiyi alt edip geri püskürtecek güce sahip akıntılarla donatılmadık güzergâh kalmadı denizlerde. Ani fırtınalar çıkarmak ve umulmadık rüzgârlara yol açmak üzere pusuda bekleyen, Ossë'nin iradesi ile yerleştirilmiş ruhani varlıklar yanı sıra, geçit vermez bir sis perdesi de nöbete durmuştu o sularda.

Valinor'un Gizlenişi'nin Gondolin'in yerleşke haline getirilişi üzerinde yarattığı etkiler, Öykü'nün sayfaları arasında, Valinor'a düzenlenecek seferde kullanılmak üzere gemi inşa etmek için Gondolin sınırları dışına gönderilen pek çok ulağın uğradığı akıbete dair Turgon'un Tuor'a hitaben yaptığı konuşmada yakından gözlemlenebilir:

“...oraya ulaşan yollar unutulmuş, patikalar dimağlardan sili-nip gitmiş, o toprakların kendisi geçit vermez denizler ve dağlarla çevrelenmiştir ve orayı mesken tutanlar Melko'nun etra-

fa saçtığı dehşetten o denli uzak ve dünyanın geri kalanının çektiği ıstıraba karşı o denli ilgisizdir ki, kötülüğe dair hiçbir haber kendilerine erişemesin diye kıtalarının etrafını orayı erişilmez kılan bir tür ağ ile sarmalamışlardır. Hayır, sayılamayacak kadar uzun yıllardan bu yana halkımızın yeterince mensubu bir daha geri dönmek üzere o engin denize açıldı ve kim bilir, şimdiye ya dipsiz derinliklere batıp telef olmuşlardır ya da sıyrılıp çıkmanın imkânsız olduğu gölgelerin bağrında halen çaresizce dolanıyorlardır; bu yüzden de önümüzdeki yıl aynı saat gelip çatığında aramızdan başka hiç kimse denize açılmayacak...”

(Turgon’un buradaki ifadesinde, metnin birkaç paragraf önceki kısmında Tuor’un Ulmo tarafından kendisine görev verildiği sırada sarf ettiği sözlerin kelimesi kelimesine tekrar edilişi, ironik olduğu kadar kuşku verici de bir durum:

Oraya ulaşan yollar unutulmuş, patikalar dimağlardan silinip gitmiş, o topraklar geçit vermez denizler ve dağlarla çevrelenmiş durumda belki ama kapıldıkları yeis ve Melko’ya duydukları korku yüzünden neşeleri körelmiş olsa bile, oradaki Kör tepesinde Elfler, Valinor’da ise Tanrılar ikamet etmeyi halen sürdürüyor ve kötülüğe hizmet eden hiçbir unsurun o kıyılara çıkamamasını sağlayan sihirli bir ağ ile onu çepeçevre sararak, yurtlarını erişilmez ve dünyanın geri kalanından saklı tutuyorlar.”)

Elinizde tutmakta olduğunuz kitabın *Turlin ve Gondolin Sürgünleri* başlıklı bölümünde, Öykü’nün (onu sonradan Hador hanesinin bir mensubu olarak yansıtan 1926 tarihli *Taslak*’taki anlatımın aksine, Tuor’un soyağacına dair ortaya atılmış ilk kurguya bağlı kalan) yeni bir versiyonunun başlangıcını teşkil etmesi niyetiyle yazıldığı aleni olmakla birlikte çok geçmeden kurgunun dışında bırakıldığı gözlemlenen kısa bir pasaja yer vermiştim. Ulmo’yu Melko’nun boyunduruğu al-

tında yaşıyan Elflerin akıbeti konusunda endişelenen yegâne Vala olarak açıkça betimlemesi bakımından dikkatleri üzerine çeken bu metin parçasına göre “tüm yeryüzüne yıkım ve keder getiren Melko’nun hükümlanlığına Ulmo haricinde meydan okuma cüreti gösterebilen yoktu; oysa Ulmo çok geç olmadan Valinor’dakilerin güçlerini bir araya getirip onun kötülüğünü ezmesi arzusundaydı ve ona öyle geliyordu ki olur ya Gnomların göndereceğı ulaklar Valinor’a ulaşmayı bir şekilde başarır ve yalvarıp yakararak onları yeryüzündeki hadiselere müdahil olmaya ikna ederse her iki amaç da gerçekleşebilirdi.”

Ulmo’nun Valar’ın geri kalanı ile “yabancılaşmasına” ilkin burada tanık oluruz zira Öykü’nün içeriğinde bu anlamda bir vurgu bulunmuyor. Vinyamar açıklarında yeni yeni depreşmekte olan fırtınanın meydana getirdiğı arka fon önünde denizin sahil ile buluştuğı kesimde dikilmiş Tuor’a seslendiğı sırada sarf ettiğı sözlerden (lütfeñ Son Versiyon’un ilgili paragrafına bakınız) hareketle Ulmo’nun konuya olan bakış açısını tekrarlayarak, incelememin bu bölümünü sonlandıracağım.

Ardından Valinor’u ve onun karanlığa gömülüşünü, Noldor kavminin gönüllü olarak atıldığı Sürgün’ü, Mandos’un Hüküm’nü ve Kutsanmış Diyar’ın nasıl tüm gözlerden saklı ve de erişilmez kılındığını anlattı Ulmo Tuor’a. “Şimdi söyleyeceklerime kulak ver!” diyerek dikkat kesilmesini sağladı sonra, “Siz ölümlüler tarafından Dünyanın Sonu diye tabir edilen an gelip çatıncaya ve devran yazılıncaya dek, Kader’in (Yeryüzü’nün Çocukları böyle adlandırıyor onu) zırhında da ima bir delik, Hüküm’ün duvarlarında elbet bir gedik bulunacaktır. Bu varoluş zifiri karanlığın ortasında titreşen zayıf bir ışık huzmesine, kulak ardı edilip gizli kalmaya zorlanan bir sese indirgenmiş dahi olsa, ben varlığımı sürdürdüğüm süreçte durum değişmeyecek. Bundan ötürüdür ki, içinde bulunduğumuz şu karanlık günlerde kendi cinsimden olanların,

Batı'nın Efendileri'nin iradesi ile ters düşmüş gözüksem de benim onlar arasında oynamam gereken rol, Dünya yaratılalı beri yerine getirmekle yükümlü olduğum görev yine de budur. Gelgelelim Yazgı çok kuvvetli ve Düşman'ın gölgesi dur durak bilmeden yayılıyor; benim nüfuzumsa azaldıkça azaldı, öyle ki varlığım Orta Dünya'da kulaktan kulağa aktarılan gizli bir fısıltıdan ibaret artık. Batıya akan nehirler cılız düşüp kurudu, sularını besleyen pınarlar zehirlendi, anlayacağın benim gücüm bu topraklardan adamakıllı silinmek üzere; bunun sebebi ise Elflerin ve İnsanların sırf Melkor'un kötücül kudretinin yarattığı ürküntü yüzünden benim telkinlerim karşısında gözünü kapayışı ve kulağını tıkayışı. Oysa şimdilerde Mandos'un Laneti yerini bulmaya süratle yaklaşıyor ve Noldor halkının bugüne değin ortaya koyduğu tüm emek boşa gidecek, yeşerttikleri tüm umutlar suya düşecek. Geriye son bir ümit kaldı, arayıp bulmak için gayret göstermek şöyle dursun, varlığından dahi haberdar olmadıkları ve haliyle yüzleşmek üzere hiçbir hazırlık yapmadıkları bir ümit. Söz konusu ümit senin şahsında saklı; çünkü benim tercihim bu yönde."

Bu ifadeler bir başka soruyu gündeme getiriyor: Ulmo bu iş için neden Tuor'u seçmişti? Veya hatta bu iş için özellikle İnsan ırkından birini tercih etmesinin sebebi neydi? Öykü'nün akışı içinde karşımıza çıkan aşağıdaki paragrafta bu ikinci soruya bir bakıma yanıt veriliyor:

Tuor, Noldoli tarafından terk edilip de o tepelik arazide kaybolalı beri çok uzun zaman geçmişti; benzer şekilde, Sirion ırmağı kıyılarındaki koyaklarda ne amaçla olduğu bilinmeksizin dolaşan bir adama dair bazı garip haberler –bunlar her ne kadar müphem ve birbiriyle çelişir nitelikte de olsa– Melko'nun kulağına çalınalı da çok oluyordu. İnsan ırkından gelenlerin faaliyetleri tam da gücünün doruğunda olduğu o dönemde Melko'yu hiç mi hiç endişelendirmiyordu, bu nedenledir ki,

Valar'dan hiçbirinin, Eldar veya Noldoli kavimlerinden ise muhtemelen pek azının fark edilmeksizin hareket edemeyeceği kanısına varan Ulmo aklındaki planları uygulamaya koyarken Melko'yu daha iyi yanıltabilmek için özellikle bu ırktan birine başvurmuştu.

Çok daha büyük öneme sahip asıl sorunun cevabı ise Ulmo'nun Vinyamar sahillerinde Tuor ile yaptığı konuşmanın (SV) seyri içinde, Tuor'un şu cümlesine cevaben yaptığı açıklamada aranabilir kanısındaım: "Batı'nın Yüce Halkı'na mensup birbirinden yiğit onca savaşçının vereceği mücadeleye benim gibi bir faninin hele ki tek başına pek bir katkıda bulunamayacağı aşikâr." Ulmo'nun verdiği karşılık aynen şöyledir:

"Ben bu görev için seni seçmişsem, *Huor oğlu Tuor*, sanma ki bunu boşuna yaptım ve bil ki tek bir kılıcın dahi katkısı yabana atılmaz. Çünkü Edain halkının cesaretinin hatırası ve onların fani yaradılışları dolayısıyla bunca az kazanıma sahip olduğu dünyada canlarını bu denli kolaylıkla tehlikeye atabilmesi karşısında kapıldıkları hayret, Elflerin zihninde daha nice devir canlı kalacaktır. Ama bu göreve başkasını değil de seni koşmamın nedeni yalnızca gözü peklığın değil, yeryüzündeki bedbaht vaziyete kendi idrakinin de ötesinde bir umut getiriyor oluşun, senin karakterinde karanlığı delebilecek güçte bir ışık görüşümdür."

Peki neydi burada değinilen umut? Bence tarifi, Ulmo'nun Öykü'nün sayfaları arasında Tuor'a mucize kabilinden bir öngöründen hareketle duyurduğu olayda yatıyor:

"...şurası kesin ki senin kanından gelme bir çocuk doğacak ve ister denizin dibinde olsun ister gök kubbenin semalarında, en erişilmez derinlikler hakkında başka hiç kimse onun kadar irfan sahibi olmayacak."

Metnin geride kalan sayfalarında da ortaya koymuş olduğum üzere, sözü edilen bu çocuk, Eärendel'den başkası değildir.

Ulmo'nun "karanlığı delebilecek güçte bir ışık" şeklindeki kâhince ifadeyle nitelediği olgunun bizzat Ulmo tarafından yönlendirilerek Tuor vasıtasıyla yeryüzüne getirilen Eärendel'in karakterinde yaşam bulduğu şüphe götürmez. Fakat ne tuhaf-tır ki Ulmo'nun yukarıda "mucize kabilinden" diye tabir etmiş olduğum bu öngörüsü, çok daha eski tarihli bir başka metindeki bir pasajda, üstelik Ulmo'yu barındırmayan bir kurgu çerçevesinde zaten gündeme getirilmiş.

Sözünü ettiğim pasaj, *Beleriand Yıllıkları'nın Boz Yıllıklar* ismiyle tanınan ve *Yüzüklerin Efendisi'nin* tamamlanışı sonrası kaleme alınmış olup kitabımızın Öykünün Geçirdiği Evrim başlıklı bölümünde de incelemiş bulunduğumuz versiyonunda geçmektedir. Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nin Elf kralı Fingon'un ölümüne sahne olan son sahnelerinden bir kesite ışık tutar.

Savaşın kaybedildiği artık kesinleşmişti, yine de Húrin ile Huor beraberlerinde Hador hanesine mensup diğer savaşçılarla azimle vuruşmaya devam ediyordu ve bu sayede, Orklar Sirion'a uzanan geçitlere ulaşmayı halen başarabilmiş değildi... Húrin ve Huor'un omuz omza ortaya koyduğu bu son mücadele, İnsan Irkı'nın Ataları'nın onlar adına sergilediği en şanlı yiğitliklerden biri olması bağlamında Eldar kavminin belleğine silinmemecesine kazanacaktı. Nitekim bunun hemen öncesinde Turgon'a şöyle seslenmişti Húrin: "Halen vakit varken buradan uzaklaşın, lordum! Çünkü Fingolfın Hanesi'nden geriye tek siz kaldınız ve Noldor halkının son ümidi sizin şahsınızda saklı. Gondolin tüm gözlerden uzak ve de sapasağlam ayakta kaldığı sürece Morgoth'un yüreğinden korku eksik olmayacaktır."

"Ama şu raddeden sonra Gondolin'in gizliliği uzun süre

korunamaz ve bir defa keşfedildi mi çöküşü kaçınılmaz olur,” diye karşılık verdi Turgon.

“Kısa bir süre daha dayansa yeter,” diyerek araya girdi Huor, “çünkü o esnada sizin hanenizin bağrından öyle biri çıkacak ki Elflerin ve İnsanların umutları onun sayesinde yeşerecek. Ölümün eşiğinde durmakta olan bendenizin son sözlerine kulak verin, efendim; her ne kadar yollarımız burada sonsuza dek ayrılrsa da ve şehrinizin ak duvarlarını bir daha göremeyecek olsam da benim kanının sizinkiyle birleşmesinden bir yıldız doğacak.”

Húrin ile Huor’un tavsiyesine uyacaktı Turgon. Kendisi Fingon’un başsız kalan birlikleri ve Gondolin kuvvetleri arasında halen hayatta olan savaşçılardan olabildiğince fazlasını bir araya toplayarak geri çekilip dağların derinliklerinde izini kaybettiredursun, onların peşinden Húrin ve Huor dağlara açılan geçidi Morgoth’un ardı arkası kesilmez sürülerine karşı kendi adamları ile tutmayı sürdürüyordu. İşte o sıra Huor zehirli bir okun gözüne isabet etmesi sonucu hayatını kaybedecekti.

Ulmo’nun, bütün Tanrılar içinde Manwë’den sonra en kudretlisinin ilahi güçlerini abartıyor olamayız elbette: Sahip olduğu muazzam bilgi dağarcığı ve de o eşsiz önsezi yetisi bir yana, çok uzakta dahi olsalar başka varlıkların zihnine girip fikir yapılarına etki edebilme ve hatta çevrelerini algılama biçimlerine yön verme becerisi de akıl almaz düzeydeydi. Sergilediği hiç kuşkusuz en dudak uçuklatıcı hüner ise, Tuor, Gondolin’e ulaştığı vakit krala ve kent ahalisine hitaben onun ağzından yaptığı konuşmadır. Bu olayın Öykü’nün ilgili paragrafında haber verilmiş olduğu gerçeği ancak o aşamaya gelindiğinde okurun diماغında belirginlik kazanıyor: “Hedefine ulaştığında, dudaklarının arasından benim sözlerim dökülecek”; Son Versiyon’da ise, Tuor’un, “hedefime ulaşırsam, Turgon’a ne söylemeliyim?”

şeklindeki sorusuna, “Onun huzuruna çıkmayı başırırsan, ileteneğin mesaj zihninde kendiliğinden canlanacak ve ağzından benim yönlendireceğim sözcükler dökülecek,” yanıtını verir Ulmo. Denizlerin Efendisi’nin sahip olduğu bu ilahi yetinin Öykü’de daha da ileri bir boyuta taşındığı gözlemleniyor: “Tuor söz aldığıında, yüreği Ulmo’nun bahşettiğı cesaretle dolarken, sesinde yine onun aşılacağı haşmet okunuyordu.”

Ulmo’nun Tuor ile ilgili tasarıları üzerine daldan dala atlayarak yürüttüğümüz bu incelemede şimdi de Vinyamar’a uzanalım ve söz konusu Tanrı’nın o sahillerde boy gösterişine dair sonraki anlatım ile Öykü’nün iki farklı yerinde aktarılan versiyon arasındaki köklü farklılıkları daha yakından irdeleyelim. Dikkati çeken ilk unsur, Vala’nın ulu nehir Sirion boyunca yol alarak bahse konu yere gelip sazlıkların arasına oturduktan sonra kendine has enstrümanı vasıtasıyla sakince müzik icra ettiğı kurgunun yerini Ulmo’yu sahile doğru ilerlemekte olan müthiş bir fırtınanın kışkırttığı öncü dalgalar arasında Tuor’a karşısındakinin hele ki başındaki gösterişli taç ile tabiatüstü özelliklere sahip kudretli bir kral olduğı fikrine kapılmaktan başka seçenek bırakmayan o “muazzam büyüklüğe ve haşmete sahip” figürüyle ansızın belirirken resmeden kurguya bırakmış olmasıdır; sonrasında, “denizin gölgeli sularına dizine dek gömülü vaziyette” dikilen Tanrı, karşısındaki İnsan ile konuşmaya girişir. Öte yandan, hikâyenin eski aktarımında, Tuor’un Vinyamar’a gelişini konu alan bütün bir metnin yerinde yeller esiyor; tıpkı Son Versiyon’daki başlıca unsurlardan biri olan, hanesini terk ettiğı sırada Turgon’un bilhassa geride bırakmış olduğı zırh ve silahların sonradan Tuor tarafından bulunduğı sahnenin kapsam dışı tutulduğı gibi.

Bununla birlikte, buradaki kurgunun tohumunun ta Özgün Öykü’de atılmış olduğunu kabul etmek de gayet makul görünüyor zira söz konusu satırlarda, Turgon sarayının kapısında Tuor’u karşıladığı vakit kendisine şöyle seslenir: “Hoşgeldin,

Ey Gölgeleler Diyarı'nın İnsanı. Şunu bil ki, senin gelişin irfanla dolup taşan kadim kitaplarımızda haber verilmişti ve senin buraya varmanın ardından Gondothlim yurdunun pek çok sıradışı olaya sahne olacağı yazılı.”

Son Versiyon'da Noldorin Elfi Voronwë, Tuor ile Ulmo'nun karşılaşmasını konu alan ilk metindekinden kopuk şekilde, konuya dahil oluşunun önceki versiyonlarda anlatıldığı halden tamamen farklı bir rolde çıkar karşımıza. Ulmo, Tuor'a mesajını iletip ayrıldıktan sonra

bu teraslar arasında en alt hizadakine gelip aşağıya şöyle bir göz atan Tuor işte o an omuzlarında sıırıslıklam olmuş gri bir pelerinle sahildeki taşların ve fırtına sonrası kıyıya vurmuş diğer enkazın arasında sırtını duvara vermiş dinlenen bir Elf ile karşılaştı... Dikildiği yerden aşağıda sessizce oturmayı sürdüren bu griler içindeki figüre fark ettirmeden baktığı sıra zihninde Ulmo'nun sözleri yankılanan Tuor, kendiliğinden dilinin ucuna gelen ismi haykırmakta tereddüt göstermedi: “Hoşgeldin, Voronwë! Ben de seni bekliyordum.”

Ulmo'nun ona veda etmeden önce Tuor'a söylediği son sözler ise şunlardır (SV):

“Ossë'nin gazabından canını kurtarınayı başarmış birini de yanına yollayacağım ayrıca, kendisi sana rehberlik edecek: Yasaklanmış anakaraya erişme gayesiyle Yıldız'ın semalarda yükselişine dek Batı ufkuna yelken açan gemilerin sonuncusundan sağ salim kurtulacak bir denizcidir bu bahsettiğim.”

Bahsi geçen denizci, hikâyesini Vinyamar sahillerinde kendi ağzından Tuor'a aktaracak olan (SV) Voronwë'den başkası değildir. Büyük Deniz'in dalgalarıyla cebelleşerek yedi yılı aşkın süreyle yaptığı yolculuğa dair Tuor'a anlattıkları, okyanu-

sa böylesine sevdalı bir kişi olan Tuor'un içini karartmış olsa gerek. Diğer yandan, üstlendikleri misyonu yerine getirmek üzere beraberce yola koyulmadan önce Tuor'a şöyle demeyi de ihmal etmez (SV):

Gel gör ki yolda fazlaca oyalandım. Çünkü o güne değin Orta Dünya'nın doğup büyüdüğüm yer dışındaki diyarlarından pek azını, o da nadiren görme olanağım olmuştu, derken ilkbahar aylarında Nan-tathrin yöresine ulaştık. Günün birinde Sirion'u izleyerek güneye yol alacak olursan sen de göreceksin ki Tuor, o bölgenin güzelliği yürekleri fetheden bir tılsıma sahiptir. Deniz özlemi çekenler orada şifa bulur...

Tuor'un bölgenin doğal güzellikleri karşısında âdeta büyülenip Söğütler Diyarı diye de anılan Nan-tathrin'de gereğinden fazla oyalanarak geçirdiği, olayın ilk kurgusunda Ulmo'nun ziyaretinin başlıca sebebi olarak da gösterilen süreç Öykü'de etraflıca ele alınmakla birlikte, metnin nihai versiyonunda pek tabii ki kurgunun dışında bırakılmıştır; ama izlerinin tamamıyla silindiği de söylenemez. Son versiyonda bu defa Voronwë, Vinyamar'daki ilk tanışmaları sırasında Tuor ile aralarında geçen konuşmanın bir yerinde, vakti zamanında belli bir müddet bulunduğu ve “diz boyu çimlerin ortasında dikilip” mest olmuş bir edayla tabiatın ezgisine kulak verdiği Nan-tathrin'e (SV) değinir; oysaki hikâyenin eski versiyonunda (lütfen Öykü'nün ilgili paragrafına başvurunuz) Söğütler Diyarı'nda “çimlere dizine dek gömülü vaziyette dikilen” kişi Tuor'du. Hem Tuor'un hem de Voronwë'nin o güne dek görüp tanımadıkları çiçeklere, kuş türlerine ve de kelebeklere kendi uydurduğu isimler yakıştırması da gözümüze takılan diğer bir benzerlik.

Kitabımızın “Öykünün Geçirdiği Evrim” başlığını taşıyan bu bölümünün geri kalan kısmında Ulmo'nun şahsına tekrar rastlamayacağımız için, babamın Ainur'un Müziği isimli ça-

lışması (1930'lu yılların sonuna uzanır) kapsamında bu yüce Vala'ya ilişkin kaleme aldığı betimlemeye metnin bu kısmında yer vermeyi uygun gördüm:

Daimî ikametgâhı olarak Okyanusun Derinlikleri şeklinde tabir edilen en erişilmez suları benimsemiş olan Ulmo, yeryüzündeki her türlü su kütlesinin düzenini, tüm nehirlerin seyrini, pınarların tazelenişini ve yağmur ile çiyin dünya üzerindeki dağılımını yönetirdi. Dipsiz derinliklerdeki konağında sırf düşünce yoluyla haşmetli ve bir o kadar dehşetengiz bir müzik icra ederdi; bu nağmelerin yankısı yeryüzünü saran bütün su damarlarına yayılır, onların kaynaklık ettiği coşku, yerkürenin köklerindeki ucu keşfedilmedik kederleri bağrında saklayan pınarların yer kabuğunun üstünde güneş ışığiyla buluşan diğer uçlarının yaşama sevinciyle fışkırmasına yol açardı. Teleri ondan çok şey öğrenmiştir, bu yüzdendir ki onların müziğinde heyecan ve mutluluğun olduğu kadar hüznün de izleri okunur.

Şimdi dilerseniz, Tuor ile Voronwë'ninsaklı kent Gondolin'in yerini keşfetme amacıyla kıtanın denize sınırdaş en Batı ucundaki Nevrast sahillerinde yer alan Vinyamar'dan yola çıkarak atıldığı maceraya daha bir yakından eğilelim. Söz konusu seyahat onları Hithlum ile Batı Beleriand arasında devasa boyutta bir doğal barikat işlevi gören Ered Wethrin, yani Gölge Dağları ismindeki heybetli sıradağ silsilesinin güney yamaçlarını takip eden bir güzergâh üzerinden doğuya sürükleyerek nihayet kuzeyden güneye doğru akıp gitmekte olan ulu nehir Sirion'un kıyılarına getirecekti.

Aynı zamanda bu ayrıntıya ilişkin yapılmış en eski atıf da olan, Öykü'deki bu betimleme, "Bu halkın [Gondothlim kastediliyor] yaşadığı şehri bulmak için uzun zaman harcayan Tuor ile Voronwë [kaldı ki hikâyenin eski versiyonuna göre Voronwë o şehirde daha önce hiç bulunmamıştı] aradan günler

geçtikten sonra tepelerin arasında saklı kalmış derin bir koyağa ulaştı,” demekle yetinir. Benzer şekilde, *Taslak*’ta da bu anlatımın “Gizli geçide ulaşan Tuor ile Bronweg... kendilerini koruma altındaki düzlüğün kıyısında bulacaklardı,” şeklinde basitçe geçirilmiş olması hiç de şaşırtıcı değil. Keza *Quenta Noldorinwa*’da da metnin bu kısmının son derece kısa tutulduğunu görürüz: “Ulmo’nun talimatı doğrultusunda kuzey istikametinde yol alan Tuor ile Bronwë nihayet gizli kapının önüne vardı.”

Olaya şöyle bir göz atmanın ötesine geçemeyen bu özlü anlatımlara kıyasla Tuor ile Voronwë’nin kendilerine hiçbir barınma olanağı sunmayan yabanıl arazide keskin rüzgârlara ve yakıcı soğuğa karşı mücadele vererek korku içinde geçirdikleri günlerin, yol üzerine sayısız nöbet noktası kurmuş olan Ork çetelerinden kaçışlarının, kartalların imdada yetişerek onlara yardım edişinin uzun uzadıya anlatıldığı Son Versiyon’a bakıldığında, bu olaylar dizisinin artık Gondolin destanının tarihçesi açısından kayda değer bir süreç olarak görülmeye başlandığı söylenebilir. (Kartalların o yöredeki varlığına dair daha fazla bilgi için lütfen *Quenta Noldorinwa* ve Son Versiyon metinlerinin ilgili kısımlarına bakınız.) En dikkat çekici sahne ise, Narog ırmağının kaynağını aldığı, onlar geldiği dönemde (Voronwë’nin “Angband’ın Haşmetli Solucanı” şeklinde nitelediği) ejderha Glaurung’un oradan geçerken yaptığı tahribat yüzünden çoktan kirlenip terk edilmiş durumda bulunan bir zamanların güzelim Ivrin Göleti’ne ulaştıklarında cereyan edecektir. Zira bu noktada, Gondolin’i aramaya çıkan ikilinin yolu, Kadim Zamanlar’ın en destansı öykülerinden bir diğeri- nin seyri ile kesişir: Elinde kınından çekilmiş alışılmadık ölçüde uzun ve de simsiyah bir kılıç taşıyan uzun boylu bir adamın bölgeden geçişine tanık olurlar. Baştan ayağa karalara bürünmüş olan bu kişiyle konuşmazlar; onun, sonradan haberdar edilecekleri üzere baskına uğrayıp harabeye çevrilmiş olan

Nargothrond şehrinden uzaklaşıp belli bir amaç uğruna kuze-ye yönelmiş Karakılıç lakaplı Túrin Turambar olduğunu bilme-leri de elbette beklenemezdi. “Akraba oldukları halde birbirini tanımayan Túrin ile Tuor’un yollarının kısacık bir anlığına ve bir ikincisi yaşanmamak üzere kesişmesi böyle vuku bulmuştu işte.” (Túrin’in babası Húrin, Tuor’un babası Huor’un öz kar-deşiydi.)

“Öykünün Geçirdiği Evrim” başlıklı çalışmamızda son aş-ama gelmiş bulunuyoruz (zira Son Versiyon hikâyesinin bu noktasından öteye uzanmıyor): Yolcularımızın Tumladen düz-lüğüne giriş sağlayan ve her daim gözetim altında tutulan gizli yolu – şöhreti ile Orta Dünya tarihine kazınacak olan bu “ka-pıyı” veya diğer bir deyişle “geçidi” nihayet geride bırakarak Gondolin’i ilk defa gördüğü sahne. Öykü’de anlatıldığına göre Tuor ile Voronwë nehrin (Sirion) “aşırı taşlık zemin üzerin-de büyük bir gürültü ve çalkantı eşliğinde aktığı” bir kesime ulaşırlar. Henüz bu ismi almamış olmakla birlikte, sonradan Brithiach Sığılgı şeklinde adlandırılacak olan yerdir burası; “sık kızılağaç kümelerince perdelenen” her iki yamacı dimdik uzanmaktadır. Bu “yeşil duvar” üzerinde “önünü kaplamış sık çalılar ve uzayıp birbirine dolanmış yeşilliklerce gözden sakla-nan, kapıya benzer, iki yanı eğimli büyükçe bir açıklık keşfe-decektir” Voronwë.

Bu gedikten içeri girince, dolambaçlı bir seyir izleyen ka-ranlık bir tünelde bulurlar kendilerini. Zifiri karanlığın or-tasında el yordamıyla uzunca bir süre ağır aksak ilerledikten sonra, çok uzaklarda belli belirsiz bir ışık zerresi seçer bakışları ve “bunu kendilerine hedef belirleyip şekil itibarıyla ilk baş-takine benzeyen fakat önünü çalı çırpı bürümemiş ikinci bir kapının eşiğinden dışarı çıkıncaya dek” bu defa daha güdümlü bir şekilde ilerlemeyi sürdürürler. Bahsi geçen noktaya ulaştık-larında silahlı muhafızlarca etrafları bir anda sarılır ve gözleri güneş ışığına alıştıkça, üzerinde eşi benzeri görülmedik ihti-

şamda bir kent yükselen yapayalnız bir tepenin tam da merkezine konuşlanmış olduğu geniş mi geniş bir ovayı koskoca bir daire çizecek şekilde sınır misali kuşatan dik tepelerin eteğinde olduklarını fark ederler.

Bu giriş sahnesine *Taslak*'ta haliyle yer verilmemiştir; gelelim *Quenta Noldorinwa*'da Kaçış Yolu'ndan bahsedilirken şu ifadeye başvurulmuş olması dikkat uyandıran bir ayrıntı: Kuşatan Dağlar'ın en alçak olduğu kesimde Gondolin Elfleri "tepelerin çatısı altına, kıvrımlar çizerek ilerleyen ve uzak ucu ırmağın [Sirion] coşkun sularının çalkalandığı karanlık bir koyağın ağaçlarla bezeli dimdik yamaçlarından birindeki bir gedikte gün yüzüne kavuşan" büyük bir tünel inşa etmiştir. *Quenta* metninin bir başka yerinde ise Tuor ile Bronwë'nin (Voronwë) gizli kapının önüne gelince bu tünele girerek orada nöbet tutmakta olan muhafızlarca bir solukta enselenecekleri "daha içerilerde yer alan bir başka kapıya" ulaştığı anlatılır.

Tüm bunlardan anlaşıldığı üzere, babam 1930 senesinde *Quenta Noldorinwa*'yı kaleme aldığı anda söz konusu iki "geçit" ve aralarında uzanan tünel kurguya çoktan dahil edilmiş durumdaydı ve kendisi 1951 tarihli nihai versiyonu şekillendirirken de yine bu kurguyu temel almıştı. Konuya ilişkin farklı metinler arasındaki benzerlikler de zaten tam bu noktada sona ermektedir.

Öte yandan, nihai versiyonda (SV) babamın işin topografya ile ilgili özellikleri üzerinde belirgin değişikliklere gittiği göze çarpıyor. Geçidin girişi Sirion'un doğu yakasında değildir artık; başka bir ırmak kolu vasıtasıyla girilmektedir içeri. Yine de Brithiach Sığılığı'nı aşmak gibi tehlikeli bir girişimi ansızın ortaya çıkan kartalların da desteğiyle başarıya ulaştırırlar.

Sığılığın öteki yakasına ulaşıncaya bir vakitler başka bir nehre yataklık ettiği fakat uzunca süredir boş kalıp kuruduğu anlaşılan bir suyolunda buldular kendilerini; görünen o ki kuzeydeki

Echoriath dağlarından sel misali kopup gelen hırçın bir akıntı güzergâhını derinlemesine oyarak bu oluğu şekillendirirken Brithiach'ın tabanındaki taşları ve kaya parçalarını da beraberrinde sürükleyip Sirion'un yüzeyine saçmıştı.

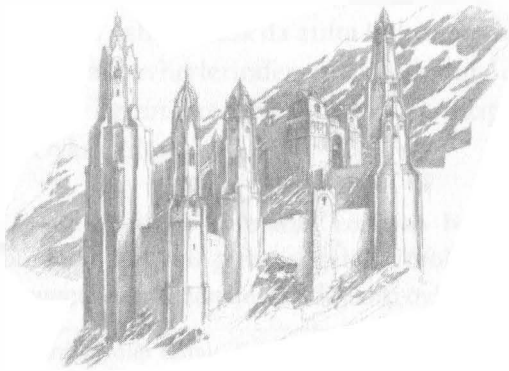
“Ümitsiz addettiğimiz çabalar nihayet karşılığını buldu!” diye coşkunlukla haykırdı Voronwë. “Bak! Kuru Nehir adıyla bilinen akıntının ağzı işte burası ve biz de şu karşıki yolu izleyeceğiz.”

Fakat bu yeni “yol” fazlaca taşlık olmakla kalmayıp yukarı doğru keskin bir meyil izlemektedir ve Tuor bundan duyduğu hoşnutsuzluğu ve aynı zamanda böylesine berbat bir patikanın Gondolin kentine erişim sağlayan yegâne güzergâh oluşu karşısında duyduğu şaşkınlığı Voronwë'ye dile getirir.

Kuru Nehir üzerinde kilometrelerce yol alıp bütün bir geceyi geride bıraktıktan sonra yol onları Kuşatan Dağlar'ın dış duvarlarına ulaştırır ve söz konusu duvar üzerindeki bir gedikten içeri girerek en sonunda göz gözü görmez bir karanlığın içinde sırf hislerine dayanarak bir hayli geniş olduğunu tahmin ettikleri, mutlak bir sessizliğin hâkim olduğu bir alana varırlar. Tuor ile Voronwë'nin bu tekinsiz ortamda bilinmedik nöbetçilerce karşılandığı sahnenin uyandırdığı tedirginlik, Orta Dünya tarihi üzerine yazılmış metinlerde bir eşine daha zorlukla rastlanır yoğunluktadır: Deliksiz karanlığın ortasında Voronwë'nin yüzüne doğrultulan göz kamaştırıcı ışık, buz gibi bir ses eşliğinde tehditkâr bir edayla yöneltilen sorular... Bu ürpertici sorgulama nihayet sona erdiğinde ise bir başka tünel girişine veya bir anlamda çıkışına yönlendirileceklerdir.

Quenta Noldorinwa metninde, Tuor ile Voronwë'nin kıvrımlar çizerek uzanan karanlık tünellerin meydana getirdiği bitmek nedir bilmez silsileyi nihayet geride bırakıp gün ışığına kavuşur kavuşmaz muhafızlar tarafından tutsak edildiği vakit “şafak vaktinin pembemsi ışık huzmelerince sarmalanmış o

bembeyaz pırlıtsı çok uzaklardan dahi seçilebilen” Gondolin’i ilk defa gördüğü anlatılır. Böylelikle, kurgunun o dönemde aldığı son şekil de çabucak betimlenmiş oluyor: Buna göre, Echoriath adı verilen sıradağlar tarafından bütünüyle çevrelenmiş olan geniş Tumladan düzlüğüne yine aynı dağların derinliklerini kat eden bir tünel yoluyla erişilebilmektedir. Son Versiyon’da ise, ilk sorguya çekildikleri yerden ayrıldıktan sonra “vakti zamanında Kuzey’in vahşi dağlarında yaptığı onca gezintiye rağmen karşılaşmayı bırak zihninde dahi canlandırmadığı” bir kanyonun kenarına ulaştıklarını fark eder Tuor. Her biri ayrı bir konseptin izlerini taşıyacak şekilde donatılmış birbirinden muhteşem bir dizi kapıdan geçilmesini gerektiren uzun bir güzergâh boyunca yokuş yukarı ilerlenerek en sonunda Haşmetli Kapı da denilen yedincisinin eşiğine varıldığında, Orfalch Echor adıyla anılan bu kanyonun zirvesine de ulaşılmıştır. Tuor ancak o zaman “bembeyaz karlar arasında tüm azametiyle yükselen Gondolin’i görme” şansına erecektir; Ecthelion’un Tuor hakkında “Ulmo tarafından” gönderildiğine ilişkin başkaca bir kanıta gerek olmadığını vurgulayışı da yine burada vuku bulur... ki aynı zamanda bu sözler, *Gondolin’in Düşüşü* üzerine yazılmış son metnin de kapanış cümlesini teşkil etmektedir.

KAPANIŞ

Öykü'nün *Tuor ve Gondolin Sürgünleri* başlığını taşıyan özgün halinin açılışının “ve ondan doğan Eärendel'in Destansı Öyküsü” ibaresi eşliğinde yapıldığına kitabımızın önceki safhalarında değinmiştim. Dahası, *Gondolin'in Düşüşü*'nü izleyen “Son Öykü,” aşağıda yer vermeye hazırlandığım kapanış cümlesine *Beren ile Lúthien* adlı çalışmamda da atıfta bulunmuş olduğum, (üzerine *Silmaril* mücevherlerinden biri* kakılmış olan Cücelerin Gerdanlığı uğruna verilen mücadeleyi odağına alan) *Nauglafring'in Öyküsü*'dür:

Böylelikle, hayal gücünün sınırlarını zorlayan bu öğelerin hepsi tek bir doku meydana getirecek şekilde örülerek birleştirilmiş ve sonuçta ortaya Eärendel'in destansı öyküsü çıkmış-

* Morgoth'un başına giydiği *Demir Taç*'tan bizzat Beren tarafından sökülmüş olan *Silmaril* taşı kastediliyor. –çn

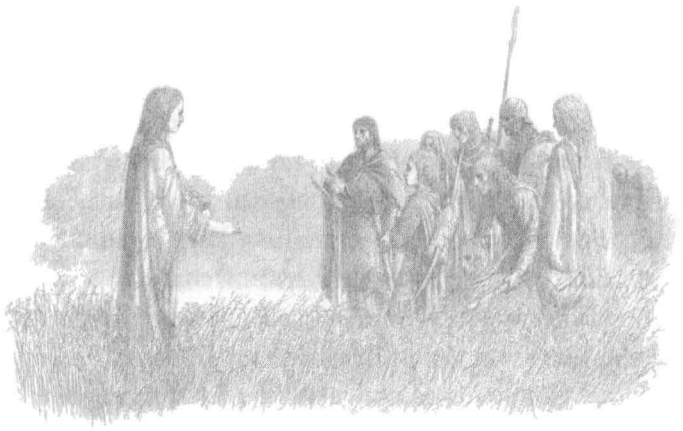
tı; şu an giriş yapmak üzere olduğumuz metin işte o öykünün asıl başlangıcını teşkil ediyor.

Eärendelin Öyküsü'nün “asıl başlangıcının” *Gondolin'in Düşüşüne Dair Öykü*'nün kapanış cümlesini takip ettiğini varsayarsak bence pek de yanılmış olmayız:

Şimdi ise Gondolin sürgünleri Sirion ırmağı ağzında, Büyük Deniz'in dalgalarının vurduğu kıyılarda yaşam sürüyor... Lothlim toplumunun en seçkin fertlerinden biri haline gelecek olan Eärendel babasının hanesinde büyüyüp yetişirken, Tuor'un şahsı etrafında biçimlenen destansı öykü de sonuna yaklaşıyor.

Gelin görün ki Eärendel etrafında şekillenen Kayıp Öykü asla kaleme alınamamış. İlk zamanlardan kalma pek çok not ve ayrıca metnin ana hatlarını belirleme amacıyla yazıldığı anlaşılan pasajlar yanı sıra geçmişte çok eskilere dayanan bazı şiirler de elimizde mevcut: Fakat *Gondolin'in Düşüşü* diye nitelediğimiz öyküye uzaktan dahi olsa atıfta bulunan hiçbir kaynak yok aralarında. Birbiriyle sıklıkla çelişen, kesik pasajlar halindeki bu detayları masaya yatırıp incelemeye girişmek her iki kitabın yazılma amacına ters düşecekti: Ne de olsa, kendi içinde geçirdiği evrim sonucu nihai şeklini almış olan *anlatıların* kıyasa açık birer tarihçesidir bunlar. Diğer yandan, Gondolin'in yıkıma uğrayışının hikâyesi orijinal Öykü'de son derece detaylı bir şekilde anlatılmış bulunuyor; hayatta kalanların akıbeti ise Kadim Zamanlar'ın tarihçesinin devamı açısından temel birer dayanak teşkil eder. Bundan dolayıdır ki, içeriğinde Kadim Zamanlar'ın sona erişine ışık tutar nitelikte unsurlara yer verilmiş olan önceki iki metne dönüş yapmayı uygun gördüm: *Mitolojinin Taslağı* ve *Quenta Noldorinwa*. (Daha önce de vurguladığım üzere, *Quenta Noldorinwa*'nın babamın nihai haline kavuşturabildiği –tabii *Taslak*'tan sonra– yegâne metin oluşu fazlasıyla tuhaf bir durum.)

Bu bağlamda, şimdi okuyacağınız bölüm, 1926 tarihli *Mitolojinin Taslağı*'nın şu cümleyi takiben gelişen olayları merkeze alan kapanış kısmına ayrılmıştır: “Sağ kalanlar [Gondolin halkı arasında kentin uğradığı baskından canını kurtarabilenler kastediliyor] Sirion ırmağı kıyılarına varacak ve akıntının seyri boyunca ilerleyerek nehrin denize döküldüğü bölgeye erişecekti – yani Sirion Sulakları'na. Morgoth'un zaferi böylece perçinlenmiş oluyordu.”

MITOLOJİNİN TASLAĞI'NA GÖRE KAPANIŞ

Dior kızı Elwing, Sirion nehrinin denizle buluştuğu yörede yaşar ve Gondolin'in uğradığı felaketten sağ kurtulup oraya ulaşmayı başaranları da ilkin o karşılar. İzleyen dönemde yeni yerleşim yerlerine çabucak alışan bu topluluk denizci bir kavim haline gelir ve Orkların yaşamaya cüret edemediği bu delta bölgesinin nispeten güvenli ortamında zamanının çoğunu gemi inşa etmekle geçirerek varlığını sürdürür.

Derken bir gün Ylmir [Ulmo] Valar'a sitemde bulunarak onları Noldoli halkı içinde sağ kalmayı başarmış olanları kurtarmaya ve Ağaçlar'ın o eski şaşılağan günlerde yeryüzünü yaşama coşkusuyla dolduran ışıltısının hayatta kalmış son kalıntılarını halen bünyesinde barındıran Silmaril mücevherlerine sahip çıkmaya teşvik eder.

Bunun üzerine, Tulkas'ın oğlu Fionwë'nin önderlik ettiği bir grup Valar, Quendi savaşçılarının da bütünüyle katılım

sağladığı kalabalık bir kuvvetin başında sefere kalkarsa da Kuğulimanı'nda meydana gelen hadisenin hatırası belleklerde halen tazeliğini koruduğundan, Teleri'den pek azı onlara destek verir. Côr ise bu esnada tamamen terk edilmiştir.

Yaşı ilerleyip iyice olgunlaştığı o dönemde deniz hasretine katlanamaz hale gelen ve Eärámë'yi inşa ederek beraberinde Idril ile Batı ufkuna yelken açan Tuor'dan bir daha haber alınmaz. Eärendel ise Elwing ile evlenir. Denizin çağrısı şimdiye onun da ruhunu etkisi altına almıştır. O da yeni inşa ettirdiği Wingelot ile denize açılarak babasının izini sürme arzusundadır. Bunun sonucunda, Wingelot'un nice denizleri ve adaları kapsayan, renkli maceralarla dolu seyrüseferi başlar ve bu süreçte yolu Güney diyarlarına düştüğü sıralar Ungoliant'ı da öldürür Eärendel. Gün gelip de eve döndüğünde ise Sirion Sulakları'nı terk edilmiş vaziyette bulacaktır. Kendisi uzaklarda olduğu dönemde Fëanor'un oğulları Elwing'in aynı zamanda [Beren'in vaktiyle Morgoth'tan kurtarmayı başardığı Silmaril taşını da üzerinde taşıyan] Nauglafring'in de muhafaza edildiği ikametgâhının yerini keşfetmiş ve bir zamanların gururlu Gondolin halkının artıklarının son sığınağı olan bu yerleşkenin tepesine çökmekte tereddüt göstermemiştir. Sonrasında yaşanan çatışmada Maidros ve Maglor haricinde Fëanor'un tüm oğulları can verirken Gondolin ahalisinin son temsilcileri de ya katledilecek ya da Maidros'un topluluğuna dahil olmaya mecbur kalıp o yöreden uzaklaşacaktır. Derin bir pişmanlığa kapılan Maglor ise denizin kıyısına oturup hüznü bir şarkı tutturarak kendini avutmaya çalışır. Öte yandan, Nauglafring'i denize savuran Elwing hayatına son verme niyetiyle onun peşi sıra kendisi de yarlardan aşağı atladıysa da Ylmir tarafından bembeyaz bir deniz kuşuna dönüştürülür ve Eärendel'i bulma ümidiyle yeryüzünün tüm sahilleri boyunca arayışa girer.

Bu ikilinin yarı Elf yarı İnsan kanı taşıyan ve o dönemde henüz küçücük bir çocuk olan oğlu Elrond ise akıl sır ermez

bir dürtüden ötürü olsa gerek Maidros tarafından koruma altına alınmıştır. İlerleyen devirlerde Elfler Batı anakarasına geri dönmek üzere harekete geçtiğinde, taşıdığı çifte mirasın fani tarafının kendisini böyle davranmakla yükümlü kıldığı hissine kapılarak yeryüzünde kalmayı tercih edecektir Elrond...

Sirion nehrinin ağzına yakın bir noktaya kurduğu derme çatma kulübede yapayalnız ve gözden uzak bir yaşantı süren Bronweg'den bütün olan biteni öğrenen Eärendel tanımlanamaz bir kedere kapılır. Bu defa Bronweg'i de yanına alarak, Elwing'i ve Valinor diyarını bulmak üzere tekrar denize açılmakta bulur çareyi.

Bu arayış onları ilkin efsunlu adalara, sonrasında Yalnız Ada'ya ulaştırır ve en nihayet kendilerini Faërie Körfezi'nde bulurlar. Kıtaya ayak basınca Kôr adı verilen tepenin zirvesine tırmanan ve Tûn şehrinin terk edilmiş sokaklarını arşınlayan Eärendel'in giysileri kaşla göz arasında elmasların ve daha nice mücevherin tozu ile kaplanmıştı. Valinor'un daha içerlek kesimlerine gitmeye cesaret edemez. Kitanın kuzey sahillerindeki bir adacığın üzerine, civardaki tüm deniz kuşlarının emeklerini seferber etmesi sonucu bir kule inşa ettirir. Dahası, onların kanatlarına koştugu gemisiyle gökyüzüne değin yükselip Elwing'i aramayı bambaşka bir yolla sürdürmeye yeltenir fakat Güneş'in yakıcı ışınlarına maruz kalıp üstelik Ay tarafından da semalardan kovalanınca, ancak kaçak bir yıldız kılığına bürünerek daha uzunca bir süre gökyüzünde seyretmeyi sürdürebilecektir.

Fionwë'nin Kuzey diyarlarına yaptığı sefer ve Korkunç Savaş ya da Son Savaş diye anılan hesaplaşma izler bunu. Balrogların hepsi yok edilir, bozguna uğrayan Orklar arasında canını kurtarabilenler dört bir yana kaçar. Morgoth beraberinde bütün ejderhaları ile bizzat cenk meydanına inerek son bir akın düzenler; fakat bu canavarların da kaçıp kurtulmayı başaran iki

tanesi hariç hepsi Valar saflarınca mağlup edilmekten kurtulamaz ve Morgoth alaşağı edilip Angainor ismi verilen zincire vurulurken, o meşhur demir tacı başından alınıp söz konusu zincirin tasması niyetine boynuna geçirilir. Böylelikle Silmaril taşlarından ikisi kurtarılmış olmaktadır. Dünyanın hem Batı hem de Doğu kesimi bu mücadele sırasında büyük sarsıntıya uğrayıp tarumar olmuş, yeryüzünün şekli köklü değişimlere uğramıştır.

Sonrasında Tanrılar ve Elfler, Hithlum'da tutsak edilmiş bulunan İnsan topluluklarını serbest bırakmakla kalmayıp bu esnada halen hayatta olan Gnom ve Ilkorin boylarından her karşılarna çıkan yanlarına katarak civar diyarları bir baştan diğerine dolaşmaya koyulur. Maidros'un takipçileri haricinde bunların hepsi katılmıştır onlara. Nitekim her ne kadar kapıldığı kederin ağırlığı altında nihayet adamakıllı ezilmiş olsa da vaktiyle ettiği yeminin gereğini yapmaya hazırlanmaktadır Maidros. Ona yemininin içeriğini hatırlatmak ve Silmarilleri kendisine vermesi yönündeki ricasını iletme üzere Fionwë'ye haberci yollar. Fionwë ise Fëanor'un kötücül eylemleri, Dior'un katledilişi, Sirion topraklarının yağmalanışı gibi sebeplerden ötürü o mücevherler üzerindeki hak iddiasının artık düşmüş olduğu cevabını verir. İnadı bırakıp diğerlerine katılmaya ve Valinor'a dönmeye davet eder onu; sadece ve sadece Valinor'da, Tanrıların yargısına başvurarak teslim edilmelidir mücevherler...

Son sefere çıkıldığı sırada Maglor, Maidros'a Fëanor'un oğulları içinde yalnızca ikisinin halen hayatta olduğunu duyurur, keza Silmaril taşlarından da iki tanesi kalmıştır geriye; içlerinden birinin kendi payına düştüğünü ima eder. Mücevherleri elbirliğiyle çalarak kaçacak ama onlarla temas etmeleriyle beraber taşların tenlerini yakması karşısında bu mücevherler üzerinde artık hiçbir hakları kalmamış olduğunu idrak edeceklerdir. Acı içinde bir süre arazide dolanıp durduktan sonra

Maidros taş ile birlikte kendisini içinde alevlerin kaynaşmakta olduğu bir çukura atıp canına kıyar. Maglor ise onu denize doğru savurup kendisindeki taştan feragat eder. Bu durumda Silmaril taşlarından biri denizin suları altına, bir diğeri yeryüzünün bağrına gömülüdür artık. Maglor bir yandan kederli şarkılar söyleyerek her daim denizin kıyısında kalır.

Tanrıların hükmü yerini gelmektedir. Dünya bundan böyle İnsan ırkına kalacak, Yalnız Ada'ya veya Valinor'a yelken açmayan Elfler yavaş yavaş yeryüzünden silinecektir. Ejderhaların ve Orkların son artıkları varlığını bir süre daha koruyup sorun teşkil etmeyi sürdüreceksen de sonuçta İnsanların yürekliliği karşısında tutunamayıp tümüyle yok olacaktır.

Morgoth'a gelince... Kendisi Gecenin Kapısı'ndan geçmek zorunda bırakılıp Dünyanın Duvarları'nın ötesinde uzanan sonsuz karanlığın içine savrulurken, geri dönmeye teşebbüs edemesin diye Kapi'nın başında daima nöbet tutulmaktadır. Gelin görün ki bu habis varlığın İnsan ve Elf ırklarının ruhuna işlediği yalanlar silinmekten çok uzaktır ve Tanrıların geçen yıllar süresince aksini sağlama yolunda vermiş olduğu onca uğraşa rağmen onun vaktiyle ektiği tohumlardan filizlenen kötülük etkisini daha uzun süre gösterecektir. Hatta bazıları bizzat Morgoth'un veya onun karanlık gölgesinin ya da belki de ruhunun Valar'ın gözetiminden her nasılsa sıyrılıp Dünyanın Duvarları'nın beri yanına gizlice geri dönerek Kuzey ve Doğu diyarlarını zaman zaman ziyaret ettiğini öne sürerken, bazı diğerkleri söylentileri etrafta dolaşan bu esrarengiz varlığın aslında onun Son Savaş'tan sağ kurtulmayı başardıktan sonra yeryüzünün karanlık bölgelerini mesken tutan ve uyandırdığı dehşet sayesinde oralardaki İnsan topluluklarının aklını çelip onları kendisine tapınmaya teşvik eden bir dönemki kumandanlarından Thû olduğu konusunda ısrar etmektedir. Dünya çok daha yaşlanıp da Tanrılar bezgin düşünce bunu fırsat bilen

Morgoth, Kapi'dan geçerek geri döner ve taraflar nihai bir savaşta kozlarını paylaşır. Bu çarpışma sırasında Fionwë, Valinor düzlüğünde Morgoth'un karşısına dikilirken yanı başında yerini alan Túrin'in ruhu ona destek çıkar; öyle ki, o kapkara kılıcıyla Morgoth'a ölümcül darbeyi indiren ve böylelikle Húrin'in çocuklarının da intikamını alan, Túrin olacaktır.

Yine aynı günlerde, önceden çeşitli koşullar altında yitip gitmiş olan Silmariller denizden, topraktan ve havadan geri edinilecek ve Maidros'un onları kırarak Palúrien'i imal etmesi sonucu İki Ağaç'ın yeniden canlanan görkemli ışığı etrafı bir kez daha aydınlığa boğarken, Valinor Dağları yeryüzünün boylamlarının dışına taşar ölçüde dümdüz edilecek, bu sayede Tanrılar ve Elfler tekrar gençleşip tazelenmekle kalmayıp tüm ölüleri de hayata dönecektir. İnsan ırkının akıbetinin o Devir'de nasıl bir seyir izleyeceğine ise hiç değinmez kehanet.

Sonuncu Silmaril taşının gökyüzüne çıkışı da işte bu yolla olur. Fëanor'un oğullarının imza attığı habis eylemler, Tanrıları geriye kalan yegâne Silmaril mücevherinin –“halen sırada bekleyen pek çok şey vuku buluncaya dek”– Eärendel'in himayesine verilmesi yönünde karar kılmaya itmiştir. Maidros, Eärendel'in yanına gönderilir, Silmaril'in kudreti yardımıyla yeri tespit edilen Elwing eski kimliğine büründürülür. Eärendel'in teknesi Valinor toprakları üzerinden geçip Dış Denizler'e açılır, sonrasında Eärendel onu Güneş ile Ay'ın da ötesinde uzanan karanlıkların bağrına sürer. Orada, alnında ince bir taç üzerine tutturulmuş vaziyette taşıdığı Silmaril, yanı başında Elwing, parıltısı tüm diğerlerinininkini bastıran bir yıldız görünümüne bürünüp, Morgoth'un muhtemel hamlelerini her daim gözleyerek Gecenin Kapısı'nın başında nöbet tutar. Valinor düzlüklerinde nihai savaş için hazırlanıldığını görünceye dek böyle seyredecektir semalarda. Ancak o zaman tekrar iner aşağı.

Eskinin de eskisi devirlerde, Batı diyarının en Kuzey yöre-

lerinde cereyan eden öykülerin son perdesi böyle kapanmıştır işte.

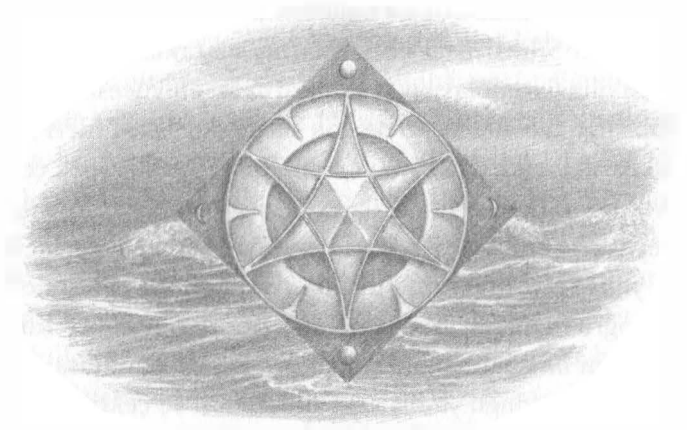
Bu öyküyü “Birinci Çağ” diye bildiğimiz dönemin tarihçesinin bu en karmaşık ve de bilinmedik evresi üzerine düzenlenmiş genel bir incelemeye dahil etmeye kalksak, özellikle bir ögesi dolayısıyla tablonun son derece dışında kalırdı sanırız: Kapanışı. Hikâyenin *Mitolojinin Taslağı*’nın bu kitabımız kapsamında aktarılan kısmında değinilen bazı boyutları üzerinde durmakla yetineceğim. Babamın geçmişi en eskiye dayalı çalışmaları içinde bu konuya ilişkin olup da günümüze kalabilmiş tek tük metnin en umulmadık yerlerde kesilip yarıda bırakıldığı gözlemlenirken, *Taslak*’taki anlatım, Silmaril mücevherlerinin akıbetinin nihai savaşın en belirleyici unsurlarından biri olarak öne çıkışının da aralarında bulunduğu tamamen yeni birtakım özelliklerin ilk tanığı addedilebilir pekâlâ. Babamın çok eski tarihli, bütünüyle kopuk bir notta kendi kendine yönelttiği şu gayet basit soruda aynı hususa dokundurma yaptığı dikkat çeker: “Melko yakalandıktan sonra Silmaril taşlarına ne oldu?” (İşin doğrusu, Silmarillerin kurgunun özgün bir elementi olarak varlığı dahi mitolojinin birincil versiyonunda sonradan alacağı şekle nazaran çok daha düşük önem taşımaktaydı.)

Taslak’taki anlatımda Maglor’un Maidros’a “Fëanor’un oğulları içinde yalnızca ikisinin halen hayatta olduğunu, keza Silmaril taşlarından da geriye iki tanesinin kaldığını ki bunlardan birinin kendi payına düştüğünü” duyurduğunu görürüz. Üçüncü mücevher ise yitirilmiştir zira yine *Taslak*’ta “Nauglafring’i denize savuran Elwing’in hayatına son verme niyetiyle onun peşi sıra kendisi de yarlardan aşağı attığı” belirtilir. Bahsi geçen bu Silmaril, Beren ile Lúthien’in nice zahmet sonucu kurtardığı taşdır. Maglor’un vaktiyle Demir Taç’tan koparılmış olan Silmaril’i Fionwë’nin onu muhafaza ettiği yerden çaldıktan bir süre sonra içinde lavların kaynaştığı bir çukura fırlatmasıyla “Silmaril taşlarından biri denizin

suları altına, bir diğeri yeryüzünün bağına gömülüdür artık.” Üçüncüsü ise Demir Taç’tan koparılmış olan diğer taştır; Tanrıların Eârendel’in himayesine bıraktığı, buna karşılık onun da ince bir taca tutturulmuş vaziyette alnında taşıyarak “Güneş ile Ay’ın da ötesinde uzanan karanlıkların bağına sürdüğü” Silmaril budur işte.

Eârendel’in alnında taşıdığı, zamanla Sabah Yıldızı ve yine Akşam Yıldızı diye anılmaya başlanacak olan taşın bir vakitler Beren ve Lúthien’in Angband’da Morgoth’tan koparıp almayı başardığı Silmaril olduğu etrafında şekillenen kurgu o dönemde henüz son halini almış değildi gerçi ama nihai şekline büründüğünde mitosun olmazsa olmaz bir unsuru haline gelmiş gibi görünüyor.

Damarlarında yarı-Elf kanı dolaşan Eârendel’in İnsanların ve Elflerin yardım ricasını dile getirmek üzere Valar’ın huzuruna aracı kimliğiyle çıkışına dair senaryonun bu aşamada henüz geçerlik kazanmamış oluşu da bir diğer çarpıcı ayrıntı.

QUENTA NOLDORINWA'YA GÖRE KAPANIŞ

Quenta'dan yaptığımız bu ikinci alıntıyı, ilkini sonlandırdığımız, Gondolin kentinin ve genel anlamda Doriath diyarının uğradığı yıkımdan sağ kurtulmayı başaran az sayıda Elf'in Sirion ırmağı ağzına yerleşip "Ulmo'nun koruyucu gölgesi altındaki o sahillerde varlığını güven içinde sürdürme olanağı bulan" tersaneci bir topluluk haline gelişinin anlatıldığı noktadan başlatacağım. Okumak üzere olduğunuz bölümde, tıpkı daha önce yapmış olduğum gibi, "Q II" diye adlandırdığımız yazıya dökülmüş metni takip etmeye özen göstererek, *Quenta*'nın geri kalan kısmına yer vereceğim.

Valinor'da yapılan toplantıda Elflerin içine düştüğü muhtaç durumdan söz açan Ulmo, Valar'ın geri kalanına merhamete gelmeleri ve imdada yetişerek Morgoth'un ezici kuvveti altında ümitsiz bir varoluş mücadelesi vermekte olan bu kavmi kurtarmaları çağrısında bulundu, hem böyle yapmakla İki Ağaç'ın

parıltısıyla halen tüm yeryüzüne huzur saçtığı günlerin ışık kaynağını bir nebze de olsa bünyesinde barındıran yegâne nesneleri, yani Silmarilleri de kurtarmış olacaktı. Manwë'nin gözdesi olmaları dolayısıyla Tanrıların bu en yücesinin düşünce yapısına dair her daim az çok fikri olan Işık-Elfleri lakaplı akrabaları Quendi'den sonraları edinmiş oldukları pek çok bilgi uyarınca Gnomlar arasında yayılan söylentilere göre durum böyleydi en azından. Gelgelelim Manwë harekete geçmeye bir türlü yanaşmıyordu, kim bilir neler kuruyordu zihninde? Quendi doğru zamanın henüz gelmediğini vurguluyor, Kudretli Varlıklar'ın ikna edilebilmesi için, tek başına dahi olsa, bu ırkların yapmış olduğu yanlışların affedilmesi ve çektikleri üzüntüler karşısında merhamete gelinmesi çağrısında bulunup hem Elflerin hem de İnsanların davasından yana konuşacak birinin öne çıkması gerektiğini belirtiyordu; kaldı ki bu andın gereği yerine getirilinceye ve Fëanor'un oğulları üzerinde taviz vermez ölçüde hak iddia ettikleri Silmaril taşlarından vazgeçinceye kadar Fëanor'un yeminini bozmaya Manwë'nin kudreti bile yeterli gelmeyebilirdi. Silmarillerin içinde muhafaza edilen ışık Tanrılarının eseriymiş oysaki.

Yine aynı dönemde, yaşlanmanın etkilerinin bünyesine yavaş yavaş yerleşmekte olduğunu hisseden Tuor'un derin denizlere duyduğu daimî özlem de yüreğinde depreştikçe depreşiyordu. Bundan dolayıdır ki, Kartal Kanadının Tüyü anlamına gelen Eärámë ismini yakıştırdığı büyük bir gemi inşa etti ve Idril'i de yanına alarak, bir daha hiçbir öyküde veya şarkıda yer etmemek üzere, tam da günbatımı vakti Batı ufkuна yelken açtı. *[Metnin bu safhasına sonradan yapılan eklenti şöyle: Ölüm-lü İnsanlar içinde yalnızca Tuor daha kıdemli olan ırkın mensuplarıncı öteden beri tanınıp saygı görmekteydi ve bu sayede, çok sevdiği Noldoli kavmi arasına kabul edilmekte zorlanmayıp, izleyen günlerini kimi söylentilere göre kâh gemisiyle Elf diyarlarının sahilllerinde dur durak bilmez gezintiler yapmakla*

kâh Tol Eressëa'daki Gnom limanlarında mola verip dinlenmekle geçirerek, sakin ve huzurlu bir hayat sürmeye adanmıştı ki böylelikle onun yazgısı İnsan ırkının geri kalanınınkinden ayrı bir yola girmiş oluyordu.] Aydınlık yüzlü Eärendel çok geçmeden Sirion'un denizle buluştuğu yöredeki ahalinin ve onların kullanımındaki gemi filosunun efendisi haline geldi; güzeller güzeli Elwing ile yaptığı evlilik onlara Yarı-Elf kanı taşıyan Elrond'u [> her ikisi de Yarı-Elf diye anılacak olan Elrond ile Elros'u] bahşedecekti. Gelin görün ki Eärendel'in ruhundaki çalkantılar durulacak gibi değildi, Orta Diyarlar'ın [Orta Dünya] sahillerine yaptığı gemi seyahatleri de içindeki huzursuzluğu dindiremiyordu. Açık denizlerin hasretiyle körüklenen, birbiriyle bağlantılı iki emel, zamanla tek bir gaye meydana getirecek şekilde zihnine yerleşti: Gidip de geri dönmemiş olan Tuor ile Idril Celebrindal'ı bulmak üzere ufuk çizgisine doğru yelken açacak ve bu esnada, efsanelere geçmiş olan o en uzak kıyıya ulaşmayı başarması halinde, Elflerin mesajını Batı'nın Efendileri lakaplı Valar'a ileterek, Valinor'daki Tanrıların ve aynı zamanda Tûn'da ikamet eden Elflerin yüreğine nüfuz edip onları dünyanın geri kalanının uğradığı acılar ve İnsan ırkının çektiği çile karşısında tepki vermeye yöneltecekti.

Bu niyetle, isminin karşılığı Köpüksü-çiçek olan, dillere destan güzellikteki gemisi Wingelot'u inşa etti Eärendel; gövdesini meydana getiren kerestelerin tonu ayın gümüşü pırıltısını andırır derecede beyaz, kürekleri altın sarısı, yelkenleri ise gümüş rengi olan bu teknedeki direklerin tepesine yıldız misali titreşen mücevherler tutturulmuştu. Eärendel'in Şarkısı'nın dizelerinde onun derin sulara seyrederken ve keşfedilmemiş diyarları, yabancı suları ve esrarengiz adaları kolaçan ederken yaşadığı maceralara ilişkin çok şey söylenir. Güney topraklarında tesadüfen karşılaştığı Ungoliant'ı öldürmekle onun çevresine örmüş olduğu karanlığa da son verecek, uzunca zamandır gölgeler arasında kalmış yöreleri bu sayede aydınlığa

kavuşturacaktır. Kendisi bu serüvenlerle meşgulken Elwing ise evde oturmuş, hüzün içinde onun dönüşünü beklemektedir.

Eärendel'in ne Tuor'u ne de Idril'i bulabildiği gibi, kimi zaman gölgeler arasında yolunu yitirmekten veya o sulara yerleştirilmiş tılsımların etkisiyle yönünü şaşırmaktan, kimi zamansa karşıt yönde esen kuvvetli rüzgârlar tarafından geriye itilmekten dolayı, söz konusu yolculuk süresince Valinor sahillerine erişmek için yaptığı her deneme sonuçsuz kalmıştı, ta ki sevdiceği Elwing'e duyduğu özlem onu pes etmeye ve yönünü gerisingeri Doğu'ya, evinin bulunduğu istikamete çevirmeye itinceye kadar. Üstelik hareketlerinde bariz bir telaş da okunuyordu artık zira kaynağını rüyalarından alan bir tür korku ansızın üzerine çökmüş, önceleri zorlanmadan alt ettiği rüzgârlar şimdilerde onun ileri atılma arzusuna direnircesine gemisini şiddetle geriye savurur olmuştu.

Onun yokluğunda Sirion nehrinin ağzındaki limanlar bölgesine yeni bir bela musallat olmuştu. Elwing'in Nauglamír'i ve de muhteşem Silmaril taşını oradaki yerleşkesinde halen muhafaza etmekte olduğu gerçeği Fëanor'un hayattaki oğulları Maidros, Maglor, Damrod ve Díriel'in kulağına gitmişti bir kere; önceden dağılmış oldukları farklı yönlerdeki av sahalarından hızla kopup bir araya toplanan bu dörtlü, ilk bakışta dostaneymiş gibi algılanmakla beraber perde arkasında katı bir talebin dayatıldığı mesajlarını Sirion'dakilere göndermekte gecikmeyecekti. Fakat Elwing ile Sirion'da ona eşlik eden ahalinin bir vakitler Beren'in nice zahmetle kurtardığı ve Lúthien'in taşıdığı, Dior'un ise uğruna canını verdiği mücevheri hiçbir direnç göstermeksizin teslim etmesi beklenemezdi elbette; hele ki liderleri Eärendel'in uzaklarda, denizin kim bilir hangi sahillerinde seyrettiği şöylesi bir dönemde, hanelerini ve gemilerini kutsayarak kötülükler karşısında muaf kılan bir enerjiye kaynaklık ettiği hissine kapıldıkları bu cevherin pırlıtlısından kendilerini bile isteye mahrum bırakmaya hiç mi hiç niyetleri yoktu.

Böylelikle, Elf'in Elf'i katlettiği hadiselerin sonuncusunun ve belki de en hunharca olanının vuku bulması engellenemedi; şu malum, lanet yeminin yol açtığı elim vakaların üçüncüsünü teşkil edecekti söz konusu eylem. Fëanor'un oğulları, Gondolin sürgünlerinin ve Doriath halkından geriye kalanların oluşturduğu yerleşkenin tepesine kasırga gibi çöküp karşısına çıkan herkesi kelimenin tam anlamıyla yok etti. İçlerinden bazıları bu kıyıma iştirak etmekten kaçınıp kenara çekilirken, az sayıdaki diğerleri kendi efendilerinin sergilediği gözü dönmürlük karşısında isyan ederek (Elfinesse'nin o dönemdeki yürek acısını ve pençesine düştüğü kafa karışıklığını ortaya koyar şekilde) Elwing ve diğerlerinin safına geçmiş ve bu yolla canından olmuştu ama tüm bunlar, Maidros ile Maglor'un galip gelmesine engel teşkil etmeyecekti. Gerçekleşen çarpışmada Damrod ve Díriel öldüğünden, Fëanor'un oğullarından geriye yalnızca bu ikisi kalmış oluyordu; Sirion nehrinin ağzını mesken edinmiş olan topluluğun üyeleri arasında kılıçtan geçirilmekten kurtulanlar ise çareyi ya kaçıp arazide izini kaybettirmekte ya da mecburiyetten yurtlarını terk edip şu son durumda Orta Diyarlar'daki tüm Elf halklarının önderi olma hususunda hak sahibi konumuna yükselen Maidros'un tebaasına dahil olmakta bulmuştu. Gelgelelim Maidros, Silmaril'i edinebilmiş değildi çünkü tüm ümitlerin yitirildiğini ve oğlu Elrond'un tutsak alındığını gören Elwing, Maidros'un takipçileri arasından sıyrılmayı her nasılsa başarmış ve Nauglamír boynuna asılı halde, kendisini denize bakan yüksek bir yardan aşağı bırakarak görünüşe göre telef olmuştu.

Oysa o sıralar kimse bilmiyordu ki Ulmo onu denizin azgın dalgaları arasından çıkarıp büyük beyaz bir kuş görünümüne büründürmüştü ve bu sayede Elwing, göğsünde parlak bir yıldız misali ışıltılar saçan Silmaril, sevdalısı Eärendel'i aramak üzere denizin suları üzerinde süzölmeye başlamıştı. Nitekim bir gece vakti, Eärendel gemisinin baş kısmında dikilmiş etra-

fa göz gezdirdiği sırada, bir an için ay ışığı altında olağanüstü bir süratle süzülen bembeyaz bir buluta, bir an sonra tuhaf bir seyir izleyerek denizin üzerinde kayan bilinmedik bir yıldıza, akabinde ise fırtınanın esintisini bile bastıracak bir hızla uçuşan soluk renkli bir alev diline benzettiği gizemli bir şeklin dosdoğru onun bulunduğu yere yaklaşmakta olduğunu fark edecekti. Göz açıp kapayınca dek geminin yanında bitiveren Elwing'in gerçekleştirdiği telaşlı uçuştan dolayı ölesiye tükenmiş vaziyette Wingelot'un ahşap güvertesine düşüşü ve hemen akabinde Eärendel'in onu kucağına alıp bağrına basışı, şarkılara konu olacak bir manzara arz etmekteydi. Ertesi sabah biricik karısını o alışlageldik görünümünü yeniden kazanmış halde, hafif bir meltemle dalgalanan saçları bir yandan yüzünü okşarken yanı başında dikilir bulmak, onu daha da büyük bir hayrette düşürecekti; başını onun göğsüne yaslayıp eşine nihayet kavuşmuş olmanın verdiği huzurla derin bir uykuya dalmıştı kız.

Sirion'daki limanların mahva uğrayışı ve oğullarının tutsak edilişi Eärendel ile Elwing'i kedere boğmuştu, Elrond'un öldürülmesinden de korkuyorlardıysa da aslında öyle bir tehlike söz konusu değildi. Çünkü Maidros, Elrond'un durumuna acımış ve onu himayesi altına almış, böylelikle ikisi arasında zamanla belli belirsiz bir sevgi bağı kurulmuştu; ama neresinden bakılsa Maidros vaktiyle içtiği andın omuzlarına bindirdiği yük sebebiyle daima huzursuz ve bezgin bir ruh hali içindeydi.

[Bu paragraf sonradan aşağıdaki şekilde yeniden kaleme alınmış: Sirion'daki limanların mahva uğrayışı ve her iki oğullarının tutsak edilişi Eärendel ile Elwing'i kedere boğmuştu; çocuklarının öldürülmesi ihtimali karşısında dehşete kapılıyorlardı. Fakat onlar bunu bilme de yersizdi bu korkuları. Çünkü Maglor Elros ile Elrond'un durumuna acımış ve onları himayesi altına almış, böylelikle aralarında zamanla belli belirsiz bir sevgi bağı kurulmuştu; ama neresinden bakılsa Maglor vaktiyle içtiği andın omuzlarına bindirdiği yük sebebiyle...]

Sirion ağzındaki liman yerleşkesi için yapılabilecek bir şey kalmadığını gören Eärendel, evine sonsuza dek veda etmiş ve yönünü tekrar açık denize çevirerek beraberinde Elwing ile bir kez daha Valinor'u arayışa çıkmıştı. Bir taç üzerine kaktığı Silmaril'i devamlı alnında taşır vaziyette, genellikle geminin pruvasında duruyordu; Batı'ya doğru yol aldıkça mücevherin ışığı gitgide daha parlak bir hal almaktaydı. Belki de kısmen o kutsal taşın haiz olduğu kudretin katkısıyla, o güne değin Teleri haricinde hiçbir kavmin gemilerinin erişmeyi başaramadığı sulara vardılar; Efsunlu Adalar'ın açıklarından onların efsununa kapılmadan geçmeye muvaffak olacaklar, Gölge Denizler diye adlandırılan bölgeden sağ salim sıyrılıp çıkacaklar, Yalnız Ada'ya uzaktan şöyle bir bakıp vakit kaybetmeksizin yola devam edecekler ve nihayet dünyanın en dış sınırlarındaki Faërie Körfezi'nde [> Elfyurdu Körfezi'nde] demir atacaklardı. Kıyılarında ansızın beliren bu yabancı geminin görüntüsü, pruvasındaki Silmaril'in çok uzaklardan dahi pırıl pırıl kamaşan ışıltısına bakakalan Teleri halkını şaşkınlık içinde bırakmıştı.

Karaya çıktığı an, fani İnsan ırkı içinde ölümsüz diyarın sahillerine ayak basan yegâne kişi haline gelmişti Eärendel; Tanrıların gazabına uğramaları ihtimaline karşı, bunu yaparken ne Elwing'in ne de tekne de bulunan bir avuç refakatçiden herhangi birinin kendisine eşlik etmesine rıza göstermişti ve onun bu beklenmedik gelişi tıpkı çağlar öncesinde Morgoth ile Ungoliant'ın gelişinde olduğu gibi tam da festival zamanına rastladığından, Tûn kentinin üzerine kurulu olduğu tepeye konuşlanmış gözcülerin sayısında azalma vardı çünkü Quendi'nin büyük çoğunluğu o sıra Manwë'nin Tindbrething'in zirvesindeki konağının geniş salonlarına toplanmış bulunuyordu.

Geminin gelişine ve bir yabancının karaya çıkışına tanıklık eden gözcülerin aceleyle at koşturarak haberi Valmar'a yetiştirmesi ile birlikte civardaki tüm çanlar eşzamanlı olarak

çalınmaya başlanmış ve bu yolla ahaliye tepelerin arasındaki geçitlere saklanmaları telkininde bulunulmuştu; böylelikle Eärendel harikulade güzellikteki Kôr tepesine tırmandığında karşısında kimseyi bulamadı ve Tûn şehrinin bomboş sokakları boyunca yürüdükçe yüreğine derin bir sıkıntı çöktü. Terk edilmiş sokaklarda şaşkın bir ifadeyle gezinirken giysilerinin ve çizmelerinin bir çeşit elmas tozu ile kaplandığını görecekti fakat çağrılarına kimse karşılık vermeyecekti. Bunun üzerine düş kırıklığına uğramış bir halde gerisingeri sahile döndü ve gemisi Wingelot'un güvertesine tırmandı; tam o sırada kıyıda kendisine seslenildiğini duydu: "Selam sana, yıldızı hepsinden çok parlayan, habercilerin en kutlusu Eärendel! Güneş ile Ay önünde ışığın taşıyıcılığını yapan, nicedir yolu gözlenip de en umulmadık anda ortaya çıkıveren, tükenmeye yüz tutmuş umutları ufukta belirmesiyle beraber bir anda yeşerten sana selam olsun! Dünyanın çocuklarının ihtişamına emsal olan, karanlığı yarıp geçen sana selam olsun! Günbatımının Yıldızı, selam sana! Aydınlık sabahların habercisi, selam sana!"

Manwë'nin oğlu Fionwë'den başkası değildi ona seslenen ve sonrasında Eärendel'i Tanrıların huzuruna çıkardı; böylece Valinor'a ve de Valmar'ın salonlarına ulaşan Eärendel, İnsan ırkının yaşadığı diyarlara bir daha geri dönmeyecekti. İki ırkın yardım çağrısını Tanrıların yüzüne karşı dile getiren Eärendel, onlara Gnomları affetmeleri ve tam da en çok ihtiyaç duydukları şu dönemde sürgün edilmiş Elfler ile bahtsız İnsanların yardımına koşmaları davetinde bulundu.

Bu çağrıya kulak veren Valar savaş hazırlığına girerken, toplanan birliklerin komutasını Manwë oğlu Fionwë üstlenmişti. Onun ak sancağı altında saf tutanlar arasında, Ingwë'nin önderlik ettiği, Işık-Elfleri diye de anılan Quendi de bulunuyordu ki bunlardan bazıları kadim devirlerden bu yana Valinor'dan hiç ayrılmamış Gnomlardı; Kuğuların Sığınağı, namıdiğer Kuğulimanı'nda yaşananları belleğinden bir türlü

silip atamayan Teleri ise, bir araya gelen birlikleri Kuzey diyarlarına ulaştıracak olan donanmadaki yerlerini almakla beraber söz konusu kıyılara adım atmayıp gemilerin başını beklemeyi yeğleyecek olan pek az istisna dışında, bu seferberliğe iştirak etmemişti.

*Bu orduya Eärendel'in rehberlik etmesi kararlaştırılmıştı; ama Tanrılar onu gün gelip de aynı yolculuğa bir kez daha katlanma zahmetine sokma niyetinde olmadıklarını açıkça belirttiğinden, o da kendisi için Ayırık Denizler'in Kuzey yakasında, yeryüzünün en dış sınırları hizasında beyaz bir kule inşa ettirme kararı aldı; bu kulenin yapımına yeryüzündeki deniz kuşlarının her cinsi dönüşümlü olarak katkı sağlayacaktı. Elwing ise vaktinin büyük kısmını kuş görünümü altında geçiriyordu; onun sırf bu iş için tasarladığı özel bir çift kanat ile donatılan Eärendel'in gemisi bundan böyle göğün en yüksek katmanlarına değın yükselip öylelikle yol alabilecekti. Hayranlık uyandırıcı güzelliğe sahip bu sihirli gemi, sürekli kıpraşan mukaddes bir alev, yıldızların ışığını bünyesinde barındıran bir çiçek misali süzölüyordu gökyüzünde; uzaktan onu merakla seyredilmek, Silmaril taşlarından birinin gökyüzüne yükseldiğı ve Batı'da yeni bir yıldızın parlamaya başladığı fikrine kapılan Dünya ahalisinin nicedir pençesine düşmüş olduğı ümitsizlikten kaynaklı yılgınlıktan silkinip kurtulmasına yetiyordu. Maidros bile şöyle demişti Maglor'a:

[Yıldız imiyle () başlayarak, bu pasaj aşağıdaki şekilde silbaştan kaleme alınmış: Yine o günlerde Eärendel'in gemisi Tanrılar tarafından dünyanın sınırlarının dışına çekilmiş, göğün en yüksek katmanlarına değın yükselmesi sağlanmıştı. Hayranlık uyandırıcı güzelliğe sahip bu sihirli gemi ... [bu kısımlar orijinalindeki gibi bırakılmış] ... yılgınlıktan silkinip kurtulmasına yetiyordu. Elwing ise dünyanın sonuna dek ayrı düştükleri ve bir daha asla kavuşamayacakları inancından hareketle, Eärendel'in ardı sıra gözyaşı döküyordu. Bu hissiyat*

içinde, kendisi için Ayrık Denizler'in Kuzey yakasında, yeryüzünün en dış sınırları hizasında beyaz bir kule inşa ettirme kararı aldı; bu kulenin yapımına yeryüzündeki deniz kuşlarının her cinsi dönüşümlü olarak katkı sağlayacaktı. Bununla da yetinmeyen Elwing, Eärendel'in gemisine semalarda eşlik etme amacıyla, kendi kullanımına yönelik özel bir çift kanat da tasarlamıştı. Ne var ki *[maalesef okunaklı olmayan bu kısımda, uçuş denemesinin başarısızlıkla sonuçlandığına ve Elwing'in hedeflediği kadar yükselemeyip gerisingeri aşağı düştüğüne dair bir ifade olsa gerek]* Ama onun alevi çok yukarılardan gözlerine ilişince Maidros'a şöyle demekten kendini alamamıştı Maglor:}

“Eğer bu karşımızdaki, dalgaları arasında kayboluşuna biz-zat tanıklık ettiğimiz denizin dibinde gömülü olduğu yerden ilahi bir kudret tarafından çıkarılıp göğe yükseltilmiş olan Silmaril ise, ne kadar kıvanç duysak azdır çünkü onun azameti artık tüm yeryüzünün gözleri önünde.” Böylece esaret altındaki halkların yüreğinde umut kıvılcımı bir kez daha tutuşurken, kötü gidişatın er geç sona ereceği ihtimali zihinlerde ağırlık kazanmaya başlamıştı; Morgoth ise tüm bu olan bitene derin bir kuşku ile yaklaşıyordu.

Yine de onun Batı'dan gelen saldırıya hazırlıksız yakalandığı belirtilir. Kibri öyle boyutlara varmıştı ki bir daha hiçbir kuvvetin onunla açıktan savaşa girişmeye cüret edemeyeceği inancındaydı; dahası, aralarına dargınlık sokmak suretiyle Gnomları Tanrılar ve onlara eşlik eden diğerleri ile sonsuza dek yabancılaştırdığını düşünüyordu ve Huzurlu Diyar'daki vaziyeti ile tatmin olan Valar'ın onun mutlak hâkimiyeti altında bulunan dış dünya ile ilgili meselelere bundan böyle ilgi göstermeyeceğine emindi. Ne de olsa merhametten yoksun bir kalp, merhametin haiz olduğu, sarsılmaz bir hiddeti ocağında döven ve önünde dağların bile duramayacağı bir yıldırımın ilk kıvılcımını tutuşturan kudreti ölçmekten acizdir.

Fionwë'nin önderlik ettiği birliklerin Kuzey diyarına düzenlediği sefer hakkında pek az ayrıntı bilinir çünkü Orta Diyarlar'da ikamet edip oradaki çilekeş yaşamın zorluklarına katlanan ve sonraları bu öyküleri dilden dile aktaran Elflerin hiçbiri söz konusu ordunun safları arasında yer almamıştır; yaşananlara ilişkin haberleri ancak çok sonraları akrabaları Valinorlu Işık-Elflerinden öğrenebilmişlerdir. Buna göre Fionwë ordusunun başında çıkagelmiş ve hep birden öttürdükleri boruların meydan okuyan sesi ortalığı inletirken, Doğu'daki Hithlum yöresinin İnsan ve Elf sakinlerinin tümünün de katılımıyla ordusunun safları kabarmıştı; onların şaşaası karşısında Beleriand toprakları alev alev kamaşırken dağlar âdeta zangırdıyordu.

Batı'nın orduları ile Kuzey'in sürüleri arasındaki bu hesaplaşma Savaşların Savaşı, Korkunç Savaş, Gazap ve Fırtına Savaşı gibi isimlerle anılmıştır. Nefretin Tahtı bu kapışma için tüm gücünü seferber ederken, bu kuvvetin zaman içinde ne denli ölçülemez boyutlara ulaşmış olduğu, onların Dor-na-Fauglith'e sığmayıp dışarı taşışından ve tüm Kuzey'in savaş alevine boğuşundan anlaşılıyordu. Ama bu bile onları kurtarmaya yetmeyecekti. Balrogların hepsi yok edildiği gibi, ardı arkası kesilmez Ork güruhundan çarçabuk telef olmaktan kurtulanlar dört bir yana kaçışmıştı. İzleyen devirlerde yeryüzündeki iyiliksever halkların başını ağrıtabilecek pek az temsilcisi kalmıştı geriye artık bu ırkın. Binbir eziyete maruz kalıp hakareti sineye çekerek geçirdikleri uzun esaret dönemi boyunca içlerinde birikmiş hıncı bir anda kusan birçok Hithlumlu İnsan'ın bu çarpışmalar sırasında büyük yiğitlik sergilediği, Doğu diyarlarından süratle yetişen başka İnsan kavimlerinin onlarla omuz omza mücadele verdiği belirtilir; böylelikle Ulmo'nun vaktiyle ortaya attığı kehanetin içeriği kısmen gerçekleşmiş oluyordu; çünkü Tuor oğlu Eärendel aracılığıyla Elflere yardım temin edilmiş, savaş alanındaki mevcudiyetleri İnsan ırkından olanların katkısıyla

güçlenmişti. [Metnin bu aşamasına daha sonradan yapılan eklenti şöyle: Şu da var ki, İnsan topluluklarının çoğu, özellikle de Doğu diyarlarından henüz gelenler, Düşman'dan yana saf tutmayı yeğlemişti.] Morgoth ise ürküp kabuğuna çekilmişti ve savaş alanında bizzat boy göstermekten kaçınıyordu; yine de bu, son kozunu oynamaktan ve kanatlı ejderhalarını hasımlarının üzerine salmaktan alıkoymayacaktı onu [Sonradan yapılan eklenti: ki o çarpık, acımasız iradesi yardımıyla o güne değin vücuda getirdiği yaratıkların hiçbirisi uçma yeteneğine sahip değildi]. Ejder sürüsünün âdeta çelikten kanatlarla donatılmış yüzlerce fırtınanın bir araya toplanmasından oluşma devasa bir borayı andıran hücumu o kadar ani, şiddetli ve sarsıcı olmuştu ki Fionwë ve ordusu geriye püskürtülmüştü; derken Eärendel beraberinde çok sayıda kuş ile semalarda belirip çatışmaya dahil oldu ve savaş, sonucu kestirilemeden gece boyunca devam etti. Bu süreçte Eärendel kapkara rengiyle diğerlerinden ayırt edilebilen, bütün ejderhalar arasında en kudretlisi Ancalagon'u öldürmeyi başaracak ve hatırı sayılır bir yükseklikten aşağı savrulan bu iblisin ölü bedeninin yere çakılmasıyla Thangorodrim'in kule silsilesi misali uzanan zirveleri yerle bir olacaktı. İkinci günün sabahında güneş doğarken Valar ordularının galip geldiği anlaşıldı, iki tanesi hariç tüm ejderhalar öldürülmüş, bu ikisi Doğu ufkuna doğru kanat çırparak gözden kaybolmuştu. Sonrasında Morgoth'un karargâhındaki dehlizlerin hepsi açığa çıkarılıp tarumar edilirken Fionwë'nin kudreti Yerküre'nin en içerlek kısımlarına dek indi ve nihayet Morgoth oradaki tahtından alaşağı edildi.

[ve nihayet Morgoth oradaki tahtından alaşağı edildi ibaresi sonradan uygunsuz bulunmuş ve yerine şu pasaj konmuştur: ve nihayet Morgoth orada kısırıldı; Gelin görün ki sergilediği tavır yürekli diye nitelenmekten çok uzaktı. Telaş içinde kaçarak örümcek ağını andıran dehlizlerinin en derin kesimlerine

saklanmış, artık çarpışmayı bırakmaları ve kendisini affetmeleri için hasımlarına yalvarmaya koyulmuştu. Ama aldığı tek karşılık, ayaklarının bileklerinden kesilmesi sonucu yüzüköyün yere kapaklanmak olacaktı.

Çok önceden sırf bu amaçla hazırlanmış olan Angainor isimli zincire vurulmuş, demirden yapılma tacı başından alınarak tasma misali boynuna geçirilmiş, başı dizleri ile bitecek ölçüde öne bükülmek durumunda bırakılmıştı. Geriye kalan iki Silmaril taşı ise bizzat Fionwë himayesi altına almıştı.

Angband'ın Kuzey diyarlarındaki hükümranlığı ve sebep olduğu acılar böylelikle son bulurken, o krallıkça esir tutulan sayısız köle tüm ümitlerinin tükendiği bir anda beklenmedik şekilde serbest kalarak yeniden günyüzü görmüş ve her anlamda başkalaşıma uğrayan bir dünyada bulmuştu kendisini; çünkü meydana gelen bu hesaplaşma Batı dünyasının Kuzey kesimlerinin coğrafi yapısında köklü değişimlere yol açmış, denizin kabara kabara devasa boyutlara erişen dalgaları yer kabuğunda bir anda peyda olan gediklere hışımla dolarken, dört bir yanda kargaşa baş gösterdiği gibi, her taraf muazzam bir gürültüye boğulmuştu; ırmaklar ya ortadan kalkmış ya da yeni birer yatağa oturmuş, vadilerin âdeta içi dışına çıkmış, kimi tepeler ezilip yerle aynı seviyeye indirgenmişti; Sirion ise yoktu artık. İnsan ırkından olanlar dehşet içinde kaçışacak ve içlerinde o felaket günleri süresince ölümden kurtulmayı her nasılsa başaranlar, ancak aradan çok uzun zaman geçip de o savaşların hatırası nadiren işitilen uzak bir yankıdan ibaret hale geldiğinde dağları aşarak bir vakitler Beleriand ülkesinin uzandığı topraklara geri dönecekti.

Gnom halkının yol boyunca karşısına çıkan oraya buraya dağılmış artıklarını ve Valinor'u görme ayrıcalığına henüz nail olamamış Karanlık-Elfleri etrafına toplayarak Batı diyarları bo-

yunca ilerleyen Fionwë, esaretten kurtulan grupların da katılımıyla dönüş yolculuğuna çıkma niyetindeydi. Fakat Maidros bu çağrıya karşılık vermedi ve bezginliğin izlerini taşıyan bir çaresizlik içinde, vaktiyle ettiği yeminin gereğini yerine getirme amacıyla kendi hazırlıklarını yürütmeyi tercih etti. Çünkü her ne kadar bu davada yapayalnız kalmış da bulunsalar, Maidros ve Maglor onların kendilerinden esirgenmesi halinde, karşılarındaki isterse Valinor'un muzaffer ordusu olsun, Silmarilleri geri alabilmek uğruna yeniden savaşa tutuşmaya hazırdı. Fionwë'ye haber yollayarak, Morgoth'un bir zamanlar Fëanor'dan çalmış olduğu mücevherlerin kendilerine iade edilmesi talebinde bulundular. Fakat Fëanor ile oğullarının öteden beri sahip olduğu, el emeğinden ileri gelen hakkın, içtikleri andın gözlerini kör etmesi sebebiyle gerçekleştirdikleri, içlerinde en beterleri Dior'un katledilişi ve Elwing'in saldırıya uğrayışı olan birbirinden fena pek çok eylem dolayısıyla artık ortadan kalkmış olduğu yanıtını verdi onlara Fionwë; gelinen noktada, Silmarillerin ışığı kaynağını aldığı Tanrıların diyarına geri dönmeli, Maidros ve Maglor da Fionwë'nin mücevherleri ancak onların yargısı uyarınca elinden çıkarabileceği Tanrıların kendileri hakkında vereceği hükmü beklemek üzere Valinor'un yolunu tutmalıydı.

Çektiği vicdan azabından ötürü bu plana sıcak bakmaya itilen Maglor şöyle açıklama getiriyordu duruma: "Yeminimiz bizi olayların akışını beklemekten men etmiyor, hem belki de Valinor'da her şey affedilir ve unutulur, biz de yükü omzumuzdan atar, kendimize geliriz." Gelin görün ki Maidros geri dönmeleri ve Tanrıların lütfundan yine de mahrum bırakılınaları halinde yeminlerinin bağlayıcılığını sırtlarına bu defa daha da ümitsiz bir yük bindirerek koruyacağını belirtti ve, "Kudretli Varlıklar'ın vereceği karara üstelik kendi diyarlarının sınırları içinde karşı gelmemiz veya savaşı bir kez daha Korunan Diyar'a taşıma tehdidinde bulunmamız halinde nasıl

bir felakete uğrayacağımızı kim bilebilir?” diye ekledi. Böylelikle gizlice Fionwë'nin ordugâhına sızan Maidros ve Maglor bu esnada birkaç muhafız da öldürerek Silmarilleri çaldı; ellerindeki canları pahasına savunmayı göze almışlardı. Ama Fionwë adamlarını geri tutacaktı; bu sayede iki kardeş başkaca bir çatışmaya girmeksizin oradan serbestçe uzaklaşma olanağı buldu.

Üçüncüyü çoktan yitirmiş oldukları için geriye yalnızca iki taş kaldığını, keza kardeşlerden de sadece ikisinin sağ kaldığını vurgulayarak, her biri taşlardan birini almak suretiyle Silmaril mücevherlerini aralarında paylaştılar. Gelgelelim ona çıplak elle dokunur dokunmaz taş Maidros'un elini tarifi imkânsız bir acıyla dağladı (kaldı ki daha önce de belirtildiği üzere, sağlam kalmış tek eli vardı onun); işte o an, Fionwë'nin söylediklerinin gerçeği yansıttığını, vaktiyle içtikleri andın ve dolayısıyla mücevherler üzerindeki haklarının artık hükümsüz olduğunu kavradı. Bu durum onu öylesine derin bir ıstıraba sürüklemişti ki ümitsizlik içinde kendini dibinde lavlar kaynaşan bir dehlizden aşağı atarak hayatına son verdi; böylece üzerinde taşıdığı Silmaril de Yerküre'nin ateşli sinesine gömülerek ilelebet yitip gitmiş oluyordu.

Benzer şekilde Maglor'un da kendisindeki Silmaril'in verdiği acının yükü altında ezildiği anlatılır; en sonunda çareyi onu denizin azgın sularına doğru savurmakta bulacak, sonrasında vaktini keder ve pişmanlık dolu şarkılar söyleyerek deniz kıyısında amaçsızca dolaşarak geçirecektir; ne de olsa devrinin en hünerli şarkıcısıydı Maglor fakat Elfinesse halkı arasına bir daha asla dönmeyecekti.

O günlerde Batı Denizi'nin kıyılarında, özellikle de Kuzey diyarlarının uğradığı dönüşüm dolayısıyla kadim Beleriand topraklarının yeniden biçimlenmesi sırasında ortaya çıkan büyük adalarda, geniş çaplı ve hummalı bir gemi inşa çalışması sü-

regitmekteydi. Böylece Gnomlar ve Karanlık-Elflerin kıtanın Batı diyarlarında yerleşik fertleri arasında halen hayatta olanlar sayısız gemiden müteşekkil bir donanmada yerlerini alarak Batı'ya yelken açtılar ve savaş çılgınlıkları ile gözyaşının damgasını vurduğu bu hüzünlü toprakları bir daha dönmek üzere geride bıraktılar; Işık-Elfleri ise Fionwë'nin zaferi sonrası krallarının muzaffer sancağı altında dönüş yoluna çıkmış ve Valinor'da şanlarına yaraşır bir övünçle karşılanmıştı. [Sonradan yapılan eklenti: Ama buruk bir ruh hali içinde olmuştu bu dönüş zira Silmarillerden yoksundular ve yeryüzü bir kez daha allak bullak edilip de kıtalar silbaştan şekillenmedikçe o mücevherlerin tekrar bulunması mümkün değildi.] Diğer yandan, Batı'ya erişen Gnomların ve Karanlık-Elflerin büyük kısmı hem Batı hem de Doğu ufkuna bakma olanağı sunan Yalnız Ada'ya yerleşmişti; burayı güzeller güzeli bir vatan haline getirmişler ve öyle de muhafaza etmişlerdi. Böyle yapmakta serbest kılınmalarına dayanarak, içlerinden bazıları Valinor'a bile dönmekten çekinmemişti; böylelikle Gnomlar Manwë'nin sevgisine yeniden nail olma ve Valar tarafından affedilme şansı yakalarken, Teleri halkının da geçmişi eskilere dayanan gücenikliği bir kenara bırakıp ırkdaşlarını bağışlamasıyla, üzerlerine nicedir yerleşik bulunan lanetten de kurtulmuş oluyorlardı.

Ama geçmişten bu yana halkları tarafından çekilen onca çileye sahne teşkil etmekle beraber iyi kötü kendilerine yurt işlevi görmüş Dış Diyarlar'ı istisnasız olarak hepsinin sonsuza dek terk ettiği söylenemez; nitekim içlerinden bazıları Batı ve Kuzey diyarlarında, özellikle de batı sularındaki adalarda daha nice devir ikamet edecekti. Daha önce de belirtildiği gibi, bu sonuncular arasında Maglor da vardı ki sonraları yeniden fani İnsanlar arasına karışarak Valinor'un kutsanmış seçkinlerinin tohumlarını oraya serpecek ve bu yolla İlkdoğanların kanının İnsan ırkı arasındaki devamını sağlayacak yegâne kişi olan Elrond da onun örneğini izleyecekti (çünkü o, Thingol ile

Melian'ın birlikteliğinden dünyaya gelme tek çocuk Lúthien'in oğlu Dior'un kızı Elwing ile Gondolinli güzeller güzeli prenses Idril Celebrindal'ın öz oğlu Eärendel'in evliliğinin ürünüydü). Aradan çağlar geçip de Elf ırkı yeryüzünden yavaş yavaş silinirken, kimi zaman bazısının günün akşamüzeri saatlerinde Batı kıyılarından denize açıldığı görülürdü; halen bu topraklarda yalnız bir hayat süren bir avuç temsilcileri de böyle eksilmeye devam ediyor.

Fionwë ile beraberindeki Valar orduları Valmar'a geri döndüğünde, Tanrıların buyurduğu hükmün esası şöyleydi: Dış Diyarlar bundan böyle yalnızca Yeryüzü'nde yaratılmış ırklardan nispeten genç olanına, yani İnsan ırkına ayrılacaktı; Batı anakarasına geçiş güzergâhı ise sadece ve sadece Elflere açık tutulacaktı; okyanusun karşı yakasına geçmeye bir türlü yanaşmayıp İnsan kavimleri arasında vakit harcamaları halinde ise yeryüzündeki varlıkları ağır ağır silinecek ve günün birinde tamamen yok olacaktı. Bu gidişat, yani Eldalië halkının yabancılaştırılması ve İnsan ırkından koparılması, Morgoth'un yalan ve hile yoluyla ektiği nifak tohumlarının en fecisiydi. Ork sürülerinin dört bir yana dağılmış artıkları ve hayatta kalmayı başaran Ejderhalar, sığındıkları karanlıkların bağrında üreyip çoğalmaya ve çevreye korku salmaya yeniden başlamıştı, etki alanları gitgide genişliyordu üstelik; yine de Dünyanın Sonu gelip çatıncaya dek bunların hepsi ölümlü İnsanların cesareti sayesinde çoktan eceliyle buluşmuş olacaktı.

Tanrılar Morgoth'u Sonsuz Gecenin Kapısı'ndan geçirip öbür yanda uzanan Boşluk'a, diğer bir ifadeyle Dünyanın Duvarları'nın öte yanına atmış, söz konusu kapıyı da gözetim altına almıştı, öte yandan Eärendel ise göğün tüm katmanlarını kapsayacak şekilde bıkip usanmaksızın nöbet tutmaktaydı. Ne var ki, haşmetli ve melun Moeleg'in, Dehşetengiz Karanlık Kudret Morgoth Bauglir'in, kısacası Melko'nun sayısız aldat-

maca ve yalan yoluyla Elflerin ve İnsanların yüreğine işlediği gazezin Tanrılarca dahi silinemeyen izleri yok olmak şöyle dursun, aradan onca zaman geçmesine rağmen kötülüğün her türlüüne sebep olmaya devam ediyordu. Bazıları Morgoth'un ne gözle görülebilen ne de varlığı hissedilebilen zehir yüklü bir bulut şekline bürünerek Duvarları gizlice tırmanıp yeryüzünü ziyaret ettiğini öne sürüyordu; *gelgelelim bazı diğerleri bunun yine Morgoth tarafından vücuda getirilmiş olan ve Korkunç Savaş'tan her nasılsa sağ kurtulup izini kaybettirmeyi başardıktan sonra dünyanın en karanlık köşelerindeki gölgeler arasında sindiği yerden ağına düşürdüğü İnsan kavimlerinin sadakatini korku yoluyla perçinleyerek onları kendisine tapınmaya zorlayan Thü'nün karanlık gölgesinden başka bir şey olmadığı iddiasındaydı.

[Bu pasajın yıldız imiyle (*) başlayan kısmı aşağıdaki şekilde yeniden kaleme alınmış: gelgelelim bazı diğerleri bunun öteden beridir Morgoth'un hizmetinde bulunan ve zaman içinde onun en kudretli ve de kötücül astı haline gelen Sauron'un karanlık gölgesinden başka bir şey olmadığı iddiasındaydı; bu sav uyarınca, Savaşların Savaşı'ndan her nasılsa sağ kurtulup izini kaybettirmeyi başaran Sauron, dünyanın en karanlık köşelerindeki gölgeler arasında sindiği yerden ağına düşürdüğü İnsan kavimlerinin sadakatini korku yoluyla perçinliyor ve onları kendisine tapınmaya zorluyordu.]

Tanrıların zafere ulaşmasını takip eden dönemde Eärendel teknesi ile halen gökyüzünün enginliğinde seyir halindeydi ama Güneş'in onu yakıp kavurmaya, Ay'ın ise kovalamaya başlaması için çok zaman geçmesi gerekmecekti. Durumu fark eden Valar, onun benzersiz ölçüde beyaz bir ahşap cinsinden yapılma gemisi Wingelot'u Valinor diyarının semalarına çekti ve onu daimî bir parıltıyla bezeyip kutsayarak Gecenin Kapısı'ndan geçirdi. Böylelikle Eärendel tek bir yıldızın dahi

ışıldamadığı bir boşlukta, [metnin bu kısmında yanı başında Elwing tabirinin üzeri çizilerek kitabımızın bu bölümünün önceki sayfalarında aktarmış olduğumuz, silbaştan kaleme alınan versiyon benimsemiş] alnında Silmaril, pırıltısı hiç dinmeyen firari bir yıldız misali, dünyanın sınırlarının ötesinde uzanan deliksiz Karanlık'ta hiç bitmeyecekmiş gibi görünen bir gezintiye çıktı. Bunu yaparken ara sıra geri dönen ve her seferinde Güneş ile Ay'ın güzergâhının dışında kalmaya özen göstererek Tanrıların görebileceği bir hizada durup tüm diğer yıldızlarınkini gölgede bırakır bir ışıltıyla parıldayan göklerin bu yılmaz kâşifi, ola ki Morgoth geri dönüp bir hamlede bulunmaya yeltenirse diye dünyanın en dış sınırlarında nöbet beklemeyi sürdürüyordu. Valinor düzlükleri üzerinde cereyan edecek Son Savaş'a tanık oluncaya dek göklerdeki bu döngüsünü yılmadan tekrarlayacaktı.

Tanrılar Valmar'da hükmünü dile getirdiği vakit bizzat Mandos tarafından ortaya atılan ve izleyen dönemde söylentileri Batı'nın tüm Elf kavimleri arasında kulaktan kulağa fısıldanan kehanet şuna işaret ediyordu: Dünya yaşlanıp da bezgin düşen Kudretli Varlıklar'ın gücü iyiden iyiye köreldiğinde, Morgoth Sonsuz Gece'nin kısı kacından kurtularak Kapı'dan geçip geri dönecekti; işte o zaman, hem Güneş'i hem de Ay'ı yok etmeye kalkışacak ve beyaz bir alev misali kayarak üzerine çullanan Eärendel tarafından ancak gökyüzünden sürülüp atılabilecekti. Valinor düzlüklerinde vuku bulacak nihai muharebede kozlarını paylaşmak üzere düşman kuvvetlerin karşılıklı saf tutuşu izleyecekti bunu. O gün Tulkas, Melko ile düelloya girerken sağında Fionwë solunda ise Húrin'in oğlu, Yazgıyı Alt Eden lakaplı Túrin Turambar alacaktı yerini; Melko'ya nihai ve ölümcül darbeyi indiren de yine Túrin'in kara kılıcı olacaktı; böylelikle Húrin'in soyunun ve de tüm İnsan ırkının intikamı alınmış oluyordu.

İzleyen süreçte biri denizin dibinden, diğeri toprağın bağ-

rından, sonuncusu ise gökyüzünün enginliklerinden olmak üzere Silmarillerin hepsi geri kazanıldı; çünkü Eärendel'in yere inmesi ve bir süredir taşımakta olduğu alevi teslim etmesi bekleniyordu. İşte o zaman, Fëanor Üç Mücevher'i bizzat götürüp Yavanna Palúrien'e sunacaktı; buna karşılık o da taşları kıracak ve açığa çıkan ateşin yardımıyla İki Ağaç'ı yeniden vücuda getirecek, böylelikle muazzam bir ışık dalgası ortalığa yayılacaktı; söz konusu ışığın yeryüzünün bütününe aksedebilmesini sağlamak için Valinor Dağları yer seviyesine iner ölçüde çökertilecekti. Bu ışık sayesinde Tanrılar bir kez daha gençleşip tazelenirken Elfler hayata dönen tüm ölüleri ile birlikte yeniden uyanışa geçecek, Ilúvatar'ın onlarla ilgili tasarısı gerçekleşmiş olacaktı.

Batı diyarının Kuzey kesimlerinde devirlerin öncesindeki
devirlerde yaşananların öyküsü
burada son buluyor.

Başlı başına bir tarihçenin aktarımı hedefiyle kaleme aldığım bu tarihçe, böylelikle bir kehanet ile, Mandos'un kehaneti ile sona eriyor. *Húrin'in Çocukları'nın* Destansı Öyküsü ismini taşıyan çalışmamda yer vermiş olduğum bir ifadeyi burada tekrarlayarak, kitabımızı sonlandıracağım. “Unutulmamalı ki, *Quenta Noldorinwa* babamın ‘hayali dünyasının’ o gün itibarıyla geldiği son noktayı, büründüğü (her ne kadar bir nebze çıplak bir yapı üzerine kurulu da olsa) nihai ve eksiksiz şekli yansıtmaktaydı. Sonradan ona dönüşecekti gerçi ama o dönem itibarıyla Birinci Çağ'ın tarihçesini teşkil ettiği söylenemez zira henüz ne İkinci Çağ vardı ortada ne de Üçüncü Çağ; Númenor da hobbitler de ve elbette ki Yüzük de henüz tasarlanmamıştı bile.”

İSİM LİSTESİ

Aşağıda sıralanmış olan ana listenin sonunda, bu listede geçen isimlerin bazısı hakkında daha detaylı açıklamaların sunulduğu, nispeten daha uzun yedi ayrı ek bölüm bulacaksınız. Belegriand haritası üzerinde belirtilen isimler sonlarına yıldız işareti (*) konarak ayrıştırılmıştır.

<i>Ağaç Hanesi</i>	Gondothlim'i meydana getiren klanlardan biri. Bakınız: <i>Galdor</i> .
<i>Ainairos</i>	Alqualondë limanında yaşayan bir Elf.
<i>Ainur</i>	Bakınız: Ek Notlar.
<i>Akıldakalan</i>	Her daim açan beyaz renkli bir çiçek cinsi.
<i>Alacakaranlık Göletleri</i>	Doriath topraklarından dışarı akan Aros ırmağı, kesif bir sis tabakası altında uzanan genişçe göletlerin ve bataklık alanların meydana getirdiği, Aelin-uial adıyla da tanınan bu yörede Sirion'un sularına karışır.
<i>Almaren</i>	Almaren adacığı Valar'ın Arda üzerindeki ilk ikamet yeri idi.
<i>Alqualondë</i>	Bakınız: <i>Kuğulimanı</i> .
<i>Altın Çiçek</i>	Gondothlim halkını meydana getiren klanlardan birinin adı.
<i>Aman</i>	Büyük Deniz'in ötesindeki, Valinor'u da bünyesinde barındıran Batı diyarı.

Kentin akıbeti uğruna verilen savaşın göbeğinde Turgon tarafından tekrarlanan, Amnon'un Kehaneti'ndeki "Gondolin'in düşüşü de kendisi kadar görkemli olacak" sözleri, babamın iki ayrı metnin içeriğine ilıstırdığı, büyük benzerlik taşımakla beraber birbiriyle bağlantısı bulunmayan notlarda yine karşımıza çıkar. Söz konusu notların her ikisi de "Gondolin'in düşüşü de kendisi kadar görkemli olacak" ibaresi ile başlamakta fakat içlerinden biri "ama vadideki zambak solmadıkça Turgon teslim olmayacak" diye devam ederken diğerinin "fakat Turgon ancak vadideki zambak solduğu vakit teslim olacak" cümlesi ile noktalandığı görölmektedir.

Vadideki zambak tabiriyle burada atıfta bulunulan, Gondolin kenti olup, şehre verilmiş yedi isimden biri olan Ovanın Çiçeğı ile çağrışım yapıılıyor. Aynı notlarda Amnon'un kehanetlerine ve bu kehanetlerin vuku bulacağı öngörölen mekânlara da atıfta bulunulduğu göze çarpar; ama görünüşe göre hiçbir yerde, Amnon'un kim olduğuna veya bu sözleri nerede sarf ettiğine ilişkin herhangi bir bilgi verilmemektedir.

"Nöbet Tepesi" ya da "Savunma Tepesi" isimleriyle anılan bu coğrafi yapı, Gondolin etrafındaki Korunan Düzlük'ün tam ortasında yer alan, şehrin üzerine inşa edilmiş olduğu kayalık bir yükseltilidir.

<i>Anar</i>	Güneş.
<i>Androth</i>	Tuor'un Annael ile Boz-Elflerin koruması altında bir süre ikamet ettiği, sonradan yalnız bir kaçak durumuna düştüğünde tekrar sığındığı, Mithrim'in tepelik yörelerindeki birtakım mağaralar.
<i>Anfauglith*</i>	Taur-na-Fuin'in kuzeyinde uzanan bu arazi, Morgoth tarafından ıssız bir araziye dönüştürülüşünün öncesindeki devirlerde Ard-galen adıyla anılan geniş bir çayırıldı.
<i>Angainor</i>	Bizzat Aulë tarafından dövölmüş olan bu zincir iki ayrı sefer Morgoth'u bağlayıp zapturapt altına almakta kullanılmıştı: Çok eski devirlerde Valar tarafından zorla bu zincire vurularak tutsak edildiğı gibi, nihai yenilgisi sonrası sürgüne gönderilişinin arifesinde yine aynı zincire vurulmuştur.
<i>Angband</i>	Morgoth'un Orta Dünya'nın kuzeybatısında karargâh niyetine kullandığı, muazzam ölçeğe sahip dehlizler ve zindanlar silsilesi.
<i>Angband'ın Haşmetli Solucanı</i>	Bakınız: <i>Glaurung</i> .
<i>Annael</i>	Mithrim yöresinden Boz-Elf, yetişme çağı süresince Tuor'a hamilik ve öğretmenlik etmiştir.
<i>Annon-in-Gelydh</i>	"Noldor'un Kapısı": Kaynağını Mithrim gölünden alıp Gökkuşığı Yarığı'na dek uzanan yeraltı ırmağının girişine verilen ad.

<i>Aranwë</i>	Gondolinli Elf, Voronwë'nin babası.
<i>Aranwion</i>	“Aranwë'nin Oğlu” anlamında. Bakınız: <i>Voronwë</i> .
<i>Arlisgion</i>	İsminin tam tercümesi “sazlık mekân” olan bu bölge, Tuor'un güneye uzanan büyük yolculuğu sırasında geçtiği yörelerden biridir; fakat bu isme hiçbir haritada rastlanmamakta. Tuor'un günler boyu yol aldıktan sonra nihayet Söğütler Diyarı'na ulaşmasına kadar geçen zaman zarfında hangi güzergâhı izlediğini çözmek imkânsız görünüyor; yine de burada ki anlatım uyarınca Arlisgion'un konum itibarıyla o bölgenin kuzeyinde bir yerlere denk düştüğü gayet açık. Buraya yapılmış başkaca yegâne atıf, Son Versiyon'un sayfaları arasında, Voronwë'nin Tuor'a “Sirion nehrinin ağzındaki sazlık bölge” şeklinde nitelenen Lisgardh'tan bahsettiği noktada çıkar karşımıza. “Sazlık mekân” Arlisgion ile burada değinilen “sazlık bölge” hiç şüphesiz aynı yerdir; ne var ki söz konusu yörenin coğrafi konumu bu yazının kaleme alındığı dönemde belirgin olmaktan halen çok uzaktı.
<i>Arp Klanı</i>	Gondothlim halkını meydana getiren topluluklardan birinin adı.
<i>Arvalin</i>	Pelóri (Valinor Dağları) ile deniz arasında uzanan, geniş ve puslu düzlüklerle kaplı ıssız arazi. “Valinor dolaylarındaki” anlamı taşıyan ismi sonradan “gölgeler” ma-

nasına gelen *Avathar* ile değiştirilmiştir. Morgoth Ungoliant ile ilkin burada karşılaşmış, söylentiye göre Mandos'un Hükümü de yine Arvalin'de dillendirilmişti. Daha detaylı bilgi için, bakınız: *Ungoliant*.

Aulë

Valar arasında en kıdemlilerinden biri olup "Demirci" diye anılan bu varlığın kudreti neredeyse Ulmo'nunkine denkti. Şimdi okuyacağınız kesit, *Valaquenta* adını taşıyan metinde onunla ilgili verilmiş olan tariftten alınmadır:

Arda'yı meydana getiren tüm doğal elementler üzerinde mutlak kudrete sahipti. Başlarda çalışmalarının büyük çoğunluğunu Manwë ve Ulmo ile elbirliği halinde yürütmekteydi; yeryüzünü kaplayacak diyarların şekillendirilmesiydi başlıca meşgalesi. En fazla öne çıkan hünelerini demir ocağının başında maden ve cevher döverek vücuda getirdiği ürünler yoluyla sergilemekle beraber emeğe dayalı tüm uğraşlarda rakipsiz denebilecek bir ustalığa sahip olan bu Vala, kadim devirlerin görkemli mimarisinden en küçük el sanatlarına dek her türlü zanaatı icra etmekten büyük keyif alıyordu, yeter ki becerisini ortaya koyabileceği bir iş olsun elinin altında. Yeryüzü'nün derinliklerinde gizli nice cevherin ve her eline alanı güzelliği ile mest eden altın madeninin cisim bulmasında yegâne pay sahibi olduğu gibi, yerin köklerindeki, dağları ayakta

tutan duvarlar kadar deniz tabanları da ondan sorulurdu.

<i>Bablon, Ninwi, Trui, Rüm</i>	Babil, Ninova, Truva, Roma. <i>Bablon</i> üzerine bir notta şöyle belirtilir: “İnsan ırkına mensup kişilerce mesken tutulan <i>Bablon</i> isimli yerleşkeye <i>Babil</i> dense daha isabetli olurdu gerçi ama şimdilerde onu şekillendirmekte olan Gnomlar isim anlamında tercihini kendilerinden çok daha evvele dayanan <i>Bablon</i> tabirinden yana kullanmaktaydı.”
<i>Bad Uthwen</i>	Bakınız: <i>Kaçış Yolu</i> .
<i>Balar Adası</i>	Balar Körfezi açıklarında ada. Bakınız: <i>Tersaneci Cırdan</i> .
<i>Balcmeg</i>	Tuor tarafından öldürülmüş bir Ork.
<i>Balroglar</i>	“Alevden kırbaçlar ve çelikten daha keskin pençeler ile donanmış iblisler.”
<i>Batı Denizi</i>	Bakınız: <i>Büyük Deniz</i> .
<i>Batı’nın Efendileri</i>	Valar.
<i>Batı’nın Kudretli Lordları</i>	Valar.
<i>Bauglir</i>	Sıklıkla <i>Morgoth</i> ’a yakıştırılan bir lakap; “Baskıcı” ve “Zorlayıcı” gibi anlamlar taşır.
<i>Beleg</i>	Doriath yöresinden bu ok ustasını yakın dostu Tüvin, karanlığa aldanıp düşman zannederek bilmeden öldürmüştür.
<i>Belegaer</i>	Bakınız: <i>Büyük Deniz</i> .
<i>Beleriand*</i>	Doğu’da Mavi Dağlar’dan başlayıp

Hithlum'un güneyinde kalan içerlek diyarların tümünü kapsayacak şekilde Drengist'in güneyindeki sahillere değin uzanan, Orta Dünya'nın alabildiğine geniş bir araziye sahip kuzeybatı bölgesi.

Beren

Bëor Hanesi'ne mensup İnsan, onun yardımıyla Silmaril mücevherlerinden birini Morgoth'un tacından kesip almayı başardığı Lúthien'in sevdalısı. Angband'ın haşmetli kurdu Carcharoth ile giriştiği mücadelede öldürülmüştür; fani İnsanlar arasında yalnızca o, ölümden sonra yaşama dönmeye muktedir kılınacaktır.

Bin Mağara

Thingol ile Melian'ın yerleşkesini teşkil eden gizli salonlardan kurulu mağaralar zinciri.

Boz-Elfler

Sindar halkı. Eldar kavminin daha Batı'ya gitmeyi reddedip Beleriand'da kalan temsilcilerine verilen isim.

Boz Yıllıklar

Lütfen kitabımızın Öykünün Geçirdiği Evrim başlıklı bölümünü inceleyiniz.

Bragollach

Angband Kuşatması'nın yarılması-na sahne olmuş "Ansızın Parlayan Alev Muharebesi"nin diğer adı *Dagor Bragollach*'ın kısaltması.

Bredhil

Varda'ya Gnom dilinde verilen isim (Bridhil dendiği de olur).

*Brethil**

Teiglin ile Sirion nehirleri arasında yer alan orman.

*Brithiach**

Sirion ırmağının belli bir mevkiinde Dim-

bar yöresine geçiş sağlayan sığılıklar.

*Brithombar**

Falas Limanları arasında coğrafi konum itibarıyla en kuzeyde yer alanı.

Bronweg

Voronwë isminin Gnom lüğatindeki karşılığı.

*Büyük Deniz**

Aslen *Belegaer* ismini taşıyan ve Orta Dünya'nın batı sahillerinden Aman kıyılarına değin uzanan, Batı'nın Büyük Denizi.

Celegorm

Fëanor'un oğullarından biri; Sarışın lakabıyla anılır.

Cirith Ninniach

“Gökkuşaağı Yarığı”; bakınız: *Cris-Ilfing*.

Cranthir

Fëanor'un oğullarından bir diğeri, Esmer lakabıyla anılır; bu ismin sonraki metinlerde *Caranthir*'e dönüştüğünü görürüz.

Cris-Ilfing

“Gökkuşaağı Yarığı”: Kaynağını Mithrim Gölü'nden alan ırmağın tabanı boyunca seyrine devam ettiğı kanyon. Bu isim ilkin *Kirith Helvin*'e ve nihai olarak *Cirith Ninniach*'a çevrilmiştir.

*Crissaegrim**

Kartalların Efendisi Thorondor ile tebaası yuvalarını Gondolin'in güneyinde silsile halinde uzanan bu zirvelere kurmuştu.

Cristhorn

Kartalların Yarığı şeklinde nitelenen mevkî Elflerin kendi dilinde verdiği isim. Sonradan *Kirith-thoronath* tabirine bırakmıştır yerini.

Cuiviënen

Orta Dünya'nın en ırak Doğu bölgelerinde Elf ırkının dünyaya gözünü ilk açtığı, “uyanış suları” diye tabir edilen diyar:

“Haşmetli kayalıkların arasına sığışmış bu karanlık gölü besleyen derenin suları, derin bir yarıktan aşağı soluk ve narin bir ip misali boşalarak, onun yüzeyi ile birleşiyordu.”

Curufin

Fëanor'un bir başka oğlu; lakabı Mahir.

Kuşatan Dağlar, -Tepeler

Gondolin düzlüğünü çevreleyen, halkalar halinde iç içe geçmiş sıradağlar. Elf dilindeki ismi *Echoriath*.

Çeşme Klanı

Gondothlim halkını meydana getiren hanelerden biri. Bakınız: *Ecthelion*.

Damrod ile Díriel

İkiz erkek kardeşler, Fëanor'un oğulları arasında yaşça en genç olanları; isimleri sonraki metinlerde Amrod ile Amras şeklinde değiştirilmiştir.

Demir Cehennem

Angband. Ek Notlar başlığı altında *Demir Dağlar* ile ilgili sunulmuş açıklamaları inceleyiniz.

Demir Dağlar

Kuzey'in en ırak kesimlerinde yer alan, “Morgoth'un dağları.” Bu ismin Öykü'nün özgün metni içindeki kullanımı, *Demir Dağlar* tabirinin sonradan *Gölgeli Dağlar* (*Ered Wethrin*) şeklinde adlandırılmaya başlanacak olan sıradağlara atfen kullanıldığı daha eski dönemlerin izlerini taşımaktadır: Lütfen kitabımızın Ek Notlar bölümünde *Demir Dağlar* başlığı altında sunulmuş açıklamalara göz atınız. Bu noktada Öykü'nün özgün versiyonundaki ilgili kısmı değiştirme yoluna gittim.

Deniz-Elfleri

Cuiviénen'den yola çıkılarak düzenlenen büyük göç hareketine katılan Elf boylarından üçüncüsüne verilen isimlerden biri. Detaylı bilgi için sözlüğümüzün *Telleri* başlığına ve ayrıca Ek Notlar'ın son kısmındaki açıklamalara bakabilirsiniz.

Derin-Elfler

Büyük göç hareketine katılan Elf kavimlerinden ikincisine verilen isimlerden biri. Bakınız: *Noldoli*, *Noldor*. Ayrıca bakınız: Ek Notlar'ın son kısmı.

Derinlerin Sakini

Ulmo.

Dış Denizler

Burada 1930'lu yıllarda muhtemelen *Quenta Noldorinwa*'dan sonra kaleme alınmış *Ambarkanta* ("Dünyanın Şekli") isimli metindeki bir pasajdan alıntı yapmayı yerinde buldum: "Ilurambar, namıdiğer Dünyanın Duvarları [kitabımızın *Giriş* kısmında bahsi geçen 'nihai Duvar'] yerkürenin çevresini bütünüyle sarıyordu... Bunlar gözle görülemeyeceği gibi, Gece'nin Kapısı haricinde bunların öte yanına geçiş yapmayı mümkün kılan bir geçit de yoktu. Söz konusu Duvarların iç yüzünde Dünya küre biçimindeydi: Yukarısında, aşağısında ve çepeçevre her yanında ise *Vaiya*, yani Kuşak Okyanusu vardı [Dış Deniz diye tabir edilir]. Şu da var ki, bu kuşak Yerküre'nin alt kısmında daha ziyade deniz ile benzeşirken, üst kısmında ise havadan ibaretti. *Vaiya*'nın Yerküre'nin altına denk gelen kesimleri Ulmo'nun ikametgâhıydı aynı zamanda."

Valar’ın Geliş i ismini taşıyan *Kayıp Öykü*’de hikâyeyi onun ağzından dinlediğimiz Rúmil şöyle der: “Valinor’un ötesini ne gördüm ne de orada her ne varsa hakkında herhangi bir şey duydum ama kesin olan şu ki, Dış Denizler’in karanlık suları uzanır orada ve bunlar öyle serin ve de sığ sulardır ki hiçbir tekne onların bağrında seyrüsefer edemediği gibi Ulmo’nun efsunlu balıkları ve savaş arabası niyetine kullandığı taşıt dışında hiçbir balık o derinliklerde yüzemez.”

Dış Diyarlar

Büyük Deniz’in doğusunda kalan anakaraya (Orta Dünya) verilen genel ad.

Dış Dünya, Dış Kıta

Büyük Deniz’in doğusundaki diyarlar (Orta Dünya).

*Dimbar**

Sirion ile Mindeb ırmakları arasında kalan bölge.

Dior

Beren ile Lúthien’in oğlu, Silmaril’in koruyucusu; “Thingol’ün Vârisi” namıyla tanınır. Elwing’in babasıdır; Fëanor’un oğulları tarafından katledilmiştir.

Doğulular

Edain’in peşi sıra Beleriand yöresine göç eden İnsan kavimlerine verilen ad; Sayısız Gözyaşı Muharebesi sırasında her iki safta da yer alacak şekilde kendi içinde ayrılığa düşen bu kitle, savaşın ardından Morgoth’un kendilerine bahşettiği Hithlum yöresine yerleşerek Hador Hanesi’ne mensup İnsan topluluklarının hayatta kalan temsilcilerine zulmetmeye başlamıştır.

<i>Doriath*</i>	Beleriand'ın geniş ormanlarla kaplı yöresi, Thingol ile Melian'ın yönetimi altındadır. Bu yöreye sonradan <i>Doriath</i> (<i>Doriāth</i> sözcüğü “Çitle Çevrili Diyar” anlamını taşıyor) denmesine sebep Melian Kuşağı'dır.
<i>Dor-lômin*</i>	“Gölgeler Diyarı”: Hithlum'un güney kesimlerinde bir bölge.
<i>Dor-na-Faughlith</i>	Ard-galen şeklinde de adlandırılan büyük kuzey çayırılığı; Morgoth tarafından tanınmaz hale getirilişi sonrası bire bir sözlük karşılığı “öksürten küller diyarı” olan Dor-na-Faughlith ismi ile anılmaya başlanacaktır.
<i>Dramborleg</i>	Tuor'un baltası. Bu isme ilişkin bir notta şöyle vurgulanır: “Hem indiği yeri kocaman bir sopa misali göçertmesi hem de her savruluşta ancak bir kılıçtan beklenecek ölçüde derin bir yarık açması bakımından, Tuor'un taşıdığı balta için aslen ‘tok-keskin’ anlamına gelen <i>Dramborleg</i> isminden daha uygunu bulunamazdı.”
<i>Drengist</i>	Denizin, Yankı Dağları'nın silsilesini keskin bir şekilde delerek karanın içine doğru uzandığı yerdeki haliç. Tuor'un Gökkuşağı Yarığı boyunca kat ettiği, kaynağını Mithrim'den alarak o yörelere değin erişen nehir, normal şartlarda onu bu haliç üzerinden denizle buluştururdu fakat “bu alışılmadık ölçüde hırçın suların ortaya koyduğu dehşetengiz manzara

yüzünden umutsuzluğa düşen Tuor anı bir karar değişikliği sonucu yönünü güneye çevirdiğinden Drengist Körfezi kıyılarındaki uzun sahil şeridine ulaşma seçeneğini de yitirmiş oldu...” (Lütfen Son Versiyon’un ilgili paragrafına bakınız.)

Duilin

Gondolin kentinde Kırlangıç hanesine mensup ahalinin lideri.

Dungortheb

Ered Gorgoroth, namıdiğer Dehşet Dağları ile Doriath ve kuzey diyarlarından gelecek tehditler arasında bariyer teşkil eden, Melian Kuşağı’nın tam ortasında uzanan “ölümün kol gezdiği ürpertici vadi” *Nan Dungortheb*’in isminin kısaltılmış hali.

Eärámë

“Kartal Kanadının Tüyü”, Tuor’un gemisinin adı.

Eärendel

(Sonraları *Eärendil* şeklini almıştır.) “Yarı-elf”: Tuor’un Turgon kızı Idril ile evliliğinden olma oğlu; Elrond ile Elros’un babasıdır. Ek Notlar kısmındaki ilgili başlığı inceleyiniz.

Echoriath

Bakınız: *Kuşatan Dağlar*.

Ecthelion

Gondolin’deki Çeşme klanına mensup ahalinin lideri.

Edain

İnsan ırkının Elf-dostu diye tabir edilen Üç Boyu’nun genel adı.

Egalmoth

Gondolin’de Gökteki Kemer klanından olanların önderi.

*Eglarest**

Falas Limanları arasında coğrafi konum

itibarıyla daha güneyde yer alanı.

Eldalië

“Elf halkı” anlamındaki bu ismin Eldar tabiri ile dönüşümlü olarak kullanıldığı gözlemleniyor.

Eldar

Babamın bu temaya ilişkin en eski çalış-malarında *Eldar* isminin Cuiviénen’den başlatılan büyük göç yolculuğuna iştirak etmiş Elflerin hepsini birden tabir et-mekte kullanılan genel bir ifade olduğu dikkat çeker ki bu kafile kendi içinde üç kola ayrılıyordu: *Işık-Elfleri*, *Derin-Elfler* ve *Deniz-Elfleri*. Bunların her birine dair daha detaylı bilgi için, *Hobbit* romanın-daki ilgili kısımdan yapılmış bir alıntıya yer verilen, işbu kitabımızın Ek Notlar başlığı altındaki kayda değer pasaja göz gezdiriniz. Buradan hareketle, Eldar ismi *Noldoli* lügatinden bariz şekilde kopuk varsayılarak Eldar halklarının Gnom dili (*Noldoli* kavminin kendi lehçesi) karşı-sında benimsediği özgün dilin bir parçası addedilebilir.

Elemmakil

Gondolinli Elf, şehre giriş güzergâhı üze-rine dizili kapılardan en dıştakini kolla-yan muhafız mangasının kumandanı.

Elfinesse

Elflerin yurt edindiği tüm diyarları kapsa-mına alan genel tabir.

Elrond ve Elros

Eärendel ile Elwing’in oğulları. İkisi ara-sında yapılan seçimde Elrond’un İlkdo-ğanlar diye adlandırılan ırka mensup ol-masında karar kılınmıştı; Ayırıkvadi’nin

efendisi ve Vilya isimli yüzüğün hamisidir. İnsan ırkı arasına karışarak fanilere has özellikler edinen Elros ise Númenor'un ilk kralı olacaktır.

Elwing

Dior'un kızı, Eärendel ile evlenir; Elrond ile Elros'un annesi.

Eöl

Saçının kapkara rengi kadar kasvetli bir ruha sahip oluşu sebebiyle de "Karanlık Elf" olarak nitelenen ve ormanları mesken tutan Eöl, Isfin'i tuzağa düşürüp zorla eşi yapmıştı; Maeglin'in babasıdır aynı zamanda.

Ered Wethrin

(Önceki hali *Eredwethion*) Gölge Dağları ("Hithlum'un duvarları"). Ek Notlar kısmında *Demir Dağlar* ile ilgili aktarılmış bilgilere bakınız.

Faërie Körfezi

Aman'ın doğu yakasında geniş körfez.

Falas*

Beleriand'ın batı kıyı şeridi, Nevrast'ın hemen güneyinde başlar.

Falasquil

Tuor'un bir süreliğine konakladığı, sahil şeridi üzerinde kuytu bir koy. Babamın kendi çizmiş olduğu bir haritada Hithlum ve Dor-lómin dolayları ile bitişinceye dek doğuya doğru uzattığı ince körfezin (Drengist adını taşır) belli bir noktasına isim belirtmeksizin yerini işaretlemiş olmasına bakılırsa, burasının ufak çaplı bir koy olarak tasavvur edildiği açık. Eärendel'in gemisi Wingilot'un ("Köpüksü-çiçek") yapımında kullanılan kereste-

lerin Falasquil'den gelme olduğu söyle-
nirdi.

Falathrim Falas yöresinin Teleri soyundan gelme
Elfleri.

Fëanor Finwë'nin en büyük oğlu; Silmarillerin
yaratıcısı.

Finarfin Finwë'nin üçüncü oğlu; Finrod Fela-
gund ile Galadriel'in babası. Noldor'un
çalınan Silmarillerin izini sürmek üzere
kaçışı sonrası Aman'da kalmayı tercih et-
miştir.

Finduilas Finrod Felagund'dan bir sonraki Nar-
gothrond kralı Orodreth'in kızı. Ona ya-
kıştırılmış bir diğeri isim olan *Faelivrin*
"güneşin İvrin göletlerinin yüzeyine vu-
ran yansıması" anlamına gelir.

Fingolfin Finwë'nin ortanca oğlu; Fingon ile
Turgon'un babası; Beleriand'a yerle-
şen Noldor topluluğunun Yüce Kralı;
Angband'ın kapıları önünde teke tek dö-
vüşe girdiği Morgoth tarafından öldürül-
müştür (ki bu olay *Beren ile Lúthien* adlı
kitabın *Leithian*'ın *Şarkısı* başlıklı bölü-
münde etraflıca betimlenmekte).

Fingolma Finwë'nin önceki dönem ismi.

Fingon Fingolfin'in iki oğlu arasında yaşça büyük
olanı; Turgon'un kardeşi; Fingolfin'in ölü-
mü sonrası Noldor'un Yüce Kralı unvanını
devralır; Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nde
öldürülmüştür.

<i>Finn</i>	Finwë isminin Gnom lehçesindeki söylenişi.
<i>Finrod Felagund</i>	Finarfin'inen büyük oğlu; Nargothrond'un kurucusu ve ilk kralı, "mağara-yontucu" anlamındaki <i>Felagund</i> tabirinin ismine eklenmesi bu sebeptendir. Bakınız: <i>Inglor</i> .
<i>Finwë</i>	Cuiviénen'den düzenlenen büyük yolculuk sırasında Elflerin ikinci kafilesinin (Noldoli) lideri; Fëanor, Fingolfin ve Finarfin'in babası.
<i>Fionwë</i>	Manwë'nin oğlu; Savaşların Savaşı'nda Valar ordularına komuta etmiştir.
<i>Galdor</i>	Húrin ile Huor'un babası; bakınız: <i>Tuor</i> .
<i>Galdor</i>	Gondolin'deki Ağaç klanının lideri.
<i>Gar Ainion</i>	Gondolin'de "Tanrılar'ın Meydanı" (<i>Ainur</i> kastediliyor) diye anılan yer.
<i>Gazap Çekici</i>	Gondothlim'i meydana getiren klanlardan birinin adı.
<i>Gecenin Kapısı</i>	Daha detaylı bir açıklama için <i>Dış Denizler</i> başlığını inceleyiniz. <i>Ilurambar</i> , namıdiğer Dünyanın Duvarları'na ve <i>Vaiya</i> , yani Kuşak Okyanusu veya Dış Deniz'e dair bilgiler içeren, burada içinden alıntı yapmış olduğum <i>Ambarkanta</i> isimli metinde de ayrıca şöyle denmektedir: Valinor'un merkezinde Ando Lómen vardı; Duvarları yarıp geçen ve öte yandaki Boşluk'a uzanan, Sonsuz Gecenin Kapısı. Dünya biçimden ve zamandan yoksun bir Gece'nin hüküm sürdüğü Kúma'nın,

yani Boşluk'un ortasında bir yere konuşlandırılmıştı. Haşmetli Valar haricinde hiç kimse, bu dipsiz hiçliği ve Vaiya'nın kuşağını aşıp da Kapı'nın eşiğine varamazdı. Melko alt edildiğinde söz konusu Kapı'yı inşa ederek Dış Karanlık'ın içine yerleştiren ve Eärendel'i onu her daim gözlemekle görevlendiren de yine onlardı.

Gelmir ve Arminas

Kentinin karşı karşıya bulunduğu tehlike hakkında Orodreth'i (Felagund'un ardı sıra tahta çıkan, ikinci kral) uyarmak üzere Nargothrond'a doğru yol aldıkları sırada Noldor'un Kapısı'nda Tuor ile karşılaşan Noldorin Elfleri; seyahatlerinin asıl amacından ona bahsetmemeyi uygun görmüşlerdir.

Gıcırdayan Buzullar

Arda'nın en ücra kuzey kesimlerinde "batı dünyası" ile Orta Dünya kıyılarını birbirine bağlayan bu doğal geçit, "Gıcırdayan Buzullar"a değinilen metinlerin birinde şöyle tarif edilmiştir:

Kuşak Okyanusu'nun [Bakınız: Dış Denizler] dondurucu suları ile Batı'nın Büyük Denizi'nin dalgalarının buluştuğu bölgede uzanan bu dar geçit, ölümcül bir soğuğu bünyesinde barındıran geniş pus tabakaları ile örtülü olup, birbirine çarpıkça âdeta bilenmişçesine keskin hatlar çizerek dört bir yana yükselen tepeleri sırtlamış okyanus akıntılarınca bir kıtadan diğerine taşınyordu. Helkaraksë denirdi bu geçide.

<i>Glamhoth</i>	Orklar; “yabani guruh” ve “nefret dolu sürü” gibi tercümeleri mevcut.
<i>Glaurung</i>	Morgoth’un türettiği tüm ejderhalar arasında en meşhuru ve tarihe en çok damga vuranı.
<i>Glingol ve Bansil</i>	Gondolin kraliyet sarayının giriş kapısının iki yanına yerleştirilmiş olan biri altın, diğeri gümüş, iki ağaç. Öykünün ilk taslağında bunlar, Melko ile Kasvetörücü onları zedeleyip solduruncaya dek yeryüzünün bütününe ışık saçmış olan Valinor’un İki Ağacı’nın kadim devirlerden kalma tohumları olarak betimlenmişken, hikâyenin zaman içinde uğradığı değişiklikler sonrası, yitip giden İki Ağaç’ın hatırasını canlı tutmak amacıyla bizzat Turgon tarafından Gondolin’de tasarlanmış taklit birer imge şeklinde yeniden kurgulanmıştır.
<i>Glithui*</i>	Ered Wethrin’in zirvelerinden aşağı akan bir ırmak, Teiglin’in kollarından biridir.
<i>Glorfalc</i>	“Altın Yarık”: Kaynağını Mithrim Gölü’nden alan akıntının tabanı boyunca seyrine devam ettiği kanyona Tuor’un yakıştırdığı isim.
<i>Glorfindel</i>	Gondolin’deki Altın Çiçek klanının lideri.
<i>Gnomlar</i>	Elflerin <i>Noldoli</i> (sonraları <i>Noldor</i>) adı verilen kolunu ifade etmekte kullanılan en eski tabir. Gnom sözcüğünden bir kavim ismi olarak yararlanılışı üzerine daha de-

aylı bir incelemeyi *Beren ile Lúthien* adlı kitabın içeriğinde bulabilirsiniz. Bu kavmin *Gnomca* diye tabir edilen, kendilerine özgü bir dili vardır.

*Gondolin**

İsmin kökenine ilişkin bilgi için lütfen *Gondothlim* başlığına bakınız. Bu şehre yakıştırılmış diğer isimlere Özgün Öykü'nün içeriğinde yer verilmektedir.

Gondothlim

Gondolin halkı; bu sözcük “taşların arasında yaşayanlar” şeklinde tercüme edilebilir. “Taştan Şehir” anlamındaki *Gondobar* ve “Taşların İçine Gizlenmişlerin Şehri” manasına gelen *Gondothlimbar* bu tümceden hareketle türetilen diğer isimlerden. Bunların her ikisi de şehrin kapıları önünde muhafızlar tarafından Tuor'a sayılan Gondolin'in Yedi İsmi arasında geçer. *Gond* hecesi “taş” anlamına gelir ki *Gondor* derken de karşımıza çıkmakta. *Kayıp Öyküler*'in kaleme alındığı dönemde *Gondolin* sözcüğünün anlamı “Şarkılarda Yer Eden Taş” şeklinde yorumlanıyor ve “benzersiz güzellikte oyulup biçimlendirilmiş taş” anlamına geldiğinin altı çiziliyor. Aynı isme sonradan yüklenen bir diğer anlam ise “Saklı Kaya.”

Gondothlimbar

Bakınız: *Gondothlim*.

Gorgoroth

Dehşet Dağları anlamına gelen *Ered Gorgoroth*'un kısaltması; ayrıca bakınız: *Dungortheb*.

Gothmog

Balrogların Reisi, Melkor'un ordularının

	başkumandanı; Melkor'un öz oğlu sayılan bu iblis, Ecthelion tarafından öldürülecektir.
<i>Gökteki Kemer</i>	Gondothlim ahalisini oluşturan klanlardan bir diğ erinin adı.
<i>Gölge Dağları*</i>	Bakınız: <i>Ered Wethrin</i> .
<i>Gölgeler Diyarı</i>	Bakınız: <i>Dor-lómin</i> .
<i>Gwindor</i>	Nargothrondlu Elf, Finduilas'ın sevgilisi.
<i>Hador</i>	Bakınız: <i>Tuor</i> . Hador'un reisliğini yürüttüğü hane, Edain Kavmi'nin Üçüncü Hanesi olarak bilinir. Oğlu Galdor ise Húrin ile Huor'un babasıdır.
<i>Haudh-en-Ndengin</i>	"Katledilmişler Tepesi": Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nde can veren tüm Elflerin ve İnsanların cesetlerinin üst üste yığılmasıyla meydana getirilmiş devasa boyutta kümbet. Bu yığın, çorak Anfauglith arazisi üzerine kurulmuştu.
<i>Hendor</i>	Idril'in hizmetindeki bu kişi Gondolin'den kaçış esnasında çocuk yaştaki Eärendel'e göz kulak olmuş, yeri geldi mi onu kucağında taşımıştır.
<i>Hisilómē</i>	<i>Hithlum</i> isminin Gnom dilinde söylenişi.
<i>Hísimē</i>	Elf takviminde on birinci ay, kasım ayına tekabül eder.
<i>Hithlum*</i>	İsmi "Sisler Diyarı" ya da "Alacakaranlıkta Çöken Pus" şeklinde çevrilebilecek olan ve sırtını Gölge Dağları, namıdiğer Ered Wethrin'in teşkil ettiğı doğal duva-

ra yaslayarak kuzeye doğru uzanan geniş bölge; bu bölgenin güney kesimlerinde Dor-lómin ve Mithrim yer alır. Bakınız: *Hisilómë*.

Huor

Húrin'in erkek kardeşi, Rían'ın kocası, Tuor'un babasıdır; Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nde öldürülmüştür. Ek Notlar bölümünde *Húrin ve Gondolin* başlıklı açıklamaları inceleyiniz.

Húrin

Túrin Turambar'ın babası, Tuor'un babası Huor'un ise kardeşidir; Ek Notlar bölümünde *Húrin ve Gondolin* başlıklı notları inceleyiniz.

Işık-Elfleri

Cuiviénen'den hareketle düzenlenen büyük yolculuğa katılmış Elf boylarından ilkinde verilen isimlerden biri. Ayrıca *Quendi* başlığı altındaki notları ve yine Ek Notlar'ın son kısmını inceleyebilirsiniz.

Idril

Turgon'un "Gümüşayak" manasındaki *Celebrindal* ismiyle anılan kızı. Annesi Elenwë, Helcaraxë yani Gıcırdayan Buzullar'ı aşma harekâtı sırasında can vermişti. Babam tarafından çok sonraları düşülmüş bir notta şöyle deniyor: "Turgon'un kendisi de ayakları altında uzanan o güvenilmez buz kütesinin ansızın çatlaması sonucu denizin hırçın dalgaları arasına gömülen eşini ve kızları Idril'i kurtarma çabasıyla o acımasız sular üzerinde ölümle burun burna gelmişti. Idril'i kurtarmayı başaracaktı; Elenwë'nin

bedeni ise suyun yüzeyine saçılmış buz parçaları arasında gözden yitti.” İdril, Tuor ile evlenecek ve bu birliktelikten Eärendel dünyaya gelecektir.

Ilfiniol

Küçükyürek’in Elf dilindeki adı.

Ilkorindi

Valinor’daki Kôr tepesinde asla ikamet etmemiş olan Elfleri betimlemekte kullanılan tabir.

Ilúvatar

Yaratıcı. Bu ismi meydana getiren hecelerden *Ilü* “Bütün” ve “Evren” gibi anlamlar taşırken, *atar* “baba” demektir.

Inglor

Finrod Felagund’un önceki ismi.

Ingwë

Cuiviënen’den düzenlenen büyük göç yolculuğu sırasında Işık-Elflerinin lideri. *Quenta Noldorinwa*’da “Valinor’a ulaşarak Kudretli Varlıklar’ın dizinin dibindeki yerini aldığı ve tüm Elflerin onun önünde saygıyla eğildiği, Dış Diyarlar’a ise bir daha asla çıkmadığı” anlatılır.

Isfin

Kral Turgon’un kız kardeşi; Maeglin’in annesi, Eöl’ün eşidir.

Ivrin

Ered Wethrin eteklerindeki, Narog ırmağına kaynak teşkil eden göl ve bitişindeki şelale.

Kaçış Yolu

Kuşatan Dağlar’ın derinliklerini kat edip Gondolin düzlüğüne açılan tünel. Elf dilindeki ismi *Bad Uthwen*.

Kanat Arması

Tuor ile takipçilerinin haneleri için seçtiği sembol.

<i>Kar Kulesi</i>	Gondothlim'i meydana getiren hanelerden birinin adı. Bakınız: <i>Penlod</i> .
<i>Kara Ancalagon</i>	Morgoth'un kanatlı ejderhalarının en iri ve kudretlisi, Savaşların Savaşı sırasında Eärendel tarafından öldürülmüştür.
<i>Karakılıç (Mormegil)</i>	Tûrin'e yanından hiç ayırmadığı kılıcı Gurthang'ın ("Ölüm Demiri") görünümü dolayısıyla yakıştırılan lakap.
<i>Karanlığın Dağları</i>	Demir Dağlar.
<i>Kartal-akıntısı</i>	Bakınız: <i>Thorn Sir</i> .
<i>Kartalların Yarığı</i>	Gondolin'i sarmalayan Kuşatan Dağlar'ın en güney kolu üzerinde bir mevki. Elf dilindeki karşılığı <i>Cristhorn</i> .
<i>Kasvetörücü</i>	Bakınız: <i>Ungoliant</i> .
<i>Kırlangıç Hanesi</i>	Gondothlim'i meydana getiren klanlardan birinin adı.
<i>Kıvılcımlar Saçan Örs</i>	Gondolin'deki Gazap Çekici hanesinin, üzerine sertçe indirilmiş bir çekiç darbesi sonucu dört bir yana kıvılcım sıçratan bir örsün betimlendiği amblemi.
<i>Kôr</i>	Valinor topraklarında Faërie Körfezi'ne bakan hâkim bir konuma sahip, ismi sonradan Tirion'a dönüştürülecek Elf kenti Tûn'un üzerine kurulu olduğu tepe; kimi yerde kentin kendi ismi olarak da kullanıldığı görülüyor. Ayrıca bakınız: <i>Ilkorindi</i> .
<i>Korunan Düzlük</i>	Tumladen, Gondolin'i çevreleyen düzyak arazi.
<i>Kuğulimanı</i>	Teleri (Deniz-Elfleri) kavminin Kôr'un

kuzeyindeki sahil şeridinde yer alan başlıca yerleşim merkezi. Elf dilindeki karşılığı *Alqualondë*.

Kuru Nehir

Bir vakitler Kuşatan Dağlar'dan sökün edip Sirion ile birleşen akarsuyun sonradan kuruyup kalmış olan yatağı; Gondolin'e giriş güzergâhını teşkil eder.

Kutsanmış Diyar

Bakınız: *Aman*.

Küçükyürek

Gondolin'in Düşüşü'nün özgün öyküsünü aslen onun ağzından dinlediğimiz, Tol Eressëalı Elf. *Kayıp Öyküler*'de hakkında şöyle söylenmiştir: “Açık arazide sık seyahat etmenin izlerini taşıyan bir çehreye ve her daim neşeyle bakan masmavi gözlere sahip bu ufak tefek ve epey cılız kişinin elli yaşında mı yoksa on bin yaşında mı olduğunu söylemek gücü”; taşıdığı lakabın “tazeliği hiç dinmeyen bir ruha ve hayranlık uyandırır ölçüde zengin bir gönle” sahip oluşundan ötürü kendisine yakıştırıldığı da hakkında söylenenler arasındaydı. *Kayıp Öyküler*'de ondan Elf dilinde pek çok farklı isimle bahsedildiği dikkat çekiyorsa da elinizde tutmakta olduğunuz kitapta bunlardan yalnızca *Ilfiniol*'a rastlarız.

*Lammoth Yöresi'ndeki Yankı Dağları** Yankı Dağları (Ered Lómin) Hithlum diyarının “batı duvarını” teşkil ediyordu; Lammoth ise bu dağlar ile deniz arasında kalan yörenin ismidir.

<i>Laurelin</i>	Valinor'un Altın Ağacı'nın ismi.
<i>Legolas Yeşilyaprak</i>	Gondolin'deki Ağaç hanesine mensup Elf, sıradışı bir gece görüş yetisine haizdir.
<i>Linaewen</i>	Nevrast yöresinin "en çukur kesimini teşkil eden" büyük gölet.
<i>Lisgardh</i>	"Sirion Nehir Ağzı'ndaki sazlık bölge". Bakınız: <i>Arlisgion</i> .
<i>Lorgan</i>	Hithlum'a yerleştikten sonra Tuor'u tutsak eden Doğulu kabile reisi.
<i>Lórien</i>	Kardeş kabul edilen Mandos ve Lórien isimli iki Valar, <i>Fanturi</i> ortak adıyla anılırdı. Mandos <i>Nefantur</i> , Lórien ise <i>Olofantur</i> sıfatını iliştiirmişti ismine. Tıpkı Mandos gibi o da aslen ikamet etmekte olduğu yerin adını taşıyordu. "Hayallere ve rüyalara hükmederdi" Lórien.
<i>Lothlim</i>	"Çiçeğin Halkı": Gondolin'in uğradığı yıkımdan sağ kurtulmayı başaranların Sirion Nehir Ağzı dolaylarına yerleşince bölgedeki tabiat unsurlarından hareketle kendisine yakıştırdığı yeni isim.
<i>Lug</i>	Tuor tarafından öldürülen bir Ork.
<i>Maglor</i>	Fëanor'un oğullarından biri, Kudretli lakabıyla anılır; yetenekli bir şarkıcı ve usta bir ozandır aynı zamanda.
<i>Maidros</i>	Fëanor'un oğulları arasında yaşça en büyüğü, boyundan ötürü Uzun lakabı yakıştırmıştır.

<i>Malduin*</i>	Teiglin ırmağının kollarından biri.
<i>Malkarauki</i>	<i>Balrog</i> ırkının Elf dilindeki ifadesi.
<i>Mandos</i>	Haşmetli Vala Namo'nun yerleşkesinin kendisiyle daimi şekilde özdeşleşmiş ismi. <i>Valaquenta</i> isimli kısa metinde Mandos'a ilişkin çizilen portreyi buraya aynen aktarıyorum: Ölülerin Konağı'nı gözeten, savaşta can verenlerin ruhlarını çağırıp bir araya toplayandı [Mandos]. Hiçbir şeyi unutmazdı; doğrudan Ilúvatar'ın iradesine bağlı olup henüz öngörülemeyenler haricinde, gelecekte vuku bulacak her şeyi bilirdi. Valar'ın Yargıcı diye nam salmıştı; gelgelelim ancak Manwë'nin talimatı doğrultusunda kehanette bulunabilir veya bir yargıya varabilirdi. Zaman'ın boşluğu içinde gerçekleşmiş her şeyi Mandos'un ölü ruhları muhafaza ettiği konağının çağlar geçtikçe genişleyen salonlarını da kapsayacak sayısız kattan meydana gelme uçsuz bucaksız bir ağ ortaya serer şekilde birbirine bağlayan, Ağ Örucü lakaplı Vairë'ydi eşi. Ayrıca bakınız: <i>Lórien</i> .
<i>Mandos'un Hükmü</i>	Bakınız: Ek Notlar.
<i>Mandos'un Kehaneti</i>	Bakınız: Ek Notlar.
<i>Manwë</i>	Valar'ın önderi ve Varda'nın kocası; Arda âleminin efendisi. Bakınız: <i>Súlino</i> .
<i>Meglin</i>	(Sonradan dönüştürüldüğü haliyle <i>Ma-</i>

eglin) Eöl'ün Kral Turgon'un kız kardeşi Isfin ile birlikteliğinden olma oğludur; Gondolin'in yerini Morgoth'a ifşa etmekle Orta Dünya tarihine geçen en feci ve yüz kızartıcı ihanete imza atmıştır; ölümü Tuor'un elinden olacaktır.

Meleth

Eärendel'in dadısı.

Melian

Valinor'da bulunduğu dönemde Vala Lórien'e hizmet etmiş bir Maia iken sonradan Orta Dünya'ya geçmiş ve zaman içinde Doriath Kraliçesi olmuştur. "Sahip olduğu olağanüstü gücü ortaya koydu" [kitabımızın Öykünün Geçirdiği Evrim kısmında da atıfta bulunulmuş olan *Boz Yıllıklar*'da anlatıldığı üzere] "ve bütün bölgeyi, sınırlarına erişen herkesi şaşkınlığa ve kafa karışıklığına sürükleyerek yolundan saptıracak, gölgelerle örtülü efsunlu ve görünmez bir duvar ile sarmaladı: O tarihten sonra hiç kimse onun veya Kral Thingol'ün izni olmaksızın Melian Kuşağı adı verilen bu bariyeri aşamayacaktı." Okurlar bu sözlükteki *Thingol* ve *Doriath* başlıkları altında konuyla alakalı başkaca bilgilere erişebilir.

Melian Kuşağı

Bakınız: *Melian*.

Melko

(Sonradan *Melkor* şeklini alır) "Tüm haşmetiyle doğrulup ayağa kalkan"; kudretli ve kötü ruhlu Ainu'nun "Morgoth" adını almadan önceki ismi. Yeryüzü'ne geçen Ainur arasında bu en kudretlisi başlan-

gıçta Melkor adıyla tanınmaktaydı. Bir vakitten sonra Valar’dan biri sıfatıyla kabul görmez olur ve Yeryüzü’nde isminin anılması yasaklanır.” (*Valaquenta* adı verilen metinden alıntı.)

*Menegroth**

Bakınız: *Bin Mağara*.

Minas

Kral Finrod tarafından inşa ettirilmiş kule (Minas Tirith). Sauron tarafından zapt edilişi sonrası *Tol-in-Gaurhoth*, yani Kurtadamlar Adası diye anılmaya başlanacak olan, Sirion Sığılıkları’nın ortasındaki Tol Sirion üzerine oturtulmuş bu görkemli yapı Finrod Felagund için paha biçilmez bir gözcü-kulesi işlevi görüyordu.

*Mithrim**

Hithlum’un güneyinde büyük göl, bulunduğu bölgeye ve hemen batısındaki dağ şeridine ismini verir.

Moeleg

Melko isminin Gnom lüğatindeki karşılığı; Gelin görün ki Gnomlar ona bu şekilde hitap etmekten bilhassa kaçınıp Dehşetengiz Karanlık Kudret anlamına gelen Morgoth Bauglir ismini yakıştıırlar.

Morgoth

Bu isim (gerek bire bir karşılığı olan “Kara Hasım” gerekse diğer tercümeleleri) *Kayıp Öyküler* metni içinde yalnızca bir kez geçer. İlk defa telaffuz edilişi, Silmarillerin gasp edilmesi üzerine Fëanor’un ağzından olmuştur. Lütfen *Melko* ve *Bauglir* başlıklarını da inceleyiniz.

*Nan-tathrin**

Söğütler Diyarı’nın Elf dilindeki ismi.

<i>Nargothrond*</i>	Batı Beleriand'daki Narog nehri üzerinde korunaklı bir mevkie kurulu bu görkemli yeraltı şehri Finrod Felagund tarafından inşa ettirilmiş olup ejderha Glaurung'un saldırısı sonucu ortadan kaldırılacaktır.
<i>Narog*</i>	Kaynağını Ered Wethrin'in eteklerindeki Ivrin Gölü'nden alarak Söğütler Diyarı'nda Sirion ile birleşinceye dek araziyi kat eden ırmak.
<i>Narquelë</i>	Elf takvimin onuncu ayı, ekim ayına teka-bül eder.
<i>Nessa</i>	"Valar Kraliçeleri"nden biri, Vána'nın kız kardeşi, Tulkas'ın eşi.
<i>Nevrast*</i>	Turgon'un beraberindekilerle Gondolin'e doğru yola çıkmadan önce ikamet ettiği, Dor-lómin'in güneybatısında bölge.
<i>Ninniach Vadisi</i>	Sayısız Gözyaşı Muharebesi'ne sahne olan bu arazinin yalnızca bir metinde bu isimle anıldığı dikkat çekiyor.
<i>Nirnaeth Arnoediad</i>	Sayısız Gözyaşı Muharebesi. Kısaca "Nirnaeth" dendiğine sıkça rastlanır. Lütfen Ek Notlar altında ilgili kısmı inceleyiniz.
<i>Noldoli, Noldor</i>	Cuiviénen'den başlayan büyük göç yolculuğuna katılmış Elf boylarından ikincisine verilen önceki ve sonraki isimler. <i>Gnomlar</i> ve <i>Derin-Elfler</i> başlıkları altındaki açıklamaları inceleyiniz.
<i>Noldor'un Kapısı</i>	Bakınız: <i>Annon-in-Gelydh</i> .

<i>Nost-na-Lothion</i>	“Çiçeklerin Doğuşu”, Gondolin’de ilk bahar zamanı düzenlenen bir festival.
<i>Nöbet Tepesi</i>	Bakınız: <i>Amon Gwareth</i> .
<i>Orcobal</i>	Önde gelen Ork savaşçılarından biri, Ecthelion tarafından öldürülmüştür.
<i>Orfalch Echor</i>	Kuşatan Dağlar’ın aşılmaz gövdesini yarıp Gondolin’e erişmeyi sağlayan derin kan- yon.
<i>Orklar</i>	Kelimenin kökenine eğildiği bir notta şöyle belirtiyor babam: “Elfler ve İnsanlar ile savaşa tutuşmak üzere Morgoth tarafından tasarlanıp vücuda getirilmiş bir ırk; zaman zaman ‘Goblinler’ diye tanımlanmakla beraber fiziki görünüm itibarıyla az çok insana benzerler.” Bakınız: <i>Glamhoth</i> .
<i>Oromë</i>	Vala, Yavanna’nın oğlu, tüm avcılarının en yamanı olarak bilinir; Kadim Zamanlar’da Yavanna ile birlikte yalnızca ikisinin Orta Dünya’ya geçtiği olurdu. Beyaz atı Nahar’ın sırtında Elf kafilelerine Cuiviënen’den başlayan göç yolculuğunda öncülük etmiştir.
<i>Orta Diyarlar</i>	Orta Dünya.
<i>Ossë</i>	Ulmo’nun kurmaylarından olan bu Maia, <i>Valaquenta</i> metninde aşağıdaki şekilde tarif ediliyor: Denizlerin Orta Dünya kıyıları ile buluştuğu sığıklardır onun asıl etki alanı. Okyanusun derin kesimlerine değin

uzandığına pek rastlanmaz, Manwë'nin estirdiği rüzgârların keyfine daha iyi vardığı kıyı sularında ve sahile yakın adaların çevresinde vakit geçirmeyi sever daha ziyade; zira fırtınadan büyük haz alır ve kahkahaları, dalgaların o gürül gürül sesine karışır.

Othrod

Orkların önde gelenlerinden biri, Tuor tarafından öldürülmüştür.

Palisor

Orta Dünya'nın Doğu yakasında, Elf ırkının ilk uyanışına sahne olan uzak ülke.

Palúrien

Yavanna'ya yakıştırılan bir diğer isim; bu isimler sıklıkla bitleştirilip tamlama halinde söylenir. *Palúrien*'in yerini sonradan *Kementári* almıştır; her ikisi de “Yeryüzü'nün Kraliçesi” ve “Engin Toprakların Hanımı” gibisinden anlamlar taşır.

Peleg

Fengel oğlu Indor'un oğludur. İlk kurgudaki soyağacı uyarınca, Tuor'un babasıydı Peleg. Daha fazla bilgi için, bakınız: *Tunglin*.

Pelóri

Bakınız: *Valinor Dağları*.

Penlod

Gondolin'deki Sütun ve Kar Kulesi hanelerinin ortak lideri.

Quendi

İlk zamanlar Elf ırkının bütününü adlandırmakta kullanılan isim, “Sesi olanlar” manasında; sonradan anlam değişikliğine uğrayarak Cuiviénen'den düzenlenen büyük yolculuğa katılmış Elf kabilelerinin

ilkini ifade eder hale gelmiştir.

Rían	Huor'un eşi, Tuor'un annesi; Huor'un ölümünün ardından Anfauglith'te can vermiştir.
Rog	Gondolin'deki Gazap Çekici hanesinin önderi.
Saklı Halk	Bakınız: <i>Gondothlim</i> .
Saklı Kral	Turgon.
Saklı Krallık	Gondolin.
Salgant	Gondolin'deki Harp klanının lideri. Metinde "namert ödleğin teki" diye betimlenmiştir.
Samur Klanı	Kara renkli samur, Meglin'in kendisi ve de hanesi için seçmiş olduğu semboldü.
Savaşların Savaşı	Morgoth'un nihai olarak altı edilmesine yol açan ve Dünyanın Birinci Çağı'na da nokta koyan, milat niteliğinde savaş. Bu hesaplaşmanın <i>Kadim Zamanlar</i> diye tabir edilen devri de sonlandırdığı söylenebilir zira "Dördüncü Çağ süresince, geçmiş Çağlardan sıklıkla Kadim Zamanlar diye bahsedilirdi; fakat bu ismin Morgoth'un sürgüne gönderilişi öncesi devirlere atfen kullanılması en doğrusu" (<i>Yüzüklerin Efendisi</i> 'nin eklentilerinden biri olan <i>Yılların Öyküsü</i> metninden alıntıdır). Elrond'un <i>Ayrıkvadi</i> 'de düzenlenen büyük divan sırasında kullandığı şu ifadenin ardında da aynı mantık yatar: "Hafızam <i>Kadim Zamanlar</i> 'ı bile kapsayacak kadar

geriye uzanır. Şehrin felakete uğrayışının öncesindeki dönemlerde Gondolin'de dünyaya gelmiş olan Eärendil'di benim babam.”

Sayısız Gözyaşı Muharebesi Bakınız: Ek Notlar.

Silpion Beyaz Ağaç; lütfen dizinimizin *Valinor Ağaçları* ve *Telperion* başlıkları altındaki açıklamaları inceleyiniz.

Sindar Bakınız: *Boz-Elfler*.

Sirion* Eithel Sirion'dan (“Sirion’un Çeşmesi”) kaynağını alıp Beleriand’ın Batı ile Doğu kesimlerini birbirinden ayıran bir seyir izleyerek Balar Körfezi’nde nihayet Büyük Deniz’in sularına karışan Ulu Nehir.

Sorontur “Kartalların Kralı”. Bakınız: *Thorondor*.

Söğütler Diyarı* Narog nehrinin akıntısının Nargothrond’un güneyinde Sirion’unki ile buluştuğu, harikulade güzellikte bölge. Elflerin bu topraklara verdiği isimlerden biri “Söğüt-vadisi” anlamına gelen *Nan-tathrin*, bir diğeri *Tasarinan*’dır. *İki Kule*’de (Bölüm 3, Kısım 4), sırtında Merry ile Pippin, Fangorn ormanının derinliklerinde yol aldığı sırada Ağaçsakal’ın söylediği şarkının ilk dizeleri şöyledir:
Tasarinan’ın söğütlerle bezeli çayırlarında gezindim bu ilkbahar,
Ah ah! Nan-tasarion’un manzarası ve koku ilkbahar geldi mi ne harikadır!

Suların Efendisi Bakınız: *Ulmo*.

<i>Súlime</i>	Elf takviminin üçüncü ayı, mart ayına te- kabül eder.
<i>Súlimo</i>	Manwë'ye esasen rüzgârlara hükmeden bir tanrı sıfatı atfeden bu tabirin onun isminin ayrılmaz bir parçası olarak kulla- nıldığı sıklıkla görülür. “Göklerin Efendi- si” denir ona genelde; <i>Súlimo</i> sözcüğünün bire bir tercümesine ise görünüşe göre yalnızca bir kere yer verilmiş: “Arda’nın Nefesinin Efendisi”. İlgili heceler arasın- da “nefes” anlamındaki <i>súya</i> ile “soluk alıp vermek” anlamına gelen <i>súle</i> sayıla- bilir.
<i>Sürgünler</i>	Noldor Elfleri arasında başkaldırı hareke- tine girişip Aman’dan Orta Dünya’ya dö- nenlere verilen genel isim.
<i>Sütun Hanesi</i>	Gondothlim halkını meydana getiren topluluklardan birinin adı. Bakınız: <i>Pen- lod</i> .
<i>Taniquetil</i>	<i>Pelóri</i> ’nin (Valinor Dağları) Manwë ile Varda’nın konağının (Ilmarin) da üzeri- ne kurulu olduğu bu en yüksek doruğu, Arda dünyasındaki en yüce dağı teşkil eder aynı zamanda.
<i>Taras</i>	Nevrast’ın denize doğru çıkıntı yapan en batı ucundaki bu heybetli dağın öte yüzü- ne Vinyamar inşa edilmiştir.
<i>Tarnin Austa</i>	“Yaza Açılan Kapılar”, Gondolin’de dü- zenlenen bir festival.
<i>Taştan Şehir</i>	Gondolin; bakınız: <i>Gondothlim</i> .

<i>Taur-na-Fuin*</i>	“Gece Ormanı”, önceleri “Çamlar Diyarı” anlamındaki <i>Dorthonion</i> ismiyle anılırdı, Beleriand’ın kuzeyinde uzanan, geniş ağaçlıklarla kaplı sarp yayla.
<i>Teiglin*</i>	Sirion’un kollarından biri, Ered Wethrin’in yamaçlarından doğar.
<i>Teleri</i>	Cuiviénen’den hareketle düzenlenen büyük yolculuğa katılmış Elf boylarından üçüncüsü.
<i>Telperion</i>	Valinor’daki Beyaz Ağaç’ın ismi.
<i>Tersaneci Círdan</i>	Falas boylarının (Beleriand’ın en batı kıyıları) efendisi; o yöredeki limanların Sayısız Gözyaşı Muharebesi’ni izleyen dönemde Morgoth’un gönderdiği birlikler tarafından tarumar edilişi sonrası Círdan takipçileri ile beraber kaçacak ve Balar Adası ile Sirion Nehir Ağzı’nı mesken edinerek gemi yapımına kaynaklar elverdiğince devam edecektir. <i>Yüzüklerin Efendisi</i> ’nde Üçüncü Çağ’ın sonlarında Gri Limanlar’ın yöneticisi kimliğiyle okurun karşısına çıkan Círdan ile buradaki, aynı kişidir.
<i>Thingol</i>	Cuiviénen’den başlayan büyük göç hareketi sırasında üçüncü kafilenin (Teleri) liderlerinden biri; önceki ismi <i>Tinwelint</i> . Kôr’a asla ulaşmamış, kıtada kalıp zaman içinde Beleriand’daki Doriath ülkesinin kralı olmuştur.
<i>Thorn Sir</i>	Cristhorn’dan aşağılara şelale misali dökülen akıntı.

<i>Thornhoth</i>	“Kartal halkı”.
<i>Thorondor</i>	“Kartalların Kralı”, Eldarin dilindeki <i>Sorontur</i> ’un Gnom lehçesindeki söylenişi; eski hali <i>Thorndor</i> .
<i>Timbrenting</i>	Taniquetil’e Eski İngilizce’de verilen isim.
<i>Tulkas</i>	“Bedensel kuvvet ve cesaret isteyen kahramanlık gösterileri icra etme bakımından hepsinin önünde” diye nitelenen bu Vala hakkında <i>Valaquenta</i> metninde şöyle denir: Arda’ya tüm diğerlerinden sonra gelmiş, Melkor’a karşı verilen ilk savaşlarda Valar’a destek olmak üzere gücünü seferber etmişti. Güreş tutmayı ve kuvvet sınamaya dayalı turnuvalarda rakipleriyle boy ölçüşmeyi severdi; herhangi bir binek hayvanına ihtiyaç duymazdı zira ayakları üzerinde hareket eden tüm varlıklardan daha hızlı koşabilir ve yorulmak nedir bilmezdi. Geçmişte ne olduğuna ve gelecekte neler olacağına dair en ufak kaygısı olmadığı gibi, şu veya bu konuda ona danışmak da fayda etmezdi, bununla birlikte, candan bir arkadaşlığı vardı.
<i>Tumladen</i>	“Pürüzsüz vadi”, Gondolin kentinin etrafını çepeçevre saran bu ovaya “Korunan Düzlük” deniyordu.
<i>Tûn</i>	Valinor’daki Elf kenti; bakınız: <i>Kôr</i> .
<i>Tunglin</i>	“Arp çalanlar”: <i>Gondolin</i> ’in <i>Düşüşü</i> üzerine yazılıp da kısa süre içinde vazgeçilmiş

olan eski tarihli bir taslakta Sayısız Gözyaşı Muharebesi ertesi Hithlum yöresinde yaşam süren halka verilen genel isim. Tuor bu topluluğun bir ferdiydi (Bakınız: *Peleg*).

Tuor

Meşhur Hador Lórindol'un ("Hador Altınkafa") soyundan geliyordu Tuor (onun büyük-büyük torunuydu). *Leithian*'ın *Şarkısı*'nın dizelerinde Beren hakkında şöyle dendiğini görürüz:

Korku nedir bilmez ruhuyla tanınırdı
Beren:

Ayağı yere en sağlam basan adamlar
sayıldığında

Onun ismi gelirdi akla en başta,
Derler ki günün birinde edineceği şan
ve şöret

*Gölgede bırakacaktı altın Hador'unkini
bile...*

Dor-lómin bölgesinin yöneticiliği Fingolfin tarafından Hador'a bahşedilmiş, onun soyundan gelenler Hador Hanesi diye anılır olmuştur. Tuor'un babası Huor Sayısız Gözyaşı Muharebesi'nde can verirken, annesi Rían kederinden ölecekti. Her ikisi de Hador oğlu Dor-lóminli Gandor'un oğlu olan Huor ile Húrin öz kardeş, Húrin ise Túrin Turambar'ın babasıydı; bu bağlamda Tuor ile Túrin birinci göbekten kuzen oluyordu. Gelgelelim tek bir kez karşılaşacaklar ve kaderlerinin kesiştiği bu yegâne örnekte, birbirlerini

tanımadan ve aralarında tek laf geçmeksin kendi yollarına gideceklerdi: Bu olaya *Gondolin'in Düşüşü* hikâyesinin akışı içinde yer verilmektedir.

Turgon

Fingolfin'in oğulları içinde yaşça küçük olanı, Gondolin'in kurucusu ve kralı, Idril'in ise babasıdır.

Turgon'un Dağları

Bakınız: *Echoriath*.

Turlin

Tuor isminin kalıcı hale gelişi öncesi kısa süreliğine denenip bırakılan alternatif bir isim.

Uinen

“Denizlerin Hanımı” lakaplı Maia, Ossë'nin eşi. *Valaquenta* metninde ona dair şu ifadelere rastlarız:

Göğün altında uzanan bütün denizleri kaplardı saçları. Tuzlu akıntılarda yaşam süren tüm canlılara derin bir sevgi duyardı, denizin bağrında yetişen otlara ve diğer deniz dibi yeşilliklerine de keza; gemiciler hiç durmadan yakarırdı ona çünkü Ossë'nin hırçınlıklarını dizginleyip yatıştırmaya ve bu sayede taşkın dalgaları yeniden dingin bir hale büründürmeye ondan başkası muktedir değildi.

Uldor

Sayırsız Gözyaşı Muharebesi'nde güçlerini kalleşçe Morgoth'unkilerle birleştirmek suretiyle imza attıkları benzersiz ihanetin ödülü olarak girmelerine izin verilen Orta Dünya'nın Batı yörelerinde yerleşik hain İnsan topluluklarından birinin lideri.

Şimdi okuyacağınız paragraflar, “haiz olduğu kudret bakımından Manwë’den sonra ikinci gelen” bu haşmetli Vala’nın, her bir Vala’nın kısa birer tarifini içeren *Valaquenta* isimli metindeki portresinden alınmadır.

[Ulmo] Arda’yı zihninde bir uçtan diğerine canlandırıp görebilir, bu sayede seyahatlerini herhangi bir mola yerine gereksinim duymaksızın sürdürebilirdi. Karada yürümeyi sevmediği gibi, emsallerinin yaptığığın aksine bir bedene bürünme yoluna nadiren giderdi. Ola ki [İnsanlar ya da Elfler] onu görürlerse büyük bir korkuya kapılırlardı; çünkü Denizin Kralı’nın başında köpükten sorguçları olan karanlık bir miğfer, üzerinde ise pırlıtları gümüş renginden başlayıp yeşilin en derin tonlarına değin uzanan bir zırh, kabardıkça kabararak karaya doğru atılan bir dalga misali suların içinden yükselişi, heybetli ve bir o kadar dehşetengiz bir manzara arz ediyordu. Manwë’nin borazanlarının sesi gürdü elbet ama Ulmo’nun kendi sesi duyanlarda okyanusun yalnızca kendisinin görme olanağı bulduğu o dipsiz derinliklerinden kopup geldiği izlenimi uyandıran bir tınıya sahipti.

Hem Elflere hem de İnsanlara sevgi besleyen Ulmo onları asla kaderine terk etmemişti, Valar’ın gazabının gölgesi bu ırkların üzerine düştüğünde bile. Zaman zaman kimseye görünmeksizin Orta

Dünya sahillerine yanaşır hatta körfezler ve haliçler üzerinden mesafe kat ederek karanın iç kesimlerine dek uzanır, orada beyaz deniz kabuklarından yapılma Ulumûri denilen büyük borusunu öttürerek müzik icra ederdi; bu müziği bir kez duyan kişi onun uhrevi ezgisini ilelebet gönlünde taşır, deniz özlemini bir daha asla ruhundan silip atamazdı. Orta Dünya sakinlerine sadece suyun şırlıtısı aracılığıyla işitilebilen bir sesle iletirdi mesajlarını Ulmo genellikle. Çünkü tüm denizler, göller, nehirler, pınarlar ve doğal su kaynakları onun hükmü altındaydı; Elflerin Ulmo'nun ruhunun yeryüzünün damarlarına işlemiş olduğunu söylemesi de buna dayanıyordu zaten. Okyanusun en derin kesimlerinde olduğu vakit bile Arda'nın yaşadığı sıkıntılardan ve doğan gereksinimlerden Ulmo'nun anında haberdar oluşu bundandı.

Ulmonan

Ulmo'nun Dış Deniz'deki ikametgâhı.

Ungoliant

Arvalin'i mesken tutan ve Kasvetörücü namıyla anılan dev örümcek. *Quenta Noldorinwa*'da Ungoliant hakkında şöyle denir:

Orada [Arvalin'de] gizlilik ve bilinmezlik içinde varlığını sürdürüyordu örümcek görünümlü Ungoliant, namıdiğer Kasvetörücü. Onun nereden geldiği, Dünyanın Duvarları'nın ötesindeki, yerküreyi sarmalayan deliksiz karanlığın

[Bakınız: *Dış Denizler*] bağrından peyda olma ihtimali bulunup bulunmadığı hiç bir kaynakta açıklanmaz.

Valar

Arda'yı yöneten ruhani güçler; "Kudretli Varlıklar" diye adlandırıldıkları da olur. *Taslak'ta* da belirtildiği üzere, Valar'ın sayısı ilk etapta dokuzdu fakat Melkor (Morgoth) sonraları bu kapsamdan çıkarılarak onlardan biri sayılmamaya başlanacaktır.

Valinor

Valar'ın Aman'da ikamet ettiği diyar. Bakınız: *Valinor Dağları*.

Valinor Ağaçları

Beyaz Ağaç *Silpion* ile Altın Ağaç *Laurelin*; kitabımızın Giriş kısmında tariflerinin verildiği pasaja ve ayrıca sözlüğümüzde *Glingol* ve *Bansil* başlığı altındaki açıklamaya bakınız.

Valinor Dağları

Aman'a geldikleri vakit Valar tarafından yükseltilmiş olan haşmetli sıradağlar. Bir diğer ismi *Pelóri* olan bu aşılmaz dağ silsilesi, Aman'ın doğu kıyı şeridine çok da uzak olmayan bir hat boyunca geniş bir hilal çizerek kuzeyden güneye uzanır.

Valmar

Valar'ın Valinor'daki başlıca şehri.

Vána

"Valar Kraliçeleri"nden biri, Oromë'nin eşi; "Hiç Yaşlanmayan" diye anılır.

Varda

Taniquetil'in zirvesinde beraberce ikamet ettiği Manwë'nin karısı; Valar Kraliçeleri'nin en kudretlisi; yıldızların tasarımcısı ve de yaratıcısı. Gnom dilinde

ismi *Bredhil* veya *Bridhil* diye telaffuz edilir.

*Vinyamar**

Turgon'un Gondolin'e göç edişi öncesi ikamet ettiği, Nevrast'taki Taras Dağı'nın yamaçlarına kurulu konağı.

Voronwë

Gondolinli Elf, Nírnaeth Arnoediad'ın ardından Turgon tarafından Batı sularına gönderilen yedi gemilik filonun mürettebatından sağ kalan tek denizci, saklı kente giden yolda Tuor'a rehberlik edecektir. İsmi "sebatlı" anlamına gelir.

Wingelot

"Köpüksü-çiçek", Eärendel'in gemisi.

Yalnız Ada Tol Eressëa

Aman kıyılarından bakıldığında hatları belli belirsiz seçilebilen, Batı Okyanusu'nda büyük bir ada. Geçmişine dair bilgiler için lütfen kitabımızın Giriş bölümüne göz atınız.

Yavanna

Valar Kraliçeleri içinde Varda'dan sonra en kıdemlisi. "Meyve Bahşeden" adıyla anılırdı –ki isminin sözlük karşılığı da budur– ve "yeryüzünde yetişen her şeye sevdalıydı". Valmar'ın giriş kapısına yakın bir konuma ekdiği, Valinor'u bir uçtan diğerine ışığa boğan Ağaçlar da bizzat kendisi tarafından varlığa büründürülmüştür. Ayrıca bakınız: *Palúrien*.

Yaza Açılan Kapılar

Bakınız: *Tarnin Austa*.

Ylmir

Ulmo isminin Gnom dilinde söylenişi.

EK NOTLAR

Ainur

“Kutsal Olanlar” anlamına gelen *Ainur* isminin kökeni, babamın Dünyanın Yaratılışı üzerine kurguladığı efsaneye dayanır. 1964 tarihli bir mektubunda (söz konusu mektuptan bir alıntıya kitabımızın Giriş bölümünün açılış paragrafında yer verilmiştir) anlattıklarına bakılırsa, bu kurguya ilişkin orijinal tasarımı, Oxford’da “o sıralar halen son haline getirilememiş durumdaki Sözlük üzerinde çalışmalar yürüten ekibin bir üyesi” olduğu 1918-1920 yılları arası şekillendirmiş. “Oxford’dayken” diye sürüyor mektup, “Tek Olan’ın, yani fizikötesi Yaratıcı’nın, Valar şeklinde nitelediğim meleksi İlk-yaratılmışlar ile, ‘Kudretli Varlıklar’ ile olan ilişkisini tanımlayan ve bunların Birincil Tasarı’nın esasları belirlenerek uygulamaya konmasında oynadıkları role açıklık getirmeyi hedefleyen, ‘Ainur’un Müziği’ adında bir yaratılış mitosu kaleme almıştım.”

Babamın kurguladığı Dünyanın Yaratılışı mitine geçiş yapmamız ilk etapta Gondolin’in Düşüşü öyküsü merkezli incelememizden aşırı bir sapma olarak görülebilir fakat umuyorum ki bu konuyu irdeleme gereği duyuşumun nedeni çok yakında anlaşılacak.

Söz konusu “yaratılış mitsonu”nun odağını teşkil eden kurgu, başlığında gizli: *Ainur’un Müziği*. Babamın özünde orijinal metne sadık kalmakla birlikte konuyu ileri taşıyan *Ainulindalë* (*Ainur’un Müziği*) isimli yeni ve daha kapsamlı bir versiyon tasarlaması ancak 1930’lu yıllarda gerçekleşecekti. Şimdi okuyacağınız kısa anlatıda faydalandığım alıntılar işte bu versiyona dayanıyor.

Evrenin Yaratıcısı, aynı zamanda ve daha sık olarak “Her Şeyin Atası” anlamındaki Ilúvatar tabiriyle de nitelendiğini gözlemlediğimiz Eru, yani Tek Olan’dır. Mercek altına aldığımız metinde Eru’nun diğer her şeyden önce “kendi tasavvurunun tohumu olan Ainur’u yarattığı ve onların Zaman’ın başlangıcının dahi öncesinden bu yana kendisine eşlik ettiği” vurgulanır. “Onlarla konuşmakla kalmaz, icra etmeleri için bazı ezgiler de sunar. Buna karşılık onlar da huzurunda sıraya girip her seferinde tüm diğerleri de bu şarkıya kulak verecek şekilde birer birer şarkı söylerler.” Ainur’un Müziği’nin başlangıcı böyle olur işte: Ilúvatar huzurunda bir araya topladığı bu varlıklara etkileyici bir ezgi sunarak bunu hep beraber ve ahenk içinde icra etmeleri ve sonuçta “Şaşaalı Müzik” diye tanımlanacak bir senfoni ortaya koymaları talimatını vermiştir.

Ilúvatar bahsi geçen şaşaalı müziği son şekline getirince, her Şeyin Efendisi olması sıfatına dayanarak, o güne değin şarkıları ve çalgıları yoluyla icra etmiş oldukları tüm müzikleri dönüştürdüğü haberini verdi onlara: Söz konusu müziği var eden kendisiydi: Tıpkı Ainur gibi onun da bu müziğin şekillenmesinde ve hayata geçirilmesinde payı vardı. Bu sayede önlerine düşüp onlara yol göstererek karanlığın bağrına geçiş yapmalarını sağladı.

Gelgelelim nihayet kendilerini Boşluk’un orta yerinde bulduklarında, önceden orada bulunan sonsuz hiçliğin yerine eşsiz güzellikte bir manzara ile karşılaştılar. O zaman şöyle dedi Ilúvatar onlara: “Müziğinize özen gösterin! Çünkü o, benim iradem sayesinde şekil buldu ve dünyanın tarihi başladı bile.”

Buradaki anlatıma, kitabımızın en kayda değer pasajlarından birinden alıntı yaparak nokta koyacağım. Suların Efendisi’nin hükümranlık alanına ilişkin Ilúvatar ile Ulmo arasında gerçekleşen konuşma bahse konu pasajda şu şekilde aktarılıyor:

Ilúvatar’ın Ulmo’ya hitaben yaptığı konuşma henüz son bul-

mamıştı ki Ainur dünyanın vücuda getiriliş sürecini işleme koymuş, böylelikle Ilúvatar'ın ezgi görünümü altında kendilerine sunmuş olduğu tarihçeyi çoktan başlatmıştı. Ilúvatar'ın yaptığı konuşmanın hatırası zihinlerindeki canlılığını halen koruduğu ve her biri icra ettiği müzik hakkında bilgi sahibi olduğu için, Ainur sonuçta ortaya neyin çıkacağını büyük ölçüde öngörebiliyor ve pek az ayrıntıyı gözden kaçırıyordu.

Bu pasajı Ulmo'nun Eärendel ile ilgili, “mucize kabilinden” diye addettiğim öngörüsü ile karşılaştıracak olursak, Ulmo'nun yakın geleceğin neleri işaret ettiğini kesinkes bilebilmek için zamanda çok eskilere uzandığı çıkarımında bulunmamız gayet mümkün.

Ainur ile ilgili üzerinde durulması gereken, olayı daha ileri boyuta taşır nitelikte bir husus daha var. *Ainulindalë* metninden bir alıntı daha yapınca, şu ifadeye rastlıyoruz:

Ortaya çıkardıkları eseri seyre dalınca, içlerinden birçoğu dünyanın güzelliği karşısında hayranlığa kapılıp kendisini oranın çiçeği burnunda tarihçesini şekillendirmeye kaptırırken, bundan dolayı da aralarında uyuşmazlık baş göstermişti. Bunun sonucunda, bazıları dünyanın ötesindeki erişilmez derinliklerde Ilúvatar'a eşlik etmeyi sürdürmüştü... Aralarında Ainur'un en bilge ve güzel temsilcilerinin pek çoğu da bulunan bazı diğerleri ise dünyaya inip orada ikamet edebilmek ve bu sayede Zaman'ı yapılandırıp yürürlüğe koyma imkânı yakalayabilmek amacıyla Ilúvatar'dan izin koparma çabası içine girmişti...

Bir süre sonra, öylesini tercih edenler yeryüzüne inip dünyaya yerleşti. Ama bunu bir şarta bağlamaktan geri durmamıştı Ilúvatar, bu yolu izleyenlerin kudreti yalnızca dünya sınırları içinde geçerli olacak ve günü gelince yine dünya ile birlikte silinip yok olacaktı; sonrası için onlar ile ilgili ne gibi tasarıları olduğu hakkında ise herhangi bir bilgi açığa sürmüyordu Ilúvatar.

Valar veya Kudretli Varlıklar adıyla tanıdığımız Ainur'un yeryüzüne inişi bu yolla olmuş, peşi sıra çeşitli yerleri mesken edinmişlerdi: Kimisi hâkimiyet alanı olarak semaları benimserken kimisi denizin derinliklerine, yerin üstüne veya Dünya'nın sınırlarında yer alan Valinor'a yerleşmişti. İçlerinde en büyük kudrete sahip olanlar Melko, Manwë, Ulmo ve Aulë idi.

Bunu *Ainur'un Müziği* adlı metnin içeriğinde Ulmo hakkında verilmiş olan tanımlama takip eder.

Önceki anlatımdan hareketle, *Ainur* ve tekil hali olan *Ainu* isimlerinin icabında *Valar* ve *Vala* tabirleri yerine kullanılabileceği çıkarımında bulunabiliriz: Özgün Öykü'nün giriş safhalarında göze çarpan “*Ainur* ruhuna tesir edip onu yüreklendirerek vadinin yamaçlarını tırmanmaya teşvik etti” betimlemesi buna örnektir.

Son olarak şunu da eklemeliyim ki, *Ainur'un Müziği* başlığı altında incelemeye aldığımız bu taslakta, Yaratılış öyküsünün akışında belirgin bir sapmaya yol açacak başlıca unsura değinmekten özellikle kaçındım: Melko/Morgoth'un bu süreçte oynadığı, muazzam ölçekte, akıllara zarar tahribata yol açan rol.

Húrin ve Gondolin

Bu öykü, babamın *Boz Yıllıklar* (lütfen Öykünün Geçirdiği Evrim başlıklı bölümündeki ilgili paragraflara bakınız) adını verdiği, görece daha sonraki bir dönemde kaleme alınmış bir metnin kapsamında yer almaktadır. Bu anlatıya göre, Húrin ile “henüz on üç yaşında olmasına rağmen içinde kabardıkça kaban o dizginlenemez hınçtan ötürü sefere katılmaktan bir türlü alıkonamayan erkek kardeşi Huor (Tuor'un babası), Orklara karşı beraberce savaş meydanına inmiştir. Bu ikilinin dahil olduğu birlik, seferin belli bir aşamasında diğerlerinden

ayrı düşer ve sayıca üstün düşman kuvvetleri tarafından Brit-hiach nehir geçidine değin kovalanırlar; tutsak edilme veya can verme seçenekleri arasında tercihte bulunma zorunluluğuna düşmekten ancak Ulmo'nun Sirion dolaylarında halen hatırı sayılır ölçüde hissedilen kudreti sayesinde kurtulacaklardır. Nehirden ansızın yükselen sis perdesi onları sarmalayıp hasımlarının bakışlarından gizler ve bu sayede Dimbar yöresinin iç kesimlerine dalıp izlerini kaybettirmeyi başararak Crissaegrim'in dimdik yarlarının eteğindeki tepelik arazide belli bir hedefleri olmaksızın dolaşmaya koyulurlar. Bu esnada Thorondor uzaktan onları gözlemeye başlamıştır bile ve çok geçmeden verdiği talimat üzerine emrindeki Kartallardan ikisi kaçakları sırtlayıp dağların ötesindeki Tumladen vadisine taşır ve o güne dek hiçbir yabancıнын görme olanağı bulamadığı, varlığını tüm gözlerden uzak şekilde sürdüren gizli Gondolin kentine ulaştırır.”

Kral Turgon onları şehrine buyur eder çünkü Ulmo ona günü gelince yardımına ihtiyaç duyacağı Hador hanesine mensup olanlara yakınlık göstermesi tembihinde bulunmuştur. İzleyen süreçte Gondor'da bir sene ikamet ederler ve söylenen o ki, Húrin yine bu dönemde Turgon'un aklından geçenler ve geleceğe dönük tasarıları hakkında bilgi sahibi olur; çünkü onlara büyük değer veren ve Gondolin'de kalmalarını isteyen kral bu ikiliden hiçbir sırrını sakınmamaktadır. Oysa iki kardeş halklarının arasına dönme ve onların yüzleşmekte olduğu mücadele ve kedere ortak olma arzusundadır. Onların ısrarı karşısında daha fazla dayanamayan Turgon, bir yerden sonra boyun eğerek ve şöyle der: “Geldiğiniz yolla geri dönmekte serbestsiniz, eğer Thorondor'un buna bir itirazı olmazsa. Ayrılacak olmamız beni üzüntüye boğuyor ama Eldar'ın zaman algısıyla gayet kısa bir süre içinde yeniden buluşacağımızı sanıyorum.”

Kralın bu yeni gelenlere gösterdiği iltimasa şiddetle muhalif olan Maeglin'in düşmanca sözleriyle son bulur öykü. “Belli

ki yasalarımız öncekine oranladaha esnek hale gelmiş,” diye çıkışır onlara, “yoksa size ömrünüzün sonuna kadar burada kalmaktan başka seçenek sunulmazdı.” Bu sözlerle Húrin’in verdiği karşılık ise eğer Maeglin onlara güvenmiyorsa ona içini ferahlatacak bir teminat vermek için yemin edebilecekleri olur; bu doğrultuda, Turgon’un planlarını hiçbir koşul altında ifşa etmeyeceklerine ve onun ülkesinde her ne gördülerse sır olarak saklayacaklarına dair ant içerler.

Aradan yıllar geçtikten sonra, Vinyamar sahillerinde dikkilmiş konuştukları sıra Voronwë’ye şöyle diyecekti Tuor: “Turgon’un gizli yerleşkesinin yerini arama hakkıma gelince: Ben Huor oğlu Tuor’um ve bu bağlamda Húrin ile de yakın akrabayım ki bu saydığım isimleri Turgon elbet hatırlayacaktır.”

Húrin, Sayısız Gözyaşı Muharebesi’nde düşmana tutsak düşmüştü. Huzuruna çıkarıldığı vakit Morgoth, ona tercihinine göre özgürlüğüne kavuşma veyahut kendi ordusunun en büyük kumandanı konumuna getirilme teklifinde bulundu, “Turgon’un gizli karargâhının yerini ele vermesi koşuluyla.” Bu öneriyi Morgoth’un yüzüne karşı olup olabilecek en dik başlı ve küçümseyici tavırla reddedecekti Húrin. Bunun üzerine Morgoth onu Thangorodrim’in doruklarındaki hâkim bir konuma çıkararak taştan oyulmuş bir koltuğa bağlattı; çevreyi Morgoth’un gözüyle görme durumunda bırakılarak, sevdiklerinin başına gelecek felaketleri en ufak ayrıntıyı kaçırmaksızın seyretme cefası çekeceğini duyurdu esirine. İzleyen yirmi sekiz yıl süresince bu işkenceye katlandı Húrin. Derken bir gün, Morgoth onu salıverdi. Hasımının uğradığı mutlak mağlubiyet ve çöküş karşısında merhamete gelerek bu karara vardığı açıklamasında bulunduyorsa da aslında yeni bir yalandan başka bir şey değildi bu. Sırada daha başka kötücül emelleri vardı zira; Morgoth’un yüreğinde merhamete yer olmadığını gayet iyi bilen Húrin ise bu aldatmacaya kanmarnıştı aslında. Yine de tuzağa düşmüş

görünüp özgürlüğünü kazandı. *Boz Yıllıklar*'ın bu hikâyeyi de içeren "Húrin'in Seyahatleri" başlıklı eklenti kısmında onun bir zaman sonra Echoriath'a, Gondolin'i çepeçevre saran Kuşatan Dağlar'ın eteklerine vardığı anlatılır. Ama ne kadar uğraşsa da kendisini daha ileriye taşıyacak bir geçit bulamaz ve nihayet çaresizliğe kapılarak "dağların o deliksiz sessizliği karşısında pes etti... Çok geçmeden büyük bir kaya parçasının tepesine oturup kollarını iki yana alabildiğine açtı ve Gondolin'in bulunduğu yöne doğru gür bir sesle haykırdı: 'Turgon! Húrin sana sesleniyor. Ey Turgon, yakarışım senin o gizli konağına dek erişmiyor mu yoksa?' Ama ne kadar kulak kabartsa da hiçbir yanıt alamadı ve tek duyabildiği, rüzgârın kuru çimleri dalgalandırırken çıkardığı uğultu oldu... Gelgelelim Húrin'in bu sözlerini işiten kulaklar, hareketlerinin hangi yönü hedef aldığını dikkatle takip eden gözler de vardı elbet; tüm bunlarla ilgili bilgilerin Kuzey'deki Karanlık Taht'a ulaşması çok sürmeyecekti. İşte o vakit Morgoth'un suratında bir tebessüm belirdi, Turgon'un gizli yerleşkesinin nerede olduğuna dair hiçbir şüphesi kalmamıştı artık, yine de emrindeki casuslar pürdikkat çevreyi gözleyerek daima nöbet bekleyen Kartalların kordonunu aşıp da sarmal sarmal dizili sıradağların ötesindeki saklı diyarı çıplak gözle görmeyi daha uzunca bir süre başarmayacaktı."

Burada bir kez daha babamın Morgoth'un Saklı Krallık'ın yerini keşfedişine ilişkin yapılandığı kurgunun değişkenliğine tanık oluyoruz (kitabımızın öykünün *Mitolojinin Taslağı*'nda aktarılmış olan halinin incelendiği bölümünde belli aralıklarla bu hususa değinilen paragrafları inceleyiniz). Az önce aktarmış olduğumuz metin, *Quenta Noldorinwa* içinde yer bulan ve Maeglin'in Orklar tarafından esir edildiğinde nasıl bir hıyanet sergilediğini apaçık ortaya koyan şu pasaj ile alenen çelişmektedir: "...yaşamının bağışlanması ve serbest bırakılması karşı-

lığında Morgoth'a Gondolin'in gizli yerini ifşa etme ve oraya nasıl erişilebileceği ve şehrin nasıl düşürülebileceğine dair bilgiler verme pazarlığına girişecekti. Bu durum Morgoth'u pek bir memnun etmişti...”

Gerçek şu ki, Húrin'in yakarılarının Gondolin'in yerini “Morgoth'u pek bir memnun edecek biçimde” ifşa edişinin anlatıldığı, yukarıda aktardığımız pasajın sonu ile birlikte hikâyenin ileri doğru bir adım daha atmış olduğu kanısındayım. Bunun böyle olduğu, babamın tam da bu noktada metne yapmış olduğu eklentiden de anlaşılıyor:

Maeglin daha sonraları yakalanıp da özgürlüğünü kalleşçe bir ihanet yoluyla temin etmeye niyetlendiğinde Morgoth kahkahalar eşliğinde şöyle demiş olsa gerek: “Bayat haberler sana hiçbir şey kazandırmaz. Bu söylediklerini ben zaten biliyorum, böylesi şeyler gözümünden kolaylıkla kaçacak değil ya!” Böylelikle Maeglin serbest bırakılışına karşılık daha fazla şey teklif etmesi gerektiğini memnuniyetle kabullendi, hem böylelikle Gondolin'in direncini de baltalamış olacaktı.

Demir Dağlar

Sırf Demir Dağlar'ın ötesinde yer aldığı vurgusundan hareketle bile, eski metinlerde bahsi geçen *Hisilómë* (*Hithlum*) adlı diyarın sonraki kurgularda okurun karşısına çıkan Hithlum ile farklılık gösterdiği ilk bakışta anlaşılıyor. Diğer yandan, durumun basit bir isim değişikliğinden kaynaklandığı sonucuna vardım ki işin aslı hakikaten de öyle çıktı. *Kayıp Öyküler* kapsamındaki bir diğer metinde Melko'nun Valinor'daki tutsaklığından kaçışı sonrası “Demir Dağlar'ın erişilmez yüksekliğe sahip doruklarının o dehşet uyandırıcı fonu önünde uzanan Kuzey yörelerinde yeni yerleşkeler” edindiği söylenir; keza Angband'ın da Demir Dağlar'ın en kuzey cephesindeki müstahkemlerin eteğine kurulu olduğu vurgulanmakta: Buradan

hareketle, söz konusu dağların ismini yine kendi eteklerine inşa edilmiş olan “Demir Cehennemler”den aldığı sonucuna varıyoruz.

Bu hususa getirilebilecek bir açıklama, sonradan “Gölgeli Dağlar” veya “Gölge Dağları” anlamındaki *Ered Wethrin* adı yakıştırılacak olan dağ hattını nitelemek üzere aslen “Demirden Dağlar” isminin tasarlanmış olduğudur. (Söz konusu sıradağlar kesintisiz bir silsile olarak kabul görmekle beraber, bunların aynı zamanda Hithlum bölgesinin güney ve doğu sınırlarını da teşkil eden güney koluna, en heybetlisi Thangorodrim de dahil olmak üzere Angband’ın tepesinde yükselen dehşetengiz görünümlü zirveler ile ayrıştırılabilmesini sağlama gayesiyle farklı bir isim yakıştırılmış olması da ihtimal dahilinde.)

Beren ile Lúthien’in ekinde yer alan İsim Listesi’nde, bu adı taşıyan yöreye “Demir Dağlar’ın tepelerinin doğusu ve güneyinden kendini gösteren güneşin ışığının azlığı” yüzünden böyle bir yakıştırmanın yapıldığı *Hisilómë* başlığını değiştirme olanağı ne yazık ki bulamadım. İşbu kitabımızın Özgün Öykü kısmında bu dağlara ismen atıfta bulunulan ilk cümlede ise “Demir Dağlar” yerine “Gölgeli Dağlar” tabirini kullanmayı yeğledim.

Nírmaeth Arnoediad:

Sayısız Gözyaşı Muharebesi

Quenta Noldorinwa’da şöyle anlatılır:

Huan ile Lúthien’in kahramanca girişimlerinin ve Thû kulelerinin yıkılmasının [Tol Sirion, namıdiğer Kurtadamlar Adası; sonraları > Sauron’un kulesi] ardından Fëanor oğlu Maidros, Morgoth’un sanıldığının aksine hiç de öyle zarar verilemez olmadığını idrak etmişti fakat yeniden güç birliği yapmadıkları ve ortak bir harekât planı belirlemedikleri sürece onları teker

teker ezmekte zorlanmayacağına da emindi. Maidros Birliği adı verilen örgütlenme işte bu fikrin ürünüydü ve gayet zekice planlanmıştı.

Akabinde meydana gelen müthiş muharebe, tarih boyunca Beleriand'da cereyan etmiş tüm savaşlar arasında doğurduğu sonuçlar bakımından en yıkıcı olanıydı. Nírnaeth Arnoediad adı verilen bu çatışmaya pek çok farklı metinde sıklıkla atıfta bulunulur zira Elfler ile İnsanların mutlak yenilgiye uğramasına ve Noldor kavminin mahvına yol açan bu olayın yankıları eşine az rastlanır boyuttadır. Fingon, Noldor halkının kralı, Fingolfin'in oğlu ve Turgon'un kardeşi, bu muharebede can vermiş, kendisiyle birlikte krallığının varlığı da sona ermiştir. Bu süreçte yaşanan en kayda değer gelişmelerden biri ise, muharebenin erken safhalarında Turgon'un Gondolin'den nihayet dışarı çıkarak savaşa dahil oluşudur: Bu hadise (kitabımızın Öykünün Geçirdiği Evrim başlıklı bölümünde de irdelenmiş olduğumuz üzere) *Boz Yıllıklar*'da şöyle aktarılıyor:

Borazanların coşkun sesi herkesi hayrete düşürüp yüreklere umut salarken, kıtalar halinde saf tutmuş beklenmedik ölçüde kalabalık bir kuvvet uygun adım savaş meydanına iniyordu. Gondolin'den çıkma kararı alan Turgon'un mevcudu on bini bulan ordusunu meydana getiren, parlak zırhlara bürünüp uzun kılıçlar kuşanmış askerler, o yöne yapılacak olası bir geri çekilişin güven içinde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla, Sirion nehrine uzanan geçitlerin başına konuşlanacaktı.

Yine *Boz Yıllıklar*'da, Turgon ile Morgoth arasındaki çekişmeye dair son derece dikkat çekici bir pasaj daha vardır.

Ama Morgoth'un zaferine gölge düşüren ve onu içten içe endişelendiren, açıkta kalmış önemli bir ayrıntı vardı; ele geçirmeyi en çok arzu ettiği hasmı Turgon, örülen ağı yarıp kaçmayı

başarmıştı. Şanlı Fingolfin hanesine mensup Turgon, gelinen son durumda Noldor Kralı mertebesine yükselmiş bulunuyordu ve Morgoth kendisini henüz Valinor'da iken hor görmüş olan bu haneye karşı, onlar ile Ulmo arasında kurulu yakın bağların ve geçmişte vuku bulan teke tek hesaplaşma sırasında bizzat Fingolfin tarafından defalarca yaralanmış ve üstüne üstlük bir ayağı sakat bırakılmış olmasının da tesiriyle, başka hiçbirine olmadığı kadar derin bir korku ve de nefret beslemekteydi. Bununla beraber, dikkati uzun süredir Turgon'un üzerindeydi ve yazgının seyri içinde saklı bilinmedik bir gelecekte Turgon vesilesiyle yıkımla karşı karşıya kalacağına dair kasvetli bir önsezi yüreğine nicedir çökmüş durumdaydı.

Eärendel'in Kökenleri

Okumak üzere olduğunuz bölümde sıralanan bilgiler, babamın zihnindeki tarihçeyi şekillendirdiği sırada onun içeriğinde yer eden isimleri nasıl yapılandırdığına ve dış kaynaklardan derlediği kimi isimleri bu kurguya dahil ederken nasıl bir yol izlediğine dair etraflı açıklamalarda bulunduğu 1967 tarihli hayli uzun bir mektuptan derlenmiştir.

Eärendil isminin (son hecesinde 'i' harfi olan versiyon bu ismin sonradan büründüğü halidir) Eski İngilizcedeki *Éarendel* sözcüğünden alenen türetilmiş olduğunu daha başlangıçta belirtiyor babam – ki bu kelimenin bahse konu dilin kendine has özelliklerini yansıtan harikulade bir örnek olduğu kanısındadır. “Ayrıca” (diye sürdürür açıklamasını) “özü itibarıyla bunun sıradan bir isimden ziyade bir özel isim olduğu, yapısı incelendiğinde kuşkuya yer bırakmayacak şekilde anlaşılıyor.” Başka lisanlardaki ilgili tümce kurulumlarından hareketle, bu ismin astronomiyle bağlantılı bir efsaneye ait olduğu ve bir yıldızı ya da yıldız grubunu belirtmekte kullanıldığı çıkarımında bulunmuştu babam.

“Benim çıkarsamama göre,” diye yazdığını görüyoruz, “Eski İngilizceden alınma ögelerin buradaki kullanımının şafağın alameti kabul edilen bir yıldız betimleme (en azından İngilizce dilbilgisi geleneği uyarınca bu böyle) hedefi güttüğü yeterince açık; yani bizim *Venüs* adını verdiğimiz yıldız: Güneş henüz gökyüzünün sınırından yükselişe geçmemişken, tan yavaş yavaş ağardığı vakitler pırıl pırıl parlarken görülebilmemesinden ötürü bu isimle nitelediğimiz, sabah yıldızı. Elbette ki bu, olaya benim getirdiğim yorumdan ibaret. 1914 öncesinde, parlak bir kıvılcımı andıran gemisiyle Güneş’in limanlarından yola çıkıp semanın enginliğine açılan Eärendel hakkında bir ‘şiir’ kaleme almıştım. Bu karakteri o dönemde yeni yeni şekillendirmekte olduğum mitolojiye uyarlamakta zorlanmadım – öyle ki, nihayetinde haberci işlevi gören bir yıldıza ve iyilikten yana olanların içini umutla dolduran bir simgeye dönüşen gemici kimliğiyle, o mitolojinin başlıca unsurlarından biri haline gelecekti. ‘Yıldızların en parlağı Eärendel, sana selam olsun’ anlamındaki *Aiya Eärendil Elenion Ancalima* cümlesinin Éala Éarendel engla beorhtast deyişinden yola çıkılarak uzun uğraşlar sonucu türetilmiş olduğunun da altını çizelim.”

Hem de ne uzun uğraşlar... Bahse konu Eski İngilizce sözcükler *Crist* adlı şiiirden alınma olup, tam da bu noktada Éala! Éarendel engla beorhtast ofer middangeard monnum sended şeklinde sıralanıyor. Gelgelelim, henüz ilk bakışta son derece sıradışı kaçır biçimde, babamın az önce değindiğimiz mektubunda yer verdiği *Aiya Eärendil Elenion Ancalima* şeklindeki Elfçe sözlerde, *Yüzüklerin Efendisi*’nin *Shelob*’un *Mağarası* başlıklı bölümündeki bir paragrafa atıfta bulunuluyor. *Shelob* tüm dehşetiyle Sam ve Frodo’nun üzerine geldiği sırada, karanlığın içinde Sam’in haykırışı yankılanır: “Hanım’ın hediyesi! Yıldızcamı! En ümitsiz karanlıkların ortasında yolunuzu aydınlatacak demişti, hatırlasana. Kurtuluşumuz yıldız-camında!” Bir yandan nasıl olup da bu denli bariz bir uyarıyı aklından çıkar-

dığına hayret eden “Frodo’nun eli yavaş yavaş göğsünde taşıdığı nesneye kaydı ve Galadriel’in vaktiyle kendisine vermiş olduğu Işıklı Şişe’yi sımsıkı kavrayarak bir an sonra öne doğru uzattı”... “Şişenin ışığı güçlendikçe, çevrelerini saran karanlık âdeta çekilip kaçıyordu, ta ki ışığın parıltısı şeffaf kristalden yapılma bir kürenin merkezindeymiş izlenimi uyandıracak ölçüde yoğunlaşıncaya ve onu tutan el kıvılcımlar saçan beyaz bir ateşe bulanmışçasına ışıldayana kadar.

“Bünyesinde saklı olan gücün niteliği ve arz ettiği değer hakkında en ufak fikri olmaksızın bunca zamandır üzerinde taşıdığı bu harikulade armağana hayret dolu bir ifadeyle bakakalmıştı Frodo. Bu şişe yolculuklarının Morgul Vadisi’ne varmalarına kadarki kısmı süresince nadiren hatırına gelmiş ve onca badire atlatırlarken sırf yaydığı göz kamaştırıcı ışıktan çekindiği için onun tılsımından faydalanmaya bir kez olsun yeltenmemişti. *Aiya Eärendil Elenion Ancalima!* diye bağırdı sonra, anlamını dahi bilmediği bu sözcüklerin dudakları arasından nasıl döküldüğüne aklı ermeksizin; zira böyle haykırırken, içinde bulundukları dehlize çöreklenmiş olan iğrenç havadan hiç etkilenmediği sesindeki o berrak tınıdan anlaşılan bir başkası konuşmuştu sanki onun ağzından.”

Yukarıda bahsini ettiğimiz 1967 tarihli mektubunda konuyu bir adım daha öteye taşıırken şu ifadeleri kullanıyor babam: “Bu ismi üzerinde hiçbir oynama yapmaksızın öylece uyarlamaya olanak yoktu: Elf lisanının dilbilimsel kalıpları içine münasip şekilde oturtulması ve bununla eşzamanlı olarak, onu taşıyan karaktere de efsane içinde bir yer edindirilmesi gerekiyordu. Buradan hareketle, toyluk sürecinde giriştiği pek çok başlangıç denemesinin ardından bu ismin uyarlanmasına sahne olan dönemde ancak belirginlik kazanmaya başlayan ‘Elfçenin tarihçesinin çok eski evrelerinde, Ortak Elf dilinde ilkin Batıdaki Büyük Deniz’e ithafen başvurulmuş ‘deniz’ anlamındaki AYAR

hecesi ile ‘meftunluk derecesinde sevgi duymak, kendini bütününüyle adamak’ manalarına gelen (N)DIL hecesi türetilmiştir. Böylelikle Eärendil, başlıca efsanelerin en eskiden yazılmış olanında (1916-17) adı geçen karakterler arasına girmişti... Tuor, Valar’ın en kudretlilerinden biri sayılan denizlerin ve suların efendisi Ulmo tarafından ziyaret edilecek ve yine onun buyruğuyla, Gondolin’i aramaya çıkacaktı. Bu ziyaret Tuor’un yüreğine günü gelince kendisi de aynı özlemi benzeş bir yoğunlukla hissedecek olan oğluna verdiği isme de ilham kaynağı teşkil eden yatıştırılmaz bir deniz özlemi yerleşmesine yol açmıştı.”

Mandos’un Kehaneti

Kitabımızın Giriş kısmında sunulmuş olan, *Mitolojinin Taslağı*’ndan alınma kesitte, Valar’a karşı isyana kalkışan Noldoli, Valinor’dan denize açıldığı sırada Mandos tarafından onlara bir elçi gönderildiği, onlar gemileriyle süzülerek civardan geçerken bu elçinin kıyıdaki yüksek bir yarın tepesinden seslenerek geri dönmeleri konusunda onları uyardığı ve bu çağrıya kulak asmamaları üzerine, Mandos’un Kehaneti adıyla bilinen, ileriki dönemde onları nasıl bir yazgının beklediğine işaret eder nitelikteki sözleri hepsinin duyabileceği şekilde sıraladığı anlatılır. Bu olayı betimleyen bir pasaja aşağıda yer vermek istiyorum. Söz konusu metin, *Valinor Yıllıkları*’nın ilk versiyonudur – ki son versiyonu da *Boz Yıllıklar*’dır (lütfen Öykünün Geçirdiği Evrim başlıklı bölümün ilgili kısmını inceleyiniz). Bahsini ettiğimiz bu en eski versiyonun *Quenta Noldorinwa* ile aynı dönemde kaleme alındığını da belirtmeden geçmeyelim.

Kıyı şeridinin hemen ardında yüksekçe bir kayalığın yer aldığı bir kesimden geçiyorlardı [kıtadan ayrılmak üzere yelken açmış olan Noldoli’den bahsediliyor] ki uzaktan Mandos mu yoksa onun tarafından gönderilmiş bir haberci mi oldu-

ğunu seçemedikleri bir kişi Mandos'un Yargısı diye bilinen sözleri onlara yüksek sesle tekrarlardı. Bu kapsamda, yakın geçmişte gerçekleştirmiş oldukları akraba katli dolayısıyla Fëanor'un hanesinin ve bir ölçüde onlara fiilen katılan veya davalarını gönül bağıyla destekleyen diğer herkesin de lanetlendiği duyuruluyor, bu kaçınılmaz yazgıdan kurtulmak ve Valar'ın merhametini üzerlerine çekmek için tek çarelerinin yol yakinken geri dönmek olduğu vurgulanıyordu. Böyle yapmamaları halinde, akrabaların birbirini uğratacağı felaketlerin damgasını taşıyan korkunç bir kader ve elim hadiselerle gebe bir gelecek bekliyordu her birini; içtikleri ant onların aleyhine sonuçlar doğuracaktı; üstelik yaradılışları gereği ölümsüzlük ayrıcalığına haiz olan kişiliklerine fanilere özgü bir kırılma da bulaşacak, silah darbesi sonucu yaralanma, işkenceye maruz kalma veya kedere uğrama gibisinden hafif addedilebilecek gerekçeler dahi bundan böyle onların kolayca incinmesine yol açmakla kalmayıp kendilerinden sonra ortaya çıkmış ırkın mensuplarına nazaran daha hızlı zayıf düşüp yok olmalarına sebep teşkil edecekti. Esrarengiz haberci ileride yaşanacak nice olaya ilişkin zamanla her biri doğru çıkan kehanetler sayıp dökmüş, gün gelip geri dönmeye yeltenmeleri halinde Valinor diyarına erişim sağlayan tüm yolların Valar tarafından kendilerine çoktan kapatılmış olduğu gerçeğiyle yüzleşmek durumunda kalacakları uyarısında bulunmuştu.

Tüm bunlara rağmen Fëanor taviz vermeyip yola devam etme kararı alırken, ırkdaşlarının baskısı ile Tanrıların gazabına uğrama korkusu arasında anlık bir bocalama geçiren Fingolfin ile takipçileri de (Fingolfin'in hanesine mensup olanların hiçbirinin kardeş katlinde payı bulunmadığı söylenemezdi zira) biraz gönülsüzce de olsa aynı yönde tavır sergilemişti.

Bu konuyla ilgili, okurlarımız Son Versiyon'un ilgili kısmında aktarıldığı haliyle Ulmo'nun Vinyamar sahillerinde Tuor'a söylediği sözlerin içeriğini inceleyebilir.

Elflerin Üç Ana Kavmi'ne İlişkin Hobbit'te Aktarılan Bilgiler

Hobbit'te Sinekler ve Örümcekler başlıklı Bölüm 8'in sonlarına doğru aşağıdaki pasajla karşılaşırız.

Ziyafet çekenler, beklendiği üzere, bir grup Orman-Elfi idi... Bunlar Batı'nın Yüce-Elfleri'nden farklıydı, daha tehlikeli ve daha az bilge bir kavim olarak tanınırlardı. Birçoğunun (tepelik ve dağlık yörelere dağılıp oralarda kendine hayat kurmuş olan akrabaları da dahil olmak üzere) kökeninin Faerie adı verilen Batı diyarına asla gitmemiş kadim topluluklara dayanıyor oluşunun da bunda payı vardı. Vaktiyle göç ettikleri o diyarda, içlerinden bazıları Dışarıdaki Dünya'ya geri dönünceye kadar beraberce uzun süre yaşayan Işık-Elfleri, Derin-Elfler ve Deniz-Elfleri, zaman geçtikçe zarafetine zarafet katıp gitgide daha bilge ve irfan sahibi hale gelirken, güzelliği ile her görende hayranlık uyandırır nesneler vücuda getirmelerine olanak veren büyü yöntemleri geliştirmekle kalmayıp bu tür zanaatların inceliklerini ve hinliğini de öğrenmişlerdi.

Bu pasajda diğer anakaraya geri döndüğünden bahsedilenler, kalkıştıkları isyan sonrası Valinor'u terk eden ve sonrasında Orta Dünya'da Sürgünler diye anılmaya başlanan Noldor topluluğudur.

J.R.R. Tolkien.

Tolkien'in yayımlanmamış eserleri arasında Christopher Tolkien'in yayıma hazırladığı son kitap olan ve Kadim Zamanlar'ın üç büyük öyküsünden biri olarak tasarlanan *Gondolin'in Düşüşü* nihayet Orta Dünya hayranlarıyla buluşuyor!

Etrafını kuşatan dağların ortasındaki bir ovaya inşa edilmiş, dört yanı düşmanların orayı bulmasını engelleyen bir büyüyle çevrelenmiş, efsanevi Gondolin şehri yüzyıllardır ayaktaydı. Gondolin'i mağrur ve adil bir Elf halkı mesken tutmuştu. Şehrin dışında kalan yerler ise Morgoth'un boyunduruğu altındaydı ve ister İnsan olsun ister Elf, herkes kölelik hayatı yaşıyordu.

Elf ve İnsan kavimlerinin cefasına kulaklarını tıkayan Valar arasında Morgoth'a karşı planlar kuran tek tanrı ise Suların Efendisi Ulmo'ydu. Akarsuların aktığı, göllerin uzandığı ve denize kıyısı mevcut her yerin hâkimi olan Ulmo bir ulak seçerek onu Gondolin'e gönderecekti. Ve böylece Orta Dünya'da çağlar boyunca yankıları hissedilecek olaylar silsilesi başlamış olacaktı.

J.R.R. Tolkien'in "bu hayali dünyada yazdığım ilk öykü" diye nitelediği *Gondolin'in Düşüşü*, Christopher Tolkien'in öykünün geçirdiği evrime dair notları ve Alan Lee'nin artık klasikleşen tarzıyla çizdiği illüstrasyonlarıyla her Tolkien severin kütüphanesine katmak isteyeceği bir eser.

Kapak illüstrasyonu: Alan Lee
Çeviren: Kemal Baran Özbek

ithaki

Instagram: /ithakiyayinlari
Facebook: /ithakiyayinlari
Twitter: /ithakiyayinlari

www.ithaki.com.tr
İnternet satış:
www.ilknokta.com

